

LUDVÍKA DONINA

Malý křesťansko-katolický

Přítel Nemocných

pro

zdravé i nemocné.

S přídavkem

obsahujícím církevní modlitby při udělování svatého pomazání, nejsv. Svátosti oltářní a při vykropování v Pánu zesnulých.

Dle šestého opraveného, značně rozmnoženého vydání.

V Praze 1870.

H. Karel F. Satow.

Prosba.

Všemohoucí, věčný Bože! smiluj se nad mnou nuzným, jenž v opuštěnosti své utíkám se k otcovské lásce a k milosrdenství Tvému, jako druhdy služebnice Tvá, Lidvina. Odpustiž mi všechny hříchy moje, jimiž jsem Tebe až do této chvíle slovy, skutky, žádostmi neb myšlenkami urazil. Milostí Tvou posilni mě, zvláště v dobu pokušení, jako jsi sesílil trpitelku Lidvinu, abych vždy záslužně a s oddaností trpěl a bez reptání jak zdraví, tak nemoc, či život či smrt z otcovské ruky Tvé přijal, a až mne k sobě povoláš, bych posilněn svatými svátostmi radostně jako blažená Lidvina svět tento opustil a k Tobě do říše Tvé šťastně se dostal. Za to Tebe prosím skrze Ježíše Krista, Syna Tvého, důvěřuje v mocnou přímluvu bolestné matky, blahoslavené Panny Marie a všech milých svatých. Amen.

Sv. Lidvina panna.

Pane, ai kterou miluješ, nemocna jest. Jan 11, 3. Přenes tento kalich ode mne. Mar. 14, 36. Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě. K Řím. 8, 18. Zdalíž nemusel Kristus těch věcí trpěti, a tak vejíti do slávy své? Luk. 24, 26. Pomni, že nebudeš korunován, leč bys řádně byl bojoval 2 k. Tim. 2, 5. Otče! vše jest možno Tobě! . . . ne má, nýbrž Tvá vůle se staň. Luk. 22, 46.

LUDVÍKA DONINA

Malý

křesťansko-katolický

Přítel Nemocných

pro

zdravé i nemocné.

S přídavkem

obsahujícím církevní modlitby při udělování svatého pomazání, nejsv. Svátosti oltářní a při vykropování v Pánu zesnulých.

~~Dle šestého opraveného, značně rozmnoženého vydání.~~

V Praze.

H. Karel F. Satow.

1870.

Vzdechy k Pánu Ježíši.

Ježíši můj, buď mým po vždy! — Ty jedinýs štěstí mé! — v Tobě poklady své skládám; — kde poklad, tam srdce mé! — Ježíši můj, buď mým zítřka, — když se oko otvírá, — vodiž kroky moje k ctnosti, — která duši prospívá. — Ježíši můj, buď mým, když sním, — Ty buď spánku mého stráž; — neodvracuj v žádnou dobou — ode mne svou svatou tvář. — Ježíši můj, buď mým v plesu, — až mi radost bude dána, nedej ji pak hříchem zprznit, — aby radost byla z Pána. — Ježíši můj, buď mým v slzách, — když mi líce bolem schnou, — když se v hoři, v hrůze, v boji — ruce s prosbou k Tobě pnou. — Ježíši můj, buď mým všady: — kdekoli jdu, kdekoli bdím, — což mi ještě více třeba, — Ty-li jsi podílem mým? — Budiž, Ježíši, mým věčně, — mým, až oko bude sloup; — tu ponoř duši ubohou — ve své lásce věčnou hloub! — Neplač! V trápení zhlížej — na vítězný Kristův kříž — zajde bol, a láska stálá — přijde: proto neplač! — Neplač! Pán sám to slovo — i tobě truchlivému dí; — když tě bodá jazyk zlostný, — On to vidí, On to ví! — Viz, Ježíš jak byl posmíván, — tam popatř a neplač! — On ti v chlebu Sebe dává, — okusíš a neplač! — Užij neplač! — Pán tam v nebi věnce vije — na ozdobu tvojí šije: — proto neplač! — Neplač! — Pán sám k tobě spěje, — tvář Jeho se skvěje; — On uvede tě k Otci blíž, — a proto neplač!

Obsah.

	Stránka
Modlitba	1
Úvod. O navštěvování nemocných	3
Některé prostředky	39
Rozjímání nemocného	72
Ranní modlitba nemocného	73
Krátká domácí pobožnost ku mši sv.	79
Obšírnější pobožnost ku mši sv.	85
Večerní modlitba nemocného	100
Hodinky nemocného	103
Abeceda pro školu utrpení	112
Přípravní modlitba na noc	117
Prosba k Matce Boží	118
Kratičké rozjímání nemocného	119
Duchovní závěť	120
Vyučování nemocných	122
O sv. zpovědi	129
O všeobecné či generální zpovědi	133
Zpytování svědomí	144
Malé zrcadlo zpovědní k zpytování svědomí	145
Modlitba po zpytování svědomí	162
Modlitba nemocného, který se přijetí sv. svátostí obává	166
Modlitby před sv. zpovědí	168

	Stránka
Navedení k vzbuzení lítosti	173
O sv. přijímání	194
Tři Božské ctnosti	210
Modlitba za trpělivost	228
Modlitba za opětne uzdravení	228
Svátost posledního pomazání	232
Modlitba k Pánu Ježíši	234
Důvěra v prozřetelnost Boží	240
Modlitba nemocného v sklíčenosti	241
Odevzdání se do vůle Boží	243
Vzdechy toužebné po šťastné hodině smrti	244
Rozmluva s Pánem Ježíšem po svatém pomazání	249
Odporuč se ochraně Panny Marie	251
Modlitba k sv. andělům, zvláště k anděli strážci	251
Litanie ke cti Panny Marie	253
Modlitba před křížem	258
Litanie pro nemocné	261
Úvahy pro ty, kteří příliš netrpí	266
Cvičení se v ctnostech	271
Poslední slova Kristova na kříži	273
Vzdechy v osamělých hodinách	278
Popatř na Krista	284
Těšící Spasitel	285
Úvahy, které by pohnuly nemocného, aby odevzdal se do vůle Boží	288
Potěcha v nemoci	297
Rci umíraje	299
Povzbuzující příkladové nemocných a způsobu, ja- kým nemoc svou snášeli	300
Rozjímání nemocných	468

Modlitby v čas pokušení.

Útěcha v utrpení	478
Prosba o pomoc skrze utrpení Pána našeho Je- žíše Krista	481
Vzývání nejsvětějšího jména Ježíš	483
Vzdechy k Pánu Ježíši	484
Úplné odevzdání se Ježíši Kristu	484
Pobožnost před smrtí k Ježíši Ukřižovanému	485
Prosba pro pět svatých ran	486
Svatá úmluva s Bohem	488
Odevzdání se do vůle Boží	489
Vzbuzení tří božských ctností	490
Vzbuzení lítosti	492
Úplné odevzdání se do vůle Boží	493
Modlitba za šťastnou smrt	494
Modlitba za nemocného	496
Modlitba za nemocné rodiče	497
Modlitba rodičů za nemocné děti	498
Díkučinění za obdržené uzdravení	498
Modlitba umírajícího k Bohu Otci	499
Vzývání svatých	499
Vzbuzení víry v nebezpečnoství života se naléza- jících	500
Rozličné zbožné myšlenky	503
Odevzdání se Kristu Ježíši	511
Vyznání víry, naděje a lásky pro pád smrti	511
Vzdechy těžce nemocným útěchu poskytující	515
Krátké průpovědi ku potěše nemocných	517
V posledním okamžení	523
Myšlenky umírajícího	524

	Stránka
Modlitba při smrtelném zápasu	529
Církevní opatření umírajících	529
Odporučení duše umírajícího	532
Žehnání umírajících	539
Modlitba při smrtelném tažení	544
Trvá-li smrtelný zápas déle	545
K trojjedinému Bohu	547
Modlitba k Pánu Ježíši	549
Modlitba, když se umírajícím před oči staví ho- řící hromnička	555
Odporučování duše	556
Smrt spravedlivého	558
Prosba k Ježíši Ukřižovanému	560
Modlitba za právě zesnulého	561
Křesťan na křížové cestě	564
Dodatek k malému příteli nemocných.	
Sv. přijímání	581
Sv. pomazání	589
Obřady pohřební	615

Proslov k šestému vydání.

„Kdo důvěřuje v Hospodina, nebude zajisté zahanben na věky.“ Pravdivost těchto slov v mnohých utrpeních zkušeného, královského pěvce Davida († 2990 před Kr.) zakusili po 3000 let nesčíslní ve všech případech života, při nejrozmanitějším podnikání a ve všech poměrech životních. Toto zkusil jsem i já se skromným tímto „Přítelem nemocných.“ Ten když vyšel v prvním vydání, pobouřil nepřítel pravého blaha trpícího lidstva mysle polovice Evropy, a choulostivé duše otrocké už domnívaly se, že veta je — po knize i spisovateli jejím; a aj „Přítel nemocných“ a spisovatel jeho nejen že podnes na živu jsou, ale oběma se dobře da-

ří v upomínce na přestálá tupení, křivdy a nadávky, v nichž se srdce mnohých zjevila a malomocnost svou osvědčila. Pán požehnal „Příteli nemocných“ tak, že zapotřebí bylo, aby tuto **v šestém vydání** k ložím opuštěných nemocných do nemocnic, k bolestnému lůžku netrpělivých, v utrpení nezkušených bohatců, a k rukou milosrdných bratrů a milostivých sester nemocných — na cestu se vydal.

Spisovatel.

Modlitba

*za ty, kdož k rozšíření tohoto „Přítele nemocných“
nápomocni byli.*

Ježíši, zpomocný lékaři trpícího lidstva, Ty jediný znáš pokušení a útoky nepřitele spásy naší, kterými tento zvláště trpících na lůžku bolestí navštěvuje. Smiluj se nad nimi, a vzbud jim mnohých, křesťanských duší sdílných; *žehnej* zvláště pak oněm, kteří trpícím duchovní pomoci udílejí, a tohoto „Přítele nemocných“ štědrrou rukou rozšiřují. Ty pak, milosti plná Matko Maria, obzvláště račiž u rozmilého Syna svého orodovati za *rozšiřovately* toho upřímně smýšlejícího Přítele nemocných, ať ještě v tomto životě prodlévají, aneb již na věčnosti se nale-

zají, aby milostí Boží bohatě obdařeni, Tvé mateřské pečlivosti a zaslíbení nejmilejšího Syna Tvého vždy hodnějšími byli, který předrahou krev svou k spáse celého světa byl prolil, a s Otcem i Duchem svatým, rovný Bůh, žije a králuje na věky věkův. Amen.

Úvod.

O navštěvování nemocných.

Navštěvování nemocných a ošetřování jich jest zajisté nejprospěšnější, nejvznešenější a nejpožehnanější zaměstnání každého člověka i každého křesťana*). Co podstoupil Kristus Pán,

*) Svatá *Johana Františka* z Šantaly, † 1641, chovala v srdci velkou lásku k chudým a *nemocným*. Za času drahoty a všeobecného hladu vydržovala nejen své chudé poddané, ale živila chudinu i z celého vřkolí. Jednoho dne přivedli jí ubohého mrzáka, kterého na cestě vedle plotu ležícího našli. Byl tak vředy poset, že se nad ním všichni zhrozili. — *Johana*, tehdáž *dva a dvacítiletá paní*, přijala málo-mocného tohoto, jakoby jí s nebe poslán byl. Obvázala rány jeho, vyčistila vředy a ošetřovala ho po čtyry měsíce, až jí v rukou zemřel. Když se blížila hodinka jeho, pravil jí pln vděčnosti: „Vaše odměna, milostivá paní, bude hojná jednoho dne, jestliže Bůh modlitby chudých také vyslyší.“ — „Ubírej se tedy, dítě drahé, odtud,“ — odpověděla paní z Šantaly, ubožáka objímajíc, — „v tomto životě podobal jsi se Lazaru; proto mu budeš také v onom životě podobným učiněn, když na rukou

aby nás lidi spasil! Kolikeré namahání, zimu, hlad i žízeň vytrpěl, aby nemocným úlevy zjednal, opuštěným ku pomoci přispěl! — „Důvěřuj ve mne, dcera tvá bude živa,“ pravil na cestě starostlivému otci Jairovi. — Uvaž, křesťane drahý, jak slastné, jak oblažující je vědomí, že jsme člověku *k věčné blaženosti* dopomohli*). — Ne-

anjelských nešen jest do slávy nebeské.“ — V tom okamžiku chudšas zemřel. Když pak sama ho chtěla zavíjeti do plátna, a mnozí jí v tom brániti chtěli, obávajice se, aby nezdělila nemoc jeho, odpověděla neohroženě: „Já se neobávám žádného málomocenství, mimo jedno, — hřích!“ — (Villa.) Jaká to velkodušnost, srdnatost a obětavost u slabé, mladé ženy! Jak unáší mysl a pozvedá ducha takový příklad, jaký podala svatá Františka z Šantaly.

- *) To uznávala manželka královského rady u důchodní komory Pařížské, Marie z Helyotu. Ctihodná paní tato chodívala každotýdně nejméně třikráte do velké nemocnice Pařížské, kde se o tělo i duši nemocných podivným způsobem starala, žádným druhem nemocí nenechávajíc se odstrašiti od těchto skutků milosrdenství a lásky. Provázela ji tam obyčejně panna, která se sebezapírání jejímu nemálo divila, nejednou nad ním se i zhrozila. Což když Maria z Helyotu spozorovala, pravila k služebnici své: „Dcero milá, není jiné cesty, která by k lásce Boží vedla, leč mrtvení smyslnosti!“ Když se jednou nemocnému blížila, který kurděje měl, zvolala služka tato: „Ale pro Boha, milostivá paní, co činíte? Vyť se vrháte v nebezpečí, že se nemocí touto nakazíte.“ — Když viděla starostlivost služčinu, řekla paní klidně: „Láska jest neporušitelná. Toto všechno jest jen hračka dětská proti tomu, co svatá Kateřina Sien-ská dokázala.“ Lásky plné návštěvy její množily všady požehnání a veselí, a všickni utíkali se k ní, jako k matce chudých.

umdlévej tedy u prokazování lásky křesťanské, a použij každé příležitosti, která se ti naskytá, kde by nemocnému třeba jenom malého ulehčení zjednat, nebo jen na okamžik úlevy poskytnouti a tak hodinku *zásluhy* získati mohl. — Kdo je s to, aby popsal onu radost duševní, kdo toho dovede, aby vylíčil nadpřirozené ono štěstí, které pocítujem, když od nemocného, kterého jsme k Bohu obrátili, slyšíme slova: „Od oné doby jsem *zcela šťasten*, kdy se mne břímě hříchu sňato, kdy jsem Tělo Páně *přijal* a *svatým pomazáním* posílněn byl.“ — Kolik hříšníků umírá v hříších bez přijetí svatých svátostí, poněvadž lásky Páně neznají, poněvadž nejbližší jejich tak bezbožní jsou, že se o tělo sice velmi starati se zdají *), kdežto na duši ubohou zcela zapomínají a tak ubohého nemocného o celou **věčnost** připravují.**)

Je to ovšem nesnadné za dnů našich, máme-li

*) Kdo ducha zanedbává, škodí zajisté i tělu.

**) Jinak by jednali lidé tito, kdyby častěji uvážili tato slova:

O *věčnosti*, ty bouře hromová!
Břítký meči, jenž duši prorývá!
O počátku bez skončení!
O věčnosti, o čase bez času,
Věčnost hrůzy jen, neb věčnost kvasu
Dávající k vyvolení!
Strnulé se srdce v těle chvěje,
Na tebe když slovo jen pomněje!

lidí, kteří po celou dobu života svého ani jedenkrát nepomyslili na smrt, — kteří ani nevědí, k čemu je Bůh stvořil, kteří pro duši svou, — pro Boha také ničehož ještě neučinili, máme-li takových připravovati k tomu, aby hodně vykročili z tohoto života a představit se mohli Pánu. — A počet politování hodných lidí takových každým dnem se množí. To také pohnul svatého *Jana Božího*, † 1550, že svolal milosrdné bratry, svatého *Vincence z Pauly*, † 1660, že shromáždil dobré sestry, které by nemocného z lásky k Bohu ošetřovaly, a z lásky k duši k smíření s Bohem připravovaly, svatého *Kamilla Lellis-ského*, † 1614, že se s několika stejně smýšlejícími spojil, aby pomocí časné podpory nemocné seznamovali i s tím, co k životu věčnému dopomáhá*).

*) Biskup *Wittmann*, † 1833, říkával, když přicházel k nemocným: „Důvěřujte v Boha! brzy přijdu zase; modlete se, děti, a buďte hodni.“

Kliment Hofbauer, nar. dne 26. prosince 1751 v Tasvicích, v Znojemském kraji na Moravě, † 15. března 1820 ve Vídni, skládal velikou důvěru v přímluvu Panny Marie. „Když mne, — říkával, — volají k nemocnému, o kterém napřed vím, že není k svaté zpovědi připraven, — přec vykoná se vše dle vůle mé a dle přání mého, jakmile tam přijdu, jen když jsem se mezi cestou růženec mohl pomodlit.“

Když přišel z jistého předměstí Vídeňského domů, a vypravoval, že zaopatřoval nemocného, který se

Má-li v pravdě prospívati, vyžaduje navštěvování nemocných mnoho, — velmi mnoho;

sedmnáct let před tím nebyl zpovídal, který ale velmi skroušeně zemřel. „Ovšem, — doložil, — „pak to chodí, když nemocný v předměstí bydlí; nebo tu mám mezi cestou času dost, že se mohu pomodlit růženec; a věru nevěděl bych, žeby se byl jen jediný hříšník neobrátil, měl-li jsem před tím času, pomodlit se růženec.“

„Ale proč pak,“ — pravil jednou mladší kněz k staršímu, — „proč pospícháte ještě dnes k nemocnému? Vždyť jste se již tolik napracoval za celý den, proč si nepřejete trochu oddechu?“ K tomu odpověděl stříbrovlasý jubilant: „Já o to dbám, abych v poslední své hodině nebyl bez útěchy. Či domníváte se, že ti, kterým já poslední hodinku oslazuji, nebudou se zase *za mne* modlit?“

Kamill Lellis-ský, † 1614, říkával, když se navracoval od nemocného: „Štěstí, kterého se naději, je tak veliké, že se mi všechna trápení a všechny bolesti v radosti proměňují.“

K výstraže vypravuje ctihodný *Dionis, karthusián*, † 1471, o muži, který s přijetím svatých svátostí neustále odkládal, a v tom — zemřel, načež jednomu z přátel svých nadpřirozeným způsobem toto sdělil: „O zejtra! o ty neblahé zejtra! jak dlouhý provaz jsi mi ukroutilo, kterým jsi mne v propast strhlo!“

Nezrabochovo obrácení se. Jakýsi pan *Mak-Graw*, proslulý svou nevěrou, počal chřádnouti, a octnul se po čtyřicetiletém, v nevěře stráveném živobytí — na lůžku bolesti. Bylo mu mnoho opustiti; jednoho vzdáti se nemohl ani na úmrtním loži: vychloubání se nevěrou svou. Ostrovtipem svým a řídkou výmluvností svou přemnohé svedl. Z jara roku 1846 tak byl blízek smrti, že s určitostí očekávali okamžik vykročení jeho. Však nikdo se mu nesměl o knězi, o svatých svátostech zmíniti. Když pak jednoho dne zbožná jakási paní jala se mu

a duchaplný *Vavřinec Skupoli* míní: „Každý, kdo svaté dílo toto, — přispívati nemocným, — ko-

přimlouvati, aby si kněze zavolati nechal, dal jí — celý rozčilen — tuto odpověď: „I nejen jednoho, ano nechte jich hned celou hromadu svolat, aby se podívali i oni, i vy, jak nevěrec umírá.“ — Konečně přece místního faráře zavolali. Ten pak, dřív než k Mak-Grawovi vkročil, neopomenul doporučiti se v přímluvu blahoslavené Panny Marie. Když pak vstoupil, seděl nemocný v pohovce, podal knězi vážně ruku, a — nepromluvil ani slova. Tak odbyl kněz svou první i druhou návštěvu u něho. Při třetí návštěvě pak počal kněz mluvit o náboženství. Hned odpověděl nemocný: „Pro mne není soudu, pro mne není žádné věčnosti, žádného Boha; nebo těch všech věcí já se neobávám, jako mnozí z mých známých křesťanských bloudků.“ — Tu padl kněz, nanejvejš zarmoucen, na kolena svá, a zvolal: „Nešťastníče, což chceš pořád ještě zatvrzovati srdce své před milostí, která tě volá? Pomni na hrůzuplnou propast věčnosti, která se ti otvírá. Pomni na onoho Boha, jemuž jsi se rouhal, — a který mne v nevýslovné lásce své k tobě posílá, abych nesmrtelnou duši tvou zachoval.“ — „Vždyť není Boha!“ zvolal v nejzuřivějším hněvu nemocný, „není žádného Boha křesťanského!“ — „O zajisté, že jest Bůh,“ — odpověděl kněz, — „jest Bůh, který mne k tobě posílá; nechat se k Němu pomodlím, by ti udělil milost svou.“

Tomuto vyzvání zasmál se nemocný, a rouhaje se dále pravil: „Tak se modli — modli se hlasitě, — Bůh tvůj tě přece neuslyší.“ — Tu pozvedl kněz oko i srdce k nebi, a hlasitě se modlil modlitbu svatého Bernarda: „Pomni, o nejmilostivější Panno!“ A sotvaže byl skončil modlitbu svou, volal nemocný: „O bolestná Matko Maria pod křížem Ježíšovým, pros za mne! Ježíši, Bože můj, smiluj se nadě mnou!“

Přemoženo bylo srdce neznabohovo, a kněz zvolal

nati chce věrně, musí zbožný život vésti, mnoho nedůvěry v sama sebe, a mnoho důvěry v Boha

hluboce dojat: „Je to možné, aby Bůh tak zázračnou milost mu byl prokázal?“ — „Ovšem, velebný otče!“ — jásal nemocný, „já cítím, že jsem se celý změnil. — Od onoho okamžiku, kdy jste počal říkati modlitbu svou, vyjasnilo se v duši mé. I bylo mi, jakoby stála Matka Páně před očima máma, vedle Syna na kříži, a přicházelo mi, jakoby Ježíš na mne se byl usmíval. Cítím to, moc zázračná hnula srdcem mým a celou bytostí mou.“

Radostně počali všichni zde přítomní chváliti Pána a velebiti milost Jeho, která tak divné věci učinila s nemocným. Tento pak u velké skroušenosti přijal svaté svátosti umírajících, a pravil potom: „Bludy moje, které jsem za pravdu měl, byly toliko ovocem vlastní svévole a nezřízené ctižádostivosti a marnivého usilování, abych v něčem vynikl a obdivován byl. Neznabohem jsem byl a bezbožníkem, — a cítil jsem se při tom šťastným; nebo já jsem všemu věřil, co jsem mluvil. Vždycky jsem byl upřímným. A přec jak jiné — než tehdáž byly, jsou teď myšlenky mé a pocity mé. I tehdáž miloval jsem rodinu svou; ale ne tak jemně, jako nyní . . .“

„O přeslavné náboženství! vznešená víro! nepochopitelně krásná mravouko, kterou jen Bůh sám mohl zvěstovati, a kterou jedině křesťan zachovávati může. Vždycky jsem ji obdivoval na jiných: ale připisoval jsem zachování věcí těch pohnůtkám *lidským*. Teď jsem o všech svých bludech přesvědčen. O Bože můj, odpusť mi!“

Jiný kněz z Washingtonu přišel později ještě jednou s Tělem Páně, a Mak-Graw skončil v Pánu.

Výtečný kazatel *Boursoul*, † 1774, apoštol Reněšský, přišel kdys k nemocnému, který o svatém náboženství dokonce nic slyšeti nechtěl. Kněz zůstal u lůžka státi, a pozoroval nemocného bolnou myslí a mlčky. Nemocný si žádal, aby odešel. Než

míti,“ Já pak mám za to, že není více zapotřebí, než aby vroucí lásku choval k svému Je-

Boursoul zůstal nepohnutě státi, řka: „Přítomnost má přec vám neškodí, pane?“ — Což nemocného ještě více rozohnilo, že zkríkl: „Jednou pro vždycky povídám vám: odstraňte se!“ — „Jen dovolte, odvětil kněz, abych zůstatí směl. Viděl jsem již mnoho lidí umíratí; ale smrti zavržence svědkem jsem dosud nebyl. Proto chci dnes ním býti; nebo to je kazateli velmi prospěšné.“ — Slova tato, pronesena důrazem, provázena opravdovou vážností, učinila na nemocného takový dojem, že do sebe šel, a v málo dobách svaté svátosti radostně přijal.

Prozřetelnost Boží a nemocní. — V Douaji ve Flandřích žil kněz. Bylo to právě za jednoho prosincového večera roku 1855, kdy odřikáváním církevních hodinek zaměstnán byl, že někdo na dvěře jeho zaklepal. On otevřel, a vstoupilo malé děvče, v ruce držíc ceduličku, a prosilo jej, aby co mu možná nejdříve k jisté chudé ženě G., která k smrti pracuje, v ulici N... do čísla 28. se odebral. Kněz okamžitě vzal adresu, a spěchal k nemocné. Když přišel do ulice N... podíval se ještě jednou na lístek, a domníval se, že čte číslo 18. Vstoupil tedy do tohoto čísla, maje za to, že se tu nemocná nachází, která si ho přeje. I vstupoval, ve tmě hmataje, po schodech nahoru, a zaklepal na první dvěře, které nejdříve našel. Jakýsi muž otevřel, který však, jakmile církevní roucho spatřil, knězi před nosem dvěře zase zavřel. Aniž by se tím byl pomásti dal, zaklepal kněz beze všeho ostýchání na druhé dvěře, kde zase tak uvítán byl. Konečně se octnul až v druhém poschodí, tu našel malého chlapce, ku kterému pravil: „Chlapečku, nemohl by mi ukázat obydlí chudé ženy, která v tomto domě bydliti má, a velmi nemocná jest? Jmenuje se paní G...“ — „Ovšem že tu bydlí,“ — odvětilo pachole, — „tam dole, na konci této chodby, tůze churavá paní, pane faráři, — otec sám poví-

žíši, který sám chudých nemocných navštěvoval, je těšil, ošetřoval, a jim ku pomoci přispíval.

dal, že sotva do zejtrka vydrží; ta se ale tak ne-jmenuje, jak pravíte.“ — „Nedělá nic, odpověděl kněz, — buď tak laskav, maličký, a doved mne k těm dveřím, v kterých bydlí.“ — Po těchto slovech dovedl chlapec kněze ku dveřím. Kteréž když kněz otevřel, našel muže, asi padesátníka, který právě u postele své se smrtí zápasící manželky seděl, a když kněze vstoupivšího spatřil, zvolna a celý udiven se zvedl. Kněz pozdravil srdečně, soustrastně, a ptal se udiveného, jak se ubohé manželce jeho vede? „Nebo, končil, tať jest bezpochyby vaše paní, a vy jste pan G . . .“ — „Já?“ — odpověděl krátce a odměřeně tázaný: „Já — nikoli! Kdo vás sem obeslal? Do našich záležitostí nemáte se co míchat.“ — „Bylo pro mne posláno,“ odvětil kněz celý překvapen, „a byl jsem požádán, abych spěšně přišel, a paní G . . ., která se smrti blíží, poslední útěchu svaté Církve přinesl. A jestliže jsem snad v ulici nebo v čísle domu se přehlídl, nedělá nic, tato ubohá paní potřebuje též duchovní pomoci, a já jsem pevně přesvědčen, že Bůh to tak řídil, abych právě sem přišel, byť by se to také omylem mým bylo stalo.“ — „Ach ano, ach ano, — velebný pane, — šeptala nemocná, — Bůh to tak řídil, Bůh to tak řídil, Bůh vás sem přivedl!“ — „Aj co — zkřikl nevěřící manžel, celý rozhorlen, — aj co — hlouposti! Již deset let nepřekročil žádný kněz prah příbytku tohoto, a následovně nebudete ani vy ženu *mou* zpovídati; nebo tato žena jest má; rozumíte? Starejte se budoucně o své vlastní záležitosti.“ — „Vy se mýlíte, můj milý, — odpovídal klidně kněz, — paní vaše náležela dávno před tím, než vaší se stala, *Bohu*; a vy nemáte práva ni nejmenšího, abyste nad spásou duše její rozhodoval. Chce-li se tedy vaše paní zpovídati, vyslyším zpověď její, a nikdo mne nemůže této povinnosti zbaviti, a neopustím ji jinak, leč žeby sama chtěla.“ Po těchto

Nejobtížnější bývá, přivést nemocného k tomu, aby svatých svátostí, když se mu podávají, přijal. — Ještě obtížnější pak je, přivést ho k tomu, aby po nich zatoužil.

Chci se tedy o to pokusiti, a některá po-

sloveh přistoupil kněz pevným krokem k nemocné a pravil: „Paničko, chcete se s Bohem svým smířit, a po křesťansku zemřít?“ — Tu pozvedla ubohá žena rukou svých prosíc a plačíc k nebi, a pravila: „O! milý Pán Bůh toto všecko tak zařídil! Již po kolik dnů žádala jsem si kněze, ale muž mi nedal žádného přivést. O zajisté se chci s Bohem svým smířit, aby mně byl milostiv.“

Po těchto sloveh jejích obrátil se kněz k muži, a pravil pevným hlasem: „Vy, pane, buďte tak laskav, a nechte mne s touto paní několik okamžiků osamotě.“ — Slova tato nadvládala muži neznabohu tak, že polohlasitě reptaje se odstranil. Když byla tak žena s knězem samotna, počala takto mluvíti: „Toto zde, — a ukázala knězi růženec, — mne zachránilo. Slabost má tak daleko mne zavedla, že jsem se muže svého více bála, než Pána Boha; a jen abych nemilé výstupy zabránila, zanedbávala jsem již po deset nebo jedenácte dnů všechny své povinnosti náboženské. Než jednoho přece nikdy jsem nezanedbala: odporoučeti se v ochranu blahoslavené Panny Marie. Začasto a skoro denně modlívala jsem se růženec, a Matku Boží vždycky jsem ctíla v srdci. A proto se teď také nade mnou slitovala, a přivedla vás ke mně, abyste mne s Bohem smířil, a tak zachránil duši mou.“ Hluboce dojat vyznáním tímto slyšel kněz zpověď nemocné. A teprv když na ulici vyšel, podíval se ještě jednou na lístek a teprv seznal, že tu číslo 28. poznamenáno. Spěšně tedy ubíral se také k této nemocné, udělil oběma svaté svátosti umírajících, a — důvěra jeho v blahoslavenou Pannu Marii byla tím ještě více utvrzena. (Seg. 2. svazek, 463—468.)

kynutí na ruku dám, aby toho, čemu jsem se mnohonásobným pozorováním sám vyučil, i jinde zkušeno bylo.

Přemnozí obávají se přijmout svatých svátostí proto, poněvadž jich neznají, poněvadž zcela neznají účel ustanovení jejich a zázračné ony milosti, které působí, a za to mají, že *svátost svatého pomazání přijmout tolik jest, co umřít**).

*) Roku 1840 ležel — dle zprávy pana M. Sevé-a, duchovního správce u vojště v Lyonu, polního kaplana v armádě Karla X. poručík 19. pluku lehké pěchoty v nemocnici. Ten pravil ku knězi, když cítil, že se mu značně přitížilo: „Velebný otče! Já jsem křesťan, a chci po křesťansku zemřít. Podejte mi svatých svátostí.“ — Když pak nejsvětější svátost oltářní spatřil, chopil třesoucima se rukama kříž, vtiskl jej po třikráte k mroucím rtům svým a pravil po slovech kněze: „Ejhle, Beránek Boží, který snímá hříchy světa! — Tobě, králi králů a Pánu svému, Tobě se klaním a věřím tak pevně, že v nejsvětější svátosti přítomen jsi, jako kdybych Tě očima svýma zřel!“ Umírajícího slyšel nemocník vícekrát zvolati: „Brzy tedy spatřím Pána svého a Otce svého!“

Bývalý císařský poručík B, jenž spolu majitel kavárny ve čtvrti Coelestínské byl, přišel v únoru 1841 do nemocnice.

Starý tento zbytek veliké armády francouzské přiměl kdys v čele pětadvaceti mužů město v Německu, že se vzdalo, a při jiné příležitosti kolik tisíc Rakušanů k tomu, že složili zbraň. Blížil se k němu almužník; důstojník bez dalších okolků obrátil se naň, zhurta se ho tázaje po tom a onom, což tuto rozmluvu rozpředlo:

„Velebnosti, vy jste četl letopisy slávy?“

Kněz: „Ano!“

Příčina toho spočívá buď v nedostatečném vyučování z mládí, nebo také v přílišném zabývání

„Tam nalezá se také moje jméno v prvním svazku. Četl jste o vítězstvích a dobývání?“

„Četl jsem.“

„I tam jmenuje se jméno mé na desíti stranách.“

„Mohl bych vám záviděti ty znamenité služby, které jste prokázal císařské vlasti.“

„Velitelem byl tehdáž Junot, vévoda Abrantský.“

„Což to byl starý sekoun!“

„A velký třestětec. Považte jen, Velebnosti, jednou nás nechal svolat, a když se do prostřed sboru důstojníků postavil, vyhodil zlatý peníz do povětří, který jsme bambitkou prostřeliti měly . . . Vidíte zde moje rány, všechny jizvy, které rozbrázdily prsa má . . . Velebnosti, vy jste byl s vojenskou výpravou v Alžiru, navštivte mne, pohovoříme si o válce a o bojích.“

„A o *Bohu válek* nebudeme mluvit?“

„Také; ale ne před několika dny.“

Starý tento voják císařský zpovídal se za příkladem toho, k němuž velkou úctu choval i dokazoval; litoval uplynulého života svého, který strávil bez vzpomnutí na Boha, a jmenoval pořád zbožnou smrt: „pravidlem moudrého.“

V posledním zápasu se smrti mluvil podobná slova, jako kdys hrdina jeden umírající: „Vpřed! vpřed! uhoďte na ně, žeňte útokem!“ V pomatenosti tékala obrazotvornost jeho neustále po bojištích.

C . . . , setník 38. pluku, přišel z nemocnice Romanské do chorobince Lyonské (1846). Starý přítel jeho, setník u granátníků v 68. pluku, častěji ho navštěvoval. Když pak jej už k smrti se blížíciho viděl, pravil k němu: „Mají nás vůbec za lidi nenábožné, a — snad ne bez příčiny; jest tomu v pravdě tak, že se vzdalujem začasto od svatých zásad; než my přec v srdci chováme lásku k náboženství, a dokazujem ji v rozhodných dobách, ve

se s věcmi pozemskými, které jim nenechalo času, aby v náboženství také dost nepatrných

vznešených okamžicích života. I já jsem stonal, a já jsem křesťanskou povinnost svou vyplnil, ty přece učiníš taktéž?“ — „To jsem již učinil!“ — odpověděl nemocný setník, a tiskl válečnému příteli svému ruku.

D vystoupil ze školy Saint Cyrské, kde se neunavnou pilností a vzorným chováním byl významával, a měl se bráti k 49. pluku, jemuž byl přidán. Když jej matka odcházejícího naposledy byla objala, promluvila k němu tato slova. „Modli se k Pánu Bohu každodenně, až půjdeš do Afriky; a jestližeby se měl rozstati, nech přijíti kněze, a přijmi ho.“ — Před třemi roky přivedla nemoc D do nemocnice. Otec jeho z Anjou spěšně přišel k němu, a vyhledal brzy po příchodu svém v Lyonu i mne, (Sevè-a), aby se mnou promluvil. „Vy jste viděl syna mého, — pravil ke mně, — už počal připravovati se k svaté zpovědi; už prosím Boha jenom za to jedno, aby ji též vykonal a svátosti umírajících hodně přijal. Brzy, ach, bude nám vyrván; netajím si tu ránu velikou. Ach, kdybyste věděl, jak jsme si ho, já a manželka moje, vychovali!“ — Když pak byl nemocný svatými svátostmi již zaopatřen, vypravoval nám, že velikou důvěru v svatou Pannu Marii skládá, že mu matka jeho při odchodu z domu otcovského penízek s obrazem Matky Páně dala, že každého dne k Rodičce Boží se modlíval krátkou modlitbičku. — Až potud otec nepromluvil; byl svědkem mlčícím. Při těchto slovech ale polily ho slze, on sejmul s krku podobnou medaili a pověsil ji drahému synu svému okolo krku. — Mezi tím obtěžovala silná sklíčenost dech nemocného vždy víc a více. — „Otče můj, můj dobrý otče, co musím vytrpět!“ zvolal umírající, a otec odpověděl v slzách: „Synu můj, dobrý synu můj, zmž se, jakož byl mužem na poli válečném; srdce tvé jest připraveno na vše! Budiž tedy! Teď

vědomostí si získali, tak že ve věcech náboženských cizinci jsou na poli neznámém. Takovým

nalezáš se na jiném poli válečném.“ Tak zemřel mladý tento voják. Zdaž mohl otec syna vhodněji osloviti v slavném tomto okamžiku?

Úmrtí poručíka D způsobilo v 49. pluku všeobecné truchlení. — Jestliť smrt příliš trpká, když člověka v květu mladosti jeho, v plné síle zdraví jeho zachvacuje. Zvláště pak osvědčili vojínové ze setniny zesnulého hlubokou bolest i truchlivost svou. Jeden z nich, příjímím Lesne (rodem z Lyonu, a nedávno teprv v službě vojenské) choval k zemřelému představenému svému povždy, velkou náklonnost. Teď pak ukázal vděčnost svou za laskavost zemřelého, který jej v prvních počátcích umění válečného vyučoval. V jemnocitnosti své totiž nabídnul rodičům hrobku svou v Loyasse pro toho, jenž mu tak příznivým velitelem byl. Nabídnutí jeho bylo přijato.

Na hřbitově přál si otec, aby tělesným pozůstatkům synovým ještě za hrob mohl dáti poslední „s Bohem.“ Pak obrátil se k důstojníkům, a pravil k nim tato slova: „Pánové, zastupitelé bodrého a ctihodného pluku! Přijměte vřelé díky mé za laskavé přijetí a bratrskou sdílnost, kterou jste synu mému od vstoupení jeho k pluku byli prokázali. Přijmětež i další díky za onu útěchu, kterou jste poskytlí nebohému jeho otci.“

Plukovník jej na to obejmul, a pravil: „Vy ztrácíte dobrého syna, my ztrácíme výtečného důstojníka, šlechtného přítele; my cítíme a sdílíme všechn váš bol v bolestném tomto okamžiku!“ —

Roku 1841 byl na slovo vzatý kněz Ségur, člen císařské kapitoly v Paříži, též členem „Shromáždění svatého Pavla“ v Paříži. Tento vypravuje následující příběh ze svého života: „Navštívil jsem jednoho dne Nekarskou nemocnici v Sevreské ulici. Dříve ale stavěl jsem se v tamější domácí kapli, prose Boha, aby dílu rukou lidských shůry žehnal pože-

ať vpraví se, co kde chybí, co možná jednoduše a krátce, u volném, zajímavém vypravování;

hnáním nebeským. Na to jsem vstoupil do jizby, nad kterou dohlížela účinnivá, v ošetřování nemocných sešedivělá milosrdná sestra. Ta vzdor vysokému stáří svému ani v ošetřování těla, ani v pečlivosti o duši neumdlévala. Odporučovala mi asi šest nebo sedm nemocných, a doložila: „Zkuste toho, velebnosti, a přistupte také vy k číslu 39., — tam leží muž asi 82 nebo 33 roků starý, nananejše sklíčen prsním neduhem, který sotva tři dny přežije. Vše, co jen možné bylo, už jsem vynaložila, abych ho ku kajicnosti přiměla, a k poslední hodině připravila; — ale vše nadarmo. Třikrát nebo čtyřikrát mne od sebe odehnal, a když domácí duchovní přišel, neuvítal ho nikdy jinak, než s hrubostí. Jednomu z kolegů vašich nevedlo se líp. Jak se obávám, snad i vás zapudí; ale vždyť se zde jedná o spasení ubohé duše.“ „Aj což, milá sestro,“ — odpověděl jsem, — „zažene-li mne, půjdu! . . . Pomodlete se za ubožáka jen jednou „Zdravas Maria,“ pak chci se k němu podívat i s ním promluvit.“ — Já šel, a spatřil jsem, když jsem se k němu přiblížil, že hleděl na mne upřeně. Já ho oslovil: „Sestra mi sdělila, ubohý příteli, že mnoho trpíte. Vy asi už dlouho stůnête?“ On ale neodpověděl; jen očima v sloup obrácenýma upřeně na mne hleděl. Já pokračoval v řeči své: „Trpíte mnoho? Mohu vám v bídě vaší nějakým způsobem ulehčiti?“ On zase ani slovem, ani pokynutím neodpovídal. Já pak zase jsem pravil: „Nic platno, už musíte z bídy ctnost udělat, musíte Pánu obětovat utrpení své, jako oběť smíření za hříchy své; tak vám alespoň z bídy vaší prospěch zroste.“ Nemocný ale trval v mlčení. Najednou napadlo mi první svaté přijímání, a já pravil: „Přistoupil jste hodně k prvnímu svatému přijímání?“ A slovo toto účinkovalo zázračně. Zamumlal polohlasitě: „Hodně, pane!“ — „A“ — pokračoval jsem já dále — „ne-

zvláště pak podotknuto buď, jak nemocní již *zřejmé a očitě* pomoci dosáhli přijetím svatých svátostí. Můžemeť zajisté, ač se za dnů našich zaopatřování nemocných se svatými svátostmi velmi zanedbává, tak že začasto tehdáž teprv, kdy nemocný už polo mrtev jest, kněz volán bývá, — můžeme přec platně tvrditi, že větší polovička těch, kteří svatých svátostí byli přijali, i tělesně se uzdravuje. — Povězme jim, že nedá se uvésti ani jediný pád ze života Ježíše Krista, žeby tam, *kam On pod střechu vešel, někdo byl zemřel**). Právě naopak, kamkoli za

byl jste tenkrát šťasten?“ — „Ó jistě, jistě, pane!“ odpověděl velmi dojat. I pozoroval jsem, jak po dutých, bezmasitých lících jeho dvě velké slzy se řítily. Pojal jsem jej za ruku a pravil dále: „Jak to přišlo ale, že jste byl tenkrát tak šťasten? Povím vám to: Byl jste tehdáž čistého srdce. Modlil jste se a bál jste se Boha. Byl jste dokonalým křesťanem. Toho samého štěstí však můžete opět dosáhnout každého okamžiku. Starý onen Bůh, který tehdáž štěstím naplnil duši vaši, živ jest ještě.“ On pak usedavě plakal. — „Není-li pravda,“ — tázal jsem se, — „vy se chcete zpovídati? — „Ano, pane, ano“ — zvolal umírající, chtěje mne obejmouti, a pak vyznal zúplna hříchy své k nevýslovné radosti mé a dobré sestry.

(Seg. Aberd. 2. díl, 81. 401—432.

*) Když biskup *Flaget* do Havanny přibyl, těžce se rozstonal. Ukázala se žloutenice, a pokračovala tak obrovskými kroky, že za málo dnů v největším nebezpečení života se nalezal. I požádal sám, aby mu uděleny byly svaté svátosti. Sotva ale, že

času učitelského úřadu svého na zemi přišel, křísil mrtvé k životu, uzdravoval nemocné, málomocné očišťoval, a t. d. A jakby neměl Spasitel i také nyní, kdy co prostředník přimlouvající se za nás po pravici Boha, svého nebeského Otce, sedí — a to *tím více* nyní občerstvovati každého obtíženého, který k němu přichází! Neníť *Bůh mrtvých, ale živých*. Vždyť všichni my stojíme jedině v ruce Boží, které se nemůžem umknouti. Jak směšnou tedy ukazuje se nám mysl, která za to má, že tím hodinu smrti a oddělení duše od těla *odročiti* může, když s přijetím svatých svátostí otálí anebo nepřijímá pomoci, kterou Kristus k blahu duše — a často i těla s tak láskyplnou štědrostí nám poskytuje*).

je byl přijal, nastal šťastný obrat v nemoci jeho, a biskup vyvázl brzy všemu nebezpečí. Když pak mu přátelé jeho k tomu štěstí přáti chtěli, odpověděl: „Nadál jsem se, že budu moci umřít; poněvadž mne Bůh ale za nehodna měl tak velké milosti, musím se poddati, a vpraviti se do toho, jak bych dále živ byl. Přijmutí svatých svátostí to bylo, co mne zase zpět zavolalo k životu. Bylť jsem při tom tak živě pohnut, že jedině tomuto dojmu připisuju obrat, který vy šťastným nazýváte.“

(Essai sur la Vie de Mons. Flaget. M. D. 363.)

- *) Protestantský lékař *Tissot*, věhlasný umělostí svou, mluvil často s netajeným obdivováním o moci a síle svátostí Církevních, a vypravoval k tomu ča-

Důkladného uvážení zasluhuje výrok svatého Ambrože, arcibiskupa Milánského: „*Což nevíte, že smrt, která by jinak nebyla následovala, často se dostavuje proto, že nemocní žádné péče o to nevedou, aby si duchovních léků opatřili, a žádných jiných nevyhledávají mimo ty, které pouze pro tělo jsou?*“ — Je-li pak dále mysl utišená, klidná, budou i léky snadněji i jistěji účinkovati, a tak se též přirozeným způsobem i uzdravení snáze nadíti lze.

A koho jest konečně tajno, že všechno léčení nemocného je **vice** dílo Boží, než *nejobe-
zřetnějších, nejzkušenějších lékařův?* nebo poznání nemoce, volení, účinek a síla léků jistojistě závisí od zvláštní milosti Boží.

Tyto a podobné důvody a **ustavičná mo-**

stěji ze své zkušenosti tuto událost: „Všecko své umění jsem už byl vynaložil na to, abych nemocnou smrti blízkou, mladou ženštinu z náruči předčasné smrti vytrhl. Již pochyboval jsem, že z toho vyjde. Nemocná to pozorovala, a oddala se proto tak nepřirozené trudnomyslnosti, že nedaleká byla zoufání. I nahlížel jsem, že by přílišná tato úzkostlivost a nepokoj ten úmrtí ženštiny ještě více zrychlily, a nechal jsem proti obyčeji svému povolati kněze. Kněz se dostavil, už ji těší, zpovídá ji, podává jí svaté svátosti, a nemocná je v málo okamžicích — klidná a odhodlaná. Následujícího dne shledal jsem skoro pravidelný žílotep, zimnice se mírnila, a za krátký čas nemocná úplně se zotavila.“

dlitba zajisté povedou k cíli, a nepochybně naplní nemocné svatou toužebností, že dosti časně svatých svátostí přijmou, že víc důvěry věnovati budou onomu všemohoucímu, nejdobrotivějšímu a nejmilosrdnějšímu lékaři, než vší lidské pomoci lékařské, a Tomuto jedinému celé časné i věčné blaho své svěří, anižby se dále tázali po tom, v čem se svaté Prozřetelnosti zalíbilo*).

Hlavní příčina, pro kterou nezřídka, — zvláště mužové, — přijetí svatých svátostí odkládají, jest mimo již výše uvedené ještě ta, že již po **mnohá leta** svaté svátosti zanedbávali a život zcela **spustlý** vedli tak, že *lichý* stud jim brání, po křesťansku ukončiti život svůj, a že volí raději bídně zahynout, nežli by se před Pánem málo pokořili, a tak zachovali duši**).

*) Zde pak sluší připomenouti, abychom svátost pomazání nikdy nejmenovali „poslední,“ ale „*svaté*“ *pomazání*; jakož se u nemocných i slova „*zaopatření*“ vystříhati sluší, místo něhož utěšenějších slov: svaté svátosti, prostředky, znamení milosti . . . užití lze.

**) Člověk jeden, který za celého svého života veřejně vyznával, že je nevěrec, a který i také v hodině úmrtí svého každou útěchu svatého náboženství od sebe byl zamítal, zvolal náhle, když celá rodina jeho mezi tím plačíc kol bolestného lůžka se byla shromáždila, hlasem velikým: „Kolik je hodin?“ — „Je deset hodin!“ zněla odpověď. Po hodině opakoval nemocný tutéž otázku, a konečně, když zase

V těchto a podobných pádech připomeňme jim ihned laskavě stav jejich všeobecně, a vysvětleme nemocnému, co snad omlouvá, ale co také tak nebezpečným činí toto jeho váhání*).

hodina uplynula, tázal se opět, a okolo stojící mu odpověděli, že je půlnoc.

„Tak tedy nyní,“ zkřikl umírající hlasem, který všechny přítomné hrůzou přimrazil, — „tak tedy nyní přišla hodina a dostavil se okamžik, v kterém pro mne hrůzná věčnost nastane.“

Což když byl vypravil ze sebe, obrátil se ještě, a vypustil duši.

(Le Comte de Valmont. M. D. d'A. 331.)

- *) *Ludvík z Pontu*, rodem z Valladolid v Kastilii, člen Tovaryšstva Ježíšova, který nám zanechal velovzácné a posud nedost oceněné dílo: „Rozjímání o nejpodstatnějších tajemstvích víry“ — dočkal se sedmdesátého roku žití svého; ač povždy téměř churavěl, nebyl přece právě před svou smrtí vlastně nemocný, nýbrž pracoval i v den úmrtí svého přes pět hodin. Mezi tím však s velikou určitostí předzvídal blízkou smrt svou. Když pak na sobě cítil, že se blíží poslední jeho hodina (bylo to u večer 16. února 1624), žádal úsilovně, aby svatými svátostmi zaopatřen byl. I vyhověno přání jeho, více, aby potěchy nabyl, nežli z obavy, žeby umřítí mohl; nebo zevnějšek jeho nesl tutéž podobu, ten samý výraz, jak jej po leta znali. Když byl poslední útěchu sv. náboženství přijal, upadl do tvrdého spánku, — nebyl-li snad již tehdy u vytržení, poněvadž Ludvík od dávného času, sotva na déle, než na půl hodiny, a tu ještě tůze lehce, usnouti nemohl. — Probrav se ze spaní, žádal hromničku, upřel zraky své na kříž, který v ruce držel, a pravil tichým hlasem: „Pane, až k soudu přijdeš, nezavrhuj mne!“ — a zpět sklesnuv na podhlavničku, usnul bez zápasu, bez boje — na věky.

Bourzoul, neunavný misionář, zemřel 4. dubna

Co třeba činiti u nemocného, *který si svatých svátostí přijmouti přeje?*

1774 na kazatelně, a sice právě v tom okamžiku, když o blaženosti vyvolených Páně mluvě, oči obrácené maje k nebi, dořekl slova: „V nebi budeme viděti Pána tváří v tvář, a bez zastření.“

Blahoslavený *bratr Gerard*, † 1137, rodný bratr svatého Bernarda, počal v posledním zápasu se smrtí s podivuhodnou radostí zpívati: „Chvalte Hospodina na nebesích, chvalte Hospodina na vysosti!“ — Okolostojící kněží, celí ustrnulí nad tak neslýchanou událostí, zavolali spěšně svatého Bernarda. Když pak tento s ostatními bratry u lože umírajícího obvyklé žalmy se byl pomodlil, upřel Gerard oko své k nebi, vícekrát volaje: „Otče, v Tvé ruce poručím ducha svého!“ — a potom pravil s usmívavou tváří k bratrusvému Bernardovi: „Ach, jak nevystižitelná jest dobrotivost Boží, že Pán Otcem lidí býti chce! Jak veliká je to čest lidí, že jsou bratřími Božího Syna a dědici království Jeho! — Ó jak krásné jest sloužiti Jemu, jak utěšeně loučíme se s tímto životem, když jsme všem povinností učinili zadost!“

Svatá *Kateřina Janovská*, † 1510, byla nanejvýš bolestnou nemocí popadena, smrtelný bol trhal tělem jejím. Ale byla již předtuchou věčného života proniknuta a modlila se tiše: „Pane, Tobě obětuji se zcela, nalož se mnou, jak se Tobě líbí!“ — Nechala si otevřítí okna, aby ven na nebe dívati se mohla, a modlila se s velikou vroucností: „Přiď brzy, Stvořiteli, Duše Svatý, a navštív srdce služebnice své!“ — Půl druhé hodiny bylo oko její neodvratně obráceno k nebi, tvář její se skvěla zvěstujíc radost srdce jejího. Konečně zvolala, několikrát opakujíc slova: „Zhůru! jděmež — jděmež k Miláčku svému blíž! Nyní ne více země, nyní ne více hřích, nyní ne více úzkost a smrt, ale věčný život v Kristu, Ukřižovaném!“

Už nemohla ničehož více mluvit, sotva dýchala

S takovými zpytujeme svědomí zcela v krátkosti, ale za čas celého života jejich*). Ptejme se nemocného, jestli se nepamatuje, žeby někdy snad nehodně k stolu Páně byl přistoupil? — Jestli uložené, svaté pokání vždycky věrně a svědomitě vykonal? — Předčítejme mu něco z návodu k svaté zpovědi, ale zvolna a slabým hlasem, na každý způsob o třech Božských ctnostech, o lítosti, o utrpení Pána Krista, nebo ze zrcadla zpovědního, ale ne mnoho najednou, s častými přestávkami, abychom nemocného příliš neunavili. Dle možnosti čítejme nemocným každodenně „Krátkou domácí pobožnost ku mši svaté,“ (viz vzadu), rozdělme si modliby ale tak, abychom ho příliš nenamáhali. Hrozí-li se nemocný smrti, bádejme po příčině, která jej bázni tou naplňuje. Hlavní příčiny toho mohou býti:

už, ale přemilostný úsměv hrál kol rtů jejích a v celém obličejí. Ukázala prstem vzhůru, jakoby říci chtěla: „Teď půjdu k veliké večeři Spasitele svého, kde s Láskou svou zcela a na věky spojití se mohu!“ — A v tom okamžení vykročila duše její z utrápeného těla, aby na srdci Vykupitelově odpočinula, okřála.

*) „Takové úmrtí nelze nazvat zlým, které předcházelo dobrý život.“ (S. Aug. 1. I. de civit.)

„Ten nemůže špatně umírat, kdo dobře živ byl, a sotva dobře umíratí bude ten, jenž špatně živ byl.“ (S. Aug. de doct. christ.)

1. *Rozloučení-se se světem;*
2. *Opuštění svých milých;*
3. *Časné naděje;*
4. *Hrůzy hrobové;*
5. *Obecný soud;*
6. *Nejistota postavení našeho v onom životě.*

1. Co se týká **rozloučení-se se světem**, tu upomeňme ho jen na to, co zde jenom vlastně užil, co by ze všeho toho požívání měl, kdyby i 100, ano 500 let zde byl pobyl? — Co majetek světa pomáhá? a koho učinil svět zcela šťastným?*)

*) Svatý Basil Veliký, † 379, pohrozil kdys osobě až příliš světácké, která nejdříve na čest, — potom na jmění, potom na tělo, — potom teprv na duši, — a konečně teprv na Boha pomýšlela, těmito slovy, které jí do duše volal: „Co trneš nad peníze? — proč obdivuješ démant a jiné drahokamy? Hlína jsou, a nic víc, nežli hlína! — Teď máš lesy, pole, luka, zahrady, vinice, rybníky, potoky, háje! — A co potom? — Kouštíček země, 2 střevíce široký, 6 střevíců dlouhý: to bude obydlí tvé, a kámen postačí, přikrytí tělo tvé! — Koho kdy bohatství ve světě uchránilo před smrtí? — Koho osvobodily kdy peníze od nemoce? — Jak dlouho ještě mají býti peníze pastí duše, pokrmem hříchu — a udicí ďáblovou?“

Když mladý kníže Lothrinský na lůžku úmrtním ležel, hodil ještě jednou okem po svých palácích. Tu poznal plnou prázdnotu a úplnou nicotu světa, a volal hluboce vzdychaje: „Ó Pane Bože můj, jak marný, jak pomíjející je přec tento svět! — Já, jenž

Vše, co umírající zde zanechává, bude mu steronásobně a mnohem vznešenějším a čistším zbožím nahraženo*).

2. *O své milé pak možno mu jen tenkrátě dobře se starati, kdyby Pán Bůh mu pomohl.* Mnozí zůstávají u svých, ale víc jim škodíce, než prospívajíce; z miláček jejich nebylo, nestalo se nic; mnozí naproti tomu opustili svých, a tito dosáhli ctnosti, které zesnulí sotva kdy se nadáli. A posléze vždyť jsou ti, které „*svými*“ jmenujeme, a za to, že naši jsou, máme — nám jen svěřeni, a ne co výhradné vlastnictví naše,

jsem tolik paláců a hradů v držení měl, ani to nevím, kde mi této noci nutno bude přebývati, aneb *kdo* mne tam na věčnosti přijme do stanu svého!“

Chudý kramář si namáhavou prací a přičiněním svým uskládal několik set zlatých; umíraje ležel na staré, ohnilé posteli. — I upozornili ho, žeby si za své peníze lepší postel poříditi mohl. Což když uslyšel, pravil: „Ovšem, to bych mohl, kdybych se zbláznil! Nebozí přátelé moji, ti ať si ji pořídí; pro mne je to trochu pozdě, já nejsem jinému zvyklý, než slámě.“ A když mu navrhováno, aby si také polívku z masa a chutnější sousto připraviti dal, odpověděl: „Nikoli, to neučiním; nebo nejchutnější polívka nepomáhá od smrti a soudu; až dosud jsem se živil moučnými pokrmy a postní polívkou, a chci s tím také umřít.“

*) „Onoho musíme sice vychvalovati, kdo smrt tak očekává, jakoby dnes přijíti měla; ten ale je svatý, kdo povždy po ní touží.“

(S. Ambr. I. de bon. mort. c. 4.)

ale propůjčení nám toliko od Pána nebes a země, který vše, co Jeho jest, může nechat spravovati kým a jak chce. Proč tedy nevoláme k Němu: „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal; jméno Páně.buď velebeno!“ —

3. *A! což jest s každou časnou nadějí, s každou čáhou lidskou!* — A bytbychom i všeho byli dosáhli, čeho srdce v krátkozrakosti své žádalo si, tak přec skálopevně, nepohnutě platí ještě jeden, tento základní zákon: „Nebe i země pominou; svět pomine s dary i poklady svými, i s žádostí svou i vším tím, což jeho jest.“ — A při všech svých nadějích, zdaž nemusíme se tázati: „A co potom? — potom? — **potom?**“ —

4. *Ani hrob nemůže býti strašným křestanu,* který kolena svá sklání před Spasitelem, který vlastní mocí z mrtvých vstal, a který pravil: „Přichází hodina, v které všichni, kdož v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího, a vstanou;“ — „Já jsem vzkříšení i život, kdo ve mne věří, smrti neuzří na věky, a byť i zemřel, živ bude.“ — Takovému *křestanu* není hrob o mnoho hrůznější, než lůžko, v kterém tělo jeho denně odpočívá. Hrob osvobozuje a oblažuje ducha; nebo tělo je původce přemnohých duševních

trampot, které ze spojení duše s tělem povstávají.

5. *Pomyšlení na soud*, při němž ani spravedlivý nenalezne spomocníka, byloby nesnesitelné, kdybycbom neměli Vykupitele svého, který s pěti svatými ranami svými u trůnu Božského milosrdenství pro nás za smilování prosí, — kdyby svatá Maria, Matka naše, nebyla spolu Matkou milosrdenství — a naše naděje, — kdyby Pán Bůh sám nebyl Otec milosrdenství, „který se smilovává od pokolení do pokolení,“ — „který nechce smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl.“ —

6. *Život pak na onom světě je tak jistý, bezpečný i stvrzený*, jako jen něco mezi námi stvrzeno býti může; nebo nepravé jest vyjádření se nevědomých, že nikdo ještě z onoho světa zpět se nevrátil. Což nemluvil Jůda Machabejský s Jeremiášem, který již před 300 roky byl zemřel, a s nejvyšším knězem Oniášem? — A nebyli tři svatí apoštolové, Petr, Jakub a Jan očití svědkové toho, jak prorok Eliáš, a tehdaž již 1500 let před nimi pohřbený Mojžíš s Kristem rozmlouvali při proměnění Jeho na hoře Táborské? Nevstal-liž mládenec Naimský, dcera Jajrova a Lazar z mrtvých? Zdaž „když při

smrti Páně chrámová opona roztrhla se, hrobové se neotvírali, a mnohá těla svatých, kteříž byli zesnuli, nevstala, a vyšedše z hrobu po vzkříšení Jeho, nepřišli do města svatého a neukázali se mnohým?“ (Mat. 28. 52—53.) — A kolik jich svatí apoštolé vzkřísili k životu? — Kolik vrátilo se jich v 15. století k modlitbě svatého Vincence z Ferrary k životu? — Kolik zesnulých vzkřísil v 16. století svatý František Xavérský? — Vždyť tak mnozí svatí křísili mrtvé a volali modlitbou a přímlovou svou nebožtíky k životu*).

Tito pak všichni když se vrátili z onoho světa, kterak možno tvrditi, že posud nikdo ze hrobu se nevrátil? — To může v pravdě tvrditi jen ten, kdo s pravdivými životy svatých Božích, kdo s důkladným dějepisem Církevním pranic není seznámen. Vy všickni tedy, jimžto Pán toho *štěstí* dopřál, že můžete býti u nemocných, používejte příležitosti této, vedte jich k Bohu, a pomáhejte jim, aby netrpěli jako pohané, naděje nemající, ale aby tato škola utrpení jejich stala se jim *záslužnou* pro život

*) Čtěmež na doklad uvedených slov: „Triumph des Glaubens,“ 2. vydání, s 300 obrazy, 1863 u Karla Gorischka, 14 sešitů po 350 stranách, a knihu: „Buch der heiligen Liebe.“

věčný. Vyučujte trpícího, že mu utrpení jeho pro život věčný málo prospívají, že z nich mu nevyplynou *nadpřirozené zásluhy žádné, nebude-li co kající a na milost přijatý hříšník, to jest v stavu milosti Boží, ochotně a zvláště z lásky k Bohu trpěti*. To pak jestli učiní, má vyhlídku na bohatou žeň, která mu zroste z osení toho, které rozsíval v slzách, v bolestech a v soužení. — „Musel-li Kristus trpěti, a tak vejíti do slávy své“: což smíme my, bídní hříšníci, očekávati, nebo snad požadovati, my, jižto nemáme, co bychom Pánu řekli mimo toto: „Pane, smiluj se nad námi!“

Podej, drahý ošetřovateli nemocných, každému nemocnému malý křížek,*) kterýby v ho-

*) Svatý *Vavřinec Justinian*, patriarcha Benátský, † 1455, držival v nemoci své častěji kříž v rukou, a kdykoliv se naň podíval, volal: „Ty jsi naděje má, ó Bože můj! V Tobě je všechna naděje a všechna síla!“

Svatý *Bonaventura*, † 1274, pravil hledě ku kříži: „Jak dobré jest, v duchu vezdy prodlévati u kříže! Udělejme si zde v ranách ukřižovaného Spasitele tři stánky; jeden v nohou Jeho, druhý v Jeho rukou, a třetí v nejsvětějším boku Jeho. Tu budu sladce *dřímát*, tu budu *bdti*, tu *čstí* budu i se *baviti*.“ (S. Bon. lib. de vita Christi.)

Když svatý *Filip Benitiús*, † 1285, na úmrtním lůžku ležel, pravil: „Podejte mi mou *knihu*!“ Okolo stojící podávali mu tu i onu knihu; ale žádná nebyla mu vhod. Když pak ale pozorovali, že ne-

dině utrpení v rukou držeti, na něj patřiti, a o něm rozjímati mohl.

Opatř nemocnému také svatá evangelia*). Obětuj několik těch krejcarů na to, a uvaž, že

odvratně pohlíží ku kříži, podali mu konečně křicifix; on pak radostně jej objímaje pravil: „Ano, to jest má kniha, má *nejmilější* kniha, dle této knihy sestavím poslední vůli svou, v té knize jsem se za často v životě ohlížel, s tou knihou v ruce — chci život svůj skončit.“ (Vit. S. Benit.)

Když svatý *František z Assisi*, † 1226, pozoroval, že smrt o něho se pokouší, položil se na zem a děkoval Pánu Bohu rukama k nebi vyzdvíženými, že se nyní již brzy domů navrátiti smí. Napomínal okolo stojících, aby v lásce k Bohu a bližnímu, v pokoře, trpělivosti a chudobě setrvali až do konce. — Pak udělil všemu množství požehnání, nechal si předčítat utrpení Páně ze svatých evangelíí, modlil se 141. žalm, při jehož posledním verši skončil. Poslední slova jeho tedy byla: „Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno Tvé; spravedliví čekají na mne, až mně odplatíš!“ Tak zemřel.

(Ber. Berc. 12 Sv.)

- *) A bytby se i z počátku zdálo, že ta neb ona křesťanská kniha u nemocného zalíbení nedochází, nedej se přece másti v rozdělování knih. Cesty milosti Boží jsou někdy přepodivné, jak nasvědčuje příklad následující: *Mladá ženština*, která byla tůze ráda na světě, která všecken odpolední i večerní čas svůj při hře v karty a ve veselých společnostech trávila, našla jednou, pozdě v noci domů přišedší, služku svou, ona čte „z knihy ku vzdělání křesťanskému.“ Přčetla nápis knihy, a pravila k služce, nemohouc jí nepolitovati: „Ty ubohá, důmavá dušičko, jak tě to přec jen může bavit, že u knihy takového obsahu tak dlouho sedět vydržíš?“ — Služka neodpověděla ani slovem, a paní její ulehla. Tu náhle slyšela služebná paní svou vzdý-

ti to vše nebe splatí požehnáním svým, a sice již zde na zemi, zvláště pak a zcela jistě v onom životě.

Z těchto knih nemocnému čas od času něco předčítej, a modli se s ním po chvílkách tu nebo onu modlitbu z tohoto „Přítele Nemocných.“ Steré a tisíceré „Zaplať Pán Bůh!“ — z blednoucích rtů umírajících bratří svých trpících řečené, — poneseš od lůžka, ze světničky, kde jsi nebohého ošetřoval; a nebe bude spravedливо, že k úpěnlivým prosbám těch rtů dšíti bude na tebe požehnání své v hojné míře. Budiž služba a opatrování nemocných sebe obtížnější, pamatuj, že Ten tě vidí, který pravil: „Cokoli jste nejmenšímu z Mých učinili, Mně jste učinili!“*)

chatí a zlíkati. Vstavši ptala se paní své: „co se jí stalo, nač si nařiká?“ — „Ach!“ — volala panička plačící, — „zahlédla jsem v tvé knize jedno slovo, které mne oloupilo o všecken pokoj, a které mne teď pálí na duši; slovo to zní: „věčnost!“ — Nyní zmizely karty, přestaly návštěvy i společnosti. Panička šla opravdově do sebe, a pomýšlela se vší horlivostí o tom, jakby se připravila na věčnost.

*) Svatý *Bernardýn Feltri-ský*, † 1494, jsa tázán, která kniha nemocným i zdravým nejprospěšnější navedení dává, aby se s užitkem v nemoci zavéstí mohla, odpověděl: „V nemocnici musí ovšem každému, kdo v místnostech jejích se nalezá, podána býti kniha, v kteréby zřetelně čísti bylo lze, co každému ko-

Rozšiřuj prostou knihu tuto dle sil svých, kde a jak jen můžeš*).

nati třeba. V knize pro nemocné nemusí více státi, leč to jediné: „*Trpělivost!* — *Trpělivost!* — *Trpělivost!*“ — V té pak, která ošetřovatelům jejich podána býti má, stůjž: „*Láska* — *Láska* — *Láska!*“ — Bude tak všem spomožino, bude-li jen každý, co v jeho knize zaznamenáno jest, plniti, anižby staral se o to, co v knize druhého psáno stojí. Nebo kdyby nemocný v netrpělivosti své ošetřovatele svého pamatoval slovy: „*Kde je láska tvá?*“ zapomínaje při tom sám na svou *trpělivost* pro jméno Kristovo; — aneb kdyby opatrovník netrpělivému nemocnému předhazoval: „*Kde je trpělivost tvá?*“ nepomýšleje při tom na *lásku*, kterou jest nemocnému povinen pro jméno Kristovo: tuť podobaliby se oba dětem, které místo, aby se každé ze své knihy učilo úkolu svému, jedno druhému do knihy se dívají, ničemu se neučíce, a pak od učitele trestány bývají. Každý tedy čti toliko ve své knize, aby i nemocný nedostatečnosti opatrovníka svého *trpělivě* snášel, i opatrovník nemocnému všecku *lásku* prokazoval, aby Utěšitele měli v nebesích, a ten oběma aby zůstal se sladkým, nebeským pozdravem svým: „*Pokoj buď s vámi!*“ — aby tak oběma vínek věčné odplaty zkvěsti mohl!“

K modlitbě svatého *Ubalda*, † 1160, biskupa Gubio-ského v Umbrii bylo vícero nemocných z nemocí svých zhojeno. Jediný jen slepec, který se k svatému obrátil v naději, že zraku svého zase nabyde — nedošel uzdravení. — „Zrak tělesný“ — pravil k němu *Ubald* — „byl by ku škodě duši tvé; proto Pán Bůh nevyhověl prosbám mým. Trp jen časnou slepotu tuto v dětinné důvěře, a pak ti bude v nebi odměna tím, že ti dáno bude patřiti na Boha.“

- *) Povšimni si blasu výtečného duchovníka 19. století, který dí: „Svatá láska ukládá nám ve všech okolnostech za povinnost, abychom bližnímu útěchy sva-

Vy pak, opatrovníci nemocných, uvažujte ještě častěji, co nám dějiny o ctihodném Salmeronovi († 13. února 1585) v 7. svazku v tom ohledu zachovaly: „*Mámet*,“ — píše tento učený muž, — „nemocné navštěvovati. Tímto navštěvováním nemocných nevyrozumívá se suchopárná, jalová návštěva, nýbrž souhrn všeho toho, co k úlevě a oblažení nemocných náleží. Jest tedy zapotřebí, nemocného viděti, s ním mluvit, abychom jej potěšili, a spolu také mu sloužiti, jelikož nemocný sám sobě posloužiti nemůže. Prokazujeme pak takovouto návštěvou

tého náboženství opatřiti se snažili. Ale ještě nutnější a nevyhnutelnější stává se tato povinnost naše v onom okamžiku života, který nad celou věčností rozhoduje. Kdo tuto povinnost zanedbává, činí se spoluvinníkem věčné smrti duší, pro které Kristus Pán zemřítí ráčil, vyzývá na sebe kletbu Boží, a nechává pokrevence a přátely své z ukrutné utrpnosti a z obávání, skoro vezdy neodůvodněných — v propast věčné zkázy strhnouti.“

„Nalezá-li se tedy nemocný, který srdci tvému blízký jest, v nebezpečenství života, neváhej, ale hled' svatou láskou přemáhati onu neblahou choulostivost, přílišnou onu lásku přirozenou; pospěš, aby duchovnímu správci nebo zpovědníkovi jeho o toni zprávu podal, a připravuj nemocného sám spásitelným povzbuzováním a láskyplnými slovy, která v stavu jsou, víru i důvěru jeho znovu oživiti, na návštěvu náměstka Krista Ježíše. Zachová-li ti Bůh nemocného na živě, bude Pána Boha za tvou lásku velebit; povolá-li ho ale k sobě, budeš míti dlužníka v nebesích, který útěchu a pokoj blahoslavené smrti tobě bude mít co děkovati.“

svou dvoje dobrodiní: První záleží v tom, že děláme nemocnému nemoc snesitelnější, nedostatečnosti jeho všemožně vypomáhající; druhé pak — větší tohoto, jest ono dobrodiní, že ho upomínáme i na to, v čem spása duše jeho spočívá, a napomínáme k tomu, aby metlu Páně trpělivou a nezvratnou myslí k svému prospěchu nesl, že ho, naskytá-li se příležitost, nebo podán-li podnět k tomu odjinud, vzbuzujeme, aby svaté svátosti: *pokání a svátost oltářní* častěji přijímal; aby se proti návalům a proti poslednímu zápasu se smrtí utužil, a k poslednímu kroku svému se připravil.“

Proto klademe zde k uvážení následující výroky svatých otcův. Tak praví svatý Cyprian, † 258: *Trpělivost* panuje nad hněvem — zkrucuje jazyk — spravuje rozum — zachovává pokoj — řídí kázeň — boří nadvládu žádostivosti — v uzdu pojímá nával zuřivosti — hasí zář mstivosti — přítrž činí převaze bohatých — občerstvuje potřebných chudých — chrání nevinnost pannenskosti — útlost vdov — a vzájemnou lásku manželů — činí v štěstí pokorným — v neštěstí hrdinným — lahodným v příkoří — pomáhá vítěziti v pokušeních — snáší

pronásledování — a dokonává lásku i mučnictví*).

Netrpělivý, praví svatý Efrém, † 378, je nešťastný, nebo jest v neštěstí malomyslným — v boji snadno podlehá — protiví se rozkazují-

*) Svatý *František* musel v jedné nemoci své nesnesitelných bolestí přetrpěti. I přimlouval mu jeden z klášterních bratří jeho, aby se obrátil k Pánu s prosbou, by mu Tento úlevy v utrpeních jeho seslali ráčil; než svatý trpitel pokáral ho za to, a zvolal k Bohu: „Ó Pane, děkuji Tobě za utrpení, která nésti mám, a prosím Tebe, aby jich nemírnutí, ale naopak rozmnožiti ráčil!“

„Smrt jest odpočinek od trudného, útrapného zápasu a nuzných béd, a ničí všechno zlo smrtelníků.“
(Caesar apd. Sallust. in Catil.)

„Živý člověk umírá neustále“

(S. Aug. I. 13. de Civitat. cap. 10.)

„Jako veletok z náplavů deštivých povstává, roste, se zmáhá, dravým se stává, dál odtéká a proudem svým ubíhá, to jest běh svůj vždy více zdokonaluje: tak také má se to s během života smrtelníků. I tito se rodí a umírají, a jiní umírají, a jiní zas se rodí; následují jiných, přibývají k nim, a odstupují a nezůstávají. Co zde tedy zůstává a trvá? co nepomíjí? co nepádí k propasti, jako proud přívalem náhle zrostlý?“
(S. Aug. in Psalm. 109.)

Před smrtí není útulku. Tak poručil císař *Anastasius*, † 518, když mu hlas ze svatoboru prorožkoval, že od blesku zahyne, skálopevný dům zbudovati, aby se tam utajil, a před pohromou blesku bezpečěn byl; ale zcela nadarmo. Když jednoho dne strašlivá bouřka povstala, běhal v novém domě pln úzkosti z komnaty do komnaty, a když bouře byla zašla, našli ho v pokoji mrtvého, zabitého *bleskem*.

cím — je lenivý v modlitbě — roztržitý¹ na hlídce — truchlivý v postě — nedbalý v zachovávání zdrželivosti — váhavý v odpovědích — nešlechetný v jednání svém — nepřemožitelný v zlobě — v poroučení hurtovní — v půtce dorážlivý — v pokoji a v mlčení malomocný.“ (de impat.)

Rozvažuj často, co jest dle svatého Řehoře Nisenského, † 400, *modlitba*, aby se jí čím dále tím více oddával, a s radostí se modlíval. Modlitba jest — dle výroku tohoto otce církevního — obrana stydlivosti — strážce čistoty — krotitelka hněvu — záhuba pýchy — odstraňovatelka přiosobování — ničitelka křivd — smrt závisti -- vyrovnávatelka vší nespravedlnosti — napravovatelkyně bezbožnosti — síla těl — hojnost požívání — pravý zákonodárce — moc říše — opatrovanka státu — palma válečného vítězství — bezpečnost pokoje — smíření nesyvných — opatrovnice sjednocených — pečeť panenskosti — podpora manželství — štít putujících — strážný anjel spících — důvěra bdících — ourodnost rolníků — spása plavců — vysvobození vězňů — vyproštění spoutaných — odpočinutí unavených — útěcha truchlících — slast veselících se — potěšení zarmoucených —

průvodní hvězda umírajících — pokrok dobrých — obrácení zlých — polepšení hříšníků — požitky přítomných — pojištění budoucnosti.

(Orat. I. de orat. domin.)

Některé prostředky,

kterakby se úzkostem smrtelným, ne-li vyhnouti, aspoň předejít mohlo.

První prostředek.

Pamatuj často na smrt.

Smrt, praví sv. Řehoř Nissenský, † 400, podobá se štíru, který sám umírá, když jsme jeho dříve zhlédli, který ale usmrcuje, když on dřív zhlédl nás.

Když se jedenkrát, — dle svědectví sv. *Maxima*, — zbožného mnicha ptali, kterakby se člověk nejlépe k šťastné smrti připravit měl, odpověděl tento: „Mysli každého jitra, že jest tento den tvůj poslední, a každého večera, tato noc že je tvou poslední, a dle myšlének těch jednej.“

Sv. *Bernard*, † 1153, říkával častěji mezi dnem: „Kdyby ti dnes bylo umřítí, učinilbys toto?“ A když něco dobrého vykonati, nebo

za povinností svou nějaký dobrý skutek učiniti měl, tu ptával se sama sebe: „Kdybys po tomto skutku zemřítí musel, kterak bys jej vykonal?“

— Tak udržoval se v horlivosti. Kdys tázal se žák učitele svého: „Mistře, jak dlouho smím ještě hřešiti?“ A tento odpověděl: „Jak dlouho chceš; jen den před smrtí se polepši!“ Pln radosti žák odcházel, náhle ale se vrátil tázaje se: „A kdy zemru?“ — „To ti nemohu říci,“ odpověděl mistr, — „proto nezbývá jiné rady, než aby již dnes s polepšením svým započal.“

Ctihodná *Marketa* Rakouská, manželka Španělského krále Filipa III., † 1530, zabývala se v kvetoucím mládí svém, na vrcholi pozemského lesku svého i slávy své — myšlénkami o smrti. A aby se s myšlénkami těmi tím více spřátelila, mluvívala s důvěrníci svými nejraději o úmrtí, navštěvovala často královské hrobky a neopouštěla je nikdy bez spasitelných předsevzetí. Umělať oceniti slova sv. Jana Zlatoústého, † 407, jenž (hom. de Spiritu sancto) dí: „Jděte k hrobům; tyť jsou kazatelny svaté vědy a škola, v níž se pokoře učíme.“

Belleyský biskup *Kamus* tázal se kdys svatého *Františka Sálezského*: „Která jest nej-

lepší příprava k smrti.“ K čemuž *František* odpověděl: „**Láska**.“ Načež *Kamus* dí: „Vímť, že kdo nemiluje, zůstává v smrti, a že — v Pánu umíratí tolik jest, co — *v lásce umíratí*; — totiž v zasvěcení-se Lásce, která všechny ostatní ctnosti obsahuje, a je s sebou do duše uvádí, v kterou vstupuje. Než — předpokládaje lásku — rád bych věděl, které ony ctnosti jsou, jež — jak se samo sebou rozumí, láskou oživeny býti musí, — s přípravou k smrti nejvíce se shodují?“ — K čemuž *František*: „*Pokora a důvěra*. Nebo lože, na němž křesťan po křesťanskou umříti má, musí ovšem lásku za prostěradlo míti; přec však dobře jest, postarati se o to, aby hlavu o tyto dvě podušky: pokoru a důvěru opřiti mohl, a tak v pokorné důvěře v milosrdenství Boží umíral. *První* těchto podhlavniček je *pokora*, která působí, že bídu svou poznáváme, a v hrůze sice, ale v hrůze láskyplné se třese, a tak ducha spásy účastni býváme. Tať jest ona nevyhnutelná *pokora*, která pokořujíc nás spolu nás k Bohu vznáší a učí, že na Něho samého spolehati máme. Od této první podušky snadně přecházíme k *druhé*; která v *důvěře* v Boha záleží. Což jest ale důvěra ta jiného, než uvažováním nekonečné lásky na-

šeho nebeského Otce sesílená naděje, *anaž více*
než my sami, spásy naší žádá!“

Druhý prostředek.

*Hleď vzbuditi v sobě vroucí žádost po spojení s
Bohem.*)*

(Lyreus de imitat. Christi.)

Císař *Rudolf II.*, † 1612, pozoroval, že se
blíží konec života jeho, a když otázali se ho

*) Za časů svaté *Brigity*, † 1373, stonal bratr jeden, třetí rok již poután jsa na lůžko; noha mu hnila. Než nesl bídu svou tak trpělivě, že neustával Krista chváliti a velebiti, i modlil se: „Lásky plný Ježíši, můj Bože smiluj se nade mnou.“ — Když blížila se hodina smrti jeho, zvolal: „Toužím, toužím, toužím! O touho má, přijď!“ — Což okolostojící když slyšeli, ptali se, po čem tak touží? On pak odpověděl: „Po Bohu; já Ho téměř zřím, a v této žádosti po Něm raduji se a plesám tak, že kdybych v nemoci této ještě živu býti mohl, v skutku učinil bych to od srdce.“ — O půlnoci zemřel. Den na to, — byla právě neděle, byla svatá Brigita v duchu vytržená a zaslechla tato slova: „Ó sestro má, poněvadž představení a učitelové nechtějí přicházeti ke mně v pokoře, shromáždžují chudých i nevidomých v království svém; nebo onen chudý a nevidomý muž našel dnes více moudrosti, než Šalomoun měl, poklady, které nepráchniví, korunu, jejížto lesk povždy nový trvá bez konce. Pověz bratru jeho, který mu v nemoci co zpovědník posluhoval, že za tuto službu svou od pokušení osvobozen, síly ku všem duchovním úkonům nabýti, blaženého skonání a příbytku v království Lazarovu dočkati se má.“

(Lib. VI. cap. XXX. S. Brigittae.)

radové jeho, zdali netouží po životě tomto, odpověděl: „Vím o lepším životě!“ — a doložil: Drazí pánové, když jsem v mladosti své v Španělsku byl, a otec pro mne posla vyslal, který mne domů, — do mé pozemské otčiny dovésti měl, tehdaž nemohl jsem radostí celou noc spáti. Aj čím víc neměl bych teď vesel býti, kdy mne nebeský můj Otec do nebeské otčiny, kterou mi Božský jeho Syn svou vlastní krví vydobyl, domů volá.

Proto tvrdí svatý *Augustin*, † 430: „Ten, který rozdělen, a s Kristem býti touží, umírá nejen do vůle Boží odevzdán, nýbrž žije trpělivě a umírá v svaté radosti.“

(S. Aug. in Joann.)

Svatý *Klimakus*, † 605, pravil: „Ten zajiště je nejvyšší chvály hoden, který smrt očekává každého dne; ten ale je svatý, jenž každé chvíle po ní touží, jak toho mnozí dokázali.“

Svatá *Teresie*, † 1582, chovala nejvroucnější touhu po smrti. Za pobytu svého v Salamance naučila se modlitbě, kterou se často modlívala, a která takto zní:

„Ó kéžby oči moje viděly Tebe, nejsladší, lásky nejhodnější Ježíši! Proč neumírám na

místě ihned, proč nenutí mne touha po Tobě tak, abych jako bezduchá z této komnaty vynešena byla?“ Tak nyla panenská nevěsta Páně po Ženichu svém, a často opakovala slova:

„Já žiju, ale ne v sobě, a očekávám tak vznešenou plnost života, že nad tím umírám, že neumírám!“

Ctihodný *Bohumír* hrabě z Kappenberků, † 1127, pokrevný přítel císaře Jindřicha IV. byl, ač příliš světácký život vedl, laskavými domluvami manželky své obrácen, a dosáhl, sotvaže cestu bohulibého života nastoupil, tak úsilovnou touhu po smrti, že nebylo okamžiku, v kterémby byl na hrob zapomněl. Na cestách přechoasto tak se kladl, jakby asi po smrti položen býti mohl, a tu vzdychal z nejhlubší duše útroby: „Ó kýžby přec hodina odchodu mého uhodila! Ó kéžbys mne, Pane, o této hodině zpravit, a zcela k ní připravit ráčil!“

Když pak poslední okamžik života jeho přicházel, a všichni, kdož kolem lůžka jeho stáli, hlasitě plakali, promluvil k nim: „K čemu jinému oblékli jsme toto roucho kajicníků, než abychom v svaté toužebnosti očekávali, kterak bychom co možná nejdřív přišli ku Kristu!“

V tom rozpoložení mysli vesel vypustil ducha.
(Campo antipra in S. S. German.)

Třetí prostředek.

Připravuj se před časem hodným přijímáním nejsvětější svátosti Oltářní k odchodu svému.

Svatá jedna říkávala: „I kdyby zapotřebí bylo, k svatému přijímání plamenem ohně se bráti, ani okamžik neváhala bych učiniti to, jen abych k svému Pánu Ježíši se dostala.“

Když sv. *Jeronym*, † 420, naposledy Tělo Páně přijímati měl, nechal se položit na zem, a přijal s vroucí skormouceností, v hojných slzách Pána Boha svého. (Euseb. in vita.)

Když k svatému *Augustínu*, † 430, s Pánem Bohem přišli, pozdravil tento, když Spasitele svého v způsobě chleba ukrytého spatřil, Pána těmito slovy: „Pozdraven buď, Ty původe stvoření i vykoupení našeho! Pozdravena buď, Ty oběti našeho smíření! Pozdravený buď, Ty léku našeho pozdravení! Pozdraven buď, Ty pokrme na poslední naší pouti! Pozdravena buď, Ty útěcho v našich trampotách! Pozdraven buď, Ty útulku v nesnázi naší! Pozdravena buď, Ty mzdo našich nadějí!“

Uherský král *Jan Huňad*, † 1455, hrůza

Turkův a nepřátel všech, připravoval se, jak svědčí Eneáš Silvius (I. 5), prevelikou pobožností k svatému přijímání. Když viděl, že poslední jeho okamžik se přiblížil, nedopustil, aby Pán k němu přišel, nýbrž chtěl sám k Pánu jít. A když mu slabost jíti nedovolovala, jel do kostela, kde také po přijetí svatých svátostí libě v Pánu zesnul.

Čtvrtý prostředek.

Přijmi ještě při zdravém rozumu svaté pomazání.

Když svatému *Abelardu*, † 832, poslední pomazání uděleno býti mělo, — vypravuje svatý Paschás, přítel jeho, — ptali se ho, chce-li svatým olejem nemocných pomazánu býti. Na kteráž slova obrátil očí svých k nebi, prose, aby se tak stalo. Co dělo se tehdáž asi v této mysli svaté? V jakých slzách, v jaké zbožnosti přijal tuto svátost? Oči k Bohu obráceny, ruce rozprostřené zval Ducha svatého k sobě, vzdychaje: „Nyní propustíš, Pane, podle slova svého služebníka svého v pokoji (Luk 2.); nebo všech svátostí tajemství Tvého přijal jsem. Což zbývá ještě, než abych bral se k Tobě?“

První užitek, — dí svatý Karel Boromejský,

† 1584, — a nejpřednější účinek svátosti svatého pomazání jest ten, že *pozůstatky* hříchů *snímá* a tak svátost pokání doplňuje. Jsou pak pozůstatky tyto: hříchy i smrtelné i všední, které po přijetí jiných svatých svátostí zůstávají; nebo možno jest, že těžký hřích — bez vědomí zpovídacího se, aneb z nemožnosti vyznání — i po přijetí svátosti pokání zůstává . . . Takovými pozůstatky jsou také jakási ochablost, přílišná starostlivost a úzkostlivost, které hřích zanedbává, a které na člověka mocně dorážejí zvláště tehdáž, kdy se k **branám smrti** blíží. Jsou pak mimo to ještě mnohé jiné věci, které nemocného rozličnou truchlivostí naplňují, jako: přirozená ona *bázeň* před smrtí, *úžas* před nastávajícím soudem Božím, který smrtelníka nejvíce děsí, *zuřivost* choroby, která někdy tak ho obtíží, že mu přetěžko, mysl svou pozvednouti *k Bohu*, k tomu, co Božského jest a nebeského, a tak mysliti na spásu duše své. Často také se stává, že sužován nějakým neduhem, brzy k tomu, brzy k onomu popoháněna se cítí, brzo v *žalování* vypuká, brzo přátely své v podezření stihá, hned k netrpělivosti, hned zase k jiným podobným choutkám, které duši jeho nanejvejš škodí, ponoukán bývá. Proti vše-

likému tomuto protivenství ustanovena jest *tato svatá svátost*, — jako lék nejvýš spasitelný, a má od Boha sílu, že každý, kdo ji hodně přijímá, všechny tyto obtíže trpělivě z ruky Páně přijímá i snáší. (S. Carol. Borr., † 1584, in instr.

extr. unct. arch. eccl. Med. p. 4.)

Sv. *Teresie*, † 1582, tak plála touhou po svatém pomazání, že se toho okamžiku ani dočkati nemohla. Když je pak se vši pobožností přijala, volala až do poslední chvíle: „Já jsem dcerou katolické Církve!“

(Ribera I. 1. c. 15.)

Pátý prostředek.

Odevzdej se zcela do vůle Boží.)*

Svatý *Augustin*, † 430, pravil o sobě: Přál bych si, abych nic jiného nedělal, než to jediné,

*) Svatá lanthraběnka Thüringská, *Alžběta*, † 1231, pravila k domácím svým, když o úmrtí manžele svého Ludvíka uslyšela: „Pro zachování života manžele svého byla bych postoupila každé namáhání, podvolila se každé oběti: když tomu ale Bůh tak chtěl, aby zemřel, nemohla bych se odhodlat, jen jediný vlas z hlavy podati, abych ho zpět přivolala k životu.“ (Proto, žeby to *proti* vůli Boží bylo.)

Když ukrutník *Foka* před očima císaře Mauricia, † 602, pět synů jeho zavražditi nechal, neřekl tento nic, než: „Spravedliv jsi, ó Pane, a spravedlivý jest Tvůj soud!“ (Cedrenus in Ann. Beyerl.)

Když král Arragonský *Jan*, 1480, na smrtelném

bych se celý odevzdal Tomu, jemuž nejvíce dluhuji, abych tak celý Páně byl.

loži dlel, a již zaopatřen byl, nezabýval se ničím jiným, než *modlitbou žalmů* a čtením svatého *evangelia*. Mezi modlitbou jeho již domnívali se, že už už vypouští ducha, poněvadž na něm žádného znamení života nepozorováno. Tu *náhle* zas se zotavil, otevřel oči, podíval se na okolostojící, a počal k nim mluvit takto: „Ó těch marných smýšlení lidských! Ó bídní lidé, kteří po trůnech touží, kteří po bohatství, pokladech a důstojenství baží! Ó blahoslavený podíle chudých, jak jistý a blahý život vedou ti, kdož v potu tváře své dobývají chléb svůj, a žijou od práce rukou svých!“

„Nebo co pomohlo mně ubohému království, co důstojnost, co poddanost lidu mého?“

„Jak velikým namaháním, kolikerému nebezpečení duše i těla musel jsem se podvolit, a nikdy nemohl jsem si v celém svém dlouholetém životě připravit jen několik dnů v pravdě šťastných! Hle, jak bídný jsem přec jen a nešťastný člověk, který podvod světa tak pozdě, — tak pozdě teprv poznávám! Není pochybnosti, že bych byl dokonal život mnohem blahodárnější, kdybych místo koruny královské pluh a role byl obdržel za podíl.“ — Na to obrátil se ku kříži a zvolal: „*O smilování plný Vykupiteli, zachovej nejnehodnějšího služebníka svého; smiluj se nade mnou Ty, nejsladší Ježíši, tvář svou svatou ode mne hříšníka neodvracuj; ne pro zásluhy mé, ó Pane, — nebo nemám žádných, — ale pro nevýslovnou lásku a pro milosrdenství Tvé — Ty, jenž jsi svět smrtí kříže vykoupil, smiluj se nade mnou.*“ Po těch slovech zemřel.

(Ex Lucio Marinaeo, lib. 8. rer. Hisp.)

Když král Westgothů *Eurich*, † 466, konec života svého předzvídal, svolal velmože říše své k bolestnému lůžku svému, a pověděl jim, že za devět dnů s pozemským tímto životem se rozžehná; pak je přiměl, že syna jeho *Alaricha* po něm posadili na

Sulpitius Severus, † 410, vypravuje, že svatý *Martin*, † 102, po celý čas života svého ani zlostný, ani smutný nebyl, jelikož vůli svou vždy a ve všem vůli Boží podroboval.

Když mučenníci *Epiktét* a *Astion* (ve 4. stol.) před soudnou stolicí *Latronianovou* stáli, neodpovídali ku všem otázkám jeho nic jiného,

trůn, posléze pak obrátil se k tomuto synu svému, řka: „Miluj Boha, služebníky jeho v uctivosti měj, nepoŕníkej nikdy něco důležitého, anižby se předních v říši, právě věřících o radu byl tázal; miluj poddané své, zstaň právo, zachovej laskavost, všem prokazuj se spravedlivým i štědrým.“ — Po tomto napominání zemřel. (Jo. Mag. lib. 15. hist.)

Sv. *Petr* když již na kříži pněl, vykonal ještě tuto modlitbu: „Děkuji Ti, Pane Jezu Kriste, Synu Boha živého, a ne ústy toliko a srdcem, ale i duchem, kterým Tě miluji, kterým k Tobě mluvím, kterým Tě vzývám, kterým se s Tebou pojím, kterým Tě poznávám a zřím. Tys pro mne všechno a ve všem. Ty jsi mé všechno, a já nechci nic jiného, než Tebe jediného, jenž pravý Syn Boží jsi a pravý Bůh, jemuž s věčným Otcem i Duchem svatým čest a sláva buď po všecky věky.“ (Historia christiana veterum Patrum.)

Umírající *Cyprian*, † 258, pravil: „Děkuju Bohu všemohoucímu za tu milost, že mne z okovů tohoto života osvoboditi ráčí.“

(Pontius diaconus in actis pap.)

Císař *Jindřich III.*, † 1056, prosil na smrtelné posteli všech, o kterých si vzpomněl, že je byl urazil, za odpuštění, a vyhlásil veřejně, že i on rád a ze srdce odpouští všem těm, kteří jej jakýmkoli způsobem urazili. Poručil také bohatě všechno nahraditi, k čemu se zavázána měl, a tak skončil život svůj právě po křesťansku.

(Hedio, † 1552, in Chr. Germ.)

než: „Křesťané jsme, vůle Boha našeho staň se na nás!“ Tímto svatým a zbožným odevzdáním se do vůle Boží dosáhli nejen té milosti v hodině mučení, že nesli všechny muky hrdinně, ale i pohanského přisedícího soudu Vigilantia přivedli k tomu, že se katolíkem stal.

(Romualdus in vita Fratrum 1. cap. 12.)

Sv. *Josef* tak souhlasil s vůlí Boží, že každého dne říkával: „Kéžbych přece jen živu býti a vůli Páně naplněnou viděti mohl!“

Když se *Alfonsa*, krále *Arragonského*, † 1458, tázali, kterého člověka za nejšťastnějšího na světě má, odpověděl: „Toho, který sama sebe s nejvyšší úctou a oddaností Bohu odevzdává, a vše, co jej potkává, nejinak, než jako řízení Boha samého považuje, přijímá a chválí.“

(Panarmii in vita Alph.)

Jak tato odevzdanost do vůle Boží značně přispívá k šťastné smrti, vysvětlil ctihodný *dominikán Tauler*, † 1350, takto: „Žádné cvičení nemůže v posledních okamžicích života prospěšnější býti, — praví, — než aby se člověk zcela a naskrz za příkladem Ježíše Krista vůli Páně oddal; neboť není ani jinak možno, než aby ten, který v úplné oddanosti a v svaté důvěře v Boha z tohoto života vychází, brzy do nebe se

dostal: nebo jako že si na žádném místě trestu nebo očisťování nemůžeme mysleti Boha, tak také nemůže ani tomu, který celý s Bohem, — srovnalostí vůle své s Boží — v lásce spojen jest, trest souzen býti nebo očistec, jenž s královským prorokem říci může: „Hotovo jest srdce mé, ó Bože, hotovo jest srdce mé!“ (Žalm 56.) Což znamená, jak svatý Bernard vykládá, tolik: „Hotov jsem přijmouti dobré, hotov přijmouti zlé! hotov k věcem vznešeným, hotov k poníženým, — a dokládám ještě: hotov živu býti — z žádné jiné příčiny, než abych dokonalejším se stal, kaje se z hříchů svých; hotov i zemříti, abych našel konec hřešení, a šťastný počátek učinil v lásce Tvé!“

Šestý prostředek.

*Věnuj, jak smrt blízkou znamenáš, všecken čas
Pánu Bohu samému.*

Tak nepřijímal svatý *Augustin*, † 430, po deset dnů před smrtí svou žádných návštěv více, mimo hodiny, v kterých ho navštěvoval lékař, nebo v kterých jedl, aby od Boha odloučen nebyl, a s Ním samým nevytrhován baviti se mohl.

Tak také nedovolil ctihodný *Dominik* z San

Severino po tři dny před smrtí svou žádnému přijíti, aby z vroucného obcování s Bohem vytrhován nebyl.*)

Svatý *Kamill de Lellis*, † 1614, nedovolil před smrtí svou žádnému z těch, kteří jej navštívit chtěli, vejíti, řka: „Poněvadž člověk jen jednou umírá, musí se všemožně přičinit o to, aby to jediné umírání dobře přestál.“

Sedmý prostředek.

Připravuj se modlitbou žalmů k poslední hodině.

Tať byla poslední slova svatého *Mikuláše z Myry*, † 342: „V Tebe, Pane, doufal jsem. — V ruce Tvé poroučím ducha svého!“

Sv. *František Salezský*, † 1622, modlil se 141. žalm, a když řekl slova: „Hlasem svým k Hospodinu volám,“ — skonal.

Sv. *Augustin* modlil se neustále sedm žalmů kajících. (viz „Ježíš mistr náš.“)

Svatý *Petr Coelestin*, † 1296, zemřel slovy: „Všeliký duch chval Hospodina!“ (Žalm 150.)

*) Prál si, aby všem, kteří vstoupiti chtěli, bylo povédáno, že zájmy duše jeho zcela a jedině ho zabývají, a že celý ten čas k přípravě na šťastnou hodinku smrti upotřebiti musí, ažby duši svou do rukou Božích byl odevzdal.

Sv. *Albert Karmelita*, † 1292, řekl: „Bože, ve jménu svém spasena mne učin!“ (Žalm 53.)

Osmý prostředek.

Uděl milým svým před odchodem svým spasitelných naučení.

Tak učinil Božský Spasitel náš, řka před odchodem svým k apoštolům:

„Synáčkové, ještě maličko jsem s vámi. Hledati mne budete; ale kam já jdu, vy nemůžete přijíti. Tak i vám nyní pravím: Příkázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, jakož já jsem miloval vás, tak abyste i vy se vespolek milovali. Po tomť všichni poznají, že jste učenníci moji, budete-li míti lásku jedni k druhým.“*) (Jan 13, 33—35.)

*) Když císař *Otto II.*, † 984, na poslední své cestě do Bavor zimnicí přepaden byl, nechal se do kaple sv. Omera vésti, kde se zpovídal, Tělo Páně přijal, a pak na zemi roztažen ležet zůstal.

Dvořenínové jeho chtěli všechny lidi, vyjímajíce toliko rodinu jeho, odstranit; císař ale pravil: „Zotvírejte dvěře, a vpusťte všech, kteří přijíti chtějí; nesluší se v smrti stydět se, jedině za zlé skutky. Ježíš Kristus, který smrti nezavinil, nestyděl se umírat na kříži. Ať vidí každý při smrti mé, čeho se v své vlastní smrti obávati, a čeho vystříhati má. Bůh račiž se smilovati nade mnou, jenž bídny hříšník jsem.“

Podobně učinil i umírající svatý *Bernard*, † 1153, který pravil k svým milým:

„Tři věci jsou, které odporučuji vám, kterých jsem za čas žití svého zkusil dle sil svých: 1. Důvěřoval jsem mnohem méně svému zdání, než jiného. 2. Byl-li jsem od někoho uražen, nepomýšlel jsem nikdy na pomstu. 3. Chránil jsem se, abych nikdy žádného nepohoršil, a dal-li jsem pohoršení proti vůli své, hleděl jsem je dle sil svých napravit.“ (Lyraeus I. dec. 7.)

Umírající svatý *Honorát*, biskup Arleský, † 429, pravil k prefektům a členům magistrátu, kteří ho navštívili, a za požehnání prosili: „Vidíte, jak chorý příbytek obýváme, a po mnohých letech přebývání svého mezi vámi zanechává vám Honorát váš toto dědictví, že vás až do posledního oddechu svého k dědictví království nebeského zve, a připomíná vám, nejlepší že toto jest, aby nedal se člověk žádnou láskou k světu poutati, nýbrž to vůli svou zavrhoval, co nevyhnutelně bude muset opustiti.“

(S. Hilar. in Vita.)

Když ctihodný *Amasius*, biskup Theanský,

Když domluvil tato slova, zavřel oči, a bral se v pokoji. Církev svatá slaví památku jeho v den jeho úmrtí, posledního dne měsíce října.

† okolo r. 353, kol bolestného lůžka svého viděl mnohé shromážděné, udělil jim ještě jedenkrát, — naposledy požehnání svého a řekl: „Sestarál jsem se a sešedivěl, synové milí, chodil jsem před vámi od oné hodiny, v které tak se zalíbilo Pánu, a až do této hodiny neštítíl jsem se ni jediný okamžik žádného namahání, kde se jednalo o duše vaše. Nyní ale volá mne Pán, a jsem dokona připraven. Budtež tedy věrni, účinkujte v lásce k Bohu a k bližnímu až do smrti, a budete věčně panovat. Bůh žehnej vás, a provázej každé dílo rukou vašich ze svého vznešeného trůnu, nechejž vás prospívat v lásce neustále, abyste na konci tohoto světa od Něho nalezení byli bez úhony.“*)

(Paulus Regius I. 2. de Nea.)

*) Žil jednou svatý poustevník, který mimo mnohé jiné, zvláštní ctnosti i té milosti se radoval, že nemocným blahodárně přispíval. Jedenkrát byl vyšším pokynutím vyzván, aby se k nejbližšímu městu odebral. Ihned vydal se na cestu, a spěchal tam. Když k bráně městské dorazil, našel hnusného mrzáka, jehož pohled ani malomocní snést nemohli. Jakmile mnich ho spatřil, hned se k službě a opatrování jeho měl, jal se mu důvěru v Boha vnukati, těšiti ho a síliti. Zpozorovav to neduživý, zvolal: „Nejvyšší Bůh buď veleben, který mi seslal neduh tento. Jedině se obávám, že mi Bůh mzdu mou v nebesích zmenší pro služby, které mi s takou pokorou prokazuješ.“ K tomu odpověděl poustevník: „Ne tak; — ale já dostavil jsem se pro

Sv. *Angela z Foligni*, † 1309, promluvila k shromážděným dcerám svým a jiným přítomným: „Co vám nyní povím, pravím z lásky k Bohu; nebo nerada bych něco sebou pod zem vzala, coby vám prospěti mohlo. Zalíbilo se Dobrotě Boží, že vás všechny mně svěřila a uložila, o vás se starati, anto v tomto světě a v tomto moři jste. Chovala jsem vás, jak jsem mohla. Nyní, ó Bože, Ti je zase vracím a pro-

své vlastní spasení k rozkazu *Božímu* sem.“ Tak povstal znenáhla každodenní, jako závodní boj mezi nimi, a čím horlivěji poustevník nemocného obsluhoval, a se přičiňoval ošetřovati jej, tím více zdráhal se tento, služby jeho přijmouti, jen aby mohl více trpěti, a tím větších zásluh sobě vydobýti. — Tak to trvalo 15 let.

Po patnácti letech počal nemocný ošetřovateli svému ruce líbat, a za obětavou trpělivost jeho mu děkovati. — Poustevník ale prosil Pána, aby mu dáti ráčil, svědkem býti toho, kterak tato svatá duše z těla vykročí. Prosba nebyla mu odepřena. Když pak se přibližovala poslední hodinka onoho Lazara, zaslechl tato slova: „Pojď, miláčku můj!“ — Na to pravila duše, celá u vytržení, — ku všem smyslům těla: „Díky vám, že jste mne byly poslušny. Oči, vy neměly jste zalíbení v marnostech, uši — vy nedbaly jste bláznovství světa, ruce — vy nekochaly jste se v kratochvílech, nohy — vy nepádily jste za ničemnostmi, — čichu, ty nenávidíš požívání. Ty tedy, tělo mé, odpočívej se mnou v pokoji, až v den svůj za namáhání svá věčné odplaty dosáhneš.“ — Po těchto slovech byla duše jeho u plesání anjelů přijata do stanů věčnosti.

(Spec. Exemp.)

sím Tebe: zachovejž je ve všem dobrém, aby dále milovaly chudobu, snášely opovržení světa i bolesti jeho, račiž je obnoviti zcela, aby za vzorem života Tvého oné dokonalosti dosáhly, kterou jsi nám slovem i příkladem svým ukázati ráčil. Vás pak, dítky moje, *napomínám* v poslední této řeči své, abyste všemožně usilovaly o to, byste nízké byly před lidmi, opravdově pokorné i dobromyslné, pravé zákyně Toho, který pravil: „Učte se ode mne; jáť jsem tichý a pokorný srdcem.“

„Mějtež lásku, bez níž není žádné spásy, žádné zásluhy. Neodsuzujtež nikoho, a kdybyste jej snad i těžký hřích spáchatí viděli. Tím však nechci tvrditi, abyste hřích v nenávisti neměly a v ošklivosti největší; nýbrž pravím toto jen: Nesuďte nikoho, aniž pohrdejte hříšníkem, poněvadž soudů Božích neznáte.“ — Po těchto slovech skládala rukou svých na hlavu každé z nich, a doložila: „Požehnány buďtež od Pána a ode mne, dítky moje, vy přítomné, i všechny nepřítomné! Jak mi uloženo a poukázáno bylo od Pána, uděluju vám přítomným i nepřítomným ono věčné požehnání, a tak uděl vám je i Kristus, onou pravicí, která na kříži rozprostřena byla.“

(S. Arnold in Vita.)

Devátý prostředek.

*Vyslovuj v hodině své, můžeš-li, uctivě a zbožně
nejsladší jméno Ježíš.*

K tomuto prostředku poukazuje již Duch svatý slovy: „Každý, kdo vzývá jméno Páně, bude spasen.“

Svatý *Bernard*, † 1153, sděluje o tom svou vlastní zkušenost těmito slovy: „Truchlí-li kdo z vás, pojd' do srdce Pána Ježíše. A odtud ať prozpěvuje chvály své Tobě, ó Ježíši, a ejhle před východem jasně zářícího světla tohoto jména prchá každá mlha, a do srdce zpět se vrací ona veselost, která tomu, jenž opětným neštěstím nedůvěřivým se stal, chybí, které ale nabývá, jakmile jen jméno Pomocníkovy zazní.“

(S. Bern. Serm. 15.)

Svatá *Mechtildis*, † 1154, nevolala v zápasu se smrtí jinak, než: „Dobrý Ježíši! Dobrý Ježíši!“ — Umírající pak potěšena byla slovy: „Pojd' požehnaná Otce Mého! vládni královstvím.“ —

Ctihodný *Hugo od svatého Viktora*, † 1142, choval za živobytí svého toto troje přání, které v pozůstalých písemnostech jeho nalezeno bylo. Přál si té milosti:

1. aby Tělo Páně posledním jeho pokrmem,

2. život Páně posledním jeho pomyšlením a rozjímáním, a

3. nejsladší jméno Ježíš aby posledním jeho slovem bylo.

Desátý prostředek.

Vzývej v nemoci své často blahoslavenou Pannu, a Ona ti zajisté ku pomoci přispěje.

K tomu vyzývá svatý *Bonaventura*, † 1274, slovy: „Jak chvály hodné a podivné jest jméno Tvé, ó Maria! Kdož toto v srdci a v ústech chovají, nebudou se trásti v hodině smrti! Před pouhým ohlasem jména toho třese se zlý duch; ti pak, kteří je vzývají, zakusí velikého pokoje.“

V konventě kláštera Metzského žil jednou bratr, který v zapírání sebe daleko pokročil, a velmi pokorný byl. Kázal s velkou horlivostí v německém i francouzském jazyku, zdržoval se nejraději po vesnicích mezi chudými venkovany. I do lesů někdy zašel, a pomáhal jim při stavbě chýší; své pak klášterní záležitosti, které jeho péči svěřeny byly, vykonával velmi správně a svědomitě. Tento bratr vyznamenal se zvláštní láskou a zbožností k blahoslavené Panně, tak, že neměl za živobytí svého ni jediného kázání,

v kterém by se byl aspoň nezmínil o Panně Marii. Jedenkrát po kázání ochuravěl. Což když zpozoroval přítomný tu kněz, jal se jemu nabízetí dům svůj k ošetřování. Než bratr zamítnul tento návrh lásky křesťanské, a nechal se dopravit do obecné nemocnice pro chudé. A když se tomu někteří divili, pravil jim: Toť je zcela v pořádku, aby „chudý bratr mezi chudinou byl, žil i umřel.“ Špitální bratři přijali ho ochotně, a ošetřovali jej všemožnou laskavostí. V této nemoci bylo mu zkoušeti mnohých a silných pokušení k zasmušilosti. Jednou o půlnoci, když se přibližovala už hodinka jeho, bylo srdce jeho náhle přeplněno takovou slastí, že počal rukama tleskat. Klášterní bratr, který u nohou jeho bděl, byl pozorným. Tu počal nemocný najednou slabým hlasem volati: „Ty’s milostí svou, ó vroucně milovaná Paní, navštívila sluhu svého.“ — Pak pokračoval: „Ó Panno, vždyť Tvým kaplanem jsem já, a Tvým chudým kazatelem.“ — Po chvíli pak volal: „Ty’s, ó Teofile, zoufajícího odpadlíka zpět uvedl a k pramenu milosti přivolal. S oslavenou královnou nebes radují se kůrové anjelští!“ — Což když slyšel bdící bratr, pravil k němu: „Bylo by to v pořádku, bratře, kdyby tě někdo sly-

šel?“ K čemuž odpověděl nemocný: „Nedomnívej se, milovaný bratře, že z pokrytství tak jednám. Pokrytec je uvnitř zlý a jen povrchně dobrý, a ohavnost před Hospodinem. Já pak jsem bídný hříšník; ale od chvály oslavené Panny nemohu upustiti.“ Pak se zponenáhla utišil, poslední hodina jeho blížila se; bratr samojediný modlil se u lůžka jeho jitřní, a když poslední verš žaltáře říkal: „Vše, cokoli dýše a živo jest, chval Hospodina“ (Žalm 150. 6.), vztýčil se mroucí bratr ještě jednou, pozvedl rukou svých do výše, a opakoval ještě jedenkrát slova: „Vše, co dýše a živo jest, chval Hospodina,“ — a skonal.

(Ex libro vitae Frat. Praed. in addit. ad part. 5. ejusd. libri.)

Uherský král, svatý *Štěpán*, † 1138, odevzdal sebe i říši svou nejblahoslavenější Panně, a potom pravil: „I duši svou odevzdávám dokona v ruce Tvé!“ (Bonfin. 1. I. dec. 2.)

Svatý *Karel Boromejský*, † 1584, úpěnlivě prosil blahoslavenou Pannu bez ustání, aby mu tři věci vyprosila u Syna svého:

1. Tu milost, aby patřiti směl na plačtivé vzezření a bolestné vzdýchání umírajícího Spasitele.

2. Aby viděl bolestné vzdechy, uslzelou

tvář a naříkání srdce Panny Marie, když pod křížem Syna svého stála.

3. Aby blahoslavená Panna mu přispěti ráčila v okamžiku smrti, kdy srdce jeho pukati, a duch od těla děliti se bude.

A milostí těch svatý muž také dosáhl.

(Guissar in Vita.)

Pros i ty, křesťane, za podobné štěstí.

Jedenáctý prostředek.

Žádej srdcem vroucím Krista Ukřižovaného, aby ti přispěl v hodině smrti pomocí svou.

Ramgrada, † 1135, matka sv. Petra, příjímím Ctihodného, vstoupila po smrti manžele svého do kláštera. Když se těžce roznemohla, žádala si *obraz Ukřižovaného*. Když pak jí podali *kříž*, hledala rány Ukřižovaného, vroucnou vřelostí celé duše své ujišťujíc, že žádná pocta, žádná naděje spásy nepřevyšuje tu, kterou ona v kříž Pána svého skládá. Po vykonané modlitbě chtěli okolostojící jí kříž odejmouti; ona pak spozorovavši to, zvolala: „Proč chcete mi vzíti Pána? Ponechte mi jen, pokud ještě živa budu, Toho, k Němuž se brzy odeberu.“ Tak držela Krista na kříži před očima svýma až k poslednímu vzdechu svému.

(Petr. Vener. lib. 4. ep. 17.)

Tak také zemřel ctihodný *Didak*, † 1463, ze řádu sv. Františka, s křížem v ruce a slovy: „Sladké dřevo kříže! Sladké hřeby! které jste tak vzácné břímě nesly!“

Svatý *Mikuláš Tolentinský*, † 1308, dal si krátce před smrtí svou kříž podati, a hledě na něj, pravil pln svaté radosti: „Buď pozdraven, drahocenný kříži, jenž jsi hoden byl, Ježíše, výplatu světa, nésti, který na tobě spočíval, a lotra za milost prosícího ušetřil, panenskou Matku svou panenskému Janovi odporučil, a za ty, kteří jej křižovali, u Boha se přimlouval. On račiž i mne skrze tebe v této hodině zastati před nepřítelem duše.“

(Mombr. tom. 1.)

Arcibiskup Canterburský svatý *Edmund*, † 1242, líbal umíraje s velikou vroucností rány Krista Pána, zvláště ale ránu svatého boku, a opakoval při tom slova proroka Isaiáše: „Vážiti budete vody s radostí ze studnice Spasitele.“ (12, 3.)

P. *Jan Comblet* opakoval začasto až k smrti své slova: „S Ukřižovaným jsem žil, s Ukřižovaným chci i umříti.“

Dvanáctý prostředek.

V ruce Boží poroučej před smrtí duši svou.

Když *Marketa Uherská*, † 1270, svaté svátosti umírajících již byla přijala, počala zpívat 30. žalm: „V Tebe, Pane, doufal jsem;“ a když přišla k slovům: „V ruce Tvé poroučím ducha svého,“ vypustila duši. (Sur. tom. 4.)

Když ctihodný *Paul Justin*, karmelita, smrti blízek byl, pravil: „Přispěj mi, ó dobrý Ježíši, jediná naděje má, kterémuž samému jsem žil, kterému samému též umírám, a přijmi ducha mého, kterého v Tvé ruce poroučím v milosrdenství svém, poněvadž Tys mne vykoupil, ó Pane, Bože pravdy.“ A při těch slovech v Pánu zesnul. (Hist. Emerit. I. 3. cap. 10.)

Následuj svatého *Štěpána*, † 33, který umíraje pravil: „Pane Ježíši, přijmi ducha mého.“

Tím pak chtěl, — jak podotýká svatý *Augustin*, † 430, — tolik říci: „Tys mne učinil vítězem, přijmi mne tedy co vítěze; přijmi mne ve vítězoslávě. Onino pronásledují mne; Ty ale přijmi mne. Onino mne vyhánějí, Ty ale uveď mne k sobě. Pověz duchu mému: „Vejdi do radosti Pána svého.“

Ctihodný *Ferdinand*, král *Kastilie*, † 1252,

rozmlouval s těmi, kteří kol lůžka jeho stáli, veselou tváří o svém brzkém odchodu, a přidal:

„Tvá, ó Pane, jest moc, Tvé jest království. Ty jsi král nade všechny krále. Tvé moci nebeské i zemské říše poddány jsou. Království, které jsem od Tebe přijal, až dotud, dokud se líbilo nejsvětější vůli Tvé, jsem spravoval. Teď ale Ti je zase vracím, úpěnlivě prose Tebe za tu milost jedinou, aby mou, od záhuby vysvobozenou, duši u sebe přijal. V ruce Tvé, ó Pane, poroučím ducha svého!“ (Luc. Tudenc.)

Třináctý prostředek.

Rozluč se dříve s milými svými, a tak vykroč ze života tohoto.

Tak umíral i Kristus, jak poslední slova jeho naznačují: „Otče můj, proč jsi mne opustil?“ K tomu dokládá svatý *Bernard*: „Máme Krista, který *od* Otce jest splozen, *v* Otci dlí, *s* Otcem sedí na trůnu, *před* Otcem stojí, *pod* Otcem na kříži pní, který ale — **bez** Otce umírá!“ Jednoho smýšlení byl také ctihodný *Juniper*, Františkán a jeden z prvních druhů svatého Františka, otce řehole. Ten šel jednoho času s bratry svými, rozmlouvaje s nimi o smrti,

při čemž zřetelně se vyjádřil, kterak vlastně o smrti smýšlí. Tu pravil jeden z bratří jeho: „Já prosívám Pána často za to, aby mně tu milost uděliti ráčil, by mi nebylo umíratí mimo klášter; nýbrž abych dle křesťanského obyčeje s bratřími svými, kteří mi přítomností svou a modlitbami svými v smrti nápomocni budou, pohřben byl.“ Což když Juniper vyslechl, odpověděl: „Co mne se týká, já bych si také přál, aby se mnozí bratři modlili za mne; ostatně však přeju si ode všech býti pohrdán, aby nebyl nalezen ten, jenž by mne po smrti pohřbíti chtěl; přál bych si tak rychle zetleti a čpěti, aby se nikdo ke mně přiblížiti a mne na máry vložití nechtěl; nýbrž aby mne ihned, jako každý jiný povrhel a jako věc nečistou, na smetiště vyvrhli, a ptákům přenechali; — nebo ani v životě, ani v smrti nepřál bych si, aby mně nepatrnému a nehodnému člověku jakákoli čest prokázána byla.“

(Wadding ad annum 1258. N. 3.)

Anglický obrácenec *Sir Leopold* * * * *
vypravuje o své cestě k Trappistům do Gardu
v roce 1822 mnohé velmi zajímavé drobnosti,
a pokračuje pak ve zprávách svých v tomto
znění:

„Byla poslední noc v listopadu. Vraceli

jsme se právě z jednoho našich výletů, an umíráček z opatství nám ohlašoval, že se něco nadobyčejného v opatství přihodilo, a na místě jsme zvěděli, že choroba jednoho z mladších, řeholních kněží, který na prsní neduh k smrti se byl roznemohl, nejvyššího vrchole svého dosáhla.

I spěchali jsme, abychom se ještě vrátili v čas, a tak zápasu jeho se smrtí přítomni býti mohli; nebo smrt pravého křesťana jest nejvznešenější divadlo, jež nebe zemi poskytnouti může.

Nalezli jsme celou rodinu klášterní kol umírajícího shromážděnou, který na popeli natažený ležel. Před několika okamžiky byl svaté pomazání přijal, a teď mu mělo právě Tělo Páně podáno býti, co posila na cestu dalekou. Když jsme vstoupili, byl sesláblý, a zdál od přibližující se smrti překonán býti; když ale chleb života přijal, zdálo se, že na okamžik zase obživnul; odhodlaně se vztýčil, a začal se veřejně zpovídati z celého života svého. Nadpřirozenou jakousi silou podporován, mluvil mezi zápasem se smrtí o smrti, o soudu, o onom nevýslovném štěstí, jehož ti požívají na věky, kteří nikdy k pomíjejícím statkům nepřilnuli. Byl to pohled

jako na vypovězence, který se právě chystal k odchodu do vlasti své, a jen toho litoval, že součastníků vyhnanství svého ještě zanechati musí v oněch utrápeních, které pro vždy opouštěl.

Když více mluvíti nemohl, udělil mu opat papežské odpustky umírajících a předříkával mu modlitby zápasících se smrtí. Sotva ale, že mladistvý mnich ten byl zemřel, zapělo celé shromáždění „Te Deum“ co díkučinění, takořka na oslavu vítězství ctnosti; zajímavý to obřad, který poukazovati se zdá k cíli, po němž všichni toužíme, a který by nás pobádati měl, abychom vše, co nás od něho odvrací, šlechetným pohrdáním zamítli.“ (List Sira Leopolda * * * * o návratu jeho ku katolické Církvi . . M. D. 363.)

Čtrnáctý prostředek.

Připrav se k smrti své zákonitou, Bohumilou závětí.

Dělej svou poslední vůli v takovém duchu, jako Božský Spasitel činil, — jak svatý Ambrož, † 397, na krajích listů písma svatého znamenal:

„Zdroj všeho spasení,“ — dí svatý Ambrož, — „tak zařídil závěť svou, že každého něčím

spasitelným podělil: *apoštolům* odporučil pronásledování, *židům* své tělo, *Otci svému* ducha, nejblahoslavenější *Panně ženicha*, *lotru na pravici* ráj, *onomu na levici* zasloužený podíl, *kajícím křesťanům* — kříž svůj.“

Šetř při poslední vůli své dobře míněného napomenutí svatého Augustina, † 430, (Serm. 45.) který dí: „Zhotov poslední vůli svou, dokud ještě zdráv jsi, nebo počkáš-li s ní až na časy choroby své, zavedou tě zajisté přátelé tvoji lichocením svým tam, kam jsi přijíti *nechtěl*.“

„Neboť,“ — praví svatý Řehoř, † 604, (I. 4. dial. c. 58.) „tať jest mnohem bezpečnější cesta, když každý to dobré, o kterém doufá, že po jeho smrti od jiných vykonáno bude, sám vykoná, dokud ještě žije; poněvadž to mnohem více blaží, když člověk svoboden opouští svět, než když v závazcích okovů na osvobození čeká.“

Uvažuj začasto v pravdě duchaplnou závěť svatého *Karla Boromejského*. Když se totiž leta 1576 připravoval na příchod moru, vyhotovil také závěť svou. V té pak ustanovil: aby za pokoj duše jeho tisíc mší svatých obětováno, a třikrát hodinky za mrtvé od veškerého kněžstva jeho říkány byly, aby u mrtvoly jeho šest svící,

a ne víc, rozžato bylo, a pak aby v zcela neúhledném koutku vyšší kruchty pohřben byl.

Katedrálnímu chrámu svému doporučil všechno své stříbro a ozdoby oltářní, kanovníkům svou knihovnu, přátelům svým pak a pokrevencům, mezi nimiž neměl ni jediného chudého, nezanechal mimo některé náboženské obrazy — praničeho. Vše ostatní doporučil chudým Milánským. (Lyzareus Doc. 5.)

Mimo uvedené prostředky doporučují muži duchovní ještě tyto:

1. Uctění a rozjímání utrpení Páně.
2. Úctu k pěti ranám Krista Pána.
3. Obzvláštní pobožnost k Božím Svatým.
4. Dokonalou poslušnost.
5. Trpělivost v nemoci.
6. Opravdově zbožný život.
7. Vlastní modlitbu a přímluvu jiných.
8. Zvláštní laskavost k chudým.
9. Úctu a lásku k Panně Marii.
10. Pobožnost růžencovou.

K růženci přidal Didak Martinez tato slova:

„Maria, matko milosti, matko milosrdenství, ochraňuj a zachovej mne před nepřítelem.

Přijmi mne v hodině smrti.

Sláva budiž Tobě, ó Pane, jenž jsi se zrodil z Marie Panny, jenž s Otcem i Duchem Svatým králuješ na věky věkův, amen.**)

Modlitba nemocného

na počátku nemoce.

Ó Bože můj a Otče! Ty zajisté dobře se mnou smýšlíš a jistě mne miluješ. — Kam bych konečně v lehkomyšlnosti své byl zabředl, kdybys se nade mnou byl nesmiloval, a mne utrpením tímto zase k sobě nebyl přitáhl? — Já uznávám nevýslovnou lásku Tvou, a chci Tě milovati navzájem tak, jak mi k tomu milosti své popřeješ, abych Tě mohl milovati. — Dětinnou důvěrností kloním se pod Tvou kárající ruku Otcovskou; zdá se mi teď ovšem těžkou a tvrdou býti, ale až mne pokáráním tímto od poklesků mých očistí a polepší, pak ta samá

*) V jisté dle náhledů ducha času zařízené nemocnici odstranil mladý lékař, nepochybně proto, aby nemocnému rychlejší pomoci zjednat mohl, kněze i stůl, který k zaopatření nemocného se svatými svátostmi už připraven byl. Nemocný ale nechal ihned kněze zavolat, a stěžoval si lékařovi těmito slovy: „Léků duševních víc mám zapotřebí, než léků tělesných. Vy, pane doktore, zajisté mne již neuzdravíte; musím tedy na budoucí život pomýšlet.“ (Gazette du Clergé 21. dubna, 1832. M. D. d'A. 359.)

ruka všechny slzy moje usuší, všechny rány zahojí, které mi zasadila; pak otevře se mi s takovou štědrostí, že mne veškerým bohatstvím nebeských statků, svrchovanou radostí a pokojem zahrne, ježž žádný rozum lidský pochopiti nemůže. — Toto všechno Syn Tvůj milý, Pán a Spasitel můj Božský, Ježíš Kristus mně byl zaslíbil; a proto kojím se nadějí, že mne miluješ, poněvadž mne křížkem navštěvuješ.

Jen k vyššího světla požívání
Chce vést tě Pán skrze temnou noc;
Dar i zmar Jeho jsou: požehnání,
Odevzdej se tedy v Jeho moc.
Tiše doufej, duše, a s radostí
Klaň se vždy Páně věrnosti.
Nebo vše, — jak hlásá blahověst, —
Všecko, co Pán činí, dobré jest.

Ranní modlitba nemocného.

Bože můj a Otče! Tvou milostí přečkal jsem dlouhé, smutné hodiny osamělé noci, teď nový den mi zasvítá, v kterém mi, Pane, novou příležitost podáváš, abych si nových zásluh pro věčnost získati mohl. K Tobě pozvedá se duše má, aby Ti na úsvitě podala oběť chvály. Na-

darmo, — tomu učí mne svaté slovo Tvé, — nadarmo nade mnou by bdělo oko lidské, kdyby Ty sám mne nechránil a svou mocí nedopustil, aby za dlouhých hodin nepokojného spánku nebo trapného bdění nočního duch můj nepodleh malomyslnosti nad tím, že ještě žiju. Že se každým dnem novým důkazům Otcovské ochrany Tvé těším, je ovoce Tvé útěchy, toliko Tvého milosrdenství; a já bych neměl Tobě, jenž tak otcovsky nade mnou bdíš, za všecka Tvá dobrodiní — ze srdce Tobě vděčným býti? Nemám ničehož, ó Bože můj, co bych Ti podal za oběť chvály, leč jedině toto, v svatou vůli Tvou zcela odevzdané srdce, které Ti všechny v této noci přetrpěné bolesti obětuje; to srdce kladu v důvěrnosti na oltář Tvůj. Kéž by se Ti v oběti mé zalíbilo! Radostně spěchal jsem jindy za povinností povolání svého, když jsem se z občerstvujícího spánku probрал; teď jsi mi vykázal jiný úkol denní. Ty chceš, abych utrpení choroby své, kterou jsi na mne seslal, trpělivě, dobromyslně i statečně snášel; to budiž také za celého dne snahou mou. Chci všechny bolesti, které na mne přijdou, s dětinnou láskou a v dětinné poslušnosti, jako z Tvé Otcovské ruky pochodící, přijímati. Nehleď, prosím, Bože

můj, k hnutím smyslné přirozenosti mé, která se proti citelným bolestem vzpouzí; vzhlédni ale na duši mou, která se nejmoudřejšímu řízení Tvému pokorně klaní! Chci trpěti, jako Kristus trpěl; chci se ale také modlit, jako se Pán Ježíš modlil: „*Necht odejde kalich tento ode mne! ale ne má, nýbrž Tvá vůle staň se, Pane!*“ — Chci trpěti, že Ty tomu chceš, abych trpěl; srdnatě chci trnovou touto cestou kráčet, protože jen tato cesta přivádí mne k Tobě. K tomu jsem se odhodlal; Ty, Bože velikého milosrdenství, mi přispěj v trudných a strastiplných dobách ku pomoci, potěš mne Božskou útěchou svou, aby toto utrpení moje k Tvé slávě a k spáse duše mé prospělo. Dej, aby tyto dnové choroby mé byli mi školou k polepšení. V životě i v smrti řiď mne a spravuj nejsvětější vůlí svou; uchovej duši mou před malomyslností, netrpělivostí a přede vším zlým, abych pro toto soužení své hoden byl, někdy do oněch příbytků vejíti, které Kristus připravil svým věrným! Amen.

Denní modlitba

za obdržení milosti šťastného skonání.

Pane Ježíši Kriste, Tebe prosím pro onu trpkost, kterou nejčistší duše Tvá pocítila, když požehnané tělo Tvé opouštěla, smiluj se nad mou hříšnou duší, až se od těla mého dělití bude, amen.

Prosby

za vyprošení milosti blažené smrti.)*

Pane Ježíši, Bože dobrotivý, Otče milosrdenství, před Tebe předstupuji s pokorěným, zlomeným a skroušeným srdcem. Tobě poroučím poslední hodinku svou i vše, co po ní přijíti má.

Až nepohybné nohy mi znamením budou, že dráha pozemského života mého ku konci se blíží,

Až oči moje, přibližující se smrti zatemnělé a zakalené, umírajíce k Tobě smutně pohlížeti budou,

ó milosrdný Ježíši, smiluj se nad mou!

*) Sepsané od nekatolické slečny, která v 15 letech věku svého do katolické Církve se navrátila a v 18 letech v pověsti svatosti na věčnost se odebrala.

Až studené a třesoucí se rty mé na-
posledy zašeptnou nejsvětější jméno Tvé,

Až zsinálé, zmodralé líce moje všem
přítomným soustrast a hrůzu vnukati, až
vlasý moje od smrtelného potu krápající
se ježiti, a blízký konec můj oznamovati
budou,

Až uši moje, hotové navždy zavřítí se
řečem lidským, otevrou se Tobě, aby na-
slouchaly Tvému hlasu, který nezvratný,
nad celou věčností mou rozhodující nález
vynese,

Až obrazotvornost má, temnými, hrůz-
nými a mámivými obrazy trýzněna, v smr-
telných ouzkostech se propadati, a duch
můj, povážením tak mnohých hříchů svých
a spravedlnosti Tvé znepokojovaný, proti
knížeti temností bojovati bude, který mne
bude chtítí o poslední naději v milosr-
denství Tvé oloupiti, a mne v zoufání
uvrhnouti,

Až slabé, bolestmi neduhů utlumené,
srdce mé strachem smrti popadeno, a
namahavým vnitřním bojem proti nepřá-
telům spásy mé stráveno bude,

Až poslední své slzy na znamení roz-

ó milosrdný Ježíši, smiluj se nade mnou!

padnutí svého prolévati budu, přijmi je co
oběť smíření, abych jako oběť kajicnosti
zemřel, ó v tom hrozném okamžiku,

Až shromáždění příbuzní a přátelé,
nad postavením mým ustrnulí, nábožné
modlitby za mne k Tobě vysýlati budou,

Až nebudu moci žádného smyslu u-
žívati, až celý svět pro mne zmizí, až v
ouzkokostech posledního zápasu se smrtí a
v hrůzách smrti tonouti budu,

Až poslední vzdechy srdce mého duši
mou poháněti budou, aby opustila tělo,
přijmi ji, jakoby svatou toužebností neše-
na, k Tobě byla dospěla, tenkrát

Až ucházející duše má na rtech mých
se vznášeti bude, aby pro vždy opustila
pozemskost, až zsinale, stuhlé a mrtvé tělo
mé zanechá, tenkrát přijmi zmaření bytosti
mé jako poklonu poddanosti mé, kterou
tím svrchované Božské velebnosti Tvé
přinést chci, —

Konečně, až duše má před Tebou se
ukáže, a poprvé slávu velebnosti Tvé uzří:
tehdaž nezavrhni jí od tváře své; ale při-
jmi ji milostivě do lůna milosrdenství svého,
aby chválu Tvou věčně ohlašovati mohla,

ó milosrdný Ježíši, smiluj se nade mnou

Modlitba.

Ó Bože, který jsi odsoudiv nás k smrti, den a hodinu její skryl před očima našima, propůjč milostivě, abych po všecky dny života svého v spravedlnosti a svatosti chodil před Tebou, a tak oné milosti dosáhl, abych s pokojem čistého svědomí bral se z tohoto života pozemského, a v té lásce umíral.

Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho, který s Tebou a Duchem svatým, rovný Bůh, žije a králuje po věky věkův! Amen.

Kratičká domácí pobožnost ku mši svaté.*)

(Když v čase nemoce své veřejným službám Božím obcovati nemůžeš, urči si každého dne aspoň půl hodiny, spoj úmysl svůj s úmyslem kněze, který v tu samou dobu u oltáře stojí, a modli se sám, nebo nech si předčítati tyto modlitby ku mši svaté.)

Ty znáš srdce mé, Spasiteli můj, že ani vlažnost, ani netečnost k Tobě není toho příčinou, která mne dnes zdržuje, že Tě dnes vy-

*) U sv. Víta na Hradě Pražském slouží se každodenně od 5 hod. v letě, a od 6 hod. v zimě nepřetržené mše sv. až do 12. hod.

hledati, před trůnem milosti Tvé se postaviti, a v stánku Tvém Tobě klaněti se nemohu; zdržuje mne nemoc, kterou jsi mne navštívití ráčil. Vždyť od Tebe pochází nemoc má, a Ty jsi okolnosti tak zařídil, že Tě jen v duchu v domě Tvém vyhledati, Tobě tam se klaniti, Tebe chváliti a velebiti, Tebe vzývati a Tobě díky vzdávati mohu. Teď teprv, ó milosrdný Otče! poznávám vysokou cenu zdraví a prevelikou lásku Tvou, kterou jsi mne až do této chvíle tak zázračně zachoval, a mně tak velký statek neodjímal, jehož jsem tak často zneužil. Popřej mi tedy nyní své milosti, abych použil času tohoto k Tvé slávě, k spáse duše své i těch, které jsi mi svěril. Ochraňuj mne teď před každou roztržitostí, a nech mne vše ostatní zapomenout, abych bez výtržnosti na Tvou svatost a spravedlnost, na Tvou pravdivost a lásku, a na milosrdenství Tvá mysliti mohl. Tvým přispěním tedy chci úmysl svůj spojití s úmyslem kněze v tomto chrámu Páně právě obětujícíím a s ním sjednomyslně nekrevavou oběť nového zákona za sebe i za jiné Tobě obětovati. Oživ vírou mou v přítomnost Tvou, posilň naději mou, kterou skládám v svaté slovo Tvé, a rozněť ještě

více lásku mou k Tobě. Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Už tedy volám pln důvěry: Pane, smiluj se nade mnou, a odpusť mi hříchy moje. Kriste, smiluj se nade mnou, a uděl mi Ducha po-
božnosti.

Pane, smiluj se nade mnou, a zachovej mne přede vší roztržitostí a zápomenutostí. Amen.

K evangelium.

Tvé svaté evangelium, ó Spasiteli, poskytuje mi jedinou útěchu v nemoci mé, a povznáší mne, když k malomyslnosti pokoušen bývám, nebo když ouzkost před smrtí mne přepadá; vždyť v něm nalezám Tvé lásky plné pozvání, které platí všem, kteří pracují a obtíženi jsou, jimž občerstvení slibuješ. Viz, ó Ježíši můj, já pracuju s tolikerými strastmi, já jsem obtížen tak mnohými starostmi o sebe i o své milé. Občerstvi sklíčené srdce mé, posilň mysl váhovou, pozvedni zesláblou vůli mou a oživ zas mou důvěru. Přimlouvej duši mé, — jako jsi dle svatého evangelia tak mnohým skormouceným a útěchy nemajícím přimlouval: „Doutej, synu, (dcero), víra tvá tě uzdravila!“ Utuž mou víru ve vzkříšení těla, abych klidně a v svaté tou-

žebnosti vykoupení svého očekávati mohl. Za to Tě prosím skrze trpké umučení Tvé a hořkou smrt Tvou. Amen.

K obětování.

Jak rád, Pane můj, přinesl bych Tobě oběť důstojnější, kdybych tak bídný, bez pomoci a opuštěn nebyl. Kterak Ti mohu důstojně díky vzdávat v bídě své, když na Tebe ani s vroucností pomysleti, bez roztržitosti s Tebou mluvíti, ani s dlužnou vděčností Tobě klaněti se nemohu. Přijmi tedy, Otče, vzdechy mé, a na bolesti mé milostivě shlédni, které Ti s tichou odevzdaností do svaté vůle Tvé přináším za oběť. Bez žalování a bez reptání, s pokornou oddaností chci opakovati slova rozmilého Syna Tvého: Otče, ne má, ale Tvá vůle se staň. Posiluj jen vůli mou, utvrzuj předsevzetí mé, trpělivost mou vždy více a více rozmnožuj; za to Tě prosím pro utrpení nejmilejšího Syna Tvého, který s Tebou i s Duchem svatým, rovný Bůh, žije a kraluje na věky věkův. Amen.

K pozdvihování.

Přiď, ó Pane Ježíši, se všemi milostmi svými a láskou svou, a spoj se se mnou tak,

jako jsi se někdy s učeníky svými spojití ráčil. Přijď ke mne, a uzdrav mne na těle i na duši. Učiň, aby toto utrpení moje stalo se zásluhou; zažeh, dobrý Spasiteli, všecka pokušení k netrpělivosti a malomyslnosti, k neposlušnosti a choulostivosti.

Ó Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou, a prokaž mi milosrdenství své. — Ó Ježíši, Ty útrpný lékaři všech trpících, vysvoboď mne. — Ó Ježíši, Pomocníku všech opuštěných, očisťuj mne víc a více od zlých náklonností mých.

Otče náš.

Ó drahocenná krvi Spasitele mého, kteráž jsi někdy za hříchy světa prolita byla, smývej s hříšné duše mé vždy více a více skvrny hříchů. Ó drahocenná krvi Spasitele mého, smaž všecken trest, který jsem hříchy a nedbalostmi svými zasloužil! Ó drahocenná krvi Pána mého, buď mi útěchou a posilou v den soudný.

K svatému přijímání.

Poněvadž mi není popřáno, abych se skutečně a opravdově spojil s Tebou, ó Ježíši můj tak, jako na oltáři přítomen jsi, chci to učiniti aspoň duchovním způsobem. Důvěřuje v milo-

srdenství Tvá, úpěnlivě volám k Tobě, abys srdce mé od každého hříchu a každé náklonnosti k hříchu očistiti, touhu mou po Tvé svaté přítomnosti a po hodném přijímání Těla Tvého a krve Tvé v způsobách chleba a vína vždy více vzbuzovati ráčil; pak přijdiž se všemi milostmi svými ke mně na bolestné lůžko mé. Obnovuj ve mně vždy víc a více svatou trpělivost, žehnej i těm, kteří mně v nemoci mé přispívají, za všechno, co mi byli prokázali; stůj při mně v každém pokušení, abych v svaté radosti jednoukráte počal Tobě, ó Ježíši žíti, Tobě i umírati. Za to Tě prosím skrze trpké utrpení a smrt Tvou, za to Tě prosím pro velikou trpělivost Tvou, s kterou jsi bolesti své snášel, i pro zásluhy Tvé, ó Ježíši! Amen.

(Před skončením pobožnosti říkej, znamená se znamením svatého kříže:)

Požehnej mi, ó Bože, a zachovej mne!

Ukaž mi, ó Pane, † tvář svou, — smiluj se nade mnou. Amen.

Obrať očí svých ke mně, ó Pane, † a uděl mi svého svatého pokoje.

Požehnání Boha † Otce, i Boha † Syna, i Ducha † svatého sestoupiž na mne, a zůstaň vždycky se mnou.

Ježíši, Maria, Josefe! Vám odevzdávám tělo své i duši svou! — Maria, Matko milosrdenství, ukaž se mi lásky plnou matkou, a pomáhej mi trpělivě trpěti! — Amen.

Dřív než Tebe, Útěcho zarmoucených, opustím, utíkám se ještě jedno u k Tobě, aby trpělivost mou dnes obnoviti a rozmnožiti, zásluh svých mne znova účastna učiniti, a mne posilniti ráčil, abych se ku všem, kteří mne dnes navštíví, laskavě choval. Ty sám říd jazyk můj, abych nikdy nenaříkal, nikdy o poklescích jiných nemluvil, anebo čas svůj zbytečnými řečmi promařil; nýbrž abych jméno Tvé velebil, jiných vzdělal, všecky pak s láskou Tvou seznamoval, aby vždy víc a více svěceno bylo jméno Tvé. Za to Tě prosím pro pět svatých ran Tvých. Amen.

Obširnější pobožnost ku mši svaté,

kterou nemocný v domácnosti vykonati může.

Když ti nemoc nedovoluje jíti do chrámu Páně a obcovati mši svaté, urči si, aby přec blahodárných účinků té svaté oběti účasten býti mohl, aspoň vždy v osmi dnech jednou dobu, v které se duchovním způsobem s knězem spojuješ, a v spojení s ním svatou oběť mše svaté

obětuješ Bohu, aby jsi skrze Pána Ježíše Krista všelikých milostí sobě vyprosil. K této pobožnosti pak se připrav tím, že domácím svým naznačíš, by mezi touto půlhodinou (asi od 9 do půl 10., nebo od 10 do půl 11.) všeho mluvení se zdrželi, a ničím tě nevytrhovali. Potom vmysli se v duchu do jistého chrámu Páně, v kterém právě tuto hodinu kněz k oltáři krácí, a Pána Ježíše Krista v způsobách chleba a vína skutečně a opravdově Pánu Bohu za oběť přináší. (U sv. Víta na hradě Pražském od 5. nebo 6. hod. až do 12. vyjímaje toliko dobu hlásání slova Božího v neděli a ve svátek.) — V ten čas tedy sáhni ku knize, a počni s pozorností čísti; nebo sepni ruce, drže v nich objatý kříž, a poznamenav se znamením svatého kříže, nech si zvolna předčítati tyto modlitby:

Na počátku mše svaté.

S velikou bolestí, Pane můj, vzpomínám teď na ty věřící, kteří svěží a zdrávi radostně spěchají do posvátného domu Tvého, aby tam ve spojení s knězem Syna Tvého nejmilejšího při mši svaté Tobě obětovali, Tebe chválili a velebili, Tebe prosili; a za všechna dobrodiní skrze téhož Pána Ježíše Krista Tobě děkovali,

kterých jim tak bohatě uštědřila Otcovská pravice Tvá. Jak často mohl jsem v dnech, v kterých jsem se úplnému zdraví těšil, téhož štěstí účastným býti; — ale já nezřídka jsem otálel, nedbaje ho. Ó jak želim nyní za dnů, v kterých mne navštívila láska Tvá, abych nicotu všech statků pozemských dokonale poznal, do sebe šel a důkladně zpytoval svědomí své uvažuje všecko zlé, kterým jsem Tě urazil, a všecko dobré, jež jsem tak mnohonásobně zameškal. Ó Pane a Bože můj! Děkuji Ti z celého srdce za milosrdenství Tvá, která jsi mi touto nemocí prokázati ráčil, a jen za to Tě prosím, aby vše, co trpím, slitovnou laskavostí svou přijal na zadostiučinění za nevděčnost mou. Uděl mi nyní tolik síly, abych v této době, kdy se u oltáře Tvého památka nejdražší oběti Nového Zákona koná, v stavu byl, bez roztržitosti této oběti lásky pobožně i pozorně, s právě dětinnou důvěrou obcovati, abych tak jistojistě nabyl toho, čeho mi třeba, zajisté dosáhl, zač prosím, bych se radovati mohl, že účasten jsem i zásluh všech těch, kteří v svatyni Tvé nyní Tebe chválí a velebí. Propůjč milostivě, abych se teď s nimi v duchu spojil, abych s nimi spojen jednou vejíti směl do Tvé slávy nebeské. Za to

Tě prosím skrze Ježíše Krista Pána našeho.
Amen.

Ku Gloria.

„Sláva Bohu na výsostech, a na zemi lidem pokoj dobré vůle!“ tak prozpěvovali jednou v svaté oné noci kůrové anjelští, a těmito slovy pozdravili Tebe, věčný Otče. — Já radostně souhlasím s tímto chvalozpěvem, a prosím Tebe, učiň, aby jméno Tvé skrze mne a ve mně každého času oslavováno a velebeno bylo. Proto chci každou strast v nemoci své Tobě obětovati; každou bolest z lásky k Tobě radostně snášeti, každý, i sebe trpčí lék — k Tvému oslavení volně přijímati; chci všecky slabosti a nedokonalosti ošetřovatelů svých omlouvavou láskou, Tobě odevzdán, bez stěžování a bez reptání nésti; nebo pak jsem úplně přesvědčen, že i Ty nade mnou se milostivě smiluješ, a dáš, abych Tě někdy se všemi anjely Tvými věčně chváliti a velebiti mohl; nebo Ty sám jsi Svatý — jediný Pán — jediný Nejvyšší — s Ježíšem Kristem i Duchem svatým, jediný Bůh. Amen.

Ku Kollektě.

Smiluj se nade mnou, ó Bože, v jehož ruce život i smrt leží, uděl mi milost svaté stateč-

nosti, abych dle vůle Tvé utrpení své snášel, a jestliže mi povolíš, s křesťanskou odevzdaností i k tomu okamžiku se připravoval, kdy mne do otčiny mé nebeské zavoláš. Nalož se mnou dle libosti své a milostí svou mocnou mi přispěj, abych se radostně každé chvíle do vůle Tvé odevzdával, i kdyby mi to za těžko přicházeti mělo. Ty ducha mého utvrzuj, abych každého času v pravdě říci mohl: „Mně živu býti Kristus jest; a proto zemřítí — zisk!“ — Za to Tě prosím skrze Krista, Syna Tvého, Pána našeho. Amen.

Modlitba za ducha kajicnosti.

Všemohoucí, věčný Bože! Poněvadž uznávám nedostatečnost svou, obracím se pln důvěry k Tobě, spojuji se s knězem Tvým a se všemi, kteří Tebe, ó Pane, upřímným srdcem milují, a s ochotností Tobě slouží. Uděl mně i všem těm, kteří Tě urazili, skrze tuto nejdražší oběť ducha osvětlení; „vypuť světlo své a pravdu svou,“ abychom vždy líp poznávali, jak často a těžce jsme se proti Tobě prohřešili. Ukaž nám povinnosti naše, jichž každý v povolání svém plniti máme; v srdce naše vnukej opravdivou ošklivost před každým hříchem;

učin, abychom v nejhlubší duši bolest cítili nad tím, že jsme Tebe, jenž s námi tak laskavě smýšlíš a nad námi se smilováváš, — tak často a tak těžce byli urazili. Dej nám, Pane, ve veliké milostivosti své vůli dobrou, upřímnou i úsilovnou, abychom Tě více neuráželi, každého hříchu a každé příležitosti k hříchu varovati se snažili. Pomáhej nám každou hříšnou náklonnost každého času pečlivě a bez bázně potlačovati, abychom Ti neposkvrněným tělem sloužiti mohli, v důvěře, lásce k Tobě, a v zalíbení Tvém zrůstající. Za to Tě prosíme skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

K epištole.

Svaté slovo Tvé, ó Bože, které jsi v písmě svatém složil, je útěchou mou v životě; to poskytuje mi naději i v smrti, tak že mi je i měřítkem života budoucího. Uděl, Pane, abych dle vůle Tvé ty miloval, kdož mne nenávidí, za všechny se modlil, kdož mne pronásledují, a těm žehnal, kteří mi snad někdy zlořečili. Otevř oči jejich, aby poklesky své poznali, a k Tobě se navrátivše skroušeně se bili v prsa volající: Pane, milostiv buď nám bídným hříšníkům, a nevcházej v soud s námi, kajícími služebníky

svými. — Utvrzuj i mne vždy více u víře v slovo Tvé, a nedej mi váhati nikdy, bytby sebe více pokušení k zlému mne ponoukalo. Za to Tě prosím pro Ježíše Krista. Amen.

K evangelium.

Nic, ó Božský lékaři! neutvrzuje víc důvěru v moc a dobrotivost Tvou, jako rozjímání velikých divů a zázraků Tvých, které v svatém evangelium zaznamenány jsou. Tolik nemocných uzdravil jsi jediným svým slovem! Tak mnohého slepce učinil jsi vidoucím, tolik němých mluvící, tolik mrtvých vzkřísil jsi pouhým hlasem svým zase k životu! Toto všecko i mne naplňuje nadějí, že i mé volání vyslyšíš, a i mne v bídě postaveného se ujmeš. Ó můj Ježíši! Jen rci slovem, a uzdraven bude služebník Tvůj! Nech i mne brzy slyšeti z Božských úst Tvých slova: „Vstaň, vezmi lože své a choď,“ abych i já dosáhl toho štěstí, že zas se budu moci za povoláním svým, Tebou samým mi vykázaným, bráti, a ode dne ke dni v záslužných skutcích bohatnouti. Za to prosím Tebe, jenž žiješ a kraluješ s Bohem Otcem i Duchem svatým na věky věkův. Amen.

K obětování.

Duchovní závět (kšaft).

Pane a Bože můj! Tobě přináším v tomto posvátném okamžiku skrze ruce kněžské tělo své i duši svou. — Odříkám se všech radováněk života a všech věcí pozemských. — Všechných hříchů svých lituji ze srdce, z lásky k Tobě. — Z lásky k Tobě, ó Bože, odpouštím všem nepřátelům svým z hloubi srdce svého, přeju jim vše dobré, a osvědčuji v nejsvětější přítomnosti Tvé, že jsem hotov jim všecko učiniti, coby k spasení duší jejich prospěti mohlo. Podrobuji se zcela, beze všeho ohražení nejsvětější, nej-moudřejší vůli Tvé. Jsem hotov, všecko od Tebe přijmouti, Bože, cokoli na mne dopustíš. Ve všem staň se jenom vůle Tvá! — Odporučuji tělo své i duši svou přimluvě neposkvrněné Panny Marie, mé nejmilejší Matky, svatého Josefa, svaté panny Barbory, svaté Kateřiny Sienské, svatého Františka Xaveria a všech svatých patronů. Poslední má slova, ó milostivý Otče, nechať jsou: „Ježíš — Maria a Josef!“ — Pod ochranou těch nechať žiju i umírám. — A kdyby ústa má nejdražší jména tato již vysloviti nemohla, ať to srdce učiní. —

V ruce Tvé, ó Trojjediný Bože! poroučím tělo své i duši svou! Smiluj se nade mnou, Bože † Otče, — vzpomozíš mi, Bože † Synu, — žehnej mi, Duše † svatý od této chvíle až na věky. Amen.

Modlitba.

Všemohoucí, nejvyšší milosrdný Bože! k jehož pokynutí okamžiky veškerého života našeho prchají, přijmi laskavě tuto modlitbu mou, a vyslyš prosby mé, které při této oběti k Tobě vysílám; vysvoboď mne ode vší malomyslnosti a netrpělivosti; posilni těch, kdož okolo mne jsou a mne ošetřují, a uděl jim onu svatou trpělivost a vytrvalost, které k mému ošetřování zapotřebí mají; odměň jim lásku jejich, a odplať jim štědře, co mi prokazují, anto já bez pomoci a sláb jsem, a sám ze sebe tak mnohých obětí lásky odměniti nemohu, které mi zadne i v noci přinášejí. Přispěj nám pak všem, abychom jednou, bohati v zásluhách, účastni býti zasloužili všech zaslíbení Kristových. Za to Tě prosím skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

K pozdvihování.

Příprava ku příští Páně.

Jak často, ó Bože můj, zkusil jsem toho, že hodno a spravedливо jest, abychom Tě všude a vždy chválili a velebili; nebo jak mnohému přiučil jsem se již v této nemoci své od lásky Tvé, čeho jsem v dnech úplného zdraví nepoznával, co bych snad za nemožné byl měl! — Teď teprv právě poznávám, jak drahý je čas, a jaké štěstí — zdraví; teď teprv nahlížím zřetelně, jak ničemné jsou všechny radosti světské, a jak málo nám lidé při nejlepších své vůli dáti a prospěti mohou. — Cítím to, jak chudý je člověk bez Tebe, a jak bídni jsme, kdykoli ochraňující rámě své jen na okamžik od nás odtahuješ! Nedej mi nikdy zapomenout, co teď poznávám, abych každého času ve vsí pokoře k Tobě volati mohl: Pane, k pomoci mé přispěj! Pane, k pomoci mé vzezři! a bych při všem konání mém, bez tajeání, srdcem i ústy radostně opakoval: „Sláva budiž Bohu Otci, Bohu Synu i Bohu Duchu svatému; jakož byla na počátku, tak budiž i nyní, i vždycky, až na věky věkův;“ až někdy toho štěstí dosáhnu, abych se všemi cherubíny a serafíny Tobě bez ustání provolávati mohl: „Svatý, svatý, svatý!“ Amen.

Před pozdvihováním.

Ó jak se šťastna cítím, Pane a Bože můj! že mi jest milost dána, přece na Tebe mysliti, a sjednotit se s těmi, kteří teď právě před trůnem milosti Tvé toužebně onoho okamžiku očekávají, v kterém k slovu služebníka Tvého, kněze, rozmilý Syn Tvůj, Kristus Ježíš, zázračným způsobem se na oltáři ve způsobu chleba a vína odívá, aby nám tak neobmezenou lásku svou ukázal, prosby naše vyslychal, a některých duší nasytil. Dovol i mně, ó Pane! abych se Ti v duchu klaněl a srdce své před Tebou vyléval, a přispěj mi, abych i já požehnaného příští rozmilého Syna Tvého ve vsí pobožnosti a uctivosti se dočkal, a pak pln blahé čáky Tě žádati mohl o to, čeho potřebuji. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Když slyšíš zvonit k pozdvihování,

rci: Ó toho nesmírného dobrodiní! Ježíš trpí a umírá pro mne — na kříž přibit. — Ó Pane! Rád chci tuto za Tebe trpět i umřít; uděl mi k tomu jen milosti své!

Mezi pozdvihováním.

Klaním se Tobě, Pane Ježíši Kriste, který v způsobách chleba a vína na oltáři skutečně,

opravdově i podstatně prodléváš! nebo svou smrtí kříže svět jsi vykoupil. Smiluj se i nade mnou, a vysvobod' mne zvláště od těchto (zde jmenuj utrpení nebo pokušení, kterými nejvíce sužován býváš.)

Otče náš.

Drahocenná krvi Spasitele mého, kterou jsi, ó Ježíši, za hříchy celého světa na kříži prolil, obmej i mne ze všech skvrn hříchů, a ochraňuj mne před všelikým pokušením duše i těla: nebo jen Tobě chci od této chvíle žíti, Tobě i umíratí, Tvůj chci býti v životě i v smrti! Amen.

Po pozdvihování.

Jako znovu zrozena se cítím, ó Pane, když Tě na oltáři přítomného v duchu vidím, kde nyní k útěše lidstva dlíš. Jak mne občerstvuje milostivé pozvání Tvé, které mi od oltáře tak laskavě vysíláš, řka: „Pojďte ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste; já vás občerstvím.“ — Shlédni na mne, Pane. I já jsem pracující a obtížený. Vždyť znáš bídu mou lépe, než já. Ty víš, jak obtížným mi bývá časem kříž můj, a jak často k netrpělivosti bývám pokoušen! — Ó občerstvi mne, Pane a Spasiteli

můj. Posilni mne, a pomoz radostně nésti kříž Tvůj, abych Tě netrpělivostí svou více neurážel. Neodjímej mi milosti své: nedej, abych zapomenul někdy na Tvůj kříž a na utrpení Tvé, které jsi na dřevě kříže přetrpěl, když jsi za nás hříšníky po tři hodiny v nevýslovných bolestech volal: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!“ — Jsem přesvědčen, že mne nepustíš; proto chci také pln důvěry velebiti jméno Tvé, a bez ustání před trůnem slitování Tvých volati: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou v životě i v smrti!“ Amen.

Modlitba za věrné zemřelé.

Smiluj se také, Pane, nade všemi zemřelými, vyveď je z místa očišťování jejich, a přijmi je všechny, zvláště ale mé N. N. do věčné radosti své; za to Tě prosím pro lásku Tvou a svaté rány Tvé! Amen.

Otče náš.

Otče můj! jenž se tam na nebesích anje-lům a Svatým svým tváří v tvář poznávati a požívati dáváš, přispěj mi, abych v nemoci své trpělivostí svou světiti hleděl jméno Tvé, aby pak v pravdě přišlo ke mně království Tvé; tím pak

abych se vždy víc a více připravoval k onomu okamžiku, který mne před soudnou stolicí Tvou povolá. Staň se vůle Tvá i na mně, jako se stává na nebi. Dej mně i těm, které jsi mi dal, čeho k zachování vezdejšího života našeho potřebujeme, abychom bez bolestí jméno Tvé velebiti mohli. Opušť, ó Pane, co se stalo, a čím jsem Tebe urazil; nepatř na mne a nevďěčnost mou, ale pohleď na rány rozmilého Syna svého, které se za mne přimlouvají, a dej mi srdce v pravdě smířlivé; pomáhej mi i v zlých dobách, kdy dorážejí na mne pokušení, ať jsou jakákoli, abych každého času uchránil se před hříchem. Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho! Amen.

K přijímání kněze.

Ó Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad mou ubohou duší, abych, ač nejsem toho hoden, směl účasten býti spojení s Tebou, Bože lásky. A poněvadž to skutečně učiniti nemohu, poněvadž nemohu spěchat k oltáři Tvému, kde hotov jsi, přijmouti všech, kdož Tě milují a vyhledávají: přijď alespoň s milostí svou ke mně, a zůstaň stále u mne. Nebo vím, že tam, kde Ty přebýváš, pokoj panuje

a nebeské slasti se rozhostí, že tam i nejtrpčf trpkost v sladkost se promění. — A proto přijď, můj Ježíši, přijď s veškerou milostí svou — přijď! Nebo aj, hotovo jest srdce mé přijíti Tebe; přijď a zůstaň v doufající, zraněné duši mé, a neopouštěj jí na věky více. Viz jen, Pane, já věřím; Pane, já doufám; Pane, já ze srdce Tě miluji! — Až v posledním tažení, — až v hrobě ležeti budu, — až práchnivěti bude tělo mé, — tenkrát má se ještě čísti v srdci mém: Pane, já miluji — Pane, já miluji — ano, ze srdce miluji Tebe! Amen.

K závěrku.

Opravdovou, srdečnou radostí, ó dobrý Spasiteli! Tobě díky vzdávám za to velké štěstí, kterého se mi laskavostí Tvou dostalo dnes, že jsem nejdražší oběti mše svaté aspoň v duchu obcovati mohl. Odpusť mi všecku roztržitost, kterou jsem v posvátnou tu dobu zavinil. Dej mi, zač prosím; uděl mi, co by mi dobré a prospěšné bylo k spáse duševní; spořádej vše, jak Ty chceš; buď dnes, a dokud mne ještě při životě ponecháš, mým Bohem Spomocníkem; — ochranou mou, v kterou důvěřuji; — světlem mým na všech cestách mých. — Učení Tvé,

ó Ježíši, buď vyučování mé, — Tvůj život —
mým vzorem, — utrpení Tvoje spasení mé, —
trpělivost Tvá můj příklad, — smrt Tvá buď
životem mým. — Žehnej těm, kteří mi zlořečí,
ušetř těch, kteří mne týrají; lhůtu života mého
vyměř dle vůle své. — Když požívám z darů
Tvých, žehnej mi; — když spím, bdi nade mnou;
— když se probudím, pobádej mne. — Když
bolesti trpím, ulev mi; — prospěje-li to duši
mé, ponech mne ještě na živu; — neprospívá-li,
uděl mi odevzdanost do vůle své, a šťastný ko-
nec. Rač dáti všem věrným zemřelým lehkého
odpočinutí, a světlo věčné ať jim svítí. Za to
Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho!
Amen.

I dnes, jako po všecy dny, budiž sláva
Bohu † Otci, Bohu † Synu, s Duchem † sva-
tým, a od tohoto času až na věky! Amen.

Večerní modlitba nemocného.

„Pane, zůstaň s námi; neb se připozdívá.“
Tak prosili Ježíše učenníci Emausští, když plni
svatého zanícení neznámého společníka propu-
stiti nechtěli; tak pros i Ty na sklonku dne:
Pane, zůstaň se mnou; nebo noc mi nastává,

a v jejích osamělých hodinách mám přispění Tvého i útěchy Tvé zvláště zapotřebí.

Veliká jest, ó Bože, dobrotivost Tvá, a neobmezené milosrdenství Tvé! Jen z lásky k nám sesíláš utrpení na nás, a těžkou rukou dotýkáš se těch, nad kterými se smilovati míníš. Touto utěšenou myšlénkou končím dnešní den. Byl to den utrpení, ale také den, v kterém jsem zakusil slitování Tvého; den smutku pro smyslnou přirozenost mou, ale také den šťastného zápasu o věčnost. Kterak Ti mám za tuto Tvou milou starostlivost poděkovati, která nad lůžkem bolestí mých tak otcovsky bdí? Jestliže si dnešní utrpení mé zalíbení Tvého zasloužilo, přijmi je, Otče milosrdenství, milostivě jako oběť, kterou Ti podávám na poděkování za dobrodiní Tvá, k zadostiučinění za hříchy mé, na výplatu blaženosti mé!

Pakliže jsem dnešní den nestrávil zcela podle nejsvětější vůle Tvé; jestliže jsem slabou důvěru ukázal v milosrdenství Tvá a ve všemohoucnost Tvou; poddával-li jsem se s menší odevzdaností řízení Tvému, které jen prospěch můj obmýšlí; byl-li jsem bolestmi nebo malomyslností k netrpělivosti a nespokojenosti stržen; nedal-li jsem těm, kdož okolo mne byli,

vzdělavatelný příklad křesťanské dobromyslnosti ; jestliže jsem na bolestném lůžku svém slávu Tvou před lidmi dle sil svých nevelebil: pak odpusť mi v Kristu Ježíši ! Hle dítě Tvé, Otče nebeský, volá skroušeným srdcem o smilování, nezavrhuje pokorné prosby mé ! Zachovej mne i v této celé noci od každého hříchu ; zažeh všechna hříšná mámení, která by duši mou znepokojovati mohla, ušetři mi libého spánku. Aneb kdyby měla tato noc dle vůle Tvé pro mne býti nocí utrpení, pak sešli mi útěchy a pomoci shůry. Podporuj mocnou milostí svou mysl mou, aby slabost má nepodlehla v boji ; ale abych v dětinné důvěře v Tebe každou bolest a každou strast nesl trpělivě, — z jitra pak abych se zas lásce Tvé milosrdné těšiti mohl. Za tuto milost Tebe prosím skrze Ježíše Krista, Prostředníka našeho, který sám bolesti těla i duše zkusil, a ze zkušenosti se všemi trpícími soustrast má. Amen.

Hodinky nemocného,

aneb:

*Rozjímání o utrpení Pána našeho Ježíše Krista
dle jednotlivých denních i nočních hodin.*

*O šesté hodině večerní počal Pán umývati
nohy učenníků svých, a pravil: „Kdo jest umyt,
nepotřebuje, než aby nohy umyl, ale jest čist
všecken. — I vy čisti jste, — ale ne všichni!“
(Jan 13. 10.)*

Náležím já, Ježíši můj, mezi očištěné?
Očisť mne krví svou, ó Pane! —

*Rozjímej lásku — pokoru — a soustrast
Ježíšovu! —*

*O sedmé hodině ustanovil Pán Ježíš nejsvětější
svátost oltářní, podal v apoštolech věřícím
svým chleba anjelského řka: „Příklad zajisté
dal jsem vám, abyste, jakož jsem já učinil vám,
tak i vy činili. — Amen, amen, pravím vám,
není služebník větší pána svého, aniž posel
větší toho, kdo jej poslal. To když víte, bla-
hoslaveni budete, jestli to budete činiti!“ —
(Jan 13, 15—17.)*

Spravuji já se podle slov Páně? — Já
jen služebník jsem, — a kterak si počínám?

*Rozjímej odevzdanost — obět — slitování
Páně!*

O hodině osmé rozloučil se Pán s milovanou Matkou svou Marií Pannou. Potom pravil: „Amer, amen, pravím vám: Kdo přijímá toho, koho bych poslal, mne přijímá: a kdo mne přijímá, přijímá toho, který mne poslal.“ (Jan 13.20.)

Mne rozčílí každá návštěva, — každá rozmluva, která se nevede dle náhledů mých — každý úkon, který dost nepatrného namáhání ode mne vyžaduje.

Rozjíměj: Ježíš rozžehnává se s učenníky svými — se svými milými — ano i s milovanou Matkou svou, — aby naplnil vůli Otce nebeského k našemu spasení.

O deváté hodině potil se Kristus v horkém zápasu se smrtí potem krvavým, a pravil: „Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle Tvá!“ (Mat. 26. 42.)

Ježíš přijímá kalich Páně, a já jej zamítám. — Spravedlivý vyprázdňuje ho až na dno, — a já bídný hříšník zdráhám se. — On ho pije za jiné, a já jej nechci píti za sebe!

Rozjíměj tuhý zápas Ježíšův — velikou spravedlnost Boží — a lásku Otcovu!

O desáté hodině noční políbil zrádce Pána Ježíše a pravil: „Zdráv buď, mistře!“ Jemuž řekl Ježíš: „Příteli, nač jsi přišel?“

Jak často políbil jsem již Pána, — onomu zrádci roveň, mezi kázáním, — u svatého přijímání, — při mši svaté, — a ještě jsem toho opravdově nelitoval!

Rozjímej o zradě Jidášově — o trpělivosti Páně — o lásce Jeho, jež se nad bídným hříšníkem smilovává!

O jedenácté hodině stráž a služebníci židovští jali Ježíše, a svázali ho. Ježíš ale pravil: „Jestliže tedy mne hledáte, nechtež těchto, ať odejdou.“ (Jan 18. 8.)

Ježíš prosí za apoštoly své, stará se o své učenníky. Já bývám rozhorčen, když mne neošetřují dle přání mého, — já si stěžuji, když potřebám mým rychle nevyhoví, — nejsem k utěšení, když se zdá, že na mne nedbají.

Rozjímej surovost žoldnérů vojenských — povolnost Ježíšovu, jednati dle vůle Boží — svatou Jeho prozřetelnost.

O dvanácté hodině předveden jest Ježíš ku knížeti kněžskému, kde pravil: „Když jsem na každý den býval s vámi v chrámě, nevztáhli jste rukou na mne: ale tatoť jest hodina vaše, a moc temností.“ (Luk. 22. 53.)

Ježíš odkrývá zlobu nepřátel svých, —

jejich malomocnost a sflu pokušitelovu. A kdož jsem já?

Rozjímej o důstojnosti Ježíšově -- o statečnosti Jeho — o duchu, v kterém přišli nepřátelé Jeho.

O první hodině ranní byl Ježíš před Annášem uplván. Plivali na tvář Jeho, a dávali mu zášijky; jiní pak ho políčkovali; Ježíš ale mlčel.

Ježíš trpěl pohanění, — rány, — políčkování. Nač stěžuju si já?

Rozjímej utrpení Páně před knížetem kněžským — Jeho týrání — a trpělivost Jeho.

O druhé hodině jitřní byl Ježíš před Kai-fášem vyslýchán, posmíván a potupen, a po důstojnosti své tázán. On ale odpověděl: „Povím-li vám, neuvěříte mi, a pakli se vás otáží, neodpovíte mi, aniž mne propustíte.“ (Luk. 22. 67, 68.)

Ježíš jich dobromyslně poslouchá, — odpovídá opravdově a s přesvědčující pokorou. Jak popudlivý jsem já!

Rozjímej o potupě nepřátel Kristových — o jejich úkladech — a Ježíšově moudrosti.

O třetí hodině byl Ježíš od Petra zapřín, který pravil: „Ženo, neznám toho člověka.“ — I obrátiv se Pán pohleděl na Petra.

Petr, učenník víry, lže, — zapírá a opouští Ježíše. Jednám já lépe?

Rozjímej slabost Petrovu — nebezpečí přílišného důvěřování v sebe — a svatou opravdovost Ježíšovu.

O čtvrté hodině uvržen jest Kristus do žaláře, trpěl pohanění toho klidně, a odveden jest potom k Pilátovi.

Nepřátelé Ježíšovi pronásledují Pána — lstí — a mocí, usilují dílo Jeho zkaziti — násilím. Co já podnikám v smyslu nepřátel Ježíšových?

Rozjímej o žaláři — o Ježíši — o dobromyslnosti Jeho.

O páté hodině počali židé Ježíše osočovati a neprávě na Něho žalovati. Pilát pak otázel se ho, řka: „Ty-li jsi král židovský?“ A On odpověděv řekl: „Ty pravíš!“ (Luk, 23. 3.)

Ježíš mlčí k útržkám nepřátel svých; a já bývám rozhořčen, když mne někdo na chyby mé pozorna činí. Stěžuju si na každý nepatrný, křivý úsudek.

Rozjímej odevzdanost Ježíšovu do vůle Boží, kterou každou křivdu radostně snášel. — Viz vymýšlivou zlobu, kterou pro nás nesl.

O šesté hodině ranní byl Ježíš k Herodesovi

veden, kterýž tázal se Ho mnohými řečmi; ale On jemu ničeho neodpovídal.

Herodes žádal viděti toliko nějaký div od Něho učiněný; obrátit se ale nechtěl. Netoužím i já viděti věci divné, zanedbávaje při tom snad prostředků přirozených?

Rozjímej všetečnost Herodesovu — zvědavost žoldnéřů vojenských — a jednání Páně.

O sedmé hodině byl Ježíš k Barabášovi přirovnán, když Pilát řekl: „Kterého chcete ze dvou, aby vám byl propuštěn?“ (Mat. 27. 21). Oni ale odpověděli: „Vezmiž tohoto, a propušt nám Barabáše.“ (Luk. 23. 18).

Jak často dávám pohodlnosti, — časné výhodě — přednost před Ježíšem! — věnuju těmto více času, než Jemu?

Rozjímej o tomto pokoření Ježíšově — o trpělivosti Páně — a o odevzdanosti Jeho do lásky Boží.

O hodině osmé vzal Pilát Ježíše, a zbičoval Ho, a vydal Ho židům, aby byl ukřižován.

Pilát nechal Ježíše bičovati! Jak často bičuju já Ježíše Krista — řečmi svými, — posuňky svými, — jednáním svým.

Rozjímej trpělivost Ježíšovu v utrpení — mezi bičováním — po bičování.

O deváté hodině spletl zástup korunu z trní, vsadil ji na hlavu jeho, a dal třtinu do pravé ruky Jeho.

Trnovou korunu nesl Ježíš bez reptání v svaté trpělivosti; a já stěžuju si často na nepatrné bolení hlavy.

Rozjímej o zástupu — o koruně — o trní.

O desáté hodině vynesl Pilát rozsudek, že po žádosti židův státi se má.

Ježíš se nevzpouzí, — pokorně rozsudek přijímá, dovoluje nakládati sebou, jak jen náruživost vnuká katanům Jeho; a jak já se protivuji Božskému řízení!

Rozjímej o Pilátovi, — uvažuj strach jeho před lidmi — nespravedlivý soud jeho — a svatý pokoj.

O jedenácté hodině Ježíš, nesa volně kříž svůj vycházel k tomu místu, které slove popravné, a židovsky Golgotha.

Ježíš volně se ubírá tam, kam Ho bídna chátra vleče; a já nechci konati to, co Bůh velí, — co lékař předpisuje, — co vyžaduje nemoc má.

Rozjímej tíži kříže — sesláblost Ježíšovu — a Golgothu.

O dvanácté hodině (t. j. o hodině šesté)

došli k místu, jež slove popravné, — kdežto ukřižovali Ho, a s ním jiné dva z obou stran, a v prostředku Ježíše.

Ježíš trpí nejen bolest, ale i potupu klidně, a já naříkám při každé sebe menší urážce, při každé zdánlivé nenávisti, a nic neobětuju Pánu.

Rozjíměj příchod Páně na Kalvarii — bolesti křižování — i oba lotry.

O hodině první s poledne volal Ježíš: „Otče, odpusť jim, nebo nevědí, co činí!“

Ježíš se modlí za nepřátely své; a já přechovávám pořád ještě malou nepřízeň k nim v srdci.

Rozjíměj o smířlivosti — o Ježíšově lásce k nepříteli — o zlobě nepřátel Ježíšových.

O druhé hodině odpolední volal: „Žízním!“ Oni pak vloživše houbu plnou octa na yzop, podali ústům Jeho.

Ježíš trpí žízeň i hanu, já jsem hned netrpěliv, nemám-li hned vše při ruce, co chci.

Rozjíměj o žízni Ježíšově — o houbě naplněné octem — o žíznícím.

O třetí hodině volal Ježíš: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? V ruce Tvé poroučím ducha svého.“

Jako často býváme, jako Ježíš, opuštěni, a jak zřídka odporučujem duši svou v ruce Boží, jako Ježíš, když vypouštěl ducha svého!

Rozjímej o Ježíšově opuštěnosti — o Jeho odevzdanosti do vůle Boží — o Kristovu zápasu se smrtí.

O čtvrté hodině prodlívala duše Ježíšova v předpekli, které útěchu, skroušenost a naději nám vnuká.

Ježíš nezapomíná na žádného nešťastníka. Sám pomáhá, kdy a kde může. Jak neúčinnlivý byl jsem já v tomto ohledu!

Rozjímej o lásce Ježíšově dle nástinů evangelických.

O páté hodině vložili Josef z Arimathie a Nikodém tělo Ježíšovo v zahradě v hrob nový vytesaný v skále, v němžto ještě žádný nebyl pochován, a přivalili kámen veliký ku dveřím hrobovým, a odešli.

Konečně odpočinul dobrý Ježíš, a i mne poprává na lůžku bolestí častokráte pokoje. — Jako On, bude také tělo mé, — snad dosti brzy, — odpočívati; — s Ježíšem bude odpočívati duch můj, a očekávati, až Ježíš i tělo zase vzkřísí v svatém proměnění k slávě věčné.

Rozjímej lásku Josefovou — věrnost Nikodemovu — skončení utrpení Ježíšových.

Vše pod sluncem jest konečné; jen Boží smilování, Jeho láska, a dobrota Jeho Otcovská nemají konce.

ABCDa pro školu utrpení.

Anjelům svým přikázal jsi, Pane,
Lazara vnést ve své sídlo blahé:
Kéž i mně bídnému tak se stane!

„Blahoslavené duše lkající!“
Řekl Pán s hory zástup učící:
Kající jsem; jsem tiše trpící?

„Cesta jsem!“ řekl Pán, a nes' jho kříže:
Křížem obtížený, přístup blíže,
Sladkým bude břímě, lehká tíže.

„Doufej, dcero! víra uzdravuje.“
Tak Kristus nemocnou potěšuje:
Kéž mne víra v Pána opanuje!

Evangelia divy tyto jsou:

„Slepi vidí, hluší slyší, kulhaví jdou.“
Divotvorče Božský, shlad' nemoc mou!

Faraonovi prvorození

Všichni v jedné noci jsou zmořeni;
Děti vyvolených ušli mření.

Golgoto! na tvém vrchu lékař pněl,

Který všem, ne však sobě, pomoci chtěl:
Dej, bych svým lékařem Tě zváti směl.

Hrobe tmavý, děsný, těsný všude!

Vše požíráš; jedno přece zbude:
„Kdo věří, byť i zemřel, živ bude!“

Joba, svého věrného ctitele,

Ranils, a pak obdařils zas skvěle.
Potěš mne líp, nežli jej přátelé.

Kříži svatý, ty strome života,

Až zastíní mne hrobu mrákota,
Ukazuj mi, kde dlí Tvá dobrota.

„Lazare, pojď ven!“ zavolal Pán k hrobu,

A nebožtík živ zas vyšel z krovu:
Ty sám urči žití mého dobu!

Maria! útěcho zarmoucených,

Královno mučenníků slavených,
I mne potěšuj v utrpeních mých!

Náman Syrský zmyl se v řece svaté,

A malomocenství je s něj sňaté;
Pane, viz bol můj, viz ruce spjaté!

„Otevři se!“ a k slovu: effeta!

Zmizela němota dlouholetá;

Nedej, aby po mně bylo veta.

Prach a popel — pýcha člověkova,

„Zemřeš!“ ortel syna Adamova:

Uvaž, červů stole, tato slova!

Ráma kvílíc volá: „Není synů!“

Život dítek splácí otcův vinu:

Potěš, Bože! duši mateřinu.

Smrti! Kde, ukrutnice, osten tvůj,

Co Pán nad hrobem vztýčil prapor svůj?

Proto v zápasu smrti silný stůj!

Tobiáš, ježž oslepilo ptáče,

Rafaelem dotknut, vidí, skáče:

I mé oko viz, jež hořem pláče.

„Umřeš!“ jsou nás všech slova ortelná,

Duše jen zůstává vždy bytelná:

Jenom sláva svatých nesmrtelná.

„Vezmi lože své, a kráčeť domů!“

Řekl Ježíš bídňíku onomu:

Kdy mému učiníš konec stonu?

Zajetí konec! uložte kosti,

Jako Josefovy, — v domácnosti;

Duše zaleť v říši blaženosti!

Zábava nemocného.

Když křesťanu smrt nastává,
Tělo bolestmi ustává,
Úzkost srdce obkličuje,
A konec se přibližuje:

Leže na smrtelném loži,
Ať se srovná s vůlí Boží,
Řka: Co chce Bůh, to chci míti,
Nechciť mu na odpor býti.

Chceš-li, ó můj milý Bože!
Ať nevstanu z toho lože,
Čiň se mnou, co se Ti líbí:
Má vůle se neprotiví.

Ač snáším těžké bolesti,
Chci však je vše mile snést,
Ať za mnohé nepravosti
Nějak učiním zadosti.

Odpouštím všem svým vinníkům,
Nepřátelům, protivníkům,
Aby též Bůh z své milosti
Odpustil mé nepravosti.

Chci se z hříchův zpovídati,
Tělo Boží přijímati;
Skrz poslední pomazání
Přihotovím se k skonání.

Věřím vše, co věří Církev,
Doufám, že pro Kristovu krev
Dojdu hříchův odpuštění,
Potom věčného spasení.

Srdečně hříchův lituji,
Neb Tě nade vše miluji,
Bože, vší cti, lásky hodný!
Ó buď ke mně milosrdný.

Ó věčnosti, ó věčnosti!
Ach, jak jsi dlouhá, věčnosti!
Kolik prošlo okamžení
Od země, nebe stvoření,
Sečti, kolik tisíců let,
Větší jest věčnosti počet.
Považ to člověk s pilností!

Ó věčnosti, ó věčnosti,
Ach, jak jsi dlouhá věčnosti!

Jak dlouho Bůh Bohem bude,
Z věčnosti nic neubude;
Vždycky bude v nebi radost,
Vždycky hrozná v pekle žalost,
Považ to člověk s pilností!

Přípravní modlitba

na noc, která těžkou a bolestnou bytí hrozí.

Všudy přítomný, nejmilosrdnější Strážce lidí všech! u Něhož není ani spánku, ani dřímoty, pohled v tmavé, tiché noci, kdy každé oko lidské se zavírá, také na bídu trpitelů svých! Kdo v Tebe věří, v Tebe důvěřuje, nalezá u Tebe útěchy a utišení i tenkrát, kdy žádné ucho lidské vzdechy jeho neslyší, žádného přítele sdílná domluva jej netěší. Jaké útěchy poskytuje mi pravda tato v tomto okamžiku, kdy noc se přibližuje, o které nevím, co jsi mi v ní přestáti uložil. Odevzdávám se tedy zcela Tvé prozřetelnosti, Tvému milosrdenství; nalož se mnou podle nejsvětější vůle své, jen mi ale také milosti uděl, abych vůli Tvou s dětinnou poslušností vyplnil. Oko Tvé vševidoucí bdíž nade mnou, aby žádná hříšná myšlenka nevznikla

v duši mé, žádná malomyslnost nezarmucovala srdce mé, aby ani jediné netrpělivé slovo nepřešlo přese rty mé. Nech mne, Pane, také, když tělesnost má za dlouhé, probdělé noci pod nátlakem utrpení vzdychati bude, okusiti onoho blahého pokoje duše, kterého ne svět, ale jediné důvěry plné sebeodevzdání do svaté vůle Tvé dáti může. Nepatř, ó Bože! na hnutí smyslnosti mé; popatř ale na vůli ducha mého, volím trpěti všecko, co chceš, a jak dlouho chceš.

Ježíši, kterýž jsi sám úzkosti v utrpeních probdělé noci přestál, Ty budiž vzor a příklad můj v trapné této noci, a po všechny dny života mého! K Tobě chci pohlížeti v duchu, když duše má počne malomyslněti.

Prosba k Matce Boží.

Maria! Matko Vykupitele mého, i moje Matko! smiluj se nad ctitelem svým v této trudné hodině, vypros mi milost trpělivosti, statečnosti a odevzdanosti do vůle Boží, abych tak trpěti se naučil, jako Ty jsi trpěla! I pod vaši ochranu, svatí anjelé Boží, poroučím tělo své i duši svou; vždyť vaší strážné lásce svěřil nás Bůh, slabé smrtelníky. Odvráťte ode mne vše,

coby víru mou v Boha, důvěru v Něho a lásku k Němu umenšiti mohlo.

Posléze pak i vy Svatí! vy vyvolení Boží, kteříž před tváří Nejsvětějšího stojíte, vyproste mi té milosti, abych pro nebe bojoval boj dobrý, věrným zůstal Pánu Bohu svému, běh života šťastně dokonat, a někdy ve vaší společnosti Boha chválil po všecky věky věkův. Amen.

Kratičké rozjímání nemocného.

Nyní jsem tedy všech spasitelných prostředků přijal, které Kristus Pán k potěše nemocných ustanovil, a kterými Církev trpícím na lůžku bolestí ku pomoci spěje. — Chovám nejdražší závdavek šťastné hodinky smrti a nesmrtelnosti v sobě a při sobě, jenž jest Ježíš Kristus. — Žádná bázeň, žádná úzkostlivá malomyslnost nemůže mne tedy znepokojovati. — V plné důvěře v milosrdenství Toho, který mne v svatých svátostech posilnil, obětuji sebe i utrpení svá Tomu, který se z lásky ke mně byl obětoval. — Klidně a trpělivě chci snášeti tyto dny zkoušky, které mi Pán uložil, a modlitba Pána Ježíše, kterou se na počátku utrpení svého modlil, budiž i modlitbou mou v okamžicích bolesti a smutku. — *Otče, těžká jest ruka*

Tvá, která se mne dotkla, trpký jest kalich, který jsi mi podal, bych jej vyprázdnil; přec ale nikdy vyplněna nebuď vůle má, není-li spolu vůlí Tvou. — Tvá, — ne má, vůle staň se! Milost Pána Ježíše Krista, kterou jsem přijal, zachovej, utvrzuj mne v tomto smýšlení, a Ten, jenž řídí všechny kroky naše, Otec v nebesích, žehnej a potěšuj duši mou v dobách utrpení a malomyslnosti. Amen.

Duchovní závěť.

Ve jmenu nejsvětější a nerozdílné Trojice: Otce, Syna i Ducha svatého. Amen.

Já N. N. odevzdávám duši svou do rukou Stvořitele jejího, tělo své zanechávám, aby zpět navraceno bylo zemi, z níž vzato jest. S radostí se zříkám všech pozemských statků, důstojností a radostí, a nežádám jiného, mimo to jediné, aby Bůh můj a Pán byl mým. Hříchů svých všech lituji z celého srdce, zvláště pak těchto: . . . jediné proto, že jsem nimi Tebe, Boha a Pána svého, jehož nade všechno miluji, urazil. Slibuji, že pomocí Tvou se polepším, a dle sil svých přispěním milosti Tvé zadost učiním. — Z nejhlubší duše útroby odpouštím všem, kdož mne kdys čímkoli urazili, a prosím

pokorně za odpuštění všech, kterých jsem vědomě a svědomě, aneb jakýmkoli způsobem snad sám urazil. — *Věřím* všecko, co Ježíš Kristus skrze Ducha svatého v Církvi katolické k věření předkládá. — *Doufám* skrze neskončené milosrdenství Tvé, a v důvěře v zásluhy Ježíše Krista, Syna Tvého, naději se milosti pravé lítosti, odpuštění všech svých hříchů, které jsem kdy byl spáchal, — jakož i toho, že jednou věčné blaženosti dosáhnu. — *Miluji* Tebe, svého pravého Boha, své nejvyšší dobro, z celého srdce svého, ze vší duše své, ze vší síly své, a *pro* Tebe i bližního, jako sebe sama. — Radostně chci přijmouti všecko, co mi udělíš — buďsi život aneb smrt, a zcela dokona odevzdati se svaté prozřetelnosti Tvé, a nejinak volati, než: „Buď vůle Tvá, jako v nebi, tak i na zemi.“ — Vroucně a s dětinnou důvěrností prosím, aby tato poslední vůle má potvrzena a dosvědčena byla vaším svědectvím a vaším přispěním: blahoslavená Panno Maria, svatý Josefe, svatý anjeli strážný, svatá panno Barboro, a svatý patroni můj. Podporujte tyto sliby a prosby
vašeho poručenice N. N.

Vyučování nemocných.

1. Stůně-li kdo z vás, povznes srdce své k Hospodinu, a volej s *Jobem*: „*Ruka Páně dotkla se mne. Hospodin dal, Hospodin vzal: jakž se Hospodinu líbilo, tak se stalo: jestliže dobré věci brali jsme z ruky Boží, zlých proč bychom nepřijímali? Buď jméno Hospodinovo požehnáno!*“ — Opakuj častěji slova Kristova: „*Ne má vůle, ale Tvá, Otče nebeský, staň se!*“

2. Považuj tuto nemoc za poslední svého života, a proto připravuj se tak, jakobys v nemoci této zemřítí musel. Přijmi, dokud ještě zcela rozumem vládneš, svaté svátosti. Zvláště pak doporučuji ti *všeobecnou*, tak zvanou *generální zpověď* z celého života tvého.

Přijmi Spasitele svého se svatou toužebností, radostí a láskou. Milost Boží zajisté požehná tobě, a bude tě podporovat, a Pán ti uleví, přispěje ti, abys se zase pozdravil.

3. Když pak jsi *svědomí* své do pořádku uvedl, spořádej také své *časné* záležitosti; *nahraď*, co jsi dosud snad nenahradil nebo nevyrovnal a nezlepšil; *zaplať* všecko, kdes co dlužen, až do posledního halíře; nezapomeň na duši svou, *nespolehej se v tom pádu nikterak na ty,*

kterí tebe přežijou, žeby oni na tebe v modlitbách svých mnoho pamatovali. S majetkem svým nalož *s křestanskou opatrností a spravedlností*. Nepřehlédni nikoho, komu snad v mnohém zavázán jsi. Nenechávej žádného ze svých přátel a známých odejítí prázdného, anižby mu nějaký, třebas jakkoli nepatrný, důkaz upřímné lásky a přichylnosti své byl zanechal.

Svatý *Jan Almužník*, patriarcha Alexandrinský, nezapomínal nikdy na rozloučení se světem. — Z jitra pomýšlel, že se večera, — a u večer, že se rána nedočká. Tuto upomínku pak by povždy živou zachoval, nechal si kopati hrob, který ale zcela dohotoven nebyl, a každodenně musel mu sluha oznamovati: „Hrob tvůj není ještě zcela dohotoven, pane můj, nechej ho tedy dohotovit; nebo není jistoty prázdné, kdy ti bude do něho sstoupiti.“ — Když pak pozoroval Jan, že se smrt o něho již pokouší, napsal poslední vůli svou, do které mimo jiné postavil i toto: „Děkuji Tobě, ó Bože můj, že jsi mně té milosti hodným učinil, že jsem Ti vše, co Tvého bylo, obětovat mohl, a že z pozemských statků ničeho nemám, než třetinu peníze, který mezi chudé ještě rozdati nechám, jako mezi bratry v Kristu. Nebo když jsem se

řízením Božím biskupem Alexandrinským stal, našel jsem v biskupství svém skoro 8000 liber zlata; tyto rozmnožil jsem pomocí hojných darů o 2000 liber, a tyto poklady, v kterých jsem vždycky majetek Kristův uznával, chtěl jsem právě odevzdati Kristu Pánu, kterému nyní i duši svou odevzdávám.“

V takovém smýšlení zemřel svatý patriarcha v roce 620 za papeže Boniface V.

(Surius. 23. ledna.)

Jen to jsi ustanovil, co jsi za živa ustanovil. Dokud ještě žiješ, je ti možno zařizovati. Jakmile oči zavřeš, jsi nejchudším žebrákem, který ani nad halfřem co poroučeti nemá.

4. Porad se s rozumným, křesťanským lékařem; nebo Pán ho stvořil, a uděluje lékům léčící moci. A proto poslouchej nařízení lékařských se svědomitou věrností.

5. Vynakládej čas, který na bolestném lůžku strávití musíš, *po křesťansku a k svému prospěchu*; nebo od dobrého upotřebení času nemoce tvé závisí celá věčnost.

6. *Uvažuj často život a utrpení Krista Pána, a opakuj často slova, která jsme sdělili z úst Svatých Božích.*

7. *Odpusť všem ze srdce. Máš-li manželku*

nebo dítky, uděl jim ještě některá dobrá naučení pro ten čas, kdy nebudeš mezi nimi. — Sám pak *zmužilý*, měj jich k zmužilosti a hleď jich potěšiti nad svým odchodem.

8. Ozbroj se proti všelikému ponoukání a pokušení, — k čemuž ti poslouží tyto zbraně:

a) Napadají-li tě *pochybnosti u víře*, opakuj bez prodlení slova: „*Věřím pevně a nezvratně, co Ty, ó Ježíši, v svaté Církvi své k věření předkládáš, ať je to psáno, neb není; v této víře chci žíti i zemříti.*“

b) Kdy tě *malomyslnost*, nebo *nedůvěra v Boha* přepadá, volej: „*Otče náš, jenž jsi na nebesích! v Tvé ruce poroučím sebe, — život svůj, — úmrtí své, — duši svou, — věčnost svou, — svůj časný i věčný život! — Nalož se mnou, jak Ty ráčíš! — Tvým chci býti v životě i v smrti. Amen.*“ — Vzbuzuj vůbec častěji tři Božské ctnosti: víru, naději a lásku. Vzyvej častěji a opravdovou úctou jména: „*Ježíš, Maria, Josef!*“

Jednoho času rozstonala se *zbožná* jakási *paní* velmi těžce, tak, že byla v největším nebezpečí života. Tu shromáždili se okolo lůžka jejího přátelé její, a slzeli v soustrasti s bídou

její. Když pak nemocná slzy jejich spatřila, počala se hlasitě smáti. Přítomní se domnívali, že je pomatená, a ptali se po příčině její veselosti. Tu odpověděla jim zbožná tato trpitelka: „Kdyby uvržen byl někdo na tak dlouho do vězení, z něhož by mu nebylo možno vyjít dříve, dokud by zdě zalátní ze všech stran se nesuly; a kdyby potom po časech a po letech znamenal, že počínají již se kloniti a částečně se rozpadávati: zdaž by nejásal spíše, než plakal? A tak musí také duch lidský, který v těle, jako u vězení, uzavřen jest, vším právem radovati se tomu, kdy vidí, že stěny tohoto těla se rozpadávají, a znamená, jak smrt brány těla prorážeti a již otevírati počíná.

Svatý *Řehoř Nasianský*, † 389, volal bez přestání k Bohu: „Odejmi, ó Pane, tento těžký a pádný šat (totiž břímě těla) ode mne; a dej mi lehčí roucho, (totiž roucho slávy.)

9. Kdyby jsi nemocným přispěti měl, vezmi si toto k srdci: Jsou-li pokoušeni u víře, rci jim opravdově a vroucně: „Věřím, co svatá Římsko-katolická Církev věří. — Chci jako dítě Církve katolické žíti i zemříti.“

(Jiných modliteb nalezneš v „Příteli nemocných.“)

Jistého mladého knížete zmocnilo se v poslední nemoci jeho, kdy již na pokraji hrobu se nalezal, hrozné pokušení nedůvěry v milosrdenství Boží. Když mu přimlouváno bylo, aby naději svou složil v Pána, odpověděl: „Nikoli, pro mne není spasení více, já jsem zatracen!“ — Kněz, který v posledních hodinách jeho při něm byl, zkusil všech možných prostředků, aby v srdci jeho svatou důvěru vzbudil; avšak domluvy, prosby, slzy nedovedly ničeho; nic nepohnulo duchem tak těžce pokoušeného knížete. Bůh ale, který ubohou duší jeho zachrániti chtěl, vložil konečně v ústa kněze ona utěšená slova: „Pro jméno své, Hospodine, milostiv buď hříchu mému; neboť mnohý jest“ (Žalm 24. 11). — „Ó kníže!“ zvolal k umírajícímu sluha Páně, „slyšíte kajícího proroka? Vy jste hříšník, jako on byl; volejte tedy také vroucím srdcem, jako on volal: „Ty rozpomeneš se, Hospodine, na slitování svá a na milosrdenství svá, kteráž jsou od věků. Hříchů mladosti mé a nevědomosti mé nezpomínej. Podle milosrdenství svého pomni na mne. Velikost hříchů mých sama Tě pohne, abys odpustil. A proto smiluj se . . . a t. d.“

Při těchto slovech bylo knížeti, jakoby po

dlouhém spánku přicházel k sobě, vzdychl z hluboka, a konečně zvolal: „Ach, Otče můj, pro mne řečena jsou tato slova. Ano, Bože můj, Ty smiluješ se nad hříchem mým, nebo veliký jest a mnohý. Pohnůtka je důstojná Tebe; neb čím větší jsou hříchové moji, tím více budou zvěstovati milosrdenství Tvé, na odiv vystavovati všemohoucnost Tvou, a oslavovati svatou Tvou milost.“

Nadchnut vroucí důvěrou v dobrotivost Boží, a živou bolestí nad hříchy svými naplněn, spořádal umírající kníže nyní svědomí své, přijal svaté svátosti u vroucích pocitech nábožnosti, a s radostí přinesl Bohu oběť svého života. Posléze pak, když cítil, že se přiblížila poslední jeho hodinka, vzal do rukou kříž, upřel mroucí zraky své k němu, a po dokonaném životě hrdinném — zemřel smrtí svatých.

(Nouveau pensez-y bien M. D. d'A. 336.)

10. U umírajícího máme se všech ničemných, nepotřebných, marných a výhradně světských řečí vystříhati; máť nemocný *záslužně* trpěti; proto vzdalme od něho všecky všetečné diváky, kteří tlacháním svým mysl nemocného v roztržitost uvádějí a obtěžují. — Toliko osoby, které nemocnému nevyhnutelně potřebné jsou,

buďtež s nemocným v jedné světnici; ostatní nechť se ve vedleším pokoji litanie za umírající, a jiné modlitby modlí. Odstraňme dále od lůžka nemocného všech těch, kteří by nemocného do jakéhokoli pokušení přivésti mohli. — Ptejme se nemocného, zdali mu svědomí ničeho více nepředhazuje, a jděme, přisvědčí-li nám, spěšně pro kněze, aby mu v tom ihned bylo spomožino.

11. Stává-li se nemocný *netrpělivým*, můžeme ho upomenouti na utrpení Pána Krista, na bídu jiných lidí, na to, jakou zásluhu má křesťanská trpělivost a ten, kdo setrvá až do konce.

K tomu nám poslouží rozmanitá, nábožná cvičení v našem „Příteli nemocných.“ Držme mu častěji obraz Ukřižovaného (krucifix) před očima, pokropujme lůžko i světnici častěji svěcenou vodou, a vysýlejme šepem krátká vzdechnutí k Bohu, — jen ne mnohých na jednou.

O svaté zpovědi.

Člověku, který po křtu svatém zhřešil, otevřel Bůh v milosrdenství svém pramen milosti, v kterém se z hříchů svých krví Kristovou smýti může; — pramen ten jestiž svátost svatého po-

kání. — Nebo po z mrtvých vstání svém pravil Kristus k apoštolům svým: „*Přijměte Ducha svatého. Komukoli hříchy odpustíte, jsou mu odpuštěny; kterým je ale zadržíte, zadržány jsou.*“ Jaká útěcha pro nás slabé tvory! Jestliže jsme byli tak nešťastni, že jsme krásné roucho nevinnosti, obdržené na křtu svatém, hříchy pokáleli: nuže, *pojďme* k nástupcům apoštolským, k biskupům a kněžím, vyznejme jim — na místě Božím ustanoveným — skroušeně hříchy své, abychom z nich rozhřešení byli. Proč bych se vzdaloval zpovědnice, v které se *všecky* hříchy i s *věčnými* tresty odpouštějí? — Proč bych se obával, vyznati se z hříchů svých člověku, když jsem se neostýchal hřešiti před Bohem? vyznati se člověku, který pln soucitu jest, anto jemu samému často dost v prsa se bítí a volati jest: „*Ó Bože, buď milostiv mně hříšnému!*“

Neodkládej nikdy svatou zpověď, zvláště, jsi-li v těžkém hříchu. Jak je možno v takovém stavu otáletí se svatou zpovědí až k času Velikonočnímu? Zpovídej se *nejméně* každého čtvrt leta. Jak často převlékáme roucho? —

Nepřecházej brzy k *tomuto*, brzy zase k *onomu* knězi, ale vyvol si s přispěním Božím svého stálého zpovědníka, jenž *zbožný, lásky plný,*

moudrý a důkladný jest. Měj ho v uctivosti jako anjele, kterého ti poslal Hospodin; otevři mu se vši vroucností srdce své a odevzdej mu duši svou v pokorné poslušnosti. Zpovědníka neměň, nemáš-li vydatných, *příliš vážných* důvodů.

Na *dobrém* zpovědníku mnoho záleží; nejvíce pak závisí od kajícího smýšlení zpovídajícího se. A proto uvaž, co se tuto na srdce kladě, a přemýšlej o tom častěji.

Ku křesťanskému pokání vyžaduje se *patero*: 1. Má člověk poznat hříchy své, — má *zpytovat své svědomí*. 2. Přeje si, aby se jich byl nedopustil; pocituje bolest nad tím, že jich spáchal; — *lituje jich*. 3. Ustanovuje se na tom, že nezhřeší více; činí *opravdivé předsevzetí*. 4. Vyznává je knězi na místě Božím, aby rozhřešení dosáhl; — *zpovídá se z nich*. 5. Je hotov, tolik učiniti, co žádá Bůh; — *činí zadost*.

Nechtěj svědomí své *zpytovat* snad teprv tehdáž, kdy se již *zpovídá* máš, nýbrž u večer před tím, a se vši *určitostí* a *důkladností*. — Vzávej k důležitému tomuto úkonu, — od nějž hlavně lítost, předsevzetí, vyznání i zadostiučinění závisí, — Ducha svatého, aby tě osvítiti ráčil, by jsi všech hříchů svých dokonale poznal.

Pak se *ptej*: *Kdy jsem se naposledy zpovídal?* Zdaž jsem *pokání*, které mi v poslední svaté zpovědi uloženo bylo, na vlas vykonal? Potom můžeš přikročit k zpytování svědomí, které se děje dvojím způsobem. — Můžeš se *tázati*: *Co jsem od své poslední zpovědi doma, na ulici, v chrámu Páně dělal — mluvil — žádal — myslil?* — Co dobrého jsem zameškal? — Kterak jsem se choval k svým představeným — rodičům — učitelům — pánům — podřízeným — a sobě rovným? *Proč?* — *jak často* (jednou v roce, v měsíci, v témdnu, každodenně) jsem se tak choval? — Aneb se řídití můžeš dle desatera přikázání Božích. — Jak to se státi může, nalezneš níže v přiloženém zrcadle zpovědním. — Máme také *okolnosti* udati, které hřích buď zvětšují aneb zmenšují. Tak k. př. o rodičích zle mluvití jest větší provinění, než když neprávě mluvíme o jiných. — Především pak hleď vzbuditi *pravou* lítost nad hříchy svými. Bez lítosti nelze *žádného odpuštění* očekávati. Přemnohé zpovědě jsou neplatné z nedůstatku pravé lítosti. A proto pros Boha za milost pravé lítosti i tehdaž, kdy jen všedními aneb lehčími hříchy obtížen býti se domníváš. Uvažuj pak: *Koho jsi hříchem urazil, — co jsi ty tím zrátil,*

— *Boha* svého, — Otce svého, — který tě z lásky stvořil, tě zachovává a otcovsky o tebe se stará. *Co platno, bytbyš i celý svět získal, ztratil-lis Boha?* Boha, který tě stvořil k obrazu svému? — Sám pak si můžeš uložit zvláštní pokání, že si buď něco málo jídla, nebo nějaké vyrazení odřekneš, návštěvu ti zvláště milou ukrátíš, v mlčenlivosti se cvičiti budeš, almužnu udělíš, nemocné navštívíš, to co jsi sobě *zahospodařil* s chudými rozdělíš, *obtížný úkol spěšně a s radostí* vykonáš, *dříve* vstaneš, *později* ulehneš, nechutná jídla požívati budeš, a podobné.

O všeobecné či generální zpovědi.

Všeobecná či generální zpověď je dokonalé, úplné a skroušené vyznání se ze všech, aspoň těžkých, třeba již i ve zpovědi vyznaných hříchů, které jsme byli buď od své mladosti, nebo od prvního těžkého hříchu svého, aneb od první neplatné zpovědi své spáchali, — učiněné knězi na místě Božím.

Silvio Pellico, na slovo vzatý vlašský básník, narozený 1789 v Saluzzo, který za příčinou politických zločinů v žalářích Milánských, pod olověnou střechou Benátskou, a posléze v

hradních sklepeních Špilberku dlouhou a trapnou vazbu byl přestál, vyznal po vykonané zpovědi toto: „V každém měsíci, v kterém jsem u vězení svém něžné předhůzky a velebná napomínání z úst zpovědníkových slyšel, hořel jsem láskou k ctnosti, nenáviděl jsem nikoho, pro posledního ze soudruhů svých byl bych podal život svůj, velebil jsem Boha, že mi lidskost vrátil zas.“ Ach, jak nešťastný jest ten, jenž vznešenost sv. zpovědi nepoznává! Ó nešťastníka toho, který, aby se *zdálo*, že *nad* prostým lidem stojí, myslí, že s opovržením pohlížeti musí na Božské toto zařízení! — Pravda, můžeme věděti, čeho k ctnostnému životu třeba; ale ne méně pravda jest, že velmi spasitelné je, opět a opět slyšeti to z úst svědka druhého, že vlastní naše knihy a rozjímání o sobě nestačují k tomu, nýbrž že živé slovo z úst druhého zcela jiné moci má, než naše čtení a uvažování. Jinak se tu zachovává duše; dojmy, které tu vnímá, vnikají hloub; v bratru, který mluví k nám, je život, je obsah, kterého bychom často marně hledali v knihách a ve vlastních svých myšlénkách. (Gaume, str. 168.)

Taková zpověď generální mnohým jest *prospěšná, některým ale velmi potřebná*.

1. Přede vším přivádí nás k dokonalejšímu poznání sebe samých, způsobuje v nás spasitelné zapýření u pohledu na všechny hříchy naše, uvodí nás k opravdové pokoře, onať vzbuzuje v nás dobrá předsevzetí, poskytuje zpovědníkovi příležitost, aby vnitřní povahu naši zcela seznal. Tomu, jenž všeobecnou zpověď skládá, vede se asi tak, jako lovcí začasto se přiházívá, honícímu v hustém lese, v kterém se mnoho zvěře nalezá. Uvidíš jej někdy, an se po celičký den potuluje v roští, anižby zvěři na stopu přišel, a sotva se mu poštěstilo, že jednou nebo dvakrát střelil. Když ale konečně rozmrzen kolem lesa oheň založí, spatří, jak náhle se všech stran kanci, vlci, jeleni a všeho druhu zvěř se hrne, a s podivením zvolá: 'Hle, jaké množství zvěře se v tom lese uhnízdilo, komu by to napadlo! Teď ale kdo čteš, rozuměj: K dokonalému poznání lesa zapotřebí jest, na všech stranách založiti oheň. — Nejinak bývá při generální zpovědi. Jak mnohé věci přicházejí, tu na jevo, na které jsme dávno již ani nepomyslili. Jak mnohý bezstarostně žije den ode dne, anižby pomýšlel na to, co činil po celý svůj život. A teď najednou oči se mu otvírají, on tu stojí celý *skroušený*, tak že se stydí, ještě jen oka-

mžik dále žíti. Pak se zakládá oheň na všechny strany svědomí, a toto se úplně očisťuje.

Jak často, praví dále tentýž *Otec Leonard*, osvědčovaly mnohé osoby: „Otče můj, tuto generální zpověď neskládám z nutnosti, ale jen z pobožnosti, a na radu jiných!“ Když pak na to svědomí své byli vyzpytovali, pravili titěž lidé: „Ó já ubohý! jakž jsem se klamal, když jsem pravil: *nikdy* jsem ve zpovědi své hříchu nezamlčel, vždycky jsem opravdovou lítost a pevná předsevzetí vzbuzoval. Mluvil jsem ovšem i tehdaž pravdu; nebo tenkrát ještě ani pramálo neznal jsem, co Bůh chtěl, a proto jsem také nevěděl, co jsem já konati měl! — Jak teď by to vypadalo se mnou, kdyby mi zemřítí bylo bez generální zpovědi? Všecko zlato a všechny démanty celého světa na věky by mně neprospěly a nemohly pomoci, kdybych byl bez generální zpovědi zemřel!“

2. Připravuje nás nejjistěji k blahoslavené smrti.

Nábožný řeholník — vypravuje týž *Otec Leonard de Porto Mauricio*, † 1751, — našel při svých návštěvách v žaláři jednoho dne mezi uvězněnými jednoho, jenž příštího dne odpraven býti měl. Ihned obrátil se nešťastný odsouzenec

k němu s prosbou, aby slyšel generální zpověď jeho. — „A co pak vás k tomu dohání?“ optal se mnich. — „Ach, drahý otče můj,“ odpověděl ubožák, — „*zejtra* mám z tohoto světa bráti se na onen svět, a vypadne-li tento krok špatně, co pak bude ze mne. Není tedy záhodno, abych se co možná nejvíc pojistil?“ — A po těch slovech složil úplnou zpověď z celého svého života, a zemřel druhého dne v odevzdanosti do vůle Boží. — Ty, příteli drahý, jenž právě čteš řádky tyto, jsi smrti snad právě tak blízký, jako tento šťastný nešťastník, a jak málo staráš se o blaho duše své!

3. Generální zpověď jest počátek nového života, svatého obcování, a nezřídka vymáhá nám milost setrvalosti až do konce; odtud tedy také svatý *Ignác* všech k generální zpovědi napomíná, kteří se zcela a dokonale k Bohu obrátiti chtějí.

4. Velmi *prospěšná* jest všem těm, kteří dosavadní povolání své mění, nový stav nebo *důležitý* úřad nastupují, nebo dalekou, snad nebezpečnou cestu před sebou mají.

5. V nastávajícím nebezpečství smrti jest nejlepší přípravou k blahoslavenému skonání.

K misionáři přišel kdys vznešený šlechtic

a jal se ho prositi, aby vyslyšel jeho generální zpověď. K otázce kněze, co by jej k tomu dohánělo, odpověděl vzdychaje: „Ach, velebný otče, nemusím-li umřítí? Kterak ale budu moci zemřítí v životě, stráveném v hříších, neučinním-li teď již doživotní zpověď? Nahlížímť, že, kdybych až k hodině smrti čekal, důležitou záležitost tuto jak náleží bych nevyplnil. Manželka má a dítky, bázeň před posledním okamžikem a utrpení nenechají mi potřebné přítomnosti ducha, a nepopřejou klidu a pokoje, kterého k úkonu tak důležitému třeba jest. Nebyloby to tedy bláhové, abych k tomu teprv poslední okamžik života svého očekávati chtěl?“ Zbožný šlechtic tento pamatoval na slova, která Spasitel náš v evangelium dí: „Blahoslavení služebníci ti, kteréž když přijde Pán, nalezne, ani bdí.“ (Luk. 12. 37).

Kterým křesťanům jest generální zpověď potřebná.

Nutnou a nevyhnutelnou jest generální zpověď

1. všem těm, jichž předešlé zpovědě na jisto neplatné byly. Když zpovědník tak mnohého kajcníka se táže, jestli se z předešlých

zpovědí na něco nepamatuje, co mu snad nepokoj a úzkosti působí, tu bývá obyčejně kvapně a lehkovážně odpovědíno: „Já jsem se vždycky ze všeho zpovídal.“ Pátrá-li ale moudrý a obezřelý zpovědník dále, táže-li se zvláště po jistém hříchu, hlavně po hříchu nečistoty, při jejímž vyznání nejvíc duší v zpovědnici oněmuje: tu shledá, jak přemnozí po celý život svůj svatokrádežně se zpovíдали, a jak mnozí tedy generální zpovědi zapotřebí mají. Kdo tedy buď ze stydlivosti, nebo neupřímnosti a zloby, aneb z lehkomyšlnosti těžký hřích byl zamlčel, — aneb náležitých okolností zúmýslně neudal, aneb kdo z přílišné lehkovážnosti a trestuhodné nevědomosti z těžkých hříchů se nezpovídal proto, že se mu méně důležitými zdály: tomu od onoho okamžiku, v kterém počal hříchy zamlčovati, pod smrtelným hříchem a pod trestem *věčného zatracení* potřebí jest, aby svědomí náležitou, generální zpovědí ošistiti hleděl.

Považ, ó křesťane drahý, co svatý *František Borgiaš* uvažoval u mrtvoly císařové *Isabelly*.

2. Oněm, kteří vždy lehkovážně a nedbale, bez náležitého zpytování svědomí se zpovíдали, a tak v nebezpečí jsou, že zaviněným opomenutím těžkých hříchů zpověď jejich neplatnou se stala.

3. Všem těm a takovým, kteří sice i zpovídali se, i rozhřešení dosáhli, již ale vlastní vinou v základním učení a v hlavních tajemstvích naší svatě víry docela nepovědomi jsou; nebo všem těm, kteří vlastní vinou apoštolské vyznání víry, desatero přikázání Božích a patero přikázání Církevních, podstatu těch svatých svátostí, kteréž každý přijímá, a povinnosti stavu svého neznali.

4. Těm všem, kteří toliko ze zvyku nebo z přinucení, bez pravé lítosti nad hříchy svými, bez pevného předsevzetí, jich nikdy více nespáchati, se zpovídali. Dále takovým, kteří ve zlém úmyslu takového zpovědníka vyhledávali, který buď nedoslýchá, aneb — anižby dále se tázal a jich zkoušel, bez opravdových, důtklivých napomenutí jim pokaždé, i když v hříšném návyku setrvali, rozhřešení byl udílel.

5. Oněm, kteří v nejbližší příležitosti k hříchu, aneb v zlých navyklostech žítí nepřestávají, kterých přece zanechati mohli i měli.

6. Oněm, kteří povinni byli, odcizený statek aneb pokálené dobré jméno a uraženou čest bližního dle možnosti vynahraditi, kteří k tomu ale v svaté zpovědi volni nebyli, aneb kteří sice

vždy náhradu slibovali, ale vlastní vinou nikdy neučinili.

7. Oněm, kteří s bližním svým v nepřátelství žili, bez smíření, bez pokusu usmíření, a bez vůle smířiti se s ním v nepřátelství zůstávající.

Všichni ti a takoví byli tenkrát nehodní rozhřešení, které — bytby i obdrželi od kněze, před Bohem, na jehož místě rozhřešuje kněz, bylo neplatné; a proto jest všem těmto generální zpověď *nutnou potřebou*.

Kterak ale si máme počínati, abychom řádnou, generální zpověď snadným způsobem vykonali?

Neníť vykonání *generální zpovědi* tak přetěžká práce, jak si snad mnozí na první pohled představují.

A proto, křesťane drahý, nelekej se vymyšlených těch strašáků a předstíraných těžkostí a obtíží, o kterých jsi snad od jiných slyšel; nébrž v důvěře v Boha kráčeť k dílu tomu spasitelnému.

1. Především pros Boha, aby ti dal nalézti dobrého, zkušeného spovědníka, jenž v pravé zbožnosti o spásu duší horlí, kterýby tě ja-

ko za ruku vedl, a otázkami svými generální zpověď tobě ulehčil.

2. Po vzývání Ducha svatého zpytuj svědomí své, a sice toliko o těžkých hříších. Zvláště se rozpomínej, proti kterému přikázání jsi se byl nejvíce prohřešil.

3. Jestliže jsi v některém hříchu po delší čas vězel, tak že se ti návykem stal, a je-li nemožno udati určitý počet hříchův těchto: rozpomeň se aspoň, v jakém stáří jsi zvyk ten přijal, jak často as jsi hřích ten v témdni, snad denně a t. d. páchal, zdali a na jak dlouho jsi od něho upustil. Pak vyznej před zpovědníkem, zcela jak jsi na sobě byl shledal, dle svého vědomí a svědomí, k. př.: asi od dvanáctého roku věku svého, až k čtyřicátému denně jsem proklínáním jméno Boží urážel, někdy pětkrát, ale téměř každodenně několikráte a t. p.

4. Co jistě a určitě víš, musíš udat určitě a jistě. O čem pochybuješ, udej co pochybné.

5. Vyznání své pak počni s oným hříchem, který tě nejvíce kormoutí a souží; k. př. s hříchem proti čistotě, nebo s hříchem krádeže a podob., počni vůbec s tím, v čem jsi se nejčastěji provinil.

6. Jestliže jsi za živobytí svého stav ane-

bo povolání své jednou neb vícekrát byl změnil, byl-lis k. př. dříve svobodný, pak v stavu manželském, po němž jsi ovdověl: taž se, jestli, jak a kolikrát jsi v rozličných dobách života proti tomu neb onomu přikázání se byl prohřešil.

7. Ovšem pohodlné jest, když se tážeme, kterak jsme proti všem přikázáním v jedné době života svého zvláště hřešili, a u druhé doby životní zase znovu začínáme; ale lepší jest, vezmeme-li jedno přikázání a procházejíce celý život svůj zkoušíme, kdy a jak jsme v rozličných dobách a poměrech proti tomuto přikázání se provinili.

8. Není zapotřebí, abys zpověď svou napsanou měl; ba ani rádno není už proto, žeby písmo někdo nalézti a čísti mohl.

9. Zdrž se všeho zbytečného a obsírného vykládání, udávaje jen důležitých okolností, mluv počestně a skromně.

10. Zeptá-li se tě zpovědník tu a tam na něco bližšího, odpověz náležitě k dotazu jeho, a dolož i to, po čem se zvláště netázel, co tě ale přece na srdci tíží.

Z toho tedy nahlížíš, že Bůh nežádá od tebe více, než co pomocí jeho milosti vykonati můžeš; že ti tedy možno jest, generální zpověď

snadným způsobem vykonati, když dle těchto udání a pomocí následujícího zrcadla zpovědního svědomí své zpytovati budeš.

O zpytování svědomí.

Představ si v duchu, jakoby tato svatá zpověď, ku které se připraviti chceš, v životě tvém *poslední* býti měla. Pros Boha, aby jsi hříchů svých tak poznal a litoval, jak si toho někdy na smrtelné posteli ze srdce přáti budeš.

Modlitba před zpytováním svědomí.

Mám se nyní k tomu, ó Bože můj, abych sám s sebou vešel v soud, dříve než Ty přijdeš, abys soudil život můj. Pro krev Tvou, ó Spasiteli můj, pro neposkvrněný život Tvůj i Tvou smrt, pro milosrdenství své, které jsi mi dosud tolikráte byl prokázal, pro všechno Tebe prosím: propůjč mi té milosti, abych tuto svatou zpověď, která snad poslední bude v životě mém, skroušeně a dokonale vykonal. — Přijď, Duše svatý, bez Tvé milosti nejsem ani dobré myšlenky schopen. — Matko Boží, útočiště hříšníků, zpomoziž mi! — Svatý Anjelů Strážný, svatí Patronové moji! — orodujte za mne u trůnu milosrdenství Božího, já zatím chci vy-

naložiti vše, abych se dle možnosti k přijetí svatých svátostí náležitě připravil.

Teď zpytuj své svědomí. — Osoby, které se *zřídka* zpovídají, musí k tomu *více* času vynaložiti, těm může následující zrcadlo zpovědní velmi prospěti. Naproti tomu osoby, které častěji k správě Boží chodí, a bohabojně žíti *opravdově* se vynasnažují, nemají příliš úzkostlivé byti, ale spíše hleděti k tomu, aby upřímnou a dokonalou lítost nad hříchy svými vzbudily. Mysli si teď, že stojíš před křížem, s něhož Ukřižovaný volá: „Otče, odpusť jim; nebo nevědí, co činí!“

Malé zrcadlo zpovědní k zpytování svědomí.

První přikázání: *Já jsem Hospodin Bůh tvůj: v jednoho Boha budeš věřiti.*

Kdy jsem byl posledníkráte u správy Boží? — Byla tato svatá zpověď platná? — Vykonal jsem v poslední svaté zpovědi mi uložené pokání zcela? — a ne-li, — proč?

Příčinil jsem se ve svém mládí, abych se *nejpotřebnějším* pravdám svatého náboženství vyučil? — Učil jsem se rád svatému náboženství? — Býval jsem mezi vyučováním v svatém náboženství v chrámu Páně — ve škole

nebo doma — povždy *pozorným*? — a proč ne? — *Nestyděl* jsem se nikdy (ráno, v poledne a večer) nebo před jídlem a po jídle modliti se, nebo Pána Boha doma — v chrámě — nebo u veřejnosti náležitě *ctíti*? proč a jak často asi? Nehloubal jsem opovážlivě ve svatých tajemstvích, nevzbuzoval jsem vlastní vinou všelike pochybnosti? — Neposmíval jsem se svatým pravdám? — Nepoškleboval jsem se nábožným lidem, a neměl jsem jich pro zbožnost jejich v nenávisti? — Nevyhledával jsem dobrovolně a z úmyslu žádných kněh (tak zvaných románů), v kterých se víra a mravy podkopávají, o svatých věcech s opovržením mluví? — *kterých* — proč — a jak často?

Nebyl jsem v nemoci své, nebo v nějaké jiné tísní a bídě nikdy malomyslným? nereptal jsem nikdy proti Pánu Bohu? — jak často? — Nemalomyslněl jsem, když rodičové moji, bratři, sestry a příbuzní *delší čas* churavěli, nebo když je potkalo jiné neštěstí? — Utíkal jsem se vždy k Bohu o pomoc, a děkoval jsem mu, kdy pomohl? — Konal jsem *vždycky* to, k čemu mne pobádalo svědomí mé? — jak často a proč ne? Vzbuzoval jsem *každodenně*

dobrý úmysl? — proč ne? — Pamatoval jsem častěji na Boha, zvláště kdy mne nějakou radostí potěšil? — Modlíval jsem se *rád a nábožně* k Bohu? — a proč ne? — Neopomenul jsem *nikdy* ranní a večerní modlitbu? — proč a jak často asi? — Vzbuzoval jsem alespoň *jednou za měsíc* tři Božských ctností: víru, naději a lásku — zbožně a ze srdce? — a proč ne? — Nebýval jsem v chrámu Páně při mši svaté, mezi kázáním, při odpoledních službách Božích *nikdy nenábožným — roztržitým?* — Nesváděl jsem snad dokona ještě jiných k hříchu? — proč? — jak často? — Nehřešil jsem nikdy proto, že jsem se chlácholil tím: Bůh je nejvyšš milosrdný, On mi zase odpustí provinění moje? — jak často? — nevydával jsem se nikdy *bez potřeby* do nebezpečenství těla neb duše, říkávaje: však mi Pán Bůh pomůže? — jak často? — Neutíkal jsem se nikdy k pověrečným prostředkům, abych budoucnost svou vyzvěděl? zdraví nebo bohatství nabyt? — Nebyl jsem nikdy *nevěřící?* — Nemluvil jsem: vše jedno, v *kterékoli víře* kdo žije, každá vede k spasení? — proč? jak často? ke komu? — Nepřipadlo mně při tom nikdy, že tím Boha a

nejvyšší moudrost Jeho upírám, a hrozná slova rouhavá pronáším?

Druhé přikázání: *Nevezmeš jména Božího nadarmo.*

Nezapomněl jsem se nikdy tak daleko, že jsem *lehkovážně*, a snad zcela *opovržlivě* mluvil o Bohu, o svatém náboženství, o posvátných obřadech? — Nezabýval jsem se nikdy *rouhavými* myšlenkami? Jak častokráte asi? Ne-proklínal jsem nikdy zemřelých?

Nepřisvědčoval jsem nikdy, když jiní z nevědomosti, — lehkomyšlnosti, — bezbožnosti, nebo vnitřní zkaženosti neuctivě mluvili o Bohu, — o Pánu Ježíši, — o Duchu svatém, — o Božích svatých, — o svatém náboženství, — o Církvi a jejích obřadech? — Netropil jsem nikdy se svatými věcmi a Božskými pravdami žerty? — Nevyzýval jsem nikdy Boha za svědka? — jak častokráte? a k čemu? — Neučinil jsem nikdy Bohu slib, který jsem lehkovážně zrušil? — jak často? proč? — Neužíval jsem nikdy jména Božího, jména Ježíš a svatých bez potřeby, lehkovážně a neuctivě? — A dělávám to častěji? — Neposlouchal jsem slovo Boží v kázáních, v cvičení křesťanském nerad? — jak často? a z jaké příčiny? — Zdaž jsem to, co

mi s kazatelny, ve cvičení křesťanském, nebo ve zpovědnici řečeno bylo, doma, — na ulici, — v krčmách nepřekrucoval, — v posměch neuváděl, a jiných takto k nevěře a k bezbožnosti nesváděl? — jak častokráte? z jakých příčin? (z náruživosti?) — Hleděl jsem dané pohoršení zase napravit? — Zdaž jsem také někdy něco z lásky k Bohu učinil? — Nevyhledával jsem častěji v prácech svých toliko chvály lidské? — Nereptal jsem v utrpení nikdy proti Bohu? —

Třetí přikázání: *Pomni, abys den sváteční světil.*

První a druhé přikázání církevní: *Máš svátky zasvěcené světit. V neděli a zasvěcený svátek celou mši svatou pobožně slyšeti.*

Chodíval jsem každou neděli a každý svátek na mši svatou — na kázání — k odpoledním službám Božím (na požehnání, křesťanské cvičení) *rád* — *v pravý čas?* — Býval jsem pozorný, *pobožný?* — Jak často a proč jednal jsem naopak? — Nezdržel jsem někoho slovem neb příkladem od služeb Božích? nevytrhoval jsem nikoho v pobožnosti? — Nedopustil jsem se v těchto posvátných dnech *žádného* hříchu? — *kterého?* *kolikrát?* *proč?*

— Zdali jsem v tyto dny z *evangelia*, nebo z jiné *duchovní* knihy, jako: z katechismu, nebo ze životů svatých četl? — a proč ne? Zdaž jsem v těchto dnech nemocného navštívil, zarmouceného potěšil, nebo jiný *duchovní* nebo *tělesný skutek milosrdenství* vykonal, kdy k tomu přece příležitost byla? — proč? a kolikráte ne? — Zdali jsem se v těchto dnech také častěji tázal, co jsem posud učinil pro duši svou? — a proč jsem toho opomenul?

Čtvrté přikázání: *Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl, a aby se ti dobře vedlo na zemi.*

Poslouchal jsem rodičů svých a zástupců jejich (pěstounů, nevlastních rodičů, vychovatelů, učitelů, duchovní i světské vrchnosti) pro Boha a *rád* a ochotně? — přál jsem jim všechno dobré? — i tenkrát, kdy mne trestali? — mluvíval jsem o nich právě? modlíval jsem se za časné i věčné blaho jejich? — kolikráte a proč ne? — Neopovrhoval jsem nikdy rodiči svými — nelál jsem jim — neposmíval jsem se jim nikdy — nepřál jsem jim smrt — nestyděl jsem se za ně — neopustil jsem jich nikdy — neodcizil jsem jim ničehož? — kolikráte a proč? —

Nepokoušel jsem nikdy bratří a sester svých — nehněval jsem je nikdy — neudeřil jsem jich nikdy — neposmíval jsem se jim — nehledal jsem s nimi vády — nesváděl jsem je nikdy k zlému — kolikráte a proč? — Choval jsem se k učitelům svým povždy uctivě? — byl jsem jich poslušen? — Nebýval jsem mezi vyučováním svévolí svou tak roztržitým, že jsem jich hněval? — proč a kolikráte? — Zdaž jsem se za ně také častěji modlil? — Zdaž jsem úkoly své vždycky pilně a řádně pracoval? — kolikráte a proč ne? —

(Vychovávám dítek svých po křesťansku? — Posílám je *řádně* do školy? — Vyptávám se jich častěji, čemu se ve škole byly učily? — Nestarám se více o pomíjející smrtelné jejich tělo, než o *nesmrtelnou* duši jejich? — a proč?)

Nebyl jsem k *čeládce* své nikdy nelaskavým a hrubým? — Neztrpčoval jsem jim zúmýslně službu jejich, nepomlouval jsem jich, neškodil jsem jim? — Nebyl jsem jim krutým pánem, který jen práce *přidával*, umluvenou mzdu ale *zadržoval*? — Přidržoval jsem jich k službám Božím? hleděl jsem k tomu, aby se častěji *náležitě* zpovídali a Tělo Páně přijali?

— Mluvíval jsem o kněžích a osobách církevních povždy s *povínavou* vážností a úctou? — modlíval jsem se za ně? — Kterak jsem se choval k světské vrchnosti své? —

Páté přikázání: *Nezabiješ!*

Nebyl jsem nikdy nestřídmý v jídle a pití? — a nesváděl jsem snad ještě jiných k nestřídmosti? — kolikráte se to asi stalo? — Nebýval jsem neprozřetelným v běhu, skoku, ve hrách, a neuškodil jsem si tím nikdy na zdraví? — Nehněval jsem se nikdy? — proč a kolikráte? — Nepopouzel jsem jiných k hněvu? — koho a kolikráte asi? — Trval jsem s někým schválně v nepřátelství? — jak dlouho? — proč? a kolikráte? — Nevyhledával jsem nikdy příležitosti, abych se pomstil? — na kom? a jakým způsobem a kolikráte? — Nebyl jsem vinen, že jiní zhřešili? Kterak a kolikráte? (Projdi devatero cizích hříchův). — Nedomýšlel jsem sobě příliš mnoho na své schopnosti, nezáviděl jsem proto jiným? -- Nebýval jsem nikdy marnivým na oblek svůj, — tělo své, a pyšným na vědomosti své? — Nebýval jsem svévolným, a jak často? — Nevychloubal jsem se nikdy se svými dobrými skutky? a začastoli? —

Neurazil jsem nikoho z *úmyslu*? — proč a jak často? — Nečítal jsem v špatných knihách, o nichž rodičové a učitelé *nevěděli*, aneb zvědět nesměli? — Neopomenul jsem nikdy, předcházeti jiným v *dobrém* příkladě, kde mi to bylo snadné? — proč a kolikráte? —

Šesté přikázání: *Nesesmilníš!*

Deváté přikázání: *Nepožádáš manželky bližního svého*. Nepředstavoval, nežádal jsem si nic neslušného, necudného (čeho bych se před počestnými, bohabojnými lidmi stydět musel)? — *Nepohlížel* jsem na věci oplzlé *se zalíbením*, *nečtl*, neposlouchal jsem rád, co svádí k *nečistotě*? — Nezameškal, neopomenul jsem ničehož, čím bylo lze čistotu srdce i těla zachovati? — Neradoval jsem se nikdy z neslušností? — Choval jsem se slušně při oblékání a svlékání? — Nehýval jsem nestoudný v obleku? — Nečítal jsem knihy, které ve mně nečisté myšlenky vyvolávaly? — Nezdržoval jsem se v myšlenkách těchto déle a se zalíbením? — Nezamlčel jsem jich nikdy ve svaté zpovědi? — Nevytácel jsem hřích nečistoty ve zpovědnici zúmyslně tak, že jsem tím zpovědníka svého podvedl? — kolikráte?

Sedmé přikázání: *Nepokradeš!*

Desáté přikázání: *Nepožádáš statku bližního svého!*

Neučinil jsem nikdy na cizím majetku *po-kazu* nebo škodu? — nezadržel jsem nic *nalezeneho*? — Neodcizil jsem ničeho? — mnoho-li? — jak často? — komu a proč? — *Nepoškodil* jsem jiným knihy nebo šaty? — *Neoklamal* jsem nikoho? — jak častokráte? — Zdali jsem jiným jakýmkoli způsobem učiněnou škodu již zcela zase nahradil? — Zdali jsem se o to aspoň vynasnažoval? a ne-li, proč? — Nezáviděl jsem nikomu? — *Neradovával* jsem se z *cizí škody*? — jak často? — Nebyl jsem *zahálčivý*? *lenivý* v práci, v povinnostech stavu svého? — Nepromrhal jsem *drahý čas* daremně? — či dělávám to častěji? — *Nemlsal* jsem nikdy? — Nebyl jsem nikdy *lakomým*, nedával jsem chudým almužnu *s nevolí*, aneb propouštěl jsem jich beze všeho dárku? — Vykonával jsem dle možnosti a příležitosti tělesné i duchovní skutky milosrdenství? — (Viz o nich v katechismu).

Osmé přikázání: *Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému!*

Nedopustil jsem se nikdy lže? — jak často? — Z jakých příčin? — a proti komu? — Neměl jsem bez dostatečné příčiny bližního své-

ho v podezření, nemluvil jsem o něm zle? — proč? — jak často? — a jaké to mělo následky? — Neopomenul jsem nikdy, zastati se o čest jiných, kdy se příležitost k tomu naskytala? — Nevypravoval jsem nikdy chyby jiných lidem, kteří o nich věděti nemuseli? — Nepohaněl jsem nikoho? — koho? a z jakých příčin? — Nevyhledával jsem příliš časných věcí? — nepovažoval jsem peníze, důstojenství a vysoké postavení za cíl všech přání svých? — Zdali jsem nyní zmoudřil? — Nebyl jsem nikdy lakotný? — Nemiloval jsem mamonu a statky pozemské více, než Boha a to, co k Němu směřuje a vede? — Nepodezříval jsem nikoho? — Nezáviděl jsem nikomu nadvládu a dary ducha jeho? — Nebyl jsem nikdy lenivým v službě Boží a ve všem, co Božského jest? — Neměl jsem nikdy k spasitelnému napomínání srdce zatvrzelé? — Netrval jsem nikdy z lehkomyšlnosti dlouho v nekajicnosti? —

Přikázání Církevní.

Zdali jsem církevně předepsané posty — v čas adventní a v suché dny, v čtyřicetidném postě, a každý pátek tak zachovával, jak je Církev předpisuje? — Nezúčastnil jsem se v

čase adventním a postním, a v jiných dnech noremních hlučných veselostí, tance a her, anebo snad jsem je sám zaváděl?

Zdaž jsem častěji na to pomýšlel, že budu muset zemřítí, — od Soudce vševědoucího souzen budu, po kterémž soudu mne buď *hrůzné* peklo, nebo *oblažující* nebe čeká? — Zdaž jsem se častěji opravdově otázel sama sebe, *k čemu mne Bůh stvořil* a povolal? — Zdaž jsem každodenně ráno a u večer zpytoval svědomí své? — a proč ne? — Kterého hříchu jsem se od své poslední svaté zpovědi nejčastěji dopustil? — A polepšil jsem se v pravdě od své poslední zpovědi? — a proč ne? — *Kde?* — *kdy?* — *s kým?* — a z *jakých příčin* spáchal jsem *nejvíce* hříchů? — Kterak se mohu polepšiti? — A co zamýšlím budoucně konati? —

Otázky dle jednotlivých dob života.

I. *Věk dětinský.* (Od oné doby, kdy jsme k rozumu přišli, až do 12. nebo 15. roku).

Nevzpouzel jsem se v mládí svém, když mne v svatém náboženství vyučovati chtěli? — Vynakládal jsem vyučování toto pokaždé k svému prospěchu? — Nezanedbal jsem nikdy kře-

stánské cvičení, nebo jiné náboženské vyučování z lenosti, lehkovážnosti, nebo z jiných příčin? — kolikráte asi? — Kterak jsem se choval co dítě k rodičům svým a jich nástupcům, — kněžím, — učitelům, — k čeládce? — Nebyl jsem k nim nikdy *hrubý*? — Nehněval jsem jich nikdy z úmyslu? — Nehleděl jsem jich oklamat? — Nechoval jsem onoho času žádné nečisté myšlenky? — nepáchal jsem nic necudného? — aneb nesváděl jsem k tomu docela ještě jiných? — Nezamlčel jsem v první své svaté zpovědi ze stydlivosti a bázně nic takového? — Zpovídal jsem se až dosud povždy dokonale a skroušeně z těchto hříchů? — Nebyl jsem ve věku dětinském lhaní — mlsání — nebo krádeži oddán? —

II. *Věk mládenecký.* (Od 15. roku až do vstoupení v stav manželský, nebo asi do 24. roku).

Neoddal jsem se nestřídmosti *v pití* v tomto čase? — Nehrál jsem náruživě? — a nezneužil jsem tím snad dny nedělní a sváteční? — nezanedbal jsem tím dopolední, nebo odpolední služby Boží? — jak často? — Zdaliž jsem rodiče své nikdy neklamal — nepodváděl — neokrádal — nikdy jim nelál — jim se nerouhal?

— Nepřál jsem jim snad brzkou smrt? — Nepouštěl jsem se do všelikých hádek a rvaček? — Neuškodil jsem nikomu na těle, neb duši jeho? — Nekožil jsem nikdy nenávist a nepřátelství v srdci proti někomu? — Nezapředl jsem žádné hříšné milkování? — Nesvedl jsem tím nikoho k hříchu? — řečmi? — pohledy? dotýkáním se? — a koho jsem svedl? — Nebýval jsem marnivým? — Nebýval jsem zvláště zlostný? —

III. *Věk mužský.* (Manželé — hospodářové — představení — poddaní).

1. Býval jsem co manžel povždy laskavý — věrný v myšlénkách — žádostech — v řečech — skutcích? — Nenakládal jsem s manželkou (s manželem) svou nikdy hrubě a surově? — Nepoškodil jsem jí na těle? — Neopustil jsem jí nikdy? — Nečinil jsem jí nikdy zbytečných, trpkých a urážlivých výčitek? — a kolikráte? —

2. Vychovával jsem vždycky dítky své slovem i skutkem po křesťansku? — Napomínal jsem jich svědomitě k modlitbě? — Dohlížel jsem také k tomu, jestli se řádně modlí? — Posílal jsem je pořádně k službám Božím? — Přidržoval jsem je, jako i své podřízené, k ča-

stému, hodnému přijímání svátosti pokání a nejsv. Svátosti oltářní? — A jak dlouho já sám odkládal jsem svaté přijímání? — Postaral jsem se také o to, aby aspoň každou neděli a každý svátek předčítalo se z knihy ku vzdělání, z postilly, aneb ze životů svatých? — Trestal jsem pokaždé také poklesky dětí svých s křesťanskou přísností? —

3. *Netrpěl* jsem podřízeným svým žádných nedovolených známostí? — nestoudných, nebo dokona rouhavých řečí? — Bděl jsem též nad chováním jejich nočním? — Přidržoval jsem jich povždy k tomu, aby také své *náboženské povinnosti* plnili? — aby svoje vědomosti náboženské vždy víc a více rozmnožovali, svatých svátostí častěji hodně přijímali, aby rozhojňovala se v nich den ode dne láska k Bohu? — Nechoval jsem se k nim nikdy krutě? — nikdy lakotně? — Dávám jim, čeho potřebují k živobytí? — Nelnu snad sám příliš k časným věcem? — Zdaž jsem také jen jednou za živobytí svého opravdově pomyslnil na to, že někdy *všecko* opustiti *musím*, ať se zdráhám jakkoli? — a že účty skládati budu muset z těch, které mi svěřil Pán? — **Příteli! duše jejich Bůh požádá někdy z ruky tvé!**

Podřízení necht se tážou: Nepodváděl, nešidil jsem nikdy pána svého, nebo paní svou? lenivostí v práci? — nedbalostí v ostříhání majetku jejich? — Nedal jsem nikdy dětem jejich zlý příklad? — nesvedl jsem je ni žádným způsobem k hříchu? — Byl jsem také spořivý, a pamatoval jsem svých starých dnů?

IV. Stáří.

Nebyl jsem mluvkou, tlachalem — nestydatým — rouhavým — lenivým v službě Boží? — Nelnu příliš k světu? — Zdaliž pak jsem již také pomyslel na přípravu k jistému a blízkému svému odchodu? — (*Příteli! z mnohých let máš účet klásti! dlouhou, dlouhou řadu let popřál ti Bůh! Z mnohého máš počet vydati, poněvadž ti mnoho odevzdáno bylo. Kamkoli kráčíš, všude dívá se na tebe otevřený hrob. — Jen jednou zemřeš, a pak následuje věčnost, — která se nedá více změnit, ani zlepšit*).

Otázky, které si nemocný častěji předkládáti může.

1. Přijímáš tuto nemoc vděčným a hotovým srdcem z ruky Boží?
2. Jsi hotov, dle vůle Boží žíti i zemřít?

3. Byloby to proti tvé vůli, kdyby jsi v bolestech svých netrpělivost ukázati měl?

4. Odpouštíš pro Krista všem, kteří tě kdy byli urazili?

5. Přeješ si, aby i tobě všichni odpustili, jichž ty jsi kdy urazil?

6. Je ti srdečně líto, že jsi Boha, nejvyšší dobro, kdy urazil?

7. Jsi hotov, všecko vykonati i nahraditi, k čemu zavázán jsi?

8. Věříš vše, co Bůh skrze Církev svou k věření předkládá?

9. Doufáš, že u Boha odpuštění hříchů svých a věčný život dosáhneš?

10. Miluješ Boha, Pána a Otce svého, z celého srdce, nade všecko?

11. Žádáš si všech odpustků, kterých dosíci lze, účastným se státi?

12. Přeješ si, abys v hodině smrti ještě znamení lítosti dáti mohl, a abys rozhřešení svých hříchův dosáhl?

13. Chceš, kdyby nemoc nebezpečnou býti měla, svátost svatého pomazání přijmouti?

14. Je to vůle tvá, aby vše, cos kde dlužen, cos kde ukřivdil jiným, z tvého jmění zapraveno a nahrazeno bylo?

15. Poroučíš se v přímluvu a mocnou ochranu Marie Panny, Matky milosrdenství?

16. Ustanovuješ Krista za dědice těla i duše své?

Kdo pak naznačeným způsobem svědomí své zpytovav nestranně a upřímně, — ještě tvrditi může: Nevím, z čeho bych se zpovídal! Nač mám častěji choditi k správě Boží? vždyť nejsem si ničeho vědom: věru ten a takový více jest politování hoden, než umírající, který se zúplna zdravým cítí, kdežto přátelé jeho již s hrobníkem vyjednávají, a již za šťastnou hodinku zvoniti dávají. Uvaž přece, křestane: Není Bůh jako člověk, aby soudil toliko to, co zjevné jest a do očí bije; ale Bůh, který nejtajnější myšlenky zná, a srdce člověka a všecka hnutí jeho na váhách spravedlnosti své váží, který jen těm věčnou blaženost slibuje a dává, kdož všecka přikázání jeho, jak je Kristus v církvi své vysvětluje v myšlení, žádostech, slovem i skutkem rádi a zcela a každého času z lásky k Němu plní.

Modlitba po zpytování svědomí.

Všemohoucí, věčný soudce živých i mrtvých, jenž víš a vidíš všecko, co se děje v srdci mém:

smím se opovážiti vstoupiti před Tebe, jemuž jsem tak nevěrným se stal, kterého jsem zradil? Ale co mi zbývá činiti? kam uteku se před tváří Tvou? kde se skryju před Tebou? Ke komu se mám obrátit, když ty jediný nekonečně *dobrotivý a milosrdný* jsi. Nezavrhuj mne bíd-
ného hříšníka; nebo je mi ze srdce líto, že jsem zhřešil, protože jsem Tebe, svého lásky nejhodnějšího Boha, nejvyšší, nekonečné dobro, kteréhož srdečně miluji, urazil. Slibuji v oprav-
divém předsevzetí, že pomocí milosti Tvé život svůj polepším, a raději *vše*, i smrt *podstoupím*, než bych Tebe, Boha svého a nejvyšší své do-
bro, jediným hříchem více urazil. K vyplnění předsevzetí toho propůjč mi své milosti; za to Tě prosím pro nekonečné zásluby Božského Sy-
na Tvého, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Kri-
sta. Amen.

Bys pak konečně, křesťane drahý, všechnenpravý stud i všechnu bázeň při vyznávání hříchů svých zapudil, uvažuj častěji, co nám dě-
jiny o nejdůmyslnějším všech zpovědníků času svého, o svatém *Františku Sáleském*, † 1622, zaznamenaly.

Přišlatě k němu jednoho dne ženština do zpovědnice, vyznala mu upřímně a zcela všechny

hříchy své a končila vyznání své slovy: „Ale, velebný otče, jak budete na mne budoucně pohlížeti, zač mne budete držeti, zač mne budete považovati?“ — „Za světici;“ odpověděl sv. František Sáleský. — „To bude,“ odpověděla ženština, „proti vašemu vědomí i svědomí.“ — „Nikoliv,“ odpověděl svatý zpovědník, „ale po pravdě a dle úplného mého přesvědčení.“ — „Ale kterak je to možno po tak hrozném vyznání?“ zvolala kajicnice. — „Co ve světě se děje,“ odvětil zase muž Boží, „není mne také zcela tajno; že jsem z veřejné pověsti všelicos o vás již před tím slyšel, nebudete se snad ani sama divit; a to mne tůze bolelo, už proto, že Bůh tím byl urážen, i proto též, že tím trpěla dobrá pověst vaše, které jsem se zastati nemohl. Nyní ale, kdy vidím, že pravým pokáním s Bohem svým zase smířena jste, mám prostředky v rukou, nejen proti zlým duchům, ale i před světem vás se zastati a hájiti vás, a mohu i všechny řeči, které svědčí proti vám, vyvrátiti.“ — „Ale,“ odpověděla žena kající, „co se minulosti mé týká, tu lidé povždy pravdu jen mluvíti budou.“ — „Aspoň,“ pokračoval svatý muž, „aspoň od nábožných lidí nemáte se čeho více obávati. Co pak se reptání farisejského týká,

tu Ježíš Kristus sám zastane se vás, jako se kající Magdaleny byl zastal.“ — „Ale,“ neustávala žena v studu svém, „co vy sám budete o minulosti mé souditi?“ — „Nic,“ dal svatý za odpověď, „nic, — pranic. Nebo nehledě ani k tomu, že to není žádnému zpovědníku ani dovoleno, kterak bych mohl prodlévati v myšlénkách svých při tom, co zapomenuto, zničeno a před očima Božíma smazáno jest? — A proto nedbejte na to, co bych si mysliti mohl; nebo vše, co o vás a za vás myslím, k chvále Boží směřuje. S ostatní myslí svou chci Pánu slavné hody světiti; — ano slaviti budu svátek tento s anjeli v nebesích, kteří se velice radují nad hříšníkem pokání činícím.“

Potěšená paní tato vypravovala celý výstup tento jisté vznešené důvěrnici své, která dřívější život její znala, a přidala ještě, že svatý zpovědník při tom mnoho plakal. Když pak mu pravila, že zajisté nad hříchy jejími pláče, odpověděl: „Nikoli, pláču z radosti nad vzkříšením vaším k životu milosti.“

Hříšníče, jenž se svaté zpovědi obáváš, čítej událost tuto častěji!

Tak smýšlí každý pravý zpovědník.

Modlitba nemocného,

který se přijetí svatých svátostí obává.

Bože můj, jenž se o všechny potřeby lidské otcovsky staráš, Ty jsi ani zvláštních potřeb sklíčených a na lůžku bolestí vzdychajících nezapomněl, ale k útěše jejich ustanovil jsi svátost svatého pomazání. Tvoje jest to slovo, které skrze apoštola svého, svatého Jakoba, mluvíš k nám (Jak 5. 14, 15.): „*Stůně-li kdo z vás, uveď k sobě kněží Církve, a ať se nad ním modlí, mažíce jej olejem ve jménu Páně; a modlitba víry uzdraví nemocného, a polehčít jemu Pán, a jestli jest v hříších, budou mu odpuštěny.*“ Uděl mi, ó Bože, dar osvětlení, abych v tak vážné hodině nyní dokona poznal, odkud přijde pomoc má, a brzy v plné důvěře volal: Churav uvržen jsem na lůžko, co mohu tedy v této strastné hodině učiniti jiného, než když uteču se k pomůckám, kterých jsi k utišení a duševní spáse nemocných ustanovil? Ano, Pane, to chci učiniti. Chci Božskou svátost tuto s živou vírou v Tvé Božské slovo, s důvěrnou nadějí v zaslíbení Tvá a s opravdovou litostí nad hříchy svými přijmouti. Ty pak Pane dej, bych všech milostí účasten byl, kterých jsi skrze tuto svá-

tost udíleti zaslíbil. Propůjč mi ještě zdraví mého, jestliže to k spáse duše mé prospívá, abych dále ještě živ byl; ale ne má, nýbrž Tvá vůle staň se. Uděl mi milostivě trpělivosti a statečnosti, abych v utrpeních a bolestech svých v dětinné odevzdanosti do nejsvětější vůle Tvé setrval. Zachovej mne před mukami malomyslnosti, zažeň ode mne hrůzné úzkosti smrti a soudu, abych každého času, s duší klidnou ke všemu hotov byl, co na mne seslati ráčíš. Račiž Otče milosrdenství odpustiti mně, jenž všech hříchů svých ještě jednou srdečně lituji, račiž mi odpustiti všecko, co jsem pěti smysly svými kdy zlého byl spáchal, a očišť duši mou i od zbytků a pozůstatků hříchů. Vždyť jsi skrze apoštola svého zaslíbil, že modlitba víry uzdraví nemocného, že polehčíš mu, Pane, a je-li v hříších, že mu budou odpuštěny. V toto Tvé slovo věřím; v toto Tvé slovo důvěřuji. Nedej, aby víra má, nedej, aby naděje má zahanbena byla. Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, jenž za viditelného přebývání svého mezi lidmi tolik nemocných uzdravil, tolikerych nešťastníků Božskou útěchou posiloval, tolikerym hříšníkům láskyplně odpouštěl hříchy jejich. Amen.

Modlitby před svatou zpovědí.

Prosba za dar osvětlení Ducha svatého.

Před Tebou, spravedlivý Bože! před Jehož soudnou stolicí ani spravedlivý by neobstál, by Tvého milosrdenství nebylo, — před Tebou vy-
liti chci nyní sklíčené srdce své. Kolikráte již přede-
vzal jsem sobě, nikdy více nezhřešiti; ale
jak rychle vrátil jsem se zase k starým hří-
chům! Kolikráte povstal jsem již z pádu své-
ho! — bylo to dílo milosti Tvé; ale jak brzy
padl jsem opět! — to bylo dílo slabosti mé.
Viz, Pane můj, tato nedostatečnost má truchli-
vostí naplňuje duši mou. Dokonalým abych byl,
jak Otec můj v nebesích dokonalý jest: to je
povolání mé na zemi, to je nejsvětější vůle Tvá.
A já bych neměl truchliti, jemuž svědomí vy-
týká, že jsem toto tak vznešené povolání, tuto
nejsvětější vůli Tvou tak málo naplniti hleděl!
Ano, jak srdečně si přeju a odhodlán jsem, od
této chvíle o tuto dokonalost vynaznažovati se:
tak upřímně lituju toho, že jsem se každoden-
ním přestupováním zákona Tvého tak lehkovážně
cíle toho vzdaloval.

Nebylo to nejpřednější starostí mou, abych
Tebe co Otce svého a dobrodince, co nejvyšší

své dobro dětinnou láskou miloval, bych se i Otcovské lásky Tvé vždy hodnějším stával. Nectil jsem opravdově svatou vůli Tvou; proto jsem zákon Tvůj tak často šlapal nohama. Nezpomínal jsem na Tebe v lásce; a proto mne upomínka na Tebe, Spasitele svého, před hříchem nezachránila. Vlažným jsem byl v úkonech spasení svého; a proto jsem tak hluboko padl. Málo pozoren jsem byl na sebe, jen málo bojoval jsem proti zlým náklonnostem svým, a proto jsem byl přemožen; nyní ale s bolestí cítím, co je to: opustiti Boha svého. Odpusť mi, Otče, odpusť hříšníkú, který skroušeným srdcem o milosrdenství lká, chci odprosiť za vše, co jsem posud zlého byl spáchal; já Ti obětuji tuto nemoc a všecka utrpení, která kdy na mne přijíti mají, na zadostiučinění za hříchy své; a od této chvíle ničeho se nechci více hroziti, mimo to jediné, abych Tebe, jenž Svatost sama jsi, ani jediným, třebaš jen všedním hříchem, zúmyslně neurazil; od této chvíle chci Tě milovati nade všecko, a přičiniti se, abych svědomitým plněním přikázání Tvých a Církve Tvé stáloú, živou upomínkou na Tebe, přísnou dohlídkou na sebe, vypleňováním zlých návyků svých, přemáháním zlých náklonností srdce svého —

lásky Tvé hodným se stal. To jest, — Ty Pane vidíš do hlubokosti srdce mého, — to jest opravdové rozhodnutí mé; přispěj mi, vykonati je Ty sám, ó Bože, bez jehož spoluúčinkující milosti všecka naše předsevzetí stroskotávají se; veď, řiď, posiluj mne, abych zase nepadl. Za tuto milost prosím Tě pro trpké slzy tak mnohých zbožných kajicníků, kteří hříchy své po celý život svůj až do smrti oplakávali a nejtěžším pokáním se káli. Prosím Tě pro neskončené zásluhy Ježíše Krista, jednorozeného Syna Tvého, Pána a Spasitele našeho. Amen.

Vzbuzení důvěry a pevného předsevzetí před svatou zpovědí.

Bože! jehož milosrdenství ani největšího hříšníka nezapuzuje, když se k Tobě obrací, u Tebe chci nyní smilování a odpuštění hledati. Chci se zpovídati z hříchů svých, poněvadž věřím v utěšené slovo Tvé: „Přijměte Ducha svatého! Komukoli hříchy odpustíte, jsou mu odpuštěny.“ Chci se vyznati z hříchů svých pokorně; nebo pyšné kajicníky zavrhuješ. Chci vyznati hříchy své upřímně, bez ohledu marnivosti své; vždyť Ježíš sám, jenž nejskrytější záhyby srdce mého zná, je soudcem mým.

Chci se zpovídati úplně; nebo kdybych jen jediný hřích zúmyslně zamlčel, neměl bych žádných nároků na lásku jeho, která se nad opravdovým kajcníkem smilovává. Chci na sebe žalovati se srdcem skroušeným; nebo jen kajícího a skroušeného srdce oběť je Ti milá. Přistoupím k této svaté svátosti s úplnou důvěrou, — že naleznu milost před obličejem Tvým, — s takovou důvěrou, jakoby Kristus sám pronášel slovo milosti: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji!“ — To je vůle má tak upřímná, jakoby tato zpověď poslední v životě mém býti měla. Jen přispěj Ty mdlému stvoření svému ku pomoci; sešli mi svatého Ducha svého, abych všecky své spáchané nepravosti náležitě poznal; zachovej mne přede vším sebeklamem, abych se neustálil poznenáhla v sebeklamu; dej mi srdce skroušené, aby duše má, jako někdy Magdalena, oplakávala hříchů svých; uděl mi síly a odhodlanosti, abych se v srdci pokořil, a bez bázně a marné ostýchavosti všechna provinění svá vyznal náměstku Tvému. Amen.

Poklekni, můžeš-li, poznamenej se znamením svatého kříže, a rci: Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen. Prosím vás,

velebný otče, za svaté požehnání, abych se z hříchů svých *náležitě a dokonale* zpovídati mohl.

Obecná zpověď.

Já bídny hříšník zpovídám a vyznávám se Bohu všemohoucímu, Marii, Jeho nejdůstojnější Matce, všem milým Svatým, a vám otče duchovní, na místě Božím: že jsem od svých dětinských let (nebo: od své poslední zpovědi) často a mnoho hřešil myšlením, řečí, skutky, — obmeškáním mnoha dobrého; zvláště pak se vinen dávám, že jsem . . . (tu vyznej hříchy své.)

Vyznání své konči slovy:

Těch a všech svých vědomých i nevědomých hříchů, kterých jsem se buď sám dopustil, aneb u kterých jsem vinen byl, že byly od jiných spáchány, srdečně lituji proto, že jsem nimi Boha, své nejvyšší a lásky nejhodnější dobro urazil. Mám pevné předsevzetí a slibuji, nikdy více nehřešiti a všech příležitostí k hříchu všemožně se varovati. Prosím vás, velebný otče, za kněžské rozhřešení a za svaté pokání.

Když ti kněz rozhřešení udílí, bij se třikráte v prsa, řka :

Bože Otče! buď milostiv mně hříšnému!

Bože Synu! smiluj se nad ubohou, hříšnou duší mou!

Bože Duše svatý! odpusť mi hříchy mé, a uděl mi pravého pokoje! Amen.

Navedení k vzbuzení lítosti.

Následuj příkladu svatého *Karla Boromejského*, † 1584. Svatý Karel Boromejský dosáhl tímto způsobem milost dokonalé lítosti: Především poklekl a modlíval se nezřídka několik hodin kleče. Pak vyvolil si troje zastavení, o nichž na mysli rozjímaje, prodléval: první v pekle, druhé v nebi a třetí na hoře Kalvárii. Nejprvé vmyslíl se pomocí svaté víry v duchu do pekel; tu vyhledal a ohledával místo, které, — jak se domníval, — byl zasloužil; pomýšlel na věčné odvrácení od Boha, na slovo soudcovo: „Odejdi ode mne, zatracenče, do věčného ohně!“ — „Tam není lítosti žádné, — ni žádných proseb víc; — kdo proti Bohu zvedal srdce zrádné, — hlasu Církve nedbal nic, — ten uslyší: Tam se vzdal, — kde věčný bol, červ a pal. — Zatracenče! — to budiž podíl tvůj věčně —

věčně!“ — Pak představoval si úšklebky společníků — zatracenců, — sžírající plamen, — věčnou noc, — nikdy neumírající bol. „Ó bídný hříšníče! Tobě bývá už jediná v bolestech probdělá noc, týden, měsíc na bolestném lůžku strávený nesnesitelnou mukou: — co ti bude pocítiti ve věčném ohni, který se nikdy ne-
uhasí!“

Což když svatý Karel byl rojímal, děkoval ze srdce Pánu, že ještě žije, že ještě zavržen není. Tu lkal o smilování, milost a odpuštění. Pak povznesl se pomocí svaté víry do říše na milost přijatých přátel Božích. Tu uvažoval radosti blažených, a opakoval si častěji tato slova: „Kéž bych nebyl zhřešil, tak bych se nadíti směl, že Tě, věčný Bože, ve vždy nové kráse věčně patřiti, věčně milovati, věčně požívati budu; že Tě bez bolesti, — bez rozloučení se svatými anjeli Tvými velebiti budu. — O láska vede k spasení, k říši nebeské, — hřích ale zplozuje toliko zkázu. — Odstup ode mne, zatracenče! — dí Pán, kdy hříšník umírá. Věčný nebes ráj neb věčné hrůzy, věčné boly — předložil člověku Pán, ať volí. — Jen Kristův pravý učenník — doufá vidět Boží zář, — aneb skroušený kajcník — uzří Boha tváří v

tvář. — Tu zavzní slovo: „Nestrachuj se více, — Tebe vedla jasná víry svíce.“ — Tyto myšlénky vzbudily u svatého Karla opravdovou oškli-
vost před hříchem a nekonečnou bolest nad ním, což vyvolalo v něm předsevzetí, že Boha nikdy více neurazí.

K třetímu zastavení vyvolil si horu Kalvá-
rii. Tam postavil se v duchu před Spasitelem
světa, když na kříži pněl, a tu pravil pln svaté
víry a trpkého bolu, pohlížeje k Ukřižovanému:
„Aj, to jest dílo Tvé! Všech bolestí Tvých, ó
Ježíši můj, které jsi vytrpěl, já jsem vinen, vin-
ny jsou hříchy moje. Já jsem s ostatními hří-
šníky hotovil se k tomu, přibiti Tě na kříž, u-
smrtiti Tebe. — Ó v čem jsi mi ublížil? —
Kterak mohl jsem tak nakládati s Tebou, když
jsi mne tak vroucně, tak horoucně miloval? Ó
dobrý Ježíši! smilování — milosrdenství — chci
Tě milovati, — a nikdy — nikdy více nehřešiti!
— Spasiteli! mojí vinou — pil jsi číši smrti
plnou; — pro mne byls korunován, — potupen
i posmíván. — Lituji hříchů v hořkosti; —
kéžby všechny Tvé bolesti, — kéžby všechny
Tvoje muky — proměnily se mi v zvuky: —
*Pojďte vyvolení Otce mého, a vládněte králov-
stvím, vám připraveným od ustanovení světa!*“

„Ve všech věcech na konec pomysli a kterak obstojsš před Soudcem přísným, jehož nic tajno není, kterýž se nedá dary uchlácholiti ani výmluv nepřijímá, nýbrž jak spravedливо, souditi bude! Proč nepamatuješ teď na den soudný, kdežto žádný nebude moci, od druhého býti omlouván aneb obhájen, nýbrž kde jeden každý sám s sebou dosti velkou tíží míti bude? Nyní práce tvá jest platná, nyní pláč tvůj příjemný, lkání tvé snadné k vyslyšení, a želení tvé prospěšné k dostiučinění, očistění a smření Mnohem lépe jest, hned nyní hříchy čistiti a nepravosti vypleňovati, nežli je očišťování ponechávati pro život budoucí. Ale v skutku sami sebe klameme pro nezřízenou lásku, kterouž k tělu svému chováme Tam nebude hříchu, kterýby svých vlastních muk neměl. Tam pyšní všelikým zahanbením naplnění, a lakomci nouzí nejtrpčejší trápení budou. Tamť bude jedna hodina v mukách těžší, nežli tady sto let v nejtužším pokání. Tam žádného není odpočinutí, žádné útechy zavržencům; zde alespoň někdy člověk odpočine od namáhání, a s přátely se potěší Tam ale veliké důvěry nabude

chudý a pokorný, an hrdý odevšad trásti se bude úzkostí.“

(O následování Krista I. kniha, 24. kap.)

„Tehdy státi budou spravedliví u veliké stálosti, proti těm, kteříž je sužovali, a kteříž odjímali práce jejich. Vidouce to, budou se kormoutiti bázní hroznou, a diviti se náhlosti nenadálého spasení jejich, říkajíce sami u sebe, želíce a pro ouzkost ducha lkajíce: Totof jsou ti, ježto nám byli někdy k posměchu a za přísloví potupy. My nesmyslní měli jsme život jejich za bláznovství, a konec jejich za bezecný: aj, jak jsou počtení mezi syny Boží, a mezi svatými jest los jejich. Zbloudili jsme tedy z cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám, a slunce rozumnosti nevzešlo nám. Ustali jsme na cestě nepravosti a zahynutí, a chodili jsme po cestách neshodných, cesty pak Páně neznali jsme. Což nám prospěla pýcha? aneb co nám spomohla chloubá s bohatstvím? Pominulo to všecko jako stín, a jako posel mimo běžící . . . Tak i my zrodivše se ihned přestali jsme býti a sice nemůžeme žádného znamení ctnosti ukázati: ale v zlosti své strávili jsme se. Tak mluvili v pekle ti, kteří zhřešili; nebo naděje bezbožného jest jako pejří, kteréž vítr zachva-

cuje, a jako pěna tenoučká, kteráž vichřicí rozptýlena bývá; a jako dým, kterýž se větrem roznáší; a jako památka na hosta, kterýž téhož dne odchází. Spravedliví pak na věky živi budou, a u Pána jest odplata jejich, a myšlení na ně u Nejvyššího.“ (Moud. 5, 1—16.)

Hříšník před křížem Krista Pána.

Sem hříšníci pospíchejte,
Na ten obraz patřte;
Smrt Kristovu rozjímejte,
A bolestně spláče.
Ach politujte Jeho,
Tak hrozně strýzněného,
Ježíše milého.

Kristus, Syn Boha živého,
Smrt hořkou pocítil,
Z noh, z rukou i z boku svého
Všecku krev vycedil.
A to pro vykoupení
Lidského pokolení,
Z hříchův vyplacení.

Pro rány v rukou probity
Nad námi se smiluj!
Jsa za ně na kříž přibitý
Nás k sobě přivinu.
Chraň nás od zatracení,
Ukaž cestu k spasení,
Pro své umučení.

Pozdravené buďte rány
Spasitele mého!
Otevřte nebeské brány
Do ráje věčného.
Ó vy nohy přesvaté,
Jež jste naskrz probité,
Ku kříži připjaté.

Pozdraven buď, boku svatý,
Kopím proražený,
Z něhož teče pramen zlatý,
Duše občerstvení.
Hlavo trním zbodená,
Krev Krista vyceděná,
Buď od nás uctěna!

Líbám a ctím Tebe,
Ráno ramena svatého,

12*

Jež jsi byla protlačena
Od kříže těžkého,
Pod kterým Ježíš umdlel,
Když nás vykoupiti chěl,
A smrt na něm trpěl.

Ó nejmilejší Ježíši,
Odpusť provinění!
My jsme původ nejhlavnější
Tvého umučení.
Do Tvých předrahých pět ran
Skrej mou duši, a zastaň,
Od smrti věčné chraň.

Dies irae.

V onen hněvu den svět celý
Rozpustí se v popel vřelý,
Jak s Sibyllou David želí.

Jaká hrůza po oboru
Nastane, když s nebes dvoru
Přijde Pán svých soudit tvorů.

Trouba Boží po vůkolí
Divným hlasem na mrtvoly:
Vstaňte k soudu! zahlaholí.

Smrt a vesmír divem zblednou,
Když se tvory vstávat zhlednou,
Jak se k soudu Páně zvednou.

Kniha bude na jev dána,
V níž jsou všecka díla psána,
Ježto budou ohledána.

A když sudí k soudu vstane,
Zjeví věci ukryvané,
Bez pomsty nic nezůstane.

Co mám říci v oné době,
Koho volat v pomoc sobě,
An se ctnostní chvějí v mdlobě?

Králi, jehož vše se bojí
A jenž zdarma spásu strojí
Spas mne tenkrát, lásky zdroji.

Marii jsi hřích sňal mile,
Lotru dal jsi dojít cíle;
I mne spasit — Tvá buď píle!

S prosbami se k Tobě vinu,
V popel potřín, srdcem hynu,
Dej, ať blaze odpočinu.

Až nás z prachu vzkřísíš zase
V onom hořeplném čase,
Pozvi duše k věčné spáse.

Lkající hříšník.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Bože Otče v nebesích, smiluj se nad námi!

Bože Synu, Vykupiteli světa, smiluj se nad
námi!

Bože Duše svatý, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria, oroduj za nás!

Svatá Boží Rodičko, oroduj za nás!

Svatí Petře a Pavle, orodujte za nás!

Abychom v modlitbě nikdy roztržití nebyli,

Abychom nikdy malomyslní nebyli,

Abychom nikdy netrpělivě proti Tobě ne-
reptali,

Abychom žádných hříšných žádostí ne-
kojili,

Abychom svět a statky jeho nikdy výše
necenili, než Tebe,

Abychom nikdy příliš mnoho nemluvili,

Abychom nikdy hříšně o jiných nemluvili,

Pomoz nám, Pane!

Abychom žádného nepomlouvali, Abychom se Tobě, ó Bože, nikdy nerouhali, Abychom nikdy žádného k hříchu ne- sváděli, Abychom nikdy proti Tvé svaté vůli ne- jednali, Abychom nikdy nic dobrého nezameškali, Ode vší lehkomyšlnosti, Ode vší svéhlavosti, Ode vší marnivosti, Ode všeho bažení po užívání, Ode vší zapomenutosti, Ode vší zapomenutosti na Boha, Ode vší nespravedlnosti, Ode vší lhostejnosti ve svatém náboženství, Ode vší nečistotnosti, Ode všeho hněvu, Ode vší závisti, Od všelikého obžerství, Od všelikého usnutí svědomí našeho, Ode vší marnimyslnosti a okázalosti, Ježíši, pastýři dobrý, Ježíši, pravá útěcho hříšníků, Ježíši, důvěro malomyslných, Ježíši, pravý lékaři duší, Ježíši, jistá čáko kajicníků,	Pomoz nám, Pane! Zachovej nás, Pane! Smiluj se nad námi!

Ježíši, věčná podpora nevinnosti, Ježíši, trvající pokrme všech lačnějších po spravedlnosti, Ježíši, sladká odplato zmužilých bojovníků, Ježíši, jediné útočiště obracujících se, Ježíši, všemohoucí prostředníku, Ježíši nejsladší, V pokušeních těla, V boji se světem, s bezbožnými a potu- pou jejich, V přemahání ďábla a stoupenců jeho, Za časů vnitřní suchopárnosti Za časů vnitřní opuštěnosti, Až pokoušení budeme proti víře v Tvé slovo, proti doufání v Tvá zaslíbení, a proti lásce k Tobě, Až zkoušení budeme od zpovědníka našeho,	} Smiluj se nad námi! } Neopouštěj nás, ó Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi a t. d.	

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Otče náš — Zdrávas Maria — Věřím v Boha.

Vzdechy kající.

1. Bože, Bože, zhřešil jsem před Tebou,
— sprzněna jest duše má veskrz a naskrz.

2. Sotva se odvažuji, vzhlednosti k Tobě;
— nejsem hoden, abych kráčel po zemi Tvé.

3. Nesčíslné množství jest kapek v moři;
— než hříchů mých, ach! není méně.

4. Úzkostlivost ve svědomí rozrývá choré
srdce mé; — a hanba přikrývá mne, bídného
hříšníka.

5. Jak hrozné jest vzezření Tvé: — tak
hrozné tomu, jehož břímě hříchů tíží.

6. Se vsí tíží svou leží na mně vina: —
vina a zatracující soud.

7. Ale ze středu tísně úzkostí pekelných,
— shůry zaznívá slovo pokoje:

8. „Nechce Otec hříšníkovu smrt, — ale
aby obrátil se a byl živ věčně.“

9. Tím slovem okřívají vypráhlé kosti mé:
— vidímť v Pánu Bohu svého Otce jen.

10. „Slitovník“ jest jméno Jeho, smilování
vzezření Jeho, — požehnání a odpuštění veliké
jsou skutky Jeho.

11. Ano, Otče Ty, — Ty znáš bytnost
mou zcela: — z prachu jsi mne učinil — ze-
mětvora!

12. Nemůžeš srdce Tvé zavrhnouti člo-
věka; — ať přijde jen, a Ty ujmeš se ho zase.

13. Srdcem v lásce, studu a lítosti skrou-

šeným, — a hořkou slzou v oku, Bože, nepohrdáš.

14. Vysoko vypínají se výsosti nebeské; — ale láska Tvá přec je převyšuje.

15. Ty lidi miluješ; vždyť Tvoji jsou: — z lásky k nim neušetřils Syna svého.

16. Na této lásce spočívá naše důvěra, — jež nedopustila ještě, aby kdo byl zahanben.

17. V této lásce spočívá spasení mé celé — už slyším Tvoje slovo milostné:

18. „Život jsem já, odpuštěna jest vina tvá; — jen nehřeš víc, a zas jsi dítě mé!“

19. „Moje dítě jsi!“ slovo, v němž se sladkost medu ukrývá! — pokoj Boží zpět vrací se mi do srdce.

20. A rozkoš z Boha, radost z vůle Jeho; — něžná láska bratrská a trpělivost mnohá.

21. Srdce mé teď se slavným i radostným hodům podobá, — a neslaví nic, než Boží smilování.

22. Ó běda, běda tobě, hříšníku v dálí; — vždyť bez Boha mře ti radost všeliká.

23. Zanech stesky bídné, a vrať se zpět — a rci: „Nejsem hoden slouti synem Tvým!“

24. Obrát se, a ode mne se uč, co milost může: — viz, přátelsky ti věrné oko kyne.

25. Již otevírá se rámě Otcovo, — by se uzavřelo na tvém srdci opuštěném.

26. Veliká jest radost anjelů nebeských; — nebo „nalezeno jest, co bylo ztraceno.“

27. A země a veškerá nebesa plesají nad tím: — „Nalezen jest, jenž se byl ztratil!“

Modlitba po svatě zpovědi.

Bože, jehož milosrdenství největší hříšníky na milost přijímá, když se k Tobě obracují celým srdcem svým: viz, i já jsem dnes s pomocí vzbuzující a spoluoučinkující milosti Tvé největší a nejdůležitější úkon svatého pokání vykonal; smím se tedy s útěchy plnou důvěrností nadíti, že mi hříchové moji odpuštění jsou; nebo Ježíš Kristus, Jehož slovo jest Boží slovo, Jehož zaslíbení Jsou přísahy Boží, — zanechal nám slavné ujištění, že všecko, co zástupcové Jeho „na zemi rozvážou, rozvázáno bude i na nebi.“ — Nyní tedy smím Tě, ó Bože, nazývati Otcem svým; přijalť jsi mne zase za syna svého. Anjelé Tvoji v nebesích radují se nad hříšníkem v skroušenosti pokání činícím, a já bych neměl plakati slzy radosti, když pomním: Opět nabyl jsem vnitřního pokoje, o který mne byl hřích oloupil! Nyní opět se zalíbením patří na

mne Hospodin shůry, na mne, jenž jsem dříve co hříšník předmětem byl spravedlivého hněvu Jeho! Tisíceré díky Tobě, slitovný Otče, za tuto milost Tvou! dokud živ budu, neustanu velebiti za to neskončené milosrdenství Tvé. — Nikdy nemá tento duševní pokoj můj přerušen býti hříchem; nikdy a nikdy nechci opustiti dům Otce svého. Chci se přičiniti o to, abych uražené spravedlnosti Tvé zadost učinil! chci pokání mi uložené duchem kajícím a svědomitě vykonati; chci všecka utrpení z ruky Tvé trpělivě přijímati; chci konati dobré skutky v tom úmyslu, abych nimi tresty za hříchy své zasloužené před obličejem Tvým smazal. A kdyby někdy strasti a protivenství dorážely na mne; kdybych někdy pronásledování, osočování a nespravedlnosti od lidí zakusil; a kdyby i přirozenost má proti tomu vzpouzeti se chtěla: pak má, pak bude kojiti mne myšlénka: — „Boží řízení jest to, abych tady na zemi už kál se z hříchů svých,“ — a ta mi pokoje a síly dodá, že s křesťanskou statečností ponesu kříž, který vložíš na bedra má. Na to jsem se ustanovil, k tomu jsem odhodlán, a co mi na vlastních zásluhách schází, to nech ať — nekonečný Bože! doplní krev Pána mého Ježíše

Krista, jehož smrt výplatou byla hříchů mých.
Amen.

Litost nad hříchy celého života.

Ó nebeský Otče! bolí mne, že jsem dny života svého tak zle vynakládal, a že jsem Tobě, Bohu a Pánu svému, tak málo sloužil! Jak srdečně lituju toho, že jsem Tebe, ó Bože, jehož nade všecko miluji, tak často a tak velice rozhněval. — Ach, kéž bych nazpět zavolati mohl časy uplynulé; jak horlivě bych milosti Tvé ke všem dobrým skutkům používal; jak starostlivě vystříhal bych se všeho toho, co se Božské velebnosti Tvé nelíbí. — Ó Ježíši, prosím Tě skrze předrahou krev Tvou, kterou jsi pro mne vylil, a pro trpké umučení Tvé i hořkou smrt Tvou, aby doplniti ráčil vše, čeho se mi nedostává. Amen.

Upomínka na sedm slov Kristových s kříže.

Pane Ježíši Kriste, pomni na slova, která jsi — nám k útěše — s kříže byl pronesl, a dej, aby posloužila tomuto nemocnému k spasení. Ty jsi se za své nepřátely modlil těmito slovy: „*Otče, odpusť jim; nebo nevědí, co činí.*“ — Ó Ježíši, uděl i tomuto sklíčenému milosti,

aby ze srdce odpustil všem, kdokoli ho urazili; a Ty pak Pane račiž mu odpustiti všecky hříchy jeho. — Lotrovi, který pokorně Tě prosil za smilování, pravil jsi tato slova utěšená: *Dnes ještě budeš se mnou v ráji!*“ Dej, Pane Jesu Kriste, aby i tento nemocný z úst Tvých zaslechl utěšená slova: „Dnes ještě se mnou v ráji budeš!“ — K Matce své pravil jsi: „*Hle, syn tvůj!*“ a potom k Janovi: „*Hle, Matka tvá!*“ A tím dal jsi blahoslavenou Pannu Marii nám všem za matku. Tak budiž tedy, Maria, nyní milostivou matkou nemocnému tomuto, a přispěj mu ku pomoci, zvláště v hodinu smrti jeho. — Pak úpěnlivým hlasem, Pane Ježíši, jsi volal: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?*“ — Hleď, Pane, i tento ubohý jest nyní opuštěn. Proto, Ježíši, neopouštěj ho; nebo v Tebe skládal všecku důvěru svou. — Ty jsi zkřikl s kříže: „*Žízním!*“ Žíznil jsi po spáse naší; ale octem a žlučí Tě napájeli. I tento nemocný žízní po studni živé vody. Ó napoj ho, Ježíši, proudem věčné slasti své. — Když pak jsi, ó Ježíši, všecko z lásky k nám byl vytrpěl, pravil jsi: „*Dokonáno jest!*“ — Ach, kéžby i tomuto sklíčenému nemocnému dáno bylo, aby brzy říci mohl: „*Dokonáno jest!*“ Ó Ježíši,

nech ať krutý zápas se smrtí blaženě dokoná a v milosti Tvé život svůj skončí. — Ty, ó Ježíši, uzavřel jsi život svůj slovy: „*Otče, v Tvé ruce poroučím ducha svého!*“ — I my za slovem Tvým voláme lkajíce: „Ó Otče! v Tvé ruce poroučíme duši umírajícího tohoto!“ Ó Ježíši, v Tvé ruce poroučíme ducha jeho! Ó Duše svatý, v Tvé ruce poroučíme ducha jeho! Amen. — Otče náš.

Předsevzetí opravdového polepšení života před křížem Kristovým.

Ježíši, Synu Boha živého a Vykupiteli světa! rozjímání utrpení Tvých a neobmezené lásky Tvé ke mně mocně pobádá srdce mé k cítěním vděčnosti k Tobě. Jak mohu déle ještě chtítí svévolnosti své — pýše své — smyslnosti své — lehkomyšlnosti své — chtíčům svým — své . . . — hněvu svému — lenosti své poddanu býti, kdy Tebe spatřuji na kříži, rány Tvoje mnohé počítám, které jsi pro mne dostal, kdy pomýšlím na slova, kterými jsi bolest svou vyslovoval, kterou jsi pro mne vytrpěti musel, — kdy konečně rozjímám, jak ukrutně jsi pro nás hříšníky mučen byl! — V slzách, s oprav-

lovou bolestí a v pocitu nejtrpčejší litosti musím se vyznati, že jsem za živobytí svého tak mnohé zpozdilosti se dopustil, tak mnohý nelaskavý skutek spáchal, tak mnohý hřích zavinil. — Ó Bože! ó Vykupiteli a Ježíši můj! jak mnoho mám oplakávati! Jak nevděčným, jak ukrutným byl jsem k Tobě, ó věčná Lásko, ó ukřižovaný Ježíši!

Odpusť mi, ó Slitovníče můj, vše co se stalo; nyní chci k Tobě, pod prápor kříže Tvého se navrátiti, a s polepšením svým více neotálet. Jest mi, jako by mne volal hlasem útrpnosti a lásky: „Ó synu lidský! viz, jak jsem tě miloval, kterak jsem krev svou i život svůj vydal za tebe! Já zemřel, aby jsi živ býti mohl! Nebuď nevděčníkem ke mně a ukrutníkem k sobě samému! Já tě chci vésti k blaženosti své; nežeň se dále svévolně a slepě za zkázou svou. Hotov jsem odpustiti tobě, jen se vrať ke mně, pojď k Bohu svému, který tvé nejlepší dobro obmýšlí! — Pojď, dítě, k Otci svému! — Pojď k ochránci svému — pojď k lékaři svému! — Pojď co ubohé dítě, — pojď v otevřenou náruč mou — pojď, já tě občerstvím. Přitisknu tě k otevřenému boku svému, a okážu ti srdce své, které láskou k

tobě plápolá. Pojď a neváhej!“ — Tak mluvíš, ó trpící Vykupiteli můj, k srdci mému. Viz, Slitovče můj, tu jsem; více Tě již neopustím; objímám kříž Tvůj; jsem na věky Tvůj; přijmi mne milostivě, a nedej, abych se něčím odloučil od Tebe, ale abych každého času prospíval vždy více v životě podle svaté vůle Tvé. Amen.

Modlitba k svatému anjeli strážci.

Ó anjeli Boží, jenž jsi strážce můj, jemuž otcovská láska Nejvyššího odporučila mne, osvěť, ochraňuj, řiď a vodiž mne, abych každého času k tvé cti, k potěše zpovědníka svého, a k radosti všech opravdově dobrých lidí živ byl. Pomáhej mně, každé chvíle hříchu se vystríhati, příležitosti k hříchu se varovati, a stůj při mně každého času, abych každé náklonnosti zmužile vzdoroval, všech prostředků svědomitě vynaložil, bych tebe a Boha svého více neurazil; ale abych vždy více a víc se zmahal a pokračoval v pravé ctnosti. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

O svatém přijímání.

Příprava k svatému přijímání.

„Kdo z tohoto chleba jí, živ bude na věky.“

Jan 6, 15.

Nejsvětější Svátost oltářní ustanovil Pán Ježíš v předvečer utrpení svého, při poslední večeři, když chleb vzal do svatých a velebných rukou svých, a pravil: „*Toto jest Tělo mé,*“ a kalich s vínem, řka: „*Toto jest krev má.*“ — Těmito slovy proměnil se chleb a víno v živé tělo a živou krev Krista Pána, jak se to ještě každodenně při mši svaté o pozdvihování děje. — Ó křesťane, plesej nad tím zázrakem velikým! Ježíš jest s námi! Přebývá neustále uprostřed nás ve svatém stánku na oltáři, co Bůh i člověk. Připravil nám hody, v kterých nám své tělo a krev svou požívati dává. — Ó slastiplný pokrm duší! proč Tě požívají duše křesťanské tak zřídka? Každodenně požívají pokrm a nápoj, který slouží tělu; ale toho, který živí duši, okoušejí jen v čase velikonočním. Ó té nevýmluvné lhostejnosti! tak splácíme lásku Kristovu! Snad řekneš: Nejsem hoden přistoupiti k stolu Páně. — Ovšem že není nikdo zcela hoden; ale proč nevynasnažuješ se,

abys hodnějším se stal, pokud to člověku možno jest? Nabydeš více síly, když řídčeji z tohoto chleba nebeského jísti budeš? Aneb snad horlivějším se staneš, když se ohni nebeské lásky vyhýbáš? Hleď, první křesťané přijímali tělo Páně na mnohých místech každodenně, aneb aspoň každotýdně. A jak smutné jest za dnů našich, kdy kněz při mši svaté vždycky téměř sám přijímati musí! Ó jak rád by všem přítomným od tohoto chleba nebeského podal. — Přistup tedy častěji k stolu Páně, aspoň o větších slavnostech, a jistě že v krátkém čase daleko pokročíš. — Povždy se ale dokonale připrav. „Kdo nehodně jí z tohoto chleba, ten si odsouzení jí a pije; pokrm, jiné živící, — jedem se stává v ústech toho, kdo v těžkém hříchu jest.“ — Očisti tedy dříve svědomí své svatou zpovědí od těžkých hříchů, a vzbud' před svatým přijímáním ještě jednou dokonalou lítost. Opakuj si v mysli slova: „Nyní mám přijmouti Ježíše, Pána svého a Boha, Vykupitele svého a budoucího soudce!“ Neopovažuj pak se s nějakým nepřátelstvím tajeným v srdci jíti k večeři toho Slitovníka, který „odpouští nám hříchy naše, jakož i my odpouštíme vinníkům svým.“ — Když pak kněz svatou hostii lidu

ukazuje, klaň se Pánu Bohu svému, pokoř se v prach a rci ve vsí uctivosti: „*Pane, nejsem hoden, abys všel pod střechu mou; ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má!*“

Zvláště již u večer před svatým přijímáním připravuj se modlitbou, čtením umučení Páně, aneb jiné dobré knihy (jako: O následování Krista od T. K.) a srdečným rozjímáním ke dnu velikému. Také musíš od 12. hodiny noční lačným zůstat, t. j. nesmíš ani jísti, ani píti, — ničehož, ani vody nevyjímaje. V den přijímání samého vstaň časněji, než obyčejně, a vzbud v srdci vroucí touhu po Kristu. S radostí spěchej do chrámu; nebo Pán Ježíš sám *chce se s tebou spojití*. Když pak jsi Pána svého přijal, ihned hluboko se ukloň, klaň se Spasiteli svému v srdci svém, a neodcházej příliš spěšně od oltáře. Nemodli se hned z modlitební knihy, ale nech srdce své mluvit k Pánu. Především pak použij zdárně *prvních okamžiků* po svatém přijímání; nebo tu ti Ježíš ničeho neodepře, co spasitelného od něho požádáš. Pros ho zvláště za sílu proti *úhlavní náruživosti* své, modli se též za obrácení nevěřících a hříšníků, a za duše v očištění. Chraň se po celý den, v který jsi Pána přijal, všech výtržností,

a nehledej hned jiných vyražení; jediná zábava tvá budiž: s Kristem mluvit, kterého jsi přijal, a volati: „Pane, neopouštěj mne! — Neopouštěj mne, Ježíši nejsladší!“

Gabriel z Vaufleury narodil se v Laval-u, a jest v polovici roku 1826 od zlé, nakažlivé zimnice popaden, která tehdáž právě zuřila. A bolestná tato nemoc nevynutila mu přec ani jediného vzdechnutí. Se vší pečlivostí pomýšlel jen na to, kterak by od rodičů svých každou úzkost vzdálil, a aby jich neznepokojoval, netroufal si ani, o přijmutí svatých svátostí se zmíniti. Ale na hod Boží vánoční, když se mu přitížilo, sdělil přece matce své, žeby tak rád Tělo Páně přijal, kdyby se ona tím nermoutila. Dobrá matka, která se o život syna ani pramálo neobávala, — poněvadž nebezpečí až dotud před ní tajeno bylo, — ujišťovala, že jí to naopak velkou útěchou bude, když ho nejsvětější Svátostí oltářní posilněna spatří, a poslala hned pro zpovědníka jeho. Který když přišel, usnesl se na tom, že příštího dne z rána s Pánem Bohem přijde; ale že nemoc každým okamžikem se horšila, uzavřeno jest, že se mu ještě také svátost svatého pomazání udělí. Lékař, — ještě z předsudků nevymaněn, — bál se škodného

dojmu, který by prý tento svatý úkon u nemocného způsobiti mohl, a pravil: „Co mne se týká, já jsem o posledním pomazání pranic nemluvil.“ Ale Gabriel odpověděl živě: „Ó proč pak? Vždyť jsem z toho celý šťasten, je to tak krásná svátost.“ Na to podal sám s podivuhodnou zbožností rukou svých k svatému pomazání, a odpovídal hlasitě na všecky modlitby; a když mu Tělo Páně podáno bylo, zářila nebeská radost na tváři jeho. Pán mu propůjčil té milosti, že po celý čas svatého úkonu úplně při smyslech byl. Když vše bylo vykonáno, pravila mu matka: „Dítě drahé, Pán za pobytí svého na zemi přemnoho nemocných uzdravil; a já se naději té samé milosti od návštěvy, kterou tebe právě poctil.“ — „I já doufám,“ odvětil nemocný, „ale kdyby jinak . . . “ To bylo jediné ono slovo, kterým stav svůj naznačiti si troufal, avšak dostatečné, aby dokonalou odevzdanost do vůle Boží prohlédnouti dalo.

Po přijetí svatých svátostí slyšeli přátelé jeho, an neustále o svém štěstí hovoří. „Obávali se“ — pravil — „žeby svaté pomazání škodlivý dojem učiniti mohlo na mne; já však mimo nejživější radost — nic jiného nepocítil jsem.“ Hodinu před smrtí modlil se ještě ně-

které vroucí modlitbičky se zpovědníkem svým, který jej teprv opustil, když mu oči byl zatlačil. To pak stalo se na den sv. Jana, dne 27. prosince 1826. Když jej otec naposledy objímal, pravil mu: „Měj se dobře, synu můj, buď šťasten!“ Kterážto slova vyrytá jsou i na pomníku jeho, k nimž co odpověď zesnulého připojena jsou slova žalmisty: „Doufám, že statky Hospodinovými vládnouti budu v zemi živých.“

(Souvenirs de St. Acheul M. D. d'A. 358.)

Rozjímání co příprava k svatému přijímání.

Ó Bože můj! jak přerozkošná hodina mne teď očekává! Ježíš, Vykupitel můj, který ondy pro ubohou duši mou zemřel, onen přítel nemocných, jenž tak mnohým churavým pomohl, král nebes i země, přijde — nepohrdne mnou hříšníkem; — ano dá se mi za pokrm! — Ó šťastná hodino! ó jedině pravý příteli, který i v smrti věrným zůstáváš, ó Ježíši, pojď, srdce mé, duše má touží, žízní po Tobě! — Ó jak se těším na okamžik příští Jeho! On přijde, král nad nebem i zemí, provázen mým svatým anjelem strážným a celým sborem svatých anjelů, provázen i celým nebeským dvorem svým! —

Ó kéž bych měl zbožnost a lásku, kterou oni chovají k mému Ježíši!

Před tímto sborem nebeským a před celým světem chci osvědčiti víru svou v Pána Ježíše, v Němž si zemřítí žádám.

Doufati, důvěřivě doufati chci v Pána, a spáchanými hříchy svými děsiti se více nedám. Pohroužím je v krev Pána Ježíše Krista.

Milovat Jej chci, Ježíše svého, milováním věčným. Jej abych miloval, stvořen jsem. Z lásky k Němu chci trpěti, z lásky k Němu chci i zemřítí.

Ve všech záležitostech a potřebách Jemu si postěžuji. Prositi Ho chci za všecko, co duši mé prospívá, a On nebude mi moci ničeho odepríti. Ó šťastný okamžiku, přijď!

Povzbuzení mysle před svatým přijímáním.

V tomto slavném okamžiku pocituji zcela, jak veliké, jak svaté jest tajemství, k němuž se připravuji. V těchto způsobách chleba poznávám Tě, Vykupitele svého, který na kříži krvácejí za nás, bídné lidi, zemřel, poznávám soudce svého, který někdy přijde soudit svět. V těchto způsobách chleba klaním se Ti, Bohu pravému, Stvořiteli nebes i země. V těchto způsobách

chleba přijímám pravé tělo Tvé, které jsi vydal pro spasení lidské, a piju pravou krev Tvou, kterou jsi prolil na odpuštění hříchů našich. To věřím a uznávám ústy i srdcem; neboť Ty sám, Vševedoucí! jenž jsi věčná a neomylná pravda, jsi pravil: „Vezměte a jezte: Toto jest tělo mé, toto jest krev má.“ To věřím pevně; požádej, ó Pane, jestli že zalíbí se Tobě, život můj, a jsem hotov, jej na svědectví pravdy této položit. To budu pevně věřit až k poslednímu oddechu svému, až tam se dostanu, kde Ty přebýváš v slávě Otce svého, a kde Tě ne více v způsobách chleba zakrytého, ale tváří v tvář patřiti, velebiti a Tobě klaněti se budu.

A tam že někdy přijdu, smím, — ano musím doufat. Ano, já to doufám pevně, a doufání mé utvrzeno jest v zaslíbení Tvém: Kdo jí tělo mé, — toť jest utěšené ujištění Tvoje v svatém evangelium, — kdo pije mou krev, živ bude na věky. Nuže, já budu požívat tělo Tvé, píti z nejsvětější krve Tvé; Ty pak splníš na mně zaslíbení svá, Ty posilíš mne v hodině utrpení mých, abych trpěl trpělivě. Ty posilíš mne v hodinu zápasu svého se smrtí, abych jej dobojoval vítězně. Ty mne po dokonané pouti tohoto života přijmeš do svatých stánků vyvo-

lených svých. Jen račiž chtíti; nebo nikdy nelámeš dané slovo své, a Ty tomu chceš; nebo Ty jsi dobrotivý Bůh a plný smilování. Viz ten pevný a nezvratný základ naděje mé! Tak doufaje, tak důvěruje chci setrvati, až tam se dostanu, kde skutečně vládnouti budu tím, čeho se teď nadíti mohu.

Celý život Tvůj, ó Ježíši, nebyl než prokazování lásky k nám lidem, a samo ustanovení svaté večeře — důkazem největší lásky k nám. Jako umírající otec zanechal jsi nám v této závěti své tělo své za pokrm, krev svou za nápoj duší našich. A já bych neměl navzájem milovati Tebe, který jsi prvé miloval mne, Ty Bože lásky a útěchy! Ano, miluji Tebe z celého srdce. Od této chvíle mají všechny skutky mé zvěstovati slávu Tvou. Na důkaz lásky své k Tobě chci nemoc svou statečně snášeti; před Tebou chci spínati rukou svých, když osamotnělý v modlitbách svých s Tebou mluvím. Tobě chci obětovati všechna utrpení duše i těla, až mne někdy tam povoláš, kde Tebe v společnosti všech svatých nejčistší láskou budu moci milovati. V těchto pocitech živé víry, dětinné důvěry a vděčné lásky padám v duchu před Tebou, klaním se Tobě a přijímám z ru-

kou kněžských, co posilu na cestu dalekou, neznámou, tělo Pána našeho Ježíše Krista, který mi požehnati, mne posilniti, před nepřitelem zlým zachrániti, a do věčného života uvésti račiž. Amen.

Vzbuzování ctností před svatým přijímáním.

1. Věřím, že tu, kde spůsoby chleba vidím, tělo a krev Ježíše Krista přítomna jest; takť učil Spasitel můj, a spíše nebe a země pomínou, než jedno ze slov Jeho bez vyplnění zůstane. S dětinnou uctivostí a zbožností chci se každého času vmysleti před oltář Tvůj, abych Tě tam v Tvé svaté přítomnosti o přispění Tvé a zvláštní ochranu Tvou prosil. Amen.

2. K životu věčnému jsi mne stvořil, ó Bože! Tento Tvůj otcovský úmysl nemá na mně zmařen býti. Okusím těla Tvého a krve Tvé! a Spasitel slíbil, že kdo tělo jeho jí, a pije jeho krev, míti bude život věčný. O pravdivosti zaslíbení toho nesmím a nechci pochybovati. Pevně a nezvratně doufám tedy život věčný. Amen.

3. Ježíši Nazaretský! Ty jsi ondy na kříži život svůj pro mne v oběť podal. Ty jsi mne dřív miloval, než jsem já Tebe milovati

mohl. Ty jsi mne miloval, a z lásky ke mně položil jsi výplatu za hříchy mé, kterou já podat nemohl. A já bych Tě neměl milovati navzájem? Ano, já Tě miluji z celé duše své, miluji Tě nade všecko, obětuji se Tobě, a od této chvíle chci náležeti jen Tobě. Ó kéž bych se láskou touto hodnějším stal, abych svátost lásky častěji přijímati směl. Amen.

4. Ó přesvaté hody, v nichžto Kristus pozíván bývá, památka utrpení Jeho se koná, duše milostmi naplněna bývá, a závdavek budoucí slávy nám se uděluje. Díky Tobě, Věčný, žeš dopustil, abych i já, bídný, ale skroušený hříšník na těchto hodech anjelských tak často podílu bral. Amen.

5. Tělo Tvé, ó Ježíši, které jsi na hoře Kalvárii pro spasení světa v oběť přinesl, krev Tvá, která na kříži na odpuštění hříchův našich tekla, podány budou nyní za pokrm a nápoj duši mé. Utvrzuj tedy víru mou v slovo Tvé, důvěru mou v zaslíbení Tvá, oživuj lásku mou k lásce Tvé, aby nikdy neviklala se víra má, nikdy neklesala naděje má, nikdy nevymírala láska má. Amen.

Obnovení smlouvy s Bohem na křtu sv. učiněné.

Věřím v Boha Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, i v Ježíše Krista Syna Jeho, Pána našeho, jenž narodil se z Marie Panny a pro nás ukřižován jest. Věřím v Ducha svatého, v svatou Církev obecnou, obcování svatých, odpuštění hříchů, a po smrti život věčný.

Odríkám se satanáše, i vší pýchy jeho, i všech skutků jeho, a chci bílé a neporušené roucho čisté zachovati, až Pán Ježíš soudit přijde živé i mrtvé, abych života věčného dosáhl. — Proto chci též stále hleděti k Tobě, Pane Ježíši Kriste, Ty „světlo, jež osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět,“ Ty jsi ve mně rozžehl světlo víry, nedej, aby ve mně kdy uhaslo, rozněť mne svou svatou láskou, abych Tvá přikázání plně, „v nevinnosti chodil před Tebou,“ a s Tebou někdy věčně živ býti mohl.

Prosby před svatým přijímáním.

Ježíši, Vykupiteli všech lidí, i můj Vykupiteli! Jedenkráté pravil jsi k učenníkům svým : „Toužil jsem toužebností velikou, jísti s vámi beránka, prvé než bych trpěl.“ (Luk. 22. 15.) Tak chtěl jsi prvé, než jsi se na smrt vydal,

zapraviti oběť starého zákona. I já, ó Synu Boží, toužím, dříve než se duše od těla oddělí, Beránka novozákonního, totiž tělo Tvé a krev Tvou přijmouti. Nevím sice, co jsi, Pane, v jehož moci leží životy králův i žebrákův, se mnou uložil; ale chci nemoc tuto považovati za předchůdce smrti své; chci se k rozhodnému kroku tomu do věčnosti připraviti právě tak, jako kdybych brzkého konce života svého jist byl; chci tedy na bolestném lůžku svém nejsvětější Svátost oltářní, závdavek blaženosti své, co mocnou posilu na cestu do věčnosti přijmouti! Slyš tedy, Pane můj a Bože! dříve než ke mně přijdeš, slyš pokorné vyznání mé, které zde v Tvé přítomnosti skládám: chud jsem v zásluhách, a nemám, co bych podal, aby velebnosti Tvé důstojno bylo; to pak má mne k tomu, abych v pokore vyznal: V pravdě nejsem hoden, abys Ty, Pane nebes i země, vešel pod střechu mou; ale důvěry pln pohlížím vzhůru k nesmírnému milosrdenství Tvému, kteréž milostivě doplní, co nedostatečnosti mé schází . . A proto prosím: toliko rci slovem, Všemohoucí, a očištěna, uzdravena bude duše má, hodna uvítati Tebe v útrobách svých. Nehleď zpět k minulému, hříšnému životu mému; oželel jsem jej, a skrouše-

ným srdcem Ty, Pane, nepohrdáš. Nevzpomínej oné vlažnosti, ani lhostejnosti oné, kterou jsem často v roztržitosti, beze vší zbožnosti, bez povinné uctivosti, bez živé víry k stolu Tvému přistupoval, a na večeři Tvé svaté podílu bral. Teď, ó Bože, jsem jiné mysle; zmyta svátostí pokání je duše má ode skvrn hříchů, očistěno je srdce mé milostí Tvou slitovnou, touží nábožně po tomto živém chlebě anjelském. Už vyplň přání jeho nejvroucnější; vždyť i ono povoláno jest k této svaté večeři. Tak pojď tichý Beránku Boží, který snímáš hříchy světa; srdce mé, přeplněné upřímnou touhou přijmouti Tě hodně, přivolává Ti se vší vroucností, uctivostí, v prachu před Tebou se koříc: „Hosana, Synu Davidovu! Požehnaný, velebený buď ode mne nyní až na věky, jenž se bere ke mně ve jměnu Páně!“ Amen.

Cvičení před svatým přijímáním.

a) Cvičení se v lítosti.

Bože! Ty poznáváš dobré i zlé! Ty nenávidíš hřích a miluješ ctnost; před tváří Tvou vyznávám se z hříchů svých, před Božskou velebností nenávidím všecko zlé; nebo ohavnost

jest proti Tobě. Před očima Tvýma odvolávám všeliký hřích a slibuji opravdové polepšení. Od této chvíle žádné urážky, žádného hříchu více! — V tomto předsevzetí chci žíti i zemříti.

b) Cvičení se v obětování.

Bože! Původe a Pane života mého! Tobě obětuji duši svou i tělo své, — k Tvé cti a slávě, a všechny síly své oddávám v Tvou službu. Jako se Kristus Pán obětoval k Tvé cti a slávě, tak chci i já Ti obětovati všechna svá myšlení, slova, skutky, a celý svůj život, i sebe sama. Všude a ve všem jen Tvou čest a slávu! V tomto obětování chci žíti i zemříti.

c) Cvičení se v odevzdávání se do vůle Boží.

Bože! pouhá pravdo a láska ve všech cestách a řízeních svých! Tělo i duši, svůj život i blaženost svou odevzdávám v Tvé ruce; pošli na mne, nalož se mnou, co a jak chceš, nyní i na věky. Před Tebou obnovuji smlouvu svou učiněnou na křtu svatém a všechny své zbožné sliby. Jen Tvá vůle se staň! V této odevzdanosti chci žíti i zemříti.

Vzdechnutí před sv. přijímáním.

Z lásky raněný Ježíši, Tobě buď pocta nejvyšší, nechať hrud' má láskou vzplane, jížto milovals mne, Pane!

Jesu, skrytý ve Svátosti, každý duch Ti s uctivostí vzdávej chválu, jako Bohu, vyvyšuj Tě nad oblohu.

Velký Bože, spasný chlebe, za pokrm nám dáváš sebe, zde mezi námi chceš dlíti; můž-li větší lásky býti!

Ó mé zboží, přijdiž ke mně, chřadneť bez Tebe Tvé plémě; těš mne přítomností svojí, občerstvuj mne v světa boji.

Jak po vodě jelen touží, jehož horká žízeň souží: tak, ó Lásko, ó mé nebe, vroucí touhou hledám Tebe.

Vím, že nejsem dostatečen, bych dle zásluh byl Ti vděčen: znaje však svou velkou mdlobu ctím, jak mohu, Tvou osobu.

Odpusť mi, když v této mdlobě nevzdávám cti dosti Tobě; statky, život svůj chci dáti, k Tvé-li cti se to obrátí.

Bych měl duší na tisíce, dal bych Ti je, ba i více: nemaje, než jednu právě, rád ji k Tvoji dám oslavě.

Bo Bohu pak nechť se chystá Tobě čest,

ó Panno čistá! Tebe ctíti podle síly chci až k poslední své chvíli.

Matko, schval mne svému Synu, Jesu Kristu, Hospodinu: vypros, ať naň mohu zříti tam, kde věčné světlo svítí.

Tři Božské ctnosti:

Víra, naděje a láska.

Vzbuzení víry.

Věřím v Tebe, pravý, trojjediný Bože: Otče, Synu a Duchu svatý, jenž jsi všechno stvořil, všechno zachovááš a řídíš, jenž dobré odměňuješ a zlé tresceš. Věřím, že Syn Boží se vtělil, aby nás svou smrtí na kříži vykoupil, a že Duch svatý svými milostmi nás posvěcuje. Věřím a vyznávám všechno, co jsi, ó Bože, zjevil, čemu Ježíš Kristus učil, co svatí apoštolé kázali, a co svatá, římsko-katolická Církev nám k věření předkládá. Toto všechno věřím, protože jsi, ó Bože, věčná a neskončená pravda, kteréž nelze, aby oklamala, aniž lze, aby oklamána byla. Ó Bože, rozmnož víru mou!

Vzbuzení naděje.

Doufám a důvěřuji se v Tvou neskončenou dobrotu a milosrdenství, ó Bože, že mi skrze neskončené zásluhy svého jednorozeného Syna,

Ježíše Krista, udělíš, abych za živa hříchy své poznal a dokonale jich litoval, i že mi je odpustíš, po smrti pak ráčíš mi věčné spasení dáti a popřáti, abych mohl na Tebe tváří v tvář patřiti, Tebe milovati a věčně se s Tebou radovati. Mám naději, že mi také dáš, čím bych toho všeho dosáhl. Doufámť to od Tebe, protože jsi to slíbil, jenž jsi všemohoucí, věčný, nekonečně dobrotivý a milosrdný. Ó Bože, posilň naději mou!

Vzbuzení lásky.

Bože můj! Miluji Tě z celého srdce svého nade všechno, protože jsi 'svrchované dobro, že jsi neskončeně dokonalý a vší lásky hoden; i proto Tě miluji, že jsi ke mně a ke všem tvorům nejvejš dobrotivý. Žádám si z celého srdce, abych Tě tak miloval, jak Tě Tvoji vyvolení milují a milovali, s jejichžto láskou tuto svou nedokonalou lásku spojuji: Ty ji, ó Bože nejdobrotivější, více a více rozněcuj! — A poněvadž Tě nade všechno milovati se snažím, jest mi srdečně líto, že jsem Tebe, své nejvyšší dobré, kteréž nade všechno miluji, Tebe, svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitele, kdy rozhněval; bolestně toho lituji, že jsem zhřešil, že

jsem Tebe, svého všemohoucího Pána, svého nejlaskavějšího Otce, kdy urazil. Opravduť míním, všech hříchů i všech zlých příležitostí se varovati, zpáchaných hříchů víc a více litovati, a nikdy proti Tvé nejsvětější vůli nejednati. Přijmi mne zase za dítě své, a uděl mi milost, abych vykonal, což jsem si umínil. Za to Tě prosím skrze neskončené zásluhy Tvého Božského Syna, Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Amen.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Katolický křesťan sluji, pravé Církve následuji, věřím, čemu Církev učí, vyplním, co mi poroučí. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Věřím, že jsi od věčnosti jediný Bůh v své bytosti, tři osoby ctím zřejmě, jež jsou sobě v Božství rovné. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

V Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe Bože miluji. Synu Boží sstoupils s nebe, vzal člověčenství na sebe, na kříži jsi smrt podstoupil, abys nás všechny vykoupil. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Když nás Církev svatá učí, Tvůj hlas v našich srdcích zvučí; pravda Tvá nás nepodvede, moudrost Tvá nás nezavede. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Doufám, že skrz Tebe, Kriste, dosáhnu milost zajisté potřebnou k svému spasení, i všech hříchův odpuštění. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Ať se srdce mé rozhoří, ať celé Tvou láskou hoří, kéž Tě s všemi nebešťany vždy miluji bez přestání. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Každý pak hřích v ošklivosti mám s srdečnou skroušeností, že jsem hněval Boha svého, vší cti a lásky hodného. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne,

Bože věřím, Bože doufám, Tebe Bože miluji. Toto pevné předsevzetí budu stále mít v paměti; než bych hřešil jedenkrát, volím umřít tisíckrát. V pravé víře a v doufání, i v své lásce potvrď mne.

Modlitba po svatém přijímání.

Nyní tedy, smilování plný Vykupiteli! nyní dokonán jest svatý úkon věčné spásy mé; nasýtil jsi duši mou chlebem anjelským; stal jsem se těla Tvého i krve Tvé skutečně, opravdově a bytostně účastným. Mámť Tebe zde v sobě, jenž jsi výplata za všechny hříchy mé, mámť Tebe, jenž jsi závdavek blaženosti mé. Kterak odplatím Hospodinu všecko milosrdenství jeho, které mi prokázal? Vzhůru srdce, vzhůru duše! a oslavuj Pana; obětuj mu oběť chvály. Ano, tak tomu chci. Ty jsi viděl, Nejdobrotivější! bloudění má na cestách zákona Tvého, a smiloval jsi se nade mnou, Ty odpustils mi hříchy mé, a přijal jsi mne opět za dítě své. Ty viděl jsi slabost mou, pozoroval jsi nedostatečnost mou, a chlebem posilujícím jsi mně ku pomoci přispěl. Zúplna cítím velikost dobrodiní tohoto! Pokořiti se chci před obličejem Tvým, a děkuji Ti za tuto Tvou nekonečnou dobrotivost. Nejsou to, vševidoucí, lichá slova, Ty vidíš do vnitra duše mé. Tak smýšlím, tak opravdově cítím; skutky mají osvědčiti toto smýšlení mé. Když jsi za viditelného přebývání svého na zemi do domu Zacheova vstoupil, pra-

vil tento: Nejsem více hříšníkem, jakým jsem byl; „aj polovici statku svého dávám chudým; a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtvěrnásob.“ Tak použil Zacheus úmyslu návštěvy Tvé; a tak chci učiniti i já, kteréhož jsi dnes též hodným učinil, že jsi přišel do domu jeho. I já hříšníkem jsem byl, ale již ním více nejsem; s potěšením a bez bázně mohu vzhlednouti k Tobě, zase Tě mohu nazývati: „Abba, Otcem svým!“ Od této chvíle nic mne více od Tebe nerozdvojí, ani lákání příkladů zlých, ani náchylnost zlých náruživostí mých; ani bída života, ani hořkost smrti. Dle sil svých vynasnažím se, abych napravil a vyrovnal, co jsem kde zlého učinil; chci v životě svém trpělivým snášením utrpení svých čest Tvou proslavovati, kterou jsem v předešlých dnech života začasto lehkovážně byl urážel. Totoť jest upřímné smýšlení mé, vyznal jsem je před trůnem vševědournosti Tvé, kterouž oklamati chtěti — rouháním by bylo. Nechť ale také, prosím, Bože můj, i na mně vyplní se zaslíbení, které dal jsi Zacheovi: „Dnes stalo se spasení domu tomuto;“ dnes stalo se spasení mně. Nevzdaluj se ode mne, ale provázej mne po všech cestách pozemského putování tohoto, abych, co jsem slíbil, i skutkem

splnil; zůstávej u mne, ubytuj se ve mně, abych od této chvíle říci mohl: „Já žiju, ale ne více já, ale můj Ježíš Kristus ve mně.“ Amen.

Modlitba za milost trvajícího spojení s Pánem Ježíšem.

Bože a Pane můj! jenž jsi skrze svého apoštola Pavla přikázal, abychom (I. Kor. 11. 26.) „kolikrátkoli chleb tento jísti a kalich píti budeme, smrt Páně zvěstovali, dokavádž nepřijde“ — tímto známou učinil jsi vůli svou, abychom u stolu Páně smrti Tvé vzpomínali, a veřejné vyznání skládali, že jsme učeníci Ježíše Krista, ukřižovaného, z Nazaretu. Mohu tedy za tak mnohá dobrodiní, — která jsi mi po celý čas života mého prokázal, — a přede vším za tu dnešní milost, kterou se těla a krve Božského Syna Tvého za pokrm a nápoj dostalo duši mé, — mohu-liž za to vše vhodněji a Tobě příjemněji děkovati, než když podle vůle Tvé — nejen ústy, ale i jednáním svým smrt Vykupitele svého zvěstovati budu? Též mysle chci ode dneška býti, jaké Kristus byl. Tak chci snášeti bolesti svých, jako Kristus snášel hrozné utrpení své. Tak chci také, — jestli že se zalíbilo Tobě, mne z tohoto světa povolati, — i

umřítí, jako Ježíš, Spravedlivý, zemřel. Ty Prostředníku mezi nebem a zemí! Ty poslušen byls Otce svého až k smrti, a to — smrti kříže. Bych přikázání Božích poslušen byl, to buď též jedinou snahou mou: Tvé tělo a krev Tvá utvrzuj mne v tomto předsevzetí. Klečící v zahradě Jesemanské, padlý na tvář svou, obklíčen úzkostmi smrtelnými modlil jsi se: „Otče! ne má, ale Tvá vůle se staň.“ Tak také chci, když utrpení a nátisky obklíčí mne, když přirozenost u pohledu na bolesti, v upomínce na smrt se zhrozí, — i já modliti se: Otče! těžká jest ruka Tvá, jež se mne dotkla; ale ne má, nýbrž Tvá vůle se staň. K tomu potřebuji útěchy shůry. Pošli tedy, aby mne potěšil, anjela s nebe, který Tebe samého v smrtelných úzkostech Tvých byl potěšil. Ty jsi nejbolestnější trápení snášel s tichostí a dobromyslností, která si nestýskala, nespouzela se, která i katanům odpustila a za ně se modlila. Lásky plný nesl jsi kříž svůj k místu popravnému, mlčící jako beránek k smrti vedený. Tento příklad Tvůj, Ukřižovaný, má i mně vzorem býti, dle něhož strasti a utrpení těla i duši v lásce, dobromyslnosti a odevzdanosti do vůle Boží snášeti chci. Jen přispěj mi Ty, Těšiteli trpících, ku pomoci,

kdy slábnouti počnu. Vítězně pak, když jsi vůli Otce svého ve všem až do posledního na kříži byl vyplnil, zvolal jsi: „Dokonáno jest!“ — a vypustil jsi ducha. Bych i já tak zemřítí mohl, je nejvroucnější touha má; bych tak utrpením svým a smrtí svou — Tvoje utrpení a Tvou smrt zvěstovati mohl, to má v radostných i trdných dobách, v životě i v smrti býti velikým úkonem, na němž pracovati a památku Tvou tak slaviti chci. To jest předsevzetí mé; že ale, ó Bože, ze sebe ničehož nemohu, obracím se k Tvému milosrdenství, a prosím Tě skrze Ježíše Krista, podporuj mne milostí svou, a dokoněj ve mně dílo, které započala láska Tvá, abych i já někdy utěšeně zvolati mohl: Dokonáno jest! Dokonán jest úkon, k němuž jsi mne povolal. Amen.

Díkůvzdání po svatém přijímání.

Všemohoucí, věčný Bože! který jsi ondy přání staříckého Simeona, aby před smrtí Spasitele svého spatřil, vyplnil, a jej i té milosti hodným učinil, že mu dáno bylo, Ježíše nejen viděti, ale i na loktech chovati: Ty jsi dnes i mou žádoucí touhu po Ježíši vyslyšel. Oči moje viděly, jak mne svatá víra tomu vyučuje, v spů-

sobách chleba a vína Toho, při jehož narození anjelé zapěli nebeské chvalozpěvy: „Sláva na výsostech Bohu, a na zemi lidem pokoj dobré vůle!“ Já jsem nejen viděl, ale i přijal jsem Toho, po němž arcioťcové tak toužebně byli vzdychali, a jehož v životě spatřiti jim dáno nebylo, — před nímž každé koleno klekati má. A jako srdečně se radoval z dobrodiní toho, nejsvětější jmeno Páně za to velebil a v srdečná slova vypukl: „Nyní propustíš, Pane, služebníka svého podle slova svého v pokoji; nebo viděly oči mé spasení Tvé“ (Luk. 2. 29, 30.): tak raduji se, tak plesám i já dnes, a radovati se budu po celý čas života svého této neskončené milosti; i ode mne buď svaté jmeno Tvoje velebeno, i já mohu říci se vsí důvěrností: „Nyní, Pane, nalož se služebníkem svým po své vůli; ke všemu se hotovím. Ó proč jsem si této milosti dosud tak málo vážil! Proč jsem od tohoto stolu anjelského tak často sám se vylučoval! Ó jestliže mi, Řediteli všech osudů lidských! zase udělíš ztraceného zdraví, pak má zbožná horlivost moje nahraditi všecko, co posud zameškala vlažnost má. Pak chci, spojen s věřícími Církve, čistým srdcem častěji spěchati k stolu Páně, na kterém tělo a krev Ježíše

Krista vyznavačům jeho podávána bývá; tam hledati chci síly pro svou slabost, tam útechy ve všech záležitostech; tam stálost v předsevzetích svých i smilování pro duši svou dobývati. Chci ale též tak živ být, abych hoden byl, častěji svatého toho těla okusiti, častěji píti ze svaté krve této. Toto předsevzetí moje račiž, Otče nebeský, milostivě přijmout, spomoziž mi, abych je přispěním všezmahající milosti Tvé i v skutek uvedl. Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Syna Tvého, který ode mne a od lidí všech nade všecko chválen a veleben buď, po všecky věky věkův. Amen.“ —

Předsevzetí po sv. přijímání.

Odstupte ode mne všelike myšlenky! Odstupte všelike starosti a všeliký zármutku! Ježíš vstoupil do mne, Ježíš přítel a ženich duše mé; Ježíš, radost anjelů a svatých; Ježíš, nej-přednější předmět lásky nebeského Otce. — Ano, nyní jest ve mně. Ó buď tisíckráté pozdraven, Bože, Spasiteli můj, mé všecko!

Ty jsi mne stvořil, vykoupil, povolal do lůna katolické Církve svaté; Ty jsi mne sv. svátostmi posilnil a posvětil; netrestal jsi mne v hříších mých, jak bych byl zasloužil; alebrž

milostivě dopřál činiti pokání, a nyní ještě ke mně přišel. — Za všechny ty a tisícere jiné milosti za života mého mi prokázané vzdávám Ti dnes srdečné díky.

Mé vezdejší statky, přátele, rodiče, děti — tělo — všechno Ti odevzdávám, můj Ježíši! Vše Tobě obětuji — všechno chci opustiti, abych jen u Tebe dlíti, v Tobě žíti mohl.

Mnoho jsem zhřešil; a nyní očekává mne ještě přetěžký, nebezpečný zápas se smrtí. — Ale málo na to dbám, když Ty ve mně ráčíš přebývati, ó Ježíši! — Lituji jenom, že jsem zhřešil, a prosím, abys mně milostivě odpustiti ráčil; smrt pak zůstavuji rukou Tvým. Ty nalož se mnou v onen den, jak líbí se svatosti Tvé. Zůstávej jen mým Ježíšem, dokud žiju, zůstaň mým Ježíšem, až budu umíratí.

Maria, nejmilejší matko! andělé a svatí, přijměte laskavě díkůčinění mé ze všech dobrodiní, která mi Bůh na přímluvu vaši prokázal. Přimlouvejte se pak ještě nyní za mne, abych svatou trpělivostí a radostným odevzdáním se do vůle Boží trpěl a ducha vypustil, a konečně do společenství vašeho uveden byl. To doufám, pevně důvěřuje se v milosrdenství Pána Ježíše, kterého mám nyní v srdci

svém. Pochválena a pozdravena budiž nejsvětější Svátost oltářní! Amen.

Nábožná cvičení po přijmuti nejsvětější Svátosti.

1. Nyní, Pane, vyslyšel jsi volání mé; nyní nasycen jsem nebeským pokrmem na cestu k věčnému životu. Koř se, duše má, v prachu svému Stvořiteli: On přebývá v tobě. Ano, před Tebou, — Jemuž se kořili andělé, prvé nežli se stal člověkem; před Tebou, Jemuž klaněli se mudrci a pastýřové u jeslí; před Tebou, Jemuž Církev koří se denně v nejsvětější Svátosti oltářní, před Tebou — před nímž v den soudu všechno stvoření se třásti a volati bude: Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi! — před Tebou klaním se duchem pokorným, děkuje za všechna dobrodiní a modle se slovy sv. Tomáše: „Bože můj, Pane můj!“ Amen.

2. Pane Ježíši Kriste! jenž jsi pravil učeníkům svým: „Pokoj zanechávám vám; pokoj dávám vám;“ nevzhlížej na hříchy mé, nýbrž na víru Církev své, a uděl duši onen pokoj a onen mír, kterého svět dáti nemůže, abych pokojně vytrpěl strasti, které jsi mně přisoudil, aby zkouška ta byla ku prospěchu duše mé,

a abych konečně v poslední hodině, útěchou Tvou posilněn, umřítí mohl.

3. Tělo Tvé, Ježíši Kriste! kterého jsem požil, svatá krev Tvá, kterou jsem napojil duši svou, ochraňuj mne od věčného ztracení, a uchovej duši mou k věčnému životu. Amen.

4. Pane Ježíši Kriste! Synu živého Boha, jenž jsi se na kříži svému nebeskému Otci obětoval, Jenž jsi Svátost oltářní, věčnou tu památku své lásky i smrti ustanovil, jenž se v rukou kněze obětuješ svému nebeskému Otci, jako náš prostředník, zmař svým nejsvětějším tělem i svou nejsvětější krví v duši mé všechny poskvrny hříchu, abych se Tobě každý čas dobrovolně obětoval, na Tvá přikázání nikdy nezapomínal, Tvé umučení vděčně sobě připomínal, a tak ovoce Tvého vykoupení účastným se stal. Amen.

5. Ó Ježíši! dobrý pastýři všech duší, jenž jsi draze vykoupenému stádu své tělo a svou krev za pokrm pozůstavil, zůstávej vždy pastýřem duše mé, vždyť také náleží ku stádu Tvému; občerstvuj ji svou milostí, jako jsi ji dnes nejsvětějším tajemstvím posilnil. Ty jsi se se mnou spojil způsobem pouze Tvé všemohoucnosti možným; ó tak nikdy již více se neodděluj ode

mně, abych i já nikdy více od Tebe neodstoupil, ale vždycky jako dobrá ovečka volání Tvého následoval. Amen.

Duchovní přijímání nemocného, jemuž velebnou Svátost přijmouti nelze.

Bože! jenž ve svém milosrdenství ne tak na naše skutky, jako na naši upřímnou vůli pohlížíš, Ty's nepohrdl zbožnou vůlí Abrahamovou, která uzavřela Isáka obětovati, ano, Ty's mu právě pro tuto vůli jeho požehnal, jako by syna byl v skutku obětoval. Vzhledni také dnes na mou upřímnou žádost a mou touhu, přijmouti Ježíše, zdroj všech milostí, v nejsvětější Svátosti oltární. Jsem bídný hříšník, a *toužím po Onom*, který na kříži za všecka provinění má zadost učinil. Jsem ubohý, vší útěchy zbavený tvor, a proto horlivě žádám Krista v srdce své přijmouti, u Něhož každý nešťastník posilu, útěchu a pomoc nachází. Zlačněla a zžízněla duše má, a proto dychtí po pokrmu a nápoji duchovním, anjelském. Touhou práhnu po nejsvětějším těle a krvi Ježíše, Spasitele mého. Bože, račiž ukojiti vroucí touhu tu srdce mého; Ty víš, že jest upřímná. Jestli jsi ale ve věčné radě své uzavřel, abys mi nevyplnil toto přání,

neodjímej alespoň srdci mému onu útěchu, onen pokoj, který slíbil jsi těm, kteří tělo a krev Ježíše Krista s čistým srdcem a živou vírou duchovním způsobem přijímají. Posvět, posilň, potěš, požehnej duši mou tak, jakobych byl Ježíše, pramen vší svatosti — Ježíše, sílu slabých — Ježíše, útěchu trpících, kteří v Něho věří, v Něj skládají svou důvěru, Jej milují — Ježíše, požehnání světa, v nejsvětější Svátosti ho-
dně přijmul. Amen.

Odevzdání se do vůle Boží po svatém přijímání.

K Tobě, můj Ježíši, Potěšiteli všech trpících! k Tobě vysílá nyní srdce mé vděčné povzdechy své. Neleká mne již myšlénka, že by jsi mne nepřipraveného mohl před svůj soud povolati. Nyní cítím v sobě dosti odvahy a síly k dokonalému plnění nejsvětější vůle Tvé. Zavolej mne, a všude budu následovati hlasu Tvého; rozkaž mi, a hned uposlechnu slova Tvého, ač poslušnost ještě obtížnou se zdá smyslnosti. Tak jsem posilněn, upokojen a potěšen Tvým milosrdenstvím, kterého milostivě poskytnuto mi v nejsvětější Svátosti. Jak mohu já, ubohý hříšník, Tobě odplatiti všecko to dobré, které

jsi ve mně učinil? Dokud budu žíti, chci nej-
světější jméno Tvé velebiti, v utrpeních a bo-
lestech svých chci volati s nábožným Jobem:
„Pochváleno budiž jméno Boha mého, jenž mne
tresce, poněvadž mne miluje.“ — Uzdravíš-li
mne zase, s pohnutým srdcem vysílati budu dí-
ky k trůnu slávy Tvé, a před celým světem
vyznávati: Div ten milosti Bůh na mně učinil!
Jestli ale uzavřeno ve věčné radě Tvé, aby jsi
mne tou nemocí z toho světa povolal; pak mi
jest síly dost, vyslyšeti beze strachu soud Tvůj;
ano odchod můj má býti obětí na poděkování za
Tvá mnohá a veliká dobrodiní. Tvá dobrota,
Bože, vlila mi tolik síly, a dobrota Tvá zacho-
vejž ji až do posledního okamžiku, abych již
nikdy jináče nesmýšlel, a nikdy již neztratil
milosti, kterou jsem svatou Svátostí nabyl.
Amen.

Modlitba nemocného, když se oň pokouší ne- trpělivost.

K Tobě, Pane Ježíši, potěšiteli všech trpí-
cích! jenž jsi sám tak mnoho nocí trval na
modlitbách a tak mnoho hodin se trápil hro-
znými mukami, k Tobě беру nyní, probudiv se
po trapné noci opět k novému životu, své úto-

čiště. Nevím sice, co určeno mi všemohoucí prozřetelností Tvou; jsa ale přesvědčen, že, co činiš, dobře činiš, odevzdávám se zcela do otcovské vůle Tvé, a v oběť Ti vše přináším, co ještě vytrpěti mám. Každý vzdech hlásej slávu Stvořiteli mému; každý stesk vstupuj před Sliťovníka všech lidí; každá bolest budiž přednesena Tobě, Jenž jsi z lásky ke mně nejbolestnější smrtí zemřel! Chceš-li mne z této země povolati, ó tak učiň, aby křehké to tělo sstoupilo v lůno země, duše pak vešla do života věčného! Jestli mně pak nevystíhlá moudrost Tvá usoudila, aby umírnily se mé bolesti a skrátili se dnové trápení, pak s vděčným srdcem chci vyznávat: Dobrý, milosrdný jest Bůh, v nějž věřím, v nějž doufám, Ježž miluju a velebím. — Kdyby mi ale bylo ještě dlouho z hořkého kalicha utrpení píti, staň se nejsvětější vůle Tvá! Tvůj obraz, Ukřižovaný, nechať mi neustále tane na mysli, abych tak trpělivě, tak tiše, tak odevzdaně do vůle Otce nebeského trpěl, jako Ty. Než, Ty vševidoucí, vidíš mou slabost, Ty znáš mou mdlobu; ó potěš mne, posilň mne, Jenž jsi sám v utrpení svém přijímal útěchu, posilu od andělů! Tvá milost žehnej tomu mému předsevzetí, které jsem nyní před

tváří Tvou učinil, abych, vytrpěv tiše mé bolesti, těšiti se mohl myšlénkou: Ne nadarmo snášel jsem bolesti trpké toho dne, tam nahoře zapsány jsou v knize věčného života; tam také na mně vyplní se slovo Tvé: „Blahoslaveni lka-jící: nebo oni potěšeni budou.“ Amen.

Modlitba za trpělivost.

Ó zrcadlo trpělivosti, Ježíši Kriste, jenž z lásky vzal jsi na sebe nepravosti naše a radostně podstoupil jsi trapnou smrt, propůjč mně té milosti, abych vděčně přijímal z ruky Tvé tuto nemoc, a trpělivě snášel rány, které na mne sesíláš.

Uděl mi tolik síly, abych se netrpělivostí proti Tobě neprohřešil, a nikdy z pravé cesty nezabloudil. Chci všechny své nynější i budoucí bolesti s dokonalou trpělivostí snášeti; přispěj ku pomoci slabé vůli mé svatou svou milostí, abych setrval v předsevzetí mém až do konce. Amen.

Modlitby za opětné uzdravení:

1. K Bohu Otci.

Milosrdný Otče na nebesích! svaté a spravedlivé jest, co velí svatá vůle Tvá; protož nalož

i se mnou dle vůle své. Ta však zjevuje se často teprvé tenkrát, když se *modlíme*. A milost Tvá povolila nám, že smíme k Tobě volati, ano chceš, abychom se modlili, abys nás vyslyšeti mohl. A proto jest mi nábožně modliti se Tobě, Bože můj! — Jest to snad Tvá vůle, abych záhy opět nabyl svého zdraví, budu-li jenom vroucně Tvé milosrdenství o to vzývati. A vzývati je budu lkaje a pláče srdcem pokorným. Milosrdný Otče! líbí-li se svaté vůli Tvé, odejmi to trápení ode mne; Tvé všemohoucnosti jest to možno; rci jenom slovem, a hned pozdraví se tělo i duše má. S Vykupitelem, na hoře Olivetské k Tobě se modlícím, prosím i já: „Abba, Otče milý! všechno jest Tobě možné, přenes tento kalich ode mne: avšak ne co já chci, ale co Ty!“

Otče! prosím Tě pro tu modlitbu Spasitelovu, pro svaté krůpěje krve, které milovaný Syn Tvůj také pro mne prolíti ráčil, vysvobod mne z nebezpečení smrti a uděl mi zdraví těla, abych Tobě ještě déle sloužiti, o spásu duše pečovati, hříchů svých želeť, a na tom světě ještě více milostí u Tebe dosáhnouti mohl.

Milostiplný Spasiteli můj! Tobě přísluší posud moc uzdravovati, kterou jsi, putuje na té

zemi na všem místě tak mnohým v Tebe věřícím zdraví navrátíl. I já věřím v Tebe, v Tebe skládaje všecku svou důvěru, volám Ježíši, Synu Davidův, smiluj se náde mnou! Tobě třeba jenom chtítí, a já povstanu zdráv. Vyslyš mne podle svého neskončeného milosrdenství a daruj mně opět zdraví; anebo kdyby mně zdraví škodným býti mělo, nech mne umřítí s Tebou, abych i s Tebou na věky vládnouti mohl. Amen.

2. *K Vykupiteli světa.*

Milosrdný Ježíši! jenž jsi ráčil přijmouti útěchy plné a sladké jméno Ježíš, abys tím světu ukázal lásku svou; ó Ježíši, Spasiteli, budiž mi nyní podle svého jména pravým Ježíšem, milostivým Spasitelem! Je-li možno, nepřící-li se to svaté vůli Otce nebeského, prosím Tě, vysvoboď duši mou z těchto úzkostí; odejmi tu tklivost a tesknost srdce; oprosti tělo od těch bolestí; uděl posily zesláblým údům, a popřej mi vzácného daru zdraví tělesného. Slibuji srdcem upřímným, že život svůj pro budoucnost polepším, a Tobě horlivěji sloužiti budu. Pomni, Vykupiteli, jak dobrotivě a ochotně pomáhal jsi nemocným; nech i mne pomoci své zakusiti. —

Malomocného jsi na pokornou prosbu jeho očistil, služebníka setníkova uzdravil, šlakem poraženého vzpřímil útechy plnými slovy: „Důvěřuj, synu, odpouštějí se ti hříchové!“ A kázals mu, aby vstal, vzal lože své a šel do domu svého; zastavils krvotok ubohé ženy s pevnou důvěrou šatu Tvého se dotknuvší. Všude, kamkoliv nesla Tě noha Tvá, mocným slovem svým léčil jsi nemoce těla i duše. Spasiteli, ke mně také rci to mocné slovo, a hned opustí mne slabost a mdloba duše a těla, abych Tobě pak ve svaté Církvi Tvé ze všech sil díky činiti a Tebe velebiti mohl. Amen.

3. *K Panně Marii.*

Ó milostivá a dobrotivá Matko Pána mého! všichni sklíčení, kteří tě důvěrně za přímluvu žádají, docházejí u tebe pomoci a útechy. Protož nech i mne najíti mocné přímluvy tvé u Všemohoucího. Když pod křížem meč bolestí srdce tvé proklál, Syn tvůj mne tobě doporučil. Pomni tedy milosrdně na to, že já jsem dítě tvé, a ukaž mi nyní v té nemoci své mateřské srdce, a ujmí se svého dítěte dle vůle milostivého Spasitele našeho Ježíše Krista. Amen.

Svátost posledního pomazání.*)

Myšlenky připravující v tu svatou svátost.

Posilni se vzbuzením víry.

Psáno jest: Kdo věří v Boha a Ježíše Krista, bude míti život věčný. Po blažené věčnosti touží duše má. Proto slyš, Všemohoucí, skroušené vyznání víry mé, které skládám v Tvé přítomnosti. Věřím a za pravé mám, že jest Bůh, který všechno řídí a spravuje. Co by mně nyní poskytnulo tak potřebné útěchy, kdybych neměl pevné víry, že *jest Bůh*? Koho mohl bych o pomoc vzývati v bídě své? Komu bych mohl srdce své odhaliti, kdyby Tebe nebylo, Bože? —

Věřím a za pravé mám, že jsou tři Božské Osoby: Otec, Syn a Duch svatý. Ve jménu té nejsvětější Trojice vstoupil jsem křtem svatým v Církev bojující. Ve jménu té nejsvětější Trojice

*) Kdo svatou svátost, když se nese nemocnému, s hořící pochodní v *pravém duchu kajicnosti* doprovází, může odpustků sedmi let a sedmi quadragen — kdo sám nemoha se účastniti, posílá na místě svém jiného, tři let a tři quadragen, a kdo ani tolik učiniti nemůže, a se pomodlí *Otče náš* a *Zlrať vas Maria* na úmysl sv. otce, odpustků sto dní dosáhnouti. Innocenc XI. (1. října 1688), Pavel V. (3. listopadu 1606), Benedikt XIV. (13. září 1742.)

žádám si jedenkrátě smrtí vejíti do vítězné Církve Boží.

Věřím a vyznávám, že Bůh jest nejvyšš spravlivý, který dobré odměňuje a zlé tresce, buď již na tom aneb jistě na onom světě. Den soudu bude dnem všeobecné odplaty. Těš se, duše má! tam najdeš potěšení, tam život tvůj dojde odměny.

Věřím a vyznávám, že Ježíš Kristus, pravý Bůh, narodiv se v čase z Marie Panny, stal se mým — a celého světa Spasitelem; že za naše hříchy na těle i na duši tolik trpěl, co posud žádný člověk, a aby nás s Otcem svým smířil, nejbolestnější smrt podstoupil. Díky, věčné díky Tobě, božský Vykupiteli! za tuto nesmírnou oběť lásky! Ač jméno Tvé pyšným jest bláznovstvím a nevěřícím pak pohoršením, přece všechna má čest, jediná má potěcha spočívá v tom, že počítati se mohu mezi vyznavače Tvé lásky, ukřižovaný Ježíši Nazaretský.

Veřím v svatou, katolickou Církev; věřím, že's jí, Bože, slíbil Ducha svatého, že vzdělána jest na skále, kterou zviklati nemohou ani bezbožní lidé, ani moc pekelná.

Věřím všechno, co Církev sv. věřiti nám předpisuje; a víru tu nevyznávám pouze jazy-

kem, ale i srdcem, a v uctivosti je budu míti, dokud živ budu.

Všecko to věřím v dětinné pokoře své, poněvadž jsi Ty to, Bože, zjevil, byť by to i slabý rozum můj obsáhnouti nemohl! nebo Ty jsi věčná pravda, která ani klamati, věčná moudrost, která ani oklamána býti nemůže.

To všecko pevně a nezvratně věřím. Svatí mučedlníci hotovi byli raději krev svou prolíti, nežli Krista zapříti: a tak i já, Bože, jsem hotov, raději dáti život svůj, nežli Krista a jeho učení se odříci.

Bože! zachovej a rozmnož ve mně víru tu, a dej, aby mi světlo její svítilo na temné a namahavé cestě tohoto života, aby síla její sílila mne v hodinách utrpení, a zaslíbení její těšilo mne v zápasu smrtelném, abych se dostal tam, kde uprostřed Tvých vyvolených tváří v tvář zříti budu, co mi lze nyní jenom věřiti. Amen.

Posilni se vzbuzením naděje.

Vyznávám, Bože můj! že jsem často a těžce zhřešil; ale vím také, že těžkým hříchem by bylo nad milosrdenstvím Tvým zoufati. Protož, Otče! padám pln naděje a důvěry před trůnem smilování Tvého na kolena svá.

Doufám, že jsi mně pro zásluhy Ježíše Krista všechny hříchy odpustil, nad nimiž jsem Tvou milostí lítost vzbudil a kterých nikdy želeť neustanu. Kdykoliv s bázní a třesením se připomenu sobě spáchané hříchy, vždy budu se korigiti potěchou: mé hříchy jsou mi odpuštěny, jsou zahlazeny před tváří Boží.

Doufám, že dosáhnu od Tvé dobroty milosti, bez které nemohu nic spasitelného činiti. A kdy mne vědomí slabosti a mdloby tížiti bude, tu důvěra v Tvou všemocnou milost milé mně vlije úlevy.

Doufám od Tebe milost vytrvalosti v dobrém až do posledního vzdechnutí. Vždyť ztraceny by byly pro mne všechny ostatní milosti, kdyby se mi nedostalo poslední ze všech milostí v životě, milosti vytrvalosti. A proto nikdo nevyrvé mi tu potěšitelnou naději, že mně milosti té udělíš.

Doufám po tom nepokojném, starostlivém životě věčně pokojný a věčně šťastný život. Naděje — budu věčně žíti — nechť zvítězí nad všemi hrůzami pomíjejícího trápení a smrti.

Konečně všechno doufám, co dítě od svého otce, co vykoupený od svého Vykupitele jenom doufati může, a co Ježíš Kristus slíbil.

Doufám a očekávám všecko to s pevnou důvěrou. I pak, Bože můj! když Tvá prozřetelnost na mne sesílá trápení a svízele, a na duši mou doráží těžká bolest a děsná úzkost, i pak budu se modliti: V Tebe, Bože, doufal jsem, nezničuj naději mou; nebo Ty, jenž jsi všecko to slíbil, jsi všemohoucí; všemohoucnosti Tvé každé zaslíbení vyplniti možno. Věrný jsi v zaslíbeních svých. Eihle, Pane, na pevný a nezvratný ten základ stavěl jsem posud naději svou; ta naděje doprovázej mne i na dále, na všech obtížných cestách toho vezdejšího života, a zachovej duši mou ode vší malomyslnosti; a popřej mi trpělivosti v utrpení a útěchy v poslední hodině, bych dostal se tam, kde uprostřed vyvolených požívati budu, co nyní mi jenom lze doufati. Amen.

Posilni se vzbuzením lásky.

Tebe, Bože můj! z celého srdce a ze vší duše milovati, jest první a nejpřednější přikázání, to cítí každé nepokažené srdce; nebo neměl by tvor svého Stvořitele, dítě svého Otce, vykoupený svého Vykupitele milovati? — Ano, miluju Tebe, nejvyšší a milování nejhodnější dobré, miluji Tebe nade všecko. Mimo Te-

be žádného není dobra, které by duši mou ukójiti mohlo. Jsem odhodlán, raději majetek, časnou blaženost, ano i život obětovati, raději všechno opustiti, všeho se vzdáti, nežli Tebe, Bože můj, se odříci. Ó kéž bych Tě vždy za svého života byl miloval! Miluji Tě láskou vděčnou; nebo Ty's se nade mnou smiloval, Ty's mne miloval, prvé nežli jsem já Tě milovati mohl. Seslal jsi svého jednorozeného Syna, aby mne vykoupil, utrpením a smrtí svou smazal hříchy, za které bych já nikdy zadost učiniti nebyl sto. Všecko ve mně a mimo mne hlásá pravdu: Bůh náš jest Bůh lásky, Bůh neskončené dobroty a nevyvážitelného milosrdenství. Směl bych Tě Otcem svým nazývati, kdybych byl sto, tak laskavého, dobrotivého a milosrdného Otce nemilovati? Já však Tě, Bože můj! miluju, a ani smrt se svou hrůzou, ani bolest se svou trpkostí nemá mne kdy od lásky té odloučiti.

Chci také bližního svého milovati, poněvadž Ty jej miluješ. Ze srdce odpouštím všem svým nepřátelům, jako Ty's mně odpustil. To jest, Bože, předsevzetí mé, které vyvolala ve mně láska. Zachovejž a rozmnožuj ve mně lásku tuto, abych se dostal tam, kde mi bude lze Te-

be s onou čistou láskou milovati, s kterou Tě andělé a svatí na nebesích milují. Amen.

Požehnej a zachovej mne ode všeho pokušení, zlého, nemoci a nebezpečí těla a duše všemohoucí Bůh † Otec, Bůh † Syn a Bůh † Duch svatý. Amen.

Modlitba k Pánu Ježíši.

Milý, laskavý Ježíši! voláš ke všem sklíčeným a unaveným z láskyplného srdce takto: Pojdte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím. Já však jsem ubohý hříšník, a bojím se k Tobě přijíti. Ó zbav srdce mé bázně té, která Tobě líbiti se nemůže. Vždyť sám pravíš: *Pojď ke mně!* — A proto, co mne od Tebe zdržuje, není hlas Tvůj. Já pak mám jenom Tebe poslouchati, jen hlasu Tvého slyšeti. Chci tedy přiblížiti se k láskyplnému srdci Tvému, které v sebe uzavírá sklíčené a unavené, trpící a pronásledované. A co poskytneš služebníku svému? — *Poklid tobě dám, dítě mé!* — A právě toho jest mi třeba, toho se mi nedostává, sladký Ježíši; nebo nepokoj trápí srdce mé, kdykoliv o jeden krok od Tebe ustoupím. Mimo Tebe nikde pokoje. Kamkoliv obrací se noha má, všude jenom ne-

pokoj. Nesnesitelná jest mi sebe nepatrnější bolest, jsem-li od Tebe odvrácen. Vše, co mimo Tebe vyhledávám, nedovede ukojiti srdce mé, nemůže mi dáti pravého poklidu, ten dáti mi možno jenom Tobě. Ó tak udělal mi, co jsem ztratil, udělal mi libého poklidu, a já Ti chci za to sloužiti a děkovati na věky.

Ježíši, Synu Boží, smiluj se nade mnou!
Ty's nevyvážitelný pramen milostí a slitování. Ty's všemohoucí, můžeš mně pomoci. Co mi schází, to Ty máš; čeho mi třeba, to Ty mně můžeš dáti. Ó Ježíši! smiluj se nade mnou a pomoz mi. U toho, jenž jednou k Tobě zvolal: *Smiluj se nade mnou!* stana, pravil jsi laskavě: *Co chceš, abych Tobě učinil?* a pomohl a udělil jsi, oč Tě prosil. Tisícům jsi spomohl, žádného jsi neoslyšel, a mně by jsi neměl pomoci? — Mne by jsi oslyšel? — Ne, to si nemohu, nesmím pomysliti, nechci-li Tě uraziti. Věřím, že pomůžeš, že uslyšíš, že mi udělíš, zač prosím; vždyť prosím jenom za moc a sílu, abych vytrval až do konce, a Tebe v utrpení svém oslavoval. A proto vyslyš mne, posilň mne, podej mi ruky své; nebo hle, obávám se, abych neklesl. Ó Ježíši! smiluj se, slituj se nad nej-

nuznějším, nad nejslabším tvorem, který bez Tebe nic, s Tebou ale všechno může!

Důvěra v prozřetelnost Boží.

Bože! jehož prozřetelnost všechno stvoření hlásá, již oslavují andělé na nebesích; Bože, jehož dobrota seslala nám Syna Tvého, Ježíše Krista, jenž zanechal nám potěšitelné učení, že prozřetelnost Tvá zvláště nad lidmi bdí, — vyslyš skroušenou modlitbu mou, a vzezři na mne v dnech soužení prozřetelnosti Tvé se důvěrujícího, útěchu a upokojení hledajícího. Dle výroku písma sv. staráš se o sebe nepatrnější tvor. A já tvorem Tvým jsem také, Tvým dítětem. Čím více tedy bude se otcovské srdce Tvé starati a pečovati o život můj? A proto vím, že nezapomínáš na mne upoutaného na toto lůžko; nejsem zanechán pouhé náhodě; ne, oko Tvé vidí všechny mé boly, ucho Tvé slyší mé vzdechy, a prozřetelnost Tvá řídí nemoc mou ku Tvoji oslavě a ku spáse duše mé.

„Všecky vlasy na hlavě vaší sečteny jsou,“ praví Kristus. Všecky tedy bolesti, všechny hoře, které vytrpěl jsem od narození, a až do smrti ještě snášeti mám, spočteny jsou od prozřetelnosti Otce nebeského. Proto oddávám se

s dětinnou důvěrou rukou této prozřetelnosti, chci veškerá protivenství trpělivě snášeti, chci pokorně řízení Tvému se poddati. Ty, Všemohoucí! naznačil jsi mi dráhu života mého, učiň, abych ji podle Tvé neskončené moudrosti dokončil, a popřej mi té milosti, aby pravda, — že nic neděje se bez Tvého svatého nařízení — vždycky a zvláště, když mysl klesá, oddanost se viklati, pokoj duševní se rušiti počíná, srdce mé živě pronikala; abych radám Tvým, rozumu mému nedostíhlým, s uctivostí se klaněl, a tak na mně vyplnil se výrok sv. apoštola Pavla: „Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému“ a důvěřujícím v Jeho prozřetelnost „smrt jest ziskem.“ Amen.

Modlitba nemocného v skličení.

Bolestně, Všemohoucí! dotkla se mne ruka Tvá; pomnění ale na Tebe, Otče můj, doufání v blažená zaslíbení Tvá poskytovalo mně dosud útěchy v trápení mém. Duše má nacházela v nich sílu a povzbuzení k trpělivosti, upokojení a mír v soužení svém. Ale nyní jsi mne také té útěchy zbavil. Víím, že mne miluješ, a přece se mně zdá, jakobych v lásce Tvé žádného občerstvení, žádné úlevy docházeti nemohl; při-

pomínám si potěšitelná zaslíbení Tvá, a přece neovlažuje vypráhlou duši ani krůpěj útěchy řinoucí se z Tvých zaslíbení; bez útěchy zde ležím vzdychaje pod jhem bolestí: Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil. Než nářek můj nemá v netrpělivé žalování vypuknouti; vždyť jsem zasloužil otcovského toho pohrození. Jak lehkomylně zapomínal jsem, jsa zdráv, na útěchu vlévající pravdy svatého Tvého náboženství? Jak zřídka pohledával jsem u Tebe útěchy, kterou svět dáti nemůže, jakoby srdce mé bez Tebe — a spasitelného utěšení Tvého šťastným býti mohlo? Pohlédni, Pane, na tesknotu, svírající duši mou, přijímám ji za trest zasloužený z otcovské ruky Tvé. — Nyní teprva cítím, jak velice mi třeba Boha mého. A proto z hlubokosti sklíčeného srdce svého volám k Tobě: Smiluj se nade mnou! Jenom jednoho potěšitelného slova, Otče všech lidí, Potěšiteli trpících, pro skormoucenou duši mou, — jenom jednoho občerstvujícího výroku pro stísněného ducha mého, — jenom jedné krůpěje z nevyvážitelného pramene útěchy pro sklíčené srdce mé! Ty můžeš pouze *chtíti*, a vyslyšena jest nejvroucnější prosba má, vyslyšena jest modlitba přátel mých. Pohnuti bolestí mou

prosí a lkají za mne o smilování. Ach, Otče svého na kříži krvácejícího Syna! Otče můj, nakloň milostivě ucha svého k prosbám našim, vida slze, slyše vzdechy naše; sešli pomoci své, prvé nežli vší naděje pozbudu. Či jest mi usouzeno, abych i tu hroznou strast snesl? — Jsem dítě Tvé, Otče! vůle Tvá se staň! Takovou zarmoucenost a tesknost duše musel i Pán Ježíš snášeti. „Duše má jest smutná až k smrti,“ tak pravil Spasitel v hodině blížícího se utrpení, a na kříži sebral ještě jednou poslední své síly, a zvolal hlasem velikým: „Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil!“ — Tak pocítil Kristus sám, nevinný ten beránek, vroucně milovaný Syn Otce nebeského, největší sklíčenost a tesknotu! Proto patřiti chci na obraz Ukřižovaného, od Spasitele učiti se chci do vůle Boží se oddávati, za příkladem Jeho trpělivě snášeti chci sklíčenost svou, až přiblíží se blažená chvíle, kdy změníš zármutek v radost, kdy odměníš hojně každou slzu v soužení prolitou.

Odevzdání se do vůle Boží.

Srdce mé, Bože, hotovo jest žíti i umříti, jak se líbí svaté vůli Tvé. Z otcovské ruky

Tvé vše rád přijímám, co na mne sesíláš. — Uznávám, že nemoc právě tak jest dar od Tebe, jako zdraví. Nalož tedy se mnou dle svého zalíbení; jsem Tvůj s tělem a duší. Ty's mne k obrazu Svému stvořil a k životu vzbudil; Tobě volno, povolati mne z toho světa, jak a kdy se ti líbí. — Nejsem tu proto, abych zde zůstal, nýbrž abych, až naplní se dnové života mého, předstoupiv před tvář Tvou, vzal mzdu za skutky své. Srdce mé jest volno, ačkoliv přirozenost se vzpírá, třesouc se před smrtí. Vrhám však se v otcovské Tvé náručí, utíkám se v lůno Božské prozřetelnosti. Zde chci klidně odpočívati, volaje: Otče, ne má, nýbrž Tvá vůle se staň! Amen.

Vzdechy toužebné po šťastné hodině smrti.*)

Otče! v ruce Tvé poroučím ducha svého!
Pane Ježíši! přijmi milostivě ducha mého.

*) Když evangelista *sv. Jan* († 100) spozoroval, že konec života jeho se blíží, rostla vůči němu touha jeho spojit se s Kristem. Napomenul ještě jednou učeníky své, aby čisté zachovali učení jeho a podle něho živi byli, pak vstoupil s nimi na kopec, na němž se rád modlíval. Tam dal si vykopati hrob, v němž tělo jeho odpočívati mělo, a když byl vykopán, poznamenal se znamením sv. kříže, hodil plášť svůj do hrobu, řka: „Nyní, Jesu Kriste, buď při mně!“ Na to obrátiv se ku svým učeníkům,

Žádám si rozdělení býti a přebývati s Kristem.

Pane! chci zemřítí smrtí spravedlivých, popřej, aby poslední mé věci jim byly rovné.

Pane! dosti toho! vezmi duši mou; nebo nejsem lepší otcův svých!

Nyní, Pane, nalož se mnou dle vůle své, a přijmi ducha mého v pokoji.

Bože můj! Slitovniče můj! Útočiště mé! Po Tobě toužím, k Tobě volám, k Tobě se utíkám, ke zdroji všeho dobra. Nezapuzuj mne od sebe v největším tom nebezpečí.

Ejhle, k Tobě přicházím, můj Ježíši! smiluj se nad ubohou mou duší drahou krví Tvou vykoupenou.

Neodvracuj tváři své ode mne, nýbrž vzhledni milostivě na mne, a spasiž duši mou; vysvobod ji z vazby těla toho.

Pane Ježíši, milý srdci mému; duše má Tě miluje a touží dlíti s Tebou.*)

pravil: „Pokoj budiž s vámi, bratří moji!“ a položiv se do hrobu, zesnul tiše v Pánu.

(S. Bernard Senens 1. de Ascens.)

*) Když svatý Ambrož vysvětlovati počal 43. žalm, přišla na něj nebezpečná zimnice a musel na lože se odebrati. Hned rozneslo se to po Miláně a celé město se polekalo. Rozumní mužové předzvídali dobře nebezpečnoství, které zastihne Církev

Kdy uzřím milostnou tvář Tvou, kdy zaslechnu líbezného hlasu Tvého?

Kdy pak přiblíží se ta šťastná hodinka, kdy pak přijde onen šťastný okamžik?

Ó Ježíši můj! popřej, abych záhy již zaslechl z božských úst Tvých slova: Dnes ještě budeš se mnou v ráji.*)

sv. po smrti toho svatého muže. Proto také důvěrník císaře Honoria, Comes Stilicho, poslal k němu některé ze svých přátel, kteří jej měli pohnouti, aby poprosil Boha o prodloužení svého života.

Umírající dal vyslancům těm toto za odpověď: „Žil jsem mezi vámi vždy tak, že netřeba mi styděti se déle živu býti; nebojím se však také umříti, poněvadž Pán jest velmi dobrotivý.“

V nemoci té ošetřoval jej Bassianus, biskup Laudenský (Laudensis), a modlíval se časem s ním. Jednou spatřil Bassianus svatého se usmívati, jakoby byl Pána viděl a útěchy od něho obdržel.

Na bílou sobotu, když Bassianus se svatým Ambrožem modlil se sepiatýma rukama, ležel svatý Honoratus, biskup Vercellský, v hořejší komnatě domu a spal. Najednou se vzbudil a zaslechl slova: „Vstaň, pospěš; nebo brzo zemře.“ — Hned vstal Honoratus a zaopatřil umírajícího. Ambrož velmi nábožně přijal svatou Svátost a nebeským tím pokrmem posílen zesnul v Pánu ráno v neděli velikonoční roku 397, v 64. roce věku svého.

*) Svatý *Pavel*, † 66. velikou choval touhu po smrti. „Živu býti jest Kristus, a umříti zisk,“ psal k Filippenským (I, 21—24.) „Jestli že živu býti v těle, to mi jest užitek práce, i nevím, co bych vyvolil. Ouzko mi jest zajisté z obou stran: žádost moje, rozdělen býti, a býti s Kristem, což by mnohem

O Ježíši! věřím v Tebe; ó učiň, abych brzo uslyšel potěšitelná slova: Víra tvá blaženým tě učinila.

Pane, vyslyš mne! Ach, račiž mne uznati za dítě své!

Nejsladší Ježíši! Ty's zemřel z lásky ke mně, jak malé víry by to bylo, kdybych já z lásky k Tobě umřítí nechtěl!

Pane! jest možno, aby láskyplné srdce Tvé někoho opustilo, jenž v takové bídě bere útočiště k Tobě? Na věky nemožno!

Ježíši! přijmi mne brzyčko již k sobě, jako onoho věrného služebníka, řka i mně slova: Věrný služebníče, vejdi v radost Pána svého!

Ježíši! pojmi mne, jako jsi přijal Zachaea na milost, aby i na mně uskutečnilo se svaté slovo Tvé: Dnes stalo se spasení duši mé; nebo učiněn jsem synem Abrahamovým!

Ó Ježíši! račiž mne brzo uvéstí mezi ty,

lépe bylo; ale pozůstati v těle jest potřebí pro vás."

"Nešťastný já člověk!" píše v listu k Římanům (7, 24), „kdož mne vysvobodí z těla smrti této?"

Když svatý *Cyprian*, † 258, ortel smrti uslyšel, zvolal raduje se velmi: „Bohu díky! On budiž pochválen, že ráčil sprostí mne vazeb tělesných."
(Faber. c. d. m. festo Joann.)

o nichž psáno jest: Blaženi mrtví, kteří v Pánu umírají; odpočívají nyní od namáhání svého.*)

Pane Ježíši! nevcházej se mnou v soud; ach, jsem hříchů pln; Ty pak jsi pramen milosrdenství! Smiluj se nade mnou.

Pane, odpusť mi a přijmi v pokoji ducha mého, kterého jsi stvořil.

Ó Maria, královno milosrdenství, na přímmluvu tvou doufám dojíti odpuštění hříchů mých; ty's brána nebeská, tebou vejíti doufám v nebe!

Svatá Maria, matko sladké naděje! tvůj milený Syn přišel, aby spasil, co jest ztraceno; nezapomínej na ubohého hříšníka; skroušeně o přímmluvu tvou žádajícího.

Dobrotivá matko Maria; pomni, že pro mne milovaný Syn tvůj drahou svou krev pro-lil; ku pomoci mně bídnému pospěš!

Ježíši můj! obmyj duši mou drahocennou

*) Kardinal *Reginald Polus*, † 1558, zvědév, že Jindřich VIII., král anglický, který tak bezbožným způsobem Církev sv. pronásledoval, smýšlí o jeho život, pravil docela pokojně: „Jsem života toho již dávno syt, a žádám si smrti. Čím více snaží se král mne usmrtiti, tím spíše nic jiného nečiní, nežli svlékající šat tomu, jenž si spánkem odpočínouti chce.“ (Sand. h. I. Schism. Angl.)

krví, která prýštila se ze svatých ran Tvých za všechny hříšníky!

Ó Ježíši, zachovej mne v té hodině, aby nepřítel na mně žádné moci neměl!

Přijmi mne, Ježíši můj! v říši svou, v stán věčné blaženosti!

Rozmluva s Pánem Ježíšem po svatém pomazání.

Ježíši Kriste, první a nejvyšší předměte oslavy a lásky mé! se srdcem vděčným připomínám si přehořká muka, kterých jsi snášel po celé tři hodiny na kříži pro věčnou spásu duše mé. Pro božské Tvé utrpení a bolestnou smrt odpusť mi milostivě hříchy mé, a nevzpomínej jich v hodince smrti! Pochválen buď Pán Ježíš až na věky.

Klaním se Tobě, Ježíši! Synu Boha živého! jenž jsi pravý Bůh a pravý člověk. Dobrodinče největší a Spasiteli nás všech! S úplným přesvědčením věřím a vyznávám, že Ty jsi Bůh můj, Vykupitel můj; v Tebe, dobrotivý a milostivý Ježíši, skládám všecku svou důvěru; Ty's láska všemocná, Ty můžeš a chceš mi po-

moci. Kdo v Tebe důvěřuje, na věky nebude zahanben. Díky vzdávám Tobě, božský Vykupiteli můj, z celého srdce za všecky milosti a za všecka dobrodiní, která jsi mně a všem lidem prokázati ráčil. Chci se vynasnažiti vděčnost svou dáti na jevo tím, že věrně zachovávati budu přikázání Tvá, že trpělivě snášeti budu bolesti v nemoci své. Miluju Tebe, ó nejvyšší, milování nejhodnější dobré! z lásky k Tobě se Ti zcela oddávám a jsem odhodlán, život svůj Ti obětovati, jako jsi Ty poslední krůpěj krve své vycedil za mne na kříži, a život svůj položil v oběť Otci svému nebeskému. — Sešliž mi požehnání svého, Oblažiteli všech v Tebe věřících! a žehnaje mi na loži, dej mi nenávidět hřích, těšiti se z dobra, toužiti srdečně po Tobě, říši Tvé, žádati si s svatým apoštolem Pavlem rozloučenu a s Tebou spojenu býti. — *Ježíši Kriste, Ty's můj život, má touha, můj zisk. Amen.*)*

*) Když kardinál *Baroniovi*, † 1607, lékaři radili, aby ustal od uvažování smrti, a nemoc si tím nezhoršoval a nevydával se v nebezpečství smrti, pravil: „Proč bych neměl mysliti na smrt? Domníváte se snad, že se jí bojím, s kterou denně přátelsky jsem vyjednával a mluvíval? Já se jí nebojím, nýbrž miluju ji jako svého nejdražšího bratra.“
(Vit. 1. 2. c. 9.)

Odporučení se ochraně Panny Marie.

Ó Maria! slavná matko Ježíše Krista a všech věřících, v ochranu a přímluvu tvou odporoučím sebe a své, zvláště v hodině smrti.

Ó Panno dobrotivá! přimlouváš se u božského Syna svého za všechny, kteří v tebe důvěřují; potěšení zarmoucených, útočiště hříšníků! k tobě se blížím a pláče a lkaje předstupuju před tvář tvou. Nepohrdej vzdechy mými matko Slova věčného! vyslyš milostivě mne bídného, z toho údolí slzavého k tobě volajícího hříšníka. Žádám tebe, přispěj mi ve všech potřebách mých, nyní i vždycky, zvláště ale v hodině smrti. Ó milostivá, ó dobrotivá, ó sladká Panno Maria!

Ó Maria, matko milosti a slitování, vzezři ku pomoci mé! nyní v hlubokém zármutku mém očekávám od přímluvy tvé upevnění ve víře, odevzdání se do vůle Boží, vytrvalou trpělivost, rostoucí lásku, a konečně šťastné vejítí v radost nebeskou. Amen.

Modlitba k svatým andělům, zvláště k anděli strážci.

Vy, svatí andělé, stvoření k slávě Boží a k službě lidem, ozdobení všemi dary a milostmi

Pána nebeského! stojíte před trůnem Hospodinovým, patříte v tvář Jeho a plníte svatou Jeho vůli; bdíte nad Církví sv. na zemi; přednášíte modlitby a dobré skutky nábožných lidí Bohu; pomáháte bojovati člověku v pokušení a trápení; ano, radujete se nad hříšníkem pokání činícím; přinášíte nám sílu a útěchu s nebe; doprovázíte spravedlivého na pouti vezdejšího života; nesete duši zbožných do nebe, jako donesli jste Lazara do lůna Abrahamova. Protož budiž Bohu čest a chvála, za to že vás stvořil, aby jste nám prokazovali milost a lásku, vám pak děkujeme za všechny prokázané nám služby.

Zvláště tobě, anděli strážce můj! vzdávám díky za všecku tvou lásku, věrnost, starost a ochranu. Milý Bůh odplatiž tobě vše, co jsi na mně učinil. Ó milý anděli, na pomoc tvou se spolehám, při mně stůj a modli se za mne; oznamuj mi vůli Boží, vzbuzuj ve mně nenávisť ke každému hříchu, chuť a lásku ke všemu dobrému; přinášej mi rady a útěchy s nebe, ochraňuj mne v nebezpečnostvích těla i duše, zaháněj ode mne zlého nepřítele, vediž mne po cestě svaté tím životem, a až přiblíží se hodina odchodu, doprovod duši mou k jejímu Stvoři-

teli, k tvému a mému Bohu, abychom Mu spolu na věky díky činíce, Jej chválili a velebili a z oslavy Jeho se radovali. Amen.

Litanie ke cti Panny Marie.

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nad námi!

Synů, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi!

Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Trojice, jeden věčný Bože, smiluj se nad námi!

Svatá Maria,

Svatá Boží Rodičko,

Svatá Panno panen,

Matko Kristova,

Matko Božské milosti (která jsi se divem všemohoucnosti stala matkou našeho Spasitele),

Matko Stvořitelova,

Matko Spasitelova,

Panno nejmoudřejší,

oroduj za nás!

Panno ctihodná,
Panno slavná,
Panno mocná (přímluvou svou u Boha),
Panno dobrotivá,
Panno věrná (která jsi věrně s milostí
Boží spolupůsobila),
Zrcadlo spravedlnosti (vzor nejvznešeněj-
ších ctností),
Stolice moudrosti (Panno, která jsi v lů-
ně svém chovala Krista, věčnou mou-
drost),
Příčino naší radosti (matko Onoho, z Je-
hož narození se radujeme),
Nádobo duchovní (příbytku Ducha sv.),
Nádobo počestná (vyvolený tvore, z něhož
vzal tělo své Syn Boží),
Nádobo vznešené pobožnosti (Panno řídkou
nábožností se skvějící),
Růže duchovní (Panno, která příkladem
svým milování hodnou činíš ctnost: ja-
ko růže libou vůni svou kolem sebe
vydychuje),
Věži Davidova (přímluvou svou mocná v
chránění nás proti nepřátelům),
Věži slonová (panno, která jsi tělo a duši
svou od hříchů čistou zachovala),

oroduj za nás!

Dome zlatý (Panno, jejíž sláva rovná se
lesku nejčistšího zlata),
Archo úmluvy (Matko dárce zákona no-
vého),
Bráno nebeská (Rodičko Onoho, jenž ote-
vřel nám nebe),
Hvězdo jitřní (Panno, která se skvíš mezi
lidmi ctností a nábožností, jako hvězda
jitřní mezi hvězdami ostatními),
Uzdravení nemocných (Panno, která sto-
jsi vyprositi zdraví nemocným),
Outočiště hříšníků (Panno, na jejíž přímlu-
vu hříšníci od tvého Syna odpuštění do-
cházejí),
Potěšení zarmoucených,
Pomocnice křesťanů,
Královno andělů,
Královno patriarchů,
Královno proroků,
Královno apoštolů,
Královno mučedníků,
Královno vyznáváčů (těch, kteří hotovi
byli, život za víru svou dáti),
Královno panen,
Královno všech svatých,
Královno bez hříchu prvotního počatá,

oroduj za nás!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť
nám, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš
nás, Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj
se nad námi!

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš nás!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš a t. d.

Modlitba.

Pod ochranu tvou utíkáme se, svatá Boží
Rodičko, prosbami našimi nezhrdej v potřebách
našich; ale ode všeho nebezpečení vysvoboď
nás vždycky, Panno přeslavná, Panno mocná,
Panno dobrotivá; paní naše, prostřednice naše,
orodovnice naše, se Synem svým nás smiř, Sy-
nu svému nás poroučej, Synu svému nás o-
bětuj!

V. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení
Kristových.

Modlitba.

Milost svou, prosíme Pane, rač v mysli naše vlíti, abychom, kteří jsme skrze anděla zvěstujícího vtělení Krista, Syna Tvého, poznali, skrze umučení a kříž jeho ke slávě vzkříšení přivedeni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

V. Oroduj za nás, svatý Josefe.

R. Abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových.

Modleme se!

Prosíme Tebe, ó Pane, rač nám skrze zásluhy ženicha své nejsvětější Rodičky pomoci, by nám, co naše nemožnost dosáhnouti nemůže, jeho přímlovou uděleno bylo. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Zdrávas královno.

Zdrávas královno, matko milosrdenství, živote, sladkost i naděje naše buď zdráva! K tobě voláme vyhnaní synové Evy, k tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém údolí. I protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, který jest požehnaný plod

života tvého, nám po tomto putování ukaž; ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria!

V. Svatá Panno, učiň, abych hodněji chválil tebe.

R. Dej mi síly proti nepřátelům tvým.

V. Slaven budiž Bůh ve svatých jeho.

R. Amen.

Modleme se!

Všemohoucí, věčný Bože! jenž jsi přeslavné Panny Marie tělo i duši skrze mocnost Ducha svatého tak způsobiti ráčil, aby hodným příbytkem Syna Tvého učiněna byla: dejž nám, kteří se její památkou těšíme, abychom štědrou její přímluvou od nastávajícího zlého i od smrti věčné vysvobozeni byli. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba před křížem.*)

Ó můj nejdobrotivější a nejsladší Ježíši!
Před tváří Tvou skláním hlavu svou, a prosím

*) Touto modlitbou můžeme si po přijmutí nejsvětější Svátosti oltářní získati plnomocné odpustky. (Dle Klimenta VIII. — Benedikt XIV. — Pius V. 10. dubna 1821. — Leo XII. 17. září 1825, a odpustky ty mohou se i za zemřelé obětovati.)

Svatý *Agustín*, † 430, pravil: „Kříž Ježíše Krista má zázračnou moc; pouhé vzpomenutí naň

a zapřísahám Tebe s nejvroucnějším zápalem duše své, aby jsi ráčil do srdce mého vlíti ho-

zahání zástupy neviditelných nepřátel, pomáhá nám odrážeti jejich útoky a chrání nás před úklady, které nám činí.“

Následování hodný příklad zanechal nám blahoslavený *Cesar Bus-ský*, † 1607. Všecka pokušení satanášova zahnal křížem, který nosíval na prsou svých. Klada ruku svou na drahocennou tu zbroj, v které spočívala všecka síla jeho a naděje, volal: „Utíkejte, nepřátelé spásy mé a Boha mého, utíkejte, ďáblové: zde jest kříž Páně; to jest ten nástroj, kterým brány pekelné roztrástil. Spasiteli můj! pro zásluhy Tvého kříže vysvoboď mne od nepřátel mých.“ (Šťastný rok. M. D. st. 481.)

Jistý šlechtic španělský, který dlouhý čas vedl život nečistotný, náhle onemocněl. Nadarmo snažili se přátelé jeho jej pohnouti, aby přijal svaté Svátosti; již výraz „zpověď“ mu byl nesnesitelný. Uslyšev o tom svatý František de Borgi, který se tenkrát právě ve Španělech zdržoval, poklekl před křížem a prosil, hojně slze prolévaje, Spasitele, aby nenechal zahynouti duši, kterou drahocennou krví svou vykoupil. A, ó divé božské lásky! pomodliv se, uslyšel hlasu řkoucího: „Jdi, navštív rychle nešťastného nemocného, a napomeň jej ku pokání.“ — Svatý uposlechl bez prodlení hlasu toho, ale všecko jeho namáhání bylo marné. Nekajicník, potýkaje se ve velikých ouzkostech se smrtí, nechtěl ani o zpovědi slyšeti. František odešel, uvrhl se ještě jednou na kolena před ukřižovaným Spasitelem, a zapřísáhl Jej, aby pro své umučení a smrt svou jeho zatvrzelou duši obměkčiti ráčil. A opět zaslechl hlasu, který k němu pravil: „Vrať se k umírajícímu, a vezmi svůj kříž; věru byl by se musel již peklu propadnouti, kdyby jej obrátiti neměl pohled Boháčlověka, který jej až k smrti, k smrti ale kříže miloval!“ — František i nyní uposlechl, a vrátil se k nemocné-

roucí city víry, naděje a lásky — pravou lítost nad hříchy, a nezvratný úmysl polepsiti se. Za to Tebe žádám, uvažuje nevyslovitelné bolesti pěti ran Tvých, a představuje živě duši své, co o Tobě, dobrý Ježíši, již prorok David praví: „Probodli ruce a nohy mé, a sčeti všechny kosti mé.“

mu, ukázal mu kříž, který se byl mezi tím zázračným způsobem pokryl ranami a krůpějemi krve — avšak i ta milost Boží přišla na zmar. Svatý nyní celou sílu svou vynaložil, dorážel slovy výmluvnými na nemocného, aby pro rány a krev ukřižovaného Krista slitoval se nad ubohou vlastní svou duší. Než, srdce hříšníkovo bylo tvrdší nežli skály, které pukaly, když prýštila se krev na hoře Kalvarii. Zemřel — na výstrahu všem nečistotě oddaným — v nekajicnosti rouhaje se ještě Vykupiteli svému posledním slovem, které ústa jeho pronésti sto byla. Může si někdo představit něco nad to ještě hroznějšího, strašnějšího?

(M. D. 588.)

Když maršál *Vioménil-ský* z ruky duchovního poslední pomazání přijal, zdálo se mu, že přirozená síla jeho se zvětšila, a oddanost jeho do vůle Boží že se rozmnožila.

Pohnut žehnal dětem svým, a duch jeho nelpěl více na tom světě, nýbrž obíral se jenom s Bohem.

Když mu kdosi pravil, že mu toho snad líto, že jsa statečným bojovníkem nemůže na bojišti pod korouhví válečnou život svůj dokonati, tu pozdvihl umírající kříž, který měl v rukou, a pravil velebným hlasem: „Zde, příteli můj, zajisté nejkrásnější korouhev!“

(M. D. st. 487.)

Litanie pro nemocné.

Pane, smiluj se nade mnou!

Kriste, smiluj se nade mnou!

Pane, smiluj se nade mnou!

Kriste, vyslyš mne!

Otče s nebes, Bože, smiluj se nade mnou!

Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nade mnou!

Duše svatý, Bože, smiluj se nade mnou!

Svatá Trojice jeden Bože, smiluj se nade mnou!

Svatá Maria,

Spáso nemocných,

Pomocnice křesťanů,

Potěšení zarmoucených,

Bože, jenž raniti a hojiti ráčíš,

Jenž jsi Joba z jeho těžké nemoci uzdraviti ráčil,

Jenž jsi kajícího Ezechiáše od smrti vysvoboditi ráčil,

Jenž jsi Sáru před úklady ďáblivými zachrániti ráčil,

Jenž jsi slepému Tobíášovi zrak navrátiti ráčil,

Jenž jsi ženu Chananejskou uslyšeti ráčil,

oroduj za
mne!

smiluj se nade mnou!

Jenž jsi tchýni Petrovou rozkazem svým
uzdraviti ráčil,
Jenž jsi syna králíkova jsa nepřítomen
uzdraviti ráčil,
Jenž jsi služebníka setníkova slovem z ná-
ručí smrti vyrvati ráčil,
Jenž jsi malomocného očistiti ráčil,
Jenž jsi šlakem poraženému v Kafarnaumě
zdraví navrátiti ráčil,
Jenž jsi slepému zrak navrátiti ráčil,
Jenž jsi hluchému sluch darovati ráčil,
Jenž jsi devět a třicet let nemocného o-
kamžikem uzdraviti ráčil,
Jenž jsi mládence Naimského z mrtvých
vzkřísiti ráčil,
Jenž jsi dceru Jairovu opět do života po-
volati ráčil,
Jenž jsi zesnulého Lazara vzkřísiti ráčil,
Spomocníku a Vysvoboditeli náš,
Zachovateli a ochranče náš,
Outočiště naše,
Spasiteli a Vykupiteli náš,
Útěcho a naděje naše,
Milostiv mi buď, ušetři mě, Ježíši!
Milostiv mi buď, vyslyš mě, Ježíši!
Milostiv mi buď, vysvoboď mě, Ježíši!

smiluj se nade mnou!

Ode všeho zlého,
Ode všelikého hříchu,
Ode vší nemoci,
Ode vší netrpělivosti a malomyslnosti,
Od úkladů ďábelských,
Ode všech nebezpečností smrti,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od věčného zatracení,
Skrze svatý půst Tvůj, vysvoboď mně,
Ježíši!

zachovej mne, Pane!

Skrze pokušení Tvé na poušti,
Skrze svatou chudobu Tvou,
Skrze namáhání a práci Tvou,
Skrze tesknost Tvou v zahradě,
Skrze krvavý pot Tvůj,
Skrze kříž a utrpení Tvé,
Skrze smrt a pohřeb Tvůj,
Skrze slavné vzkříšení Tvé,
Skrze podivné na nebe vstoupení Tvé,
Skrze seslání Ducha svatého,
V den soudný,

vysvoboď mne, Pane!

Já hříšník, Tě prosím, uslyš mne!

Aby jsi mně milostiv býti ráčil,

Aby jsi mně odpustiti ráčil,

Aby jsi mně čas k pravému pokání dáti
ráčil,

Tě prosím,
uslyš mne!

Tě prosím, uslyš mne!

Aby jsi mně upřímnou lítost popřáti ráčil,
Aby jsi mne navštíviti a potěšiti ráčil,
Aby jsi mně milost odpuštění uděliti ráčil,
Aby jsi mne ve víře zachovati a ji rozmnožiti ráčil,

Aby jsi naději mou posilniti ráčil,
Aby jsi lásku plamennou ve mně roznítiti ráčil,

Aby jsi mně pravou trpělivost uděliti ráčil,
Aby jsi mně své milosti až do konce propůjčiti ráčil,

Aby jsi mně šťastnou hodinku smrti popřáti ráčil,

Aby jsi mne vyslyšeti ráčil,

Ó Ježíši, Synu Boží,

Ó Ježíši, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, vyslyš mne!

Ó Ježíši, Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl mi svatého pokoje!

Pane, smiluj se nade mnou!

Kriste, smiluj se nade mnou!

Otče náš a t. d.

Modlitba.

Ó milosrdný Ježíši! buď mi pravým Spasitelem a Spomocníkem v malomyslnosti každé. Zbav srdce mé každé bázně, každého strachu, posilň mne v pokušení mém, abych nepodlehl. Nebo, ejhle, zcela jsem hotov, život svůj polepšiti, a budoucně podle příkladu Tvého živu býti. Spolehám se na lásku Tvou, a proto volám k Tobě: rci jenom slovem, a jsem přesvědčen, že pozdravím se dokonale na duchu i na těle. Slituj se nade mnou; o to prosím pro lásku Tvou až do konce pozemského života Tvého učeníkům svým osvědčenou. Amen.

Vzývání Rodičky Boží.

Ó dobrotivá, milosti plná matko Spasitele mého! Všichni sklíčení a opuštění, kteří vzývali tebe o mocnou přímluvu tvou u Božského Syna tvého, dosáhli od tebe útěchy a pomoci. A proto mohu se nadíti, že tě nadarmo nebudu vzývati v bídě své. Obrať tedy milosrdné oči své na mne, a pomni, že, když jsi stála pod křížem svého umírajícího Syna, tvůj vroucně milovaný Syn mne tobě doporučil, že jsi od té doby matkou mou a já dítětem tvým; ukaž se mi býti matkou milosrdnou a přispěj mi, abych

v životě i v smrti byl tebe hodným dítětem.
Amen.

Úvahy pro ty, kteří příliš netrpí.

1. *Důvěra v řízení Boží.*

Pane! Ty's důvěra má a naděje od mladosti mé. Na Tebe spoléhal jsem se od narození svého. — Duše má pohlíží jenom na Boha; nebo On naděje má, On ochrana má, On pomoc má, s kterou nikdy neklesnu. Kdo obcuje v temnotě a nemá světla, ten důvěřuj v jméno Páně, a podpírej se o Boha svého.

2. *Bůh jest láska věčná.*

Jak mohl bych říci: Pán mne opustil, Bůh na mne zapomněl? — Může matka tak zapomenouti na dítě své, aby se nad krví svou nesmilovala? A kdyby také zapomněla, Já přece na tebe nezapomenu, praví Pán. V ruku svou vryl jsem si obraz tvůj. — Neboj se, nebo Já tě spasil; Já tě volal jménem tvým, ty jsi můj. — Ó malé víry! viz, ruka Páně nepozbyla moci, že by tobě ku pomoci přispěti nemohla, a ucho Jeho neztratilo sluchu, že by tě vyslyšeti nemohlo.

3. *Bůh počítá slze tvé.*

Pane, všechny mé slze shromáždil a sečetl jsi. Znáš mé vzdychání a lkání mé před Tebou není skryto. — Blahoslavení, kteří bolest trpí, nebo potěšení budou.

4. *Odevzdej se Bohu.*

Dej mi synu, srdce své, a očím tvým dobře zalíbí se cesta má; — spravedlivý mnoho musí snášeti; Pán pak napomáhá mu ve všem.

5. *Zármutek tvůj v radost se promění.*

O tom jsem přesvědčen: Kdo Bohu slouží, bývá zkoušen, a pak bývá vysvobozen z protiventství a potěšen, po utrpení nalezá u Boha tím hojnějších milostí. — Zkouška ta nepřináší sebou radost, nýbrž zármutek; podává ale statečným vítězům ovoce spravedlnosti, mír duševní.

6. *Buď trpělivým.*

Jest to šlechetné, býti trpělivým a naději svou skládati v Pána. — Jestliže pro dobré trpíte a bolesti snášíte, jest to milost od Boha. Nebo k tomu jste povoláni; vždyť i Kristus pro nás trpěl, — jenž nelál, když mu ostatní láli;

jenž nevyhrožoval, když se všech stran jej trápili a sužovali.

7. *Bůh pomáhá opuštěným.*

Bůh neodvrací se od modlitby opuštěného, a nezamítá od sebe lkání jeho. On vysvobodí nuzného, volajícího k němu, a bídneho, nemajícího spomocníka, On bude milostiv potlačeným a chudým. — Ano, ždání sklíčeného slyšíš, a jsi blízký oněm, kteří skroušeného srdce jsou, a pomáháš těm, kteří jsou mysle nepokojné. — Žádný nebude zahanben, kdo v Tebe důvěřuje.

8. *Pán vyslyší prosby nábožných.*

Pán činí, oč bohabojní žádají. Slyší volání jejich, a sesílá jim pomoc svou. Pod ochranu svou bere všechny milující Je. — Vesel se jenom v Pánu, a udělí tobě, čeho si srdce tvé žádá.

9. *Bůh jest s těmi, kteří jej milují.*

Bůh jest se mnou, protož se nebojím, nebo co zlého by mně lidé mohli učiniti? — A kráčeje temným údolím, nelekám se žádné nehody, nebo Pán jest se mnou; On světlo mé, spása má! koho bych se mněl ještě báti? On jest

síla života mého, koho bych se měl lekati? A kdyby proti mně vyhrnul se celý zástup utrpení a protivenství, přece nestrachuje se srdce mé! A kdyby i k boji proti mně se chystal, spoléhaje se na Pána, nezhrozím se ho. — Proč tedy se kormoutíš, duše má, proč se znepokojuješ? — Důvěřuj jenom v Boha, a díky Mu budeš činiti z pomoci, útěchy Jeho.

10. Bůh své utrpením k radosti přivádí.

Kdo v slzách rozsévá, v radostech bude žíti. Odcházejí plačíce a odnášejí ušlechtilé símě, a přicházejí radující se a přinášejí žeň svou. Bůh stírá všecky jejich slze. — Dobře činiti chci bez unavení, nebo jednou z toho kliditi budu bez ustání. A za milost to chci považovati, když Pán mne zkouší. Koho Bůh miluje, toho tresce a zkouší.

11. Mlč — čekej.

Chci mlčeti, a ústa má nemají hlasu svého vydati; Pán všechno dobře činí. — Duše má mlčky oddává se Pánu, jenž mi spomáhá; nebo On jest tvrz doufání mého.

12. Popatři na Krista.

Pohledme na Pána Ježíše, původce a dokonatele víry naší, jenž, ač všeliká radost mu kynula, na se vzal kříž, nedbaje na potupu bezcitných surovců. Pomněte na Něj, jenž takové příkoří bezbožných snášel, a neztrácejte mysl své, aby jste nepodlehli. Nemusel to všechno Kristus trpěti a tak vjíti do slávy své? — I nám jenom utrpením možno vstoupiti do království nebeského.

3. Po boji tohoto života očekává nás koruna blaženosti.

Blahoslavený muž, který snáší pokušení; nebo když bude zkušén, vezme korunu života, kterou zaslíbil Bůh těm, jenž Jej milují; a se svatým Pavlem bude moci na konec života svého zvolati: Dobrý boj jsem bojoval; běh jsem dokonat, víru jsem zachoval. Naposledy složená mi jest koruna spravedlnosti, kterouž mi dá v onen den Pán, spravedlivý soudce; a nejenom mně, ale i těm, kteří milují příští Jeho.

Cvičení se v ctnostech.

Cvičení se v lásce k Pánu Ježíši.

Učiň mne, Pane Ježíši, služebníkem svým, spoj vůli mou se svatou vůlí svou; zraň srdce mé svou svatou láskou, aby mne nižádný hřích, nižádná bolest více od Tebe neodloučila. Nedopouštěj, aby ve mně víra v Tebe a svatá láska k Tobě vyhasla, i až pot smrtelný vyvstáváti bude na čele mém, až hrůza smrtelná obklíčí srdce mé, a moc smrti zhasne život můj. Proto povznes a rozmnož víru a lásku mou, abych ve svatých ranách Tvých Tebe, spásu světa, — a v Tobě život věčný našel. Očišť duši mou od všeho hříchu, posilň mne ke všemu dobrému, posvět mne svou milostí, abych beze skvrny a lásky pln šťastnou smrtí uveden byl v shromáždění vyvolenců Tvých. Ježíši! pro Tebe žiju, pro Tebe umírám! Amen.

Cvičení se v oslavování Boha.

Otče, Synu a Duše svatý! Bože můj, mé vše! Ty's Pánem nebe i země, Ty's původce všech věcí! Ty máš moc nad životem i nad smrtí! Tobě přísluší čest, chvála a všech o-

slava. A v oslavování tom chci žíti a umříti!
Amen.

Cvičení se v touze po Bohu.

Bože! Ty jsi můj cíl a konec; Ty jsi nejvyšší a jediné dobré duše mé; Ty jsi radost a život nesmrtelného ducha mého; mimo Tebe není pro mne žádného dobra, žádné radosti ani na nebi ani na zemi. Po Tobě touží duše má, a v touze té chci žíti a umříti. Amen.

Cvičení se u víře.

Ó Bože! v Tebe nezvratně věřím; nebo Ty sám jsi pravda. Nebe a země pomínou, ale slovo Tvé, učení Tvé Církve svaté nepomine; to jest pravda věčná. A pravdě té věřím, a u víře té chci žíti a umříti. Amen.

Cvičení se v naději.

Bože! Ty jsi pln milosti, slitování a věrnosti. Zaslíbení svá splňuješ všechna; odpouštíš hříchy, dáváš milost k blaženému životu, a korunuješ jej věčnou blažeností. V Tvou neskončenou dobrotu doufám, a v doufání tom chci žíti a umříti. Amen.

Cvičení se v lásce.

Bože! Ty's věčná krása — láska a blaženost a jediné dobro všech, kteří Tobě náležejí. Rač milostivě dáti, abychom Ty a já jedno byli v lásce, jedno v poslušenství Tvé svaté vůle. Proto chci Tě milovati — a v lásce té k Tobě žíti i umříti. Amen.

Cvičení se v lítosti.

Bože! Ty rozeznáváš zlé i dobré; nenávidíš všeliký hřích a miluješ všecko dobré; před tváří Tvou vyznávám se ze svých hříchů, a pro svatost Tvou v ošklivosti mám všecko zlé; nebo každá nepravost se Ti protiví; před obličejem Tvým odvolávám všecka provinění a slibuji opravdové polepšení. *Ode dneška žádného hříchu více!* V předsevzetí tom chci žíti a umříti. Amen.

Cvičení se v obětování se Bohu.

Bože! Pane života mého! Obětuji a odávám Tobě duši a tělo své k Tvojí cti a chvále, a všechny síly své k Tvoji službě. Jako Kristus obětoval, aby Tebe oslavil, tak i já chci obětovati všechny své myšlenky, žádosti, slova, skutky, celý život svůj. *Všecko jenom k oslavě*

*Tvé. A v oslavování Tebe chci žíti a umříti.
Amen.*

Cvičení se v oddanosti do vůle Boží.)*

Bože! čistá pravdo a pouhá láska ve všech
cestách a řízeních svých! Tobě odevzdávám

*) Druhý syn francouzského ministra za Karla X., *Eugen de Corbieres*, roznemohl se r. 1827 na prsní neduh: Nikdo neslyšel jej naříkat nad nelitostnou nehodou tou, která zaplašila všechny sny 23 let starého jinocha o velkolepé budoucnosti, jíž šel vstříc. Duše jeho hrdinná měla tolik síly, že ukrýval bolesti své, a ukázal se v trpké nemoci své až ku podivu trpělivým. Starost, aby rodiče své nezarmoutil, zdržovala jej nějaký čas, že nevyslovil vroucí přání své smířiti duši svou s Bohem. Ustal na tom, že dával na jevo, jak rád by uhlídal bývalého svého zpovědníka, ku kterému choval vždy velikou úctu a důvěru. Častěji o tom mluvil, tak že konečně uhodli úmysl jeho a zavolali ctěného zpovědníka, který tenkrát byl jeden z nejváženějších biskupů francouzských. Důstojný prelát přišel, vyzpovídal jej a podal mu svatou Svátost oltární. Poslední svaté pomazání se odložilo na pozdější čas, poněvadž nemocný měl ještě dost síly, a rodiče jeho příliš by se byli polekali. Za několik dní zdálo se, že se nemocnému v skutku lépe daří, a všichni se z toho srdečně radovali. Jenom nemocný se neklamal, dobře znaje stav nemoci, a proto zeptal se také lékaře, který jej byl v obyčejný čas navštívil: „Nebylo by na čase, abych přijmul poslední svaté pomazání?“ A přijmul také svatou svátost tu u přítomnosti celé plačící rodiny; on jediný zůstal pokojný. Přál si, aby i otec jeho svatému úkonu byl přítomen, a požádal jej o to zvláště. Na to v obět při-

tělo i duši, život i blaženost svou. Dopust na mne cokoliv a jakkoliv se Tobě líbí. Obnovuji křestní slib a všechny nábožné sliby své. *Jenom Tvá vůle se staň!* A v oddanosti takové do vůle Tvé chci žíti i umříti. Amen.

Poslední slova Kristova na kříži.

Ukřižovaný Spasiteli! smrt Tvá jest pro mne životem! A proto jsou *poslední Tvá slova na kříži* pro mne útěchou v smrti:

„*Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.*“

Ó *lásko!* modlíváš se za své nepřátele. — Rád také odpouštím všem, kteří mne kdy urazili. Ach, odpusť i mně hříchy mé! Představ, laskavý Prostředníku náš, srdce své kopím prohnané, a svatou krev svou prýstící se z předrahých ran Tvých, Otci nebeskému, aby pro neskončené milosrdenství své nevcházel v soud s kajícím služebníkem svým! —

„*Amen, pravím tobě: dnes ještě budeš se mnou v ráji!*“

nesl Bohu v tichosti své bolesti, požádal Jej za svatou trpělivost a setrvalost, a s prosbou tou na rtech zesnul v Pánu, vzbudiv podívení u všech přítomných, kteří pozorovali sflu ducha, oddanost do svaté vůle Boží a opovržení jeho vším vezdejším štěstím a pozemským důstojenstvím.

(M. D. str. 363.)

Ó milosrdenství! Kdo v Tebe nemá skládati důvěru svou? — I kajicnému lotru slibuješ království nebeské! — Pane Ježíši! rozpomeň se i na mne v království svém! Ach! v poslední mé hodině shlédni na mne očima milosrdnýma, aby mnou hnula pravá lítost, a já skonal spravedlivou smrtí. — Nejlaskavější Spasiteli! i ke mně, až loučiti se budu s tím světem, promluv potěšitelná slova: Ještě dnes budeš se mnou v ráji.

„Ejhle syn tvůj! Ejhle matka tvá!“

Ó neskončená dobroto! Milovanému učeníku tak dobrou dáváš matku. — Dej i mně milostivě, Synu Marie Panny, abych zvláště v zápasu smrtelném měl účastenství na mocné přímlově a ochraně nejblahoslavenější matky Tvé! — Uspůsob, Synu Boží, srdce mé tak, abych hodně ctil v životě svém Marii, a ona stala se orodovnicí mou, a v poslední hodině prokázala se býti laskavou matkou mou.

„Bože můj! Bože můj! proč jsi mne opustil!“

Ó spravedlnosti Boží! Ty dopouštíš, aby druhá božská osoba vytrpěla takové bolesti a takovou smrt za hříchy světa! Pane Ježíši! v pokušeních, úzkostech a bolestech smrti mne

neopouštěj, kdy celý svět mne opustí. Tenkrát
ne spravedlnosti, než milosrdenství svého dej
mi zakusiti; nebo zhynu, opustíš-li mne, jediný
Utěšiteli můj! — Neopouštěj mne v posledním
tažení! — Potěš a posilni mne! Ukryj úpící
duši mou v Tvých ranách, a v nich dej mně
dojítí spásy.

„Žízním!“

Ó láske nesmírná! — Svatou žízeň Tvou
napájí octem a žlučí, — Ty pak žízníš po spá-
se duší! Ježíši Kriste, Tobě odevzdávám duši
svou! — Oblaž ji utrpením a smrtí svou. Nej-
milejší Spasiteli, zachovejž mne zvláště v hodi-
ně před smrtí ode vší netrpělivosti a malomysl-
nosti, — abych z lásky k Tobě radostně a
srdnatě pohlížel smrti v tvář, a uvítal ji jako
anděla převázejícího nás z moře rozbouřeného
do přístavu věčného pokoje a nehynoucího bla-
ženství. —

„Dokonáno jest!“

Ó poslušnosti! Až k smrti, k smrti ale
kříže splnil jsi vůli Otcovu! Pane Ježíši, smrtí
svou dokonal jsi veliký úkol spasení našeho!
— Věčné díky Tobě za nevýslovnou lásku a
svatou poslušnost Tvou! — Přemilený Ježíši!
Dejž i mně v milosti a lásce Tvé žíti, dokonati,

a až do smrti vše splniti, co ode mne požaduješ, abych radostně zemřel a dílu měl v říši slávy a velebnosti Tvé.

„Otče, v ruce Tce poroučím ducha Mého!“

Ó láskyplná důvěro! Ty's odevzdal svatou duši svou lásce Otce nebeského! Pane Ježíši! V zraněné ruce Tvé, které rozpial jsi na kříži, abys mne obejmul, poroučím ubohou duši svou! — přijmiž ji v lokty milosrdenství svého v posledním onom okamžiku! — Umírající Ježíši! skončiti chci život svůj s Tebou řka: Otče! v ruce Tvé poroučím ducha mého! — Spasiteli, kéž mohu umřítí v lásce Tvé, abych chválil Tě za to a miloval na věky! Amen.

Vzdechy v osamělých hodinách.

Ejhle Pane, nyní přicházím k Tobě,
Jako chudý k bohatému,
Jako slabý ku mocnému,
Jako opuštěný k spomocníku,
Jako dítě k svému otci.
Dej mi nyní, oč Tě prosím,
Poskytni mně, čeho mi třeba,
Uděl mi, co dobré a spasné jest.
Zařizuj vše, jak se Tobě líbí,
Buď dnes a vždy spomocník můj,

Ochránce, v nějž se důvěřuju,
Svět mi na všech cestách mých,
Kriste, Synu Boží, Spasiteli můj!
Vtělení Tvé buď mou radostí,
Učení Tvoje mým vodítkem,
Obcování Tvé mým vzorem,
Utrpení Tvé mým spasením,
Trpělivost Tvá mým příkladem,
Potupa Tvá vždy mojí ctí,
Nevinnost Tvá mým posvěcením,
Poslušnost Tvá mou spravedlností,
Smrt Tvá svatá mým životem,
Vzkříšení Tvé mou útěchou,
Na nebe vstoupení Tvé mou nadějí,
Soud Tvůj vejítím mým v život věčný.

Uděl mi své milosti, abych byl:

Čistý v myšlénkách,
Pravdomluvný v slovích,
Mlčenlivý v řečích,
Věrný ve všech činech,
Cudný v pohybech,
Přísný v mravech,
Mírný v radosti,
Opatrný v chování,
Pilný v pracích,

Šťastný v podnikáních,
Rozumný a spravedlivý ve všem.
Vlij v srdce mé hojnost milosrdenství,
abych

Opuštěných se ujímal,
Pobloudilé poučoval,
Nevědomým radil,
Za nedospělé mluvil,
Chudým pomáhal,
Slabé posiloval,
Mdlé občerstvoval,
Padající zdvihal,
Potlačené chránil,
Nuzné podporoval,
Zarmoucené těšil.

Uděl srdci mému smířlivost, abych
Miloval své nepřátele,
Žehnal těm, kteří mně klnou,
Dobře činil těm, jenž mne nenávidí,
Modlil se za ty, kteří mně ublížili,
Šetřil těch, kteří zle se mnou nakládají.
Vnukni mně, abych ke všem lidem tak se
choval, jak jest vůle Tvá:
Ctihodně k duchovnímu,
Smířlivě k sousedu,
Uctivě k vyššímu,

Přívětivě k nižšímu,
Úslužně k sobě rovnému,
Vděčně k dobrodinci,
Upřímně k příteli,
aby láska má byla dokonalá, a já s každým v
míru žil.

Poněvadž však cesta tímto světem kluzká,
veď Ty mne za ruku, abych
Zlých se vystříhal,
K nábožným se družil,
Dobrého jen následoval,
Dobрым příkladem vzdělával,
aby jsi vždy shledal ve mně pravého křesťana
a poslušné dítě.

Zachovej, co jsi mně dal,
Posilň paměť mou,
Zostři smysly mé,
Rozmnož síly mé,
Opatruj údy mé,
Popřej života, dokud se Tobě líbí,
Když jím, žehnej mně,
Když spím, bdi nade mnou,
Když procitnu, obvesel mne,
Když vycházím, vediž mne,
Když vcházím, opatruj mne,
Když cestuju, sprovázej mne,

Když stárnu, pódporuj mne,
A nech anděly vždy a všude po boku mém dlíti.
Požehnej můj majetek, abych vždy tolik
měl, čeho mi třeba, abych

Hlad svůj ztišil,
Tělo své přiodil,
Své zaopatřil,
Sebe z bídy vytrhl,
Bližnímu posloužil,
Chudým pomohl,
A slávu Tvou hlásal.

V nemoci buď mým lékařem,
Bolesti mé zmírňuj,
Léků mi požehnej,

A je-li to ku spáse duše mé, uzdrav mne, ne-
ní-li pak, dej mi oddanost do svaté vůle Tvé
a šťastné skonání.

Prosím, Pane, buď pamětliv všech lidí, a
popřej jim, čeho jim třeba,

Stravuj chudé,
Nasycuj hladové,
Napájej žíznivé,
Odívej nahé,
Ochraňuj vypovězené,
Osvobozuj zajaté,
Potěšuj zarmoucené,

Ošetřuj nemocné,
Opatruj zdravé,
Pečuj o děti,
Vediž mládež,
Pomáhej nedospělým,
Zaopatřuj sirotky,
Ujímej se vdov,
Posiluj slabých,
Vysvobozuj pronásledovaných,
Bdi nad spícími,

A ukazuj divotvornou moc svou na všech místech.

Zvláště, ó Bože, poroučím v ochranu Tvou
své přátele N. N.,

Zachovej je ode všeho zlého,
Poskytni jim všeho dobrého,
Spravuj je Duchem svatým,
Žehnej mým dobrodincům,
Ostříhej mé přátele,
Odpusť mým nepřátelům,
Naprav mé tupitele,
Osvěť mé závistníky,

A shromáždí nás všechny v životě věčném.

Smiluj se také, dobrotivý, milosrdný Bože!
nade všemi dušemi v očistci,
Umírní jejich bolesti,

Odpusť jim viny,
Splň jejich tužby.

Duše rodičů, bratří a sester, přátel a dobrodinců mých nechať odpočívají v svatém pokoji, a dej jim patřiti v božskou tvář svou!

Propůjč milosti své také duším, jichž si nikdo v modlitbě nepřipomíná na zemi této.

A vysvoboď je ode všeho zlého podle nesmírného milosrdenství svého. Amen.

Otče náš — a Zdrávas Maria —

Popatř na kříž a říkej:

Kříži drahý! neskvěje se
Strom nižádný jako ty;
Květů, lupení, klí v lese
Neviděl té krásoty;
Sladký strom, hřeb sladký nese,
Drahé břímě sladkoty.

Jenom ty's byl udůstojen
Nésti světa výplatu,
Za koráb byl's Bohem strojen
K věčné smrti odvratu,
Krví Beránkovou spojen
Smazal's naši zátřatu.

V tobě budiž blahost dána,
Síla slabé duši mé,
A smrt spravedlivá přána,
Až můj smysl pomine.
Kéž pak v nebeského Pána
Stanu duch můj spočine!

Těšící Spasitel.

Nemocný: Přijdiž, ó můj Spasiteli,
V slzavé to oudolí,
Viz mou bolest, viz mou žalost,
Pýchu, zlost, jak svévolí.
Ježíši můj, kdy as přijdeš
Hořký kalich osladit? —
Neprodlívej, Pane, dlouho,
Přiď a přines duši klid!

Těšící Spasitel: Neponořuj se tak mnoho,
Dítě, v moře žalosti,
Z kalicha pí, jenž jsem dopil,
Z kalicha pí hořkosti.
Láska není bez bolestí,
Bol a láska spolu jdou;
Kdo netrpí, nemiluje,
Trp a miluj s důvěrou.

Nemocný: Mnozí neví o bolestech
V rozkoších se kochají;

Ke mně ale slast a radost
Nikdy nezavítají.

Jiným se dle přání daří,
Slast jim krátí hodiny;
Já však trpím neustále,
Trpím, Pane, bez viny.

Těšící Spasitel: Kdo vše s Bohem započíná,
Láskou objímá pak kříž,
Ten necítí žádná muka,
Ten necítí žádnou tíž.
Po jiných se neohlížej,
Vezmi na se břímě mé;
Budeš-li mne následovat,
V nebesích se sejdem.

Nemocný: Pravdu díš, ó Pane milý!
Přece světa již mám dost;
Vždyť v něm panuje jen mamon,
Všude pýcha, lidská zlost.
Ctnost a zbožnost vyhynuly,
Hříšné přišlo umění.
Čím, ó Pane, za trápení,
Čím se svět ten odmění? —

Těšící Spasitel: Milé dítě, nehledej zde
Odměnu a zásluhu;
V nebi hojně odplatí Pán,
U něho co na dluhu.

Pomni na mé utrpení,
Na vše, co jsem vykonal,
Jakých zakusil jsem díků,
Že jsem za svět život dal!

Nemocný: Trpět budu! Má to býti, —
Tak to chce můj Ježíš mít.
Nechci prosit za úlevu,
Co chce Bůh, i já mám chtít.
Každý křížek na se vezmu,
Trpět budu stůj co stůj;
Odříkám se světa slastí,
Za to bude Ježíš můj.

Těšící Spasitel: Tak to chci mít, dítě milé,
Tak mně zcela náležíš,
Velký bude v nebi díl Tvůj,
Zde jen volně nes svůj kříž.
Trp zde, jako já jsem trpěl,
Byť by trpěl bez změny,
V nebi za to hojné slávy,
Věčné dojdeš odměny.

Úvahy, které by pohnuly nemocného, aby odevzdal se do vůle Boží.

1. *Bůh jest Otec náš.*

Jak blaze jest nyní srdci mému, že na lůžku svém Boha, Stvořitele nebes i země, Otcem svým nazývati mohu! Nekormuť se, duše má, že v těžkostech svých často nevíš, oč a jak prositi máš. Bůh, kterého vzýváš, jest Otec tvůj; není ho tajno, čeho se ti nedostává, a srdce jeho otcovské spěchá trpícím dětem svým ku pomoci. Ano, s dětinnou důvěrou oddávám se srdci Tvému otcovskému, a v důvěře té volám k Tobě: Pomoz mi trpěti, Otče můj!

2. *Radost nebeská.*

Tam nahoře sídlíš na trůnu slávy své, a vůkol Tebe prozpěvují andělé: Svatý, svatý, svatý jest Pán, Bůh Sabaoth, nebe i země plna jsou slávy Jeho. Tam jest sídlo blažených, kde Tebe ve velebnosti Tvé patří tváří v tvář. Odtud slitováváš se nad slzami sklíčených a slýcháš prosby trpících. Proto chci v hoři mém pozdvihnouti oči k nebesům, občerstvení a sílu hledati v slovích: Tam v nebi sídlí vševědoucí Odplatitel všeho dobrého, ten seslal na mne

soužení to; tam jest vlast má, do níž vejíti mám k věčné radosti. Amen.

3. *Oslava Boží.*

Ano, Otče, kéž Tebe, a kterého jsi poslal, Ježíše Krista, celý svět poznal a oslavoval. Kéž bych já a všickni lidé poslušenstvím k Tvým svatým přikázáním čest a slávu Tvou hlásali! Viz, to jest první žádost srdce mého, to první prosba, kterou Ti přednáším. Popatři k ponížené žádosti té a k uskutečnění jejímu dopřej mi, milosrdný Bože! pro svátost jména Tvého milosti své. Jsa upoután na lůžko, nemohu sice nejsvětější jméno Tvé žádnými skutky oslavovati; než posvěť se jméno Tvé trpělivým snášením všeho, cožkoliv vložil jsi na bedra má. Nebudu reptati proti řízení Tvému, byť by je tělo mé ještě bolněji pocitovalo; nýbrž pokorně zlíbám otcovskou ruku Tvou, proto mne trestající, aby mne polepšila; radostně vždy a všude hlásati budu: Jak dobrý a milosrdný jest Bůh náš, jenž sesílá na nás utrpení a svatou milostí a útechou svou pak je snášeti pomáhá. Kéž bych mohl, Bože můj! v hodině skonání svého zvolati s Kristem: Jáť jsem Tě

oslavil na zemi: dokonal jsem dílo, kteréž jsi mi dal, abych je učinil. Amen.

4. *Touha po blahoslavené smrti.*

Přiď k nám království Tvé — ono království, které Kristus krví svou vykoupil. Po říši té blaženosti touží celá duše má; vždyť jsem dítě Tvé, a dítě může otce o slíbené dědictví prositi, může po něm toužiti. Ó kdy bude as dobojován boj můj, kdy bude lze mi zvítězivšímu vstoupiti v stan věčné odplaty! Otče! nedopouštěj, abych klesl v boji, abych pozbýval v něm síly, nýbrž učiň, abych jednou v říši Tvé těšiti se mohl z věčného míru a blaženství. Přiď k nám všem, přiď ke mně království Tvé, v němž uschnou všecky slzy a vzdechy umlknou a zármutek v radost se promění. Bože! jak sladce a lehce všechno toto snáším, čerpám-li útěchy ze zaslíbení svatého náboženství Tvého! Díky Tobě, věčný Pane, za toto náboženství, všem trpícím vlévající naději blahou ve věčnou blaženost. Amen.

5. *Vůle Boží.*

Jest to vůle Tvá, Otče! že nemoc ta svírá křehké údy mé; rač mi také uděliti tolik

moci a síly, abych ji snesl, poněvadž to svatá vůle Tvá; abych cvičil se v trpělivosti tak dlouho, dokud jest vůle Tvá; a v nemoci své Tobě byl tak oddán, jak toho žádá si vůle Tvá; a tak svatou vůli Tvou na zemi volně a radostně plnil, jako ji plní andělé a svatí v nebi. To, Pane, má býti má bohoslužba, kterou na loži svém vykonávám! Kéž by oltář ten, kéž by oběť ta Tobě dobře se zalíbila! Amen.

5. *Pros o denní chléb pro své svěřené.*

Denně modlí se k Tobě, Otče! sv. Církev Tvá za chléb pozemský; poskytni ho milostivě všem mně svěřeným, všem nuzným a chudým, poskytni ho všem lidem. Já pak, Pane, lačním v těchto dnech soužení svého po jiném pokrmu, po chlebě nebeském, o němž Ježíš Kristus dí: Kdo jí chleb ten, neumře na věky. A pokrm ten nebeský posilující každou duši, zázračný ten chléb nesmrtelnosti jest věřiti v Tebe, Bože Otče! a v Ježíše Krista, Syna Tvého; doufati v Tebe, v útěchy plná zaslíbení Tvá, a zásluhy Spasitelovy; milovati Tebe, a z lásky k Tobě v poslušenství k přikázáním Tvým setrvati. Nedopouštěj tedy, Bože, aby víra ta ani nejtěžšími pokušeními se nezviklala, aby naděje ta nejtrp-

šími bolestmi neklesla, a láska ta ani největším protivenstvím neustydla, nýbrž poskytni mi chleba toho nebeského dnes a po celý čas života mého, zvláště ale v poslední hodině, aby duše má zde k utrpení, tam k věčnému životu se jím posilovala. Amen.

7. *Láska k nepřátelům.*

Jak rmoutiti muselo by mne vědomí, že jsem hříšník, kdyby Pán Ježíš nebyl zřejmě kázal, že máme v odpuštění hříchů věriti, odpuštění hříchů očekávati? — A u víře a naději té volám k Tobě: Ó Bože, nevzpomínej více hříchů mých, nýbrž odpusť jich skroušenému služebníkovi svému! Zahlaď je před tváří svou pro krev milovaným Synem Tvým prolitou! — I já odpouštím všem, kteří mně kdy ublížili, kdy zarmoutili. Jsa i toho okamžiku z toho plačtivého údolí povolán, nebral bych sebou zášti, Všemědoucí! jenž skoumáš ledví srdce, proti bližnímu na věčnost; ano, umíraje modliti se budu se svým Spasitelem na kříži: Otče! odpusť jim; uděl jim svého pokoje a požehnej jich; a ovlaž svou milostí srdce všech, kterým já jsem ublížil, aby i oni mně prominuli! Nech

mne žíti i umříti v naději: Smazány jsou hříchy mé, smířen jsem s Bohem i s lidmi. Amen.

8. *Pokušení.*

Neprosím Tě za to, Otče! abys všecka pokušení ode mne odvrátil, ne! Vždyť dobývám si také koruny, která zaslíbena jest onomu, jenž v pokušení zkušén nalezen bude. Prosím jenom o milost Tvou, abych v pokušeních neklesal. Chceš-li, Bože, dětinnou oddanost mou do vůle Tvé, poslušnost k přikázáním Tvým, vytrvalost v předsevzetích mých protivenstvím skoumati, staň se vůle Tvá. Nedopouštěj jenom, aby protivenství to nebylo těžší, než snést sto jsou síly mé; anebo sešliž mi s nebe moc a sílu podle velikosti protivenství a slabosti mé. Uzavřel-lis, Pane, aby delší čas skličoval mne neduh, staň se svatá vůle Tvá! ozbroj mne jenom dostatečně milostí svou, abych ani délkou, ani trpkostí nemoci mé sveden pokušení nepodlehl. Jenom ve svém milosrdenství naplní na mne, co uzavřela otcovská vůle Tvá, a pak čistší stane se láska má k Tobě, dokonalejší ctnost a trpělivost, záslužnější boj pro věčnost. Té milosti dopřej mi skrze Ježíše Krista, jenž naučil nás modliti se: „A neuvoď nás v poku-

šení“ — a Ty, božský Spasiteli! jenž jsi se pro spásu naši tak snížil, že jsi sám chtěl býti pokoušen; Ty, jemuž v smrtelném zápasu krůpěje krvavého potu řinuly se po tváři, budiž mně v pokušeních vzorem, abych příkladem Tvým poučen, vítězně s nimi zápasil, a tak hodným se stal požívání ovoce z boje toho. Amen.

9. *Prosba o pomoc.*

V tomto údolí plačtivém, kde tak mnoho strastí tělo i duši stíhá, u koho jinde mám hledati útočiště, nežli u Tebe, Otče všech lidí! Ty vidíš i nejtajnější slze, slyšíš i potlačené vzdechy lkajících, prvé nežli si postěžovali! U Tebe budu hledati útočiště, jehož prozřetelnost utrpení ta na mne seslala, a jehož všemohoucnost je opět odejmouti může! Pročto budu důvěrným hlasem volati k Tobě: Vysvoboď mne z těžké nemoci té, kterou jsi mne navštívil, propůjč mi opět zdraví, předvídáš-li, že dobrodiní toho ke cti jména Tvého a ku spáse duše své užívati budu. Poskytni mně milosti, abych vděčně velebil slitování dobroty Tvé, která slyší prosby mé; abych ale také velebil nevyzpytatelné rady hluboké moudrosti Tvé, která časné

zlo to na mne posílá. Jenom za odvrácení jednoho zla Tě snažně prosím, Všeslitovníče! za odvrácení hříchu, toho zla největšího na té zemi. A nedopouštěj, aby zmalomyslněla duše má, připomínajíc si spáchané hříchy, jichž mi srdečně jest líto, a aby důvěra má v srdce Tvé otcovské, plné slitování, neochabovala. Nežádám toho od Tebe, Bože, pouze pro sebe, nýbrž pro všechny lidi, zvláště ale pro trpící; smiluj se nad námi, zmírní bolesti, vyléči rány naše, potěšuj nás zarmoucené, posiluj nás slabé, abychom všichni milosrdenství Tvé chválili a oslavovali. Amen.

10. Oddanost do vůle Boží.

Nyní v boji smyslné přirozenosti s duchem rozumným, kdy nacházejí se mezi životem a smrtí, mezi časností a věčností, nevím, zač Tě žádati mám, co mi zbývá jiného, milosrdný Otče! než odevzdati se svaté, všeřídící vůli Tvé? Tvá moudrost usoudila mi nemoc tu, Tvá všemohoucnost ji na mne seslala, Tvá láska spravuje ji ku spáse nesmrtelné duše mé. Nemám tu spoléhati se na nejvyšší moudrost? Nemám se důvěřovati v nevystíhlou lásku? Nemám poddati se všemohoucnosti? — Mám píti z ka-

liča utrpení bez útěchy, bez naděje v Pána nebes i země? Nikoliv, Bože můj! Duše má povznáší se nad chtění a žádosti smyslnosti obmezené a volá k Tobě: Jenom Tvá vůle se staň! Ty jsa nejvýš moudrý, nejlépe víš, co mi prospívá; proto Tvá staň se vůle! Ty's všemohoucí, a bláznovství jest Tobě chtít odporovati; staň se tedy vůle Tvá! Ty's pouhá dobrota a pečuješ o blaho svých tvorů. To praví mi náboženství ukřižovaného Ježíše Nazaretského, jenž vytrpěl za mne nejtesknější úzkost, a já bych neměl sklíčenosti té snesti? Nevinný Beránek do poslední krůpěje vypil kalich hořký a v nesmírné tklivosti své odevzdal se do vůle Otce nebeského; a já, ubohý hříšník, neměl bych trpělivě a mlčky tak nepatrné hoře snášeti? neměl bych s Kristem se modliti: Ne má, nýbrž Tvá vůle se staň!? — Ano, jak Pán Ježíš trpěl, tak i já chci trpěti, jak Pán Ježíš odevzdal se do vůle Otce svého, tak i já se chci do ní odevzdati! — Ejhle, Pane, oběť již připravena na oltáři, která se Ti obětovati má. — Jako Abraham kvapil, nedbaje na bolesti krvácejícího srdce otcovského, aby syna svého obětoval, tak i já jsem ochoten, život svůj v oběť Tobě podati. Přijmi jej, vždyť jest to jmění Tvé; od

Tebe jsem jej dostal, Tobě jej opět vracím. —
Chceš-li ale ještě déle život můj zachovati, pochváleno a zvelebeno budiž za to božské jméno Tvé. Jako Abel nejlepší hovádko ze stáda svého vybrav Tobě obětoval, tak i já nejlepší, co mám, Tobě obětuji: *vůli svou*. — Ode dneška jediným bude přáním mým, abych poslušně plnil jenom vůli Tvou. Bože! přijmi se zalíbením oběť tu, a shlédni na ni milostivě, jako shlédl jsi na oběť Abelovu a Abrahamovu; ale posiluj mne také pro zásluhy Kristovy v oddanosti té až do konce života mého, abych bolesti své trpělivě snášel, oslavuje takto prozřetelnost Tvou, a skončil jednou život svůj slovy: Staň se vůle Páně!

Potěcha v nemoci.

Dítě mé! jen v slzách rozsívej,
A vždy pevnou v Boha víru měj!
Byť bys po nejdrsnější měl stezce jíti,
Potěchu tu nemůže ti nikdo vzíti;
Že tě po bolu a žalosti
Obveselí věčné radosti.
Boj ten samý bojovavše
A svou víru zachovavše

Mnozí před tebou si nebe vydobyli,
Korunou se věčnou ozdobili.
Zvítěziv i ty
Dojdeš koruny.
Pomni, z otcovské že ruky,
Plné lásky, pošly tvoje muky.
Vždy tě milosrdně pěstovala,
Posledně i křížem znamenala,
Slzavým tím údolím tě chce
Dovésti Bůh do nebe.
Kříž svůj nesa, cvič se v tichosti,
V důvěře a poníženosti;
A až konec zkoušky bude tvé,
Ohlédneš se vesele
Zpět na cestu pravou,
Jež tě k světlu vedla nocí tmavou.
Tam již žádné nepotekou slze více,
Které tuto smáčely tvé líce.
Útěcha, tam s nebes výše
Tekouc, v srdci rozlévá se tiše,
Z blaha věčného se prýstící,
A žel každý mile sladící.
Čekej, trpělivost měj —
Bázi — hrůze výhost dej;
Nebeské an jitro počne svítati,
Vesele dům Páně budeš vítati,

Který tobě Otec vystavěl,
Bys v něm příbytek svůj věčný měl.

Rci umíraje:

Již se běře k skončení
Všecko moje trápení;
Poslední dnes slzy vylévám,
V době smrti potěš mne Bůh sám;
S Jeho pomocí — toť vím,
Smrt mi bude zdřímnutím.
Běh můj brzy bude dokonán,
V pokoj věčný uvede mne Pán.
Od své tváře nezamítej mne,
Bože! až mé srdce ustane.
Ó kéž místo milosti Tvé dá,
Pane! přísná spravedlnost Tvá!
Nebo před Tebou kdo bude čist?
Když nebude ani svatý jist.
Smiluj se, ó Soudce můj!
Milosrdný buď soud Tvůj!
Volám s pocitem své nízkosti
Slyš mne, Pane Bože s výsosti!

Povzbuzující příkladové nemocných o způsobu, jakým nemoc svou snášeli.

Velmi těžce a dlouhý čas nemocní.

Svatá *Lidvina*, † 1433, která 38 let stonala, nejhroznější bolesti snášejíc, říkala: „Pane, jsem úplně spokojena, že mne bolestmi navštěvuješ a mne nešetříš; nebo svatá vůle Tvá jest mou nejlepší útěchou.“

Blahoslavený *Petr Kanisius*, † 1598, snášel více měsíců před smrtí svou největší bolesti. Nemohl ani seděti, ani ležeti. Služebník jeho vida, že tak mnoho trpí, pravil jednoho dne k němu: „Milý otče! nemohl by jste bídu svou Pánu přednésti a Jej o úlevu v utrpení svém poprositi?“ — Na to odpověděl trpící: „Nechme jenom činiti toho dobrého Pána, co sám chce; víť lépe, nežli my, čeho nám jest třeba. Již mnoho let přáno mi, Jemu sloužiti, a vždycky jsem se podroboval laskavé prozřetelnosti Jeho, a dobře se mi vedlo. A proto také za krátký ten čas, který mi ještě vybývá, chci se Mu věrným ukázati, a nechci odporovati řízení Jeho.“

Jednou trpěl blahoslavený *Kanisius* na bolestnou vodnatelnost, a nikde nebylo místečka,

kde by si byl odpočinouti mohl. A tu mimovolně z úst uklouzla slova: „Nemůžeš mi, milý bratře! najíti místečka, kde bych měkčeji ležeti mohl?“ — Hned ale na to, jakoby sebe sám kárati chtěl, doložil: „Však ne, není toho třeba, člověk nemá tělu svému hověti.“

Spatý papež *Pius V.*, † 1572, trpě nebezpečně na kámen upíral zraky své na kříž a modlíval se: „Pane, rozmnož bolesti, rozmnož ale také trpělivost.“

Bartoloměj, arcibiskup Bragenský (Braga, hl. město v portugalské provincii Entre Douro e Minho), † 1572, vzpomínaje na Pia V. říkával ve své nemoci: „Pane, milosti uděl mi nyní, někdy pak milosrdenství svého.“

Svatá *Klára*, † 1253, byla 28 let nemocna, a ani jedinký den neuplynul jí bez bolestí. Když ji jednoho dne jistý řeholník k trpělivosti povzbuzovati se jal, pravila: „Bratře můj! chci se vám důvěrně svěriti, že od té doby, co mne duchovní otec naučil znáti cesty Boží, žádné utrpení na mne nepřišlo, které by se mně bylo zdálo býti nesnesitelným, a slabosti, ač dlouho trvají a velmi mne tíží, nejmenšího nepokoje ve mně nespůsobily.“

Pomni, že svatý *Alfons*, † 1787, 17 let nejbolestnější nemocí byl trápen.

Jednou nacházela se chudá paní ve Vídeňské nemocnici, která stonala na vodnatelnost a již 128krát operaci přetrpěla. — Měla dvě děti a pravívala: „Velmi ráda chtěla bych trpěti, kdyby se jenom Bůh o mé děti postaral.“ — Když dočkala se toho štěstí, že děti její byly zaopatřeny, snášela v skutku veliké břímě své až do smrti beze všeho naříkání s patrnou radostí.

Ctihodný *Jan Avilský*, † 1569, stíhán byl v 50. roce věku svého všelijakými neduhy, které jej 17 let trápily. Ale u prostřed největších bolestí, které jej skličovaly, opakovával si tuto modlitbu: „Pane, rozmnož bolesti, zároveň mi ale uděl trpělivosti.“

Příklady rozličných nemocí.

Poustevník *Pachomius*, † 348, jenž byl morem nakažen, pravil k bratrům lože jeho obklopujícím: „Kdo stůně, více může trpělivostí a statečností učiniti, nežli zdravý; jimi splývá sobě dvojnásobnou korunu.“

Svatý *František*, † 1226, odpověděl řeholním bratrům svým, když mu radili, aby prosil Pána

o uzdravení: „Pane, děkuju Ti za všechny trpké bolesti, které snáším, a prosím, aby je dobrota Tvá rozmnožila, ne pak umírnila.“

Kněz *Piccolomini*, z tovaryšstva Ježíšova, trpěl na kámen. Tu otvíral sobě okno, a hledě na hvězdnaté nebe pravíval: „Ach, jak zošklivuje se mi země, když patřím na nebe. — Ó ráji! ó ráji! Ano brzy, doufám, budeš na věčnost obydlím mým.“

Blahoslavený *Aelred*, opat v Anglii, † na obtížný kašel r. 1166. — 12. ledna.

Sv. *Agata Hildegardská* byla od svého manžela, falckraběte Krajinského, s věže svržena, † 1024. — 5. února.

Blahoslavená *Aleidis*, jeptiška z řehole Cisterciacké, stonala na raka, † 1250 blíže Bruselu. — 11. června.

Blahoslavený *Ambrož*, úd znamenité rodiny Sanseedonské, narozen v Sieně, rozhorlil se jednou tak v řeči duchovní, že následující noci krev chrlil, při čemž mu žíla praskla, načež také zemřel r. 1187 (z řádu dominikánského). — 20. března.

Blahoslavený *Bohumil* (Amadeus) XI., vévova Savojský, zemřel na morovou ránu r. 1472. — 30. března.

Svaté *Angele* z *Foligni* v *Umbrii* bylo mnoho bojovati proti pokušením ďáblovým. † 1309. — 4. ledna.

Svatá *Angradrisina* ve Francouzích, 7. stol., trpěla na malomocenství. — 9. února.

Svatý *Anscharius*, arcibiskup Hamburský, † 865 na úplavici. — 3. února.

Svatý *Anthion*, † na raka. — 26. června.

Svatý *Antonín*, poustevník v Thébách, mnoho přestál bojů se zlým nepřítelem, † 356. — 17. ledna.

Svatý *Areclius*, † 550 na úplavici. — 26. srpna.

Blahoslavený *Arnaldus Cataneus*, hrabě Liminský, byl 8 let ve vězení držán, a tam zemřel. Byl za císaře Jindřicha II. opatem v *Pa-
dui*. — 14. března.

Svatý *Athanáš*, patriarcha Alexandrinský, byl 46 let všelijakým způsobem pronásledován, a pětkráte ve vyhnanství, † 371. — 2. května.

Svatý *Audomar*, biskup Terouanský v *Pikardii*, byl slepý, a † 695. — 9. září.

Blahoslavený *Aufrid*, hrabě, byl vojínem a pak biskupem v *Utrechtu* v *Nizozemích*, oslepl a † 1008. — 3. května.

Svatý *Aigulf*, opat, byl přičiněním několika mnichů uvězněn, † 660. — 3. září.

Svatý *Blidmund*, opat ve Francii, byl již od svého narození na všech údech zchromen, avšak modlitbou svatého Valerika, opata, uzdraven, v 7. století. — 3. ledna.

Cesar Špírský, učenník svatého Františka, uvržen byl do vězení, poněvadž představeného řádu pokáral z přestoupení řehole, a zemřel také v něm. — 1. dubna.

Sv. *Cedus*, biskup Londýnský, † 664 na mor. — 7. ledna.

Svatý *Kutbert*, biskup Anglický, † 687, v mládí svým byl chromý na jednu nohu, byl ale od anděla uzdraven. Když později na mor se roznemohl, opět sobě u Boha uzdravení vyprosil. — 20. března.

Svatá *Cyriaka*, 32 let vdova v Římě a mučednice trpěla neustále na silné bolení hlavy, † 255. — 21. srpna.

Svatý *Defendus*, voják a mučedník, jsa slepý, nabyl po upřímném pokání svým zraku, † 290 u Marseilu za Maximina. — 2. ledna.

Blahoslav. *Diana*, panna a jeptiška, byla od svých příbuzných s takovým násilím z klá-

štera vyvržena, že se jí žebro zlomilo, † 1282 v Boloňi. — 10. června.

Svatý *Didak*, minorita ve Španělich, měl na levém rameně vřed, na který r. 1463 zemřel. — 14. listopadu.

Blahoslavený *Dodo de Haschá* z řádu premonstrátského, našel smrt svou pod zdí, která se naň sesula, † 1231. — 30. března.

Ctihodný *Dominik Lorikat*, trpěl mnoho na žaludek, † 1061. — 14. října.

Dominik, z řádu kazatelského, zemřel na vodnatelnost. — 4. února.

Svatý *Dunstan*, v mládí svým rozumem pominulý, pak stal se arcibiskupem Canterburským, † 988. — 19. května.

Svatý *Egbert*, kněz, stonal na mor, později se ale uzdravil, † 729. — 24. dubna.

Svatý *Fochius*, opat v Irsku, † v 7. století na mor. — 20. ledna.

Blahoslavený *Ferdinand*, infant Portugalský, narozen 1402, již od mládí svého churavěl, jsa později od krále uvězněn, pracoval jako otrok, a zemřel na úplavici ve vězení r. 1443. — 5. června.

Svatý *Finian Lobhar* (anebo Malomocný)

trpěl nějaký čas na malomocenství (rodem byl Irčan), † 610. — 16. března.

Svatá *Franka*, abatyše v klášteře cisterciackém v Piacenzi, trpěla na slabost žaludkovou a † 1218. — 25. dubna.

Svatá *Galla*, vdova, jeptiška z řehole benediktinské v Římě, † na raka 550. — 6. dubna.

Svatý *Galdin*, arcibiskup Milánský a kardiál, byl velmi slabý, a na kazatelně padl jednou do mdlob, načež také † 1176. — 18. dubna.

Svatý *Gancher*, prior ve Francii, spadl s koně a zemřel 1130. — 19. dubna.

Ctihodná *Gantiła*, vdova v Raveně, vytrpěvši mnohé těžké nemoce, zemřela konečně na mor 1530. — 28. ledna.

Svatý *Gerald*, opat v Guinei, stonal na silné bolení hlavy a † 1095. — 5. dubna.

Svatý *Gerlak*, poustevník v Nizozemích, vrazil si trn do nohy, jímž za dětinství svého jednou matku upichl, trpěl veliké bolesti, † 1170. — 5. ledna.

Svatý opat v *Saint-Requie* ve Francii, upadl čtyry roky před smrtí svou v malomocenství, † 1073. — 3. března.

Svatá *Godoleva* byla velmi nešťastná v

manželství svém, a konečně r. 1050 ve Flandřích usmrcena. — 6. června.

Svatý *Řehoř Veliký*, papež, trpěl na dna-
vost, † 604 Římě. — 12. března.

Svatý *Řehoř Nazianzenský* trpěl též na
dnavost, † 389. — 9. května.

Svatý *Henrik*, poustevník v Anglii, trápil
se vředy na svém těle, † 1120. — 16. ledna.

Blahoslavený *Jindřich Suso* byl 9 let pro
víru svou pronásledován, 8 let skličovala jej
těžkomyslnost, a 10 let pokoušelo se oň zou-
falství; žil v Němcích, † 1365. — 25. ledna.

Svatá *Hildegardis*, abatyše na hoře sv. Ro-
cha, nedaleko Bingen u Rýně, byla neustále
nemocna, † 1160. — 17. září

Svatý *Herveus*, opat v Bretaňi, byl slepý,
† 1257. — 16. srpna.

Svatý *Hynek*, zakladatel řádu tovaryšstva-
Ježíšova, byl při obléhání pevnosti Pampelony
na pravé noze nebezpečně poraněn, a musel si
dát kost z kolena vyříznouti, † v Římě 1556.
— 21. června.

Svatý *Jan*, prior v Bridlingtonu v Anglii,
† 1379 na morovou ránu. — 10. října.

Iremgardis v Magdeburce ztratil před smrtí
zrak. — 7. února.

Blahoslavená *Justina*, poustevnice, byla slepá. † 1319. Zvláště ctíli ji v Arezzo. — 12. března.

Svatý *Leobin*, biskup Chartres-ský ve Francii, měl raka na nose, a 7 let snášel veliké slabosti tělesní, † 557. — 14. března.

Svatý *Leodegar*, hrabě, kanovník Eichstädt-ský v Němcích, oslepl 5 let před smrtí, a tělo jeho již hníti počínalo, jako tělo Jobovo, † v 11. století. — 21. února.

Svatá *Lidvina*, panna v Schidami v Holandech, zlomila si, jsouc dvanáctiletou dívkou, na ledě žebro, později se její tělo pokrylo nevyhojitelnými vředy, konečně dostala dvě morové boule a vodnatelnost. — 17 let nemohla se z místa hnouti, † 1433. — 14. dubna.

Lukáš Kasalius, opat v Sicilii, byl slepý; žil v 8. století. — 2. března.

Svatý *Ludvík*, biskup Toulonský, byl sedm let v Catalanii uvězněn, † 1297 na zimnici horečku. — 19. srpna.

Ctihodný *Ludvík z Blois*, opat, vrazil si do nohy tříšťku, dostal z toho zimnici, a zemřel také za 3 měsíce r. 1566. — 7. ledna.

Svatý *Lupitin*, poustevník v Berri, † 500 na dávení krve. — 23. června.

Svatý *Makar*, arcibiskup Antiochenský, † na mor. — 10. dubna.

Svatý *Mamertin*, mnich v Aneau ve Francii, pozbyl prvé, nežli na křesťanskou víru obrácen byl, jednoho oka, a měl uschlou ruku, † v 5. století. — 30. března.

Blahoslavaná *Markéta*, panna z 3. řádu sv. Dominika z Melety, byla slepá, a † 1320. — 13. dubna.

Margarita, panna z Ravenny, byla 14 let nemocna, a v třetím roce svém oslepla, † 1505. — 23. ledna.

Svatá *Maria Magdalena z Pazzis* stonala na těžkou nemoc, všem lékařům neznámou, a složila slavné sliby v nemoci na lůžku, † 1607. — 24. května.

Ctihodná *Marie Bagnesia* ve Florencii snášela těžké nemoce a mnoho bolestí, † 1577. — 28. května.

Blahoslavený *Mauric* z Uher, ze řádu kazatelského, měl až do 3. roku svého zimnici, † 1336. — 20. března.

Svatý *Maurus*, opat, upadl a velmi nebezpečně se poranil, dotknutím se však dřeva sv. kříže se uzdravil, † ve Francii 584. — 15. ledna.

Blahoslavený *Michael Gedrocius*, z řádu řeholních kanovníků St. Mariae de Metuo v Krakově, byl větším dílem již od svého dětinství nemocný a slabý, † 1485. — 4. května.

Ctihodná *Oda*, řeholnice z řádu premonstrátského, † na zimnici a kašel 1158. — 20. dubna.

Svatý *Odilo*, opat v Clugny, byl za útlého mládí svého na všecky údy chromý, † 1049. — 1. ledna.

Svatá *Oringa* nebo Kristiana, panna v He-trurii, stonala 3 leta bez přetržení, † 1310. — 10. ledna.

Blahoslavená *Osanna Andreasia*, panna z třetího řádu sv. Dominika v Mantui, byla velmi nemocná, a hrozné bolesti přetrpěla, † 1501. — 18. června.

Blahoslavený *Peregrinus Latiogus*, měl raka na noze, a byl zázračným způsobem uzdraven, † 1330. — 30. dubna.

Svatý *Filip Neri*, zakladatel kongregace oratorianův, narozen ve Florencii, býval každý rok několikráte nemocen, † 1595. — 26. května.

Svatý *Placid*, poustevník a zakladatel ci-

sterciáckého kláštera v Italii, byl 5 let nemocen, † 1248. — 12. června.

Svatý *Porfyr*, biskup v Gaze na území Palestinském; v mládí svém mnoho churavěl, † 421. — 26. února.

Svatý *Primaël*, kněz a poustevník v Bretani, byl chromý, v 5. století. — 15. května.

Svatý *Roch*, vyznavač z Montpellieru, stonal na mor a vytrpěl jiné bolestné nemoce, byl šest let uvězněn, poněvadž jej měli za vyzvědače, † 1327. — 16. srpna.

Svatá *Romula*, panna v Palestině, několik let nepovstala ani z lože, nemohouc ni jedným údem hýbati, † 590. — 23. června.

Blahoslavená *Salome*, panna, královička anglická, byla slepá, † 880. — 29. června.

Svatý *Servulus*, žebrák v Římě, měl v mládí svém dnu, a nemohl ani z lože vstáti, ani seděti, † 580. — 23. prosince.

Svatý *Spes*, opat v Italii, byl 40 let slepý, † 517. — 28. března.

Svatý *Stanislav Kostka* z tovaryšstva Ježíšova, narozen v Kostkově v Mazovii, byl ve Vídni nebezpečně nemocen, † 1568. — 14. srpna.

Svatá *Synkletika*, panna v Alexandrii, 3 ro-

ky trpěla na úbytí, † v 80. roce věku svého za Konstantina Velikého. — 5. ledna.

Svatý *Theodard* aneb *Audard*, arcibiskup Narbonský ve Francii, † 893 na zimnici třídení. — 1. května.

Svatá *Theoritgida*, panna v Anglii, stonala 9 let, a † v 7. století. — 26. ledna.

Svatá *Teresie*, panna, těžkou nemocí byla k Bohu obrácena, † 1582 ve Španělich. — 15. října.

Svatý *Tigernak*, biskup Irský, oslepl před smrtí, † 550. — 5. dubna.

Nedaleko Mnichova byl před časy les, v němž Ludvík Bavor, císař německý, s koně spadl, a za nedlouho v rukou na pomoc přišedšího rolníka ducha vypustil. Umíraje zvolal: „Pane! mnoho jsem zhřešil; ale věrnost zachoval jsem Tobě v srdci a u víře.“

Vzývej v nemoci své za přímlovu některého svatého, jenž na zemi tutéž nemoc snášel.

Svatý *Jan Zlatoústý*, † 407, trpěl na zimnici, bolení hlavy, nemohl pro slabost žaludku nic jísti, a celé noci nemohl spáti. (Epist. 5 Innocent. — ad Olymp. 6 et 14 — ad Theodorum 129.)

Svatý *Augustin*, † 430, býval velmi zhusta nemocen, cítil slabost v nohou svých, často mu nabíhaly, takže nemohl choditi, ba ani seděti. (Ep. 56, 138, 217, 351, 262.)

Svatý *Honorat*, † 429, biskup Arelatský, tolik bolestí pocítil, že svatý Hilarius tvrditi mohl, že srdce jeho více pukalo pohledem na trpícího, nežli na mrtvolu jeho. — Zpozorovav svatý Honorat hluboký zármutek Hilariův, pravil k němu: „Což pak jest to, co já snáším u porovnání s tím, co svatí trpěli? — Velicí mužové také veliké bolesti snáší; neboť k tomu jsme zrozeni, abychom příklad trpělivosti zanechali.“

Svatý *Řehoř*, papež, † 604, píše o sobě, že tělo jeho dnou jest tak seslabeno, že nemůže z lože svého vstáti (Lib. 9, Ep. 38.), a že mu smrt jest jedinou útěchou. Patriarchovi Alexandrinskému, Eulogiovi, psal, že cítí neustálé bolesti, že téměř již dva roky lože ani neopustil, a že jej často takové bolení svírá, že mimovolně zvolá: „Sotva mi možno, utrpení své snést, ač povzdechy si uleviti hledím, a neustále umírám. A přece straní se mne smrt.“ (Lib. 9. Ep. 26). — V listu svém k Maximianovi, biskupu Arabskému, praví: „Brzy trápi

mne nesnesitelná dnavost, brzy zase probíhá celým mým tělem trapný oheň. Toužím již po smrti.

Svatý *Jeroným*, † 420, byl na celém těle svém tak nešťastně sklíčen, že jej vždy provazy zdvihati museli. (Marianus Vulov. in ejus vita.)

Na neustálé bolení hlavy trpěli: svatý *Dominik*, † 1060, *Petr Damianský*, † 1072, svatý *Theodor*, † 367, který proto přišel k učiteli svému, svatému Pachomiovi, aby jej o pomoc prosil. Pachomius uslyšev prosbu jeho, pravil: „Snášej dále kříž svůj pokorně a trpělivě, bude to ku blahu tvému.“ — Svatý *František Xaverský*, † 1552 a soudruh jeho *Ferdinand Mendasský*.

Na neduživost plicní trpěli: Blahoslavený *Beda*, † 735, který mimo to měl nechut k jídlu (Lipoman T. 4.) — svatý *Plato*, † 813, mnich a vyznavač po devět roků (Theodor Studita) — svatý *Romuald*, † 1072, půl leta před svou smrtí. (Petr Damianský c. 89.)

Na dnavost anebo suché lámání trpěli: zvláště svatý *Řehoř*, papež, † 604; svatý *Julian*, mučeník, † 250, který na místo, kde umučen býti měl, donešen býti musel; svatý *Benit*, bi-

skup (15. ledna, Sur. T. 1.); svatý *Anno*, biskup Kolínský, † 1075. (Sur. T. 6.)

Vředy se trápili: svatá *Lidvina*, † 1433 (Tomáš Kempenský C. I.); svatá *Makrina*, sestra svatého Basilia, † 379; bratr *Didakus*, † 1460, až do smrti.

Na raka stonali, a sice až do smrti: svatá *Aldegunda*, † 680 (Sur. T. 1. 5. in vita Gisle-nis); svatá *Galla*, vdova a řeholnice, † 550. (Řehoř lib. 4. dialog. c. 13).

Na žaludek stonali: svatý *Řehoř*, papež, † 604; svatý *Chrysostom*, † 407; svatá *Kateřina*, panna, dcera svaté Brigitty, † 1381, která proto ani tělo Páně přijmouti nemohla.

Svatý *Bernardin*, † 1444, trpěl 14 let na úplavici (S. Antonin p. 3. t. 22.), a na loži svém psal 14 řečí o dvanácti bolestech v smrti.

Svatý *František Xaverský*, † 1552, měl na-posledy tutéž nemoc, jako svatý Bernardin. (Medensius Pintus lib. c. 15.)

Svatý *Ignác*, † 1556, snášel nejhroznější bolesti žaludkové, tak i svatá *Batilda*, královna, † 680 (Sur. tom. 7.); svatý *Dominik Lorikatský*, † 1061; svatý *Isidor*, arcibiskup ve Španělsku, † 639; *Hugo sv. Viktorský*, † 1142. (S. Antonin.)

Na zapálení plic zemřeli: svatý *Paulin*, biskup Nolánský, † 431; svatý *Maurus*, † 584, žák svatého Benedikta; opat *Severin*, † 482.

Nikdo neví, kde život svůj dokoná.

Tak skonala *Joab*, vůdce Davidův, na obětnici. (2990. př. Kr.)

Senacherib, král assyrský, modle se v pohanském chrámě Ninivetském, zavražděn byl od svého syna. (3291 př. Kr.) 4. Král, 19.

Pausanias, král Spartánský, zemřel hladem (3530 př. Kr.).

Kleopatra, manželka krále Syrského, byla v chrámě zardousena. (3696 př. Kr.)

Svatý *Tomáš*, arcibiskup Canterburský, konaje pobožnost nešporní usmrčen byl od čtyř vražedníků (1170).

Irenea a *Abunela*, mučedlníky, dal císař Valerián ve stoce zavraždit.

V koupeli zemřeli: císař *Komodus*, 193; *Fausta*, manželka císaře Konstantina Velikého.

Na loži svém zavražděni byli: císař *Alexander Severus*, † 235; *Michal*, císař řecký, † 813; *Valens*, císař, † 378; *Lothar*, císař, † 855.

U hostiny zemřel *Kasimír II.*, kníže polský, † 1194.

Cena utrpení.

Svatá *Getruda* praví o ceně utrpení takto :
„Jako prsten jest znakem zasnoubení mezi nevěstou a ženichem, tak i nemoc, přijímáš-li ji s oddaností z ruky Boží, a snášíš-li ji trpělivě, jest tobě jistým znamením, že Bůh snoubí se s duší tvou, a ji pro věčnou blaženost vyvolil.“

Svatý *František Saleský*, † 1622, pravil :
„Mnohem více jest, se Spasitelem na kříži viseti, nežli o něm na kříži rozjímati.“

Svatý *Vincenc Paulský*, † 1660, byl neustále nemocen, dnem i nocí svírala jej úzkoprsost, bolení hlavy a žaludku. K tomu se mu ještě otevřela noha, která mu již od roku 45. stáří svého nabíhala. A k bolestem těm přidružilo se ještě obtížné bolení očí. A při všech útrapách těch přece zachoval veselou mysl. „Pravda jest,“ — pravil jednoho dne k bratrům — „stav nemoce jest bolestný stav, a přirozenosti lidské téměř nesnesitelný. A přece jest to nejvydatnější prostředek, jehož Bůh užívá, aby sprostil nás všech náklonností k hříchu, a obohatil nás dary a milostmi svými.“

„Spasiteli můj, který jsi tak mnoho trpěl

a zemřel, aby jsi nám ukázal, že utrpení od Boha příjemná a ku spáse naší prospěšná jsou, popřej nám té milosti, abychom veliké to dobro, ukrytý poklad nemoce dobře poznali! — Utrpením duše se čistí, a která nemá ctností, může si jich utrpením získati. Nebo není žádného jiného způsobu, kterým bychom se snáze ctnostnými státi mohli. Nemocnému nejlepší jest poskytnuta příležitost, aby vzbuzoval víru, naději a lásku, aby cvičil se v odevzdávání se do vůle Boží a jiných ctnostech. V nemoci se vši jistotou jsme se dozvěděli, zdali mnoho, nebo málo — nebo zcela žádné ctnosti nemáme. A proto mnoho na tom záleží, abychom věděli, jak se máme v nemoci zachovati. Nemocný může lože své učiniti jevištěm trpělivosti a všech ostatních ctností.“

Svatý *Vincenc* vypravoval často o jistém muži, který neuměl ani čísti ani psáti, jemuž „bratr Antonín“ říkali, toto: „Když onemocněl a se ho ptali: „Bratře, co činíte, když jste nemocen?““ odpověděl: „Já to považuji za dar Boží; když n. p. dostanu zimnici, dím: Vítejte mi, zimnice! ty přicházíš od Boha. Pozdravuju tě jako bratra svého. — Pak nechám Boha mnou vládnouti, jak On chce!““

Svatá *Teresie*, † 1582, říkala: „Utrpení a protivenství jsou dary od našeho nebeského Otce.“

Na smrt nemocná svatá *Magdalena z Pazzi*, † 1607, od duchovního otce svého jsouc tážána, nač trpí, odpověděla: „Není údu na těle mém, jenž by necítil žádné bolesti; v srdci mém jenom nacházím pokoj a odevzdanost do vůle Boží.“ — A když ji povzbuzoval, aby před skonáním svým ještě útěchu s nebe očekávala, tu pravila: „Útěchy nežádám. Já lkám jenom o trpělivost a sílu, abych bolesti ty snéstí dovedla.“

Buď pamětliv slov svatého *Františka Saleského*: „Toho si buď jist, že trpělivě snášíce bolesti od Boha nám seslané, nebo od bližního nám způsobené, za jeden den sobě více milostí a zásluh vydobýti můžeme, nežli za deset let požívající zdraví svého. Krátkou trpělivostí lotr na kříži zadost učinil za hříchy své, a dobyl si ráje nebeského.“

Svatý *Adrian*, † 303, vojín, byl 18 let stár, když byl pronásledován pro jméno Kristovo. Vida jeden ze soudruhů jeho, s jakou nadšeností podstupuje hořké muky, otázal se ho, jaká by to byla odměna, pro kterou tak bolestně

umírá. A na otázku tu dal svatý Adrian to za odpověď: „My doufáme v takovou odměnu, která všecko pomyslení naše přesahuje. A naděje ta sílí nás tak, že i nejtěžší útrapy radostně snášíme; ano naděje ta převyšuje hořkost všech utrpení. Nebo utrpení ta jsou pomíjející, blaženost ale ona nikdy nebude míti konce.“

Svatý *Jeroným* vyprávuje, že svatému *Hilarionovi*, opatu, † 371, jednou předvedena byla slepá žena, která byla nadarmo pomoci hledala u lékařů. — Nařkajíc, posteskla si svatému muži. Svatý Hilarion pravil na to: „Kdyby jsi to, co jsi lékařům marně rozdala, byla použila pro slepou duši svou, byl by tě Ježíš Kristus, pravý lékař, dávno uzdravil.“

Že slepá vyznala všecku vinu svou, udělil jí svatý opat, modle se nad ní, opět zraku.

Blahoslavená *Faustina*, panna, pravila k těm, kteří jí byli útrpnost svou dali na jevo, takto: „Kdybych proti nejsvětější vůli Boží tuto šírající zimnici zahnati mohla, byť by i jednoduchým znamením kříže, ani rukou, ba ani prstem bych nehnula!“

Svatý *Tomáš z Vilanovy*, † 1555, pravil jistému nemocnému: „Správce zbrojnice natírá olejem zbraň, která počíná rezavěti, a pak hladí

ji železem, až se leskne jako zrcadlo. — Tak i Pán uvnitř Duchem svatým nás posvěcuje, vně pak stírá s nás protivenstvím všeliký rez tělesných žádostí, až se leskneme, jako zrcadlo božství.“

Svatý *Kasián*, † 430, pravil: „Tělesná nemoc nebrání tomu, abychom měli čisté srdce, ano přispívá ještě k tomu, dovede-li ji s Bohem tak snášeti, jak jest slušno. Jenom toho se střež, aby, poslouchaje vůle své a odporuje vůli Boží netrpělivostí svou, tělesnou nemocí nenakazil duše své.“

Svatý *František Saleský* pravil: „Noc jest dnem, uzavírá-li srdce v sobě trpělivost Spasitelovu; a den nocí, nesídlí-li v nás Spasitel a trpělivost Jeho.“

Svatý *Ambrož*: „Odejměte mučeníkům jejich boje, a odnímate spolu jim koruny jejich! Odejměte životu našemu na té zemi trpělivost v utrpeních, a odnímate mu blaženost jeho!“

Svatý *Bernard*: „Cesta kříže jest cesta k životu, cesta k říši slávy věčné!“

Svatý *Chrysostom*: „Rád by jsi přišel do nebe, proč ale zavrhuješ od sebe *kříž*, pravý to klíč k nebi?“

Jistý řeholník pravil k svatému *Janu*, pou-

stevníku, který také divy činil: „Prosím tě, modli se přece za mne, a polož ruce své na hlavu mou, aby mne opustila třídní zimnice, která mne nevýslovně trápí!“ — Svatý Jan mu ale na to odvětil: „Žádáš, aby od tebe odstoupilo to, co ti zvláště prospívá; nebo jako mýdlem sukno, tak i nemocí duše se čistí! Nemoc těla jest zdraví duše! V utrpeních dosahuje ctnost vrchole dokonalosti!“

Od té doby nemocný trpělivě a spokojeně snášel křížek svůj.

Svatý *Ludvík*, biskup Toulouský, syn Karla II., krále Neapolského a Sicilského, byl s dvěma bratříma svýma a 50 šlechtici rukojmím za svého otce v Barceloně. Ve vyhnanství tom nelidsky s nimi nakládali. Ale při všem tom neopouštěla jej vážnost a mír, který vždycky sídlil v duši jeho, ano povzbuzoval ještě nešťastné soudruhy své k trpělivosti. „Protivenství“ — říkával — „oněm jest prospěšné, kteří chtějí Bohu sloužiti. Bývá příčinou, že cvičíme se v trpělivosti, pokoře a oddanosti do vůle Boží, a poskytuje nám možnost, že nám snadno konati lze všecky ctnosti. Štěstí klame a uspává duši, že zapomíná na Boha i na sebe, vzbu-

zuje a posiluje náruživost, lichotí pýše a udržuje nás v nezřízené samolásce.“

Svatý *Edmund*, biskup Canterburský, porovnal protivenství s mlékem, které Bůh duši za pokrm připravuje. „Trpkost“ — praví — „kterou v sobě uzavírá, mnohou sladkostí jest promíchána; jest jako divoký med, který duši na poušti toho světa sytiti má.“

Svatý *Chrysostom* napsal ve vyhnanství svém Olympii mezi jiným i to: „Srdce mé okouší nevýslovnou radost v utrpeních; nalezá v nich ukrytý poklad. Raduj se se mnou a veleb Pána, který mi milosti, trpěti pro Něho, v tak hojné míře popřál.“

Blahoslavený *Petr Palermský*, dominikán, † 1452, dychtil tak trpěti ke cti Ježíše Krista, že nemoha snášeti žádného utrpení nebo protivenství, se domníval, že nelíbí se božskému Mistru svému, a proto se rmoutíval.

Svatý *Ignác z Loyoly* byl přesvědčen, že v skutku žádné jiné není útěchy, než té, které požíváme v útrapách pro Krista. A jsa tázán, která cesta k dokonalosti by byla nejkratší a nejjistší, odpověděl: „Snášej mnoho z lásky k Spasiteli. O tu milost jenom vzývej Pána. Nebo staneš-li se hodným té přízně Boží, i

jiné milosti tobě udělí, které jsou výsledky oné veliké milosti.“

Svatý *František Xaverský*, jenž evangelium hlásal v Indii a Japanu, mnoho snášel utrpení a protivenství a sice s takovou radostiplnou ochotou, že říkával: „Když člověk jednou okusí, jak sladko jest pro Krista trpěti, chtěl by raději umřít, nežli bez kříže živu býti.“

Otec *Bernard*, příjímím „chudý kněz“ z tovaryšstva sv. Filipa Neri, oratorián, byl nejznamenitějším vzorem bohomyslného života v 17. století. Miloval tak snížení a utrpení, že se k Spasiteli svému modlíval: „První ze služebníků Tvých měl to za největší přízeň Tvou, aby mu popráno bylo s Tebou na hoře Tábor sídliti, já pak, poslední z Tvých služebníků, prosím, abych dlíti směl u paty kříže Tvého. Jsem ochoten, zde trpěti a umřít, je-li to vůle Tvá, trpím-li a umírám-li pro Tebe.“

Mladý *Karel Clarentin*, narozen v Royi, byl vzorem svých spolužáků v koleji Amienské a horlivým údem kongregace. Tvář jeho květla jako růže, než najednou ucítil jakési bolení na celém těle a píchání na straně, co bývá obvykle znamením veliké nemoci. Netajil si toho,

že mu hrozí nebezpečností smrti, nýbrž žádal zaopatřiti se svátostmi umírajících, které také přijmul se vzornou nábožností. A když se stav nemoci zhoršil, přistoupil k němu zpovědník jeho, toho jsa úmyslu, aby jej povzbuzoval k trpělivosti. Počal rozmluvu s otázkou, jak se vynachází? — „Otče můj,“ vece Karel klada si obě ruce na prsa, „vyznávám se vám, že tělesně mnoho trpím, ale duše má jest útěchou naplněna.“ — Na to podal mu kněz kříž, který vzal do rukou svých a s nadšením jej líbaje opakoval několikráte: „Láska má jest ukřižována, a já ještě žiju!“ Záhy spojila se s vroucí láskou také pevná důvěra. „Kdo,“ volal tiskna kříž k prsoum svým, „kdo smí se odvážit mne se dotknouti, kdo by se mnou zápasiti mohl?“

Pak kříž na takové místo položiv, že oko jeho neustále naň patřiti mohlo, pravil: „To jest můj meč, má obrana, mé útočiště, to jest mé brnění a můj štít!“

Cítě, že mu jenom ještě několik okamžiků života vybývá, rozepjal rukou svých, chtěje jako Spasitel na kříži umřítí. A zotaviv se poněkud sebral poslední své síly, vzal ještě jednou kříž do rukou a pozdvihnuv očí svých k nebesům zvolal: „Otče můj! v ruce Tvé poroučím

ducha svého!“ A vysloviv slova ta vypustil ducha.

Blahoslavenou smrtí tou zemřel r. 1652.

(Měsíc Marie od Bussy, M. D. d'A. str. 480).

Pravá trpělivost křesťanská.

Svatý *Vavřinec Justinián*, † 1455, musel se pro bolest v krku podrobiti bolestné operaci. Lékař sám hrozil se práce té. Než svatý dodal mu zmužilosti slovy: „Řežte jenom statečně; nástroj váš přece nepodobá se železným bičíkům, kterými mrskáni bývali mučeníci.“ — A pak modlil se srdečně: „Ó Ježíši můj! popřej mi přece podílu nějakého na hořkém Tvém utrpení.“

Isabella, kralevička portugalská, dostala v dvacátém roce svém úbytí. Nemohla již ležeti, aniž čeho více požívat. Když ji někdo těšiti chtěl, říkala: „Nemysleme více na ten život; připravme se raději na budoucí.“ — A pohledvši na zpovědníka svého pravila mu: „Buďte mi ve všem nápomocen, čím hodnou života onoho se mohu státi. A já neopominu řídit se dle vaší rady.“

„Sestry!“ zvolala 19letá, zbožná panna ve Vídni, umírajíc k sestrám svým: „Sestry, dlouho

musíte se za mne modlití, abych se do nebe, dostala; nebo budu muset dlouho v očistci trpěti, poněvadž jsem posud tak málo učinila, čím bych si byla nebe zasloužila.“ — A odesílajíc přítelkám svým památní lístky vždy požádala jich, aby nezapomenuli také modlití se za ni. — „S větší radostí,“ pravila knězi naději jí vlévajícímu, „loučila bych se s tím světem, kdybych jenom více dobrého byla spůsobila. Chtěla bych proto ještě déle zde zůstatí, abych více dobře činiti mohla.“

Svatý *František Saleský*, biskup Genevský, ubíraje se z Francie domů, v Lyoně se nebezpečně roznemohl. Velmi starostlivě oň pečoval rektor tovaryšstva Ježíšova. Když jej navštívil v pokoji, pravil mu svatý František: „Nacházíte mě, otče můj, v takovém stavu, kde mi jenom třeba milosrdenství Božího, a kde všechnu naději svou v pomoc Boží skládám.“ — Tázán jsa od rektora, zdali volně by odešel z tohoto světa, kdyby to byla vůle Boží, odpověděl: „Neměl jsem nikdy jiné vůle, nežli Jeho. On jest Pánem; může se mnou naložiti, jak se mu líbí.“ — Na to učinil vyznání víry katolické a volal všechny přítomné za svědky, že jako vždy živ byl dle katolického nábožen-

ství, i nyní v něm umírá. Generální vikář arcibiskupa Lyonského tázal se ho, zdali jim to nebude pokládati za zlé, budou-li se zaň modliti? A svatý odpověděl: „Naopak, dobrodiní mně prokážete; nikdy mi ještě nebylo tak třeba nábožné modlitby.“ — Hned na to zeptal se ho zase vikář, zdali se nebojí smrti, když i svatí se před ní třásli? „Pravdu díte,“ dal za odpověď, „nebo není nic hroznějšího nad smrt, která rozhoduje nad věčností naší.“ — „Ó smrti!“ zvolal tu vikář, „jak trpká jest již vzpomínka na tebe!“ — Svatý biskup však hned doložil: „Ano, pro toho, jenž naději a spásu svou skládá v bohatství.“ — Když přijmul svátost svatého pomazání, navštívil jej také biskup Damascenský, a jej takto těšiti se jal: „Milý bratře! důvěřuj v Pána“ . . A svatý nedada mu domluviti, pokračoval: „A On tebe nasytí.“ A za chvíli takto zvolal: „Srdce mé a tělo mé veselí se v Bohu živém! Věčně zpívati budu milosrdenství Páně! Kdy budu moci přijíti a zjeviti se před tváří Jeho? . . . Ukaž mi, milovaný, kde paseš, kde v poledne odpočíváš!“ — A nadšeně doložil: „Bože můj, touha má jest po Tobě, a lkání mé před Tebou není ukryto! Bože můj, mé vše! jest mi touha po

věčných horách Tvých!“ — Bolesti jeho byly veliké; dvakráte pálili jej rozžhaveným železem. Nebědoval, ačkoliv bolest slze z očí mu vynutila. Považuje soužení to za pokutu za spáchané hříchy, opakoval si často slova žalmisty Páně: „Více obmyj mne od nepravosti mé, a od hříchu mého očišť mne!“ Bolesti jeho vzrůstaly; avšak rostla také touha jeho po Bohu. „K čemu zde jsem, Bože můj!“ modlil se, „vzdálen od Tebe? Přijď ke mně, anebo rozkaž, abych já k Tobě odešel! Vytrhni mne z toho údolí vzdechů a slzí, a poběhnu po libovůni Tvých mastí!“ — K plačícím okolo stojícím pravil: „Neplačte, děti mé! což nemusí se naplniti vůle Boží?“ — Když choroba takového stupně dosáhla, že již nebylo naděje na uzdravení, radil mu duchovní, aby modlil se se svatým Martinem: „Pane, jsem-li lidu Tvému ještě potřeben, nezdráhám se pracovati!“ Než svatý nechtěl se tak modliti, řka: „Já jsem neužitečný služebník, jehož ani Bohu, ani lidu jeho není třeba.“ — Když však jiný kněz jej pobádal, aby se modlil: „Svatý jest Pán, Bůh zastupů, nebesa i země plna jsou slávy Jeho!“ — tu často opakoval slova ta. Konečně oněměl jazyk jeho a jinou nejevil známku života, než

že rty pohyboval a oči k nebi pozdvíhoval. Přítomní odříkávali modlitby umírajících, a při slovech litanie: „Všecka svatá nevinátka orodujte za nás!“ pozdvíhl na posledy očí svých k nebesům, a poručil ducha svého v ruce Páně.

Svatý František Saleský nestěžoval si nikdy v nemoci své, že nemůže Bohu a lidem sloužiti; „neboť Bůh lépe ví,“ říkával, „co mi prospívá nebo neprospívá! Nechme Jej vládnouti. On jest Pánem; On jedná dle dobrolibosti své! — Pane, vůle Tvá, ne pak má, staň se! — Ano, nebeský Otče! Jsem s tím zcela spokojen, poněvadž Ty tomu tak chceš.“

Jsa tázán, zdali by chtěl léků užiti anebo jísti? odpovídal: „Dělejte s nemocnými co chcete! Bůh odevzdal mne lékařům.“

Smrt vysoko postavené osoby.

Jak mnoho milost Boží může, a jak snad mýlívá se člověk, pronášeje úsudek o jiném, ukázalo se r. 1862 při příkladné smrti státníka v nejširších kruzích váženého. Ten zastával za nejrozličnějších poměrů nejvyšší úřady státní s velikou obratností a podivu hodnou nezištností, a dosáhl při takovém namahání vysokého stáří.

Posledních deset let strávil blaženě v kruhu ro-
dinném, dávaje dětem svým příklad Bohu milé
nábožnosti, a prokazuje, pokud toho poměry je-
ho dovolovaly, chudým hojná dobrodiní.

Konečně cítil, že ubývá mu síly, a poznal
z toho, že záhy uslyší hlasu spravedlivého Sou-
dce řkoucího: „Vydej počet z vladařství svého!“
— Předešli jej již zbožná manželka, syn a dce-
ra na onen svět. Pozoruje, že poslední hodina
se blíží, uvedl celý svůj majetek v pořádek,
sděliv dceři, která posud nebyla zaopatřena a
jej dětinnou péčí byla obstarávala, poslední vůli
svou, odevzdal jí celou svou majetnost. Pak
odešel ještě k císaři, a vyznal mu své díky za
jistou, nedávno mu prokázanou milost. A to
byla také poslední cesta jeho. Když vrátil se
domů, opustily jej síly jeho, a taková slabost se
ho zmocnila, že sobě musel ulehnutí. Upomenut
jsa na svaté Svátosti, žádal jich přijmouti. A
přijal je také uctivě a nábožně; ano ani domluv
nedbal, aby tak se nenamáhal a omluvil se tě-
mi duchaplnými slovy: „Znám důležitost toho
úkonu; za krátký čas snad bude mi již státi
před Soudcem spavedlivým.“ — Modlil se mno-
ho z modlitební knihy, kterou požádal slovy:
„Podejte mi toho přítele nemocných!“ a často

opětoval slova: „Dnes jest zajisté veliký den — veliký den!“ — Konečně udělil mu kněz generální absoluci.

Kdy se ho děti jeho starostlivě tázali, jak mu je? odpověděl: „Mně jest blaze; smrt má jest bez bolestí! Jiné necítím bolesti, nežli že vás opouštím!“ Na to děti požádaly jej za otcovské požehnání. Tu jakoby byla mladistvá síla oživila tělo jeho, pozdvihl velebně rukou svých, a z nitra milujícího srdce otcovského pravil dětem svým: „Ano, pojďte jenom, milé dítky moje! pojďte, abych vám všem požehnal, a děkoval vám za lásku, kterou jste mne za život mého oblažovaly. Milé dítky moje! Bůh žehnejž vám — Bůh žehnejž vám hojně. — On jest *velmi* dobrý. Mnoho radostí nám seslal v životě našem! My jsme pospolu radostí i žalostí zažili, ale Bůh všecko jenom k dobrému obrátil. — Bůh na vás mnohou starost dopustil. — A z toho seznal jsem, že vás miluje; On vám může vše hojně odměniti. — Nelpěte na pozemském statku, nebo jest pomíjející! Bohatství, pohodlný život a časně radosti neoblažují. Nedychtěte po nich; a za to dá vám Bůh lepší statky, které jsou nepomíjející a věčné. — Miluji vás z celého srdce svého, ze vsí duše

své, a budu milovati vás na věky. — Odcházím v neznámou mně sice, ale zajisté krásnější a utěšenější vlast, nežli jest tuzemská; nebo vím, že přijíti mám k Stvořiteli svému, jenž povždy byl tak dobrotivý. — Jenom dobré mi udělel. — Odcházím s čistým srdcem, s úplnou důvěrou v Něho, a i vy neztrácejte nikdy důvěry té.“ —

Když jej děti ubezpečovaly, že chovají v srdci svém všecku důvěru v Boha, pokračoval šlechetný otec: „Ano, milé dítky, tak jest to spravedlivé. Důvěřujte se vždy v Pána, a na ničem vám nebude nedostatek; Bůh bude se o vás starati!“

A k přítomným pravil: „Nezapomínejte na mne, jako i já na vás nezapomenu, až sejdem se u Boha a tam pospolu přebývati budeme“. Na večer před smrtí svou pravil k dětem svým: „Netíží vás starost?“ — A uslyšev, že žádná starost je nesvírá, pokračoval: „Kdyby dorážela na vás starost nějaká, vzývejte Pána, a On vám zajisté spomůže, jako i mně vždy spomáhal. Milujte se vespolek, a zachovávejte lásku a svornost, abych klidně v hrobě odpočívati mohl. — A nyní jděte a odpočiňte sobě,

nepřipouštějíce si žádné starosti; i já jsem nyní zcela pokojný a chci sobě odpočinouti, chovaje na mysli vás a dobrotivého Stvořitele svého.“ — Záhy na to doložil ještě: „To byl dnes krásný den. Nezůstávejte dnešní noci všichni u lůžka mého; jenom jeden může u mne zůstat, a kdyby se mělo něco státi, může to ostatním sdělit.“ — Když jej druhého dne švagr jeho z daleka navštívil, a soustrast svou mu dával na jevo, pravil: „Milý švakře! Toho si neměl činiti, že jsi rodinu svou opustil!“ — A když jej ten těšiti chtěl slovy: „Doufám, že tě Bůh ještě na dlouho zachová!“ odvětil: „To jest marná naděje! osud můj již jest rozhodnut. Jsem ale pokojný, poněvadž vidím, že i děti mé jsou pokojné, a ty útěchy té mi neodepřeš, že nikdy neopustíš děti mé!“ — Pak modlil se sám a s knězem, který jej navštěvoval, Otče náš a Zdravas Maria, a mnohé střelné modlitbičky, maje ruce sepiaté a líbaje s patrným pohnutím rány Spasitelovy. A pak promluvil ještě k dětem svým takto: „Bůh žehnej vám! — Bůh žehnej vám, milé dítky!“ — To povědév, znamenal se mnohokráte znamením sv. kříže, povzbuzuje ostatních k modlitbě. A na těšení knězovo: „Setrvejte v trpělivosti, útrapy vaše korunovány

budou korunou, kterou Bůh slíbil každému, kdo setrvá až do konce. — Zmužte se jenom a důvěřujte, Bůh vás posilní!“ — odpověděl umírající: „Ano, to jest naděje má!“ — „A naděje svatá,“ dí kněz. „To jest ona kotva, která vede nás tím životem.“ — A hlasem slabým pošeptal umírající: „To mi byla po vždy!“ A za krátký okamžik odevzdal duši svou v ruce nebeského Otce, dne 22. února 1862.

Poznámka. Podobné nástiný ze života takových lidí, kteří nadchnuti vírou sv. v lásce Boží umírají, tím více povzbuzují, čím bližší jsou našemu věku. A proto volil spisovatel takové k povzbuzení a potěšení utrpením zkoušených.

Vyňatky z denníku nemocné.

Tak jest i příkladem statečnosti a vytrvalosti v trpkých strastech pozemských *ona velká duše*, která ani za sedmiletého utrpení myslí neztratila, a naděje v milosrdenství Boží nepozbyla. — Narodena byla 21. října 1828, a velmi pečlivě vychována. Vzdělána ve všech téměř oborech lidského vědění, znala mluvit jazykem anglickým — francouzským — vlašským — ano i latinským, že Tomáše Kempenkého „o následování Kirsta Pána“ v původním

znění čítala — a žila ve skvělých poměrech. Poznavši nicotu světa a všeho, co svět zaslepenému člověku poskytnouti může, zasvětila život svůj Pánu.

Za svého útlého mládí ztratila matku, a později cele osiřela, ztrativši i otce svého. Jak smýšlela, jsouc oddána víře o životě a smrti, o ceně utrpení, vysvítá z vlastních jejích slov obsažených v denníku, který sama s nevšední světomitostí spisovala. V den výroční sestřina úmrtí napsala: „Dnes tomu dva roky, co sestra opustila nás a odešla k otci. — I já bych k němu chtěla jíti, přála bych si toho, abych směla — než jediné přání mé jest, aby stala se vůle Boží! Já pokojně a jsouc oddána Jemu vše chci přijímati, vše důvěrně očekávati a při všem zvolati: Jméno Páně budiž pochváleno!“

Znamenajíc, že nemoc otcova se horší a smrt nelitostná se již blíží, psala: „Opět starost; nemoc otcova stává se povážlivou. — Vůle Boží řidiž to vše jenom k dobrému; nebo stane-li se Jeho vůle, můžeme býti uspokojeni, byť by nám Bůh také vzal otce, a nebo nám jej ještě zachoval. — Jenom o to lkajíc

prosím, aby v milosti Boží zemi tu opustil!“ —

Když obdržel otec svaté svátosti umírajících, napsala: „Všecko budiž Bohu obětováno! Bůh buď veleben za to, že otec zpověď svatou vykonal! — Ó kéž by mu milosti Boží ještě zítra ráno a v posledním tažení dopřáno bylo. Vděčnou chci se povždy ukázati za milost tu. Než jak ty, Bože, chceš, ne pak jak já chci!“

Když otec poslední pomazání přijmul, takové myšlenky a city zaznamenala: „Ó jak dobrý jest Pán, jenž v pravdě vše dobře činí! Nás pijící z kalicha utrpení posiloval Svou útěchou, a útěcha ta poskytnuta dnes otci mému ve sv. svátosti. Bůh budiž za to veleben, že se tak stalo!“

Po smrti otcově takto si posteskla: „Bůh dal nám dobrého otce. Bůh jej opět vzal. Budiž jméno Jeho pochváleno! Velebi, duše má, Boha pro všechny ty milosti, které otci prokázal. Věčné budtež Mu za ně díky!“

Velikost té Bohu oddané duše objevila se teprvé za její bolestné nemoci. Tak jedné noci jsouc ležením již celá sklíčená, tak sobě stěžovala: „Den dnešní byl dar lásky Boží. V noci jakož i za dne popřáno mi jest, že mohu my-

sliti na věčnost. — Než duch můj jest nečinný. Dnes bylo sebrání mysli mé ke mši svaté nedostatečné. Snáze mi bylo, ústy se modliti; malá utrpení se střídala. Denně nabývám pevnějšího přesvědčení, že se již neuzdravím.“

Jednoho dne to zaznamenala: „Včera jsem nesložila účet. Nechci to již nikdy večer činiti, poněvadž mě to pak mnoho namáhá. Každý den přinesl mi hojných milostí. I dnes byl Pán předobry. Předsevzala jsem si, otevřeně a důvěrně, jako milující dítě, prosby své Jemu přednáseti, a vše jenom Jemu odevzdati. Poněvadž se tak málo modliti mohu, obnovuji často dobrý úmysl: „Všecko ke cti a chvále Boží!“ Chci se denně, pokud mi bude možná, jeden odstavec růžence pomodliti. Takto chci každý den posvětit.“

(18. března píše): „Dnešní noci by mě skoro byla opustila trpělivost; nebo dech můj se krátil a tesknost mě svírala. Častěji kladla jsem všecko utrpení v oběť Bohu, a přece nechtělo se srdce mé potěšit. Teprvé slova kněze, který mne ráno navštívil, zaplašila tesknost mou, a síla má navrátila se, poněvadž mi pravil, že v neděli svatou Svátost oltářní a poslední svaté pomazání přijmouti mám. Dlouho

jsem již po tom toužila. A proto chci všechno Pánu přenechatí.“

(20. března): „Včera jsem ničeho do deníku svého nezaznamenala. Nechci toho více opomenouti, pokud Bůh mi k tomu síly dopřeje. Jak dlouho to asi bude? To ví pouze Pán, co v radě Své uzavřel! Já jenom říkati mohu: „Kristus jest můj život, a smrt můj zisk.““ Pevnou chovám naději: až ten život se dokoná, odejdi dítě k Otci svému a tam počne život pravý.“ — Ztrávivši v bolestech noc, povzdechla si: „Mizí síly mé a vždy živěji vystupuje pomnění na smrt. Duše má jest slabá, smutná. Nelpí více na tom světě, nýbrž třese se bázní, že nevytrvá; hrozí se velikých těch bolestí. Ale což to není Pán, jenž dává sílu a vytrvalost! ? — Ano, chci trpěti z lásky k Bohu, chci vůli svou podrobiti svaté vůli Jeho.“ —

Čím více blížila se smrt, tím důvěrněji vinula se k srdci Spasitelově, tím vroucnější byla její oddanost k Pánu Ježíši, jemuž se zasvětila. Slabost nedovolovala jí více psáti pérem, a každého dne zaznamenávala si svá předsevzetí a své vzdechy olůvkem. Tak psala:

(23. března po svatém pomazání): „Mnoho měla bych o dnešním dnu psáti; a všecko to,

co vypsati mám, jest jenom samá milost. Ano, milost a opět milost. Největší jest ta, že přijmouti jsem mohla při síle a rozumu sv. svátost posledního pomazání. Bůh ráčil mi popřítí, že jsem svaté modlitby sebou říkati mohla. Za milosrdenství to buď Bůh pochválen! — Ó Pane můj! zač jenom mám Tebe žádati? Čeho mám sobě přátí? Po čem mám toužiti? Vidím před sebou pravou vlast — život — korunu — dům otcovský! — Často mi pravili: „Dcero má, tam teprvé počíná pravý život!“ — Měla bych snad si přátí, aby mne Pán ještě déle ve vyhnanství tom ponechal? Ne, žádné přání nechovám — jenom jak chce Bůh, staň se!“

(24. března): „Síly ubývá; avšak nevím, co spočívá v radě Boží! Já raduju se ze všeho. Jak mnoho dobrého prokazuje mi Pán! Sestry (milosrdné) mne ošetřují; odevšad kyne mně duchovní útěcha! — a Pán vlévá mi milost Svou.“

(25. března): „Zvěstování Panny Marie. Dnes všecko obětovati chci Rodičce Boží; každý vzdech, kašel i slabost. Všecko to snáším k jejímu uctění. Bůh buď pochválen!“

(29. března, kterého dne veliké bolesti na ni dorážely): „Ráda v každou hodinu velebím

slitování Páně! jenž na mne nyní malý křížek dopouští; než jest tak malý, že nevím, proč se o něm zmiňuji. Dech můj jest krátký a síly mé chatrné; a to mne připomíná na odchod. — Kdy a jak se Pánu líbí! Já se již na odchod svůj těším, ač s bázní a třesením.“

(1. dubna): „Nový měsíc! a kde asi na konec jeho duše má dlíti bude? Kde Bůh chce. — Všichni snaží se učiniti mi nějakou radost. Tak dobří a laskaví jsou! A přece zdá se mi někdy, jako bych je nemohla vystáti. Avšak toho příčinou jest jen tělo mé, a duch můj neustane proti němu bojovati. Bolestí mi přibývá a proto také slabosti. A denně více mi třeba posily s nebe, a doufám pevně, že se mně jí dostane, budu-li usedavě o ni prositi.“ —

(1. dubna): „Dnes sesílá mi Bůh malá utrpení, z nichž srdečnou mám radost. Vždyť ona jsou skvostné perly, jimiž se zdobí služebnice Páně. — Ale — což mluvím zde o utrpení? Jak malicherné to jest, co snáším, vzpomenu-li na útrapy a mučení služebníků Kristových! — Jak blaženou bych musela býti, kdybych větším utrpením vniknouti mohla v tajemství věčné lásky Jeho! . . . Kořím se Pá-

nu, jenž veliký jest ve svatých svých!“ (Dala si obraz Spasitelův nad postelí zavěsiti, a pak těmito oplývala city): „Spasiteli můj ukřižovaný! Milostivé oko Tvé shlíží na mne, a já mohu patřiti v tvář Tvou a důvěrně s Tebou rozmlouvati. Nyní mohu lkáti a vzdychati o lásku Tvou! Budiž též mým Ježíšem; nebo roztoužila se po Tobě duše má! Než — jak Tobě se líbí.“

(4. dubna): „Dnes jenom málo píšu, poněvadž jsou bolesti mé veliké; budiž za to Bohu čest a chvála, byť bych ještě dva roky v tom vyhnanství zůstati měla.“

(5. dubna): „Dnes byl pro mne veliký den. Již ráno díky své vzdala jsem svatému Vincenci, a pak jsem v duchu přítomna byla mši svaté. Bůh popřej mi ke všemu dostatečné síly.“

(6. dubna, kdy tělo Páně byla přijmula): „Málo slovy zaznamenávám lásku Boží dnešního dne mi prokázanou. — Spasitel navštívil dítě své, které mu ničeho nemůže poskytnouti, leč ochotné srdce. Síly mé jsou nepatrné. Nalož se mnou Bůh, jak se mu líbí.“ —

(7. dubna): „Dobrota Boží ulevila bolesti mé dnešního dne. Cítím se silnější. Pravila

jsem: „Čím dříve povolá mne Pán, tím větší prokáže mi milost.“ Než pravili mi, že tak nesmím mluvit. Mám býti odhodlaná, dnes, zítra anebo teprve za rok v milosti Boží práh věčnosti překročiti. Modlíc se mám na Spasitele patřiti. — A Bůh v pravdě povždy prokazuje mi dobrodiní. — Jenom noc jest poněkud dlouhá a obtížná. Pán však bude Spomocník můj!“ —

(8. dubna): „Pravili mně, že se mi lépe vede, a domnívají se, že se opět zotavím. Mně to působí velikou radost. Nebo Bůh to tak řídí, a proto jest to veliká milost, kterou vděčně z rukou Jeho přijímám. Jest to právě tak veliká milost — jako kdyby mne ze světa povolal. Pokorně chci se podrobiti svaté vůli Jeho a všechno očekávati.“

(10. dubna): „Poněvadž již noc plášt svůj rozprostřela, nechci mnoho psáti. Bůh sesílá mi neustále malá utrpení; jsou to zřejmé důkazy lásky jeho. Třebas by mně posud nenaštěvala chvíle očekávaná, přece vždy chci býti pamětliva slov Páně: „Bděte a modlete se!“ — Kéž by mne Bůh v onen okamžik tak našel, jak mne míti chce.“ —

(12. dubna): „Málo jenom nechává mne

Pán okoušeti bolestí trpkých Marie, rodičky své!
On jest dobrý! — Kéž bych i já víc a více
blížiti se mohla v tomto milostivém čase věčné
dobrotě Jeho!“ —

(13. dubna): „Dnes přijmula jsem tělo Páně. Spasitel prodlévá ve mně! Kdybych nebyla tak slabá, celé strany bych popsala a tak vyjevila city vděčnosti své. S ním vše jest snadno. Budiž na věky pochválen!“

(Pašijový týden): „Bůh jest dobrý. Pokojně chci příští Jeho očekávati. Prodlévá si ce, než miluje mne a přijde zajisté. Nemám, co bych zde opustiti měla, s radostí odejdu. Kárá mne Pán, ale právě tak nemohu Jej rozhněvati. — A tak uhlídám Svaté Jeho. — Ó rozkoši!“ —

(18. dubna): „Zítra mne navštíví Spasitel. — Zda naposled? — To nevím. A nechci věděti; nebo v tom jest jediná má blaženost, že žádné vůle nemám, a zcela se oddávám Bohu. A On vede mne utrpením k slávě věčné.“

(24. dubna): „Bůh jest dobrý! — On jest se mnou — ve mně — v bídném a slabém tvorů, který za krátký čas bude červům za potravu dán. Tak neobsáhlá jest láska Boží.

Proto i já Jej chci jenom milovati, a chci velebiti Pána, dokud jazyk slova mocen bude.“ —

(28. dubna): „Zdlouhavé zdají se mi býti okamžiky, než krátký jest čas, a nežli se toho naději, bude u mne Pán. Čas rozsévání jest krásný čas — krásnější však čas žní, bylo-li hojně rozséváno v lásce, trpělivosti a oddanosti do vůle Boží.“ —

(29. dubna): „Přála bych si, času toho lépe moci použiti, dokud Pán mi síly dává; nebo cítím, že jsem se posilnila, ač již to dlouhý čas trvati nebude. Jenom té milosti neračiž mi odepříti, abych nepreceňovala život vezdejší a takto neklesla v pokušení pocházejícím od zlého ducha.“

(1. května): „Jak málo mohu jenom psáti, když tak zvučně by ústa i srdce hlásalo chválu Boží. Bůh jest dobrý. On sídlí v srdci mém (toho dne přijmula nejsvětější Svátost oltářní). Vyvol si, Ježíši, srdce mé za sídlo věčné!“

(2. května): „Síly mé opět zmizely, a přece tak jsem silná, že dále žiju. Jak dobrý jest přece Bůh, když člověk tak málo jenom potřebuje, aby život jeho udržeti se mohl; ano, každý den jest dar lásky Jeho. — Všecko za ten měsíc k uctění Panny Marie! Kvítka, z

kterých jí chci věnec uvíti, mají býti utrpení a láska má!“

(8. května): „Čím více zde vytrpíme, tím méně zbývá nám na onen život; proto z nitra srdce svého volám: „Pochválen a zveleben buď Bůh, jenž mne nyní tresce a pak mne ušetří.“ Čím déle ještě nésti mohu strasti na tom světě, tím lépe. Když tam jenom uzří oko mé Spasitele svého.“

(9. května): „Pane Ježíši! Jenom tolik síly, abych setrvala v trpělivosti a radovala se z utrpení! Čest a sláva buď Bohu na věky!“

(10. května): „Díky Bohu! Slabost má jest větší. Snad brzy již zavolá mne Pán! Zítra chci Jej opět přijmouti v srdce své. On jest dobrý. Chci Jej na věky milovati!“

(11. května psala naposledy): „Chci pod kříž se utéci, když přemáhá mne bolest má. A Ukřižovaný pomůže. Záhy již jistě mi pomoci své poskytne.“ — A tak trpěla dále pokojna a oddána až do 29. května a opakovala neustále slova: „Láska Tvá, Pane, mění údolí to bolestí v ráj rozkoší.“ — V předvečer nanebevstoupení Páně posilnila se naposledy chlebem nebeským na cestu do věčnosti. A na slavnost

nanebevstoupení zesnula pokojně, modlíc se, v Pánu.

Smrti nemáme se báti.

Cosmus z Melici, † 1464, znamená, že smrt se blíží, měl neustále oči zavřeny. Choť jeho tázala se: „Proč uzavíráš oči své, an přece nespíš, nýbrž bdíš?“ A umírající odpověděl vážně: „Chtěl jsem tomu již nyní navyknouti, aby, až smrt bude oko uzavíratí, netrpělivost se o mne nepokoušela.“

Papež *Innocenc X.*, † 1655, jsa osmdesátiletým starcem, když naposledy ulehl na lože své, pravil kardinali Sforzovi: „Sem pohleďte a vizte, jak konec svůj béře velikost papežova!“ — A po tři dny zůstaly dvěře u paláce papežského otevřeny, aby každý přijíti a marlost vši vezdejší slávy pozorovati mohl.

Král Španělský, *Karel III.*, † 1557, chystal se k smrti. Dříve, nežli mu podána byla nejvyšší Svátost, optal se ho patriarcha indiánský, zdali také nepřátelům odpustil? — A churavý odpověděl v pravdě křesťansky a královsky: „Měl jsem až na nynější okamžení vážné čekati, a nyní teprve nepřátelům svým odpu-

stiti? — Já jim odpustil již tenkrát, když mně ublížili.“

Kardinal *Robert Nobili*, proslulý mnohými ctnostmi, skončil život slovy: „Pokoru! pokoru! pokoru!“

Jan Ximenes, bratr řeholní z tovaryšstva Ježíšova, jsa na smrtelném loži tázán, zdali chce přijíti do nebe? — odpověděl: „Já nechci ničeho; nebo dávno již prosil jsem Pána, aby Jeho vůle svatá se se mnou stala.“ —

A svatého *Felixe*, bratra řeholního z řádu kapucínského, se tázali, jestli jej zlý nepřítel nepokouší? — Felix však slynoucí pokorou odvětil: „Dábel pokouší jenom duše svaté; mne se ani nedotýká, poněvadž jsem jako vyvrhel světa.“

Kníže z *Hohenlohe*, otec kněze Alexandra, knížete z Hohenlohe, chtěje v 56. roce svém zpověď sv. vykonati, řekl zpovědníku svému, knězi Rajmundovi: „Milý otče Rajmunde, dříve nežli jsem do boje chodíval (byl dlouhý čas vojínem), jsem se zpovídal a přijímal tělo Páně, a pak kráčel jsem zmužile, kam mne čest a povinnost volala. Poněvadž i nyní nastává mi půtka se smrtí, chci se i na ni jako křesťan připraviti. Dříve nežli se vám vyzpovídám, chci vám říci, že jsem s vědomím nikomu neublížil,

nikoho nezarmoutil. Jsa nepřitelem všeho přemrštěného, zachoval jsem své náboženství, a snažil jsem se před každým prokázati se mužem poctivým.“

Na to vykonal zpověď svou, a zesnul 13. června 1796 o 10. hodino před polednem.

Svatá *Majdalena Pazziská*, † 1607, tato služebnice Páně, říkala v duchovní opuštěnosti své: „Více mne to těší, když Bůh *Svou*, než když mou vůli plní; a pak jsem Mu mnohé díky povinována, když nevyslyší prosbu v strastech mých; nebo když mně udílí, oč prosím, plní mou, když mi tobo však odpírá, plní *Svou* vůli. Ano, každá bolest jest pro mne potěšitelná, připomenuli si, že tak líbí se Bohu, že tak se mi jeví a na mne splňuje svatá Jeho vůle.“

Svatá *Klára*, † 1253, jenž 28 let těžce stonala, říkala: „Od toho času, kdy jsem milosti Ježíše Krista poznala, žádná nemoc nezdála se mi již více obtížnou a nesnesitelnou, uýbrž lehkou jako stéblo slámy.“

A zbožný *Jan Avilský*, † 1569, říkal, že v čas nemoci a utrpení statečnost a síla se vlévá v srdce naše.

Smrt kurfirsta Bavorského.

Max Josef, kurfirst Bavorský, 8. září 1777 pocítil na sobě jakousi churavost. Chtěl se honbou na jeleny vyraziti, než nehoda přihodivší se kočímu, jenž jej vezl na honbu, tak ho dojmula, že se domů navrátil a na lože odebral. Toho času měla právě jedna dvořanka neštovice. Kurfirst, který je ještě nebyl měl, obával se, aby je také nedostal. A v skutku ukázala se na jeho těle červená vyrážka, kterou lékař z počátku za osýpku považoval. Záhy ale objevily se neštovice a to způsobu nejhoršího. Max cítil, že již dlouho nebude živ, a rmoutilo ho to, že musí svůj věrný lid opustiti. Než hotovil se po křesťansku k smrti. Na Mnichov jakož i na celé Bavyry učinila zvěst o nebezpečné nemoci kurfirstově velmi smutný dojem, a nyní teprvé se ukazovalo, jak Bavoři milovali panovníka svého. V Mnichově tlačili se hustí zástupové na místa, kde dvakráte denně se oznamovalo, jaký jest stav nemocného; a zprávu tu roznášeli poslové z místa na místo po celé zemi. Chrámy neustále se naplňovaly prosícími a na ulicích města četně shromážděval se lid k svatým průvodům. I židé

přicházeli ke katolickým kněžím, prosíce, aby přinášeli Bohu oběť nejsvětější za uzdravení lidumilného kurfirsta. Kde se měla odbývati rodinná slavnost, odložila se, jako by otec rodiny se byl roznemohl. — Najednou zmizely neštovice. Tu se všichni hned oddávali sladké naději, že Max bude zachráněn, a nářek proměnil se v jásot. Města přinášela již při službách Božích díky své Bohu; magistrát dal již raziti dvě medaile pro oba lékaře kurfirstovy. Ano, kurfirst sám tajně se naději té oddával. Tu však zapálily se rány, které neštovice po sobě zanechaly; nemocný dostal silnou žízeň, zácpu a horkost, které zvěstovaly zánět. A nyní se teprvé lid polekal. Průvody veřejné se zase odbývaly; v Mnichově v čele průvodu nešen obraz svatého Benna, patrona zemského; a obraz Panny Marie z nemocnice vévodské přinešen až k loži vznešeného churavce, jenž vztáhna rukou svých hlasitě vzýval Marii, útočiště nemocných, aby vyprosila mu ne-li uzdravení, alespoň blahoslavené skonání. 30. prosince ráno pravil svému zpovědníku: „Zdálo se mi, že dnes umřu; a tak tomu také bude. Nebojím se smrti; již dávno život i smrt přinesl jsem Pánu v oběť; Jeho vůle se staň, srdce mé jest

připraveno!“ — A v skutku na večer toho dne zesnul v objetí milující choti, která po celou nemoc od lože jeho neustoupila, nýbrž s obětovnou láskou jej ošetřovala, tato slova šepotaje: „S Bohem, milovaná! s Bohem, krásná vlasti! s Bohem, poddaní moji! Vás chovám v srdci mém. Modlete se za mne a já vám chci požehnání Božího vyprositi!“

Žaluplný zvuk malého zvonku oznámil na to v Mnichově smutnou zvěst o úmrtí kurfirstově.

Tak srdečně ještě žádný kníže Bavorský od lidu nebyl oplakáván.

Kdo odevzdá se do vůle Boží, rád snese každou bolest.

Proslulý kněz *Baltazar Alvarez* tak trpělivě a oddaně snášel nemoc svou ve Valladolidu, že se i lékaři nad tím pozastavovali. Nejtrpčího léku užil, jako by to byl med.

„Chováme v uctivosti“ pravíval „dřevo kříže, na němž pněl náš božský Vykupitel, poněvadž na něm spočívalo nejsvětější tělo Jeho; proč bychom živý kříž strastí a utrpení neměli míti v uctivosti, když jej choval v božském srdci Svém? Úcta naše k dřevu kříže jest tak

veliká, že se i na nejmenší částky Jeho vzta-
huje; měla by snad býti menší úcta naše k
strastem a utrpením, která nám Bůh sesílá,
malým i velikým? Ano, chceme-li moudře jed-
nati, nenecháme ni jednoho lístku s kříže toho
na zemi spadnouti.“

Jednou navštívil jej kněz a pravil k němu:
„Kdo na vás pohlédne, měl by se domnívati,
že vás nic nebolí, a přece jsou bolesti vaše tak
veliké!“ — Tu vece nemocný svatou vírou na-
dšen: „Abych pravdu vyznal, nedbám ani na to,
trpím-li mnoho nebo málo, chci jenom vůli Bo-
ží vyplniti — a to jest všecka má útěcha, vše-
cka má blaženost!“ —

Do svého denníku tato slova zaznamenal:
„Nemocný má zvolati: „„Jak zžírající také zimni-
ce má jest, nechci, aby mne opustila, chci ji
snášeti, poněvadž a jak dlouho se Pánu líbí.““ —

Jistému nemocnému pravil: „Větší odměna
tvá, budeš-li měsíc pokojně dle vůle Boží trpěti,
než když budeš celý rok dle vůle té pra-
covati!“ —

Věda, že smrt jest na blízku, zvolal: „Ne-
hrozím se smrti! — Nechť přijde, kdy se Pánu
zalíbí! Bohu dík, duše má jest pokojná, a sr-
dce mé nemá na zemi, na čem by si zakládalo!

Až odbije ona hodina, ochotně a radostně rozloučím se se světem! Nemusím se za šťastného pokládati, že nejsvětější vůli Stvořitelově tuto oběť přinést mohu?“

Tak zemřel 25. června 1580.

František Leseur, znamenitý skladatel hudební za Napoleona I. ve Francii, zemřel u vysokém stáří 9. října 1837. — Přetrpěv hroznou krizi a cítě, že jest se mu loučiti se slávou pozemskou, vzpřímil se a pravil hlasem vážným, velebným: „Umírám jako křesťan, umírám jako katolík; věřím v Boha Otce, věřím v Boha Syna, věřím v Boha Ducha svatého,“ — a skonal.

Kněze *Ravignau*, proslulého kazatele v Paříži, navštívil dne 26. února 1858 jeden z jeho přátel, když prsním neduhem sklíčen svíral se bolestmi, a pravil mu: „Myslím, že jste zlo to již překonal.“ „Ó, neumírám ještě,“ odvětil nábožný kněz, „nebo já jsem ještě dost nesnesl.“

Útěchy plná jest také myšlénka, která se při smrti jinocha nebo panny vysloviti může: „Odchází od rodičů k Otci!“

Proč máme trpěti.

Svatý *Petr*, mnich a mučeník, † 1252, byl falešně obžalován a musel tak velikého pokoření a ponížení snést, že slze prolévaje vstoupil do své cele, a padna před křížem na kolena, zvolal: „Pane, čeho jsem se dopustil, že mne nevinného tak přísně trestají?“ — Dokončiv žalování své, zaslechl s kříže tato slova: „A čeho Já se, Petře, dopustil, že jsem, jsa nevinný, hořkou smrt podstoupiti musil?“

Svatý *Vincenc de Paula*, † 1660, po mnohá leta churavěl. Když churavost jeho největšího stupně dosahovala, těšil se tak před křížem: „Trpím zajisté velmi málo, porovnáám-li to s tím, čeho jsem zasloužil, a co Kristus z lásky ke mně vytrpěl.“

Jistý řeholník vida nohy jeho naběhlé a vředy jenom poseté, pravil útrpně: „Bolesti vaše musí v skutku býti nesnesitelné?“ „Jak můžete“ — téměř rozhorleně zvolal svatý — „dílo Boží a Jeho milost nazývati nesnesitelnou, která bídného hříšníka trpěti nechává. Tak, bratře můj, nemluví se o škole Kristově. Bůh vám odpust tato slova! Což není spravedливо, aby trestu hodný trpěl a pokárán byl? Nepři-

sluší snad Bohu právo, že může s námi naložiti, jak se mu líbí?“ — A neustále opakoval slova: „Tak chce Bůh, staň se vůle Jeho!“

Svatý *Alfons*, † 1787, často nemohl spáti. A vyjádřil se o tom takto: „Byl bych rád někdy trochu spal; ale Bůh nechtěl, a proto jsem také nechtěl.“

Blahoslavený *Bernardin Reolinus* žádal od novicmistra knihu, z které by se dokonalosti naučil. Tu podal mu tento kříž a pravil: „Zde pilně a pozorně čítej, a zařid' dle toho život svůj; a tak nalezneš pravé dokonalosti.“

Blahoslavená *Johana od Kříže* těšila se v nemoci své z obzvláštní ochrany Rodičky Boží. Jednou podala jí Panna Maria nadpřirozeným způsobem knihu těmi slovy: „V té knize čítej po všecken čas života svého, bez přestání dnem i nocí, a proskoumej ji celou.“ — Johana otevřela knihu, a spatřila na prvním listu obraz ukřižovaného Spasitele. Tu zvolala u svatém vytržení: „Božský Vykupiteli! — Ano, chci trpěti s *Tebou* — chci trpěti a umříti pro Tebe!“

Svatý apoštol *Ondřej*, † 62, spatřiv kříž, na kterém život svůj dokonati měl, zvolal radostně: „Ó dobrý kříži, po kterém jsem již

dlouho toužil, který jsem pečlivě miloval, bez ustání vyhledával, a konečně pro mne připravený nalezám, odejmi mne od lidí a postav mne vedle mistra mého, aby mne Ten, jenž mne tebou vykoupil, tebou opět přijal!“ Polí-
biv a obejmuv s vroucí láskou kříž, dal se pokojně naň přivázati. A vyvýšen na kříži hlá-
sal ještě shromážděnému lidu Ježíše Krista. Když jej třetího dne sejmuti chtěli, modlil se takto: „Nedopouštěj, Ježíši! aby služebník Tvůj, který z vůle Tvé pní na kříži, opět sňat byl, nýbrž přijmi mne s něho k Sobě, nejlaskavější mistře můj, Ježíši Kriste! Jehož jsem poznal a povždy miloval, a posud vyznávám a viděti si žádám.

Svatý *Kajetán*, † 1547, jsa těžce nemocen, odpočíval na tvrdém prkně. Na prosbu léka-
řovu, aby se aspoň na zíněнку položil, odpově-
děl: „Spasitel můj zemřel na kříži; bylo by to tak něco zvláštního, kdybych já hříšník na pr-
kně zemřel? Tělo mé nezasluhuje, aby se tak šetrně s ním nakládalo.“

Ctihodná *Johana od Kříže* trpěla neustále na bolení hlavy. Zpovědník její chtěl jí proti tomu něco poraditi, ona však odvětila: „Bolení hlavy mé nedám si vzíti, jest mi tak sladké,

jako upomínka na trnovou korunu Kristovou.“ — Na štědrý večer nemohouc bolestmi sevřena lože opustiti, a cítíc se chudou a opuštěnou, naříkala: „Ach! já ničeho nemám, než kříž a nemoc!“ — Tu se jí zdálo, jakoby se přibližovala k jeslím Betlemským, majíc v ruce křížek. Maria vzala od ní křížek a podala ho milostnému děťátku. Ježíšek pohrával si s ním; ona pak padla na kolena svá a novorozeňátko požehnalo ji křížkem.

Roku 1840 uvrhla prsní vodnatelnost ve Vídni matku šesti dětí na smrtelné lože. Bědujíc a rukama lomíc zápasila se smrtí. — „Co bude jenom z mých dětí?“ naříkala. — „Děti vaše“ — těšil ji přítomný kněz, — „svěřil vám Bůh jenom po čas života vašeho, a pak sám bude o ně pečovati, až vás odsud povolá.“ — „Máte také pravdu,“ vece, a více ani slovem se o tom nezmínila.

Bolestí neustále přibývalo. Ubohá žena naříkala a plakala. Tu jal se ji kněz těšiti: „Milá matko, nebědujte tak, aby jste tím nepozbyla zásluhy své!“ Na to promluvila nemocná: „Umenšuje snad toto bédování zásluhu mou?“ — A když kněz přisvědčil, tu vzavši

do ruky kříž, snášela veliké bolesti trpělivě a tiše až do svého skonání.

Ve Fuldě dostal se do nemocnice chudý muž, jenž prsním neduhem jsa sklíčen, takovými mukami se trápil, že již vši trpělivosti pozbýval. — Milosrdná sestra, která jej ošetřovala, sklonivši se k němu s andělskou vlídností pošeptala mu v ucho tato slova: „S Ježíšem zde snášej krátký čas — a tam občerství tě nebes kvas!“ Trpící naslouchal líbeznému hlasu tomu jako znění zvonku z chrámu svaté víry a ztišil se.

Svatý *Alfons*, † 1787, jsa nemocen pravil: „Bože můj, děkuji Ti, že jsi mne ráčil za hodna uznati, abych podílu bral na Tvém utrpení kříže! — Bože můj! rád chci trpěti, jakož jsi i Ty trpěl; popřej mi jenom trpělivosti. — Trpěti není žádným neštěstím. Nešťastní jsou jenom trpící, kteří nacházejí se v nemilosti Boží, poněvadž jim z utrpení nižádné nevyplyvá zásluha.“

„Pomni“ — volá svatý *Augustin* — „na odměnu, která tobě od Boha jest připravena, a vše bude ti snadným, co trpěti máš.“

Kdybychom i tisíckrát umřítí měli, abychom vepsáni byli v knihu života, abychom u-

zřítí mohli slávu Kristovu, s radostí měli bychom všechny muky vytrpěti, abychom hodni učinění byli blaženosti nebeské.

Připomínej sobě často, milý křesťane, slova, která dí Spasitel u Tomáše Kempenského v třetí knize „o následování Krista Pána“: „Synu! nedej se přemoci obtížností, které jsi na sebe vzal pro Mne, a zármutkové nechať tebe dokonce neskličují; ale zaslíbení Mé tebe ve všeliké příhodě posilniž a potěš! Jsemť Já toho mocen, abych tobě nahradil nad všeliké pomýšlení a míru. Nebudeš zde dlouho trmácen, aniž¹ vždy bolestmi obtížen. — Potrvejž jen maličko, a brzo konec protivenství uzříš. — Přijdeť hodina, kdy přestane všeliká práce a bouře, a jen nepatrné a krátké jest všecko, co s časem pomíjí. — Zdaliž pro život věčný všeliké těžkosti nemají snášeny býti? Neníť věc malá, buď ztratiti aneb získati království Boží! Pozdvihni tedy tváři své k nebi. — Hle, kterak Já i všickni Svatí Moji se Mnou, kteří na tomto světě veliký boj měli, nyní se radují, nyní se těší, nyní v bezpečí jsou, nyní odpočívají, a v království Otce Mého bez konce zůstanou se Mnou.“

Gridonia Gonzagská zlomila si nohu. Ne-

zkušení lékaři však chybně ji napravovali, takže ji opět museli zlomit. A rána ta připoutala ji po tři roky na lůžko. Ač bolesti její byly hrozné, přece nepřála si, aby jí je Bůh umírnil. Těšila se vždy radostmi království nebeského, a čas po čase modlívala se: „Ó Ježíši! raduj se duše má z blahoslavenství oné vlasti, kterou obývati budeš po tomto vyhnanství. Buď potěšena, duše má, protivenství tvé občerstvení a hoře tvé konce najdou! — Blažené protivenství! vzácné hoře! šťastné neštěstí! — Vy vedete mne k Bohu mému. Jásej, duše má, nad svou vlastí, kde budeš moci zvolati: Nyní zřím, čeho jsem hledal — nyní mám, po čem jsem toužil!“

Blahoslavený jinoch *Jan Berchman*, † 1621, narozen v Diestu (město v již. Brabantsku v Belgii) povzbuzen krásným příkladem svatého Aloisia, vstoupil, jsa 17 let stár, do tovaryšstva Ježíšova, a vedl pak život andělský. Krátký čas před jeho smrtí přišel k němu jeden ze spolubratří a počal s nim tu rozmluvu: „Jste ještě mlád, a dle všeho budete ještě dlouho živ; kdyby jste ale brzo již zemřít měl, co by jste tomu řekl?“ — Na to vece Berchman: „Já bych řekl: „Pán jest příliš dobrotivý ke mně,

že ukracuje čas vyhnanství mého, abych tím dříve došel vlasti své.“ — „Jak? tak mlád chtěl by jste zemřít?“ namítá řeholník. „Co mi na tom záleží,“ odpovídá Berchman „umru-li mlád anebo stár, když jenom dle vůle Boží umru! Či není to obzvláštním vyznamenáním od Boha, když záhy odejítí můžeme z toho světa, kde sevření jsme se všech stran nebezpečím uraziti Boha svého, kterého milujeme, a když vejítí můžeme v stánek nebeský, kde v bezpečí trváme, že nemůžeme se více Bohu znelíbiti?“ — „Díte pravdu potěšitelnou“ míní druhý „pro toho, jenž v mládí svém má se od toho světa odloučiti; než spravedlivě živ býti musil, kdo spravedlivě skonati chce; a kdo ze smrtelníků může to o sobě tvrditi?“ — „Nikdo,“ vece Berchman, „ale na nás jest, abychom zmužile pracovali, a vše důvěrně od dobrého a věrného Boha očekávali, jenž nám milostí Svou přispěje. Skládám všecku důvěru svou v pomoc Jeho, že spravedlivého udělí mi skonání.“ — „Kdyby jste hned nyní umřítí měl,“ namítal dále řeholník, „byl by jste připraven na velikou tu pouť?“ — „Ano“ dí Berchman, „kdyby Pán tak uzavřel, a kdyby té chvíle po-

žádal duše mé nazpět, navrátil bych ji srdečně rád rukoum jeho.“

Ne dlouho na to se až na smrt roznemohl. Řeholník jistý vida, an neustále slábne, vyjevil mu, že blíží se konec života jeho. Nábožný jinoch neulekl se toho, nýbrž objímaje řeholníka, pravil: „Milá, příjemná pro mne to jest zpráva, kterou mně zvěstujete! Jest tak sladká a útěchyplná, že jsem podobné za života svého nezaslechl!“ —

Chtěli mu něco předčítati, a tázali se ho, co by jej nejvíce bavilo. Zbožný jinoch odpověděl: „Jsem spokojen s vaším návrhem; rád bych kapitolu o smrti od šťastného Aloisia slyšel.“

Když lékař proskoumav celý stav nemoci, mu oznámil nastávající smrt slovy: „Budeme se, milý bratře Berchmane, odsud stěhovati; ano, musíme odsud“ — tu vzal nemocný do rukou svých kříž, ovinul jej růžencem, a připojiv k tomu ještě řeholní knihu, zvolal: „To jest mé nejmilejší, co ještě na tom světě mám, a s tím chci rád umřít!“ — Brzy na to vypustil s Ježíšem a Marií na rtech ducha svého, 22 let a několik měsíců stár.

Svatý *Felix z Cantalacio*, † 1587, chodil

sklopenýma očima po své celi právě, když u něho návštěvou byl kvardián, jakoby něco hledal. „Co děláte?“ otázal se ho kvardián. — „Hledám smrt,“ odpověděl Felix. A v skutku se také hned na to rozstonal, a nevýslovné snášel bolesti. Lékaři vyzvídajícímu z něho, jak by se mu vedlo, pravil: „Tělo mé rádo zbaviti by se chtělo bolestí, a ničeho netrpěti. Ale já na to nedbám; má trpěti, co Bůh chce.“ — „Proč“ mluvil dále lékař, „nevzýváte jméno Pána Ježíše, aby vás uzdravil?“ — „Milý lékaři“ odvětil Felix, „jak mohl bych Pána Ježíše za něco takového prositi. Navštěvuje-li mne bolestmi, činí to jenom z pouhé lásky, a já z lásky k Němu neměl bych přijmouti bolesti ty? Toť by byl hrubý nevděk!“ —

Když nemoc se zmáhala a síly ubývalo, přijal tělo Páně, a posilniv se na duši nebeským chlebem tím, pozvednul k nebi očí svých, z nichž nevyslovitelná zářila radost, tak že duchovní s podivem se ho tázal, nač tak pozírá? — Jemným hlasem pravil Felix: „Patřím, nač vy ještě patřiti nemůžete.“ To povědév, zavřel oči a zesnul v Pánu.

Svatý *Jan od Kříže*, † 1591, dozvědév se od lékaře, že dlouho již nebude prodlévati me-

zi živými, pravil: „Veselil jsem se z toho, když mi jest povědíno: Do domu Hospodinova půjdeme!“

Tázán jsa od spolubratra svého, zdali snad pro ty nesnesitelné bolesti si umřítí žádá? odpověděl libě se usmívaje: „Ne, nikoliv, milý bratře, nýbrž že tak srdečně toužím uzříti Boha, zdají se mi hodiny tak zdlouhavé.“ — Mnozí bratří, i sám provinciál chtěli té noci u něho zůstatí, a vzdechnutí jeho býti přítomni: on však prosil je, aby se odebrali na odpočinek, až jich bude potřebovati, že je dá zavolati. O deváté hodině ptal se, kolik jest hodin? A když mu to pověděli, řekl: „O dvanácté hodině půjdu v nebi na jitřní.“ — Pak ležel tiše, jenom s Bohem se obíraje, až bila dvanáctá hodina. Když hlas zvonku řeholníky svolával na jitřní, otevřel oči a tázal se, co by to znamenalo? Pravili mu, že to jest znamení na jitřní. „Buď Bohu chvála!“ zvolal tu, a pohlédnuv ještě jednou na přítomné, jako by se byl chtěl s nimi rozloučiti, pravil naposledy lkajícím hlasem: „V ruce Tvé poroučím ducha svého!“ — a zesnul v pokoji.

Svatý *Antonín*, poustevník, † 356, měl od svatého Athanáše, patriarchy Alexandrinského,

ten úkol, aby vyvracel bludy doby tehdejší. Tu přišel také k němu nad míru učený muž Didymus, který byl docela slepý, a rozmlouvali spolu o mnohém předmětu náboženství katolického. Konečně zeptal se svatý Antonín Didyma, zdali ho to rmoutí, že pozbyl zraku svého? — Než svatý Didymus neodpovídal na otázku tu. Svatý poustevník opakoval otázku svou; Didymus pak ještě mlčel. Jsa po třetí tázán, odpověděl s hlubokým povzdechem: „Srdce mé se ovšem nad tím mnoho rmoutí.“

Tu jal se jej svatý poustevník takto poučovati: „Musím své podivení nad tím vysloviti, že tak rozumný muž rmoutiti se může nad ztrátou věci, kterou také mají mravenci a mušky; a že spíše neraduje se z majetku, který má s apoštoly a svatými v nebi společný! Nebo lépe jest míti oko duchovní, nežli oko tělesné, lépe jest míti oko, v které mrva hříchu vpadnouti nemůže, nežli oko, které smyslností jsouc pobouřeno, vrhá nás u věčnou záhubu!“

Blahoslavený *Petr Clairveauxský*, opat, zachvácen byl velmi nebezpečnou horečkou. Lékař předvídal, že jej palčivý žár horečky připraví o jedno oko, nechtěl to však nemocnému říci. Konečně mu to přece odhalil, jaké zlo

naň čeká. Petr vyslyšev pokojně zprávu tu, jásal a veselil se, pravě: „Ó já šťastný člověk! nyní bude mně s jedním nepřitelem méně bojovati!“

Náhle bez zaopatření sv. svátostmi z toho světa odešli:

Svatý *Silamonius*, poustevník. Maje se státi biskupem, pravil, aby mu před tím popráno bylo času ku modlitbě; a modle se skonál.

Svatý *Capius*, biskup Narriský. Putoval, jako to každého roku činíval, do Říma k hrobům knížat apoštolských, a sloužil tam mši svatou, po které hned náhle zemřel.

Svatý *Melit*, mnich.

Svatá *Kateřina*, dcera svaté Brigidy, nezemřela náhle, nýbrž jenom bez sv. přijímání, které jí bylo nemožným pro bolesti žaludkové.

Svatá *Demetria*, panna, zemřela 363 náhle před soudcem.

Svatý *Felix*, kněz Nolanský, 310 hned po mši svaté času nedělního.

Svatý *Gaudentius*, biskup, na kazatelnici.

Svatý *Homobonus*, kupec, 1197 při matutinum.

Svatá *Sabina*, vznešená panna, zemřela

126 náhle na hrobích svatého Narborise a Felixe.

Víra svatá pravou vlévá útěchu.

Císař *Ferdinand II.* napomínal v poslední vůli své od 11. srpna 1556 syny své takto: „Zachovejte víru katolickou; nebo většho bolu nemohl bych pocítiti, než kdyby někdo z vás od ní odpadl; byl by tak veliký, že bych vás raději v rakvi viděl, než aby jste v nové sekty a náboženství zabřednouti měli.“

Johanna z Orvietto chodívala s matkou svou v neděli a ve svátek na hřbitov, aby se na hrobě nezapomenutelného otce za nesmrtelnou duši jeho pomodlily. — Jednou pojala matku taková tesknost, že hlasitě plakala a dojmavě naříkala, že odňalo nebe dítkám jejím tak časně otce. Tu vzala malá Johanka s dětinnou prostomyslností matku za ruku a pravila: „Nevíš, matinko, že tam nahoře na nebi máme ještě jednoho Otce, tak dobrého, tak laskavého? — Vždyť sama učila jsi mne modliti: Otče náš, jenž jsi na nebesích!“ — A slova ta potěšila skormoucenou vdovu.

Svatá *Adléta*, † 999, vdova po císaři *Ottovi* velikém, dokonala život svůj v klášteře

Selckém u Strasburgu. V jejím denníku nacházela se ta modlitba: „Odveď mne již odsud, nebeský můj ženichu! Já jsem připravena. Očistila jsem se a přioděla v bílé roucho, které jsi mi dal, ozdobila jsem se drahokamy Tvými a kvítky! Věnec myrtový vpletla jsem ve vlas svůj, a snubní prsten, jehož jsem povždy pečlivě střežila, skví se na prstě mém! Připoj Svou milostí, čeho se mi posud nedostává, abych se Ti zalíbila! Ach, jak dlouho prodléváš? Láska a touha po stanech života věčného zžírámne! — Přecházím nepokojně, sedám a opět vstávám, a pohlížím ku dveřím, zda již nepřicházíš. Kde ještě dlíš, Pane? Vlasti má, přijmi v lůno své skrovnou poutnici! Tluču, otevři mi, Otče, bránu, a pojmi k Sobě dítě Své!“

Tři dni před smrtí dodělala přikrov svůj. Ukazujíc jej zpovědníku svému, pravila: „Přikrov ten zhotovila jsem vlastníma rukama. Kdykoliv mně bylo ukázati se v slávě a nádhře královské, majíc korunu s drahokamy na hlavu vstavenou, údy své zahalené v hedvábí, lesknouc se zlatem a stříbrem — pohlédla jsem zároveň na práci, a oko zaslepené leskem pozemským smuteční barvou přikrovu se opět

zpamatovalo. A majíc na mysli konec, jenž ničím rozdílem mezi knížetem a žebrákem, tolik povždy měla jsem síly, že jsem se vystříhala pýchy, pramene toho vší neřesti! — Na té straně vidíte smrt, hrozivého toho kostlivce, an v ruce pravé drží kosu; levé rameno jeho ovinuto šatem purpurovým; hlava jeho nese korunu, nebo jeho všichni poslouchají. — Na druhé straně vypodobnila jsem smrt spravedlivého v andělské podobě její; v pravé ruce anděla toho leskne se vítězná palma, na levé ruce jeho spočívá těžký kříž. Těžký kříž snímá s krvácejících ramenou pozemského poutníka, palmu podává novému nebešťanu, čisté duši spravedlivého.“

Ostatní čas trvala jenom na modlitbách a rozjímáních, a připravivši se vzorně, přijmula uctivě velebnou Svátost ku povzbuzení všech přítomných.

Agathon, opat ze 7. století, odpočíval tři dni a noci před smrtí svou tiše, maje oči otevřeny. Řeholní bratři jej však vytrhli z klidného toho odpočívání, tázajíce se ho starostlivě: „Otče, kde dlíš duchem svým?“ Nemo cný odpověděl: „Před soudnou stolicí Boží!“ — Tu se ho bratři ptali dále: „Chováš snad v sobě nějakou bázeň?“ „Snažil jsem se sice“ odvě-

til, „seč jsem byl, abych zachovával přikázání Boží; a přece nevím, zdali skutky mé líbí se Bohu; nebo soud Jeho jest mnohem jiný, než úsudek lidský!“ Chtícím pak ještě dále s ním rozmlouvati, pravil: „Bratři moji, prokažte mi tu laskavost, nebo jsem příliš zaměstnán.“ — Po slovích těch vypustil ducha svého.

Klement XI., zaopatřiv se svatými svátostmi a připraviv se hodně na blahoslavenou smrt, dal si svého synovce, kardinala Albaniho přivolati, a napomenul jej takto: „Bedlivě mne pozoruj. Viz, jak zde všeliká čest a sláva toho světa za své bere! Veliké není nic, co před Bohem veliké není! Nedychti nikdy po jiné, nežli po té svaté a pravé cti!“ — O slavnosti svatého Josefa, pěstouna Kristova, znamenal, že blíží se smrt jeho, a proto pravil také kardináli Olivierimu: „Vždy měl jsem milého svatého Josefa za mocného přímluvce u Pána; povždy bylo mým přáním o jeho slavnosti zemřítí; dnes slavíme opět svátek ten, a naději se, že tužba má se brzy splní!“ — To byla poslední jeho slova. — Skonal 19. března 1721, jsa dva a sedmdesáte let stár.

Jan Gerardin, kněz z tovaryšstva Ježíšova, pravil umíraje: „Nebojím se smrti, nebo mám

od Krista upsání na nebe — dvojí pečetí opatřené. — Toto upsání jsou slova Ježíšova: „A každý, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb syny, aneb pole pro jméno mé, stokrát více vezme, a životem věčným vládnouti bude!“ — Dvojí pak pečetí jsou slova Jeho: „Amen, amen, pravím vám!“

Dojímavými řeči duchovními veleznámý kněz Dr. Egid Jais psal toto svému příteli:

„Nejmilejší! — Dobrý neleká se smrti! — — Tak mnoho a dílem zcela nepředvídaných úmrtí mělo by nám hodně často a živě připomínati, že i my musíme jednou umřítí a každou hodinu umřítí můžeme. Než smrt pro dobrého křesťana v sobě nechová nic hrozného; ona jest počátek nového života a vchod do radosti věčné. — Dobré dítě nestrachuje se, slyšíc: Otec přichází! — Jak se asi spravedlivý křesťan raduje, když blíží se poslední hodina, a každý, i on sám sobě říci může: „Nyní jdu k Bohu, mému nejlepšímu a nejlaskavějšímu Otci.“ — Chtějme se tedy, příteli můj! unaveně o to přičiňovati, abychom nyní byli dobrými, poslušnými služebníky Jeho (abychom

pak jistou měli naději). — Pochválen buď Ježíš Kristus! Tvůj upřímný přítel

E. Jais.“

Jistá nábožná stařena chystala se k smrti. Zpovědník její, který asi před 30 roky umřel, těšil ji radostmi nebeskými, jichž účastnou se stane po smrti.

Umírající odevzdala se také do vůle Boží; nehrozila se kroku do věčnosti, poněvadž Boha milovala a Jemu byla sloužila po všecken čas. „Jenom jedno mám ještě na srdci,“ pravila se vši prostomyslností srdce svého. „Ach, otče duchovní, až přijdu do nebe před Pána Boha, co pak tam mám já, ubohé stvoření, říci? Vždyť tam nebudu moci ani promluvit!“

„Ovčičko má,“ odpověděl zpovědník, učený sice, ale při tom prostý a svatý muž, „budiž bez starosti; až v nebi předstoupíš před trůn Boží, řekni jenom: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ — a celé nebe ti odpoví: „Až na věky! na věky! — na věky!““

Žebřík nebeský.

Svatá *Perpetua*, mučenice z první polovice třetího století, měla dle vlastního vyprávění v žaláři toto vidění: „Konajíc modlitbu svou

pozorovala jsem, ana vzhází v duši mé záře nebeská; a vidím zlatý žebřík, jenž až do nebe dosahoval, a tak úzký, že jenom jeden po něm vystoupati mohl. Po obou stranách žebříku vyčnívaly ostré a špičaté nože, jimiž se každý poranil, kdo vystoupaje nepohlížel vzhůru. Pod žebříkem odpočíval drak hrozící každému pohlcením, kdo by se odvážil k žebříku se přiblížit. I vidím Satura (spoluzajatého), an první zmužile vystupuje. Dosáhnuv vrchole, obrací se ke mně a praví: „Perpetuo! očekávám tě; hled jenom, aby tě drak nekousl!“ A já odpovídám: „Ó nikoliv! Ve jménu Ježíše Krista — nesmí mně uškoditi.“ — A divoký drak, jako by se mne bál, sklání hlavu svou ke mně na podnož; a já vstoupivši na ni, vstoupám na první stupeň a vystupuju výše po žebříku; nahore vidím nesmírně velikou zahradu, a uprostřed zahrady sedí muž stříbrovlasý, veliký, v podobě pastýřově. A kolem něho stojí tisíce tisíců, všichni odíni v roucha bílá. A on pozdvihnuv hlavy své, a spatřiv mne, praví: „Budiž vítána, dcero má!“ — Osloví mne jménem svým a pcdává mi v ústa ssedlého mléka, a já sepnouc ruce, požívám ho, ani všichni okolo stojící praví: Amen! — Zvukem mi-

lých hlasů těch probudila jsem se, cítíc posud nevýslovnou onu slasť v ústech. Vypravila jsem vidění to hned Saturovi, a poznala jsem z toho, že nám již brzo nastává smrt mučenická.“

Obraz ten znázorňuje obtížnost cesty k nebi, pokušení zlého nepřítele, moc jména Pána Ježíše, srdnatost křesťanské víry, dobrotivost dobrého pastýře a účastenství vyvolených v ráji nebeském.

Některé útěchy plné důvody pro nemocné.

1. Jistý nábožný kněz říkával těžce zkoušeným: „Abraham obětoval Bohu své nejmilejší, a proto ten, kdo Bohu své nejmilejší obětuje, jest Abrahamem.“

2. Svatý *Dionysius* praví: „Pečeť nemůže ve vosk, jako kámen tvrdý, podobu svou vtlačiti; vosk musí se nevyhnutelně buď k ohni přičiniti, anebo prsty rozmačkati, aby zmékl. Tak i Bůh obraz Své dokonalosti žádné nevtiskuje duši, nebyla-li tělesným trápením k tomu připravena, a — abych tak řekl — změkčena. Nebo zdravím a štěstím zatvrzuje se duše naproti působení milosti Boží, utrpením pak měkne!“

3. Zbožný kněz *Kronenberger* ve Vimpfenu

v Němcích, stoje jednou u lože velmi netrpělivého nemocného, otce to rodiny, prosil jej, aby mlčky a trpělivě trápení to přijímal z rukou Božích. Nemocný však na to pravil: „Já si to nemohu ani pomyslit, že by Bůh z toho se radovati mohl, když ubohý člověk trpí!“ — „Já také ne!“ odpověděl duchovní. „Ale měl jste *vy* z toho radost, když jste přinucen byl děti své pokárati? A přece trestal jste je tím přísněji, když vzpírali se proti metle vaší.“

4. Svatý *Jan od kříže* praví: „Vynasnažuj se, aby jsi ve všem, co konáš, následoval Krista, a dbej o to, aby jsi v snažení tom vždy více prospíval. Chovej se vždy tak, jak na místě tvém Kristus se byl zachoval. — Utíkej se v protivenstvích důvěrně k Bohu, a On tebe osvítlí, posilní a vykřísí! — Miluj utrpení, aby jsi se zalíbil Pánu, jenž pro tebe na kříži umřel! — Kdo nehledá kříže Kristova, nehledá i slávy Jeho; chceš-li s Kristem býti, nehledej Ho mimo kříž. — Ježíš *ukřižovaný* dostačuj tobě; s Ním snášej a odpočívej ku své blaženosti.“

5. Svatý *Bonaventura* praví: „Pohrdej, trpiteli! vši zevnější útěchou, chceš-li se láskou Boží rozradovati; nebo nebeské těšení jest něco

tak jemného, které se neposkytuje všem jinde těšení hledajícím! Čí srdce ještě lpí na pozemských věcech, a kdo dokonale neodřikává se pomíjející a dočasné útěchy, ten vzdaluje se milosti nebeského potěšení; nebo na velikém omylu jest, kdo míní, že ona nebeská sladkost dá se s tělesností — onen božský balšám s jedovatostí — onen milostný dar Ducha svatého s žádostivostí toho světa smísiti!“

6. Svatý apoštol *Jakob*, † 61, praví: „Trpělivost dokonává dílo!“ Tím chtěl říci: „Trpělivost dokonalým činí člověka nejenom proto, poněvadž jej učí cvičiti se ve všech ctnostech, nýbrž i proto, poněvadž je všecky korunuje trvalostí.“

A proto také svatí otcové říkávají: „Ostatní ctnosti bojují, trpělivost sama vítězí a odnáší mzdu!“

7. Svatý *Augustin* praví: „Trpělivost jest něco tak vznešeného, že sám Bůh, jenž přirozeností Svou trpěti nemůže, přece nechtěl, aby ctnosti té Jeho velebnosti postrádala, a proto člověkem učiněn jest. Činností stvořil svět, utrpením jej pak vykoupil; a jako vykoupení šlechetnější jest dílo nežli stvoření, tak zdá se i, jakoby utrpení Boha více oslavovalo, nežli

činnost. Proto stala se trpělivost něčím jiným od té doby, kdy Bůh ji spojil se Svou přirozeností; není více vlastností otrokovou, nýbrž ctností královskou, ctností nebeskou, ano ctností božskou!“

8. Svatý *Ambrož* praví: „Trpělivost, ctnost ta křesťanská, zakládá se na srdci pokorném. Ctnost křesťanská, pocházejíc z nebe, také z nebe dostává svůj lesk a svou krásu. — Co činí dítě bídou jsouc sevřeno? Utíká se k matce. Trápí-li je hlad, bije-li je kdo, stůně-li, neví o lepším útočišti, nežli o loktech mateřských, kde doufá naleztí prostředek proti všemu trápení. A dobrá jeho matka potěšuje, pomiluje, ochraňuje a utiňuje ve všech jeho bídách a strastech. Tak jednati má i dítě Boží. *Trpělivost* má míti za matku svou, k ní utíkat se ve všech potřebách, a vždy veliké u ní najde útěchy!“

9. *Tertullian*, † 240, chtěje ukázati přednosti trpělivosti, porovnává ji s brněním, anebo lépe s neproniknutelným štítem chránícím každého před střelami nepřátelskými, které se vsecky oň odrážejí, a tak uškoditi nemohou. Člověk jsa opatřen štítem tím nebojí se žádné rány, žádného nebezpečného úrazu; posmívá se všem nebezpečím, pohrdá všemi útoky, vzdoruje

tisíci návalům. Všecky šípy, které se naň namířují, klesají k nohoun jeho, anebo vracejí se s velikou silou na nepřátele. Chráněn jsa štítem tím zbožný Job, vítězoslavný bojovník ten Hospodinova zástupů, přetrpěl všecky útoky pokušitelovy, ba ani moci pekelné nemohly mu uškoditi. Vždy udaten v boji, vždy vítěz v útoku, posměch a hanu kydal na nepřátele, kdykoliv pokoušel se o to, aby zviklal ctnost jeho!

10. Svatý *Chrysostom* praví podobně: „Trpělivost křesťana jest jako nedobytná pevnost. Uzavři se v pevnost tu, a pak vyzvi bez šípu, bez zbroje směle nejsilnějšího nepřátele k boji; ano všecky tvory nechť se ozbrojí, aby tě porazili, nechť vyřítí se na tebe všecko zlo, všecky bolesti, toliko nepřátel, jenž ti přísahali zničení; neopustíš-li jenom nepřekonatelnou tvrz trpělivosti, ohradíš-li se jí pevně, vždy budeš vítězem a všecky šípy nepřátel tvých zlomeny sklesnou k nohoun tvým.“

Pobožný odkaz pro umírající.

V nově postaveném chrámě theatynském svatého Kajetána v Mnichově učinila *Adléta*, kurfirstová, mezi jinými i toto nadání k potěše umírajících:

Jak mile nemocnému nastává poslední hodina a jest již v posledním tažení — a v tom okamžení ale člověk nejvíce podléhá útokům duchů pekelných, a právě proto tím více potřebí má božského přispění a pomoci, — mají mniši theatynští, byvše o tom zpraveni, hlasem zvonu znamení dáti křesťanské obci, že nachází se křesťan v zápasu smrtelném, aby pak sešli se v chrám theatynský a zde celou hodinu prosby své vysílali k Bohu za pomoc a přispění nemocnému. Mělo-li by se to státi za noci, kde lid sotva by slyšel zvonění, mají mniši sami shromážďiti se v chrámě a pobožnost onu vykonati, obětující zároveň mši svatou za šťastné a blahoslavené odejití nemocného ze světa toho.

Pomni na smrt!

Alcuin, proslulý učitel a přítel Karla Velikého, chtě se vážně připraviti na smrt, ustoupil v klášter Tourský, kde o samotách spasitelných žití své blahoslavenou smrtí dokonati žádal. Tam vyvoliv sobě hrobku, trval v ní denně mnoho hodin u nábožném modlení se a rozjímání. A tak spřátelil se se smrtí, která jej 19. května 804 dovedla v onen svět.

Jednou přišel jistý bohatý a vznešený Peršan, jménem *Hormisdas* do Říma. Jsa tázán od císaře, jak jej Řím dojíká, a zdali by tu na vždy pobýti chtěl, odpověděl: „Pane, nic nedá se porovnat s krásou, kterou jsem zde spatřil. Než neomámila mne, ano nedojmula mne ani nad míru; nebo mezi nádherou města toho patřím i hroby. A poněvadž lidé v Římě právě tak umíraje, jako v Persii, mizí před očima máma všecka ta krása; nebo nikdež možno nám na vždy zůstávati.“

Svatý *Jeroným* onemocněv zvolal: „Duši mé oškliví se ten svět; ona mře touhou, spatřiti tebe, ó krásný Jerusaléme, tebe, vlasti milená! Ona chvála zalétá k Tobě, předměte všech tužeb mých!“

Když silná zimnice hrozila mu rozdrčením, a přátelé a učeníci jeho přišli, aby mu pomocí svou přispěli, pravil vesele: „Milí přátelé! přinášíte mi zvěst, že mohu odejít odsud? Ó Bůh odplať vám radostnou tu zprávu! Sdílejte se mnou radostí mé, buďtež svědky štěstí mého! Vizte, nyní přiblížil se nejdrahocennější ten okamžik života mého. Ó blažený okamžiku! Sladký a libý sne spravedlivých! Ó přijdiž a zatlač oči mé! — Smrti, jak krásná, jak milá jsi!

— Jak nespravedliví jsou přece lidé, kteří tě tak hroznou líčí! Hroznoujsi jenom bezbožným.

— Bratří, modlete se! — bděte a zakusíte, jak sladko jest umíratí tomu, kdo naučil se svatě a spravedlivě žíti!“ —

A promluviv slova ta vypustil ducha svého
30. září 420.

Svatá *Rosa Limanská* na loži smrtelném prolévala hořké slze. — Jsouc tázána, proč pláče, pravila: „Neslším, že mám se od světa odloučiti, aniž že trpím, nýbrž že ještě příliš málo jsem vytrpěla, abych si tím nebe zasloužila.“

— Měla silný kašel a chrlela mnoho krve. Zpamatovavši se pak, že opět mluvití mohla, zvolala: „Nebeský ženichu můj! Přijmi krev tu v oběť a za znamení vroucí touhy mé, kterou jsem povždy nyla, dáti krev i život svůj pro Tebe!“

Šlechtetný hrabě *Bedřich Leopold Stolberg*, † 1819, maje zemřítí ptal se lékaře svého: „Povězte mně, bude zítra nebo pozejtří se mnou konec?“ — Tu odvětil lékař: „Živá víra vaše a vřelá touha patřiti Boha dovolují mi, že vám mohu říci, že ještě do půl noci budete vysvobozen.“ — „Buď Bůh pochválen“ zvolal nábožný trpitel, „buď Bůh pochválen!“ a vzal

lékaře za ruku a tiskna ji upřímně pokračoval: „Díky! díky! — Děkuji vám z celého srdce. — Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!“ — Po slovech těch sklesla mu hlava, a oddechnuv si ještě několikráte, odešel ku svému a našemu Otci.

Svatý *Augustin* vyznal, že jej nic více neodstrašovalo od opětného zabřednutí v staré náruživosti a vášně, nežli bázeň před smrtí a následujícím na ni soudem. A bázeň ta prý nikdy srdce jeho neopouštěla.

Nábožný opat *Eliáš* trval 70 let na poušti. Navštěvujícím jej pravíval: „Tří věcí se bojím, a sice: *předně* oddělení duše od těla; *za druhé* nevyhnutelného předstoupení před soudnou stolicí Boží, a *za třetí* toho, co pak se mnou se stane.“

Na svatém *Tomáši Aquinském* vyzvídala jednu sestra jeho, v čem přece blaženost věčná pozůstává? — Svatý bratr její dal jí to za odpověď: „Drahá sestro! Odpověď na otázku tu dříve neobdržíš, až sama věčné blaženosti si zasloužíš a dosáhneš. — Ale jak potěšující a povzbuzující jest to, že všecka pozemská učinnost nemůže dostatečně na otázku tu odpově-

děti; nebo proto jest zaslíbená blaženost nevyslovitelná.“

Když *Dětřich Kanisius*, bratr Petra Kanisia, slyšel o smrti bratrově, ranila jej mrtvice. A ranou tou opustila jej okamžitě všecka paměť, tak že všecko propadlo se v moři zapomenutí mimo svaté jméno Ježíš a Maria. — Sedm let trápil jej neduh ten; nemohl ani rukou hýbat, leč dělal znamení svatého kříže; nemoha ani jazykem vládnouti, leč vzýval sladké jméno Ježíš a Maria. Přijmuv pak poslední svaté pomazání, rozvázal se mu jazyk, takže vysloviv ještě slova: „Do nebe! Do nebe!“ skonal.

Svatý *Cyprian* praví: „Pohrdnouti máme smrtí, královnou strachu a hrůzy. Modlíme se, aby se stala vůle Boží; ale jak nedůsledně a převráceně jednáme, neposlouchajíce hned vůle Jeho, když nás volá a nás z toho světa k Sobě pojmouti chce. My odporujeme a zpěčujeme se, i jako sluhové tvrdotýlní, zasmušilí a truchliví před obličej Páně předstupujeme a bezděk i s vůlí neochotnou se odtud ubíráme. I chceme-liž od Toho, k němuž tak neradi chvátáme, nebeskou mzdu dostati? Čemuž se tedy modlíme a prosíme, aby přišlo království Boží, těšili-li nás toto zajetí přízemské? Čemuž na mo-

dlitbách trvajíce to opácíme, aby brzo nastal den království, jestliže žádoucněji a vroucněji bažíme, sloužiti zde ďáblu, nežli tam kralovati s Kristem?“

Ludvík, hrabě *Salesský*, bratr svatého *Františka Salesského*, zemřel roku 1654 na rukou syna svého *Karla Augusta*, biskupa *Genevského*. Syn mu v posledním tažení ještě připomínal, aby s oddaností podrobil se vůli Boží. Otec odpověděl na to distichem, které si za heslo své oblíbil:

„Sive mori me, Christe jubes, seu vivere mavis;
Dulce mihi tecum vivere, dulce mori.“

(Nechť umříti mi, ó Pane, kážeš, aneb živu býti — Rád budu žíti s Tebou, též i umírati rád.)

Achmet, panovník *Egyptský* a *Syrský*, † 1617, maje umříti vztáhnul ruce své k nebi a zvolal: „Bože, smiluj se nad hříšníkem, jenž na zemi neznal mezí své moci, a buď mu milostiv v hodině smrti jeho.“ (Jsa totiž místodržitelem krále *Bagdadského* vzbouřil se proti němu a odňal mu násilně *Syrii*, kterou pak samostatně spravoval.)

Svatý *Cyprian* praví: „Strach před smrtí má toliko ten, kdo se ku Kristu bráti nechce;

ku Kristu pak nechce jíti ten, jenžto nedoufá, že s Kristem kralovati bude. Neboť psáno jest: „Spravedlivý z víry jest živ.“ (Řím. 1, 17.) Jsi-li tedy spravedliv a z víry živ; v pravdě-li v Krista věříš: medle čemuž by tobě, jakožto s Kristem býti majícímu a o zaslíbení Páně ubezpečenému, neměla ta hodinka zavítati, co tebe ku Kristu zove? Proč by tě to netěšilo, že's před ďáblem ušel? . . . A proto, rozmilí bratří! majíce upřímnou víru, pevnou mysl i úplnou sílu ducha, stůjmež hotovi ku všelike vůli Boží; a odloživše bázeň smrti budme pamětlivi té nesmrtelnosti, která nastane.“

Svatý *Augustin* praví: „Jakou lásku chováte ku Kristu, bojíte se předstoupiti před Toho, kterého prý milujete? Bratří moji, nerdíme se pravíce, že Jej milujeme, přidávajíce zároveň, že bojíme se příchodu Jeho?“ Všecken byl u vytržení, kdykoliv v myšlénkách zalétal v onu chvíli, kdy bude moci vkročiti do věčnosti. „Ó kdy přijdu, Pane,“ volá, „a ukáží se před tváří Tvou? Zdali uzřím ten den, den utěšení a veselí? . . . Ó dni přejasný a krásný . . . , v kterémž uslyším hlas chvály, hlas veselí a vyznání; v kterémž uslyším: „Vejdi v radost Pána svého, vejdi v radost věčnou,

do domu Pána Boha svého, kde jsou věci velké, nezpytatelné a předivné, jimžto není počtu. Vejdí v radost bez zármutku, v kteréž jest věčné utěšení a veselí: kdež bude všecko dobré, a nebude nic zlého; kdež bude, cožbykoli chtěl a nebude, čemuž by nechtěl; kdež bude život živý, sladký, milý a vždycky památný; kdež nebude nepřítele protivného, ani vnady ke zlému, ale svrchovaná jistá bezpečnost, bezpečný pokoj, pokojné utěšení, utěšné štěstí, šťastná věčnost, věčné blahoslavenství, a blahoslavená Trojice, Trojice jednota, a jednota Božství . . .“ O radosti nad radost, radost převyšující všelikou radost, mimo kterouž není radosti, kdy vejdu v tebe, abych viděl Boha svého, kterýž přebývá v tobě?“

Když svatý *Eduard*, král anglický, † 1066 umíraje viděl, ana milovaná choť jeho v slzách se rozplývá, pravil jí: „Neslzi! vždyť nezemru, nýbrž budu živ; žiju v důvěře, že z údolí smrti vejdu ve vlast Svatých, abych tam věčného blaženství Svatých požíval.“

Svatý *Ignác z Loyoly* toužíval vroucně po onom okamžiku, kdy duše jeho od těla se oddělí. Kdykoliv vzpomínal na smrt, vyřinula se mu z oka slza radosti, poněvadž doufal, že zá-

hy již uzří Boha svého tváří v tvář, že Jej bude chváliti a milovati navždy.

Svatý *Jeroným* psal r. 384 svaté Paule, aby ji v trpkém zármutku nad smrtí nejstarší dcery její Blesilly potěšil, zároveň pak z přílišné zkormoucenosti otcovsky pokáral. Cítí velikost ztráty její, než praví, že má se oddati spravedlivé a svaté vůli Boha, svrchovaného a jediného Pána, Jej chváliti a za vše Mu děkovati. Ano jest křesťana nehodno oplakávati smrt, která jest branou z časnosti do věčnosti, a spíše oplakávati by se mělo delší potrvání ve vyhnanství tom. „Ty ani netušíš,“ píše, „že ti praví Spasitel: „Paulo, proč se kormoutíš nad tím, že dcera tvá stala se dcerou Mou? Slza tvá jest jako vzpoura proti prozřetelnosti Mé.““ — Vím, že matka přirozenosti své něco popustiti musí; avšak nesmírná bolest náboženství jejímu neslouží ke cti. Blesilla sama zarmucuje se, pokud jí toho možná v blaženosti její, vidouc, že se proti Ježíši Kristu provínuje. „Nezávid mi blaženství mého,“ volá na tebe s výše nebeské, „jsem zde u matky Boží a ve společnosti Andělů a Svatých. Štkáš, že jsem opustila svět, a já želím vyhnanství, kde tebe tak mnoho nebezpečností obkličuje.““

Svatý *Cyprian* praví: „Nemáme oplakávati bratry své hlasem Páně pout pozemských sproštěné, vědouce, že nejsou ztraceni, nýbrž nám jenom předesláni, že jako cestující po suchu nebo po moři ostatní zpět zůstávající předcházejí, že máme pouze po nich toužiti, nikoliv jich želeti, aniž přiodívati se v černá roucha smutku, kdež oni tam oblékli již roucha bílá, aniž pohanům býti k pohoršení, oplakávající je jako ztracené a na věky mrtvé, a zároveň tvrdíce, že žijí u Boha, zapírajíce tak víru ústy vyznávanou odpornou citlivostí a chováním svým.“

Svatý *Madelgesil*, poustevník v Picardii, † 685, zamiloval sobě velmi vřele jakéhosi *Vulgána*, též poustevníka. Najednou se ten upřímně milovaný přítel na smrt rozstonal. Svatý tuše, že brzyčko již opustí jej dobrý přítel, oddával se veliké hoři. Než nemocný připomenul mu, že zarmoucenost ta nehodna jest křesťana, a doložil: „Viz, aby jsi přílišným bolem nebyl sveden k rozhněvání Boha.“

Svatý *František Borgiáš*, † 1572, třetí představený Jezuitů, slyše na ulici Valadolidské, že dcera jeho, hraběnka *Lernova*, náhle zemřela pozastavil se a vykonav za ni krátkou modlit-

bu, chvátal dále po práci své. Šel totiž na dvůr a vyřídív tam u hraběnky záležitosti své způsobem obyčejným, doporučil teprvé duši dcery své nábožné její modlitbě. „Jak,“ zvolala tu hraběnka, „viděl někdo již tak chladného otce při smrti dcery své?“ — „Vždyť byla mně pouze od Pána Boha zapůjčena,“ odvětil klidně svatý, „a nyní ji Bůh opět nazpět požádal. Nejsm Mu za to díky zavázán, že mně ji tak dlouho zanechal, a pak ji, jak doufám, pro milosrdenství své do slávy věčné uvedl?“

Svatý *Vilibald* když umíral, štkali a naříkali u lůžka jeho učeníci volajíce: „Neopouštěj stádo své; sice upadne mezi vraždychtivé vlky.“ „Jak,“ promluvil na to svatý muž, „vy chcete mne zdržovati, abych neodešel k Bohu? Poroučím stádo své Onomu, jenž mi je svěřil, a Ten je pro milosrdenství Své zajisté také zachrání.“

Svatý *Augustin* praví, že jediným zaměstnáním naším býti má pohlížení vzhůru k vlasti nadhvězdné, a pohled ten vlévati nám bude posily v nemoci naší. „Kdyby nám bylo denně trpěti muka,“ takto dí, „kdyby nám i peklo samo nějaký čas bylo snášeti, abychom směli spatřiti Krista v slávě se beroucího a připojiti se

k počtu Svatých Jeho, nic nebylo by mnoho vše, co zarmoutlivého, přetrpěti, abychom se tak veliké a výborné slávy účastnými stali . . . Ó blahoslavené utěšení a přeutěšené blahoslavenství: Svaté viděti, se svatými bydleti, a svatým býti, Boha viděti a Boha míti na věky a dále! O tom snažnou myslí rozjímejme, toho vší horlivostí žádejme.“

A svatý *Řehoř* dí: „Kterýž jazyk vypoví, aneb která mysl pochopí, jak veliké jsou onoho hořejšího města rozkoše? Býti mezi kůry andělskými, nalézati se s blahoslavenými duchy v slávě Stvořitelově, patřiti na přítomnou tvář Boží, hleděti na světlo neobmezené, strachu smrti nemíti a z daru věčné neporušenosti se radovati. To slyše duch již se rozněcuje, již sobě žádá býti tam, kdež nekonečných rozkoší doufá. Avšak k velkým odměnám nelze přijíti leč velikým namáháním. Tudíž i Pavel praví: „Nebude korunován, leč kdo by řádně a náležitě bojoval.““ Radujž se tedy mysl z velikých těch odměn, však nelekejž se také boje a namáhání.“

Žofie Perrinellova, panna, jsouc 28 let + 19. listopadu 1829, může životem svým sloužit za dokonalý vzor pravé nábožnosti, zvláště pak

v poslední nemoci své osvědčila nejzřejměji živou víru a vřelou pobožnost svou. Nelekala se toho, mluvil-li kdo o smrti, ano sama ráda o ní rozmlouvala. Když jí pravili, aby smutné myšlenky z duše své zapuzovala, odpověděla: „Což smutno jest patření na Boha dosíci, což nemusíme umřítí, abychom patření toho dosáhli?“ V předvečer svatého přijímání pravila přítelkyni své: „Neprosím Boha za to, aby ulevil útrapám mým, nýbrž za dostatečnou hojnost posily, abych zítra tělo Páně přijmouti mohla.“ — Ovladla sobě heslo svaté Terezie znějící: „Pane, buď trpěti, buď umřítí!“ a i největšími jsouc bolestmi sklíčena sobě nezastekla. V předvečer svátku Všech Svatých povzdechla sobě takto: „Nemohu slavnost tu v chrámě slaviti; jaké by to bylo štěstí, kdybych ji v nebi směla slaviti!“ 6. listopadu opustily nemocnou téměř všechny síly a přijmula proto u živé víře a dokonalé oddanosti svatou svátost posledního pomazání. Odpovídala při tom svatém úkonu knězi, a vzbuzovala neustále víru, naději a lásku. Měla jakousi předtuchu, že příští noci umře; než člověk míní, Pán Bůh mění. A proto pravila druhého dne svému zpovědníku: „Nezalíbilo se ještě Pánu, mě k Sobě povolati; ne-

vím, kolik dní bude mi ještě trpěti; staň se však vůle Boží!“ — Ano na to se jí ještě přitížilo, co pozorujíc Bohu oddaná Žofie pravila, patrnou jevíc radost: „Dostane se mi konečně štěstí toho, abych patřila Boha svého a sice tváří v tvář!“ A velmi nábožně modlívala se: „Bože můj, dej, abych Tebe vždy více milovala! Bože můj, já Tebe nemiluji dostatečně! Sladké srdce Ježíšovo! Ty hořící kři lásky, zapal v srdci mém oheň neuhasitelný lásky k Tobě; dej mi milostivě, aby poslední vzdech můj byl vzdechem lásky!“ — Jednou pravila bytosti, kterou milovala: „Touha má spatřiti Boha jest tak vroucí a náramná, že zcela ničeho zde na zemi neopouštím se srdcem těžkým, ač již zde zůstávuji lidi drahé srdci mému; vždyť se brzo zase shledáme.“ Konečně 19. listopadu o čtvrté hodině z rána, právě když šepotala ústa její sladká slova: „Ježíš a Maria,“ zesnula klidně v Pánu.

Myšlenky a modlitby trpících a zkoušených.

Svatý *Getrud*, † 1334, jsa nemocen takto se modlil: „Spasiteli můj, jenž jsi mne tak miloval, že jsi pro mne i trpěti i umřítí ráčil, ke cti Tvoji obětuji z lásky vše, co jsem posud

vytrpěl, co nyní trpím a co budoucně vytrpím! Vzhlédni milostivě na lásku svou oživující mne! Jenom působením lásky Tvé umožněno mi, že s radostí snáším vše. Trpěti chci, že i Ty jsi trpěl a že Ty tomu chceš, abych trpěl; nebo více miluji Tebe, než sama sebe.“

Podobně blahoslavený žebrák *Josef Labre*, † 1783: „Ó Ježíši, lásko má! — Tobě daruji srdce své. Neskončeně milovaný Spasiteli, vstěpuj svatý život Svůj v srdce mé!“

Svatá *Alžběta*, † 1231, když na ni pokušení doráželo, volala: „Ó Maria! přispěj mi ku pomoci!“ a vždycky se jí ulevilo.

Svatý *Richard*, † 1253, poručiv již mnohokráte strápenou duši svou Pánu Ježíši, obrátil se vřelými city na Pannu Marii volaje: „Ó Maria, matko milosrdenství, zachraň mne od zlého nepřítele, a přijmi mne v hodinu smrti mé!“ A vysloviv vroucí modlitbu tu zemřel.

Svatý *Robert*, jsa již smrti blízký, dal se na lůžku svém pozvednouti, a obrátiv oči slze ronící k nebi, odříkával hlasem velebným vyznání víry a skončil je těmi slovy: „Věřím a povždy jsem věřil, za pravé mám a povždy za pravé jsem měl, vyznávám a povždy jsem vyznával — onu nejsvětější víru, kterou zjevil Kristus,

apoštolé hlásali a svatá římsko-katolická Církev povždy učila! U víře té jsem žil a umírám u víře Syna Božího, který mne miloval a za nás Sebe na smrt vydal. Věřím, že Spasitel můj žije a že v den poslední vstanu z hrobu, a doufám Boha a Pána svého v tom těle spatřiti.“

Nábožný kněz *Vavřinec*, benediktin, umíraje zvolal s tváří veselou: „Dvou věcí mi ještě zbývá — těla mého a duše mé. Oboji daruju Vám, Ježíši a Maria; Vás činím dědici všeho statku svého!“

Svatý *Gebhard*, † 1088, žádoucně toužil po přijmutí svatých svátostí.

Pravili mu, že dle zdání lidského nenastává mu ještě hodina rozchodu, jako se mu zdá.

Opravdový učeník Ježíše Krista však odvětil: „Nejdůležitější nemáme odkládati, anebo čekati na onu hodinu, kdy duch sám sebe více mocen není, a těšení, kterého se mu od Největějšího dostává, více vnímati nemůže; nemocnému v největším stupni potřebí útěchy a posily, — a kde mu té mimo svaté svátosti lze dostati!“

Slovy těmi vírou svatou nadchnutými pohnul přítomné, že mu zavolali kněze. A ve vsí

nábožnosti pravého křesťana přijmul nejsvětější tělo Páně, aby jím sobě pojistil blaženou nesmrtelnost.

A posilniv a občerstviv se chlebem andělským zvolal: „Nechť již se stane cokoliv, já spojen jsem s božským Vykupitelem! Je-li *Ten* se mnou, kdo proti mně?“

Za onoho času, když císař *Napoleon I.* dosáhnul vrchole moci a slávy své, nacházel se, jak sám general Drouet vypravoval Donnetovi, arcibiskupu Bordeauxskému, ve společnosti nejznamenitějších generálů a nejvýtečnějších válečníků svých. Společnost bavila se vzájemným líčením dnů nejkrásnějších, které jednotliví pánové za života svého byli strávili.

Císař mlčky naslouchal několik okamžení rozhovoru tomu. Konečně přerušil jej otázkou: „Víte také, pánové, který den života mého byl nejkrásnější a nejšťastnější?“

Přítomní jmenovali brzo den, v který dokázal největší své umění válečné, brzo den, v který nejslavnější odnesl vítězství. Jedni hádali na vítězství dobyté u Marenga, v Egyptě mezi pyramidami, u Slavkova nebo Ogruně, druzí na den korunovací . . .

„Neuhodli jste, pánové! . . Jest to den prvního přijímání!“

Bylo lze pozorovati, že řeč ta vyloudila na všech přítomných úsměch, vyjmouc jenom jediného generála, jenž ji vážně a pohnutě vyslechl.

Napoleon poklepal mu na rameno pravě: „Dobře, Drouete, dobře; jsem šťasten, že ty's mi porozuměl!“ —

A muž ten, jenž za dnů štěstí svého, na vrcholi moci a velikosti, na oslaveném trůnu Francie nezapomenul na den prvního přijímání a jej ještě veřejně za nejkrásnější a nejšťastnější den v životě svém vyhlásil, muž ten nezapomenul také na něj za dnů nejtrpčí nehody. Znamenaje na ostrově sv. Heleny, že tělo jeho navrátí se záhy v lůno země, odkud vzato bylo, rozpomenul se na Boha mladosti své, a vzýval Jež v den poslední právě tak — jako v den prvního přijímání — o milost. Před smrtí svou povolal Napoleon všecky soudruhy vyhnanství svého a zapřísahal se před nimi „že v lůně apoštolské, katolické a římské Církve umřítí chce;“ a přijmul za jejich přítomnosti uctivě a nábožně svaté svátosti.

Láska k nepříteli.

Svatý *Epifanius*, biskup v Salomě na Cypru, † 403, pozval si jednou svatého *Hilaria*, poustevníka, věrně milovaného přítele svého, kterého po mnohá léta již nebyl spatřil, aby jej ještě jednou před smrtí svou uhlídal.

Hilarion přišel. — Epifanius předkládal mu drůbež. Hilarion nechtěl jísti, omlouvaje se takto: „Od té doby, co na sebe jsem vložil roucho poustevnické, nepožil jsem ničeho, co kdy žilo!“

„A já od té doby,“ odpověděl Epifanius, „co nosím roucho to, nedopustil jsem nikdy, aby někdo usnul, maje něco na srdci proti mně, jakož i já jsem neusnul nikdy s myslí proti někomu rozhořčenou!“

A tu zvolal svatý poustevník: „Otče můj, měřítko tvé lepší jest, nežli moje!“

Boha sluší vyhledávati.

Jakob *Bossuet*, narozen dne 27. září 1627 ze staré a vznešené rodiny burgundské, † 1704, byl nejznamenitějším bohoslovcem za času svého ve Francii. Král Ludvík XIV. vyvolil jej za

vychovatele korunnímu princí, a nápotom jmenoval jej biskupem Meauxským.

Mezi bližší přátele své počítal také proslulého kajicníka de Rancé, opata z La Trappe; nazýval jej „svatým přítelem svým“ a navštěvoval jej pět až šestkrát v pustině La Trappe, aby rozmluvou s ním ducha svého zotavil a posilnil.

Z lásky k tomu „svatému příteli“ dal v prostranní kapli chrámu klášterního na vlastní útraty vystavěti krásné jesle, aby slavnost vánoční velebnějšího nabyla rázu. Sám byl přítomen práci, kterou čtyři řemeslníci na den před štědrým večerem dokonali. Podávaje jim mzdu pravil pohlížeje na ně přívětivě: „Chci vám také dárku vánočního ušetřiti, chci ale, aby jste si jej sami vyvolili.“

Řemeslníci podivili se nad řečí tou a zvědavě dívali se na stůl pokrytý bílým šátkem.

Biskup odkrýváje stůl pravil: „Každý z vás má právo vyvoliti sobě dárek vánoční, buď to zlato, buď ty legendy.“

Na stole byly totiž čtyry pěkně svázané knihy obsahující čtení o Svatých a čtyry kusy lesknoucího se zlata.

První řemeslník nerozmýšleje se dlouho,

sáhl dychtivě po zlatě. Jenom to zdálo se, že jej přivádí v rozpaky, že nevěděl, čím by jednání své odůvodnil. Konečně pravil: „Kniha ta mi mnoho prospěti nemůže, poněvadž — neumím dobře čísti.“

Nyní vztáhl druhý ruku. Rozvažoval u sebe, co by si přece vybrati měl; konečně uchopil se také zlata, takto se omlouvaje: „Za to koupím si teplý kabát na zimu.“

Třetí asi veliký boj vnitřní nevytrpěl; rozhodnul se okamžitě pro — zlato. Oko jeho prozrazovalo chtivost po majetku pozemském. Bera sobě se stolu zlato pravil: „Za peníze ty koupím si dříví na zimu.“

Nyní došla řada na čtvrtého, krásného to jinocha, jemuž z tváře zářila prostomyslnost a nevinnost. S patrnou bázlivostí přistoupil ke stolu, a oko jeho nesměle pohlíželo brzo na knihu, brzo na zlato. Nemoha se ani pro jedno, ani pro druhé rozhodnouti pravil: „Mám doma starou matku. Jest velmi chudá, a mohla by si těmi penězi na nějaký čas pomoci. Ona jest ale také velmi nábožná, a velmi by se z toho těšila, kdybych jí za dlouhých nocí zimních něco o Svatých předčítal. Volím tedy legendy.“

Biskupovi zaleskla se slza v oku. — Vzal do ruky knihu a podával ji dobrému synu, a podáváje ji pozdvihl vrchní desky — a hle! — na ní připevněno bylo šest kusů zlata.

Mladý muž podivením ustoupil a ostatní tři řemeslníci stáli tu jako ohromeni. Podivení, zlost a závist střídaly se v srdcích jejich, vidouce, že v každé knize podobný poklad ukryt byl, a pak zmocnil se jich stud a hanba, když štědrý dárce tak mluvití se jal: „Chtěl jsem vás zkoušeti, dáváte-li věcem nebeským přednost před věcmi pozemskými. Tři z vás tak činí. — Chtěl jsem vám skrovným způsobem uskutečniti výrok Páně: „Hledejte nejprvé království Božího a spravedlnosti jeho: a toto všechno bude vám přidáno““ (Mat. 6, 33.), a proto ukryl jsem šest kusů zlata v každé knize. — Vy jste pak svobodnou vůlí svou raději sáhli po zlatě, po statku pozemském, nežli po knize, věci nebeské. Ctím svobodnou vůli, a proto podržte každý, co máte. — Kdyby jste ale, jako jinoch ten, byli vyvolili statek duchovní, byli by jste mimo statek duchovní v míře mnohem hojnější vyzískali též statku tělesního; nebo místo jednoho kusu zlata šest se vám podávalo. — Blaze matce, která si takového syna odcho-

vala! Blaze křesťanu, který staví věčnost nad časnost; nebo láska k věcem nebeským nikdy není prázdna požehnání pozemského! — Bůh svých nikdy neopouští!“

Moc víry.

(Ze zápisků německého důstojníka z války španělské.)

Blahou upomínku ve mně vzdy vzbuzuje válka španělská. V té seznal jsem člověka pravého, moudrého a ctnostného. Musel jsem tenkrát obsaditi s oddělením svým vesnici, která byla místem důležitým pro přední řadu voje našeho. Když vjížděli jsme do místa toho válkou a kořistivostí vojínů spustošeného, vyšel mi vstříc muž letitý, vysoké a statné postavy v oděvu benediktinském. Prosil mne, abych ušetřil obyvatelů pozůstalých nevinné té vesnice. „Jsou to jenom starci, ženy a děti,“ pravil, „a ti zajisté nebudou tlupě vaší nebezpečni, a rádi poskytnou všeho, seč budou. Ušetřte také chrámu klášterního; mnohá století již uplynula, co jej zbožná dobročinnost lidská vybudovala. Nebuďte nemilosrdnějším, nežli nečas a bouře, která mu neuškodí.“

Muž ten měl v sobě něco velmi příjemného, tak že mne přívětivé a upřímné vzezření jeho mocně k němu vábilo. A proto slíbil jsem také, že, pokud mi bude možná, prosbě jeho vyhovím. Oddělení vojska, kterému já jsem velel, naučil jsem neobmezeně hlasu mého poslouchati, takže bez vědomí mého žádné se nedopouštělo rozpustilosti. — Bytem byl jsem v klášteře až na onoho mnicha, jenž mně vyšel vstříc, prázdném. Ostatní řeholníci bojíce se bezuzdné libovůle vojáků, která se všude nejprvé obracela proti klášterům a jejich obyvatelům, předstírajíc, že prý lid pobuřují proti nim, dali se na útěk, a páter Juan tam zůstal jenom samotén. Divě se hrdinné mysli jeho, ptal jsem se ho, jaká příčina jej tu zdržela. Na to odpověděl mi tiše, usmívaje se: „Nemohl jsem ovčičky své opustiti; nesměl jsem ubohé starce a ženy bez pomoci zůstaviti; musel jsem zůstatí jejich rádcem, přítelem, lékařem. Není to tak těžká povinnost, a osud můj není politování hodný, jako osud spolubratří mých.“

A v skutku byl mnich ten rádcem a lékařem lidu okolního. Od časného rána až do tmavé noci neunaveně pracoval. Sotva vyšlo slunce, vycházel již do polí a lesů sbíraje by-

linky, z nichž připravoval léky pro nemocné a raněné; a pak navštěvoval rodiny ve vsi, kdyby snad někdo jeho rady a pomoci potřeboval. A venkovský lid obracel se také ve všech potřebách svých na nábožného kněze, jenž ke všem choval stejnou přívětivost a stejnou ochotnost. Ztratil jsem v půtkách se sedláky z okolních vesnic tři muže. Kněz Juan o to se postaral, že čestně byli pohřbeni. „Modleme se za duše padlých!“ napomínal vojíny prokazující soudruhům svým poslední službu, a i ti nejsurovější a nejlehkomyslnější pokleknuvše odříkávali pohnuti s knězem modlitbu. V přispívání pomocí svou raněným byl neunavený, trváje celé noci u lůžka jejich. Mnozí také z mých lidí děkují jeho lékařskému umění a horlivému ošetřování své uzdravení a život. Kdykoliv prázdné chvíle popřála mu pečlivost otcovská o nemocné a raněné, shromažďoval kolem sebe děti ze vsi a poučoval je, vypravuje o Bohu a svatém náboženství, líče jim bídu povstalou z války, a ukazuje jim, jak by Pána Boha o mír prositi měli. Častokráte příkradl jsem se nepozorovaně, když stárnoucí muž svaté pravdy rozkládal dětem, k teré upřeným naň zrakem a patrnou pozorností milým slovům jeho naslou-

chaly; a v skutku já sám jsem se z toho, co dětem předkládal a vyprávěl, více naučil, nežli z leckteré na oko velmi učené knihy.

Nebylo divu, že jsem si záhy získal lásku jeho; nebo z řečí mých seznal, že jsem sám žehral na válku tu a že jsem ze srdce nenáviděl záhubnou bojechtivost. Často procházejíce se po zahradě klášterní mluvili jsme o lidském činění a jednání, o rozličných náboženstvích národů po zeměkouli rozšířených. Musím se vyznati, že jsem mysl mírnější a ducha bystřejšího posud nepoznal; chovaje nezvratné přesvědčení o víře své, mluvil přece vážně a snášenlivě o jiných náboženstvích. Dějiny věku starého i nového bystrým zrakem prohlédl, a zkušenostmi takto nabytými vzdělal srdce, utvrdil víru, zostřil soudnost svou. Především ale zamiloval sobě vědy přírodní; od mládí svého zanášel se již lékařstvím, tak že v oboru tom nevšední nabyt vědomosti. — Jedinou zábavou, kterou zotavoval unavené tělo i zemdleného ducha, bylo pěstování a ošetřování květin. Zahradka jeho plná byla růží rozkvétajících, takže milý byl pohled na ni a tak dojmavý, že vojáci nejenom se nedotkli zahrádky, nýbrž ji sami hlídali, jako nějaký poklad.

Za několik neděl přišel mi rozkaz, opustiti vesnici a k hlavnímu voji s oddělením svým přiraziti. — Slze kanuly mi z očí, když jsem se loučil s ctihodným knězem tím. A on porozuměl mi dobře a tiskna mi přátelsky ruku pravil: „Ve vás poznal jsem muže poctivého, kterému jde čest Boží nade všecko.“ A musím zde slabost svou vyznati, že mně žádná pochvala tak nezalichotila, jako ta. Nemaje ničeho, dal mi na památku nejkrásnější růži ze své zahrádky. A s vojáky se ještě rozloučiv díval se dlouho za námi do daleké ciziny se ubírajícími.

Za půl leta chtělo tomu nestálé štěstí válečné, že jsem se svou družinou opět přirazil k oné vesnici. Času toho ležela tam posádka francouzská se svým generalem. Spěchám do kláštera, chtěje tam obejmouti nezapomenutelného přítele svého, kněze Juana. Vypsati nemohu, jaký cit se mne zmocnil, slyše že v poutech držán jest a ve vazbě, a že druhého dne ráno má býti zastřelen. Příčina toho byla ta: Voják francouzský odváživ se příliš daleko za vesnici, byl hrozným způsobem nejspíš od nějakého rolníka z blízké vesnice zavražděn. Usslyšev o tom general, tak se rozlobil, že se za-

přisáhl, nevypátrá-li se anebo neudá-li se sám pachatel ukrutného toho činu, že dá tři mužské a tři ženské z osady losem k tomu určené zastřeliti. Kněz Juan chtěje hroznému neštěstí tomu zabrániti, vydal se v oběť za ubohé nešťastníky.

I spěchám k generali, muži to hodnému avšak nad míru přísnému, líčím mu nevinnost Juanovu a prosím za život jeho. Vyslechnuv mne tiše pravil: „Kdyby to byl nejlepší přítel můj, a kdybych byl přesvědčen o nevinnosti jeho, nemohl bych mu pomoci. Nebo msta volá o mstu; zub za zub, to jest zákonem v tom neblahém čase. Ne já ani vy tomu již můžete zabrániti; čin ten žádá nutně bezpečnost posádky; krvavý čin vyžaduje jiný na pohrození selskému lidu! V krajině té již pět mužů bylo od rolníků pobito, tu byla by mírnost bláznovstvím. Kněz Juan zemře, anebo místo něho šest losem k tomu určených!“

Odešel jsem bez naděje a zaměřil jsem kroky své k vězení Juanovu. Spatřiv mne vstupujícího zaradoval se a podával mi usmívaje se ruku.

Doléhal jsem naň prosbami, aby nešťastné své slovo odvolal; on mi ale odpověděl klidně

a tiše: „Někdo musí padnouti za oběť; a není lépe, když jeden nevinný padne, nežli šest, a to starci a ženy, otcové a matky? Slíbil jsem, že budu rádcem a pomocníkem ubohých těch lidí, a slibu učiněnému chci dostáti. Smrt a odchod z toho světa — jsou myšlenky, s nimiž jsem se již několik let sdružil, — rád umírám!“ — Pak povídal mi ještě, jaké nadšení to v něm vzbuzovalo, kdykoliv četl v dějinách římských o hrdinném podstupování smrti pro vlast i národ, a doložil, že my křesťané tím jistěji a směleji šlechetnou smrt podstupovati můžeme, poněvadž nás mimo cit vlastenecký sílí ještě myšlenka na Boha a svatou jeho milost.

Druhého dne z rána dal kněz Juan generala za tu přízeň poprositi, aby směl ještě jednou nemocnici a raněné v ní navštívit. Obdržev povolení, dal se do síní dovésti, kde vzdychali nebozí, jichž se vždy tak laskavě byl ujímal. Prohlédal tu ještě rány, obvazoval je umělou rukou svou, staraje se ještě takto na hodinu před smrtí svou o vyléčení jiných.

V určený čas vyváděli jej vojáci za vesnici. Kroky jeho byly odměřené, jisté a vážné; v ruce jeho kvetla krásná růže. Pohlížeje na ni

pravil: „Vždycky jsem tyto květiny miloval; duch Hospodinův, jenž v nebetyčných horách a v jejich bezedných prohlubinách se objevuje, — jak mile okrášlil ušlechtilou růží tu; chvalme Hospodina ve všech skutcích Jeho! Nikdy důvěra má v dobrotu Jeho nebyla větší, nežli nyní!“ — —

Sřelci dobře naměřili. Po první ráně hned sklesl svatý muž k zemi. Plačíce a naříkajíce klekali kolem mrtvolý mužové i ženy. Večer pohřbili jej v zahrádce pod keři růžovými; nebo srdce jeho bylo tak šlechetné a krásné, jako ušlechtilé a krásné jsou růže, které jakoby z prsou jeho vyrůstajíce vonodech kol kolem rozšiřovaly. Padl kdy větší hrdina na bojišti?“ —

Spravedlivá chloubá.

Jednou šel svatý *František Assiský*, † 1226, za velmi tuhé zimy z rodinného města svého Perugia s řeholním bratrem svým Lvem do kláštera u Panny Marie Andělské (*Santa Maria degli Angeli*). Na cestě pravil svatý František k průvodčímu svému: „Bratře Lve, kdyby zalíbilo se Bohu, aby bratří naši ve všech zemích dávali příklad veliké svatosti a vzorného života

— zapiš to, avšak poznamenej to se vší pílí, že v tom nespočívá pravá chlouba!“

Když ušli kus cesty, zvolal opět řka: „Bratře Lve, kdyby bratří naši také uzdravovali chromé, vyháněli zlé duchy, slepým zrak, hluchým sluch, němým řeč navracovali, ano kdyby i čtyry dni mrtvé křísili — napiš, že v tom nespočívá pravá chlouba!“

Za chvíli promluvil zase: „Bratře Lve, kdyby také bratří naši všemi řečmi mluvili a všecky vědy a celé písmo věděli, že by prorokující viděli věci budoucí, a též ukrytá tajemství srdcí a svědomí znali, naznamenej, že v tom dokonalá nespočívá chlouba!“

A když zase nějakou část cesty urazili, zvolal opět František řka: „Bratře Lve, kdyby bratří naši mluvili ústy andělskými, znali oběh hvězd, tajné síly bylin, kdyby před nimi otevřeny byly všecky poklady země, a nebyly jich tajny síly ptáků, ryb, zvířat všech a lidí, kořenů a vod — zaznamenej, že v tom nespočívá dokonalá chlouba!“

A šli dále. A opět promluvil svatý František: „Bratře Lve, kdyby bratří naši tak kázati uměli, že by všecky věřící na víru Kristovu

obrátili — zapiš, že i v tom nespočívá pravá chlouba!“

A když tak téměř dvě míle cesty ušli, tá-
zal se bratr Lev s velikým podivením řka: „V
čem tedy spočívá spravedlivá chlouba?“

A František Serafinský odpověděl: „Jestli-
že, až přijdeme do Santa Maria degli Angeli,
se nás deštěm promoklých, zimou ustydlých,
blátem pokrytých a hladem umořených, tlukou-
cích na vrata klášterní vrátník mrzutě bude tá-
zati: „Kdo jste?““ a pak nám odpovídajícím:
„Jsme dva z bratrů vašich!““ řekne: „Lžete,
jste darebáci, chcete svět podváděti a chudé
o almužny okrádati; pryč odsud, zde se vám
neotevře!““ — a jestliže nás nechají venku na
dešti a zimě, v sněhu a hladu až do noci, a
jestliže trpělivě sneseme takovou potupu a ne-
lidské vyhánění nezlobíce se ani nereptajíce, a v
pokoře a lásce pomyslíme, že nás bratr vrátník
v pravdě poznal a že jej Bůh proti nám tak
mluviti nechal, — pak bratře Lve zapiš, že v
tom spočívá pravá chlouba.“

„A setrváme-li tlučíce a vyběhne-li zlostně
vrátník na nás jako na drzé dobrodruhy bije
nás, a řekne-li nám: „Klidte se odsud, bídníci,
jděte do špitálu, tam najdete nocleh a zaopa-

tření!“: sneseme-li to v lásce a trpělivosti, pak, bratře Lve, zapiš, že v tom spočívá pravá chlouba.“

„A zatlučeme-li ještě jednou soužení hladem a zimou v noci, a poprosíme-li slze roníce pro lásku Boží o vpuštění, a řekne-li nám vrátník dokona rozzloben: „To jsou v pravdě dotíravci, vyčkejte jenom, já vám podle zásluhy vaší posloužím!“ a vyřítí-li se na nás se sukovkou a zachytiv nás za kápuci povrhne-li nás a povalí do sněhu a zraní všemi suky holi své: sneseme-li to vše v trpělivosti a v lásce pamětliví jsouce utrpení Kristova, jež z lásky k Němu sdíleti chceme, — pak bratře Lve zaznamenej, že v tom spočívá dokonalá chlouba.“

„A nyní, bratře, vyslyš závěrek: Ze všech milostí a darů Ducha svatého, které Bůh přátelům svým udílí, jest nejpřednější — zapíratí sebe sama. Nebo všemi ostatními dary Božími nemůžeme se chlubit, poněvadž nejsou naše, nýbrž od Boha; pročez také dí svatý apoštol: „A co máš, čeho bys nebyl od Boha vzal, a pakli jsi vzal, proč se chlubíš, jako bys byl nevzal?“ — Jenom v kříži, pokušení a protivnosti chlubit se máme, jakož dí apoštol:

„Já se nechlubím, leč jenom v kříži Pána našeho Ježíše Krista!“

Náboženství pýchou se pozbývá.

František Xaverský, vstupuje na koráb, který ho měl až do Indie doplaviti, zdráhal se, zásobu nějakou nebo služebníka sebou vzíti, ačkoliv jej hrabě Castagneta, mající vrchní dozorství nad loďstvem anglickým, velmi přemlouval.

Že hrabě neustával mu předkládati, že by snižoval hodnost apoštolského legáta, a že si ani úcty, ani vážnosti neziská těch, které v Indii obrátiti míní, kdyby si své prádlo čistil a pokrmy sám připravoval: řekl mu veliký muž ten: „Pane hrbě! na Církev přišly jenom proto tak tesklivé doby (bylo to právě za času reformace), poněvadž vyšší duchovenstvo se snažilo slávou a nádherou světskou si nějaké vážnosti vydobýti. Protož nechte mne, ať si sám čistím chudobné prádlo a připravím jednoduchý pokrm; nebo tím právě doufám vzbuditi důvěru, když nikomu nejsa za obtíž, jenom věnovati se budu blahu duší!“

A výsledek dokázal pravdivost slov těch;

nebo František pokřtil miliony lidí a uvedl je v lůno Církve katolické.

Kříž — síla náboženství.

Když v revoluci francouzské celá provincie Vendé-ská se ozbrojila, aby chránila krále a práva jeho, stalo se, že jistý Vendéčan zavražděn byl od republikána. Syn zavražděného, který se také meče uchopil, měl to za svatou povinnost svou pomstiti smrt milovaného otce. Proto zajal s nebezpečenstvím života vlastního nenáviděného vražedníka a chtěl jej zastřeliti. Již bylo vše na sladkou pomstu tu připraveno, ano již mřil statečný bojovník na srdce nepřítelovo, an v tom vyskočiv kněz Španělský, stařeček to ctihodný a šedovlasý, zabránil na okamžik přistoupením svým uskutečnění zuřící v srdci pomsty. Okamžiku toho chtě použiti kněz, snažil se způsobem všemožným, aby ho slovy mírnými uchlácholil, aby ho prosbami i vyhrožováním od předsevzetí toho odvrátil. Než všecko bylo nadarmo. Kněz však neustal. Tázał se ho dále: „Alfonsi, jsi křesťanem?“ — „Ano, jsem křesťanem, a chci pomstiti otce mého!“ odpověděl rozhorleně mladý vojín. Kněz ale sejmuv s prsou svých kříž, pozdvihuul jej ru-

kou svou řka: „Chceš tedy nohama šlapati kříž, na kterém pněl Onen, jenž učil nás nepřátelům svým odpouštěti?“ — Mlčky a zrakem zakaleným pohlížel syn na mrtvolu otcovu ještě krvácející ukazuje na ni prstem. Duchovní uhodnuv, co tane Alfonsovi na mysli, doložil ještě: „Jenž učil nás i vražedníkovi otce vlastního odpouštěti!“ — Avšak ani slova ta nebyla sto, aby pohnula srdcem mladíkovým. Nedbaje na kněze, chtěl pomsty oheň uhasiti. Vida to věrný služebník Páně, vrhl se na kolena svá a pozdvihuje do výšky kříž svatý zvolal: „Nežli zavraždíš nepřítele svého, máš mne na zem povrhnouti, a ten kříž, jejž otec tvůj umíraje políbil, nohama pošlapati!“ — A slyše jinoch slova ta, popatřil na kříž a Spasitele pnoucího na něm, a pohledem tím vzpamatoval se tak, že vzal kříž z rukou duchovního a tiskna jej na rty své šeptal: „Odpouštím nepříteli svému!“

Křesťanská starostlivost o blaho těla a duše bližního.

Do špitálu vysloužilců vojenských přišel jednou jistý invalida, jenž zvláště na duši byl zanedbán. Péči vedla o něj dcera svatého Vincence de Pauli. Spozorovavši, v jakém stavu

nachází se tělo a duše jeho, přičiňovala se všemožně, aby pomocí Boží a lékařů navrátilo se opět zdraví, a aby milostí Boží a přispěním jejím poznal porušenost duše své, a poznav propast, v kterou chvátá, ji spasil. Nemoc jeho se horšila, zdálo se, že smrt ubohého nedá již plouho na sebe čekati. Proto zdvojnásobila péči a starostlivost svou, aby alespoň duši jeho pomohla; poháněla ji k tomu myšlénka, že umírá člověk, aniž by zraku svého pozdvihoval k Bohu, jehož tak mnoho urazil. Každou chvíli stála u lůžka nemocného, a všeliké i nejmenší příležitosti se uchopila, aby zmocnila se srdce jeho. Než srdce jeho neproniknutelnou korou bylo potaženo. Všecka sladká slova, napomenutí mateřská odrážela se o ni a vyluzovala místo vděčnosti a uznání — nenávist, zlost a vztek. — Jednoho dne domnívajíc se, že přiblížila se poslední chvíle jeho, zapřísahala jej, hojné prolévajíc slze, aby alespoň pohlédl na znamení vykoupení našeho a přitiskl je ke rtům svým, tu odvrátil se od ní s opovržením, a když neustávala milosrdná sestra ta dorážeti naň láskyplnými prosbami, naplil jí za to do obličeje. Než následujíc příkladu Spasitelova, když uplván a políčkován byl od chátry židovské, ne-

pohnula sebou, a nepozorovaně utřela se šátkem.

A domníváš se snad, že tím se obměkčilo tvrdé srdce hříšnickovo? Nikoliv. Laskavá opatrovnice neustoupila ani na krok od něho a opětovala prosbu svou: „Bratře můj, bratře můj! zachovej duši svou!“ Než nemocný vysloužilce klna jí zlosti pln ji zapřísahal, aby jej nechala na pokoji.

Druhého dne zvětšilo se ještě nebezpečství, v kterém život jeho vězel. Zbožná sestra znamenajíc to, prosby vroucí vysílala k nebi o slitování, a sama s ještě dojmavější vlídností a právě andělskou laskavostí se jej přemlouvati jala. Podávajíc mu léku tázala se: „Chceš užívat, bratře můj?“ a pozdvihla podušku jeho, aby pohodlněji odpočívati mohl. „Ne,“ odpověděl zpuřně nemocný, z něhož nelibý již zápach vycházel, „což nevidíš, že již tolik síly nemám?“ — „Když jsi tak slabý,“ pravila na to hlasem prosebným a tak jemným, že by se be tvrdším srdcem byla hnula, „poroučím tě Bohu, ku kterému se záhy odebereš.“ — „I co mně do toho,“ odsekl zatvrzelý nekajicník; „povídám ti, nech mne na pokoji!“

Milosrdenství Boží jest nevyčerpatelné a

slitování Hospodinovo nekonečné, to se i na tom nekajicníku ukázalo. Nebe samo dalo pokynutí zbožným sestrám, že nikdy nemají ztrácti mysl, a že jenom okamžení, jenom pohledu jest třeba, aby hříšník k Bohu se obrátil a spasil duši svou. Nebo sotva byla sestra ustoupila k oknu, aby prosebný pohled vyslala k nebesům, tu zaslechne hlasu nemocného: „Sestro má, pojď ke mně na okamžik, potřebuji tě.“ — A to pověděv zdvihal se na loži a chytaje se za stolicí stojící u postele klekal na kolena svá a s hlavou hluboko skloněnou pravil: „Ó pojď, jsem připraven; zavolej zpovědníka, je-li ti možno.“ — A v pravdě vyzpovídal se zatvrzelý hříšník ten velmi kajicně, a přijmul skroušeně nejsvětější Svátost oltářní. Pak vytrpěv ještě šest neděl trpělivě a oddaně veliké bolesti, zemřel tiskna rukou svou kříž ke rtům ledovým, která se mnohou bezbožností byla poskvrnila.

Bohu oddaný nedbá žádných obtíží.

Apoštol národů, svatý Pavel, který všemožně usiloval učení Ježíše Krista rozšiřovati, píše v druhém listu svém ke Koryntským (v 11. kap.) sám o sobě, jakého soužení a trápení pro rozšiřování svaté víry té mu bylo vytrpěti. Dí

tam takto: „V žalářích jsem častěji býval, v ranách mnohokráte, v smrti často. Od židů pět-krát třiceti ran bez jedné vytrpěl jsem. Tříkráte metlami byl jsem mrskán, jednou kamenován, třikráte tonul jsem na moři, den a noc pohřížen jsem byl v hlubokosti mořské, na cestách často, v nebezpečenstvích na řekách, v nebezpečenstvích od lotrů, v nebezpečenstvích od svého pokolení, v nebezpečenstvích od pohanů, v nebezpečenstvích v městě, v nebezpečenstvích na poušti, v nebezpečenstvích na moři, v nebezpečenstvích mezi falešnými bratřími; v práci a bídě, v bděních mnohých, v hladu a žízní, v postech mnohých, v zimě a nahotě; krom toho, co zevnitř jest, každodenní mé zaměstnání, péče o všechny církve. Kdo jest nemocen, abych já s ním nebyl nemocen?“

V skutku, velmi mnoho snesl svatý Pavel! A přece ve všech těch souženích, utrpeních, nebezpečenstvích neztratil ani mysli ani trpělivosti, nýbrž ve všech útrapách těch zůstával tichým a pokojným. Ano děkoval Bohu z upřímného srdce za všechny ty svízele. Jej těšilo, že popráno mu jest z vůle Boží trpěti.

Byl sklíčen jistým neduhem, který blahonosné práci jeho veliké kladl obtíže, a pro kte-

rý se mu nepřátelé sami vysmívali, nebo jej v posměch u jiných uváděli. A proto třikráte vroucně prosil Pána, aby odejmul od něho neduh ten. Avšak když mu Pán zjevil, že neduh ten není žádným znamením nemilosti Boží a že mu milost Boží přispěje ve všech obtížích jeho, uspokojil se, pokládaje nemoc tu za spásitelný prostředek, aby zdokonaloval pokoru, posiloval trpělivost, a takto tím skvělejší si dobyl koruny spravedlnosti. Nebo choval pevné přesvědčení, že všecko vezdejší soužení, které se všech stran na nás doráží, málo nebo nic není u porovnání s onou slávou, která nás po smrti spravedlivé čeká. A tímto budoucím blahoslavenstvím bylo srdce jeho všecko naplněno, tak že místa v něm nalézt nemohl pocit bolesti pozemské. Ačkoliv však srdce jeho překypovalo tužbami po věčném onom sídle božského Mistra jeho, přece to zanechal vůli Boží, aby ta vyměřila mu čas vezdejšího života. Rád chtěl ještě na tom světě pobýti, aby bratřím byl prospěšen, čest a slávu Boží rozšiřoval. Vždy a všude připravoval se však na věčnost, aby snad, jak sám říkával, jiným hlásaje Evangelium sám nebyl zavržen.

A po tak spravedlivém a zbožném obcová-

ní mohl ovšem, když se smrt blížila, s důvěrou zvolati: „Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru jsem zachoval. Naposledy jest mi složena koruna spravedlnosti, kterouž dá mi v onen den Pán, spravedlivý soudce; ale ne toliko mně, ale i těm, kteří milují příští jeho.“ (II. Tim. 4, 7. 8).

Bud' věrným ctitelem Panny Marie.

Panna Maria jest útočištěm, ano uzdravením nemocných. Věrné ctitele své nejenom že chrání od nemoci a uzdravuje mocnou přímluvou svou, zkouší-li Bůh neduhem nějakým trpělivost a stálost jejich, ona i ctitelům svým zvláštní lásku a příchýlnost k trpícím vymáhá. To dosvědčilo se, když za času svatého *Karla Boromejského*, horlivého to ctitele Marianského, strašlivý vypukl mor v Miláně. Svatý ten všecku sílu svou na to vynaložil, aby odvrátil metlu Boží od trpce zkoušeného města. Napomenul je, aby činili pokání; sám se každodenně postil, noci trávil na modlitbách, tělo mrskal až do krve, a slamník, na kterém až posud líhal, musil tvrdému prknu ustoupiti. Napotom ustanovil tři prosební a kající dny, kázal sám shromážděnému lidu a napomínal jej slovy nej-

pohnutlivějšími ku pokání. Ač byl kardinálem, přece se docela oddal službě morovou ranou sklíčených, nemocné po domích a v četných nemocnicích svátostmi zaopatřoval, beze strachu mezi mrtvolami smrt a zkázu vydychujícími chodil, a tímto vznešeným příkladem i ostatní podřízené kněžstvo své k podobné statečnosti rozněcoval. Nebylo oběti, které by byl ochotně neposkytl nešťastným ovečkám svým. Všecko stříbro, kterékoli v paláci jeho se našlo, do mincovny odnésti, peníze z něho raziti a mezi chudé rozdati kázal, veškeré své nářadí, všecky postele, peřiny a prádlo, všecky kabáty, pláště a kleriky své, ano i bílá roucha kostelní do nemocnic odevzdal. Sobě neponechal ničehož, leč věcí nejpotřebnějších, a v pokojích zúplna prázdných přebýval. An navzdor všemu namáhání mor zuřiti nepřestával, a den co den až na sto lidí umíralo, nařídil opět slavné kající průvody, na nichž tisíce lidí ze všech stavů bo-sýma nohama a hlavou popelem posypanou podílu bralo. V středu jich pak kráčel svatý arcipastýř, maje provaz na hrdle, nohy bosé a těžký kříž v rukou, žalostně k nebi volaje o smilování, načež konečně strašný mor, který 25 tisíc lidí a mezi těmi 150 kněží zachvátil, přestal.

A to stalo se na přímluvu blahoslaveně Rodičky Boží, Panny Marie.

Zázračné uzdravení.

V červenci 1863 píše se z Říma:

„V provincii Umbrii, v polou cesty mezi městem *Norci* a *Casci* leží dvě vesnice skorem pohromadě; jedna se jmenuje *Avendita* a druhá *Colle d'Avendita*. Po devět měsíců zuřila tamtéž záškrt (*angina cotennosa*) tak sice, že v tom čase v obou místech zmíněných, ne více než 300 duší dohromady čítajících, 25 osob, a sice v mladistvém věku zahubila. Nemoc ta zastihla v *Colle d'Avendita* v pondělí dne 30. dubna 1863 *Rosu de Carolis*, dívku as dvadceťiletou. Nemoc se tak horšila, že již třetího dne z rána jí velebná Svátost přinešena býti musela. V sobotu večer navštívil ji dohlízející lékař z blízké *Cascie* a měl ji za úplně ztracenou; osobám, kteří v *Cascii* po nemocné se ptaly, dal odpověď, že kdo ji v neděli ráno navštíví, ji buď mrtvou aneb v posledních tazích nalezne. A zajisté měl pravdu: bylať nemocná v sobotu večer tak sklíčená, že nemohla ani léků více užívat. Bolest se ve všech údech, obzvláště ale boule v krku a na prsou

tak zhoršila, že mukou jí bylo se pohybovati a že strašnou bolest jí způsobil, kdo se jí jen lehounce přikrývkou na prsou ač náplastí chráněných dotekl. Nezbyvalo tedy nic jiného, než poslední pomazání jí udělit.

Tak to trvalo až do desáté hodiny noční. Najednou žádala nemocná, jsouc v spolku sv. Aloisia zapsána, ku kterémuž andělskému světci velikou úctu chovala, více znameními než slovy obraz světce v těžkém rámcí zavěšený. Sotva jej obdrževši, uchopila se ho vší mocí a tiskla ho k srdci as po čtvrt hodiny, aniž by bylo jakou bolest neb trhání na ní pozorovati. U jejího lože stál *Don Felix de Carolis*, její strýc, pak farář ze sousední vesnice *Don Isidore Ricci* a Angela Emilie, která ubohou ošetřovala; všichni upřeným na lože zrakem pozorovali, co se děje. Tu pojednou pravila nebohá: „Sv. Alois (S. Luigi) se usmívá“ a k strýci: „Jděte, večeřte a odebeřte se na odpočinek, neboť mi byl světec, ježž ctím, pravil, že po půl noci budu zdráva a že se mám jeptiškou státi, o čemž buď on sám aneb někdo jiný vás ještě ubezpečí.“ Všichni mínili, že jest pomatená a strýc její dal jí za pravdu, aby neodpo- roval, San Luigi že ji v brzce vysvobodí ode

všeho zlého v ráji. Vzali jí obraz z rukou, aby přílišným tlakem smrt si nezrychlila a položili ho stranou, blízko ní. Bolest zuřící rostla čím dále tím více tak, že byl konec její blízký. Její strýc tedy asi před půl nocí pravil k ní: „Rosa, místo aby se stav tvůj zlepšil, znamenitě se zhoršil. Buď zmužilá! San Luigi udělí ti větší milost; uvede tě s sebou do nebes.“ Načež odpověděla nemocná:

„Ne tak rychle; maličko ještě, a já budu zdráva.“ Strýc jí podal obraz svaté Filomeny k polibení s doložením, by ji o pomoc prosila, jelikož pro její zásluhy Bůh tolik zázraků již byl učinil. Načež nemocná odvětila: „Nepokoušejme jiných svatých (*non incomodiamo altri Santi*); jsemť jista, že mi San Luigi tu milost prokáže.“

Zatím se odstranil strýc do vedlejšího pokoje, by si pooddechl a Rosa začala zápasiti se smrtí. O půl noci pozbyla smyslů, a jelikož sotva slabým dechem života známky se na ní nalezaly a ona více mrtvé než umírající se podobala, započal farář Don Isidoro Ricci „*commendatio animae*“, a střídal se v modlitbách předepsaných s obsluhovačkou nemocné až k místu: „*Proficiscere anima christiana*.“ Na to

opustil pan farář poněkud pokoj umírající panny, jsa dílem unaven, dílem bolestí přemožen. V tom okamžiku — ejhle! jak podivuhodná změna: Rosa pohybovala se velmi hbitě a prudce; Angela vyhledala Dona Isidora, který bez meškání do pokoje se vrátiv Rosu na lůžku sedící našel, čerstvou a krásnou v obličeji. Usmívajíc se naň přívětivě pravila jasným, pevným hlasem: „Vidíte, že jsem zdráva!“ Uslyšev zvuky radostné přikvapil pečlivý strýc, aby viděl, co se stalo, a děvče přivítalo ho slovy: „Neřekla jsem, San Luigi že mi tu milost prokáže? Vizte, sám od sebe odpadl přílep s prsou.“ A k důkazu, že žádných bolestí více necítí, bila se v prsa tam, kde zrovna před tím bolesti byly největší.

Mezi tím přišli i ostatní příbuzní a s podivením a úžasem se tázali, jak se to stalo?

Rosa odpověděla radostně, že cítila, jak se něco v hrdle najednou odlučovalo, a jak mile v žaludek se dostalo, nacházela, že jest úplně zdráva a čerstva. Vstala tedy z lože a spěchala se svými do komnaty, kde něco pojísti a zapít si přála. Jedla s takou chutí, že se jí konečně pokrm a nápoj již odeprítí musel z bázně, by si neuškodila.

Na usvitě přišel opět z Cascie lékař, by viděl, zdali ještě žije neb ne; nalezná ji ale tak zdravou a silnou, nemohl se dosti vynadiviti. Nicméně však si přál, aby aspoň dva dny ještě v posteli zůstala, by mohl pozorovati, zdali nezůstala nějaká stopa aneb nějaký zárodek neduhu v úskrytě. Než opatrnost ta byla zbytečná. Dívka nachází se až do tohoto okamžiku v nejlepším zdraví, a netouží po ničem jiném, než vstoupiti do kláštera, jak byla od vysvoboditele svého poukázaná.

Událost tato stala se v noci z 18. na 19. duben 1863 v neděli, kteráž pro tuto rodinu byla skutečně dnem Páně. Bůh se proslavil skrze služebníka svého andělského, svatého Aloisia přeslavným způsobem, a ukázal trojím způsobem zázraky své moudrosti a všemohoucnosti. Předně totiž navrátil nemocné, které věda byla již smrt předpověděla, zdraví způsobem zázračným; dále ukázal se andělský jinoch „veřejnému mínění“ navzdor v těchto řádu zapovězených místech a jednal neobmezeně co velitel; konečně ohlašoval božský hlas navzdor rouhačům a bezbožníkům, že dosud jsou ve Vlaších a na světě jeptišky a řeholníci.

Zprávu tuto k slavnosti svatého Aloisia do

Collegium Romanum zaslanou potvrzují podpisy: uzdravené dívky, rodičů, přítomného pana faráře, bratra a strýce uzdravené (oba jsou kněží) a obsluhovačky. Následuje zpráva arcipreta, jenž byl úředně vyšetřil celý sběh věci; celek uzavírá podpis nejdůstojnějšího biskupa z Norcie, msgra *Rafaele Bachettoni*.

(Viz Ch. III. sv. 3. seš. 1863, str. 103—106).

Modlitby umírajících.

Svatá *Eufrasia* zvolala umírajíc (dne 13. března 410): „Proč, ó dobrotivý Bože! opovrhješ mnou? — Prodluž, líbí-li se Ti, ještě můj život, bych mohla hříchy své oplakávati; neboť dosud jsem se dosti nekála, a dosud nižádných jsem neučinila pokroků v pravé pobožnosti. Neb viz: ti, jenž propadli peklu, neoslavují Tě více, aniž v hrobě kdo Tebe vyznává. Po smrti nejsou mi slze nic více platné. Jak užitečno mi tedy pokání, tak potřebný jest mi i život.“ (Sur. 1. k.) Sv. Eufrasie nedočkala se sice delšího života, ale zajisté věčné blaženosti.

„Můj Bože,“ — zvolala umírající panna *Eusebia* († 15. ledna 660), „který až do dnešního dne jsi mi byl vším: otcem, matkou, vy-

chovatelem, vlastí mou a jedinou útěchou; učiň mne hodnou, bych vešla v nebeský Jerusalem!“ (Lipoman. T. 5.)

Svatá *Basiliše* modlila se umírajíc dne 25. dubna 303: „Chraň mne v této hodině, ó Ježíši Kriste! aby satanáš, onen nenasytitelný vlk mne nepozřel! Tvá mocná ruka může mně mnohem více prospěti, než by mi celá tlupa mých nepřátel uškoditi mohla. Ó nebeský ženichu, uděliž mi pro zásluhy Tvé život věčný v nebesích, kdež na věky kraluješ!“

Svatá *Maria Egyptská*, † 431, vzývala takto nejblahoslavenější Pannu Marii: „Nahlížím, že jsouc tak skvrněna kalem hříchu, nejsem hodna pozvednouti očí svých k tobě, ó Panno nejčistší!“

„Než, proč se Syn Boží člověkem stal, než aby hříšníky k pokání přivedl? Proč jsi se ty stala matkou Boha-člověka, než abychom skrze tebe našli Toho, k němuž se utíkáme? — Přispěj mi ku pomoci; nenalezám nikde jinde útočiště, než u tebe. Pomni, ó velitelkyně, že tvůj Ježíš pro mne krev svou prolil! — Viz, stojím celá skormoucená před tebou; osměluji se ještě pozvednouti očí svých k tobě. Vždyť ty, matka jsouc Syna plného slitování a sama

matka milosrdenství, zajisté mně v bídě mé přispěješ.“

„Celý okršlek země nechť slyší, žes nezamítla prosby ni nehodné hříšnice. — Viz, nejsladší Panno, má veliká pokušení, jež slabost má nemůže přemoci. Bojuj za mne, zaopatřiž mi k boji proti knížeti temností sílu!“

„Tebe volím za svou orodovnici a průvodkyni. Před tebou nechť prchají všichni nepřátelé moji, kteří mne uvádějí v zmatek.“

„Přijdiž přece, ó světlo jasné: rozptyl mlhu ducha mého plamennými paprsky své lásky.“

„Strašné a klamné obrazy obkličují mne se všech stran; ať bdím neb spím — v zmatek mne uvádějí hrůzné sny. Ráda bych je zapudila, nejsem však s to.“

„Kde jsi, má velitelkyně? Nedopouštějž, by lýtý a tvrdošijný boj mne překonal; popřejž také, abych jsouc milostí tvou mocnou podporována všem návalům zmužile odolala.“ (Vita: Patr. lib. I. et Sophro.)

Modlitby umírající svaté panny Isabelly z Schonang-u, † 18. června, v 36. roce věku svého.

„Umírám, ó lásky nejhodnější Ježíši! a od-

cháším bez bolu z tohoto světa, po Tobě mnohem více toužíc, než po všech věcech stvořených. Pro Tvé svaté utrpení, jež jsi na kříži dokonal, na němž jsi ruce své přesvaté rozpial, hotov jsa celý svět obejmouti, smiluj se nade mnou a obejmi i mne náručí svou a přenes mne v místa jistá.“

„Pro Tvé přesvaté vtělení, narození, obřezání, obětování v chrámě, Tvůj křest, Tvé utrpení, z mrtvých vstání a na nebe vstoupení; pro sestoupení Ducha svatého a Tvůj příští soud zapřísahám Tě, ó Ježíši, bys ušetřil a očistil mne!“

„Poroučím ti ducha svého, bys jej přijala, potěšila a chránila, ó Panno přesvatá, tobě, svatý Michaeli, svatým andělům, svatému Janu Křtiteli a všem prorokům — vám, ó sv. Petře a Pavle, sv. Jene a všichni sv. apoštolové! — tobě, ó sv. Štěpáne, a vám, svatí mučedníci! — Tobě, svatý Mikuláši a vám, svatí vyznavači! — Vám, ó svatá Barboro — Anežko — Markéto — Anno — Magdaleno; vám všem, ó panny, vdovy a kajicnice!“ (Ex Egberto Lincolniensi Abbate.)

Svatá *Melania* modlila se 31. prosince 439 umírajíc: „Dej mi, ó Pane, jistý průvod na ce-

stu, po kteréž k Tobě se dostanu, aby zlí duchové vzduch naplňující mi nemohli žádné překážky v cestu klásti.“

Svatá *Makrina* modlila se dne 19. července 379 umírajíc: „Ty, ó Pane, odňals Cherubínu v ráji meč, a křížem svým opět jsi nám bránu k němu otevřel. Ó nedopouštěj, abych od Tebe nějakou mocí odloučena byla, aniž by mně nepřítel lidstva povšechný závistivě přístup k Tobě zamezil.“

Svatá *Eufemie* modlila se krácejíc mučednické smrti vstříc († 26. září 307): „Děkuji Tobě, ó Pane, že jsi o mne až do této doby tak otcovskou láskou pečoval! Vidím ta nescíslná nebezpečení duše i těla, z nichž jsi mne, pln jsa milosrdenství, vysvoboditi ráčil. Pro Tvou nekonečnou dobrotu, kterou jsi mne po tolik let v ochraně své trpěl, chci trpělivou býti. — Vytrhni mne, lkám k Tobě dětinnou důvěrou, ze msty toho, který mne pronásleduje a mne pozřítí hrozí. — Očišť mne ode vší skvrny onou krví, která z Tvých svatých ran jako z pramene živého se prýštíla.“

Svatá *Brigitta* modlila se umírajíc (13. července 1373): „Cítím větší bolest pro spáchané hříchy, než pro svou slabost. Kdybych nemo-

hla i žádné úlevy se nadíti, nicméně bych svému velikému Pánu s radostí sloužila; této neobmezené lásce dlužnoť zajisté úplně se podrobiti a oddati.“

Prířpovědi, které umírající světcí v smrtelném zápasu opětovali:

„Oči mé vždy k Pánu jsou obráceny, který z osidel vysvobodí nohy mé.“ (S. Antonius ex Sur. T. 1.)

„Miloval jsem, ó Pane! vždy okrasu domu Tvého a místo obývání slávy Tvé.“ (Psalm. 25. S. Paula ex S. Hier. T. 1., Ep. 27. ad Eustach.)

„V Tebe, ó Pane, jsem doufala, a nebudu zahanbena na věky.“ (Psalm. 30. S. Margarita I. Sur. T. I.)

„Duše má žízni po Bohu, živém to pramenu: Kdy přijdu a okážu se před tváří Hospodinovou?“ (Psalm. 41. S. Hieronym. ex Mariano Victoria Ep.)

„Jak milí jsou stanové Tvoji, Hospodine mocností. Touží a omdlévá duše má po síních Hospodinových.“ (Ps. 83. S. Hieron. ex Hier. ex Victoria).

„Milosrdenství Hospodinova ohlašovati chci

a opěvovati na věky.“ (S. Epiphan. Ep. Ticin. ex Evodio.)

Modlitby, jichž umírající světci často užívali.

(Podle sv. Jana Klimaka, † 605.)

„Milosrdenství, ó Pane! milosrdenství! Jest mi velice líto, že jsem proti Tvé dobrotě tak nespravedlivý a nevděčný byl. — Vysvobod mne, neboť k Tvé oslavě to jest, by zvelebeno bylo jméno Tvé.“

„Shlédni, Hospodine, očima svého nekonečného milosrdenství na mne bídného a nebohého; vysvobod a braň mne!“

„Nic Tobě není, ó lásky nejhodnější Bože, jestliže zaniknu: veliká sláva ale, jestliže milosrdenství Tvé v zachránění se pozná.“

„Chci více Tvé oslavy bedliv býti, než svého prospěchu, aniž Tě kdy více uraziti míním.“

Vzbuzení lásky sv. Teofila kajicníka, † 538.

„Kam se mám ubohý obrátiti, než ku Kristu, svému nejvyššímu dobru, jež jsem zneuctil? Vím a vyznávám to, že Tvá dobrota jest tak veliká, že nikdy nedopustíš, aby dílo rukou Tvých zhynulo. Nabývám naděje a žiju v pře-

svědčení, že dobrota Tvá bude známa, a že nikdy mne nebudeš chtít zahladiti.“

„Přes to přese všechno nemohu jinak než vyznati, že právě to mé srdce souží, že jsem Tvou nekonečnou dobrotu urazil, kdežto zajisté jsi hoden, by Tobě sloužily všechny věci.“ (Lipom. I. 5.)

Vzbuzení lítosti svaté Pelagie kajicnice, † 450.

„Můj Bože a můj Spasiteli! Nalezám se v moři a propasti nespravedlností. Nech mne, tak nebohé stvoření, podílu bráti na dobrodiní Tvého vykoupení. Vždyť jsi Magdalenou neopovrhl, a Samaritance jsi odpustil! — Přijmi i mou nebohous duši v náruč svého milosrdenství! — Poznávám, že hříchy mé počtem písek moře daleko převyšují; — než co jsou u porovnání k Tvému smilování? — Vždyť jsi, ó Pane, přišel na svět, bys obcoval s publikány a hříšníky. Viz zde ve mně takřka peklo drakův! — Proměň srdce mé v květosad radostí věčných, jimiž oplýváš v plesání.

O to snažně prosím, aby moc Tvá a milosrdnost zjevna byla, a by všem bylo známo, že jsi velmi dobrotivý a nikoho neopouštíš!“

„Snažně o to prosím, co mi spasitelno jest,

proto že se Tobě tak líbí, a proto že chci, bys pro mne byl ctěn, by poznali lidé Tvou dobrotu, Tvou milosrdnost vyznávali a velebili Tvou dobrotivost otcovskou.“

„Duše má netouží po ničem jiném, než s Tebou se zasnoubiti a Tobě vezdy — vezdy se líbiti!“ —

Vzdechy Josafatovy, † 383, které otci svému Abbennarovi na smrtelném loži předříkával.

„Neboj se, aniž zoufej; kdyby i hříchy tvé sebe četnější a větší byly, přece by nikdy nevyčerpaly nekonečnou dobrotu Páně. — Hříchové mají svůj počet a své meze. — Milosrdenství Boží nedá se žádnými hranicemi a žádným počtem obmeziti.“ (Ex S. Damasc.)

Umírající *Adléta*, † 999, zvolala: „Hospodine! rač mne přijmouti v svou ochranu, a pak nechť jakákoliv mocnost proti mně bojuje. Neučiníš-li toho, jsem ztracena; neb Tys jediným a neomezeným Pánem mrtvých.“ (Sur. A. I.)

Modlitba svatého Jeronýma v hodině smrti,
† 420.

„Konečně, ó Bože, přichází hodina smrti, pro níž jsem se narodil. S tou zajisté výmin-

kou přišel jsem na svět, abych z něho zase vyšel — anobrž bych se byl nikdy nenarodil. Ty, ó můj Spasiteli! na dřevě kříže jsi duši svou vypustil, jsa Pánem sám: aby služebník Tvůj nezpouzel se — umřítí. Staniž se vždy vůle Tvá. Nechť umře, ano, ať umře duše má — než, ať umře smrtí spravedlivých.“

„Vím, že Bůh a Vykupitel můj živ jest, a že v svůj čas opět tělo toto k životu vzkřísí.“

Posléze uchopil se sv. Jeroným kříže a zvolal:

„Ó nejmilosrdnější Ježíši, má sílo a má naděje! v Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe miluji a milovati nepřestanu! Stůj při mne svou mocnou pravicí, abych cestu tuto k Otci šťastně dokonál.“

„Již jest čas, aby se navrátil prach k své původní matce — k zemi.“

Šestasedmdesátiletý hrdina *Karel arcivévoda rakouský*, jsa následkem záněti podžeberní blány dne 26. dubna 1847 uvržen na smrtelné lože, především jal se péči míti o to, by se na cestu do věčnosti důstojně připravil. Pročež nechtěje nižádným způsobem přijetí svatých svátostí odkládati pravil k svému zpovědníkovi: „Především nezatajte přede mnou, velebný otče,

zdali se blíží hodina mého odchodu, již jiní lépe předvídají. Pak rcete jen jednoduše a rázně: Vzhůru, starý vojíne, jest čas nastoupiti!“ — Toho však nebylo potřebí. Především toužil po velebné Svátosti. Přijav s příkladnou vroucností Tělo Páně, přál si ještě své dítky spatřiti. — Než bohužel! pouze arcivévoda Ferdinand viděl svého otce umíratí. Umírající otec chtěl rukou svých vztáhnouti k požehnání, neměl však již potřebných sil více. Okolo čtvrté hodiny z rána dobojoval svůj poslední boj.

Když maršálek *Villars*, jsa v bitvě u Malplaquetu (r. 1709) nebezpečně raněn, svátosti umírajících přijmouti měl, chtěli mu je podtají podati. — *Villars* ale uslyšev to zvolal: „Nikoliv! vojsko nevidělo *Villarsa* umíratí co udatného hrdinu; nechť jej tedy aspoň vidí umíratí co *křesťana*.“ —

K mužům 17. století nejvíce pamětihodným patří zajisté *Louis II. Bourbonský**), princ Condé (dle panství a města Condé tak nazván, kmenní otec Louise I., nar. ve Vendomme 1530).

*) Bourbonský nazván dle provincie Bourbonnais; první toho jména dosáhl 929. Mladší příbuzenstvo počíná Ludvikem I. (1341), který první se nazýval vojvodou Bourbonským.

Ludvík II. Condé narodil se v Paříži 18. prosince 1621, a zemřel ve Fontainebleau 1686 v 65. roce svého věku. Když Ludvík XIV. o jeho smrti se dozvěděl, zvolal vzdychaje: „*Ztratil jsem největšího muže své říše.*“

Poslední okamžiky tohoto velikého muže jsou příliš důležité a poučné, než aby se jim zde nepoprálo místa.

Životopisec tohoto největšího hrdiny věku onoho Desomeaux (německy vyšlo dílo jeho u Tomáše šlechtice z Trattnerů, ve Vídni 1785) praví:

„Zbytečno jest podotýkati, že dílo toto jen pravdy obsahuje. Smyšlenky by pohanily duši zvěčnělého reka, který pravdu nade všecko miloval a ctil; urazily by věk, potomstvo a prince, pod jehož ochranou se podniknulo dílo toto, a který hoden jest, by četl činy předrodce svého v souvislosti; chyby, vady a nedůstatky velikého Condé budou se zcela upřímně vypravovati:

Až do čtyřicátého roku věku svého byl pyšný, prchlý, prudký a nepořádný v svém životě; častěji hleděl hrůzným než oblíbeným se učiniti. Pak ale vymizely všechny jeho vady, a na místě nich objevily se všem nejkrásnější

ctnosti: dobrota, velkomyslnost, opatrnost, převětivost. Od toho okamžiku až k své smrti jest veliký Condé nejvěrnější a nejhorlivější poddaný, nejupřímější přítel, nejcitlivější otec, nejhodnější pán, okrasa a chlouba své vlasti. Vítězství toto nad vášněmi dobyté slouží mu na poli náboženství k mnohem větší slávě, než všechna ostatní, jichž v čele vojsk svých dobyl a jež veškerou Evropou otrásala. (1. Sv. XI—XIV.)

Když se byl náš princ ve Fontainebleau roznemohl, poslal k němu syn jeho, vojvoda Enghien, s prosbou, by se mohl nemocnému otci vrhnouti k nohám. Což když otec uslyšel zvolal: „*Ó, míníte snad, že pochybuji o něžnosti svého syna? Vim, že si toho velice přeje, býti zde přítomným; já sám bych jej rád viděl; avšak člověk musí svá přání povinností svým v oběť přinést. Pošlu proň, až bude čas; a to se snad dříve stane, než si přejeme.*“ —

Když se byl jeden z lékařův k jeho bolestnému lůžku přiblížil, a jeho žilobití nestejné a silné shledal, pravil: „*Jest snad nebezpečný stav můj? Mluvte bez obalu, netajte přede mnou ničeho.*“ Lékař Morin přistoupil blíže, řka: „*Milostivý pane! jest čas mysliti na svaté svá-*

tosti.“ — „*Tak se má mluvit!*“ odpověděl princ; a vyvýšeným hlasem zvolal: „*Ó můj Bože: Ty to chceš, já se podrobuji, a odevzdávám se do všech nařízení Tvé prozřetelnosti!*“ — Zpozorovav pak, že Gourville, jeden z nejvěrnějších jeho služebníků, v hluboké žalosti pohřížen stojí, pravil k němu: „*Nuže, Gourville! rozsudek jest pronešen, my se musíme rozloučiti, můj příteli!*“

Když se ho byla vévodkyně Enghienská, sna-cha jeho, otázala, neměla-li by i pro vojvodu Bourbonského jej tak vroucně milujícího vzkázati, odpověděl: „*Dcero má! buďte přesvědčena, že bych se velice potěšil, kdybych jej uzřel. Miluji jej, jak jen otec dítě své milovati může; avšak považte, že jest jediným synem! Život jeho jest drahocenný; jak bychom mohli nakažlivému povětrí ho vystaviti, jež zde se dýše?*“

Na to popsal celý arch, by jej vévoda a Gourville viděli. V psaní tomto zapřísahal krá-
le, by neodepřel svou otcovskou péči manželce do Chateau—Romy vypovězené, více nešťastné, než trestuhodné, a u dvora jakož i v městě dávno již zapomenuté. Na to se obíral shoto-vením své poslední vůle, která věčnou památ-kou se stala jeho něžnosti k rodině, k přátelům, důstojníkům, služebnictvu a vojsku. Gour-

ville-ovi odkázal 50.000 tolarů. Věrný tento služebník měl to pomocí notáře a tajemníka uvést v úřední formu. Na to dal si poslední vůli přečísti, a jelikož Gourville oněch 50.000 tolarů proň určených z nezištnosti vynechal, zvolal princ zpozorovav to: „*Jak! po tak důležitých službách, které jste mi prokázal, nepřejete mi ani toho uspokojení, že jsem aspoň slabé důkazy své uznalosti vám podal?*“ — Načež ušlechtilý Gourville odpověděl: „Milostivý pane! nejsem již Vaší neobyčejnou dobrotivostí přehojně odměněn? Nepřeji si žádného jiného dobrodiní, žádné milosti, leč jediné nakloněnosti Vašich vznešených dítek.“

Mimo to odkázal princ 50.000 tolarů chudým provincie, která byla jevištěm války; 5000 tolarů jednomu z hlavních chrámů v Chantilli, a značné sumy chudým na svých statcích a v hlavním městě. Na to diktoval psaní na krále o milost pro svého syna, a uvedl pomocí Gourville-a vše v pořádek. Jsa tázán, zdali již vše byl obstaral, aneb zdali si ještě něčeho přeje, odpověděl: „*Mám za to, že jsem nezapomenul na nic; kdyby se ale bylo tak stalo, netřeba než na mého syna se obrátiti. On mne miluje, on má*

velikomyslné srdce, on vše učiní, co bych já byl učinil, ano i více.“

Na to usnul okolo 11. hodiny v noci v pohovce u ohně, a spal po dvě hodiny. Procítнув tázal se, kdy přijde jeho zpovědník. Uslyšev, že páter Deschamps teprv až k polednímu přijde, pravil: *„To by mohlo snad býti pozdě“* — a pokračoval, obrátiv se k přítomnému knězi Bergier-ovi takto: *„Vy musíte ihned mou zpověď vyslechnouti.“*

Spolu obrátil očí svých k nebesům řka: *„Ó můj Bože! smiluj se nade mnou, a popřej mi tu milost, bych co křesťan zemřel!“*

Když jej Bergier byl upomenul, aby odpustil nepřátelům svým, pravil Condé: *„Ach! jak můžete o odpuštění se mnou mluvit? vždyť víte, že jsem nikdy ani tu nejmenší pomstu proti nikomu nekul.“*

Dříve než byl Tělo Páně přijal, chtěl veřejně a slavně všechny své poklesky a pohoršení odvolati a tak dle možnosti opět napravit. Jelikož ale sám nebyl s to, to učiniti, pravil ve jmenu jeho duchovní otec: *„Vyznává se princ, že své rodině, svým přátelům, svému služebnictvu, a vůbec všem bližním svým po dlouhý čas zlý*

příklad dával, čehož všeho z celého srdce lituje, a prosí tedy Boha a lidi za odpuštění.“

Komnata byla naplněna důstojnictvem a služebnictvem, kteréž hlasité toto projádření vzdechy a lkáním provázelo. Na to přijal Tělo Páně s živou vírou a hlubokou pokorou. (4. sv. str. 387.)

On sám odpovídal na všechna místa, která se mu k útěše a posile předříkávala.

Pak přibyl syn s manželkou svou do pokoje umírajícího otce, kterýž je spatřiv zapřísahal je, by svatým předsevzetím svým zůstali vždy věrni, a pak udělil jim jakož i dítkám jejich svaté požehnání.

Na to pravil Condé k svému synu: „*Milý synu! Nemáš žádného otce více!*“ — Syn opět sklesl před svým umírajícím otcem, a zvolal: „*Otče! byl-li jsem kdy tak nešťastným, a urazil-li jsem Vás kdy v životě mém, pak Vás zapřísahám skrze tu lásku, o níž jste mi již tolik důkazů dal, by jste mi odpustil chyby, jichž jsem se jen z omylu, nevědomosti a slabosti dopustil!*“ — Tu pravil pohnutý otec: „*Ne, nikoliv, synu můj! nikdy jsi mne neurazil. Tak jako že já jsem ti byl dobrotivým otcem, tak jsi byl i ty*

dobrým synem. Umru, jak jsem žil, pln lásky a úcty k tobě.“

Brzo potom zavolal svého věrného Gourville a otázal se ho: „*Příteli! pro tu lásku, kterou jste vždy ke mně choval, Vás žádám, byste se optal lékařův, jak dlouho ještě budu žít?*“ — Na otázku tuto obdržel za odpověď, že život jeho leží v rukou Páně, jenž životy lidské dle svého zalíbení zkracuje aneb prodlužuje. To uslyšev pravil: „*Dobře tedy; budeme vše, co Bůh na nás seslati ráčí, s křesťanskou trpělivostí očekávati.*“ Pak se modlil.

Vida syna svého hořem se rozplývajícího, pravil: „*Ach! jak mne pohnulo dobré srdce syna mého a jeho choti! Synu můj! není žádné pomoci více! Navrátím duši svou Bohu — ale nemohu se vyjádřiti, jak pohnutý tvou péčí a láskou umírám.*“ Na to obejmuv prince Conti-ho a syna pravil: „*Milujte se, mé děti! jako dva bratři! mějte neobmezenou důvěru k sobě, a především si zpomeňte, že nemůžete jinak slovutnými muži se státi, než když zůstanete Bohu a králi věrnými.*“

Jsa od jednoho kněze požádán, aby si poněkud odpočinul od přílišného namáhání, a aby své bolesti Bohu obětoval, pravil: „*Mé bolesti?*

Necítím žádných. Dej Bůh, bych cítil bolesti velké dosti, bych si získal odpuštění svých hříchů.“

Pak propustil svou rodinu, obrátil se k lékařům a pravil na přítomné kněze ukazuje: „*To jsou nyní moji pravi lékařové.*“

Když byl farář jeho odhodlaností všecek udivený řekl: „*Milostivý pane! Dáváte nám příklad, jakéhož velmi budeme moci upotřebiti u vyučování lidu i vrchností*“ — odpověděl Condé skorem uražený: „*Neděje se to k vůli lidem, nýbrž pro Boha a mé spasení.*“

Za chvíli uděloval opět rodině své otcovské požehnání, a pak pravil k synu svému: „*Tobě přenechávám, synu můj! starost o můj pohřeb; přál bych si ale, by tělo mé přenešeno bylo do hrobů otců mých ve Valeri, mé srdce ale aby se položilo vedle srdce otce mého v chrámě svatého Ludvíka. Než nechci tě ničím vázati. Synu můj! nikdy nezapomeň, že na tomto světě, který nyní opouštím, jen jedna věc má stálou a nepomíjející cenu, totiž vědomá, žes po celý život svůj byl čestným mužem.*“ — Pak ho prosil, aby se vzdálil, jelikož ho přítomnost jeho velice dojímal.

Jsa jedním knězem, který rozhodující hodinu již se blížiti pozoroval, povzbuzen, aby

blahoslavenou Pannu a svatého Ludvíka, od něhož pochází, o přímluvu prosil, odpověděl: „*Máte pravdu! tak veliký hříšník jako já má zajiště mocných přátel u Boha zapotřebí. — Ó jak se mi zdají — pokračoval — všechny věci zcela jinak vypadati, než za dnů mého zdraví!*“ — Pak se tázal opět, jak dlouho to s ním ještě může trvati? a uslyšev tu samou odpověď co dříve, pravil: „*Podrobuji se; čeho se bojím jest jenom, že mne duch můj opustí a že nebudu moci až do konce na svého Boha mysliti.*“

Na to odpověděl jeho zpovědník: „*Milostivý pane! aspoň srdce vaše vás neopustí.*“ — „*Za to vám ručím,*“ odpověděl princ, klada ruku svou mroucí na srdce a dodal: „*To bude jen pro Boha tlouci.*“ V 7 hodin ráno skončil.

Vida jej syn jeho zvolal pln udivení: „*Ach! co vidím! jest to můj otec? To tedy jest vše, co po tomto velikém muži zbývá!*“ — (Ó jak hodná to slova, by si je každý hluboko do srdce vštípil! Jaké příklady pro křesťana!) (Viz 4. sv. str. 393—395.)

Když svatý Tomáš Aquinský, † 1274, zaopatřenu býti žádal, dal se vzdor své slabosti položit na popel, a vida Ježíše Krista v rukou kněze zvolal: „*Pevně věřím, můj Ježíši, žes v*

této nejsvětější Svátosti co pravý Bůh a pravý člověk přítomen. — Klaním se Tobě, ó můj Bože a můj Spasiteli! Objímám Tě, ceno mého vykoupení a posilo mého putování; Tebe, jemuž z lásky jsem studoval, pracoval, kázal a učil. Mám za to, že jsem nic neproněsl, co by se protivilo Tvým božským slovům; kdyby ale přece se mi to bylo z nevědomosti stalo, odvolávám veřejně a podrobuji všechny své spisy výroku svaté římské církve.“ — Dokonav své díkučinění uložil se na lože, modlil se při svatém pomazání všechny modlitby s knězem a pak bylo slyšeti ho říci: „Brzo — brzo budu v Něm nasycen a budu píti z proudu Jeho sladkosti; On mne opojí v hojnosti domu svého, a dá mi zříti světlo pravé, které jest pramen všeho života!“ — Tak zesnul v Pánu jeden z nejučenějších mužů, kteří kdy žili. —

Jednou byl dvorní kazatel *Michael Hauber* požádán o vhodný nápis pro síň v nemocnici. — Tu napsal ona úvahy hodná slova:

„Nejlepší lék zajisté jest v Ježíše Krista vira,
Neb on jest lékař, jemužto nikdo neumírá.“

Ludvík XI., král francouzský, trpěl na vysílení. Strach před smrtí tak velice na něho účinkoval, že se bál jen na ni pomyslit. Měl

za to, že musí obzvláště lékaře získati pro zachování svého života, slibuje mu dáti za každý měsíc, o který by dny jeho prodloužil, devatenáct tisíc tolarů. Hleděli ho všemožnými zábavami vyrážeti. Jelikož ale vše bylo nadarmo, hledal útočiště v náboženství, nařídil všeobecné modlení, prosební průvody a putování, by mu zdraví opět bylo navráceno, a aby dokonce i severní vítr, který nemohl snést, se utišil. Dal i ostatky mnohých svatých do své komnaty přinést. Vida však, že nemoc jeho ustavičně se horší, obrátil se na svatého *Františka de Paula*, poustevníka v Kalabrii, o němž pověst mnoho podivného roznášela. Prosil ho, aby přišed do Francouzsko mu zdraví opět navrátil, slibuje že jak jemu tak i řádu jeho značných udělí výhod.

Přípověď tato ale neučinila ani ten nejmenší dojem na Františka. Ludvík, dozvěděv se to, obrátil se na krále neapolského, zapřísahaje ho, by mu světce poslal. Tento ale jednoduše a přímě se vyjádřil, že nikdo ho nepřiměje k tomu, aby Boha pokoušel, a že nikdy nepodstoupí cestu 400 hodin k vůli knížeti, který pouze z nízkých a lidských ohledů zázrak od něho žádá. Ludvík, jehož nemoc každého dne

se stávala povážlivější, obrátil se na papeže Sixta IV., aby od něho obdržel, co mu dosud bylo odepřeno. Papež poručil služebníkovi Božímu, aby bez průtahu se do Francouzsko odebral. Král se tak zaradoval, když byl o příchodu světce do svých zemí se dozvěděl, že vyplatil muži, který byl ono blahé poselství přinesl, deset tisíc tolarů. Král mu šel s celým svým dvorem naproti, vrhl se mu k nohám, zapřísahaje ho, aby mu od Boha prodloužení života vyprosil. Světec dal na srozuměnou, že život králů má své meze jako onen ostatních lidí: rady božské že jsou nezměnitelné, že nezbývá žádného prostředku více, než se trpělivě do vůle božské odevzdati, a se k šťastné smrti připravit. — Konečně to přivedl svými domluvami a prosbami tak daleko, že král šel do sebe a co křesťan smýšleti počal. Zemřel v rukou sluhy Božího 13. srpna 1483.

Když byl sv. Štěpán, opat cisterciácký († 1134) v posledním tažení, pravili někteří z okolostojících zcela potichu mezi sebou, že se nemá po tak ctnostném a kajicném životě čeho obávati. Což když byl světec uslyšel, pravil k nim: „Ubezpečuji vás, že zrovna s takou bází a takým strachem před Boha odcházím, jako

bych byl nic dobrého neučinil; neb právě proto, jestli co dobrého ve mně jest, a jestli má slabost pomocí Ježíše Krista jaké ovoce přinesla, právě proto se bojím, abych snad této milosti nebyl s patřičnou pokorou a péčí zadost učinil.“

Svatý *Josef Kupertinský*, z řádu minoritů († 1663), zvolal často: „Ó kéž by byla již duše má svazků tělesných prosta a s Ježíšem spojena! Ježíši, Ježíši! vezmi mne k sobě nahoru; nemohu již déle prodlévati na zemi.“

Bohabojný františkán *Bernard Korleonský* († 1667) cítě v 62. roce věku svého konec svého pozemského života, pravil: „Vyjdi, duše má, vyjdi z tohoto bídného života do věčné blaženosti; vyjdi z trápení do radosti, ze zkaženosti světa do věčného spojení s Bohem!“

Ctihodná vdova *Raingardis* († 1135) obdrževši v poslední své nemoci svátost svatého pomazání a nejsvět. Svátost oltářní, modlila se nahlas následující modlitbu: „Vím, ó Bože můj, co se z těla mého stane; země jej přijme v své lůno; než, kdo dá odpočinku mé duši? — Kdo ji potěší, když ne Ty, můj Spasiteli? — Odevzdávám ji tedy v ruce Tvé, duši onu, jež Tvé dílo jest. Jsem sice velikou hříšnicí, doufám

ale, že mi své milosrdenství prokázati ráčíš, na které jsem se vždy obracela. Proto Ti odporučuji svou duši i své tělo.“ —

Na to ji položili na popel, a ona skonala v Pánu.

Svatý Tomáš z Villanovy, arcibiskup ve Valencii, † 1555, cíť se býti smrti blízkým složil všeobecnou zpověď z celého svého života, prolévaje při tom proudy slzí, jako by byl největší hříšník; pak přijal velebnou Svátost s živými city úcty, lásky a důvěry. Peníze, které měl, dal všechny mezi chudé městských far rozdělit, a odevzdal představenému své koleje vlastní svůj majetek, vyjma postele, na níž ležel. Chtěje všech věcí pozemských prost svět tento opustiti, daroval i lože své věznům, a žádal strážce věznů, by mu ho ještě až do smrti použití dovolil. Zpozorovav, že se mu peníze přinesli, dal je ihned mezi chudé rozdělit. Osmého září cíťl značnou ujmu svých sil. Žádal, by se mu předčítalo umučení Spasitele našeho podle sv. Jana, jež s proléváním slz a upřeným zrakem na obraz Ukřižovaného poslouchal. Na to byla v komnatě jeho obětována mše sv. Po obětování modlil se žalm: „V Tebe, ó Pane, jsem doufal.“ Po přijímání kněž-

ském zesnul v Pánu po slovech: „V ruce Tvé poroučím ducha svého.“ Byl 68 let stár.

Ctihodného *Roberta Bellarmína*, kardinála a arcibiskupa Kapuanského, přepadla v r. 1613 prudká zimnice. Lékař ji prohlásil za velmi nebezpečnou. Pobožný kardinál zvolal plesaje nad touto zprávou s žalmistou Páně: „Radoval jsem se z toho, co řečeno mi jest: do domu Hospodinova půjdeme.“ — Odtud zdála se duše jeho celá v Bohu pohřížena býti. O nějaké pozemské záležitosti nechtěl nic více slyšeti. Nábožná rozjímání, obzvláště o utrpení a smrti božského Vykupitele byla jeho výhradní zábavou. Mezi tím byla zimnice tak se zhoršila, že časem pomateně mluvil. Ale i v zimničním zápalu byla jeho řeč ač nesouvislá, přece nábožná a bohabojná. Když ho byla zimnice opustila, cítil se tak zesláblým, že se brzo jeho konec očekával. Nikdy nevypustil nějaký nářek ze svých úst. Nejčastěji volal se svatým Pavlem: „Žádost moje rozděleni býti, a býti s Kristem.“

Někdy dával na jevo velikou úzkost mysle na to, že v krátkém čase se objeviti má před hrůzným soudem Páně. Než potěšitelná důvěra v božské slitování opět jeho mysl upokojila.

Mnoho obyvatelů římských navštívilo ho na bolestném lůžku o požehnání ho prosíc. Sám papež Řehoř XV. přišel k němu, by mu ukázal, jak velice ho ctí, a by mu své požehnání udělil. Umírající požehnal jej též. Bellarmin žádal si svatých svátostí. General jezovitů mu je udělil. Nemocný sebral ještě jednou všechny své síly, opustil lože podporován jsa několika okolostojícími, klekl na zem a přijal velebnou Svátost s takou vroucností, že všichni přítomní byli velice dojati. Vyslancové cizích zemí v Římě právě přítomní přicházeli k němu svým panovníkům pro požehnání. Bellarmin pozvedl rukou svých k nebesům, prose Otce slitování, by vylil hojnost své milosti na hlavy korunované, by osoby královské přijal pod svoji ochranu, by země jejich zachoval a poddané chránil před kacířstvím. Mezi tím co celý Řím o nemocném kardinálu s nejhlubším soucitem mluvil, a chvála o něm ze všech úst se ozývala, ležel nebohý na chudinkém lůžku, zraky na obraz Ukřižovaného upřené maje, a v duchu skroušeném rozjímaje utrpení přehořké Toho, jehož obraz v rukou držel. Až k poslednímu okamžiku byl při smyslech. Pomodlil se ještě polohlasitě Otče náš, pozdravení andělské, vy-

znání víry a žalm „Miserere.“ General řádu, novicové a mnoho jiných údů řádu bylo přítomno. Udělil jim všem své požehnání a opako- val závěrek pozdravení andělského. Všichni přítomní prolévali hojné slze. Zpozorovav to, namáhal se jich potěšiti. Na to odkryl svou hlavu, objal kříž svatý oběma rukama, položil na prsa, a vysloviv třikrát s neličitelnou vrouc- ností jméno Ježíš odevzdal ducha svého v ruce Boží.

Svatý *Kamill z Lellis*, zakladatel řádu ka- novnických duchovních pro ošetřování nemoc- ných († 1614), chtěl, aby jeho řeholní bratří se zavázali, i morem stížené, vězně, ano i ve svých obydlích umírající obsluhovati. Přikázal jim, ošetřovati je, v pravý čas záležitosti jejich u- rovnati, aby se pak jen spásou svých duší za- městnávatí mohli; by je nenechali dlouho se svými příbuznými a přátely o samotě, by je ti- to z přílišného soucitu snad nepomátli; by v nich oživilí city pokání, odevzdání se do vůle Páně, víry, naděje a lásky; by je naučili pozoro- vati smrt co oběť a zadostiučinění za spáchané hříchy, by je napomínali, o smilování prositi, pro zásluby umírajícího Spasitele Boha zapřísaha- ti, aby hodnými je učinil ovoce modlitby oné,

..kterou byl On na kříži se modlil, jakož i té milosti, aby smrt svou se smrtí Jeho Mu obětovati a pak v lůno Jeho slávy a velebnosti přijati býti mohli. Složil též sbírku modliteb, které za ty, co se smrtí zápasejí, konány býti musely. Každý měl radost z ústavu, jenž z tak nezištné lásky k bližnímu byl povstal.

Svatý *Fulgentius*, † 533, cestoval v roce 500 do Říma, chtěje hroby svatých apoštolův navštívit. Jednoho dne jda přes náměstí uzřel Theodoricha, krále vlašského, na bohatě ozdobeném trůně, a kolem něho radu starších a veškeré lesknoucí se komonstvo; bylť Řím všechno vynaložil, by tento panovník s největší slávou uvítán byl. „Ach!“ — zvolal Fulgentius při pohledu na tento výjev — „když pozemský Řím již tak krásný jest, jak krásný musí teprv býti nebeský Jerusalem! Když již v tomto pomíjejícím životě Bůh přívržence a milovníky marnivosti takým leskem odívá, jakou čest, jakou slávu, jakou blaženost musí teprv svým svatým v nebi připravovati!“

Pravý křesťanský hrdina umí i křesťansky umírat. Takový rek křesťanský byl *Vicomte Faultre-Lomothe*. Byl plukovníkem a komandoval v roce 1840 v Lyoně. Nebezpečně one-

mocněv pravil ve vsí klidnosti ducha svého manželce, že by rád přijal velebnou Svátost. Manželka jeho zrovna tak křesťansky smýšlející byla ihned povolna. Jejím přičiněním přišel kněz, který oběma podal tělo Páně; na to se pak nemocný připravoval na smrt s radostí, jakou jen u svatých nalazáme, a zesnul v Pánu. (154. M. Séve.)

Jakou moc svaté náboženství v době nemoci a utrpení do sebe má, ukázalo se v Algieru při dobývání Konstantiny. Štábní lékař od čtrnáctého pluku Derilon Schwarz, a vojenský duchovní M. Séve zařídili tamtéž v jedné sluji špitál pro raněné. Když byli již ranění a umírající sluji naplnili, bylo podivuhodno, s jakou svatou odhodlaností vojínové víru svoji a náboženství, které byli v mládí takřka s mateřským mlékem vsáli, vyznávali. Jeden zvolal, jak ho byla matka naučila: „Bůh-li křížkem tě navštíví, ať se mysl tvá Mu neprotiví.“ Jiný: „Ó, jak mnoho musím vytrpěti, dejte mi kříž obejmouti.“ Třetí: „Chci se ze svých hříchů vyznati; vždyť nejsem zvíře.“ Čtvrtý: „Vyslechněte dříve moji zpověď, než se mi noha uřízne.“ Touto stálostí ve víře byl starý lékař tak pohnut, že pravil: „Nikdy jsem ještě ne-

nalezl tolik spokojenosti a odhodlanosti. Ani vrásky se mu na čele neudělalo“ — totiž tomu, jemuž noha byla odejmuta — a mladší kolega, obratný operátor, přidal: „Nepozoroval jste, že v okamžiku, když byla pilka kost pro-
jela, jeho oči na něco obráceny byly, a rtové jeho se lehounce pohybovaly, jako by byl něco šeptal? V skutku! zdálo se, že se modlí.“ (Modlitba, ó trpící bratře, dodává síly, zmužilosti a moci.) — Séve 46.

V nejnovější francouzské revoluci ležel jeden voltizér (přemitač) smrtelně raněn v chorobnici lyonské. Pro jeho udatnost byl mu přiřknut kříž čestné legie a i odevzdán. Obdržev ho pravil sténaje před vojenským duchovním: „Otče můj! co jest mi tento křížek platný? Umírám; podejte mi raději svůj kříž! toho mám zapotřebí, bych se mohl před Bohem objeviti!“ A s těmito spasitelnými myšlenkami zemřel naleznuv v kříži úplného pokoje.

V chorobnici naučí se člověk nicotu světa a vši jeho slávy znáti. O tom se přesvědčil 1806 Napoleon při návštěvě nemocnice. Vkročiv do ní a uzřev tři řady nemocných zbledl; vzpomenu si na to množství udatných reků, co byli na těchto ložích svého ducha již

vypustili. — Proto vyslovil Fenelon přání, aby každá matka své dítky do chorobnic vodila, by v čas posouditi dovedly rozkoše, zdraví a smutný stav ubohých lidí na zemi.

Nemoc krotí pýchu a vlévá úctu k duchovním. Málo kteří lidé pocítili potřebu božské milosti tak silně a opravdově, jako *Napoleon I.* Kdykolivěk zaslechl klekání s věže Rueilské daleko od Paříže, byl vždy mocně dojat. V svém dlouhém smrtelném zápasu na osamělé skále prostřed atlantického moře hořce oplakával, že mocí svou zaslepen, zásadám svatého náboženství se zpronevěřil. Prorockým duchem předpověděl zajisté jeho strýc kardinál Fesch o něm: „Utrpení a pokoření vysvobodí jeho duši.“ — Na ostrově svaté Heleny často opakoval Napoleon: „Cit náboženský jest tak útechy plný, že si to za štěstí s nebe pokládati musí, kdo ho v srdci chová.“

Totéž — že totiž utrpení k Bohu vodí, vyznal nemocný voják z Lyonu. „Nahlížím,“ pravil na svém lůžku bolestném, jsa velice pohnut, „že mi Bůh vše, obzvláště nemoc seslal, abych se obrátil. „Mé dítě,“ pravil ke mně p. farář, od něhož jsem se loučil, „tys hodný hoch v mé farnosti, vykonej tedy rovným spů-

sobem své povinnosti co křesťan i ve vojště.“
To jest ta příčina, proč nyní přicházím k svaté
zpovědi.“ (Séve 26, 53.)

„Není nikoho, jenž by se matce vyrovnati
mohl; nemohl jsem na nic zapomenouti, co mi
matka má pravila a obzvláště přikazovala. Ó!
kéž bych byl ji poslechl, nikoliv bych se nebyl
zde octnul. Nezpovídal jsem se, nemaje nikdy
k tomu příležitosti. Znáte vojína. V kasárně
si nepomyslí nikdo tak snadno na své křesťan-
ské povinnosti. Navracuji se z Afriky, kde
jsem se po devět let zdržoval, aniž bych byl
mohl tamtéž se s církví svatou smířiti. Jsem
svých soudruhů mnohem šťastnější; mohuť ny-
ní vykonati dobře svatou zpověď. Chci vyko-
nati svou zpověď velikonoční, a zpověď mne i
uzdraví. — Od té doby, co jsem se nezpovídal,
nejsem více šťastný. Musí nějaké náboženství
býti: jinak bychom se podobali zvířatům. Bo-
hužel! často jsem se nemodlíval; starosti ale
a obtíže stavu svého snáším z lásky k Bohu.
Započal jsem devítidenní pobožnost k blahosla-
vené Panně. Dne devátého chci přijmouti sva-
té svátosti, a dovolíte-li, chci ještě jednou v
chorobnici přistoupiti k stolu Páně, bych na-
hradil všechna přijímání, která jsem od té do-

by, co vojínem jsem, zanedbal. Od zítřka budu nositi škapulř.“

„Vstoupím-li do chrámu Páně, a patřím-li na oltář, ihned si vzpomenu na našeho p. faráře a na náš kostel doma. Co se ze mne stalo? Někdy jsem býval hodnější než nyní!“

Tak se připravoval se vší upřímností k svatým svátostem, vyzpovídal se úplně ze svých hříchů, a započal přísný život kající, v němž setrval až do smrti. (S. 55.)

Nemocní vojínové fraucouzští ctí obzvláště nejblahoslavenější Pannu Marii. Tak vypravuje o spásu duší horlivý Séve: Když jsem jednomu voltizéru z 19. pluku modlitby obyčejné po svatém přijímání předříkával, přerušil má slova otázkou: „A o blahoslavené Panně nemám nic říci?“

Umírající plukovní stanovištník opakoval si na smrtelném lůžku sloku písně, již co dítě byl zpíával:

V tvou, ó Panno, pomoc doufám,

Budiž mojí ochranou;

V nehodách nikdy nezoufám,

Vždyť tys mojí obranou!

Vypros i v hodině smrti moji

Milost u Boha k šťastnému boji!

Jeden vojenský účetvedoucí prosil umíraje, by mu do rakve dán byl škapulíř, který při sobě nosil.

Jeden podkopník (*sappeur*) chtěl míti v své rakvi růženec, který nosil.

Dne 21. srpna 1843 zemřel ve vojenské nemocnici štábní ranhojič *Denis*, muž velmi učený a vzdělaný. Žádal sám od sebe svátosti umírajících, a radostně přivítal kněze, jež se svatým olejem vstoupil, řka: „Vstupte jen; nebude nás mnoho.“ Přijav svaté svátosti pravil ku knězi: Opakujte mi ještě onu modlitbičku jest uzdravující balšám na mé rány. — Co jest člověk? — Ó, marnost — marnost. — Nic není, pranic! — Lidé nic nemohou! — Bůh jest jediná má naděje! . . . Poskytněte mi útěchy; každé slovo Vaše poskytuje mi úlevy!“

Br . . . lékař při alpském vojště, přišel maje plicní souchotě, v červnu 1849 do nemocnice. Aniž by byl svůj nebezpečný stav sám před sebou tajil, žádal hned druhého dne po svém příchodu, by mu otevřeny byly poklady církve svaté, jsa přesvědčen, že poklid duševní přispívati bude k umenšení tělesných bolestí. Prvé než byl přijal Tělo Páně, odpovídal na

otázku ritualu: Věříte atd. Ano, věřím; jsem tak po křesťansku vychován, že kdybych i nechtěl věriti, přece bych věriti musel. Když mu kněz pravil, by se zcela odevzdal do vůle Páně, odvětil nemocný: „Máte pravdu. Musím k Bohu volati: Buď vůle Tvá! navzdor svým sedm a dvaceti rokům!“

Rozjímání.

Dosud kráčím na zemi;
Brzo ale stane se mi,
Že kráčeti budu tam,
Kde kraluje Bůh můj sám;
Kde prost budu vší starosti,
Radovat se na věčnosti!

S křížem v rukou.

1.

Patřím, Pane, jaká rána,
Jaká kříže Tvého tíž;
Ó, by milost byla dána
Mně, bych vždy byl Tobě blíž.

2.

Co jest krátká světa toho
Nechť i sebe větší strast —

Proti radostem onoho,
Kde mne věčná čeká slast!

3.

Nyní trpěti chci s Kristem
Každý bol a každý žal,
By po běhu žití jistém
On mne v svoji slávu vzal.

4.

Brzoť skončím žití svoje,
Trpím jenom krátký čas;
Pak? — ó, pak se z blaha zdroje
Prýštit bude věčný kvas.

5.

Otče! hle, mou duši mroucí
Milostí svou, ach! posvět,
Pro níž Syn Tvůj z lásky vroucí
Položil se za oběť.

6.

„Vezmi kříž svůj, pravím Tobě
Já, jenž sám jsem nesl kříž;
Následuj mne v každé době —
Jinak blaha neužříš!“

7.

S křížem tímto, který jsi mi,
Pane, ráčil uložit,
Chci tě sledovati; všemi
Silami jen Tobě žít.

8.

Kříž Tvůj nechť jest veždy, Pane!
Úlevou mi v bolesti;
Nechť i milost proň dostane
Ten, jenž tone v neřesti!

9.

Rány, jež má líbá víra,
Nechť jsou duši k spasení;
Tvých bolestí velká míra
Nechť jest vin mých shlazení.

10.

Hříchů množství smyj, ó Pane!
Krví ze svých svatých ran;
Kéž se duch pak můj dostane
K Tobě v blaha věčný stan!

Vyznání víry před křížem.

1.

Katolickou sluje říše,
Která věčně stojí pevně,
Jíž se peklo ve své pýše
Darmo protivuje zjevně.
K říši té se hlásím beze studu:
Katolík jsem, katolíkem budu!

2.

Pevně stojí církev Páně
Na skále jsouc zbudována;
On sám nad ní bdí, ji chráně,
Nemůž' býti rozkotána!
Mnohem předčí démantovou rudu:
Katolík jsem, katolíkem budu!

3.

Budiž heslem církve údů:
„Katolíkem jsem a budu!“
V katolictví bych zemřít
Mohl, Pane, rač popřít!
Doufaje to, nedbám žádných trudů:
Katolík jsem, katolíkem budu.

Rozjímání nemocných.

I.

(„Oněměl jsem, a neotevřel jsem úst svých, neb Tys to učinil.“ Žalm 38, 10.)

Mám snad naříkati proto, že mne Bůh navštěvuje a z lásky mne tepe, by mne uzdravil? Mrsci mne Pane, jsem úplně s tím spokojen. Jak sladké jsou Tvé největší rány, any tolik milosrdenství v sobě chovají!

Ach! kdybys byl neranil mé tělo, má duše by byla neustála sobě samé zasazovati rány smrtelné.

Hrůznými vředy byla zohavena. Tys ji viděl a smiloval jsi se nad ní. Ty porážíš toto hříšné tělo; Ty zničuješ mé ctižádostivé záměry; za to ale okoušeti mi dáváš a zalíbení vléváš v Tvou věčnou pravdu, již jsem tak dávno již byl ztratil. Budiž věčně věkův za to veleben. Líbám ruku, velmi mne tížící, a klaním se rameni, které mne tepe.

II.

(„Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť nemocen jsem: uzdrav mne Hospodine, nebo zkormouceny jsou kosti mé.“ Žalm 6, 3.)

Ó můj Bože, nemám jiné příčiny, již bych Tvou milosrdnost vzbudil, než svou bídu. Viz,

kterak pomoci Tvé mám zapotřebí, a uděliž mi ji. Cítím tuto svou potřebu, ó Pane, a v pocitu tom jsem šťasten, neb on mne udržuje v důvěře k sobě samému. Tys ranil mé tělo, abys ho očistil; Tys ho sklíčil, by se uzdravila duše má. Bolestí spasitelnou vytrhl jsi mne ze záhubných radovánek. Nemoc těla mého mne zkormucovala, kdežto jsem se nemocí duševních nešťít. Duše má byla vystavena mar-nivé ctižádosti, žhoucímu ohni šírajících vášní.

Byl jsem nemocen a nevěřil jsem tomu. Má nemoc byla tak veliká, že jsem jí ani necítil. Podobal jsem se člověku horečkou navštivenému, jenž horkost zimniční má za zjev a sílu úplného zdraví. Ó šťastná nemoci těla mého, jež jsi mi otevřela zrak a obrátila mé srdce!

III.

(„Vám jest dáno pro Krista, abyste netoliko v něho věřili, ale také pro něj trpěli.“ Filip. 1, 29)

Ó drahocenný dare, který nebýváš poznán!

Utrpení jest zajisté neméně drahocenné, než víra Duchem svatým v srdce naše vlitá. Toť blahoslavená známka milosrdenství Božího, když na nás utrpení seslati ráčí!

Má ale snad utrpení mé býti donucené, utrpení plno nevole? Nikoliv — tak trpí ďáblové.

Kdo trpí, aniž by trpěti chtěl, nachází v bolestech svých jen počátek muk věčných. Kdo ale pokorně se podrobuje utrpení svému, obračuje ho v nejlepší dobro. Chci tedy, ó můj Bože, v tichosti a v lásce trpěti. Není dosti, věřiti v Tvé svaté pravdy; jest nutno, i dle nich se řídit. Odsuzují nás k utrpení, ale spolu nám i zjevují jejich vysokou cenu. Pane, oživ slabou víru moji. Ó kéžby bylo na mně viděti víru a trpělivost Tvých Svatých! A kdyby i někdy slovo netrpělivosti z úst mých vyšlo, kéž bych pak ihned sám sebe pokořil a bolestí svou to ihned ponapravil!

IV.

(„Pane, násilí trpím od nemoci; ujmi se mne!“ Slova Ezechiášova. Isai. 38, 14.)

Patříš na bolesti, které mne k zemi poráží. Přirozenost sténá; co jí mám odpovědíti?

Svět se snaží, by mne povyrazil a pochlebujeme mi; jak ho mám odbýti?

Co mám říci, Hospodine? Ach, zbývá mi jen síla k trpění a mlčení! Račiž sám odpo-

vídati za mne a odstraniti ode mne svým všemocným slovem klaný svět, který mne již jednou podvedl. Podporuj srdce mé, navzdor slabé přirozenosti.

Trpím velice, snáším veliké bolesti, jimiž jsi mne navštívil, a ne méně snáším od svých dosud v srdci doutnajících vášní. Trpím; ku pomoci mé pospěš. Zbav mne světa, zbav mě mne samého. Zbav mne bolestí milostí svaté trpělivosti, jíž žalost v radost se mění.

V.

(„Hospodin dal, Hospodin vzal.“ Job. 1, 21.)

Tato slova jsi, ó Pane, pronésti dal služebníku svému Jobovi v nesmírných bolestech: ó, jak dobrotivý jsi, klada tatáž slova v ústa a srdce takého hříšníka, jaký jsem já! Dal jsi mi zdraví, a já na Tebe zapomenul; vzal jsi mi ho, a já se navracím k Tobě. Ó drahocenná milosrdnosti, beroucí mi dary Boží, jež mne Mu odcizily, jen proto, bys mi Boha samého dala! Hospodine, vezmi ode mne vše, co není Tebou, jen když mám Tebe!

Vše jest Tvé; Tys Pánem; vládni vším, statky, hodnostmi, zdravím, životem; odejmi mi vše, co Tvé místo u mne zaujímá.

VI.

(„Pojďtež ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ Mt. 11, 28.)

Sladké to slovo Ježíše Krista, jenž všechny nesnáze, všechna břemena a všechny bolesti lidské na se bere. Ó můj Spasiteli! Ty tedy chceš snášeti mé bolesti; zveš mne, bych je na Tebe složil. Vše, co snáším, má v Tobě úlevy nalézati. Tak spojuji kříž svůj s křížem Tvým; račiž ho nésti za mne. Mdlobou k zemi padám, podoben jsa Tobě, když kříž Tvůj jinému musil k nešení dán býti. Následuji Tebe, Pane, na horu Kalvarii, bych tam ukřižován byl. Kdy Ty budeš chtíti, chci i já v rukou Tvých zemříti; avšak tíže kříže mého mne velmi souží. Schází mi svatá trpělivost; budiž Ty sám mou trpělivostí; o to Tě snažně prosím pro zaslíbení Tvé. Přicházím k Tobě. Jsem zcela vysílen; to postačuje, bych účastným se stal milosrdenství Tvého a pomoci Tvé.

VII.

(„Mluv, Pane, služebník Tvůj slyší.“ I. Kr. 3, 10.)

Mlčím ve svém truchlení, Hospodine, mlčím. Avšak poslouchám Tebe duchem zkor-

moučeným a pokorným, jenž v bolu svém umlká. Bože můj, Ty vidíš mé rány; Tys je učinil, Tys ten, jenž mne ranil. Mlčím a trpím, a mlče Tobě se klaním. Ty však slyšíš vzdychy mé a nářky srdce mého nejsou skryty před Tebou. Nikdy nechci více poslouchati sebe, nyníž jenom Tebe chci následovati.

VIII.

(„Otče, vysvoboď mne z hodiny této.“ Jan 12, 27.)

Ačkoliv mi hrozíš a mne tresceš, Bože můj, jsi přece můj otec a budeš ním vždycky. Vysvoboď mne z této hrozné hodiny, z této doby hořkosti plné a z nejvyšší tesknoty. Popřej mi odpočinku v lůně Tvém, a dej mi umřítí v rukou Tvých. Vysvoboď mne buď zmenšením bolestí mých aneb rozmnožením trpělivosti. Muč mne bez ušetření až k smrti, řezej a pal — ale prokaž mi své milosrdenství; měj útrpnost nad slabostí mou. A jestli mne i nechceš vysvoboditi od utrpení mého, vysvoboď mě aspoň ode mne samého, od mé slabosti, citlivosti a netrpělivosti.

IX.

(„Zhřešili jsme proti vsí spravedlnosti Tvé.“ Dan. 9,
15—16.)

Zhřešil jsem proti všem zákonům Tvým. Rozmarněné pýše nebylo nic v Tvém svatém náboženství dosti svatého, co by byla nepřestoupila. Odporoval jsem dokonce i Tvému Duchu svatému. Práva bratří svých nohama jsem šlapal. Zamítl jsem dřívější slitování, které srdce mé zakoušelo. Vše, co zlého jest, jsem spáchal, ó Pane! Vyčerpал jsem všechny nepravosti; ale Tvou milosrdnost jsem nevyčerpал. Naopak má ona zalíbení ve vítězství svém nad mojí bídou, nad níž se zvedá jako rozvlněný proud nad své hráze. Tolikerá provinění splácíš dary nejrozmanitějšími, a podáváš se mi dokonce sám.

Ó můj Bože, smí-li takový hříšník obsypán jsa tolikerými milostmi se zpěčovati, a nésti kříž se Synem Tvým, jenž jest spravedlivost a svatost sama?

X.

(„Síla má mne opustila.“ Žalm 37, 11.)

Síla má mne opouští. Cítím jenom slabost, netrpělivost a tesknost polomrtvé přirozenosti

a pokušení k nářku a zoufání. Co se stalo z té zmužilosti, na níž jsem si tolik zakládal?

Ach, mimo bolesti musím i ještě snášeti hanu slabosti své a netrpělivosti!

Hospodine, se všech stran ženeš útokem na mou pýchu; nikde jí nepřaješ útočiště. Ó, jak šťastným bych byl, kdybys mne strašným i výstrahami těmito ponaučil, že nic nejsem, nic nemohu, a že jen Ty jsi všechno.

XI.

(„A já, když budu povýšen od země, všecko potáhnu k sobě.“ Jan 12, 32.)

Tys slíbil, Pane, že když povýšen budeš na dřevo kříže, vše potáhneš k sobě. Národové přišli se klaněti muži bolestnému. Židé sami u velké části poznali Spasitele, ježž byli ukřižovali. Tím se naplnilo před celým světem předpovědění Tvé. Než dosud ještě táhne s výše kříže toho všemocná ruka Tvá duše k sobě. Ó trpící Bože! Ty mne vyrvěš z náručí mámivého světa; Ty mě osvobodíš ode mne samého a marnivých přání srdce mého, bys mne účastným učinil utrpení svých na kříži.

Tam Tobě náležíme, tam Tebe poznáváme a milujeme, tam se pravdou Tvou živíme. Bez.

kříže jest vše ostatní jen domělá pobožnost. Spoj mne s Tebou! Račiž mi popříti, bych údem se stal ukřižovaného Ježíše!

XII.

(„Běda světu pro pohoršení.“ Mat. 18, 7.)

Svět říká: Běda těm, kteří trpí! Avšak víra odpovídá z vnitřnosti srdce mého: Běda světu, který netrpí! Svět klade po celé zemi zkázonosná tenata, by duše zahubil; po dlouhý čas držel i mou duši v zajetí. Jak dobrý jsi, Hospodine, jenž mne touto nemocí od zhoubného světa odděluješ! Rač mi popříti utrpením tímto potřebnou sílu a milost, bych úplně se mohl od něho oddělit, dříve než vydán budu nepřátelům svým v pohoršení. Kéž by mne nemoc ta k poznání přivedla, jakými jedy jsou světské radosti napuštěny!

Chtějí mne politovati pro mou slabost. Ó zaslepení přátelé! Netruchlete nad tím, jehož Bůh miluje a jehož jen z lásky navštěvuje. Před šesti měsíci jsem spíše byl politování hodný, když zhoubné vnady zhýralosti srdce mé jedem napájely a já Bohu tak odcizen byl.

XIII.

(„Buď že jsme živi, buď že umíráme, — Páně jsme.“
Řím. 14, 8.)

Co mi na tom záleží, Bože můj, zdali živ jsem aneb mrtev? Prázdný jest život: ano nebezpečný jest, miluje-li ho kdo. Smrt bourá jen tělo z hlíny učiněné, duši ale osvobozuje od těla k pýše ponoukajícího! Z osídel ďábelských vyvážnouti jí popřívá na věky v říši pravdy. Neprosím Tebe tedy, Bože můj, ani o život, ani o smrt; všechny dny žití svého přináším Ti za oběť. Tys je sčetil; nežádám žádného odročení. Přeji si spíše smrt, než takové živobytí, jaké jsem doposud vedl; žádám sobě v trpělivosti a lásce zemřítí, chceš-li, bych zemřel.

Ó Bože, jenž v rukou svých máš klíče hrobové, bys dle zalíbení svého brány světa onoho zavíral neb otvíral, nedej mi života, nejsem-li dosud úplně od něj odloučen. Ať již živ aneb mrtev — Tvůj chci jen býti!

Modlitby v čas pokušení.

Útěcha v utrpení.

„Všechny své starosti složte naň; Onť se stará za vás.“ Proč jsi tak starostlivá, duše má, jako bys byla zcela osamělá a opuštěná? jako by nikoho nebylo, kdo by se tebe ujmouti mohl! Není Bůh i tvým Bohem? Není Stvořitel a Zachovatel země i tvým Stvořitelem a Zachovatelem? Nestará se Ten, jenž o všechna díla rukou svých pečuje, i o tebe? Snad On, otec všech, jenž nikoho nevyjímá, jenž nižádným z tvorů svých neopovrhne, snad On tebe samého učinil výminkou své otcovské lásky a starosti? Jest snad Otec všech, jen právě tvůj ne? Zavrhuje snad právě jen tebe, a nikoho více? Poslyš jen, co praví tvůj Bůh a Otec: „Všechnu starost svou vlož na mne; slož na mne, co tebe tíží; žaluj mi, co tě sužuje; žádej ode mne, co ti chybí; řekni mi, čeho se obáváš. Ó věř mi jenom: já se *starám o tebe*. — Neopustím tě, nikoliv neopustím tě. — Vždyť jsem tvůj otec, a nemohu přestati otcem tvým býti; tedy i nemohu přestati o tebe se starati. Doufej, nestarej se přes příliš; vždyť máš ve mně mocného otce, jenž ti i pomoci

chce; věnuj mi svou důvěru, polož osud svůj v ruce mé. — Čím důvěrnější budeš ke mně, tím vlídnějším tobě budu otcem. — Mám nejlepší zalíbení v tom, když ti mohu pomoci. — Ano, věř mi, *já ti chci vždy pomoci*; nenechám tě zajisté nikdy vézeti v bídě. Chci ti ukázati, a ty to zakusíš, že ne nadarmo jsi důvěřoval ve mne, že ne nadarmo jsi doufal v mou pomoc, že ne nadarmo jsi starost svou složil na mne. Nestarej se o sebe přes příliš; neb viz, co můžeš starostmi svými vyřídit, změnit neb ponapravit? — Pro tvé starosti se nezmění nic v okolnostech tvých. Co ale nedokážeš ty i se starostmi svými, *to mohu já*. — Má všemohoucí ruka může změnit vše, a změní vše rychle a zcela, jakmile hodina udeří, kde za dobro uznám, bych ti pomohl. — Duše tvá leží mi více na srdci, než tobě. — Starám se mnohem více o tebe, než ty sám o sebe se staráš. — Již vidím pomoc; již jsem ji připravil, jest tobě na blízku. Jen mne následuj, trp bez nevole, bojuj bez ustání, modli se tiše v dětinné důvěře ve mne, a dám pak tobě, co žádati si bude srdce tvé.“

Ó předobrotivý, nejlaskavější Otče! kdo by Ti nedůvěřoval? Kdo by Tě ještě zbytečnými

starostmi a nedůvěru prozrazujícím sužováním se urážeti chtěl. Pryč — ano pryč se všemi malomyslnými myšlénkami, které srdce jen obtěžují; které jen berou — ale nic nedávají. Jedině důvěra udílí poklidu, síly, zmužilosti a radosti. Nedůvěra, zármutek, starost ubírá nám — sžírá v nás všechnu sílu, všechnu radost, všečen život. — Proto nespouštěj se nikdy naděje, duše má! máť ona velkou odměnu k očekávání: nýbrž modli se v utrpení svém s dětinnou odevzdaností v duchu svém k nebeskému Otci:

Otče trpících! jenž jsi z lásky k nám Syna svého neušetřil, ale smrti Jež vydal, a umučením i smrtí Ho v slávu věčnou uvedl, aby se nám útěchy, milosti a pomoci dostalo v jakémkoliv utrpení. Ty sám víš, jaká navštivení a muka mne ještě očekávají; a nejsi Ty to, Otče, jenž muka ta mi ukládáš? Jest na světě zlo, jež by bez Tebe potkalo Tvoje poddané aneb pouhá náhoda neb namátka, bez účele bylo? — Nikoliv, milý Otče, před okem *Tvým* trpí každý trpící, a po ruce *Tvé* kráčí každý, jemuž jest lézti vzhůru k nebesům po stezce úzké, příkré a trnovité.

Odměřena jest Tebou, ó nikdy nechybující

moudrosti! míra života mého, a nic více mne nepotká, než co Ty za potřebné uznáš, bys mne polepšil a spasil; nedopustíš, bych byl pokušen nad síly své.

Celý osud můj spočívá v rukou Tvých, Otče můj, a jen Ty víš, co mně opravdu sloužití může k dobrému; já to nevím. — *Nuže, Otče! staň se vůle Tvá!* — Tobě doporučuji cesty své! — *v Tebe doufám!* Ty to učiníš! Čím dětinněji trpěti budu, tím více odměníš co Otec trpělivost mou.

Nedej mně tedy, Otče můj! podlehnouti břemenu, které jsi vložil na bedra má! — Víra má nechť vždy jest obrácena k Ježíši, božskému trpiteli. — Vždy více a více se přibližuji cíli svému — brzy ho dosáhnu — brzy budu tam — a jestli jsem s Kristem trpěl, dobře mi bude — budu podílu bráti na slavné Jeho říši, již mi zasloužil životem a smrtí svou! Amen.

Prosba o pomoc skrze utrpení Pána našeho Ježíše Krista.

Ó Pane Ježíši Kriste, můj jediný Vykupiteli a Spasiteli! Nedopust, by svaté umučení Tvé přišlo ve mně ubohém hříšníku na zmar; pro

Tvé pohanění nesmírné, pro Tvou přehořkou smrt a pro Tvé raněné srdce uděl mi své milosti nyní a v poslední okamžik života mého. Ó ukřižovaný Ježíši! všeho světa Spasiteli! polož hořká muka svá, své bolestné rány, svou svatou smrt a milosrdnost svou mezi přísný soud svůj a mou hříšnou duši. O pastýři věrný, jenž drahou svou krví všecky své omýváš a posvěcuješ; krev Tvá a umučení Tvé dává mně a všem hříšníkům posilu, útěchu a spásu! — Ó nevinný Beránku Boží, jenž křížem a utrpením svým snímáš hříchy světa, pro Tvé přehořké umučení, Tvou bídu a ouzkost, kterou jsi vzdor své nejčistší nevinnosti na kříži přestál, zachraň mne od přísného soudu svého, a smiluj se nad živými i mrtvými. Ó poslušný Synu Boží! jenž jsi tak ochotně vyprázdnil kalich přehořkého umučení, a ještě k tomu žlučí a octem napájen byl; skrze všechny své bolesti, rány a svá muka mi uděliti račiž trpělivosti a poslušnosti až do smrti.

Ó čistá a mocná oběti, která postačuješ k smíření všech hříšníků s Bohem, pro milosti plné zásluhy žití Tvého svatého i umučení a smrti popřej, bych odumřel světu tomuto, a jen Tobé žil a v pokoji zesnul. Ó Ježíši Nazaret-

ský! ukřižovaný králi židovský! Vítězství Tvé slavné, které jsi byl proti všem nepřátelům na kříži dokonal, ostříhej mne ode všech nepřátel mých, vysvoboď duši mou i tělo mé od všelikého nebezpečení, uděl Církvi své míru a sjednocenosti, popřej hříšníkům lítosti a své milosti a dej nám blaze žíti a zemříti. Amen.

Vzývání nejsvětějšího jména Ježíš.

Ó Ježíši! Tys pramen všeho milosrdenství! smiluj se nade mnou nemocným dle svého slitování! Ó nejdobrotivější Ježíši! Krev Tvá předrahá tekla za nás břišné na dřevě kříže. Shlad' ní hříchy mé a pohlédni na mne očima svého nekonečného milosrdenství. Ve jménu Tvém nejsvětějším volám k Tobě o odpuštění hříchů svých.

Ježíš znamená vykupitel, spasitel, vysvoboditel. Ó Ježíši! jméno sladké, milostné, přesilné! Pro jméno Tvé budiž mi dobrotivým Ježíšem, vysvoboditelem, vykupitelem, spasitelem! Ó Ježíši! Tys spása všech věřících; ó Ježíši! Tys útěcha doufajících; ó Ježíši! Tys sladké odpuštění všech hříchů našich. Ó Ježíši lásky nejhodnější! Ó Ježíši nejmilostivější! naplň mne svou milostí; daruj mně svou lásku; uděl

mi milosrdenství své; buď mi útěchou v trápení, úlevou v bolestech, posilou v smrtelných ouzkostech, a spásou na konci života mého. Amen.

Vzdechy k Pánu Ježíši.

Ó Ježíši Kriste! viz, bídny, velkou vinou obtížený hříšník stojí před trůnem Tvého milosrdenství a volá o milost.

Ó Pane Ježíši Kriste! lékaři a spasiteli duší! obmyj, očišť, uzdrav mne, jako onoho lotra kajícího na kříži, v prameni nevyčerpatelného milosrdenství svého.

Ó můj Bože! odtrhni srdce mé od světa a ode všech pozemských věcí, a naplň mne svatým zápallem k Tobě! Amen.

Úplné odevzdání se Ježíši Kristu.

Ó nejlaskavější — pro mne zraněné srdce Ježíše Krista! Tobě obětuji srdce své, by útěchy nabylo u Tebe.

Ó Ježíši, obnoviteli nevinnosti! Tobě odevzdávám svou ubohou, hříchy zohyzděnou duši; rač v ní obnoviti obraz svůj, by se Ti opět podobnou stala.

Ó Ježíši! nejposlušnější Synu Otce nebe-

ského až k smrti kříže! v ruce Tvé poroučím ducha svého, jako Ty jsi ducha svého poroučel v ruce svého Otce; račiž ho občerstviti a posílniti, by neumdléval v smrtelném zápasu svém.

Ó Ježíši, lásko má a Bože můj! popřej, bych utvrzen byl ve všelike ctnosti; dej, bych přilnul k Tobě a s Tebou se spojil — *zde a tam* na věčnosti. Amen.

Pobožnost před smrtí k Ježíši Ukřižovanému.

Ježíši Kriste! můj jediný Spasiteli! jen pro Tebe, jen pro Tvou svatou smrt mohu očekávati šťastné smrti — pro svatou krev Tvou doufám odpuštění hříchů, milost lásky a setrvání ve víře až do konce. Objímám tedy svatý kříž Tvůj, na němž jsi drahou krev svou cedil, co strom života, co znamení spásy.

Tys za mne zemřel na kříži a připravil jsi mi cestu k nebesům. — Ježíši, živote můj a spáso má! s Tebou chci pln důvěrnosti kráčet v smrt a život věčný. Ó Ježíši, má jediná útěcho, můj Bože a můj Spasiteli! pod kříž Tvůj se já bídny hříšník utíkám, a jestli že mne i smrt již již leká, jest přece láska Tvá mou nadějí. Ježíši! neopustím kříž Tvůj, do-

kud nebudu sjednocen s Tebou v nebesích. *Věřím v Tebe*, ukřižovaná lásko! a ve víře této umírám. Klaním se Tobě, Bože můj na kříži! a v klanění se tomto umírám. — *Doufám v Tebe*, ukřižovaný Spasiteli, a v naději této umírám. — *Miluji Tebe*, Vykupiteli můj na kříži! a v lásce této umírám. — Lituji svých hříchů a prosím o milost a milosrdenství Tebe, ó smířiteli můj! a v této lásce a věrnosti umírám. Volám k Tobě, Ježíši můj! smiluj se nade mnou a nedej mi zhynouti — pro hořké umučení Tvé a smrt Tvou!

Prosba pro pět svatých ran.

Ježíši! *pět svatých ran Tvých* jest má útěcha. Zbožně je líbám z nejvroucnější lásky. (Zde polib rány Ježíše Krista.) Dej, by se mi z nich vyprýštila v poslední hodince mé Tvá milosrdnost, Tvá milost, Tvá láska, abych pln blaženosti v Tobě, Pane můj, zemřel. Vztáhni, nejmilejší Ježíši! *pravici* svou všemocnou, která pro mě zraněna byla, vztáhni ji nade mne v poslední ouzkosti a opuštěnosti postaveného; chraň mě před nepřátely mými, bych Tebe v nebesích věčně chváliti mohl: „*Pravice Hospodínova chránila a povýšila mě.*“ — Věčně ne-

šťastní budou v den soudný oni, již po levici uslyší věčnou kletbu. Ó Spasiteli můj! objímám a líbám ještě nyní smírnou *levici* Tvou; jestiž ona pro mě raněna, a pro mě krvácí. Tebe prosím: „*Slitovníče! nedej mi upadnouti v zahynutí!*“ Ježíši, božský Spasiteli můj! padám k svatým nohám Tvým, jako milující *Magdalena*, pln nejhlubší pokory a nejsilnější důvěry; líbám je a ctím s vroucí zbožností! — Ó popřej, bych uslyšel na sklonku žití svého uvnitř srdce utěšitelná slova: „*Mnoho hříchů jest ti odpuštěno, proto že jsi mnoho miloval.*“ Budiž pozdravená, svatá ráno *nohy pravé!* drahocennou krví svou vediž mě na cestu spásy, bych vešel v život věčný. Budiž pozdravená, svatá ráno *nohy levé!* drahocennou krví svou vydobuď mi odpuštění všech hříšných kroků života mého. Nikdy více je nechci znovu učiniti až do smrti. *Svatá ráno srdce Ježíšova!* K tobě se obracím v hrůzách smrtelných! — Ježíši! Tvé zraněné srdce, Tvá otevřená rána jest mi útěchou. — Objímám Tě, nejmilejší Spasiteli! vlej lásku božského srdce svého v mé nebohé srdce, a popřej, bych s Tebou spojen oddělil se od světa, ale nikdy od Tebe. — Nejsvětější srdce! v krvi své mě očišť,

láskou svou mě rozohni, smrtí svou mě spasena učiň!

Svatá úmluva s Bohem.

Klaním se Tobě, pozdravuji a zvelebuji Tě, ó nejsvětější Trojice! — Děkuji Tobě srdečně za všechna mi prokázaná dobrodiní, obzvláště, že jsi mě stvořil, vykoupil, do pravé, samospasitelné církve povolal, a mně bídnému hříšníku takovou milost a takové milosrdenství prokázal.

Co díkučinění obětuji Tobě, ó Bože, zásluhy Pána našeho Ježíše Krista, jeho nejdražší matky Marie Panny a všech svatých, jakož i všech mší svatých, které dnes v celém světě se obětují. Mé nejvroucnější přání jest, vše ochotně a z lásky k Tobě a v sjednocení s utrpením Ježíše Krista snášeti.

Toužím, ó božská lásko, Tebe bez přestání chváliti, oslavovati a zvelebovati srdcem i ústy, modlitbou v radosti i žalosti. Uzavírám tedy tuto smlouvu v Tvé přesvaté přítomnosti; každé pohnutí tělesné, každé žilobití nechť volá za mě: „Pochválena a zvelebena budiž nejsvětější Trojice!“ aneb: „Ježíši! lásko má! — Ježíši, ženichu duše mé! — ó Bože, má lásko!“ —

Potvrď úmluvu tuto, ó Bože, a zachovej mě v předsevzetí mém a milosti své. Amen.

Odevzdání se do vůle Boží.

Ó Bože a Otče můj! — Ty chceš, abych zemřel, Tvá svatá vůle se staň! — Jako Syn Tvůj na hoře Olivetské chci i já se modliti: „*Otče, ne jak já, ale jak Ty chceš!*“

Ó nebeský Otče! učiň se mnou dle zalíbení svého a nezamítej mne od tváře své! — Můj Bože a Otče! Tobě odevzdávám tělo a duši, již jsem od Tebe obdržel. Tobě rád přináším život svůj za oběť; Tvá svatá vůle se staň! — Ježíši, Spasiteli můj! Ty mne voláš, viz, jsem připraven! — Tvá ovečka jsem, kterou jsi často hledal, za kterou jsi zemřel; nedej mi zahynouti, věrný, dobrý Pastýři! — Odevzdávám se Tobě, neopouštěj mne! — Umřítí chci, ó Ježíši! z lítosti, že jsem Tebe, mého nejlaskavějšího Boha, tak často urazil. — Tys byl poslušný, ó Ježíši, Otci svému nebeskému až k smrti kříže; i já se chci vůli Otce svého nebeského podrobiti a rád umřítí, proto že On tomu tak chce! — Umřítí chci, ó Ježíši! bych Tebe, svého předobrotivého Spasitele, i v smrti následoval! — Umřítí chci, ó Ježíši! proto že jsi i Ty

za mne umřel! — Chci, ó Ježíši můj, smrt z ruky Tvé přijmouti co zadostiučinění za své hříchy; nezamítej dobrou vůli mou! — Umříti chci, ó Ježíši, z vděčnosti za všechny milosti, které jsi nám bídným hříšníkům smrtí svou vydobyl! — Umříti chci, ó Ježíši, bych co nejdříve k Tobě se dostal! *V ruce Tvé poroučím ducha svého!*

Vzbuzení tří božských ctností.

Bože můj! věřím v Tebe, věčnou pravdu! — Věřím v Tebe, Bože můj a Otče, jenž jsi mne k svému obrazu stvořil! — Věřím v Tebe, věčný Synu Boží, můj Ježíši, jenž jsi mne utrpením a smrtí svou vykoupil! — Věřím v Tebe, ó Bože Duše svatý, který jsi mne milostí svou na křtu svatém posvětití ráčil. — V svaté víře této chci zemříti. — Věřím, Bože a Otče můj, že nekonečně milosrdný jsi, a žádným kajícím hříšníkem neopovrhneš, jenž v Tvou dobrotivost doufá. Věřím vše, co svatá, katolická Církev učí! — Udrž mne, Bože můj, ve víře této až do konce. Amen.

Všechnu svou naději skládám v Tebe, ó Bože můj; Otče můj, jenž všech se slitováváš, kteří v Tebe doufají. — Doufám od Tvého mi-

losrdenství, Bože můj, odpuštění svých hříchů, jež jsi skrze Syna svého byl přislíbil. — Mám naději, že mi milost svou i v smrti neodepřeš, nýbrž mne v milosti své zachováš až do konce. — Hospodine, Bože můj! Tys má jistá čáka, má síla a útěcha má, přijď mi v bídě mé ku pomoci; v moc Tvou a dobrotu důvěřuji. — Ó Bože můj, mé nejvyšší, nejlepší dobro! Doufám, že brzo budu na Tebe zříti a věčně Tebe chváliti. — Duše má touží po Tobě a po radostech domu Tvého, ó přijmi mne k sobě! — Ó Ježíši, Spasiteli můj, Tys mi daroval zásluhy svatého umučení svého; v tom jest má naděje; ó nedej mně zahanbení býti! — Tys, ó Ježíši, vysvoboditel můj, smířitel a prostředník můj! na Tvůj svatý kříž se spolehám, v Tvých pět svatých ran doufám, všechnu naději svou v svatou krev Tvou skládám; ó neopouštěj mne a udrž mne v této naději až do konce!

Ó můj Bože a mé všechno! můj nejmilejší Otče, mé největší dobro, Tebe miluji z celého srdce; v lásce té chci setrvati až do konce! — Ó jak velice jsi mne miloval, Bože můj; Tys mne stvořil, Tys mne až dosud zachoval. Tys z lásky ke mně Syna svého poslal na svět, by mne vykoupil, Tys mi tak často odpustil mé

hříchy, Tys mi prokázal tolik milostí a tolikerá slitování, Tobě vzdávám díky, Tebe miluji z celého srdce! — Ano, nic nechci více milovati, než jen Tebe samého! Z lásky k Tobě chci trpěti, z lásky k Tobě chci umřít! Ó můj Ježíši, má lásko, dej mi na se zříti, dej mi k Tobě přijíti, bych věčně mohl býti Tvůj! -- Ó můj Ježíši, v nejsvětější, nejlaskavější srdce Tvé mne přijmi, kde nenaleznu nic než lásku, kde se naučím Tebe milovati! Ó Ježíši, přiviň srdce mé k sobě, by nemilovalo nic více, než jen Tebe! Ó Ježíši, zachovej mne ve své lásce! Popřej, bych žil a zemřel v lásce k Tobě!

Vzbuzení lítosti.

Ó Bože a Otče můj! jak velice jest mi toho líto, že jsem neplnil svatou vůli Tvou, že jsem zhřešil a Tebe urazil! — Očišť mne, milosrdný Bože, vždy více a více ode všech nepravostí mých! — Ó kéž bych Tě byl, nejdobrotivější Otče, více miloval, kéž bych byl Tobě věrněji sloužil! — Ty vidíš a znáš srdce mé, ó Bože, Ty víš, jak velice mi toho jest líto, že jsem Tebe kdy hříchem urazil! Ó, bych mohl dny své přivolati zpět, a hříšný život svůj opět napravit! — Ach, odpusť mi, Otče v nebesích,

pro Syna svého Ježíše Krista! — Z hlubokosti chudoby a bídy své volám k Tobě, ó Bože můj! smiluj se nade mnou a sblad' nepravosti mé! Nikdy, nikdy více nebudu hřešiti, nikdy více svatou vůli Tvou přestupovati! — Ó račiž odpustiti dítěti svému, které nahlíží, jak láskyhodný Otec jsi Ty! — — Co oběť za své hříchy Ti přináším lásku a krev Syna Tvého milého. Utrpením a smrtí Syna Tvého Ježíše Krista chci smazati veškerou vinu svou. — Věřím a doufám, že mne bídného hříšníka nezavrhneš! — Chci trpěti a pokání činiti; nezasloužil jsem toho jinak.

Otče, staň se vůle Tvá! Smiluj se nade mnou!

Úplné odevzdání se do vůle Boží.

Ó nejdobrotivější Bože, nejlaskavější Otče! koho miluješ, křížem navštěvuješ. — Nemoc tuto mi seslala láska Tvá; stalo se tak dle svaté, přemoudré a dokonalé vůle Tvé. Děkuji Ti z celého srdce svého za tento patrný důkaz Tvé lásky.

Utrpením tímto má jméno Boží posvěceno, a spása duše mé utvrzena býti. — Otcovská dobrota Tvá mne ponese, upřímnost Tvá mne

bude opatrovati; milost Tvá mne bude síliti; to doufám od Tebe, Ty jsi Otec můj, Spasitel můj.

Děkuji Tobě, nejlaskavější Otče, za kříž, který jsi mi seslal; neboť on život můj polepší, hříchy mé shladí a v dobrém mne utvrdí.

Ježíš trpěl, a smrtí vešel v slávu věčnou; já chci trpěti s Kristem, odumříti světu a žádosti jeho; tak naleznu jednou Ježíše v slávě Jeho a Ním k spasení dojdou věčnému. Amen.

Modlitba za šťastnou smrt.

K Tobě, ó božský Spasiteli, jenž jsi umíraje na kříži nám pohnutlivý příklad šťastné smrti zanechal, k Tobě se vznáší nyní duše má, by na Tobě poslední všech milostí, milost totiž, od níž osud můj v celé věčnosti závisí, milost to šťastné smrti si vyprosila.

Tys úplně pocítoval hrůzy smrtelné, a s nejúplnější odhodlaností jsi za hříchy celého světa nejbolestnější smrt podstoupil. Uděliž i mně té milosti, bych všechny hrůzy mrákot smrtelných šťastně a vítězně přemohl, a smrt v duchu kajicnosti za spáchané hříchy trpělivě přestál. V okamžení zhasnutí Tvého prokmitla se duší Tvou upomínka na Otce nebeského, a

upokojen pravil jsi: „Otče! v ruce Tvé poroučím ducha svého!“ —

Rač i ve mně v důležitou tu dobu vzbuditi upomínku na nebeského Otce; posilniž mě, jestliže polekán budu obrazem porušení, onou pravdou, že „věčně budu žíti!“ — rač živě mi na mysl uvést, že smrt jest pouhý odchod k Otci v nebesích, a anděl míru, jenž mě od práce k pokoji, od boje k požívání vítězství, od obtížného a nebezpečného cestování do pravé vlasti volá. Račiž mi dodati té síly, abych, až oči mé v sloup se obrátějí, až jazyk můj oněmí, abych přece mohl v duchu pln důvěry k Bohu se obrátiti a s duševním poklidem říci: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého.“

Tys neodevzdal ducha svého dříve, dokud jsi nemohl zvolati vším právem: „Otče, dokonáno jest!“ — Život můj, bolestným srdcem to vyznávám, život můj nebyl život spravedlivého; než doufám v milost Páně, doufám v nekonečnou cenu krve Ježíše Krista za mě na hoře Kalvarii vylité, že odpuštění jsou hříchové moji, a sténám po útěše, bych co spravedlivý zemřít mohl. Proto Tebe žádám, ó Ježíši! o slitování: račiž mi dáti tu milost, bych se ku kroku tomuto do věčnosti náležitě připravil, z hříchů

svých se kál, vůli Tvou dle sil svých plnil, a tak povolán jsa hlasem Tvým ze země této, tou myšlénkou se mohl těšiti: Otče! s milostí Tvou šťastně jsem dokonal!

Ježíši! vždyť jsi se k Otci svému modlil: Otče! chci, aby tam, kde já jsem, i ti byli se mnou, které jsi mi dal. — I já patřím mezi ty, které Ti Otec svěřil; i já jsem v počtu vykoupených; smiluj se tedy nade mnou v hodince smrti, abych nezahynul! přispěj mi, bych záslužně bojoval boj o věčnou slávu, a popřej, bych se skrze smrt svou dostal tam, kde Ty kraluješ v slávě Otce svého, kde žádná strast, ale věčný pokoj, věčná radost sídlí.

I ty, svatá Matko Boží! pros za mne nyní i v hodinu smrti. Amen.

Modlitba za nemocného.

Ježíši Kriste! láskyplný příteli a vykupiteli člověčenstva; jenž jsi tak hořce zakusil, co jest bolest, co jest bída: pro Tvou lásku, pro Tvé umučení a smrtelné bolesti Tvé, smiluj se nad ubohým nemocným tímto, a přispěj mu svou milostí ku pomoci. Uděl mu vytrvalou trpělivost v bolestech jeho; posilni víru jeho a naději v Tebe; naplň srdce jeho vroucí láskou k

Tobě; dej, aby navštivení toto hříchy jeho smazalo a zásluhy jeho rozmnožilo; a jestli to Tvá svatá vůle jest, rač mu uděliti opět dřívějšího zdraví. Jestli ale chceš, aby lože své nikdy více neopustil, pak mu uděl pevné odevzdání se do otcovské vůle Tvé; dej, by se vzorným příkladem stal věřící mysle a zbožné tichosti, jakou pravý křesťan v poslední době žití svého ukazuje! Popřej mu útěchy plynoucí z blahonosných svatých svátostí umírajících, a až duch jeho zemi opustí, přijmi jej v ruce své. Amen.

Modlitba za nemocné rodiče.

Ty sám, Otče sklíčených, znáš naši bídu a nebezpečí, v němž se nalozáme, pakliže jsi nám vzal našeho otce (naši matku). Slituj se nad dítkami svými a uděl opět otci mému (matce mé) zdraví; jestli ale dle svých nevyzpytatelných a přemoudrých rad jsi ustanovil, by v nemoci této zemřel(a): uděl nám pak tu sílu, bychom ztrátu tuto převelikou se svatým odevzdáním se do vůle Tvé snášeli; rač pak Ty býti Otcem naším, potěš a veď nás pak Ty svou rukou otcovskou skrze všechna nebezpečí života vezdejšího. Račiž ale přede vším nyní otci mému (matce mé) uděliti tu

milost, by nemoc svou se zbožnou trpělivostí snášel(a), a kdyby zemřítí měl(a), rač mu (jí) popřítí šťastného příchodu k Tobě, Otče slito-vání. Za to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba rodičů za nemocné dítě.

Tvá láska, ó Bože, darovala mi toto dítě N. Ty mi je opět můžeš vzítí, jestliže to slouží k Tvé cti, jeho spáse a mému spasení. Uděl mu ale nyní svaté trpělivosti, pokorné poslušnosti k nařízením lékařovým, a rač mně dáti vytrvalost v bdění a v duševné i tělesné o ně péči, bych nížádné z povinností svých přitom nezanedbal(a). Za to tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Díkůčinění za obdržené uzdravení.

Nyní teprv, Otče milostivý, nyní teprv poznávám vysokou cenu zdraví. Nedopust, bych na to kdy zapomněl. Račiž mne spolu upomenouti na všechna v nemoci učiněná předsevzetí, stůj mocně při mně, bych Tobě od nynějška se vsí horlivostí sloužil, bych vůli Tvou svatou v myšlénkách, v slovech a skutcích radostně plnil, a někdy, až přijde ona neuprositelná hodina, s

pravou důvěrou a klidností říci mohl: Přijď, Hospodine, přijď brzo. Za to Tebe žádám skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba umírajícího k Bohu Otci.

Nejdobrotivější Otče! shlédni milosrdně na duši, za kterou Syn Tvůj zemřel, a která nyní smrtelné tělo opouštějíc k Tobě se navrátiti má. Ó věčná lásko! přijmi mne k sobě, přijmi dítě své v otcovskou přízeň svou. — Vrhám se v náruč Tvé dobrotivosti — věřím v Tebe s nezvratným přesvědčením a raduji se z víry své; — celou svou naději skládám v Tebe, a jsem ubezpečen, že mne neopustíš. — Ty mi odpustiti ráčíš slabosti mé; vždyť jich, Otče milý, lituji, poněvadž Tě miluji z celého srdce svého; — děkuji Tobě za všechna dobrodiní, která jsem na zemi od Tebe byl obdržel; a brzo, ó Otče můj, — ó Bože srdce mého! — brzo chci padnouti na tvář svou před Tebou, a Tobě díky vzdáti vřele a věčně — a nevy-slovitelně Tě chváliti. Amen.

Vzývání svatých.

Ó všichni svatí a světice Boží! obzvláště vy, svatí patronové moji N. N., vy jste přestáli

boj, který mi nastává, a již plesáte vítězoslavně v slávě nebeské; sláva vaše nemůže již více odňata býti od vás. Ach! pomozte mi zápasiti, přispějte mi pomocí svou v nebezpečném boji, rozmnožte síly mé, bych dle zákonů svaté víry bojoval, nepřátele spasení svého přemohl a konečně po šťastné a svatě přestálé smrti s vámi věčně žíti, Boha milovati a chváliti mohl. Amen.

Vzbuzení víry v nebezpečnosti života se nalazajících.

Bože můj, Ty mne voláš. Jsem hotov, uposlechnouti hlasu Tvého. Učiň, co se Ti líbí; staň se vůle Tvá; Tys mi daroval život, Ty mi ho můžeš opět vzíti; buď jméno Tvé pochváleno! — Ne jak já chci, ale jak Ty chceš, se staň! — Otče můj, chci zemřít, proto že Ty tomu tak chceš. Chci zemřít, abych Tě více nehněval. Chci zemřít, bych věčně byl s Tebou spojen, bych věčně Tě miloval a věčně milosrdenství Tvé velebil. Ó nebeský Otče! přijmi v oběť život můj. Obětuji Ti svůj život, smrtelné úzkosti mé i smrt samu v sjednocení s utrpením, s mrákoty smrtelnými a umučením Syna Tvého. Rozkaž, by přijata byla

duše má v obydlí věčného míru. Hospodine! posilni mne v této hodině! Spomoziž mi, bych nezahynul. Otče! věřím v Tebe! Nedej mi zahanbenu býti! Otče! Víš, že Tě miluji. Ni život ni smrt mne od této lásky neodvrátí. Miluji všechny lidi z lásky k Tobě. Odpouštím ze srdce všem, kteří mi ukřivdili. Odpusť i Ty mně, Otče můj! — Otče! buď mi milostiv! Otče! buď ke mně milosrdný! Otče! rač mi odpustiti hříchy mé pro zásluhy Syna Tvého Ježíše Krista. Ó zůstaň i nyní otcem mým! — Hospodine! jak velice toužím po příbytcích Tvých! Přeji si rozdělen býti a býti u Tebe. Rač mi popříti, bych na Tebe brzo zřel tvář v tvář!

Ó Ježíši! Věřím v Tebe, věčná pravdo. Doufám v Tebe, nekonečná milosrdnosti. Miluji Tě, Ty největší dobro. Z lásky k Tobě lituji ještě jednou všech hříchů života svého. Ó kéž bych byl nikdy nehřešil! Tvou svatou krví, ó Ježíši! očisť mne ode všech hříchů mých. Nedej, by umučení Tvé přišlo na duši mé na zmar. Ó Otče můj nebeský! měj útrpnost s ubohým dítětem svým, v největších bídách postaveným; ó jak mi tu jest ouzko a teskno v srdci! Synu Boží, Spasiteli můj! vysvoboď mne z trap-

ných muk těchto. Bože nejsvětější! popřej mé velice zkormoucené duši nebeské útěchy, již jsi někdy svatým apoštolům a mučedníkům svým udílel. — Nejsvětější Trojice! Smiluj se nade mnou. Bože, ochránče můj a útočiště mé, Tvůj jsem, rač při mně státi. Hospodine! vyslyš modlitbu mou, a volání mé k Tobě přijď!

Ó Ježíši! zůstaň se mnou; neboť se připozdňuje a den života mého chýlí se k sklonku. Budiž mým vůdcem v temné noci odchodu mého z tohoto světa. Ježíši, synu Davidův! smiluj se nade mnou!

Svatý anděle strážný! jenom stůj nyní při mně. Jenom nyní mne neopouštěj v poslední mé hodině. Přispěj mi ku pomoci ve smrti, přispěj mi ku pomoci v boji a zápasu proti všem oukladům ďábelským.

Svatý Josefe! Tys požíval za živobytí svého toho štěstí, žeš byl Ježíši a Marii vždy na blízku; přimluv se i za mne, by Ježíš a Maria byli při mně v hodině poslední. Pročež volám: Ježíši, Maria Panno a svatý Josefe, stůjtež při mně!

Vy pak, svatí patronové moji, které jsem v životě svém častěji vzýval, proste i vy za šťastné skonání mé, bych s vámi velikého Hos-

podina a Stvořitele věčně chváliti a velebiti mohl.

Přiď, ó Pane Ježíši, neprodlívej! Vysvobod mě ze smrtelných ouzkostí. Duše má touží po Tobě. V ruce Tvé poroučím ducha svého.

Ježíši! Tobě žiju; Ježíši! Tobě umírám; Ježíši! Tvůj jsem v životě i v smrti. Ježíši s Marií a Josefem! stůjte při mně v posledním zápasu mém. Přiď, ó Pane Ježíši, přiď!

Rozličné zbožné myšlenky.

(Povzdechy tyto zbožné předříkávají se nemocným v nemocnici Alžbětinek.)

Spasiž, Pane, milostí svou duši, kterou jsi drahou cenou krve své vykoupil.

Ty zřiš, ó Bože můj! rány, které snáším; stůj při mně, abych neklesl pod tíží jejich.

Rač mi, ó Ježíši můj! dáti tu milost, bych vždy trpělivě a z lásky k Tobě bolesti své snášel.

Ty jsi má jediná naděje, ó Bože! učin, by očekávání má brzo se uskutečnila.

Rozmnož trpělivost a lásku mou, ó Bože můj! v poměru, v němž se bolesti mé množí,

bych život svůj šťastně dokonal a v lásce Tvé zemřel.

Ó Ježíši! jenž jsi pro mne ukřižován byl, vysvobod' duši mou z nebezpečství věčného zahynutí.

Dovrš ve mně dílo spasení, naplň srdce mé láskou k Tobě, a důvěrou v Tvou dobrotivost.

Vše očekávám od Tebe, ó Bože můj! Neboť věčný osud můj v Tvých rukou spočívá.

Ó Ježíši! Tys má naděje; jedině od Tvého milosrdenství očekávám pomoci a posily.

Božský Spasiteli můj! račiž outrpnost míti nad duší mou v onu hrůzyplnou dobu, kdy tělo se smrtí zápasiti bude.

Ó Bože můj! neopouštěj mne v nejdůležitějším boji mém a v nejposlednější okamžik žití mého.

Ó můj Božský Vykupiteli! jenž budeš příštím soudcem mým — nevcházej v soud se mnou!

Učiň, ó můj Spasiteli! by utrpení Tvé a krev Tvá, kterous pro spasení mé proléval, dala milost mi naléztí před Tebou.

Násilí trpím, Otče můj! než poznávám, že to vše jest příliš nepatrné u porovnání k tako-

vému množství hříchů, jimiž jsem se proti Tobě provinil.

Až před Tebou se objevím, Hospodine! kterak budu moci jen jediný z pohledů Tvých snést, budeš-li co přísný soudce se mnou nakládati?

Nedopuť, Hospodine, bych obávaje se strašlivých trestů pozbyl naděje v Tvou nevyčerpatelnou milosrdnost.

Často jsem Tě urazil, ó Bože můj! avšak milosrdenství Tvé nezná mezí a dobrota Tvá jest mnohem větší, než má zloba.

Zapal v srdci mém oheň Tvé lásky, by mne láska Tvá, ó Bože! chránila před věčnou pomstou.

Přiď, Pane, umírajícímu ku pomoci, jenž pod jhem slabosti své a bolestí svých klesá; milost Tvá může vše ve mně učiniti; buď má síla a obrana proti nepřátelům spásy mé a Tvé slávy.

Nedopuť, Hospodine, by se nepřítel zmocnil slabosti mé, aby mne svedl; znič úklady a úlohy jeho lstivé mocným ramenem svým.

Račiž, ó Bože můj! pomoci duši mé a ji chrániti, dokud se nezlíbí Tobě, ji od těla od-

dělití, by mohla dojítí té radosti, aby opustivši tento svět vešla v slávu Tvou.

Obětuji Ti, Bože můj! vše, co mi ještě zbývá, co ještě v posledním boji přestáti musím, bych aspoň poněkud zadost učinil za spáchané hříchy.

Chci bolesti své trpělivě snášeti, a utrpení Ježíše Krista si při tom připomínati. Zemřel, aby mne spasena učinil, a krev jeho jest ona drahá cena, za kterou duši mou vykoupil.

Shlédni, Ježíši můj! na bolestný stav můj, posilniž mysl mou a rozmnož milostí svou síly mé.

Hospodine, Bože můj! útočiště mé a úplná naděje má! neopouštěj mne v posledních těchto dobách, kde duše má tělo opustiti musí.

Celou svou naději, božský Spasiteli! skládám jedině v to, cos pro mě podstoupiti ráčil.

Ó Ježíši! jediná podpora má, nedopouštěj, bych podlehl jařmu bolestí svých; rač potěšiti truchlivou duši mou, by na věky nebyla zahanbena.

Spas duši mou, všemocný Otče! kterou jsi stvořil; podej jí svou ruku, by v okamžiku smrti k Tobě se dostala.

Nevyčerpatelný pramene slitování, dej se

k milosrdenství nakloniti nesmírností útrap
mých!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, od-
pusť mi všechna provinění má.

Odříkám se tebe, nepříteli spasení mého:
Bohu celý přináležím a Spasiteli svému, Je-
žíši Kristu; ty nemáš práva míti ke mně.

Ó Ježíši, lásky nejhodnější! rozmnož důvě-
ru mou v Tvou nesmírnou milosrdnost.

Ó Božský Spasiteli můj! rač mi vlíti sva-
tou trpělivost, bych brzy přišel k Tobě.

Ó můj svatý anjele strážný! stůj při mně;
veď duši mou k životu věčnému.

Božský Vykupiteli můj! nezacházej se mnou
v tomto posledním okamžiku života mého co
soudce, nýbrž co Otec; neboť dítě Tvé jsem.

Umučením a smrtí svou zasloužil jsi mi
království nebeské; nesmí duch můj ustati, Vy-
kupiteli svému se klaněti, by zřejmě učinil mi-
losrdenství své na mně, abych se ho nikdy ne-
hodným nestal.

Ó Bože můj! neračiž připustiti, aby nepří-
tel spásy mé a Tvé cti a slávy nevyrvál mne
z rukou Tvých a neuvrhl mne do věčné zá-
huby.

Otče milosrdenství! buď milostiv mně ne-

bohému, jenž v posledním okamžiku života svého Tebe o pomoc žádám.

Síly mne opouštějí. — Božský Vykupiteli! neopouštěj mne v nejvyšší bídě a slabosti mé. Zničují mne muka má, Hospodine! přispěj mi ku pomoci božskou svou mocí, bych nepodlehł tíži bolestí svých.

Rozmnož lásku mou k Tobě, bych svět s radostí opustil a s plesáním k Tobě spěchal.

Ach, Hospodine! Ty vidíš muka, jež snáším; než, zasluhuji tisíckrát větších bolestí, pomním-li, jak často jsem Tebe urazil!

Ó Ježíši, útěcho nebohých a sklíčených! dej se obměkčiti vzdechy a slzami mými.

Ó můj Ježíši, jenžs pln dobroty, měj outrpnost s hynoucí duší, již nezbyla žádná útěcha více, než ta, že jednou Tebe bude mítí.

Ó Bože můj, jenž jsi Bohem vší útěchy! neopouštěj mne v hrůzách, které se byly již namnožily, a rei duši mé nesmírně sklíčené: Já jsem tvé spasení!

Božský Spasiteli můj! Položil jsi život svůj za mne, a všechnu krev svou jsi pro spasení mé vycedil, nepřipust, by ovoce Tvé smrti a cena drahé krve Tvé na mně zmařena byla.

Bože Duše svatý! jenž jsi útěcha všech

sklíčených a sřla všech zemdlených, potěš hy-
noucí duři mou, jenž jest slabost sama.

Ó můj Bože! cítím, že se můj konec blíží;
pospěš mi ku pomoci, bych nepodlehl prudkosti
svých bolestí, bych dosti statečný byl, a až do
konce v trpělivosti vytrval.

Ó Ježíši! nyní přišel okamžik, kde se před
Tebou objeviti mám; útočiště své celé hledám
jedině v milosrdenství Tvém.

Bože můj! Tobě poroučím duři svou a
odevzdávám ji v ruce Tvé.

Ó Ježíši, přijmi ducha mého!

Ó Ježíši, Bože můj, miluji Tě z celého
srdce svého.

Ó Ježíši, Tobě obětuji smrt svou v sjedno-
cení se smrtí Tvou.

Smiluj se, Hospodine! nad duří touto, již
brzo odevzdám v ruce Tvé; nezamítň ji v onom
okamžiku, až se objeví před Tebou.

Bože můj! buď mi milostiv v oněch posled-
ních okamžicích, kde se o mé spasení jednati
bude.

Nešetř mne zde, Hospodine! bych neměl
pak na onom světě z čeho se káti.

Rozmnožiti rač, Hospodine, ve mně důvěru

v Tvou nekonečnou milosrdnost, bych v pokoji zemřítí mohl.

Budiž má spása, Bože můj! a ochrana má v posledním okamžení života mého — v okamžení mé smrti.

Ty jsi, ó Pane! naděje má a podíl můj v zemi živých.

Smiluj se nad stvořením, jež jest dílo rukou Tvých, ó Stvořiteli můj a Bože můj!

Ó Ježíši, pro mne ukřižovaný, smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši, jenž jsi za mne umřel, uděl mi milost, bych mohl věčně s Tebou žítí.

Přijmi duši mou, Hospodine! ve věčnou slávu svou.

Ó Ježíši! který jsi celý svět vykoupil, budiž spásou duše mé.

Přijmi, Hospodine, dílo rukou svých, jež jsi drahocenou krví svou vykoupil, v říši svou.

Všichni svatí a vyvolení Boží orodujte za mne.

Svatá Panno, matko milosrdenství! nyní přišel okamžik, kde mocné tvé přímluvy nejvíce mám zapotřebí.

Bože můj! srdce mé náleží Tobě: přenechávám se celý milosrdenství Tvému.

Ó Ježíši, spasiž mě!

Miluji Tebe, Bože můj, a jest-li láska má nedokonalá, učiň, bych Tebe více miloval.

Odevzdání se Kristu Ježíši.

Ó Ježíši, v Tvé svaté náručí poroučím duši svou! — Ó Ježíši, nejlaskavější příteli všech ubohých hříšníků, v nejsladší srdce Tvé poroučím duši svou! — Ó Ježíši, pastýři věrný, na svatá bedra Tvá kladu duši svou! — Ó Ježíši, božský Spasiteli můj, v svaté rány Tvé poroučím duši svou! — Ó Ježíši, s duší a tělem, se všemi myšlenkami svými chci se pohroužiti v srdce Tvé, ó nedej, bych od srdce Tvého přelaskavého odloučen byl.

Vyznání víry, naděje a lásky pro pád smrti.

Bože můj! před Tvou přítomností v prach se vrhaje klaním se Tobě, a toužím nyní následujícími slovy vyznání své skládati tak, jakobych již se se životem tímto rozloučiti musel.

Hospodine, věřím v tajemství nejsvětější Trojice, proto že neomylná jsi pravda, a že Církvi své jsi pravdu zjevil. Věřím, že Otec, Syn a Duch Svatý tři osoby jsou a přece jen

jeden Bůh, jenž spravedlivé věčně v nebesích odměňuje a zlé věčně v pekle tresce.

Věřím, že druhá božská osoba, Syn Boží totiž, se vtělila a zemřela, by lidstvo vykoupila. Věřím vše, co Církev svatá k věření představuje. Děkuji Tobě, žes mne do víry křesťansko-katolické povolal, a vyznávám, že v této svaté víře chci žítí a umřítí.

Bože můj, naděje má! podpíraje se na zaslíbení Tvá doufám od milosrdenství Tvého nikoliv pro zásluhy mé, nýbrž pro zásluhy Ježíše Krista odpuštění svých hříchů, setrvání v milosti Tvé a po bídném životě tomto slávu nebeskou.

A kdyby mne ďábel v hodince smrti pokoušel a kdyby upomenutí na hříchy mé do zoufání mne uvrhlo, vyznávám již napřed, že vždy v Tebe, Hospodine, doufám, a že hotov jsem umřítí, ponechávaje se úplně dobrotě Tvé a lásce.

Ó Bože, jenž jsi nekonečné lásky hoden, chci Tebe z celého srdce svého a více než sebe sama milovati, a slibuji, že ještě v hodinu poslední vzbudím lásku, bych bez přestání pokračoval Tebe milovati v nebi, po němž z té příčiny toužím. Opovrhoval-li jsem v dřívějším

čase nekonečnou dobrotou Tvou, místo abych byl Tebe velebil: z celého srdce toho nyní lituji a slibuji, že ještě v hodině smrti chci oplakávati a nenáviděti vše, čím jsem Tebe byl hněval. Činím to pevné předsevzetí, raději vše trpěti, než Tebe uraziti, a z lásky k Tobě odpouštím všem, kteří mi byli příkoří učinili.

Ó Bože můj, pokorně chci podstoupiti smrt a všechna s ní spojená trápení. Spojuji trápení svá a svou smrt s utrpením a bolestnou smrtí Ježíše Krista, a přináším Ti je za oběť k oslavení Božské velebnosti Tvé a co zadostučinění za hříchy spáchané.

Račiž, Hospodine, přijmouti oběť tuto života mého, již Tobě přináším, ohledem na onu velikou oběť, v níž Božský Syn Tvůj sebe sama na oltáři kříže obětoval.

Odevzdávám se od okamžiku tohoto do hodinky své smrti, a pevně se ustanovuji na tom, že umříti chci se slovy: Pane, staň se ve všem vůle Tvá!

Svatá Panno, opatrovnice a matko moje, Tys po Bohu má naděje a útěcha, Ty budeš i při blízkém skonání mém útěchou a nadějí mou. Od dnešního dne začínaje prosím Tebe a k Tobě volám, bys stála při mně i v smrti mé.

Neopouštěj mne v tomto posledním okamžiku, nýbrž přijď, vezmi duši mou a představ ji Synu svému Božskému. Již tě očekávám, již doufám, že pod ochranou tvou, u nohou tvých skonám.

Svatý Josefe, svatý Michaeli archanděli, buďte mi v tomto zakročování proti peklu nápomocni.

Ty pak, můj Ježíši! ukřižovaná lásko má, jenž jsi tak hořkou smrt sobě vyvolil, bys mi šťastnou smrt vydobyl, rozpomeň se, že patřím do počtu oněch, které jsi krví svou vykoupil. Ty sám a nikdo jiný nebude mi více moci ku pomoci přispěti, až ode všech přátel opuštěn budu; Ty samojediný budeš mě moci těšiti a spasiti. Rač mne hodným učiniti, bych Tebe v Svátosti oltářní přijmouti mohl, a nedopouštěj, bych Tebe na věky ztratil a na věky od Tebe zapuzen byl.

Spasiteli můj, jehož nade všechno miluji, rač mne ukryti v svatých ranách svých, jež z vroucí vděčnosti líbám.

A až poslední vzdechy vydávati budu, chci duši svou v Tvůj bok z lásky ke mně kopím prohnáný odevzdati a zvolati:

Ježíši s Marií, Vám věnuji srdce své a duši svou!

Vzdechy těžce nemocným útěchu poskytující.)*

Můj Bože! v Tebe věřím! Můj Bože! v Tebe doufám! Můj Bože! Tebe z celého srdce miluji!

Otče v nebesích! jenž jsi mne stvořil, smiluj se nade mnou! — Ó Ježíši, Synu Boží, jenž jsi mne na kříži vykoupil, smiluj se nade mnou! — Ó Duše svatý! jenž jsi mne na křtu svatém posvětil, smiluj se nade mnou!

Děkuji Tobě, ó Bože! žeš mne do katolické Církve povolal, v níž chci žítí a zemřítí.

Ó Ježíši! udrž mne v pravé víře až do konce!

Ó Ježíši, láska má! miluji Tebe z celého srdce svého; Tobě obětuji všechny své vzdechy, všechny své bolesti, svou smrt.

Ježíši, buď mi milostivý! Ježíši, buď ke mně milosrdný! Ježíši, odpusť mi hříchy!

Miluji Tebe, Bože můj! a chci Tebe milovati tak dlouho, dokud dýchatí budu!

Ó Ježíši! neopouštěj mou ubohou duši, kterous drahou krví svou vykoupil!

*) Slušno zvláště toho si hleděti, by těžce nemocný a obzvláště již umírající pohnut byl k vzbuzení lásky a lítosti; k tomu účeli nechť se mu následující, z větší části mu již známé vzdechy pomalu a v přestávkách předřikávají.

Ó Ježíši! kříž Tvůj svatý budiž ochrana a obrana má!

Ó Ježíši! v pěti svatých ranách Tvých se skrývám!

Ó Ježíši! rád chci bolesti snášeti, jak dlouho se Ti líbí!

Ach, odpusť mi, ó Ježíši! že jsem Tebe tak málo miloval, a své srdce před Tebou tak často uzavřel!

Odporuji tobě, nepříteli duše mé! odstup ode mne, satanáši; nemáš míti podílu na mně. — Ježíš jest mým Pánem a Králem! Jemu se poroučím, Jemu přináležím!

Ó svatý kříži Ježíše Krista! přebývej v srdci mém a chraň mne před všelikým útokem nepřátelským!

Ježíši, Tvé nejsvětější jméno vzývám; buď mi Ježíšem, vysvoboď mne!

Ježíši — Maria — Josefe! — Vám odevzdávám srdce své a duši svou!*)

Ježíši — Maria — Josefe! — Stůjte při mně v posledním boji!

Ježíši — Maria — Josefe! — Popřejte mi, ať v míru s Vámi odtud odejdu!

*) Velkých milostí účastným se stane, kdo tyto tři závěrečné modlitbičky pobožně vykoná.

Krátké průpovědi ku potěše nemocných.

Ó Ježíši, Bože můj a Pane můj! přijď a přijmi duši mou!

Ježíši, v ruce Tvé poroučím ducha svého.

V Tebe věřím, věčná pravdo, a ve víře této chci zemřítí.

V Tebe doufám, ó nekonečná milosrdnosti, a v naději této chci zemřítí.

Tebe miluji, ó lásky nejhodnější dobro, z celého srdce svého, a v lásce této chci zemřítí.

Ó Bože můj, smiluj se nade mnou, a buď nebohé duši mé milostiv.

Ó Ježíši, mrákoty smrtelné přepadají mne. Ó světlo božské, osvět mě, uveď mne v světlo věčné. V Tebe věřím.

Ó Ježíši, bolesti smrtelné přepadají mne. Ó Ježíši, naděje má, posilniž mne, nedej mně zahanbenu býti. V Tebe doufám.

Ó Ježíši, vazby smrtelné obkličují mne. Ó Ježíši, lásco má, ukřižovaný Spasiteli, přiviň mne k sobě, by nemohla mi panovati věčná smrt. Tebe nad vše miluji.

Ó můj Bože! prokaž se mi býti v hodince mé smrti milosrdným Otcem.

Otče nebeský! shlédni milostivě na mne,
dítěčko Tvé umírající.

Nebeský Otče! zhřešil jsem před Tebou;
jest mi toho srdečně líto: odpusť mi pro Ježí-
še, Syna Tvého!

Bože a Otče můj! duše má touží po Tobě;
přijmi ji v ruce své!

Ó Ježíši, buď mi milostiv! Ó Ježíši, buď
ke mně milosrdný! Ó Ježíši, odpusť mi hříchy!

Ó Ježíši, věčná pravdo, v Tebe věřím; ve
vřře této žiju a umírám!

Ó Ježíši, nejvyšší dobro! Tebe nad vše
miluji; v lásce této umírám.

Ó Ježíši, Tobě se odevzdávám; rád chci
umřít, poněvadž Ty tomu chceš; přijmi ducha
mého.

Chci zemřít, Bože můj, bych Tebe nikdy
více neurážel. — Chci zemřít, bych věčně mohl
s Tebou býti!

Otče v nebesích! přijmi život můj za oběť.
— Obětuji Ti bolest svou, svou ouzkost, svou
smrt v sjednocení s utrpením, teskností a smrtí
Syna Tvého Ježíše Krista!

Hospodine Bože můj! posilniž mne v ho-
dině této! — Přispěj mi ku pomoci, ať ne-
zhynu!

Ó Bože můj! Ty mne voláš; viz, jsem připraven; buď vůle Tvá!

Miluji Tě, Otče v nebesích! Miluji všechny lidi z lásky k Tobě! — Odpouštím všem svým vinníkům; račiž i Ty mně odpustiti, Otče můj! Otče, buď mi milostiv! — Otče, buď ke mně milosrdný! Otče, odpusť mi mé hříchy!

Ježíši, Maria a Josefe! stůjtež při mně! — Ježíši, Maria a Josefe! v ruce Vaše poroučím a odevzdávám ducha svého!

Ó Ježíši! Synu Davidův! smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši! buď Ježíšem mým, mým Spasitelem, mým Vykupitelem!

Předobry Ježíši! v svaté rány Tvé poroučím duši svou!

Ó Bože, buď mně bídnému hříšníkovi milostiv!

Ó Ježíši, v něhož věřím, smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši, v něhož doufám, smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši, jehož nad vše miluji, smiluj se nade mnou!

Ó Ježíši! viz svatou krev svou, kterou jsi

za mne vycedil; nedej, by ztracena byla na mé nebohé duši!

Ó Duše svatý, zůstaň při mně, a uděl mi síly proti všem návalům nepřátelským!

Svatá Panno Maria, Matko milosrdenství! vypros mi na Synu svém božském odpuštění hříchův!

Ó Maria! podej mi pomocnou svou ruku a doved mne brzo k Ježíši, tvému božskému Synu!

Ó Maria! milá máti moje, pod tvou ochranu se utíkám!

Můj svatý anděle strážný! stůj při mně; opatru mne v hodině této! nepřipust, by nepřítel duše mé nade mnou provozoval moc svou!

Ó svatý anděle můj strážný! ujmí se mé duše nebohé; uveď ji před tvář Hospodinovu!

Svatý Josefe! buď přímlovčím, aby Ježíš mne vytrhl z nebezpečení!

Ó Ježíši! v svatém náručí Tvém chci skonati!

Ó Ježíši! skryj bídnou duši mou v svatém srdci svém!

Ó Maria, Matko Pána našeho Ježíše Krista, se Synem svým nás smiř; oroduj za mne, by mi svou milost uděliti ráčil!

Přiď, ó Ježíši! posilniž mne; jsemť slabý a zemdlený!

Svatý anděle strážný! jen nyní při mně stůj! jen nyní mne neopouštěj! pomoz mi zápasiti, pomoz mi zvítěziti!

Odríkám se vraha duší satanáše, odríkám se vsí jeho pýše a všem jeho skutkům! — Věřím v Ježíše, Syna Božího; ve víře této chci zemříti!

Ježíši! skrze bolestné ukřižování Tvé a skrze smrtelné ouzkosti Tvé na kříži, smiluj se nade mnou!

Hospodine, žádám sobě rozdělení býti a býti s Tebou; přiď a vezmi mne k sobě!*)

*) *Eduarda z Loage*, žáka 6. třídy v malém seminisku Saint-Acheulském, uchvátila nemoc tetanos (ztuhnutí křečovité) nazvaná.

Netajila se mu nebezpečnost stavu jeho, a když ho povzbuzovati chtěli, by se odevzdal do vůle Boží, odpověděl: „Ó ano, s radostí to učiním; věřím ... miluji Boha svého z celého srdce svého; rád se odevzdávám v jeho svatou vůli.“

Aby posilnění nabylo proti hrůzám blížící se smrti obvykle provázejícím, tázali se ho, nepřál-li by sobě přijmouti svátost svatého pomazání?

„Ó ano, ano!“ zvolal s zjevnou radostí, „velice by mi to bylo milé, kdybych ji mohl přijmouti.“

A skutečně ji i přijmul s nejživějšími city zbožnosti, a na všechny modlitby, které při udělování této svátosti předepsané jsou, odpovídal sám.

A pomoc svátosti této nebyla mu zbytečná; neb měl ještě velké boje s pokušelem přestáti. Ča-

Ó Ježíši! z lásky k Tobě trpím; z lásky k Tobě umírám.

Ó Ježíši; po Tobě toužím; činím přípravy, bych před Tebou se objevil; přijmi mne na milost.

Budiž mi, Ježíši, milostivým soudcem; nechť rozhodne nade mnou milosrdnost Tvá; nezamítej mne od tváře své!

Ó Ježíši, v ruce Tvé poroučím ducha svého!

Budiž, ó Ježíši, v smrti má spása, a po smrti má odplata!

Ježíši, v Tebe věřím; Ježíši, v Tebe doufám; Ježíši, Tebe miluji!

Pospěšte mi ku pomoci, všichni vyvolení

stokráte bylo viděti nemocného, an hlavou a rukama pohybuje, jakoby někoho odmrstiti chtěl, a spolu bylo ho slyšeti, an volá: „Jsi mi obtížný; — pryč! Nikoliv, ničeho od tebe nechci. — Tvůj jsem, ó Bože můj! s celým srdcem svým!“ —

Jednou jsa opět v takovém stavu zápasu, počal se nahlas modliti Otče náš, a všichni přítomní pokračovali s ním. Krátký čas na to, jsa opět znepokojován, byl potěšen jedním z přistojících kněží řkoucím: „Neboj se ničeho, dítě mé, pět kněží jest u tebe.“ — „Ó! já se nebojím,“ odpověděl nemocný; na to zvolal silným hlasem, jenž všechny přítomné k slzám pohnul: „Ó Ježíši, ó můj Bože, můj Bože! smiluj se nade mnou. Shlédni milostivě na mě v bídném tomto životě Ó Bože můj! v ruce Tvé poroučím ducha svého!“

Mládeneček tento zesnul v Pánu téměř co světec 27. května 1825, v čtrnáctém roce věku svého. (Petit souvenir de la retrait p. 18. M. D. d'A. 557.)

Boží! Orodujte za mne, svatí patronové moji!
Stůj při mně, svatý anděli strážný! Bojuj za
mne, svatý Michaeli Archanděli! Ochraňuj mne,
svatá Matko Boží!

Ježíši! buď mi milostiv. Ježíši! buď mi
milosrdný! Ježíši! odpusť mi hříchy!

Ježíši! Tobě žiji, Ježíši! Tobě umírám,
Ježíši! Tvůj jsem v životě a v smrti.

Ježíši! v ruce Tvé poroučím ducha svého.
— Ježíši! Ježíši! Ježíši! Tvůj jsem!

V posledním okamžení.

Pozoruje-li se, že nemocný již umírá, mají
všichni přítomní ještě vroucněji na kolenou se
modliti. Každý nechť se modlí sám pro sebe.
Jeden ale ať stojí blíže nemocného, a ať mu
předříkává zřetelným hlasem následující po-
vzdechy:

Ježíši! — Ježíši! — Ježíši!

Pane, v ruce Tvé poroučím ducha svého.

Ó Pane Ježíši Kriste, přijmi ducha mého.

Svatá Maria, oroduj za mne!

Ó Maria, Matko milosti, Matko milosrden-
ství, chraň mne před zlým nepřítelem, ujmí se
mne v smrti mé!

Ježíši, Maria, Josefe! stůjte při mně!

Svatý anděli strážný, opatruj mne!

Svatí Boží, pospěšte mi ku pomoci!

Ježíši, Maria a Josefe, Vám poručím srdce své a duši svou!

Ježíši, Maria a Josefe, stůjte při mně v poslední bídě mé!

Ježíši, Maria a Josefe, kéžby duše má s Vámi pokojně tělo opustila.

Ježíši, Tobě žiji; — Ježíši, Tobě umírám; — Ježíši, Tvůj jsem v životě i v smrti.

Jednotlivé vzdechy tyto se mohou častěji opakovati.

Myšlenky umírajícího.)*

Skláním se, ó Bože můj, před ránou touto všemocnou rukou Tvou vedenou: odcházím na

*) Jeden kněz vypravuje následující událost, která se v Římě sběhla, a jejímž syedkem byl.

„Francouzský vojin G. Č . . . z 13. pluku lehké pěchoty nalezal se dne 23. září 1848 v nemocnici * *. — Nešťastný tento mladík byl nebezpečnou nemocí poražen, a zhořčoval si trápení své zadumčivou těžkomyslností, do níž se byl pohroužil.

Nejčernější a nejtruchlivější myšlenky znepokojovaly mysl jeho, a proti všem útěchám, jimiž přátelé ho obsypávali, zdál se býti zcela tupý: ano, co bylo to nejsmutnější, on odpovídal jenom slovy opovržení, aneb ještě hanebnějším mlčením, pakli se mluvílo k němu o pravdách svaté víry a prostředcích svatého náboženství k dosažení věčné spásy.

V stavu tomto nalezal se již 14 dní, když jsem

cestu všech lidí. Pýcha má a zhýralost měla poslední této rány zapotřebí, bych pokoře se

do nemocnice přišel, bych tamtéž svůj posvátný úřad zastával. Rozumí se samo sebou, že mladík ten se stal předmětem obzvláštní péče mé.

Z opatrnosti ale zdržoval jsem se první dny s ním o svatém náboženství rozprávěti. Když se mi ale byla po několika dnech dobrá příležitost naskytla, ihned jsem jí použil, bych ho přiměl, aby se k Bohu obrátil.

„Nechte mne na pokoji,“ odpověděl mi, „děláte mi dlouhou chvíli; jsem protestant; jděte pryč!“

V skutku jsem se vzdálil, nabídnuv mu ještě službu svou, již nemoc jeho vyžadovala.

Soudruhové nemocného se z nehody této, která mne potkala, netěšili, naopak sdělili mi svůj úplný zármutek nad výjevem tímto: a když jsem ložnici tu opustil, domlouvali nemocnému.

Co se mne však dotýče, měl jsem za to, že bych jedině k modlitbě se utéci měl. V klášteře Nejsv. Srdce Pána Ježíše (Trinité - des - Monts) nalezá se kaple, již od tří roků blahoslavené Panně pod názvem „předivné Matky“ zasvěcená. V kapli této prokázala Královna nebes mnoho milostí, a dosud žije upomínka na onen zázrak, jímž jednomu kmetu missionáři řeč opět navracena byla, již byl při kázání černochoům na ostrově Bourbon drženém ztratil.

K svědectví o dobrodiní tomto pověsil na zdi blíže divotvorného obrazu psací tabulku, již v nemoci své užíval, by se druhým sdíleti mohl, naprav na ni dříve krátkou zprávu o svém uzdravení. Pohled na tuto tabulku vzbudil ve mně tu myšlenku, bych se obrátil na „Matku předivnou,“ by ona sama důrazné a účinkující slovo tvrdošijně odpírajícímu mladíku do srdce promluvila.

Dne 20. října byl výroční den oné slavnosti, když byla J. Svatost Pius IX. posvátný onen obraz navštívila. Papež požehnal a posvětil obraz ten,

naučil. Marnivost by mne byla přes příliš o-
pojila, kdybych byl nebyl zočil smrt, a kdybych

a dovolil, by se každoročně slavnost jeho opako-
vala.

Ze svatyně této vstupovaly tedy ty nejvroucnější
modlitby k nebesům za obrácení nebohého nemoc-
ného. Však nic méně nebylo na něm ani té nej-
menší změny k pozorování; zdál se čím dále tím
více nenapravitelný. Následujícího dne opustil
jsem okolo páté hodiny kapli a odebral jsem se
do nemocnice.

Nosil jsem u sebe peníz ke cti blahoslavené
Panny a k upomínce na dobrodiní skrze ní od
Boha lidem prokázaná nedávno ražený. S pe-
nízem tímto odebral jsem se tedy do nemocnice,
doutaje důvěřlivě, že zočím divné skutky moci
blahoslavené Panny.

Nalezl jsem nemocného v smrtelném zápasu.
Ač již byl takřka v posledním tažení, přece ne-
ustával odpor svůj proti všemu co Božského na
jevo dávatí. Několika soudruhům se podtají svě-
řil, že není protestantem, a že se jím jen stavěl,
by se zbavil onoho domlouvání, jež by se mu bylo
se všech stran činilo, by se pohnouti dal k při-
jetí svatých Svátostí.

Maje velikou outrpnost s jeho stavem použil
jsem těch nejvydatnějších a nejvíce přesvědčujících
prostředků, které mi v hrůzném tomto okamžiku
víra právě vnukala — než vše na darmo.

„Klidte se!“ byla jediná odpověď nemocného.
Druhové jeho dávali svou velikou nevoli na jevo.
Neodolatelnou mocí puzen jsa vrhl jsem se u no-
hou postele na kolena. a počal jsem volati k bla-
hoslavené Panně za tuto nebohou duši. Po chvílce
vstav pravil jsem nemocnému, peníz v ruce drže:
„Příteli, nechcete-li se vyzpovídati, přijměte aspoň
tento peníz, a dovolte mi, bych vám ho zavěsil
okolo krku.“ Načež mi odpověděl: „Peníz přijmu
rád; to jest něco jiného; číňte, jak se vám líbí;

byl nebyl v onen stav uveden, kde jasně vidíme, že celý život náš bývá smutný klam a blud.

ale peníz váš mě k zpovědi nepřivede, tot dokonce uechci!“

Promluviv tato slova zvedl s velkou tíží hlavu, a uklonil ji k prsoum.

Šťastný jinoch! Domníval se, že skloní hlavu svou, by přijal obraz Matky Boží; než v skutku ji sklonil, by ji podrobil jhu Syna, proti kterému tak dlouho byl bojoval:

Sotva ale spočinul divotvorný obraz na zatvrzelém srdci, ihned se zcela proměnilo.

Z prsou jeho vyřinulo se hluboké povzdechnutí, a povzdechnutí toto jest před očima naslouchající víry zpěvem vítězoslavným.

Pozvednuv oči svých k nebesům, otázal jsem se ho: „Jak, příteli, chcete se vyzpovídati?“

„Ano,“ zněla odpověď, „přijďte zítra opět, a tu se vám vyzpovídám.“

„Proč ne hned,“ odvětil jsem, „když vám to Bůh vnuknul?“

„Ano,“ odpověděl, „máte pravdu, začneme hned; buďte mi nápomocen, prosím vás.“

Bez průtahu začal svou zpověď, pokračoval v ní a dokončil ji s pedivuhodnou přítomností ducha. Půl hodiny na to přijal chleb andělský a svaté pomazání. Duše tato, jež před několika okamžiky nejstrašnějšími mučena byla myšlenkami, požívala od té chvíle úplného poklidu nebeského. Přítomnost duchovního otce a řeč víry byla nyní jeho největší radostí. Libý úsměv jevil se na jeho rtech, kdykoliv se mu vyprávělo o Bohu a nekonečném jeho milosrdenství, a kdykolivěk se mu peníz podal, tiskl se vždy rostoucími city blaha na obraz své dobré, milostivé Matky vroucná políbení.

Blažený stav tento trval až do posledního okamžení bez přestávky, ano naopak stával se vždy utěšenější. Takto setrval ještě 48 hodin a zemřel

Hospodine! Tobě vzdávám díky za pomoc, kterou jsi mi v slabosti mé seslal, za toto pokorení, které jsi pýše mé učinil, za tuto smrt, kterou smyslům svým dáváš.

Hospodine! smyslný a zhýralý život můj příliš by zbujněl, kdybys ho ustavičným pohledem na smrt na uzdě nedržel. My smrtelníci musíme mlčeti; bídník nesmí na vzdory mysliti; my se musíme podrobiti, byť i sebe větší rána nás potkala; kostru tuto musíme považovati za nic, byť i sebe větší nádherou byla okrášlena. Smrt ukazuje všem lidem, i těm, kteří na nicotě světa nejvíce lpí, pomíjejícnost jeho. Každé tělo poraženo a zničeno budiž!

Ó Bože! klaním se tomuto mocnému rameni, jež jedním rázem vše zničuje. Ó smrti! ty mi otvíráš oči, bych marnosti své viděl. Tak jsi se, ó smrti, stala zbraní proti sobě samé.

Jest sice pravda, že vše mi odnímáš; avšak za to mi dáváš ponaučení o pravé ceně věcí těch, jež mi odnímáš. Ó smrti! tys tedy vlastně jenom smrtí pro ty, co chtějí omámeni býti; pro mne jsi lék spasitelný. Ty posíláš napřed posly své, slabosti, bolesti a nemoce

v noci s neděle, na pondělí okolo třetí hodiny z rána.“ (Řím, 1848—49—50. M. D. 500.)

všeho druhu, bys poznenáhla roztrhla pouta smysly mé vížící. Ó smrti! ukřižovaný Ježíš ti tuto moc udělil. Ó smrti! ty nejsi více smrtí mou, tys počátek osvobození mého. —

Modlitba při smrtelném zápasu.

(Přítomní i nepřítomní nechť se pomodlí třikrát Otče náš na památku tříhodinného utrpení a smrtelného zápasu Ježíše Krista na kříži. — Pak nechť se modlí třikráte Zdravas ke cti bolestí, které Královna mučeníků snášela při zápasu smrtelném svého Božského Syna.)

Cirkevní opatření umírajících.

(*Commendatio animae* dle římského rituálu.)

Nemocnému se podá kříž k políbení, rozsvítí se vosková svíce, jež se s křížem postaví tak, by umírající oči své mohl na Ukřižovaného obrátiti. Nemocný, lože a okolostojící se pokropí svěcenou vodou, a pak se říkají zřetelným hlasem následující modlitby:

Kyrie eleison.

Kriste eleison.

Kyrie eleison.

Svatá Maria, oroduj za něj(ní)!

Všickni svatí andělé i archandělé,
Svatý Abeli,
Všechn sbore spravedlivých,
Svatý Abrahame,
Svatý Jene Křtiteli,
Svatý Josefe,
Všickni svatí patriarchové a proroci,
Svatý Petře,
Svatý Pavle,
Svatý Ondřeji,
Svatý Jene,
Všickni svatí apoštolé a evangelisté,
Všickni svatí učeníci Páně,
Všecka svatá nevinňátka,
Svatý Štěpáne,
Svatý Vavřinče,
Svatý Václave,
Svatý Zikmunde,
Svatý Jene Nepomucký,
Všichni svatí mučeníci,
Svatý Silvestře,
Svatý Augustine,
Svatý Vojtěše,
Svatý Norberte,
Všickni svatí biskupové a vyznavači,
Svatý Benedikte,

oroduj(te) za něj (ni)!

Svatý Františku,
Svatý Prokope,
Všickni svatí mniši a poustevníci,
Svatá Máří Magdaleno,
Svatá Lucie,
Svatá Ludmilo,
Všecky svaté panny a vdovy,
Všickni svatí a světice Boží,
Milostiv buď — odpusť jemu (jí), Pane!
Milostiv buď — vysvoboď jej (ji), Pane!
Milostiv buď,
Od hněvu Tvého,
Od nebezpečenství smrti,
Od zlé smrti,
Od pokuty pekla,
Ode všeho zlého,
Od moci ďábelské,
Skrze narození Tvé,
Skrze kříž a umučení Tvé,
Skrze smrt a pohřeb Tvůj,
Skrze slavné vzkříšení Tvé,
Skrze podivné na nebe vstoupení Tvé,
Skrze milost Utěšitele Ducha svatého,
V den soudný,
My hříšníci, Tě prosíme, uslyš nás!
Aby mu (jí) odpustiti ráčil, Tě prosíme, uslyš nás!

oroduj(te) za něj (ni)!

vysvoboď jej (ji), Pane!

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Odporučení duše umírajícího.

(Dle ritualu.)

Modlitba.

Odebeřiž se duše křesťanská z tohoto světa; ve jménu Boha Otce všemohoucího, kterýž tě stvořil, ve jménu Ježíše Krista, Syna Boha živého, jenž za tě trpěl, ve jménu Ducha svatého, kterýž byl udělen tobě, ve jménu andělův a archandělův, ve jménu trůnův a panovníkův, ve jménu knížat a mocností nebeských, ve jménu cherubův a serafův, ve jménu patriarchův a prorokův, ve jménu svatých apoštolův a evangelistův, ve jménu svatých mučovníkův a vyznavačův, ve jménu svatých mnichův a poustevníkův, ve jménu svatých panen a všech svatých a světic Božích budiž dnes místo tvé v pokoji a obydlí tvé na svatém Sionu. Skrze téhož Krista Pána našeho. Amen.

Modlitba.

Bože milosrdný! Bože dobrotivý! Bože, jenž hříchy lidí kajících podle svého milosrden-

ství zahlazuješ a viny pomínutých hříchů odpuštěním ničíš a odklízíš: shlédni milostivě na tohoto služebníka svého (služebnici svou) N. a dobrotivě vyslyš ho (ji), ježto za odpuštění všech svých hříchů vyznáním z celého srdce žádá. Obnoviž v něm (ní), Otče laskavý, což jest v něm (ní) lidskou křehkostí zkaženo, cokoliv jest v něm (ní) ďábelskou zlostí zrušeno, a k jednomu tělu Církve připoj úd tento vykoupený. Slituj se Hospodine nad lkáním, smiluj se nad slzami jeho (jejími), a rač mu (jí), jenž jedině v Tvou milosrdnost svou naději skládá, podílu dáti na milosti smíření Tvého, skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba.

Nejdražší bratře (sestro)! Poroučím tě všemohoucímu Bohu, a Tomu, jebožto jsi stvoření, tě odevzdávám, aby dluh lidské smrtelnosti prostředkem smrti odveda (ouc) ke Tvůrci svému, jenž tě utvořil z hlíny země, se zase navrátil(a). S tvou duší, když z těla vyjde, potkej se skvělý kůr andělův, zástup apoštolův, soudců to našich ať tobě přispěje a vstříc vyjde vítězoslavné vojsko mučovníkův! Nechať tebe obklíčí zástup vyznavačů v liliové bělosti;

řád panen plesajících tebe přivítej; do věčného odpočinutí přijmětež tebe patriarchové; nechať se ti objeví proměněná tvář Krista Pána, aby tě přijal mezi ty, kteří mu v nebesích jsou nejbliže až na věky! Nechať nezkusíš ničehož, co hrůzyplného jest a v mučení trápí. Ustupiž před tebou každý nepřítel s družstvem svým. Nechať se lekne tvého příchodu v průvodu andělském a uprchne do přehrozné mrákoty věčné smrti. — Povstaniž Pane a rozptýlení buďte nepřátelé jeho; utecte od tváři jeho ti, kteří ho mají v nenávisti.

Vysvobod tebe Kristus; Syn Boha živého dej tobě místo uprostřed radostných příbytků ráje svého, a On, pastýř věrný, čítej tebe mezi ovečky své. On tebe všech hříchů osvobod a postav tě na pravici vyvolených svých, abys Vykupitele svého viděl tváří v tvář, a abys vždy Mu jsa přítomen viděl oblaženýmá očima pravdu nejryzejší, a abys přijat jsa v zástup blaho-slavených požíval sladkosti plynoucí ze zření na tvář Hospodinovu na věky věkův. Amen.

Modlitba při smrtelném tažení.

Přijmi, Pane, služebníka svého (služebnici svou) do místa, kde doufati může od milosrdenství Tvého věčné spásy. R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své) ze všelikého pekelného nebezpečí a z osídel trápení a ze všech úzkostí.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Enocha a Eliáše z povšechné smrti tohoto světa.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Noe od potopy.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Abrahama z Ur Chaldejských.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Joba z trápení jeho.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého

(služebnice své), jakož jsi vysvobodil Isáka od smrti a z rukou Abrahama otce jeho.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Lota z Sodomu a z plamenů ohně.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Mojžíše z rukou Faraona Egyptského.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Daniele z jámy lvové.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil tři mládence z peci ohnivé a z rukou krále nešlechtného.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Davida z ruky krále Saule a z ruky Goliášovy.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého

(služebnice své), jakož jsi vysvobodil Zuzanu od falešného svědectví.

R. Amen.

Vysvobod, Pane, duši služebníka svého (služebnice své), jakož jsi vysvobodil Petra a Pavla z žaláře.

R. Amen.

Jakož jsi vysvobodil blahoslavenou pannu a mučenici Tvou Teklu z trojího nejukrutnějšího trápení, tak rač vysvoboditi duši tohoto služebníka svého (této služebnice své) a učín, ať se s Tebou v nebi věčně raduje.

R. Amen.

Modlitba.

Poroučíme Tobě, Pane, duši služebníka Tvého (služebnice Tvé) N. a prosíme Tě, Pane Ježíši, Spasiteli světa, abys ji, ješto jsi pro ni milostivě sestoupil na svět, ráčil přijmouti do počtu patriarchův. Poznej Pane své stvoření, ne od cizích bohův stvořené, ale od Tebe, Boha živého a pravého, poněvadž není jiného boha krom Tebe, a nic se nevyrovná skutkům Tvým. Obvesel Pane duši jeho (její) před Tvým obličejem a nezpomínej na stará jeho (její) provinění. Neb ačkoli zhřešil, však Otce, Syna i

Ducha svatého nezapřel, a v sobě měl horlivost Boží a věrně ctil Boha, jenž všecko učinil.

Modlitba.

Hříchův mladosti jeho (její) a nevědomosti jeho (její) nezpomínej, Pane, ale podle nesmírného milosrdenství svého zpomeň na něj (ni) ve slávě jasnosti své. Buďtež mu (jí) otevřena nebesa, radujte se s ním (ní) andělé. Přijmi služebníka svého (služebnici svou) do království svého. Přijmiž jej (ji) svatý Michael archanděl Boží, ježto zasloužil býti knížetem nebeského rytířstva. Ať mu (jí) vyjdou vstříc svatí andělé Boží a vedou ho (ji) do města nebeského Jerusalema. Přijmiž jej (ji) svatý Petr apoštol, jemuž Kristus Pán dal klíče království nebeského. Přispěj mu (jí) sv. Pavel apoštol, který zasloužil býti vyvolenou nádobou. Oroduj za něj (ni) sv. Jan, vyvolený Boží apoštol, jemuž zjevena byla nebeská tajemství. Přimluvte se za něj (ni) všickni sv. apoštolové, jimž od Pána dána jest moc k svázání a rozvázání. Proste za něj (ni) všickni svatí a vyvolení Boží, již jste pro jméno Kristovo snášeli trápení v tomto životě, aby jsa (jsouc) z vězení těla vyveden(a), mohl(a) k slávě nebe-

ského království přijíti, pomocí Pána našeho Ježíše Krista, jenž s Otcem a Duchem svatým žije a kraluje na věky věkův. Amen.

Žehnání umírajících).*

Skrze znamení svatého † kříže obratiž Hospodin tvář svou k tobě a buď ti milostiv. — Hospodin prokaž ti tvář svou, a buď ti milosrdný.

Žehnej tě Bůh † Otec, jenž všecky věci stvořil, a tobě tělo a duši daroval.

Žehnej tě Bůh † Syn, Pán a Spasitel tvůj, jenž pro tebe na kříži umřel a svou nejsvětější krví a přehořkou smrtí tě vykoupiti ráčil.

Žehnej tě Bůh † Duch svatý, jenž tě na křtu svatém milostí svou posvětil, v níž tě udržíš až do skonání.

Pokoj Pána našeho Ježíše † Krista budiž s tebou. Moc přesvaté krve jeho, znamení svatého † kříže, vítězoslavný nápis Spasitele ukřižovaného: Ježíš † Nazaretský, král židovský; pět svatých Jeho ran s ronící se z nich přesvatou krví budtež tobě zdí nepřemožitelnou proti všemu pokušení nyní i v hodince smrti. Ve

*) Tato a podobná žehnání poskytují umírajícím velkou útěchu.

jménu Otce †, i Syna †, i Ducha † svatého. Amen.

Jdi a beřiž se duše křesťanská z tohoto světa. Ježíš Kristus, jenž za tebe zemřítí ráčil, vysvobod tě od věčné smrti. Ježíš Kristus zbav tě všech hříchů a přijmi tě do počtu vyvolených svých, bys Spasitele svého tváří v tvář zřítí a Jej se všemi svatými chváliti a velebiti mohla na věky věkův. Amen.

Druhé žehnání.

Jdiž, duše křesťanská, ve jménu Otce †, který tě stvořil, ve jménu Syna †, který tě vykoupil, ve jménu Ducha † svatého, jenž tě posvětil.

Jdiž, duše nesmrtelná, svatými svátostmi jsouc zaopatřenn, v krvi Beránka očištěna, křížem † Kristovým znamenána.

Beřiž se ve jménu Otce †, jenž tě k obrazu svému stvořil, ve jménu Syna †, jenž tě drahou krví svou vykoupil, ve jménu Ducha † svatého, jenž tě posvětil. Viz, nebeský ženich se blíží; jdi mu vstříc. Jdiž tedy, duše křesťanská, ve jménu nejsvětější Trojice, Otce †, jehož moc nechť tě chrání, Syna †, jehož milo-

srdnost nechť tě provází, Ducha † svatého, jehož milost nechť tě neopouští.

Jdiž ve jménu Otce †, jenž tebe za dítko své uznej, ve jménu Syna †, jenž tebe za svého milého bratra (svou milou sestru) přijmi, ve jménu Ducha † svatého, jenž tebe za nádobu svou vyvolenou považuj.

Beřiž se ve jménu Otce †, jenž věčnou blaženost připravil, ve jménu Syna †, jenž tobě věčnou blaženost předrahou krví svou vykoupil, ve jménu Ducha † svatého, jenž svatými svátostmi věčné blaženosti tě hodným učinil.

Jdiž ve jménu nejblahoslavenější Panny Marie, jenž za tebe u Syna svého se přimluvíti račiž. Ona, paní a matka jsouc mocná, ochraňuj a doprovázej tebe.

Kříž † Ježíše Krista budiž štítem tvým proti všem návalům nepřátelským. Beřiž se ve jménu Ježíše Krista, před nímž se každé koleno sklání na nebi, na zemi a pod zemí; ve jménu Ježíšově, před nímž se peklo třese; ve jménu Ježíšově, v němž všichni spasení docházejí.

Rány Ježíšovy nechť tě slí na cestě do věčnosti. Kříž † Ježíše Krista budiž tvou berlou, zásluhy Kristovy tvým bohatstvím; tělo

Páně nechť tě sílí na cestu; sv. anděl tvůj strážný nechť jest průvodčí tvůj; Maria pomocnice a orodovnice tvá.

Jdiž, duše křesťanská, svému cíli vstříc, k němuž svořena jsi. Moc Boha Otce † ať tě sílí, moudrost Boha Syna † ať tě řídí, a útěcha Boha Ducha svatého † ať tě občerstvuje.

Bůh Otec račiž přijmouti k sobě duši tvou, jež jest dílo rukou Jeho a obraz Jeho.

Bůh Syn, Ježíš Kristus, račiž k sobě vzíti duši tvou, jež jest Jeho majetek drahou krví koupený.

Bůh Duch svatý přijmiž duši tvou, jež jest chrámem Jeho. On ji očistil a posvětil.

Jdiž tedy, duše křesťanská, ve jménu nejvyšší Trojice, Otce †, Syna †, Ducha svatého †.

Požehnání † nejvyšší Trojice zůstávej s tebou na věky. Amen.

Žehnání třetí.

Odebeř se odtud v pokoji, duše křesťanská. Požehnání Pána našeho Ježíše † Krista naplniž tebe. Moc hořkého † umučení Jeho silniž tebe. Vítězné znamení svatého † kříže ochraňuj tebe. Čistota neposkvrněné Panny Marie přikryj tebe. Kůr andělský ošetřuj tebe. Svatý

archanděl Michael bojuj za tě. Přímluva všech svatých a vyvolených Božích nápomocna ti budiž. Přesvatá krev Ježíše Krista obmyj tebe.

Provázej tě ochrana a požehnání Boha Otce †, jenž tě z ničeho stvořil; chraň tebe moc Ježíše Krista †, jenž pro tebe všechnu krev svou vycedil; naplň tebe a požehnej tobě † Duch svatý, který tě posvětil.

Žehnám tebe ve jménu všemocného Hospodina †, jenž nebe a zemi z ničeho stvořil. — Žehnám tebe ve jménu slavné a neposkvrněné Panny a Matky Boží † Marie, která jest i tvou matkou.

Beřiž se, duše křesťanská! k Bohu a Otci svému, jenž z lásky k tobě Syna svého poslal na tento svět. Ježíš budiž s tebou a uděliž ti milost ze zásluh svých. Duch svatý budiž s tebou a obohat tě svou láskou. — Bůh se rač nad tebou smilovati a tebe požehnati †. Bůh Jsraele sešliž ti pomoc svou ze svatyně. — Hospodin buď tobě milostiv, odpusť ti hříchy a zaceľ tvé rány. Požehnej † On vyjití tvé z tohoto světa, a požehnej † příští tvé do věčnosti. — Toto vše uděl tobě všemohoucí, milosrdný Otec †, Syn † a Duch svatý †. Amen.

Při smrtelném tažení.

V ruce Tvé, Hospodine! poroučím ducha svého. Pane Ježíši Kriste! přijmi ducha mého. Svatá Maria, oroduj za mne. Maria, matko milosti, matko milosrdenství! střež mne před nepřítelem a ujmí se mě v hodince smrti.

Poslední požehnání.

Vyjdiž, duše křesťanská! z tohoto křehkého těla, ve jménu všemohoucího Boha Otce †, jenž tě stvořil; ve jménu Boha Syna †, Ježíše Krista, jenž za tebe zemřel; ve jménu Ducha † svatého, jenž v tobě se rozlil a tebe posvětil. Ježíš, ukřižovaný Spasitel budiž s tebou, a přijmiž milostivě duši tvou.

Pane Ježíši Kriste, dej služebníku Tvému (služebnici Tvé) zemřítí, jako Tys zemřel.

Pane Ježíši Kriste, dej, ať uslyší slova: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji!“

Pane Ježíši Kriste! dej mu zřítí na Tvou překrásnou tvář a podílu bráti na Tvé slávě. Amen.

Trvá-li smrtelný zápas déle.

Modlitba.

Ó Pane Ježíši Kriste! Spasiteli a Vykupiteli světa! Prosíme Tebe pro bolestné utrpení a umučení Tvé, obzvláště ale pro onu úzkost a tesknost, již jsi na hoře Olivetské za nás trpěl, abys se smilovati ráčil nad touto v smrtelných úzkostech postavenou duší, a ji posilniti ráčil milostí svou, aby šťastně zvítězila a nebeských radostí účastnou se stala.

Otče náš.

Modlitba.

Ó Pane Ježíši Kriste! jenž jsi ráčil z lásky k nám hříšníkům všechnu hořkost smrti sám okusiti, smiluj se nad touto v posledním tažení se nalezající duší, a obětuj za ni nebeskému Otci zásluhy života a smrti své, by jí všechny hříchy a tresty odpuštěny byly, a ona brzo v zření na Tvou tvář kochati se mohla.

Otče náš.

Modlitba.

Ó Pane Ježíši Kriste! jenž jsi nás věčnou láskou miloval a svazkem lásky nás k sobě připoutal, smiluj se nad touto nás opouštějící du-

ší, a přijmiž ji milostivě k sobě, by ničím více nemohla oddělena býti od Tebe, nýbrž věčně se v Tobě radovala. Amen.

Otče náš.

Modlitba.

Všemohoucí Bože! Otče na nebesích! smiluj se nad ním (ní)!

Otče náš. — Zdrávas.

Otče, Stvořiteli všech lidí! věčný Bože! U-mírajícího tohoto (jící tuto) voláš nyní k sobě — Tys seslal smrt, by oddělila duši jeho (její) od těla; — smiluj se nad ním (ní) — stůj při něm (ní) v posledním zápasu; — odpusť mu (jí) provinění jeho (její) — zmírní hrůzy posledního okamžiku; — milost Tvá spočívej na něm (ní) — dej mu (jí) skonati v lásce Tvé a odměň ho (jí) za všechna utrpení, která v životě svém snášel(a), radostí věčnou v nebesích. Amen.

Modlitba.

Ježíši, Vykupiteli světa! smiluj se nad ním (ní)!

Otče náš. — Zdrávas.

Božský příteli lidí, Ježíši Kriste! jenž jsi z lásky k nám krev svou na kříži vycedil, a

život svůj za nás položil, viz, zde leží milený bratr náš (milená sestra naše) zápase (síc) se smrtí. — Smiluj se nad ním (ní); posvěť duši jeho (její); i on (ona) Tebou jest vykoupen(a)! Dej mu (jí) šťastně skonati a milost najíti před Tvou soudnou stolicí. Amen.

Modlitba.

*Bože Duše svatý! smiluj se nad ním (ní)!
Otče náš. — Zdrávas.*

*Duše scaté lásky! Utěšiteli a dobrodinče
člověčenstva! Milého umírajícího tohoto (milou
umírající tuto) se smrtí nyní zápasícího(sící)
jsi na křtu svatém posvětil a za svůj chrám
vyvolil. Neopouštěj ho (ji) nyní v této truchli-
vé době, kde duši jeho (její) na věčnost voláš.
Přijmi ho (ji) na milost; dej mu(jí) klidného sko-
nání; uveď duši jeho (její) do nebeských příbytků,
které božský Spasitel byl svým věrným připravil.*

*Svatá Maria, svatí andělé a archandělé a
všichni svatí Boží! orodujte za našeho milého
umírajícího (naši milou umírající). Amen.*

K trojjedinému Bohu.

Opust, ó duše křesťanská! křehkou tuto
nádobu, ve jménu všemohoucího Boha Otce,

který tě stvořil, Syna, který za tebe umřítí ráčil, a Ducha svatého, jehož milost vylitá jest v tobě, jíž tě za svatyni svou vyvolil. — Všichni andělé a svatí Boží radují se N. N., že budeš přijat(a) do jejich počtu. Ještě dnes budiž tobě pokoj, ještě dnes budiž tobě příbytek v domě otce nebeského, skrze Krista Pána našeho.

Bože, jenž jsa dobrota sama dle množství slitování svého všechny hříchy odpouštíš, které srdce kající nánávidí. Shlédni na tuto odcházející duši milostivým okem svým, a vyslyš vroucí její prosby za odpuštění hříchů. Obnov, doplň, naprav, co slabost lidské přirozenosti v ní pokazila, aneb mocnost pekelná v něm (ní) rozbortila, a připoj ji co svatý úd k svatému tělu vyvolených svých. Vyslyš její lkání, usuš její slzy. Poroučím tě, duše milá! všemohoucímu Bohu, jehož stvoření jsi. Navrať se zpět k Tomu, jehož všemohoucnosti jsi tvorem. Poroučím tě, nejdražší duše! Pánu a Spasiteli našemu Ježíši Kristu, jenž za nás hříšné přehořkou smrt kříže podstoupil. Tvář jeho nechť jest přívětivá tobě a milostivá. On sám račiž tě sprostiti vazby tělesné; On sám budiž ti svíce zapuzující mrákoty hodinky poslední;

On budiž životem tvým v poslední mdlobě, již svět smrtí nazývá; On budiž tvou hlavní podporou, když ti celý svět pomoci odepře. Nechť ti vyjdou andělé Boží vstříc, až odebřati se budeš ze života tohoto, a nechť tě uvedou v zástup svatých patriarchův a prorokův, apoštolův a mučovníkův nového Zákona, všech vyznavačův Kristových, všech blahoslavencův. Doprovoď, ó svatý anděle strážný! tuto duši tam, kde obcovati bude se svatými Páně, tam, kde políbení obdrží na znamení věčného míru, tam, kde vévodí láska na věky věkův. Amen.

Modlitba k Pánu Ježíši.

Pane, smiluj se nad ním (ní)! — Kriste, smiluj se nad ním (ní)! — Pane, smiluj se nad ním (ní)! — Otče náš atd. — Zdrávas atd.

I.

Ó Pane Ježíši Kriste! prosím Tebe pro nejsvětější smrtelný boj Tvůj a pro onu modlitbu, kterou jsi za nás na hoře Olivetské k Otci nebeskému vysílal, když pot Tvůj se podobal krůpějí krve na zemi se ronící, rač množství krvavého potu svého, jež jsi byl z

ouzkosti a bázně tak hojně za nás proléval, obětovati Bohu, Otci vševládnoucímu, a předložití naproti množství hříchů tohoto služebníka Tvého (této služebnice Tvé), a zbav ho v hodině smrti všech muk a ouzkostí, jichž se pro hříchy své obává. Jenž jsi s Bohem Otcem a Duchem svatým živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Pane, smiluj se nad ním (ní)! Kriste, smiluj se nad ním (ní)! Pane, smiluj se nad ním (ní)! Otče náš. Zdrávas.

II.

Ó Pane Ježíši Kriste, jenž jsi ráčil za nás na kříži umřítí! prosíme Tebe, bys ráčil všechnu hořkost utrpení a umučení svého, kterés byl za nás bídné hříšníky na dřevě kříže přetrpěl, obzvláště v oné době, když nejsvětější duše Tvá přesvaté tělo Tvé opustila, obětovati Bohu Otci všemohoucímu ku shlazení hříchů služebníka Tvého (služebnice Tvé) N. a k umírnění muk a bolestí smrtelných, jichž se pro svá provinění obává. Jenž s Otcem a Duchem svatým žiješ a kraluješ Bůh po všecky věky věkův. Amen.

Pane, smiluj se nad ním (ní)! Kriste, smiluj se nad ním (ní)! Pane smiluj se nad ním (ní)! Otče náš atd. Zdrávas atd.

III.

Ó Pane Ježíši Kriste, jenž jsi ústy proroka pravil: Láskou věčnou miloval jsem tě: prosíme Tebe, bys ráčil lásku tuto, pro kterou jsi s nebe sstoupil a na zemi této hořkost všelikého utrpení zakusil, obětovati Bohu, Otci všemocnému za duši služebníka Tvého (služebnice Tvé) N., a vysvoboditi ho (ji) ode všech muk a trápení, jež hříchy svými byl si zasloužil. Přispěj ku pomoci duši jeho (její) v době poslední; otevři mu (jí) bránu života, a dej mu (jí) radovati se se svatými Tvými v slávě věčné. Ó nejlaskavější Pane Ježíši Kriste, jenž jsi nás drahou krví svou vykoupil, smiluj se nad služebníkem tímto (služebnicí touto), a uveď ho (ji) do věčně kvetoucích sadů rajských, by Tobě žil(a) v nerozlučitelné lásce, která od Tebe a vyvolených Tvých nikdy nemůže odňata býti. Jenž s Otcem a Duchem svatým žiješ a kraluješ Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Pane, smiluj se nad ním (ní)! Kriste, smiluj se nad ním (ní)! Pane, smiluj se nad ním (ní)! Otče náš. Zdrávas.

Modlitba.

(Následující modlitba má se společně a střídavě vykonávati.)

Nebeský Otče! shlédni milostivým okem na své stvoření, kterémuž jsi dosud popříval dle božské vůle své kráčet v tomto slzavém údolí; vyslyš modlitbu naši, kterou k Tobě nyní společně za umírajícího tohoto (umírající tuto) vysíláme.

Odpověď: *V ruce Tvé poroučíme ducha jeho (jejího).*

Dobrotivý Otče, jenž jsi Syna svého jednorozeného k smrti kříže vydal, by nás od věčné smrti vykoupil, rač vyslyšeti prosby naše, s kterými se nyní za trpícího bratra tohoto (trpící sestru tuto) k Tobě obracíme.

Odp.: V ruce Tvé atd. jako výše.

Otče nejmilosrdnější! jenž nám dle zaslíbení Syna svého vše uděliti chceš, oč Tebe ve jménu Jeho prositi budeme: rač nám nyní uděliti, oč Tebe za tohoto umírajícího bratra našeho (tuto umírající sestru naši) snažně prosíme.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Ježíši nejmilejší, odlesku bytosti Otcovy a spáso pokolení lidského; vyslyš, prosíme Tebe,

hlasy naše, jimiž k Tobě všickni za tohoto trpícího bratra (tuto trpící sestru) voláme.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Předobrá Ježíši! jenž jsi všech nás viny na se vzal: pokorně Tebe prosíme, bys nezašel pro hříchy naše uší svých před modlitbou, s kterou se nyní k Tobě za tohoto nebohého umírajícího (tuto nebohou umírající) obracíme.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Ó Duše svatý, Utěšiteli zarmoucených, dej nyní umírajícímu(jící) tomuto (této) útěchy Tvé požívati, za kterou Tebe nyní jednomyslně žádáme.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Ó Duše svatý, posilo naší slabosti, rač posilniti toho nebohého (tuto nebohou) nemocného(ou) bratra (sestru) v jeho (jejím) nebezpečném zápasu smrtelném; o čež Tebe jako z jednoho srdce prosíme.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Ó Duše svatý, světlo věčné, jež všechny spravedlivé osvěcuje, a v němž cestu k spasení našli; osvět nyní duchovní zrak umírajícího (jící) tohoto (této), by dosáhl(a) koruny spravedlivých.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Ó nejsvětější Trojice jeden Bože a Hospodine všeho stvoření, shlédni milostivě na tento tvor, který jsi k obrazu svému učinil, a vyslyš modlitbu naši.

Odp.: V ruce Tvé atd.

Svatá Matko Boží Maria, požehnaná mezi ženami, potěšitelkyně zarmoucených, uzdravení nemocných! Ó slyš, jak nyní za tohoto nemocného spojenými silami k Tobě prosíme!

Odp.: *Oroduj za něj (ni), nyní i v hodinu smrti jeho (její).*

Svatá Maria, Matko bolestná, prosíme tebe pro bolesti, které jsi vytrpěla vidouc Syna svého nejdražšího, an na kříži umírá; vyslyš modlitbu naši za tohoto (tuto) bolestně umírajícího(jící)!

Odp.: Pros za něj (ni) atd.

Svatá Boží Rodičko, které Ježíš, Syn tvůj, ničeho neodepře, nezamítej modlitbu naši, kterou nyní za tohoto umírajícího (tuto umírající) k tobě vysíláme.

Odp.: Pros za něj (ni) nyní i v hodinu smrti jeho (její). Amen.

Modlitba, když se umírajícím před oči staví hořící svíce vosková.)*

Světlo světa, Ježíš Kristus, který světlem tímto se naznačuje, osvětiž tebe, by nezhasnul život duše tvé na věky. — Ó duše křesťanská, jdiž z tohoto údolí slzavého; beřiž se vstříc nejmilejšímu ženichu svému Ježíši Kristu, a nešiž světlo milosti v rukou svých. — On, jenž duši tvou ze tmy do zázračného světla povolal, nedej, by do temností zevnitřních uvržena byla, nýbrž uvoď ji ze stínu smrti do světlosti věčné. — Světlo víry, oheň věčné lásky nechť neu-

*) *Konsalvus Mederius*, kněz velmi pobožný, jenž každodenně as šest hodin na modlitbách a rozjímáních lásky Boží trval, zavolal přátele své a známé k smrtelnému loži svému, na něž byl uvržen, dal rozžítí svícenou svíci, modlil se hlasitě *apoštolské vyznání víry*, a pak pravil: „V svaté katolické víře jsem vychován, v ní jsem žil, v ní chci i zemřít, a osvědčuji tímto, že kdybych v smrtelném boji jakoukoliv pochybností pokoušen býti měl, se již nyní proti ní ohražuji a ji zatracuji.“ Na to uchopiv se hořící svíce pokračoval dále: „Jakože světlo toto tělesné oko osvěcuje, rovněž tak věřím, že i Ježíš Kristus každého člověka osvěcuje přicházejícího na tento svět; neb On jest právě a věčné světlo.“ To vyznav zemřel 1552.

Umírajícímu může se předříkávati následující modlitba — nemůže-li sám ji říkati: „Zůstaň se mnou, Hospodine; neboť se připozdňuje a den se již nachýlil! Pročež, Bože můj! neodstupuj ode mne nebohého, nýbrž božská ruka Tvá ochraňuj mne před nepřátely mými.“

hasne při odchodu tvém; Duch svatý račiž ti ho zachovati k životu věčnému. Ó andělé světla, zapuďte všechny příšery pekelné temnosti, by lstí a mocí jejich neuhasla v srdci světlost víry, naděje a lásky.

Zůstaň s námi, Pane, neboť se připozdňuje a den života se nachýlil. Neodcházej odtud, Ježíši Kriste, jenž jsi světlo světa, odlesk věčného Otce, slunce spravedlnosti.

Udrž v srdci umírajícího(jící) tohoto (této) světlo milosti své, by Tě vždy poznával(a); nedej duši jeho (její) přebývati v stínu smrti, nýbrž přiveď ji k sobě — světlu věčnému. Amen.

Odporučování duše.

Odporoučíme Tobě, Ježíši, nemocného (ou) tohoto (tuto), služebníka (ici) Tvého (Tvou), jako jsi Ty poroučel v smrti své ducha svého v ruce nebeského Otce. .

Odporučujeme Ti ho (ji), ó Ježíši, bys mu (jí) udělil síly, by ho (ji) nepřemohli nepřátelé jeho (její).

Odporučujeme Ti ho (ji), ó Ježíši, račiž mu (jí) uděliti útěchy v bolestech!

Občerstvi ho (ji), ó Ježíši Kriste, milostí svou, nám krvavým potem Tvým získanou.

Uděl mu (jí) trpělivosti a odevzdanosti, a nepřipust', by zmalomyslněl(a)!

Občerstvi, ó Ježíši, sklíčené srdce jeho (její); dej, ať nalezne duše jeho (její) poklidu v nejsvětějším srdci Tvém!

Přijmi duši jeho, ó Pane, v svaté rány své!

Zachovej duši jeho (její) k životu věčnému, a nedej jí zatracenu býti!

Ó připust', by duše jeho (její) k Tobě se dostala, ó Ježíši, jenž jsi ji krví svou vykoupil!

Vysvobod', Hospodine, duši jeho (její) od věčné smrti!

Popřej, ó Ježíši, by duše jeho (její) všem útokům nepřátelským odolala!

Dej, ó Pane, by jen na Tebe myslel(a), jen v Tobě radost svou nalezal(a).

Osvět ho (ji), Hospodine, světlem svým, by lásku Tvou poznal(a), a milosrdenství Tvé velebil(a)!

Udrž ho (ji) na věky v lásce k Tobě; dej, by jen Tebe miloval(a) a Tobě sloužil(a)!

Odporoučíme Tobě, ó Ježíši, pět smyslů umírajícího (jíci), bys je zavřel před zlým duchem! Ó Ježíši! smaž hříchy jeho (její) svatou

krví svou, kterou jsi na dřevě svatého kříže prolil.

Odporučujeme Tobě jeho (její) ostatní mu (jí) ještě zbývající život, by Tobě jenom živ(a) byl(a)!

Poroučíme, ó Ježíši, ducha jeho (jejího) v přesvaté ruce Tvé, by neměl nepřítel moci nad ním (ní)!

Poroučíme, ó Ježíši, duši jeho (její) v svatý bok Tvůj, ježž z lásky k nám jsi si dal prokláti!

Poroučíme Tobě, ó Ježíši, tělo jeho rovněž jako i duši jeho (její), tak jako jsi Ty poroučel ducha svého v ruce Otce nebeského.

Smrt spravedlivého.

Slyšte libý hlásek zvonku —

Co to asi znamená?

Kněz aj! kráčí tamo k domku —

Vše padá na kolena.

Vůkol nemocného klečí

Řada přátel lkajících; —

Také ďáblů rota ječí —

Však pro duši kajících.

Ten, jenž nad nimi zvítězil,

V blažený již vkročil v stav;

Bůh sám porážku zamezil
Nad hříšným se smilovav.

Maria tu stojí vějíc
Naň po horkém boji chlad;
Láska věčná naň se smějíc
Zve ho v věčný blaha sad.

Spasitel když jemu kývá,
By šel píti blaha tok,
Nebeský se zvuk ozývá:
„Zničen jest pekelný sok.“

Jenž u hrobu Lazarova
Slze lásky proléval,
Pronáší milostná slova:
„Dobré símě's rozséval!“

Libě šepce: „Duše moje,
Jež jsi v lásce strvala,
Nebála se smrti boje —
Tobě budiž pochvala!“

Mroucímu blaženost věčná
Z ráje jižjiž zavívá;
Vstříc mu andělův srdečná
Uvítání zaznívá.

Ještě jednou oči svoje
Mžikem k světu obrací —
„Dokonáno!“ zvolá — z boje
Vítěz v vlast se navrácí.

„Zemřel!“ bolně nařikají
Přítomní tu přátelé;
„Žije!“ hlasem pronikají
Svým nebesa andělé.

* * *

Tak umírá, drazí moji,
Jenž si zamiloval ctnost;
Ty, ó věčné lásky zdroji,
Rač i nám dát tu milost!

My hříšníci v Tě věříme,
V Tobě naše doufání;
Dej, ať v nebi na Tě zříme
Šťastném po dokonání!

Prosba k Ježíši ukřižovanému.

Nejdobrotivější Pane Ježíši Kriste, Synu
bolestné Matky a neposkvrněné Panny Marie,
vyslyš hlas služebníka Tvého (služebnice Tvé),
jako jsi vyslyšel hlas kajícího lotra na kříži.
Otče náš Zdrávas Maria . . .

Ó předobry Pane Ježíši Kriste, Synu Boha živého, shlédni milostivým okem svým na nemocného služebníka (nemocnou služebnici) Tvého (Tvou), jako jsi shlédl s kříže na požehnanou Matku svou bolestnou! — Otče náš . . . Zdrávas . . .

Ó ukřižovaný Pane Ježíši Kriste! otevři ústa svá přemilostná, a mluv se služebníkem svým, jako jsi s kříže mluvil se sv. Janem, a jej požehnané a neposkvrněné Matce své odporoučel. Otče náš . . . Zdrávas . . .

Můj ukřižovaný Ježíši, otevři tomuto (této) služebníku(ici) svému (své) srdce své, jež jsi útočištěm učinil všech bidných kajících hříšníkův. Otče náš . . . Zdrávas . . .

Modlitba za právě zesnulého.

Pomozte svatí Boží, vyjděte v cestu andělé Hospodinovi. Přijměte duši jeho (její) a představte ji před obličejem Nejvyššího. Přijmiž tebe Kristus, jenž tě povolal, a doveďtež tebe andělé do lůna Abrahamova. Nechť přijmou duši jeho (její) a představí ji před obličej Nejvyššího. Odpočinutí věčné dej jí Pane, a světlo věčné ať jí svítí. Andělé nechť ji představí před tváří Nejvyššího.

Pane, smiluj se nad ní. — Kriste, smiluj se nad ní. — Pane, smiluj se nad ní.

Otče náš. — Zdrávas.

V. Odpočinutí věčné dej mu (jí), Pane.

R. A světlo věčné ať mu (jí) svítí.

V. Od moci pekelné —

R. Vyprošť, Pane, duši jeho (její)!

V. Odpočívejž v pokoji.

R. Amen.

V. Pane, vyslyš modlitbu mou.

R. A volání mé k Tobě přijď.

Modlitba.

Tobě, Pane, poroučíme duši služebníka Tvého (služebnice Tvé), aby mrtev jsa (mrtva jsouc) světu, Tobě živ(a) byl(a), a kterýchkoli hříchů z křehkosti lidské se byl(a) dopustil(a), rač mu (jí) nejdobrotivěji odpustiti. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Když duše z těla vyšla, může se říkati žalm: „De profundis“:

Z hlubokosti volal jsem k Tobě, Hospodine: Hospodine, vyslyš hlas můj. Ať jsou uši Tvé nakloněny k hlasu modlitby mé. Budeš-li Hospodine na nepravosti ohled bráti: Hospodine, kdož ostojí? Ale u Tebeť jest slitování:

a pro zákon Tvůj doufal jsem v Tebe, Hospodine. Očekávala duše má na slovo Jeho: doufala duše má v Hospodina. Od bdění jitřního až do noci doufej Israel v Hospodina; nebo u Hospodina jest milosrdenství a hojné u něho vysvobození. A Onť vykoupí Israele: ze všech nepravostí jeho. Odpočinutí věčné dej atd.

Smiluj se, Hospodine, nad služebníkem (icí) svým (svou), ježž (již) jsi právě z tohoto světa povolal, a uděl mu (jí) odpuštění všech zpáchaných hříchů a zasloužených trestů. Uděl mu (jí) dle milosrdenství svého věčného pokoje a světlo věčné nechť mu (jí) svítí. Za to Tě žádáme skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Na to nechť se říká třikrát Otče náš a a poštolské vyznání víry.

Křesťan na křížové cestě.*)

Před každým zastavením necht se říká:

*Klaním se Tobě, trpící Spasiteli můj! Neb
skrze utrpení své a svou smrt jsi vykoupil svět.*

*) Svatý *Štěpán*, jáhen a prvomučeník, † 34, modlil se umíraje za ty, co ho kamenovali, slovy těmito: „Pane, nepokládej jim toho za hřích!“

Svatý *Jakub větší* (starší), apoštol, nar. dvanáct let před narozením Páně, † 44, obejmul na popravišti jednoho z žalobníkův svých, jenž zázrakem obrácen jsa jej veřejně za odpuštění prosil, a dal mu políbení míru řka: „Pokoj s tebou!“

Svatí *Processus* a *Martinianus*, důstojníci a mučeníci, † 67, pravili před soudnou stolicí náměstkovou: „Sláva Bohu na výsosti, pochváleno budiž jméno Páně;“ a přišedše na skřipec, modlili se: „Jméno Tvé, Hospodine, budiž vždy velebeno! Tebe necht chválí andělé, a všeckno stvoření necht Tě velebí a oslavuje.“

Při smrti svatého *Martialise*, jednoho z 72 učeníkův Páně, apoštola v Gallii (nar. v roku 15, † 74) bylo slyšeti hlas Syna Božího řkoucího mu: „Vyjdiž z těla svého, duše požehnaná, bys požívala se mnou sladkosti života nepomíjejícího.“ a hned na to slyšeti bylo sbor nebešťanů zpívající žalmu 14. verš následující: „Blahoslavený, kohož jsi vyvolil a přijal: bydleti bude v síních Tvých.“

Svatý *Ignac*, biskup a mučeník, † 107, zvolal, byv zvířatům dravým předhozen: „Pšenice jsem Hospodinova; zuby zvířat musím rozdroben býti, bych čistým chlebem se stal Ježíše Krista!“

Fides, panna a mučenice, † 137, pravila, uslyševši svůj ortel smrti, k sestrám svým, jichž jména byla *Spes* a *Charitas*: „Víte, milé sestry, co jsme *Ježíši Kristu* na křtu svatém slíbily. Slavně jsme slíbily, že Mu zůstaneme vždy věrny; nyní se naskytla příležitost, kde dokázati můžeme, že nechceme pouze *slouti* jeho nevěstami, nýbrž i *býti*.“

Zastavení I.

Ježíš jest k smrti odsouzen.

Takový jest svět, ó můj Ježíši! Tebe, nejnevinnějšího a nejsvětějšího z pokolení lidského prohlašuje za smrti hodna. — Ó jak bych si mohl přát, ještě déle v tak zaslepeném světě přebývati! Ortel svůj tak pokojně posloucháš, bys mi mohl milostiv býti při soudu mém. — Snad brzo se i já objevím před soudnou stolicí Tvou; ó budiž mi pak tam milostiv a milosrden! S milostí Tvou podrobuji se výroku Tvému již napřed odhodlaně a ze srdce rád, Ježíši můj! jako Ty jsi se podrobil vůli Otce svého nebeského.

Otče náš atd.

Svatý *Fleutherius*, biskup a mučovník, † 140, neodpovídal na hrozby císaře *Hadriana* nic jiného, než slova: „Svět jest pro mne mrtev, a já jsem proň též mrtev; radost má a rozkoš jest pro Ježíše Krista umřít.“

Svatá *Felicitas*, mučnice, † 150, pravila k svým sedmi synům: „Synové moji, pozvedněte oči svých k nebesům! Tam jest vaše pravá vlast, tam vás očekává Kristus, dobrý pastýř, a všichni svatí Jeho. Vytrvejte v Jeho lásce, bojujte neohroženě za spásu duší vašich nesmrtelných. Nebojte se těch, kteří jen tělo zabijí; duši škoditi nemohou.“

Sv. mučovník mladistvý *Symphorianus*, † 187, jsa sudím vyzván, by modlám obětoval, odpověděl: „Nebojím se smrti, ano přeji si ji raději, než bych si přál žítí život klaněním se ohyzdným modlám

Zastavení II.

Ježíš béře těžký kříž na ramena.

Ó jak velká jest láska Tvá ke mně, ó Ježíši můj! — Dobrovolně béřež kříž svůj na se z lásky ke mně. — Zajisté, láska lásku vyžaduje. — Chci i kříž svůj, svou nemoc z lásky k Tobě na se vzíti, a chci ho dobrovolně až k smrti nésti, když to žádáš. — Ó kéž by se Ti i můj kříž, má oběť líbila. Otče náš atd.

vykoupený. Jsem v tvé moci, ale duše má zůstane Stvořiteli svému věrna, jenž hrozný jest v trestání, a bohatý v odplatě, od Něhož odměnu jen tehdy mohu očekávati, vyznal-li jsem statečně jméno Jeho.“

Sv. *Apollonie*, panna a mučenice, † 249, pravila těm, kteří jí upálením brozili: „Mělabych snad Toho zapřítí, Jehož jsem si vyvolila a co ženicha ustavičně milovala? Nikoliv! to nemohu a nesmím učiniti; umučení mé budiž sebe ukrutnější: vždy budu volna, raději tisíckráte ho přetrpěti, než jen jednou Ježíše svého opustiti.“

Když byli svatí *Abdon* a *Sennen*, vznešení Peršané a mučníci, † 250. do žaláře uvrženi, pravil Abdon k Sennenovi: „Viz, nyní počíná naše oslava, kterou jsme vždy od Hospodina očekávali.“ A zvířatům předhození jsouce, zvolali před prefektem Valerianem: „Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista, jenž tobě, nečistý duchu, panovati bude, kráčíme ku koruně mučnické.“

Sv. *Řehoř Divoťvorce*, biskup, † 270, pravil na smrtelném lůžku: „Byv na zemi vždy co cizinec živ, nechci jména toho ani po smrti ztratiti. Nehodí se tedy pro mne zvláštní místo pobřební. Žádné místo nesmí Řehořovo jméno nositi. Jediné mistečko, na něž jsem žárliv, jest to, které ne-

Zastavení III.

Ježíš ponejprv klesá.

Klesáš, ó můj Ježíši! sláb a zemdlen k zemi, a nikoho není, kdo by Ti pomohl. — Upadnu-li do mdloby, vše mi spěchá dle možnosti ku pomoci, a přece si ještě často stěžuji, často reptám! — Ó můj Ježíši! jak nevděčný jsem já, jenž tak často v nemoci své netrpěliv jsem! jenž láskyplným opatrovníkům svým tak často ztrpčuji jejich již samo sebou nesnadné povolání! — Od této chvíle chci dle příkladu Tvého trpěti a vytrvati, — od této chvíle chci s svatou trpělivostí bolesti své snášeti z lásky k Tobě, bych zadost učinil za hříchy své, jimiž jsem kříž Tvůj tak nesmírně obtížil. Amen. Otče náš atd.

zavdává příčiny k podezření, že jsem kdy k zemi přilnul.“

Sv. *Genesisius*, herec a mučeník, † 286, opakoval mezi umučením svým až ku stětí svému slova: „Nikdo jiný není Pánem světa mimo Toho, Jehož že znám, za největší štěstí si pokládám. Jemu se klaním; Jemu sloužím; Jemu vždy oddán budu, kdybych i tisíckrát měl smrt podstoupiti. Žádná muka nebudou moci mi Ježíše ze srdce vyrvati, aniž ústům mým zabraňovati, by Ho chválila. Má jediná bolest jest ta, že jsem Ho tolika neřestmi zneuctíval a tak pozdě teprv poznal.“

Svatá panna a mučenice *Kristína*, nar. 290, † 30, prosila umírajíc: „Pane můj a Bože můj!

Zastavení IV.

Ježíš potkal zarmoucenou matku svou.

Nikdy nebyla tak veliká, tak vznešená láska mezi lidmi k nalezení, jaká panovala mezi Ježíšem a Marií. — A přece musil Syn Matku, a Matka Syna opustiti, a sice v tak smutných okolnostech. — Ó jak bolestné muselo býti loučení toto pro dvě tak se milujících srdcí! — I já mám na tomto světě rodiče — aneb dítky — aneb přátele, které snad brzo budu museti opustiti! Ó jak snadné mi bude loučení toto, pomní-li, s jak svatou odevzdaností jsi, můj Ježíši, svou zarmoucenou Matku v ruce Otce svého poroučel. — Chci se dle příkladu Tvého, ó Spasiteli, s nimi rozloučiti — chce-li tomu Bůh, pln důvěry, věda, že Otec Tvůj na ně nezapomene, jenž živí ptactvo nebeské, jenž šatí lilie na poli. — A jak málo opouštím já u porovnání s vámi, ó Ježíši! ó Maria! když Syn tvůj rozmilý na kříži zemřel! — Ježíši s Marií! Vám doporučuji a odevzdávám přátelstvo své (své dítky) na světě. Otče náš atd.

shlédni na služebnici svou, a dej, bych život svůj brzo skonala!“ Na prosbu tuto zaslechla odpověď: „Přiď a přijmi věčný poklid, odměnu a korunu za věrné vyznání své.“

Zastaven V.

Šimon pomáhá Ježíši kříž nésti.

Často jsem si snad v životě svém myslel: kdybych byl býval přítomen ukřižování Ježíšovu, byl bych s radostí s něho kříž sňav ho na horu Kalvárii vynesl. — Nyní mi můj Ježíš uložil menší kříž: nemoc, a vyzývá mne k následování. Měl bych snad netrpělivě toužiti po tom, jak bych kříž tento se sebe shoditi mohl? měl bych proto naříkati? Ó nikoliv, nikoliv, můj Ježíši! — Chci trpěti, bolesti snášeti, kříž svůj nésti, Tebe následovati. — Rač mi k tomu dáti svou milost. Otče náš atd.

Svatý biskup a mučeník *Blažej*, † 316, pravil k honcům, již ho byli zatknuli: „Dítky, jdu s vámi; neboť Pán na mne dnes vzpoměl. Minulé noci se mi třikráte ukázal řka: Vstaň a obětuj! Dítky, přišli jste právě v čas. Pán můj Ježíš Kristus jest s námi.“

Čtyřicet svatých mučovníkův, † 320, uslyševše výrok smrti, modlili se jednomyslně: „Pane! čtyřicet nás započalo boj ten; posilniž nás, aby i čtyřicet obdrželo korunu vítězství!“

Svatá panna *Synkletika*, † 350, pravila umírajíc v 84. roce věku svého: „Milé sestry, setrvejte v dobrém, buďte v strasti trpělivé; neb vizte, vše má svůj konec. Utrpení mé bylo sice veliké, než nyhň i ono se chýlí ku konci.“

Sv. opat a poustevník *Hilarion*, nar. 291, † 371, pravil umíraje: „Jdiž duše má! proč se zpouzíš, proč se třeseš? Sedmdesáte let jsem sloužil Hospodinu, proč bych se měl smrti báti?“

Zastavení VI.

Veronika podává Ježíši roucho.

Jen jedinkého dobrodiní se Ti v utrpení Tvém od lidí dostává, ó můj Ježíši! Zbožná žena podává Ti roucho, jímž bys krev a pot si z tváře setřel. — Malé dobrodiní toto zá-
zrakem odměňuješ, vtiskna obraz svůj na rou-
cho. — Jak mnoho dobrodiní mi prokázali již
v nemoci přátelé moji! Jsem jim za to vděč-
ný? Nedělám jim přílišných a zbytečných sta-
rostí svou přílišnou choulostivostí? Děkuji jim
za vše, co pro mne činí? Aspoň od této chvil-
le chci příkladu Tvého následovati a za každou
laskavost jim vděčný býti. Otče náš atd.

Svatý *Martin*, biskup Tourský, nar. 316, † 402, pravil umíraje v přítomnosti svých shromáždě-
ných plačících bratří: „Pane, jsem-li lidu Tvému
ještě potřebný, nechci se práce vzdalovati. Buď
vůle Tvá svatá!“

Když svatý *Porphyrius*, biskup z Gazy, nar.
353, † 420, těžce onemocněl, a mládenec Marek
službu svou mu nabízel, odpověděl: „Není slušno,
aby tak velký hříšník jako já, jenž přišel sem, by
za hříchy své zadostučinil, si sloužiti dal.“

Svatý opat *Theodosius*, nar. 423, † 529, jsa v
bolestné nemoci od svých bratří žádán, by se k
Bohu za umírnění modlil, odpověděl: „Nikoliv,
modlitba taková byla by znamením netrpělivosti,
a připravila by mne o korunu.“

Svatý *Servulus*, dnou stížený chudás † 590,

Zastavení VII.

Ježíš padá po druhé.

Opět padáš, Ježíši můj! a místo aby utrpenost s Tebou měli, trhají Tebou nemilosrdně sem tam a zasazují Ti ukrutné rány. — Když mne sem neb tam přenášejí, jak šetrně tu se mnou zacházejí! Ó díky Tobě, Ježíši můj! za přátele mé a opatrovníky. Kdybych ale i nikoho neměl v nemoci své, jenž by se mne ujmul, přece chci trpělivě bolesti své snášeti, věda, jak se s Ježíšem v utrpení Jeho zacházelo. Otče náš atd.

umíraje zvolal s velikou silou: „Ticho! neslyšíte-li, jaké chvalozpěvy s nebe zaznívají?“

Svatý opat a mučovník *Germanus*, nar. 619, † 667, zpozorovav, že se konec života jeho přiblížil, pravil k bratru ho provázejícímu: „Bratře, buďme pokojni; neb dnes jest den, kde budeme požívat ovoce dobrých skutků svých.“

Svatý *Lambert*, biskup Mastrichtský a mučovník, nar. 635, † 709, vida vražedníky své pravil: „Jest čas, bych odešel k Ježíši, bych s ním sjednocen živ byl.“

Mladistvý mučovník sv. *Kenelmus*, † 819, pravil k vrahu svému: „Co chceš učiniti, učň rychle.“ Mezi umučením modlil se: „Te Deum laudamus“ a zesnul při slovech: „Tebe mučovníkův běloskvoucí chválí zástupové.“

Svatý *Bedřich*, biskup Utrechtský a mučovník, † 838, pravil k vrahům svým: „Věděl jsem již napřed o vašem příchodu, a smrti jsem se nikdy nebál; pročž vykonejte beze strachu, co se vám

Zastavení VIII.

Několik žen pláče nad Ježíšem.

Kdo by neplakal s nábožnými ženami, vida Ježíše tak zmučeného? — A přece, ó Ježíši, napomínáš je, by plakaly raději nad sebou a hříchy svými. Jak ošklivý musí tedy býti hřích, nad nímž dříve plakati máme, než nad bolestí Kristovou! — Nechci tedy více plakati nad bolestmi svými aneb nad smrtí svou. — Budu raději slzy prolévati nad hříchy svými, ó Ježíši, které Tobě tolik bolestí způsobily. Otče náš atd.

přikázalo, a dovedte takto duši mou k Stvořiteli mému.“

Svatý kněz a poustevník *Mainrad*, † 883, pravil k zákeřníkům chtějícím ho usmrtiti: „Ale tak pozdě, tak pozdě! Proč jste nepřišli o něco dříve? mohli jste ještě býti přítomni mši svaté, a já jsem mohl ještě za vás Pánu Bohu obětovati. Jděte ale do kapličky, a pomodlete se tam k Pánu Bohu, by vám byl milostiv, a vás požehnal; pak přijďte, bych vás mohl něčím občerstviti.“

Svatý *Alferius*, převor, † 1050, slyšel při sklonku života svého hlas řkoucí: „V den poslední večere mé přijdeš ke mně.“

Svatý papež *Lev IX.*, nar. 1002, † 1054, modlil se před svou smrtí následovně: „Ó Pane plný slitování, Vykupiteli všech lidí a má jediná pomoci, vidí-li se Ti, že nejsem více spáse lidu Tvého užitečný, rač, prosím Tebe, mě co nejdříve z tohoto světa povolati.“

Svatý *Bruno*, zakladatel řádu kartusianského, nar. 1035, † 1101, pravil na smrtelném lůžku: „Věřím v svátosti církve, že totiž chleb a víno

Zastavení IX.

Ježíš po třetí klesá.

Co jest toho příčinou, že tak často klesáš, ó Ježíši? — Vím to, ustavičné navracování se mé k starým hříchům jest toho příčinou. Dokud jsem byl zdrav, ustavičně jsem hřešil, litoval, zpovídal se, sliboval napravení a — zas jsem hřešil. — Děkuji Tobě, že nemocí svou něco ponapravití mohu. Uzdravím-li se opět, pak, ó Ježíši! chci Tobě s milostí Tvou lépe sloužiti, a se vynasnažiti, bych Tebe vždy více a více miloval. Otče náš atd.

na oltáři se proměňuje v pravé tělo Pána našeho Ježíše Krista, a v pravou krev, kterou přijímáme k odpuštění hříchů a v naději na život věčný.“

Svatý *Štěpán* z Muretu, zakladatel řádu Grandmontského, † 1124, pravil k učeníkům svým, vida, že se konec žití jeho přiblížil: „Dítky, Boha vám zanechávám co dědictví, v němž, od něhož a skrze něhož vše jest, pro něhož jste vše opustili. Vytrváte-li věrně na cestě, kterou jsem vám ukázal, zaopatří vás beze vší pochybnosti vždy vším, čeho zapotřebí máte. Považte, že jsem skorem 50 let v této poušti strávil, dílem v chudobě, dílem v bohatství; v chudobě mi nic nescházelo, a v bohatství jsem neměl ničeho na zbyť, jelikož se Bůh v obou případech o mě staral. To samé se bude dít i s vámi, budete-li pilně šetřiti řehole, již vám zanechávám, a již ze sv. evangelium jsem čerpal.“

Svatý *Malachiás*, arcibiskup Armaghský, nar. 1094, † 1148, pravil umíraje v klášteře sv. Bernarda k tamějším bratřím: „Nadarmo se vyna-

Zastavení X.

Pán Ježíš jest svlečen.

I šaty Ti odnímají, Ježíši můj! chudý a nahý béřež se k smrti. Nikoliv, nebudu si stěžovati, budu-li mimo nemoc i snad chudobu muset snášeti. — Chci srdce své od všech časných statků odvrátiti: chci jim odumříti; chci je opustiti dříve, než opustí ony mne. — Ty, můj Pane Ježíši, buď jedině mé bohatství, mé všechno Otče náš atd.

snažujete, milí bratří, život můj prodloužiti! Vždy jsem prosil Boha o milost, by mi popráno bylo, v nějakém klášteře zemříti, a nyní mě vyslyšel. Ó s jakou radostí odevzdávám duši svou do rukon Jeho, věda, že mě nezamítne.“

Svatý opat anglický *Ailred*, nar. 1109, † 1166, pravil při smrti svým bratrům: „Boha se dokládám, že jsem po celý čas pobytí svého v řádu ničeho zlého se zúmyslně nedopustil, aniž na cti komu utrhal, aniž se kdy vášnivě a hněvivě zlobil; vždy jsem byl mírumilovný, pečliv o blaho bratří a o vlastní poklid. S milostí Boží jsem byl s to, že jsem nenechal nikdy slunce zapadati nad hněvem svým.“

Svatý *Tomáš Becket*, arcibiskup Kantuarienský a mučovník, nar. 1117, † 1170, pravil k vrahům svým: „Jsem hotov, zemříti pro Boha, spravedlnost a svobodu církve; poroučím ale vám ve jménu všemohoucího Boha, byste neublížili žádnému z mých kněží. Dokud jsem žil, bránil jsem dle povinnosti své sv. církvi, kdykoliv jsem ji viděl v nebezpečení, a budu velice šťasten, budu-li jí moci smrtí svou zjednati míru a svobody.“

Zastavení XI.

Ježíše přibíjejí na kříž.

Ó můj Ježíši! kdo může pochopiti bolesti, jaké jsi snášel, když s velkými hřeby ruce a nohy Tvé probodnuty, kosti a žíly zraněny byly? — Nechci si nižádným způsobem více stěžovati na své zajisté mnohem menší bolesti, nýbrž chci vše z lásky k Tobě trpělivě snášeti. Smrtelné lůžko Tvé jest tvrdý kříž, na němž až do smrti viseti chceš. Ó jak nevděčný bych byl, kdybych nechtěl též až do smrti vytrvati na mém mnohem pohodlnějším lůžku! Otče náš atd.

Svatá *Maria Oignieská*, nar. 1177, † 1213, cítíc, že bude brzo nemocí stížená, pravila k služce své: „Obávám se, že se brzo tobě a jiným obtížkou stanu; půjduť dlouhou nemocí z tohoto světa k Pánu. Kdo by zde tak dlouho vydržel?“ Smrti se přiblíživši, začala zpívati chvalozpěv: „Nyní propouštíš služebníka svého v pokoji, protože viděly oči mé spasení Tvé.“

Svatá *Klára*, panna, zakladatelkyně řádu a abatyše, nar. 1193, † 1253, pravila na smrtelném loži: „Vyjdiž neohroženě, duše má! neboj se ničeho; máš dobrého průvodčího, a dobrý volný list. Jdi srdnatě, neboť Ten, jenž Tě stvořil, jenž Tě posvětil, jenž Tě miloval jako matka dceru miluje, jest hotov, tě přijmouti. — Ty pak, příteli můj, Bože můj! jenž jsi mi dal bytí a žití, budiž pochválen!“

Zastavení XII.

Pán Ježíš na kříži umírá.

Ó jaká to láska, můj Ježíši! Skutečně jsi zde na kříži život svůj za nás položil! a ještě mi září ze zsinalé tváře Tvé vlídnost a láska Tvá! — Zde v kříži hledali všichni svatí útěchu a pomoc a skutečně ji i našli. I já ji chci zde hledati. — Tak laskavý Pán, který za mne zemřel, jest toho tisíckráté hoden, bych i já jemu k vůli zemřel. Chci umřít z lásky k Tobě, můj Ježíši! — Tak milostivý Spasitel, jenž umřel, by mi nebe zasloužil, neopustí mne i v smrti. Doufám pevně v Tvou pomoc, ó Ježíši! a prosím Tě o ni. — Se svatou Magdalenou chci obejmouti Tebe a kříž Tvůj, a nic mne nemá od něho odtrhnouti. — V Tobě a s Tebou chci žít i umřít. Otče náš atd.

Svatý *Hyacint*, dominikán, nar. 1185, † 1257, pravil v smrti své bratřím svým: „Synové rozmilí, dle svaté vůle Páně vás zítra opustím. Zanechávám vám co drahocenné dědictví to, co jsem z úst sv. Dominika sám slyšel. Především abyste si zachovali vždy vlídnost a něžnost srdce, abyste svatou lásku k Bohu a vzájemnou lásku k bližnímu nevypudili z srdcí svých, abyste chudoby vždy pilni byli. Tot jest závěť ustavičného dědictví. — Buďte čistoty své pilni; zachovávejte řeholi s pří-

Zastavení XIII.

Ježíš u přítomnosti Matky své s kříže sňat jest.

Matka Tvá zde rozjímá umučení a smrt Tvou, ó Ježíši! Ona bývá tam přítomna, kde se umučení Tvé rozjímá. I já chci budoucně častěji rozjímání toto činiti, by mi Maria byla v smrti přítomna. — Budu-li cítiti bolesti, pomyslím si: Ježíš trpěl větší; budu-li požívati pokoje, pomyslím si: Ježíš neměl žádného pokoje. — Budu-li ode všech opuštěn, pomyslíme si: Ježíš byl též ode všech opuštěn, a obdržím-li pomoci odněkud, pomyslím si: Ježíši nikdo neposkytl pomoci. Takto chci vždy s Máťí Tvou milou o umučení Tvém rozvažovati, a zajisté nabudu posily, a Maria mi bude nápomocna. Otče náš atd.

snou bedlivostí; buďte o její vznešenosti přesvědčeni, pracujte neunaveně o spásu duší a rozšíření řádu ke cti Boží. Netruchlete nad mým odchodem; Pán Ježíš byl mým životem: smrt jest tedy výhodou a nikoliv škodou vaší, neboť jestliže jsem se vás na zemi ujímal, budu vám v nebesích moci mnohem prospěšnější býti.“

Svatý *Ludvík*, král francouzský, nar. 1215, † 1270, napomínal v smrti své dceru Isabellu následujícími slovy: „Nespust nikdy s očí, dcero má, co Ježíš učinil, aby nás vykoupil, nýbrž hleď, bys se mu vždy líbila; tak sice, že jistě vědouc, že

Zastavení XIV.

Ježíše kladou do hrobu.

Hrob Tvůj, kams chtěl býti položen, musel býti takový, jaké i srdce mé musí býti, v němž Ty přebývati chceš. Hrob Tvůj byl vytesán ze skály — srdce mé musí v utrpení jako skála státi pevně. Nikdo v něm ještě nebyl položen — v srdci mém nesmí nikdo jiný nalezati lásky neobmezené mimo Krista. V hrobě bylo ticho, pokojno — i srdce mé musí pokojné a tiché býti, prosté všech vášní, bázně, netrpělivosti a p. Maria Panna neposkvrněná a sv. kajicnice Magdalena prolévají u hrobu Ježíšova slze lásky — láska a největší útrpnost s trpícím Ježíšem, lítost a pokání má jedinou býti starostí srdce mého. — Ó Ježíši! pro nevinné

nikdy neobdržíš odměny za skutky dobré, ani trestu za skutky zlé, bys se přece chránila něčeho se dopustiti, co by se Spasiteli našemu nelíbilo, a ze všech sil se vynasnažovala činiti, co by se mu líbilo, z pouhé lásky k němu.“

Svatá *Anežka*, abatyše v Toskáně, nar. 1268, † 1317, obdrževši svátosti umírajících napomínala sestry své takto: „Dítky! milujte se; láskat jest znamení dítek Božích. Kdybyste mě upřímně milovaly, radovaly byste se, že se snad brzo dostanu k milovanému ženichu svému. Nebojte se a netruchlete nad mým odchodem; neb, jestliže jsem

umučení a utrpení své račiž mi propůjčiti tu milost, bych v smýšlení tomto žil a zemřel, a

vám byla ze zvláštního milosrdenství Božího v tělesných a duchovních záležitostech užitečna, doufám, že vám pak ještě více budu moci prospěšnou býti, a všemohoucí Bůh vás vyslyší, jak pevně doufám, a vy budete museti vyznati, že jsem vás nejen neopustila, nýbrž ještě úžeji se s vámi spojila.“

Svatý *Petr z Alkontary*, františkán, nar. 1499, † 1562, praviv: „Radoval jsem se z toho, co řečeno mi jest: do domu Hospodinova půjdeme,“ vypustil ducha.

Svatý *Stanislav Kostka*, z řádu tovaryšstva Ježíšova, nar. 1550, † 1568, zvolal umíraje: „Ó Bože, srdce mé jest připraveno!“

Ctihodná *Maria Klotildis*, královna Sardinská, nar. 1759, † 1802, pravila před svou smrtí: „Bože můj! jsem spokojena a nežádám si ničeho více, než bych přijata byla v radosti Tvého ráje!“

Ctihodný misionář Kochinchinský *František Isidor Gagelin*, nar. 1799, † 1833, dozvědév se ze psaní jednoho přítele, že k smrti jest odsouzen, odepsal mu: „Zpráva, kterous mi zvěstoval, že totiž neodvolatelně k smrti odsouzen jsem, naplňuje mě nesmírnou radostí. Nikoliv, nebojím se; ubezpečuji Tě, že mě ještě nikdy žádná zpráva tak nepotěšila. Milost mučeníctví, jíž nezasluhuji, byla od dětinství mého předmětem mé nejvřelejší touhy. Prosil jsem o ni, kdykoliv jsem při mši svaté drahou Krista Pána krev pozdvihoval. V krátkém čase se objevím před svým soudcem, bych vydal počet z hříchů svých, z dobra, jež učiniti jsem opominul Opouštím tento svět nemaje čeho v něm oželiti. Pohled na ukřižovaného Ježíše poskytuje mi útěchu ve všem, co smrt hořkého v sobě chová. Má jediná touha jest co nejdříve toto tělo hříšné opustiti, bych s Kristem Ježíšem na věky byl spojen.“

pak věčně u Tebe v nebesích přebýval. Amen.
Otče náš atd.

Ctihodný *František Nan*, katecheta v Hongkingu a mučovník, † 1839, jsa veden k smrti, pravil k okolostojícím křesťanům: „Jdu do nebe; co na tom, jestliže cesta doň vedoucí bolestmi jest posetá?“

Dodatek

k malému Příteli Nemocných.

Svaté přijímání.

K svatému přijímání a pomazání má býti připraven: 1. čistým ubrusem neb šatem pokrytý stůl; 2. poněkud větší stojící kříž mezi dvěma hořícími voskovými svíčkami; 3. talíř se solí a krajíčkem chleba; 4. jiný talíř s čistou bavlnou; 5. malý křížek pro nemocného; 6. nádoba s vodou svěcenou; 7. jiná s vodou čistou; 8. čistý ručník k utření se pro kněze, a podnožka ku klečení.

Vcházející kněz dí — a ministrant mu odpovídá:

S. Pax huic domui.

R. *Et omnibus habitantibus in ea.*

S. Asperges me Domine hyssopo et mundabor: lavabis me et super nivem dealbabor.

S. Adjutorium nostrum in nomine Domini!

R. *Qui fecit coelum et terram.*

S. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad Te veniat.*

S. Dominus vobiscum!

R. *Et cum spiritu tuo!*

Oremus:

Exaudi nos Domine sancte Pater omnipotens, aeterne Deus, et mittere digneris sanctum Angelum tuum de coelis, qui custodiat, foveat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

O sacrum convivium, in quo Christus sumitur; recolitur memoria passionis ejus: mens impletur gratia et futurae gloriae nobis pignus datur.

S. Panem de coelo praestitisti eis.

R. *Omne delectamentum in se habentem.*

K. Pokoj domu tomuto.

M. *A všem přebývajícím v něm.*

Kněz položiv zbožně a uctivě Nejsvětější na stůl, po učiněné pokloně pokropí nemocného svěcenou vodou a dí:

Pokropíš mne ysopem, Hospodine, a očistěn budu, obmyješ mne, a nad sním zbělím.

K. Pomoc naše ve jménu Páně.

R. *Jenž stvořil nebe i zemi.*

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

R. *A volání mé k Tobě přijď.*

K. Pán s vámi.

R. *A s duchem tvým.*

Modleme se:

Vyslyš nás, Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože; račiž seslati s nebe svatého anděla svého, jenž by ostříhal, opatroval, chránil, navštěvoval a hájil všechny, kdož přebývají v přibytku tomto. Skrze Krista Pána našeho.

R. *Amen.*

Ó přesvaté hody, v kterých Pán požíván bývá, památka Jeho utrpení se koná, duše milostmi naplněna bývá, a závdavek budoucí slávy nám se uděluje.

K. Chléb s nebe udělil jsi jim:

R. *Všelikou líbeznost v sobě mající.*

Oremus :

Deus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuae memoriam reliquisti, tribue quaesumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuae fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis et regnas cum Deo Patre, in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

R. *Amen.*

M. *Confiteor Deo omnipotenti, beatæ Mariæ semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistæ, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis fratres, quia peccavi nimis, cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, Sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.*

S. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris perducatur vos ad vitam æternam.

M. *Amen.*

S. Indulgentiam, absolutionem et remissi-

Modleme se:

Bože, jenž jsi nám v podivné svátosti památku svého utrpení zůstavil, uděl, prosíme, svatá těla i krve tajemství tak ctíti, abychom ovoce vykoupení cítili v sobě na věky, který jsi živ a kraluješ s Otcem v jednotě Ducha svatého, Bůh, na věky věkův.

R. *Amen.*

M. *Vyznávám se Bohu všemohoucímu, blahoslavené Marii vždy Panně, svatému Michaeli Archanděli, svatému Janu Křtiteli, svatým apoštolům Petru a Pavlovi, všem svatým, a tobě otče, že jsem zhřešil velice myšlením, slovem a skutkem; má vina, má vina, má největší vina. Protož prosím blahoslavenou Marii Pannu, svatého Jana Křtitele, svaté apoštoly Petra a Pavla, všechny svaté a tebe otče, byste za mne orodovali u Hospodina Boha našeho.*

K. Smiluj se nad tebou všemohoucí Bůh, odpusť ti hříchy tvé a uveď tě do života věčného.

M. *Amen.*

K. Prominutí, rozhřešení a odpuštění vin

onem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. *Amen.*

Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur anima mea.

Accipe frater (soror) viaticum Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno et perducatur te in vitam aeternam.

R. *Amen.*

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.

O quam suavis est Domine Spiritus tuus, qui ut dulcedinem in filios demonstrares, pane suavissimo de coelo praestito esurientes reple bonis, fastidiosos divites dimittens in anes!

S. Bone Pastor, panis vere,

R. *Jesu nostri miserere.*

S. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

tvých uděl ti všemohoucí a milosrdný Hospodin.

M. *Amen.*

K. Ejhle Beránek Boží a t. d.

Pane, nejsem hoden a t. d.

Na to podá kněz nemocnému Tělo Páně, a sice přijímá-li se velebná svátost co posila na poslední pouti, praví kněz:

Přijmi bratře (sestro) na cestu tělo Pána našeho Ježíše Krista, kterýž by tě ode všeho ostříhal a do života věčného doprovodil.

R. *Amen.*

Dá-li se nemocný toliko z pobožnosti zaopatřiti, dí kněz jako obyčejně:

Tělo Pána našeho Ježíše Krista ostříhej duši tvou do života věčného. Amen.

Na to si umyje kněz prsty a modlí se:

Ó jak sladký jest, Hospodine, Duch Tvůj, který, aby milostnost svou synům ukázal, chleb nejsladší s nebes daný lačnící dary naplňuješ, pyšné bohatce propouštěje s prázdnem!

K. Dobrý pastýři, chlebe pravý,

M. *Ježíši, smiluj se nad námi!*

K. Pán s vámi!

M. *A s duchem tvým!*

Oremus:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, Te fideliter deprecamur, ut accipienti famulo tuo (famulae tuae) sacrosanctum corpus Domini nostri Jesu Christi, filii tui, tam corpori, quam animae prosit ad remedium sempiternum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum.

R. *Amen.*

Extrema Unctio.

V. Pax huic domui.

R. *Et omnibus habitantibus in ea.*

Aspergat te Deus rore gratiae suae in vitam aeternam.

Oremus:

Omnipotens et misericors Deus, immensam clementiam tuam humiliter imploramus, ut ad introitum humilitatis nostrae, hunc famulum (hanc famulam) in hoc habitaculo fessum (fessam) iacentem, visitatione salutifera visitare digneris; ut sicut visitasti, Domine, Tobiam, et Saram, et socrum Petri, puerumque centurionis, ita et istum (istam), ut pristina sanitate ani-

Modleme se:

Pane svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, důvěrně prosíme Tebe, aby přijímajícimu(jící) bratru (sestře) našemu (naší) svatosvaté Tělo Pána našeho Ježíše Krista, Syna Tvého, jak tělu tak duši prospělo co lék věčný. Který s Tebou žije a kraluje v jednotě Ducha svatého, Bůh, po všecky věky věkův.

R. *Amen.*

Svaté pomazání.

K. Pokoj domu tomuto.

M. *A všem přebývajícím v něm.*

Pokropiž tě Bůh rosou milosti své k životu věčnému.

Modleme se:

Všemohoucí a milosrdný Bože, nekonečnou vlídnost Tvou pokorně prosíme, bys k příchodu poníženosti naší, tohoto služebníka (tuto služebnici) v tomto příbytku sklíčeného(ou) návštěvou spásonosnou navštívití ráčil; bys, jako jsi navštívil, Hospodine, Tobiáše a Sáru, švegruši Petrovu, a chlapce setníkova, tak i tohoto (tuto) navštívití ráčil, aby dřívějšího zdraví duše i těla

mae corporisque recepta, gratiarum tibi in ecclesia tua referat actionem. Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. *Qui fecit coelum et terram.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Confiteor Deo omnipotenti etc.

Misereatur etc.

Indulgentiam, absolutionem etc.

Deus omnipotens, Salvator et Redemptor generis humani, qui Apostolis dedit ligandi atque solvendi potestatem, ipse te absolvere dignetur a cunctis iniquitatibus tuis: et quantum meae fragilitati permittitur, auxiliante ipso, sis absolutus (absoluta) ante faciem illius, qui vivit et regnat in saecula saeculorum.

R. *Amen.*

Ps. 129: De profundis (pg. 562.)

Parce Domine Jesu Christe, parce famulo tuo (famulae tuae) quem (quam) redemisti pretioso sanguine tuo; ne in aeternum irascaris ei.

opět nabyv (yvši), díky Tobě v chrámě Tvém vzdával(a). Skrze Krista Pána našeho.

R. *Amen.*

K. Pomoc naše budiž ve jménu Páně.

M. *Jenž stvořil nebe i zemi.*

K. Pán s vámi.

M. *A s duchem tvým.*

Nemocný se pokropí svćenou vodou.

Nechť pak nemocný se vyzpovídá, pakli toho má zapotřebí. Po vykonané sv. zpovědi nechť se ministrant modlí všeobecnou zpověď, a kněz ať dá všeobecné rozhřešení. Na to dí kněz:

Bůh všemohoucí, Spasitel a Vykupitel pokolení lidského, jenž apoštolům dal moc svazovati a rozvazovati, On sám tebe rozhřešiti račiž a všechny nepravosti tvé: a jak dalece slabosti mé svěřeno jest, s Jeho pomocí budiž rozhřešen(a) před tváří Toho, jenž žije a králuje na věky věkův.

M. *Amen.*

Na to nechť se odřikávají žalmy kající, ne-li všechny, aspoň žalm 50., aneb žalm 129: Z hlubokosti a t. d. (str. 562.)

Antifona.

Ušetř, Pane Ježíši Kriste, ušetř služebníka svého (služebnici svou), jehož (již) jsi vykoupil drahou krví svou; nehněvej se naň na věky.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Sancta Maria,

Omnes sancti Angeli et Archangeli,

Sancte Abel,

Omnis chorus justorum,

Sancte Abraham,

Sancte Joannes Baptista,

Omnes sancti Patriarchae et Prophetae,

Sancte Petre,

Sancte Paule,

Sancte Andrea,

Sancte Joannes Evangelista,

Omnes sancti Apostoli et Evangelistae,

Omnes sancti discipuli Domini,

Omnes sancti Innocentes,

Sancte Stephane Protomartyr,

Sancte Laurenti,

Omnes sancti Martyres,

Sancte Silvester,

Sancte Augustine,

Omnes sancti Pontifices et Confessores,

ora (orate) pro eo (ea)!

Krátké litanie,

v nichž na patřičném místě se jmenuje patron farního kostela a nemocného neb nemocné.

Pane, smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi.

Svatá Maria,

Všickni svatí andělé i archandělé,

Svatý Abeli,

Veškerý sbore svatých,

Svatý Abrahame,

Svatý Jene Křtiteli,

Všickni svatí patriarchové a proroci,

Svatý Petře,

Svatý Pavle,

Svatý Ondřeji,

Svatý Jene Evangelisto,

Všickni svatí apoštolé a evangelisté,

Všickni svatí učeníci Páně,

Všecka svatá nevinňátka,

Svatý Štěpáne prvomučeníku,

Svatý Vavřinče,

Všichni svatí mučeníci,

Svatý Silvestře,

Svatý Augustine,

Všickni svatí biskupové a vyznávači,

oroduj(te) za něho (ni)!

Sancte Benedicte,
Sancte Francisce,
Omnes sancti Monachi et Eremitae,
Sancta Maria Magdalena,
Sancta Lucia,
Omnes sanctae Virgines et Viduas,
Omnes Sancti et Sanctae Dei,
Propitius esto! parce ei Domine.
Propitius esto, libera eum (eam) Domine!
A peccatis ejus,
A variis languoribus,
Ab insidiis diaboli,
A cruciatu et morte perpetua,
Ab ira tua,
Ab omni immunditia mentis et corporis,
Ab infestationibus daemonum,
Per adventum tuum,
Per incarnationem et nativitatem tuam,
Per jejunium tuum,
Per tentationem tuam,
Per passionem et crucem tuam,
Per gloriosam resurrectionem tuam,
Per admirabilem ascensionem tuam,
Per adventum Spiritus Paracliti,
In hora mortis et die judicii,
Peccatores, te rogamus, audi nos!

ora (orate) pro eo (ea)!

libera eum (eam), Domine!

Svatý Benedikte,
Svatý Františku,
Všickni svatí mniši a poustevníci,
Svatá Máří Magdaleno,
Svatá Lucie,
Všecky svaté panny a vdovy,
Všickni svatí a světice Boží,
Milostiv buď — odpusť mu (jí), Pane!
Milostiv buď — vysvoboď jej (ji), Pane!
Od všelikého hříchu,
Od všelikých bolestí,
Od oukladů ďábelských,
Od trápení a smrti věčné,
Od hněvu Tvého,
Od všeliké nečistoty duše i těla,
Skrze příští Tvé,
Skrze vtělení a narození Tvé,
Skrze půst Tvůj,
Skrze pokušení Tvé,
Skrze umučení a kříž Tvůj,
Skrze slavné vzkříšení Tvé,
Skrze podivné na nebe vstoupení Tvé,
Skrze příští Utěšitele Ducha svatého,
V hodinu smrti a v den soudný,
My hříšníci, Tě prosíme, uslyš nás!

oroduj(te) za něho (ni)

vysvoboď jej (ji), Pane!

Ut praesentem infirmum (infirmam) visitare
et consolari digneris,
Ut pacem tuam ei dones,
Ut fontem lacrimarum ei dones,
Ut cogitationes pravas ab eo (ea) auferre
digneris,
Ut remissionem omnium peccatorum ei
dones,
Ut spatium poenitentiae ei dones,
Ut sanitatem animae et corporis ei dones,
Ut gratiam et consolationem Sancti Spi-
ritus cordi ipsius infundere digneris,
Ut in praesenti periculo succurrere ei di-
gneris,
Ut ad gaudia sempiterna eum (eam) per-
ducere digneris,
Ut nos exaudire digneris,
Fili Dei,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, *parce no-
bis et isti Domine!*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, *exaudi
nos et istum Domine!*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, *donā no-
bis et isti pacem!*

Christe audi nos!

Christe exaudi nos!

Te rogamus, audi nos!

Tě prosíme, uslyš nás!

Abys přítomného nemocného (přítomnou
nemocnou) navštívití a potěšiti ráčil,
Abys mu (jí) pokoj svůj uděliti ráčil,
Abys mu (jí) proud slzí uděliti ráčil,
Abys zlé myšlenky od něho (ní) odvrátiti
ráčil,
Abys mu (jí) odpuštění všech hříchů udě-
liti ráčil,
Abys mu (jí) čas pokání popříti ráčil,
Abys mu (jí) zdraví duše i těla uděliti ráčil,
Abys duši jeho (její) milost a útěchu Du-
cha svatého vlíti ráčil,
Abys mu (jí) v přítomném nebezpečení
ku pomoci pospíšiti ráčil,
Abys ho (ji) do radosti věčné uvéstí ráčil,
Abys nás vyslyšeti ráčil,
Synu Boží,

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, *odpusť
nám a jemu (jí), Pane!*

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, *uslyš
nás a jeho (ji), Pane!*

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, *uděl
nám a jemu (jí) pokoje!*

Kriste, uslyš nás!

Kriste, vyslyš náš!

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster etc.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. Salvum fac servum tuum (ancillam tuam) Domine.

R. *Deus meus sperantem in te.*

V. Dominus opem ferat illi.

R. *Super lectum doloris ejus.*

V. Dominus custodiat eum (eam) ab omni malo.

R. *Custodiat animam ejus Dominus.*

V. Mitte ei Domine auxilium de sancto.

R. *Et de Sion tuere eum (eam).*

V. Nihil proficiat inimicus in eo (ea).

R. *Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.*

V. Domine averte faciem tuam a peccatis ejus.

R. *Et omnes iniquitates ejus dele.*

V. Cor mundum crea in eo (ea) Deus.

R. *Et spiritum rectum renova in visceribus ejus.*

Pane, smiluj se nad námi!

Kriste, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se nad námi!

Otče náš a t. d.

(Necht přítomní se za nemocného modlí.)

K. A neuvoď nás v pokušení.

M. *Ale zbav nás od zlého.*

K. Spasena učin Pane služebníka (služebnici) svého (svou).

M. *Bože můj doufajícího (jící) v Tebe.*

K. Hospodin přines mu (jí) pomoc.

M. *Na lůžku bolesti jeho (jejích).*

K. Hospodin ostríhejž ho (ji) ode všeho zlého.

M. *Ostríhej duši jeho (její) Hospodin.*

K. Sešli mu (jí) Pane pomoc ze svatyně:

M. *A se Sionu ostríhejž ho (ji).*

K. Nic neprospěvej nepřítel nad ním (ní).

M. *A syn nepravosti nechať neškodí mu (jí).*

K. Pane, odvrát tváři své od hříchů jeho (jejích).

M. *A všechny nepravosti jeho (její) shlad.*

K. Srdce čisté stvoř v něm (ní) Bože:

M. *A ducha přímého obnov ve vnitřnostech jeho (jejích).*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad Te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus:

Domine Deus, qui per apostolum tuum locutus es: Infirmatur quis in vobis, inducat presbyteros Ecclesiae, ut orent super eum, unguentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum: et alleviabit eum Dominus, et si in peccatis sit, dimittentur ei; cura, quaesumus, Redemptor noster, gratia Spiritus sancti. languores hujus infirmi (infirmæ), et sana ejus vulnera, ejusque dimitte peccata, atque dolores cunctos cordis et corporis ab eo (ea) expelle, plenamque ei interius et exterius sanitatem misericorditer redde, ut ope misericordiae tuae restitutus (restituta) ad pristina reparetur officia. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

Oremus:

Respice, quaesumus, Domine, famulum(am) tuum(am) N. in infirmitate sui corporis fatiscen-

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

M. *A volání mé k Tobě přijď.*

K. Pán s vámi.

M. *A s duchem tvým.*

Modleme se:

Pane Bože, jenž jsi skrze apoštola svého Jakoba pravil: „Stůně-li kdo z vás, uveď kněží církve, a ti nechať se modlí nad ním, mažíce jej olejem ve jménu Páně; a modlitba víry uzdraví nemocného, a polehčí jemu Pán, a jestliže je v hříších, budou jemu odpuštěny“ — račiž, prosíme Tebe, Vykupiteli náš! milostí Ducha svatého vyléčiti neduhy tohoto nemocného (této nemocné), zahoj i rány jeho (její), a odpusť mu (jí) hříchy, a všechny jak duchovní tak tělesné bolesti z něho (ní) vypuď a úplného zdraví na těle i na duši milosrdně navrať, aby pomocí slitování Tvého uzdraven(a) k dřevním povinnostem opět spůsobným(ou) učiněn(a) byl(a). Jenž s Bohem a Duchem sv. žiješ a kraluješ Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Modleme se:

Pohled, prosíme, Pane, na služebníka(ici) svého (svou) N. v tělesné nemoci zemdlívají-

tem, et animam refove, quam creasti, ut castigationibus emendatus(ata), se tua sentiat medicina salvatum(am). Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus:

Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, qui benedictionis tuae gratiam aegris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis, ad invocationem tui nominis benignus assiste, et famulum tuum (famulam tuam) N. ab aegritudine liberatum (liberatam) et sanitati donatum (donatam) dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiae tuae, sanctisque altaribus tuis, cum omni desiderata prosperitate, restituas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

In nomine Patris † et Filii † et Spiritus sancti † extingnatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, et per invocationem omnium sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum atque omnium simul Sanctorum. Amen.

cího (jící), a občerství duši, kterouž jsi stvořil, aby pokáráním Tvým jsa (jsouc) polepšen(a), zakusil(a), že lékařstvím Tvým zachován(a) jest. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Modleme se:

Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože! jenž milost požehnání svého vylévaje na těla nemocných, tvory své mnohonásobnou dobrotivostí zachováváš; pro vzývání jména Tvého milostivě přispěj, abys služebníka(nici) svého (svou) nemoci sprostěného(ou) a zdravým obdařeného(ou) pravicí svou pozdvihl, silou utvrdil, mocí obhájil a Církvi své svaté v žádoucím zdraví navrátil. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

Svaté pomazání.

Ve jménu Otce †, i Syna †, i Ducha † svatého vyhasni v tobě všeliká moc ďábelská skrze vložení rukou našich a vzývání všech svatých andělův, archandělův, patriarchův, prorokův, apoštolův, mučovníkův, vyznavačův, panen a všech svatých. Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per visum deliquisti. Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per gustum et locutionem deliquisti.
Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per tactum deliquisti. Amen.

Per istam sanctam unctionem † et suam
piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus,
quidquid per gressum et lumborum delectatio-
nem deliquisti. Amen.

Při pomazání očí:

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) zrakem. Amen.

Při pomazání uší:

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) sluchem. Amen.

Při pomazání nosu:

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) čichem. Amen.

Při pomazání úst:

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) okoušením a řečí. Amen.

Při pomazání rukou:

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) hmatem. Amen.

Při pomazání nohou a beder.

Skrze toto svaté pomazání † a své nejdobrotivější milosrdenství odpustiž tobě Pán, cokoliv jsi zhřešil(a) chůzí a rozkoší ledví. Amen.

Kněz klade ruku na hlavu nemocného :

Virtutum coelestium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem et infirmitatem tua potestate depellis, adesto propitius famulo tuo (famulae tuae), ut fugatis infirmitatibus, et viribus receptis per nomen sanctum tuum instauratam protinus recipiat sanitatem; qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus:

Deus, qui hominem invidia diaboli ab aeterna felicitate dejectum, unigeniti filii tui sanguine redemisti: jacenti huic infirmo famulo tuo (infirmiae famulae tuae) salutarem porrige dexteram, ne grex tuus detrimentum sustineat, ne de familiae tuae damno inimicus exultet: reple eum (eam) omni gaudio cordis, expelle ab eo (ea) hostiles insidias, coelestibus eum (eam) attolle consolationibus, quibus in praesenti consequatur auxilium, aeterna remedia comprehendat et post hujus corporis mortem felicitis resurrectionis consortia consequi merea-

Mocnosti nebeských Bože, jenž od lidských těl všelikou svízel a nemoc svou mocí odvrácuješ, stůj milostivě při služebníkovi svém (služebnici své), aby po zapuzení veškerých slabostí sil opět nabyv(ši) skrze jméno Tvé svaté ihned nového zdraví naby(a); jenž žiješ a kraluješ Bůh po všechny věky věkův. Amen.

Kněz napomíná nemocného podáváje mu kříž, aby ho s vroucí pobožností pozoroval — by si utrpení Ježíše Krista častěji představoval, tři božské ctnosti vzbudil a zcela do vůle Boží se odevzdal.

K. Pán s vámi.

M. *A s duchem tvým.*

Modleme se:

Bože, jenž jsi člověka závistí ďábla věčné blaženosti zbaveného, krví jednorozeného Syna svého vykoupiti ráčil: tomuto (této) nemocí sklíčenému(é) služebníkovi svému (služebnici své) spásnou podej pravici svou, by stádo Tvé škody neutrpělo a ze škody rodiny Tvé nepřítel se neradoval: naplň jej (ji) vší radostí srdce, odvráť od něho (ní) nepřátelské ouklady, uděl mu (jí) nebeské útěchy, v nichž by nyní dosáhl pomoci, prostředkův k věčnosti naby(a)l a po tohoto těla zhynutí podílu měl na šťastném z mrt-

tur. Per eundem Christum Dominum nostrum.
Amen.

Benedicat † tibi Dominus et custodiat te.
Amen.

Ostendat † Dominus faciem suam tibi et
misereatur tui. Amen.

Convertat † Dominus vultum suum ad te,
et det tibi pacem. Amen.

Benedictio † Dei Patris, et † Filii, et †
Spiritus sancti descendat super te, et maneat
semper. Amen.

Benedictio apostolica.

V. Pax huic domui.

R. *Et omnibus habitantibus in ea.*

Asperges me hyssopo et mundabor, lavabis
me et super nivem dealbabor.

V. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. *Qui fecit coelum et terram.*

Ne reminiscaris Domine delicta famuli tui,
neque vindictam sumas de peccatis ejus.

S. Kyrie eleison.

M. *Christi eleison.*

S. Kyrie eleison.

Pater noster.

vých vstání. Skrze téhož Krista Pána našeho.
Amen.

Pak se uděluje nemocnému požehnání :

Žehnej † tobě Hospodin a ostříhej tebe. Amen.

Okaž † Hospodin tváří svou tobě a smiluj
se nad tebou. Amen.

Obrátiž † Hospodin obličej svůj k tobě
a uděl ti pokoje. Amen.

Požehnání † Boha Otce, i † Syna, i † Ducha
svatého sestoupiž na tebe a zůstaň s tebou
vždycky. Amen.

Požehnání apoštolské.

K. Pokoj domu tomuto.

M. *A všem bydlícím v něm.*

Pokropíš mě ysopem a očištěn budu, ob-
myješ mě a nad sněh zbělím.

K. Pomoc naše ve jménu Páně.

M. *Jenž strožil nebe i zemi.*

Nezpomínej Hospodine na provinění sluhy
Tvého (služebnice Tvé), aniž trestej ho (ji) pro
hříchy jeho (její).

K. Pane, smiluj se.

M. *Kriste, smiluj se.*

K. Pane, smiluj se.

Otče náš a t. d.

Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. Salvum fac servum tuum (ancillam tuam) Domine.

R. *Deus meus sperantem in te.*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus:

Clementissime deus, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui neminem vis perire in te credentem atque sperantem secundum multitudinem miserationum tuarum: respice propitius famulum tuum (ancillam tuam) quem (quam) tibi vera fides et spes christiana commendant. Visita eum (eam) in salutari tuo et per unigeniti tui passionem et mortem omnium ei delictorum suorum remissionem et veniam clementer indulge, ut ejus anima in hora exitus sui te judicem propitiatum inveniat, et in sanguine ejusdem filii tui ab omni macula abluta transire ad vitam mereatur perpetuam. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Confiteor etc.

A neuvoď nás v pokušení.

M. *Ale zbav nás od zlého.*

K. Spasena učin služebníka svého (služebnici svou), Hospodine.

M. *Bože můj, doufajícího (ící) v Tebe.*

K. Pane, vyslyš modlibu mou.

M. *A volání mé k Tobě přijď.*

K. Pán s vámi.

M. *A s duchem tvým.*

Modleme se.

Nejlaskavější Bože, Otče milosrdenství a Bože všeliké útěchy, který nechceš, aby zahynul, kdo věří a doufá v Tebe, podle množství slitování svých shlédni na služebníka svého, ježž (služebnici svou, již) Tobě pravá víra i naděje křesťanská poručena činí. Navštiv ho (ji) spasením a pro umučení a smrt Jednorozeného svého, všech provinění jeho (jejích) odpuštění a prominutí laskavě mu (jí) uděl, aby duše jeho (její) při hodině odchodu svého nalezla Tebe soudce milostivého, a krví téhož Syna Tvého obmytá ode vší poskvrny přejíti mohla do života věčného. Skrze téhož Krista Pána našeho. *Amen.*

Na to říká se všeobecná zpověď, a po uděleném rozbřešení modlí se kněz:

Misereatur etc.

Indulgentiam etc.

Dominus noster Jesus Christus, filius Dei vivi, qui beato Petro apostolo suo dedit potestatem ligandi atque solvendi per onam piissimam misericordiam recipiat confessionem tuam, et restituat tibi stolam primam quam in baptizmate recepisti; et ego facultate mihi ab apostolica sede tributa, indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo.

In nomine † Patris et † Filii et † Spiritus sancti. Amen.

Per sacrosancta humanae reparationis mysteria remittat tibi omnipotens Deus omnes praesentis et futurae vitae poenas, paradisi portas aperiat, et ad gaudia sempiterna perducatur. Amen.

Benedicat te omnipotens Deus † Pater, † Filius, et † Spiritus sanctus. Amen.

Pán náš Ježíš Kristus, Syn Boha živého, jenž blahoslavenému Petru apoštolu svému dal moc vázati a rozvazovati, skrze nejvyšší milosrdenství své, přijmi vyznání tvé, a navrať tobě roucho prvotní, jež jsi byl přijal na křtu; a já mocí od apoštolské stolice propůjčenou, plnomocné odpustky a všech hříchů odpuštění tobě uděluji:

Ve jménu Otce † i Syna † i Ducha † svatého. Amen.

Pro svatosvatá tajemství lidského vykoupení, odpusť ti všemohoucí Bůh všecky tresty nynějšího i budoucího života, otevři ti brány rajske a uveď tebe do radostí věčných. Amen.

Požehnej tě všemohoucí Bůh Otec †, Syn † a Duch svatý. Amen.

Ordo sepulturae.

S. Oremus pro fidei defuncto (vel defuncta) N.

R. *Requiem aeternam dona ei Domine et lux perpetua luceat ei.*

Ps. 129. S. De profundis clamavi ad te Domine, Domine exaudi vocem meam.

R. *Fiant aures tuae intendentes, in vocem deprecationis meae.*

S. Si iniquitates observaveris Domine: Domine quis sustinebit?

R. *Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.*

S. Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

R. *A custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in Domino.*

Obřady pohřební.

Dle církevního předpisu má se křesťanský pohřeb odepřít: pohanům, židům a všem nevěřícím, kacířům a příznivcům jejich, odpadlíkům od pravé víry, rozkolníkům a všem od Církve veřejně odděleným, katolickým zákazem (interdiktem) stíženým, všem samovraždníkům ze zoufání neb zlosti (jestliže před smrtí svou nedali na jevo nejvroucnější lítost), všem v souboji padlým, kdyby i byli před smrtí svou lítost dali na jevo; všem zjevným a vůbec známým hříšníkům, kteří bez pokání zemřeli; všem, o nichž známo jest, že se ani jednou v roce nezpovídali a v čas velikonoční Tělo Páně nepřijímali, a beze vsí lítosti nad tím zemřeli atd.

Kněz, přišed k rakvi stojící buď v domě buď u dveří chrámových, sejme biret a modlí se:

Modleme se za věrného zemřelého (věrnou zemřelou) N.

Odp. *Odpočinutí věčné dej mu (jí), Pane, a světlo věčné ať mu (jí) svítí.*

Žalm 129. Z hlubokosti volal jsem k Tobě, Hospodine, Hospodine vyslyš hlas můj. Ať jsou uši Tvé nakloněny — k hlasu modliby mé. Budeš-li na nepravosti ohledu bráti, Hospodine: Hospodine, kdož obstojí? — Ale u Tebe jest slitování: a pro zákon Tvůj doufal jsem v Tebe, Hospodine. Očekávala duše má na slovo Jeho: doufala duše má v Hospodina. Od bdění jitřního až do noci, doufej Israel

S. Quia apud Dominum misericordia, et copiosa apud eum redemptio.

R. *Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus.*

Requiem etc.

Oremus :

Suscipe Domine animam famuli tui N. (famulae tuae N.), quam de ergastulo hujus saeculi vocare dignatus es, et libera eum (eam) de principibus tenebrarum et locis poenarum, ut absolutus (absoluta) omnium vinculo delictorum, quietis ac lucis aeternae beatitudine fruatur, et inter Santos et Electos tuos in resurrectionis gloria resuscitari mereatur. Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

S. Rore coelesti perfundat animam tuam Deus Pater † et Filius † et Spiritus † Sanctus.

R. *Amen.*

S. Odore coelesti pascat et reficiat animam tuam Deus Pater † et Filius † et Spiritus † Sanctus.

R. *Amen.*

v Hospodina. Nebo u Hospodina jest milosrdenství a hojné u něho vysvobození. A Onť vykoupí Israele: ze všech nepravostí jeho.

Odpočinutí a. t. d.

Modleme se:

Přijmiž Hospodine duši služebníka (ice) svého (své) N., již jsi z vězení tohoto světa k sobě povolati ráčil, a vysvobod' ji z moci knížat temností a míst trestů, aby zproštěna jsouc vazeb hříchu, blaženost věčného míru a věčného světla požívala a se svatými vyvolenými Tvými v slávu vzkříšení uvedena byla. Skrze Krista Pána našeho.

M. *Amen.*

Na to pokropí kněz mrtvolu a dí:

Rosou nebeskou pronikni duši tvou Bůh Otec †, Syn † a Duch † svatý.

M. *Amen.*

Pak mrtvolu nakuřuje a praví:

Vůň nebeskou nasytiž duši tvou Bůh Otec †, Syn † a Duch svatý †.

M. *Amen.*

Pak se nese mrtvola do kostela. Při slavných pohřbech zpívá se při průvodu „Miserere“ (žalm 50). U oltáře postaví se mrtvoly biskupů a kněží hlavou, laikův ale nohama k oltáři; při slavných pohřbech zpívá se pak tak zvané „Libera“, jež zní takto:

Libera me Domine, de morte aeterna in die illa tremenda, quando coeli movendi sunt et terra: Dum veneris judicare saeculum per ignem. Tremens factus sum ego et timeo, dum discussio venerit, atque ventura ira. Dies illa, dies irae, calamitatis et miseriae, dies magna et amara valde. Dum veneris etc. etc.

Requiem aeternam dona ei etc. etc.

Oremus pro fidei defuncto (a).

R. Requiem aeternam dona ei Domine: et lux perpetua luceat ei.

Ps. 50. S. Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

R. *Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.*

S. Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.

R. *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum contra me est semper.*

S. Tibi soli peccavi et malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

R. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea.*

S. Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Vysvoboď mě, Hospodine, od smrti věčné v onen den hrozný, kdy nebesa otřásati se budou a země: až přijdeš souditi svět ohněm. Trásti se budu a hroziti, až soud nastane a příští rozhněvání. Den ten, den hněvu, žalosti a bídy, den veliký a hořký velmi. Až přijdeš a. t. d.

Odpočinutí věčné a. t. d.

Modleme se: (jako nahoře.)

Odpočinutí věčné dej mu, ó Pane, a světlo věčné ať mu svítí.

Žalm 50. Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého.

A podle množství slitování svých: shlaď nepravost mou.

Nad to obmej mne od nepravosti mé: a od hříchu mého očisť mě.

Neboť nepravost svou já poznávám a hřích můj proti mně jest vždycky.

Tobě samému zhřešil jsem, a zlé jsem učinil před Tebou: abys byl spravedlivý shledán v řečech svých, a zvítězil, když souzen býváš.

Nebo hle, v nepravostech počat jsem, a v hříších počala mne matka má.

Nebo hle pravdu miloval jsi: tajné a skryté věci moudrosti Tvé oznámil jsi mně.

R. *Asperges me hyssopo et mundabor, lavabis me et super nivem de albor.*

S. Auditui meo dabis gaudium et laetitiam, et exultabunt ossa humiliata.

R. *Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.*

S. Cor mundum crea in me Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis.

R. *Ne projicias me a facie tua: et Spiritum sanctum tuum ne auferas a me.*

S. Redde mihi laetitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me.

R. *Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur.*

S. Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meae: et exultabit lingua mea justitiam tuam.

R. *Domine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam.*

S. Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

R. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non despicias.*

S. Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut aedificentur muri Jerusalem.

R. *Tunc acceptabis sacrificium justitiae obla-*

Pokropíš mne yzopem, a očistěn budu : obmeješ mne, a nad sněh zbělím.

Slyšení mému dáš radost a plesání : potěš se kosti mé ponížené.

Odvrať tvář svou od hříchův mých : a shlad všecky nepravosti mé.

Srdce čisté stvoř ve mně, Bože : a ducha přímého obnov u vnitřnostech mých.

Nezamítej mne od tváři Tvé : a Ducha svatého Tvého neodjímejž ode mne.

Navrať mi potěšení spasení Tvého : a Duchem předním upevniž mne.

Učiti budu nepravé cestám Tvým : a bezbožní se k Tobě obrátí.

Vysvobod mne z krví Bože, Bože spasení mého : a s potěšením vypravovati bude jazyk můj spravedlnost Tvou.

Pane, rty mé otevřeš : a ústa má zvěstovati budou chválu Tvou.

Neb kdybys byl chtěl, bylbych dal oběti : ale v zápalech se kochati nebudeš.

Oběť Bohu jest duch skormoucený : srdcem skroušeným a pokorným Bože nepohrdneš.

Dobře učiň Pane v dobré vůli Tvé Sionu : aby byly vzdělány zdi Jerusalemské.

Tehdáž příjemna bude Tobě oběť sprave-

tionem et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

S. Requiem aeternam etc.

Animam de corpore, quam hodie assumpsisti Domine, fac eam gaudere cum Sanctis tuis in gloria.

Kyrie eleison.

R. *Christe eleison.*

S. Kyrie eleison.

Pater noster.

Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

V. A porta inferi.

R. *Erue Domine animam ejus.*

V. Requiem aeternam dona ei Domine.

R. *Et lux perpetua luceat ei.*

V. Requiescat in pace.

R. *Amen.*

V. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

V. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

dlnosti, obětování i zápalové: tehdáž klásti budou na oltář Tvůj telata.

Odpočinutí věčné atd.

Duše, již jsi dnes Hospodine vzíti ráčil z těla, učiň ať se raduje se svatými Tvými v slávě nebeské.

Pane smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi.

Všichni necht pokleknou; jen kněz zůstane státí a dí:

Otče náš atd.

K. A neuvod' nás v pokušení.

M. *Ale zbav nás od zlého.*

K. Od brány pekelné

M. *Vysvobod duši jeho (její), Hospodine.*

K. Odpočinutí věčné dej mu (jí), ó Pane.

M. *A světlo věčné ať mu (jí) svítí.*

K. Odpočívej v pokoji.

M. *Amen.*

K. Pane, vyslyš modlitbu mou.

M. *A volání mé k Tobě přijď.*

K. Pán s vámi.

M. *A s duchem tvým.*

Oremus:

Inclina Domine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam suppliciter deprecamur, ut animam famuli tui N., quam de hoc saeculo migrare jussisti in pacis ac lucis regione constituas, et Sanctorum tuorum jubeas esse consortem. Per Dominum nostrum etc.

R. *Amen.*

Quaesumus Domine pro tua pietate, misere animae famulae tuae N. et a contagiis mortalitatis exutam, in aeternae salvationis partem restitue. Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

In Paradisum deducant te Angeli, in tuo adventu suscipiant te Martyres et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Chorus Angelorum te suscipiat, et cum Lazaro quondam paupere aeternam habeas requiem.

De terra plasmasti eum Domine — ossibus et nervis compegisti eum, resuscita eum in novissimo die. Per Christum Dominum nostrum.

R. *Amen.*

Modleme se:

(Za osobu mužskou.)

Nakloň, Pane, uší svých k prosbám našim, jimiž milosrdenství Tvé pokorně prosíme, abys duši služebníka svého N., jíž z tohoto světa se odebrati jsi kázal, v míru a světla končinách stanoviti ráčil a svatých Tvých kázal býti družkou. Skrze Pána našeho atd.

R. *Amen.*

(Za osobu ženskou.)

Prosíme Tebe, Hospodine, bys ráčil dle ne-smírné milosrdnosti své se slitovati nad duší služebnice své N. a popříti, by náказы smrtelnosti sprostěna jsouc spasení věčného účastnou se stala. Skrze Krista Pána našeho.

R. *Amen.*

Pak se jako dříve rakev pokropí svěcenou vodou, nakuřuje se a na hřbitov odnáší. Nепrovází-li kněz mrtvolu, dí hned v kostele (jinak teprv na cestě k hrobu):

V ráj nechť tě uvodí andělé, v příchodu tvém nechť tě přijmou mučeníci, a uvedou tě v město svaté Jerusalém.

Nechť tě přijme kůr andělský, a nechť s Lazarem, kterýž v chudobě jedenkrátě hynul, požíváš odpočinutí věčného.

R. *Amen.*

Hodie sit in pace locus tuus et habitatio tua in sancta Sion. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Sanctificetur istud sepulcrum in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.
Reliqua: Odore*).

*) P. Smet, misionář v „skalnatých horách“ psal v listopadu 1846, jak následuje: „Zmínil jsem se již o důvěře, jakou divoši v znamení svatého kříže kladou: jevíť se jak při všedních tak při slavných příležitostech. Nedají dýmku do úst, není-li dříve znamením svatého kříže zasvěcena. Skloní-li se nad potokem, by žízeň svou uhasili, dělají napřed též znamení svatého kříže; sotva že se děti naučily několik slov bláboliti, již se jim ukazuje, jak mají dělati znamení svatého kříže. Není tomu dávno, co jsem byl svědkem velmi pohnutlivého výjevu. Otec a matka skláněli se nad svým umírajícím dítětem Ignácem; byl jejich jediné dítě a teprv tři roky stár. Viděl jsem, jak se přemáhají, by se usmáli, mezi tím co se řinuly slze z jejich očí. Přívětivými slovy a znameními dávali malému Ignácovi na srozuměnou, by se znamením svatého kříže pozuamenal, a slabá ruka umírajícího děčka hledala namáhavě čelíčko, by poslední čin poslušnosti vykonala. Na památku postavil se mu na brob kříž ostatních mnohem krásnější.“
(Vyňato z: „Annalen von der Verbreitung des Glaubens“ 18. Th. M. D. str. 491.)

Z hlíny země jsi jej (ji) utvořil, ó Pane, kostmi a žilami spojil, vzkřísiti ho račiž v den soudný skrze Krista Pána našeho. Amen.

U hrobu (aneb nad zemí, která se má na rakev aházeti, nejde-li kněz až k hrobu) modlí se kněz (žehnaje podanou mu zemi):

Budiž posvěcen hrob tento ve jménu Otce — i Syna — i Ducha svatého. Amen.

Ordo sepulturae parvulorum.

S. Sit nomen Domini benedictum.

R. *Ex hoc nunc et noque in saeculum.*

(Ps. 112.) S. Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

R. *Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, et noque in saeculum.*

S. A solis otu usque ad occasum: laudabile nomen Domini.

R. *Excelsus super omnes gentes Dominus: et super coelos gloria ejus.*

S. Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat, et humilia respicit in coelo et in terra?

R. *Suscitans a terra inopem: et de steriore erigens pauperem.*

S. Ut collocet eum cum principibus, cum principibus populi sui.

R. *Qui habitare facit sterilem in domo : matrem filiorum laetantem.*

S. Gloria Patri, et Filio, ut Spiritui Sancto.

R. *Sicut erat in principio et nunc et semper, et in saecula saeculorum Amen.*

S. Sit nomen Domini benedictum.

R. *Ex hoc nunc et usque in saeculum.*

S. Hic accipiet benedictionem a Domino.

R. *Et misericordiam a Deo salutari suo.*

S. Kyrie eleison.

R. *Christe eleison.*

S. Kyrie eleison. Pater noster.

Et ne nos inducas in tentationem.

R. *Sed libera nos a malo.*

S. Me autem propter innocentiam suscepisti.

R. *Et confirmati me in conspectu tuo in aeternum.*

S. Domine exaudi orationem meam.

R. *Et clamor meus ad te veniat.*

S. Dominus vobiscum.

R. *Et cum spiritu tuo.*

Oremus:

Omnipotens sempiterne Deus, sanctae puritatis amatur, qui animam hujus parvuli ad coelorum regnum hodie misericorditer vocare dignatus es: digneris nobiscum misericorditer agere, ut meritis tuae sanctissimae passionis in eodem regno nos cum omnibus sanctis et electis tuis semper facias congaudere. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. *Amen.*

S. Benedicamus Dominum.

R. *Deo gratias.*

Sanctificetur istud sepulcrum in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. *Amen.*

Rore coelesti perfundat animam tuum Deus Pater † et Filius † et Spiritus † Sanctus.

R. *Amen.*

Odore coelesti pascat et reficiat animam tuam Deus Pater † et Filius † et Spiritus † Sanctus.

R. *Amen.*

Sume terra, quod tuum est; sumat Christus, quod suum est; caro de terra orta est, spiritus de sursum inspiratus est.

 Tiskem kn. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse
v Praze.